

110.

Composit Paulus Polatowic, Crac: 1702.
mense octobri. gr. 18.

1/2 in 2. dietz

1. Exercitium
2. Parvulus



228382

I

154.

dupl. W. H. Bla

Magna et parva significavit quantitatem. Quia brevis et longus magnus
 et parvus quodlibet qualitas pariter etiam locutionum in theophrasto accepta et sic de
 Similibus distinctio brevis et longiorum est.

Andiam sub magistro maximo de provincia

Exercitium
Super omnes tractatus
paruorum logicalium Petri hispa
ni. Magistri Johannis
Bologuiensis

Libellus loquitur
O.N.

Parua licet dicar logice, tamen vbere fructu
Sum bene cum magnis connumeranda libris,
Quid vetat insignis paruo vt sit corpore virtus?
Qualem vix possis mole videre graui:
Paruula sum: paruis non frugem adfero paruam,
Me sine nequicqꝫ grandia scire paras,

Bibliotheca Collegii
Juridici

~~Ex libris M. J. ...~~

~~Phil. D. & Professor of the~~ *Phil. D. & Professor of the*

~~Contubernii Jagellanicus Senonis A.D.~~
~~1702. mensis octobris die nona.~~

[illegible]

In tractatū septimū magistri Petri hispani pro iunio-
rum institutione Probemium.



Aristotelis omniū philosophorū principis (primo topicorū) est senten-
tia studiū logice esse vtile ad tria. Primo ad exercitationē. Secūdo
ad obuiationē. Tercio ad phie disciplinas. Est autē exercitatio
pmpitudo ⁊ assuefactio ad aliquid agendū. Cū enīz hō aliquid
in consuetudine habz: siue bonū siue malū existat. efficiatur parat⁹
⁊ pmpais ad illd agendū. Dicit enim secūdo metaphice. qd cōsuetu-
do mouet in modum nature. quod itaqz hō a natura habz facillē
me in illud potest. sic ⁊ illud qd ex consuetudine ⁊ assuefactione inest hoc hō facilius
operat⁹ ⁊ agit. Obuiatio autē est pmpitudo resistēdi ⁊ contradicēdi positū aut dictis
alicui⁹. Disciplina autē est phie studiū. In primis itaqz studiū logice vtile est ad
exercitationē. qui enim pmpais est in studio logice potest facilius arguere ad omne
ppositū ⁊ cognoscere verum a falso. Est deniqz studiū logice ad obuiationē vtile.
qui enim in studio logice docuus est. facillime repugnare ⁊ contradicere pōt aliquid p-
ponenti qd falsum existit. Unde ⁊ primo elencorū dicit: Sapientis est non mentiri. s; z
mentientē ostendere. Postremo studiū logice vtile est ad phie disciplinas. null⁹ em
pfecte in studio phie docuus euadere poterit sine logice pceptis. quiny mo in nulla
scientia aliquid addisci poterit. studio logice ptermissio. Unde ⁊ recte in acquisitione
scientiarū logicam primā oportet existere. Ipsa enim pphabiliter de principijs omniū
scientiarū disputat ⁊ sylogizat. Unde ⁊ Commentator Averrois Cordubensis dicit
Tria Auicennā errare fecerunt: Cōfidentia ppiū ingenij: inesperienza vite. ⁊ igno-
rantia logice. Ut itaqz iuniorū animus. ingenuorū adolescentū ingenijz exaugeri in
optimisqz disciplinis institui poterit. Ego Magister Joānes Slogoniensis alme flo-
recissimę vniuersitat⁹ Studij Craconiēsis Baionis Collegij arustaz Collegia
⁊ p laude dei gloria: fama qz vniuersitatis nre in cōmune adolescentū pfectū. questio-
nes quasdam succinctas ⁊ breues recolligere institui Magistri Petri hispani in se-
ptimo tractatū materiaz ⁊ intentionē continentes.

Libri M. Casimiri Jaromundouich
quod. pro Bibliotheca Collegij Iudicii Uni-
uersit. Crau.



2283821

1300



nquit Albertus magnus latino:ñ philo

sophoz egregius in expositione z interpretatione ylagogaz por
phirij. Logica est scia q̄ a fantasys q̄ vident z non sūt liberat. er
rores cōdenat. falsitates ostēdit. z lumen rectū veritatis in omni
ope p̄cipaliois p̄ber. Un̄ z Boen^o logica inq̄suntē veri z falsi
pbat. Lū itaqz necessariuz sit z vñle ea intelligere z scire q̄ Pe.
bis. in tractatu septimo docet z ostēdit. Multi em̄ z magni viri
ppter ignorantia p̄prietatū terminoz. z studiuz logice. errare visi sunt z a veritate de
clinare. Tria em̄ inquit cōmentator Averrois Avicennā magnū illū p̄bm̄ ion^o stus
dij medicine principē fecerūt errare. Inexperientia vite. cōfidentia p̄prij ingenij. z igno
rātia logice. Multe enā p̄pōes in phie disciplinis z theologicis doctrinis cōtente sūt
ne sciētia z noticia eoz que in septimo tractatu pe. bis. docent. intelligi z sciri nō p̄sū
Recte Albertus dixit logicā liberare a fantasys que vident z nō sūt. Intellexit autē
albertus p̄ fantasias que vident z non sūt. argumentationes sophisticas: q̄ videntur
bis aliquid cōcludere q̄ eoz sciētiā nō habēt. licet nihil cōcludāt apud sciētes z do
ctos. vt itaqz p̄prie anim^o in studio logice pficiat. augeat. z crecet: a dilectētibz
studiosis ea innotescāt q̄ pe. bis. in. vij. tractatu edocuit. Ego magister Joānes Blo
gouensis pro laude dei vniuersitatisqz nostre Tracouensis. eiusdē pe. bis. doctrinaz
elucidare z declarare institui. questiones succinctas cū notabiliuz z argumentoz ex
planandē leui ad vniūz exercitationē adiūti. Huncqz p̄positū meū in nomine Iesu
saluatoris eiusqz genitricis Marie virginis foeliciter incipio. Sequit̄ Questio p̄ma

Circa introductionem in septimū tractatū petri hispa.

Querit primo Vtrū paruoꝝ logicaliū sciētia a petro hispano in septimo tractatu
tradua ab Aristotele in diuersis libris logice origi: naliter sit inuenta.

¶ Pro intellectione huius questionis more. Sciendū q̄ hec questio tria querit. Pri
mo vtrū paruoꝝ logicaliū sit sciētia Scōdo querit. vtrum sciētia paruoꝝ logicaliū
sit a petro hispano in tractatu septimo. sufficienter tradua. Tercio z vltimo querit
vtrū aristo. in suis libris logice originalit̄ sciētiā paruoꝝ logicaliū docuit z inuenit.

¶ Pro intellectione itaqz prime partis. Notandū est primo q̄ sciētia capitur dupli
citer: Primo capitur p̄prie. z sic sciētia est habitus speculatiuus de rebz necessariis
que sunt post deū z intelligentias. z ita cepit sciētiā aristo. primo posteriorū. cum dix
it q̄ se entia est veroz eternoꝝ z impossibiliter aliter se habentiu. z sic enā de con
clusionibz in quibz p̄pria passio predicat de subiecto est sciētia. vt omnis homo est
rationalis. similiter planete scintillant. vt aristo. pbat primo posteriorū. Res autē post
deum z intelligentias sunt res naturales a deo vt natura producte. omnis autē esse
eius est post sua causaz. isto modo de paruis logicalibz non est sciētia. Ratio qz no
ticia paruoꝝ logicalium p̄inet ad logicū. logica autē non est p̄prie sciētia nec habitus
speculatiuus. s̄ potius ars z habit^o practicus. vt communiter tenent logici. Noticia
enā paruoꝝ logicaliū est de terminis z p̄prietatibus terminozū z propositionum
vt dicit inferius. Termini autē z p̄positiones quo ad eozū esse z formari dependent
a nostra libera voluntate. Sciētia autē est de his rebz que p̄ueniunt z p̄cedunt
actū z operationē nostre voluntatis. Secūdo capitur sciētia cōmuniter p̄ qualibz no
ticia vera z certa nō curādo an sit de rebz a natura cōstātibz: aut a nostra voluntate p̄
ductis. Isto mō de deo: de substantiis separatis. de rebz naturalibz. quaz p̄cipuum
est natura. similiter de rebz artificialibz. quaz p̄cipuiū est ars z volūtas est sciētia. z
sic noticia paruoꝝ logicaliū quecuqz sit illa sciētia dicit̄ z appellatur.

Prohemium

Notandū secundo qd pe. his. in tractatu septimo deter-
minat de ppteratib terminoz & passionibz eorū. Sicut enim res reales habent pas-
siones & ppterates vt dicit. iij. meth. eoz. Omne em ens habet aliqd prius & ope-
rationē prius in quā dū potest dicit tale: si non pōt non dicit tale. nisi equiuoce & imp-
prie. Sic & res accidentales & intentionales habēt suas ppterates & passiones. Vt em
scdo phicoz qd ars imitat naturā. Sūt aut terminoz ppterates multe. vt suppo. am-
platio. restrictio. appellatio. alienatio. remotio. status. de quibz omnibz pe. his. in hoc
tractatu in septimo determinat. tñ pe. his. etiā in hoc trac. vii. determinat de ppteratibz
propositionū quō varie pōnes exponi & declarari habent. similiter de ppteratibus
pñaz determinat. Sūt itaqz tractatuli specialiter. xi. huius tractatus septimi. Prim⁹
est de suppositione terminoz absolutoz. secundus est de suppositione terminoz re-
latiuoz. tertius est de ampliationibz. quartus de appellationibz. quintus de restrictio-
nibz. sextus de distributionibz. septimus de exponibilibz. licz plurimi dicunt tractatū
exponibiliū non esse pe. his. Octauus est obligatorioz. nonus insolubiliū. decim⁹ cō-
sequentiaz. quē etiam multi dicunt non esse pe. his. vñdecimus & vltimus est tractat⁹
sine arbegozematū. Quid aut in vnoquoqz specialiter determinat tractatu patebit
in sequentibz. patet ergo quot sūt tractatuli speciales in septimo tractatu pe. his. con-
tenti. Sciētia aut in istis tractatulis predictis contenta vocat sciētia paruoꝝ logi-
caliū. Pro quo notandum qd nulla sciētia ppter dicit magna vel parua. Ratio quia
magnū & parū importat q̄ritatē. vt cōmuniter logici dicunt constare aut qd sciētia
non est quanta. sciētia enim est simplex qualitas in anima. vt dicit in antepredicamen-
tis. Omnis em color est in corpore. & omnis sciētia in anima est. Quicqd autem reci-
pit. fm naturā recipiens recipit. vt dicit cōmentator. iij. de anima. Et qd anima est sim-
plex & immaterialis. & pñs omnis scia est simplex & immaterialis. Qd aut aliqua sciē-
tia dicitur magna vel parua. hoc est fm metaphorā & impoprie & fm quandā similitudi-
nē. Unde sciētia istoz tractatuloꝝ in septimo tractatu pe. his. contentoz dicitur parua.
scd de causis. Primo ratione traditionis. logica em aristo. tradit & docetur in magnis
libris & tripus & longe. Logica autem paruoꝝ logicalium traditur in breuibz & par-
uis tractatulis & compendiose. Scdo dicitur parua logicalia in comparatione ad
eoz principia. eoz em principia sunt implicite & virtualiter tradita ab aristo. vt dicitur
in virtute. Quicquid em est in principianis hoc conuenit eis a principijs. Tercio dicitur
parua logicalia ratione auctorū qui ipsa docuerunt & scripserunt. in agnam
em logicam tradidit & collegit magnus phis aristo. Sciētiā aut paruoꝝ logicaliū
scripserunt alij magistri inferiores & minores aristotele in fama & doctrina. vt pe. his.
& alij. Quarto dicuntur parua logicalia ratione ad discipulū. studentes enī qui sūt
parui ingenij & modiciꝝ docti in logicā ab his tractatulis paruoꝝ logicaliū sua inci-
pere debent studia. vnde & dicuntur parua logicalia. quasi paruoꝝ studentiuꝝ logi-
calia: Quinto dicuntur parua logicalia ratione correspondentie. libelli enim septimi
tractatus petri his. non correspondent libris magnis aristo. sicut alij tractatus pter-
cedentes. vt primus correspondet libris periermeniaz. tertius tractatus pe. his. cor-
respondet libris predicamentozum. quartus libris pñoz. quintus libris topicozum.
sextus libris elencoz. Vltimo & sexto dicuntur parua logicalia. quia parua logicalia
sūt & o fmis terminoz ppteratibz. termin⁹ ac ē minimū i logica. vñ & dicitur pñopoz. Ter-
min⁹ est in quē resoluit. pñ. p. qd quare notitia istoz tractatuloꝝ vocat parua logicalia
Notandū tertio qd licet aristo. expresse & formaliter &
fm se nō tradidit & docuit sciaz puoz logicaliū tñ implicite & virtualiter & tñ qd in pñcipijs
sciaz tradidit puoz logicaliū. Posuit ei ar. certa loca in libris suis ex quibz scia puoz lo-

gicalit̃ h̃z elici. P̃rio ei tetigit sciaz suppositionū in p̃mo p̃bherme. cū posuit diuisione rerū istā. Rerū quedā sunt ṽles z q̃dā singulares. p̃ res ṽles intelligēs naturas rez cōmunes p̃ q̃b̃ terminū supponūt simp̃l̃r ṽt h̃ō ē sp̃s. Per res aut̃ singulares intelli gens indiuidua z singularia pro quibz terminū supponūt discrete ṽt ioh̃es currit. Et itez ponit ibidē aliā diuisione. Rez ṽlūm q̃dāz enunciant res suas ṽt z pro illis terminū supponūt cōfuse. ṽt ois h̃ō est aīal. quēdā nō ṽt z p̃ illis terminū supponūt determinate ṽt h̃ō currit. Sciētia em̃ ampliationū aristo. tetigit p̃mo elencōz cū dixit. las borās sanabat. in qua p̃positione laborās accipit pro infirmo aut febricitante. ampliaturqz in dicta p̃positione laborās p̃ homine q̃ est ṽt fuit infirm⁹ rōne p̃bi p̃teritū tēp̃oris. f. sanabat. f̃ba em̃ p̃teritū ipis terminū p̃cedentē ampliāt p̃ illo q̃d est vel fuit ṽt p̃dicta p̃pō. valz t̃m. ille h̃ō q̃ est vel fuit infirm⁹ vel febricitās sanabat. Tractatū appellatiōnū aristo. tetigit in terna p̃p̃rietate p̃nti sube cū dixit. Substantia sc̃da fecit q̃lequid. videt̃ t̃m sc̃care hoc aliquid sub appellatiōis figura. In diffinitōe etiā denotatū dicit q̃ cōcretū habz appellatiōē ab abstracto ṽt albz ab albedine. Tractatū distributiōnū aristo. tetigit p̃mo p̃bhermeniaz cū dixit. Vis nō est ṽle s̃z ṽt cō significat. id est terminū cōem facit stare z accipi p̃ suis suppositis copulatiue. Et ṽ. metaph. dixit q̃ nemo bene dicit (ois socrates) qz t̃mno singulari nō cōueniēt̃ additur signū ṽle affirmatiū distributiū. Tractatū expōnibiliū aristo. in diuersis locis suoz libroz tetigit in q̃b̃ posuit diuersa signa sincathegoremata rōne q̃z p̃positiones diuersimode z vario mō exponi h̃nt. sic z tractatū sincathegremata aristo. in diuersis locis insinuat. cū diuersa sincathegremata posuit penes q̃ veritas p̃positionū variat z falsitas. z maxime in sc̃do p̃bhermeniaz. vbi aristo. docet multiplicare p̃positiones viginti quatuor modis penes terminos finitos z infinitos ṽt aut particulariter sumptos Tractatū obligatiōnū aristo. tetigit in libris p̃oz vbi aristo. docet q̃ possibile posito in esse nullū sequit̃ impossibile. q̃d est fūdamētū in arte obligistica. Tractatū insolubiliū aristo. tetigit q̃ro metaph. vbi ostendit q̃ aliq̃ p̃positiones destruit hoc est falsificat seip̃as ṽt ponēdo istā. Ego nō loquor q̃ falsificat seip̃am: Tractatū consequentiāz aristo. in libris diuersis tetigit in p̃mo p̃iozū circa finem. in sc̃do topicōzū vbi ostendit quō est arguendū a simili. a contrario. a coniugatis: patz ergo q̃ sciētia paruoz logicialū est tradita ab aristotele virtualiter tanq̃ in principiis ex quibz posteriorēs logici tractantilos paruoz logicialū elicere poterūt. ¶ Sequit̃ corollarie q̃ plus est regratiandū aristo. in inuentione paruoz logicialū q̃ p̃c. his: Rō qz circa inuentionē p̃ncipioz maior est difficultas z labor q̃ circa principiata.

Notandū quarto z vltimo. q̃ sciētia paruozū logica
liū est generaliter ṽtilis ad p̃fectū studiūz logice habendum nullus enim potest esse perfectus z doctus logicus sine sciētia paruoz logicialū Utilis tamē est specialiter sciētia paruoz logicialū ad quatuor. Primo quo ad quātitates p̃positionū cognoscendas. iuxta enim variā acceptionem terminozū variant etiam quātitates p̃positionūz. Si em̃ in p̃positione subiectū supponit confuse p̃positio est vniuersalis ṽt omnis h̃ō currit. Si subiectū supponit determinate p̃positio est particularis vel uide finita ṽt h̃ō currit vel quidā homo currit. Si subiectū supponit discrete p̃positio est singularis ṽt ioh̃es currit: De isto tamen quomō subiecta vario modo supponūt in diuersis p̃positionibz dicit inferius. Secūdo noticia paruoz logicialū est ṽtilis ad falsitates z veritates p̃positionū intelligendas Veritas enim z falsitas p̃positionūz variat penes variā z diuersam acceptionē terminozū. Unde hanc concedim⁹ Omnis homo habz caput. quia caput supponit confuse non pro certo capite. nō est em̃ certū caput q̃d haberet omnis homo Sed ista est falsa. Caput habet omnis homo quia caput supponit pro certo z determinato capite: modo nullū est certū caput q̃d habet omnis homo. Tercio sciētia paruozū logicialū est ṽtilis z necet

Prohemium

scia ad modū arguendi logicū tā silogisticū q̄ enthimethaticū. Cū em̄ in argumen-
ta tōibz variant p̄prietates terminoz nō v3 mod⁹ arguēdi formalt̄ vt cū arguit̄ siue
in syllogismo siue in argumēto enthimematico a nō distributo ad distributū p̄na non
valz. Enī hec p̄na nō valz hō curru ergo omnis hō currit vt dicet̄ inferius. Quarto
scia paruoz logicālū v3 ḡnraliter ad oēm p̄cessuz sciēticū phie ⁊ theologie aut etiā
quēcūq; aliaz sciaz. Enī hāc phī cōcedūt. natura monstrū īnēdit. s3 hāc negāt. natu-
ra īnēdit mōstrū rōne appellatōis vt oñdit̄ sc̄do phicoz. Sūt̄ theolog⁹ cōcedit̄ sc̄a
aristontes deū triū ⁊ vnū cognouit. s3 istā negat̄ aristō. cognouit deū triū ⁊ vnū.
Sūt̄ hec cōcedit̄ a theologie. septies in die cadit̄ iustus. s3 ista negat̄. iustus in q̄tum
iustus septies cadit̄ in die vt dicitur inferius circa reduplicatiuas. Istis notabilibus
sic stantibus est ista.

Cōclusio respōsalis Paruozū logicālū scia a pe. his.

in septimo tractatu tradita ab aristontile in diuersis libris logice originalit̄ est inuenta
Vterius p̄me p̄prietatibz cōlusiōis. s. q̄ paruoz logicālū sit scia ⁊ q̄ a pe. his in tractatu se-
prio sit tradita p3 ex notabili p̄mo ⁊ sc̄do. Qz aut̄ sc̄da pars cōlusiōis sit vera. s. q̄
scia paruoz logicālū sit in diuersis libris logice ab aristontile originaliter inuenta pa-
tet ex notabili tertio.

Arguitur p̄mo. Paruoz logicālū nō est scia. igit̄ cōclō falsa. pbat̄ añs. Om̄ia
scia est habit⁹ speculatiu⁹. s3 nōcia paruoz logicālū est habit⁹ pra-
cticus igit̄ paruoz logicālū nō est scia. Maior ē aristō. v. leibicoz. minor pbat̄. qz to-
ta logica est habit⁹ practice⁹ vt pbat̄ doctoz sanct⁹ circa porphiriū. Logica em̄ ē de
his rebz q̄ depēdēt a n̄ra libera volūtate vt de argumētatiōibz ⁊ p̄p̄tibz. mō sciētia
practica ē de his rebz q̄ depēdēt ⁊ causant̄ a n̄ra libera volūtate. Scia aut̄ paru-
oz logicālū est pars logice ⁊ p̄ p̄na nōcia paruoz logicālū nō ē scia. ¶ Dico rez
argumētū cōcludit̄ q̄ nōcia paruoz logicālū nō est scia proprie sumpta est īn sciē-
tia cōmunit̄ sumpta vt dictū est in notabili primo.

Arguitur sc̄do. Paruoz logicālū nō ē scia. pbat̄. Omnis scia est veroz ⁊ neces-
sari⁹. s3 nōcia paruoz logicālū est cōtingenti⁹ ⁊ fals⁹. igit̄ paruoz
logicālū nō est scia. Maior ē aristō. p̄mo poste. vbi oñdit̄ q̄ scia ē veroz eternoz
⁊ impossibiliter se aliter habenti⁹. Vno: par3. qz nōcia paruoz logicālū ē de for-
manōe p̄p̄tibz ⁊ p̄prietatibz terminoz. q̄ omnia sūt̄ cōtingenti⁹ ⁊ possūt̄ nō esse. Enī
em̄ p̄p̄o format̄ tūc est. cū formata est iam nō est. Qz aut̄ scia paruoz logicālū sit fal-
s⁹ par3. qz multarū p̄p̄ositionū falsitas ostēdit̄ in scia paruoz logicālū. vt ista est fal-
sa. hō īnq̄tū aīal est risibilis. Si em̄ hō īnq̄tū animal esset risibilis tūc oē animal esset
risibile qd̄ est fals⁹ oīs em̄ reduplicatiua p̄supponit̄ vltimū vt dicit̄ in tractatu expos-
nibiliū ¶ Dico q̄ argumētū rez cōcludit̄ q̄ oīs scia est necessari⁹ scia; p̄p̄ie sumpta.
s3 in p̄p̄osito scia accipit̄ cōmunit̄. Et etiā oīs sciētia est veroz p̄mo ⁊ principaliter. īn
pōt̄ esse fals⁹ ex cōsequenti ⁊ minus principaliter. ⁊ exemplariter.

Arguitur tertio. Nulla scia est paruoz logicālū igit̄ cōclūso falsa. pbat̄. qz om-
ne paruū ē quātū. s3 nulla scia est quātū. igit̄ paruoz logicālū nō est
sciētia. Maior est nota. qz paruū ⁊ magnū sūt̄ de ḡne q̄tuarū vt cōmunit̄ logici dicūt
logici. Et par3 qz magnū ⁊ paruū habēt materiā materia aut̄ est radix q̄tuarū ⁊ ma-
gnitudinis. Vno: qz scia ē ī aīa vt dicit̄ ī p̄dicamentis. modo nullū quantū est
ī anima ex quo aīa est imaterialis ⁊ simplex. ⁊ omne qd̄ recipit̄ fm naturā recipiēz
is recipit̄ vt dicit̄ cōmentator tertio de anima. ¶ Dico verū argumētū cōcludit̄ q̄ sciē-
tia paruoz logicālū non dicit̄ parua quantitatē ⁊ p̄p̄ie s3 fm quandā metap̄borā
⁊ similitudinē vt dictū est in notabili tertio.

Arguitur quarto. Paruoz logicaliū nō ē scia. pbat. Omnis scītia est vltimū scia paruoz logicaliū nō est vltimū igit paruoz logicaliū nō est scītia Maior est aristot. pmo poste. 7 secō d aia. Scia est vltimū 7 bec quodāmō in aia sūt Minor qz scia paruoz logicaliū est de terminis 7 ppositiōibz terminoz. sūt scia paruoz logicaliū est de ppositiōibz exponibilibz mō nec termini nec ppositiōes sūt vltia. Aristot. em̄ ostēdit pmo posteriōz vltē est vnum in multis. 7. vii metabph. d. 2. Vltē dat nō esse 7 rōnem suis singularibz qd nō cōuenit terminis nec ppositiōibz. ¶ Dico vltē rū argumētū cōcludit q termini in signo nō sunt vltia s3 bñ in signato: qz termini cōmunes fecant naturas vltas. Vlt pmo elencōz d. Res ad disputatiōē ferre nō possumus s3 loco rerū vtimur terminis. Quicqd itaqz pe. his. pncipaliter in isto septimo tractatu ostēdit pncipaliter ad res signatas ordinat 7 refert vt dicitur inferius.

Arguitur quinto. pe. his. insufficientē tradidit scia 3 paruoz logicaliū. igit pcessus suus nō valz. pbat aīa. qz nō determinat de alienatiōibz 7 remotiōibz. nec de statibz terminoz vt parz in pcessu suo. de qbz alij logici determināt. videtur ergo q pe. his. insufficientē tradidit 7 docuit pprietates terminoz. ¶ Dico q pe. his. tradidit 7 docuit pprietates terminoz pncipales. s3 remotiō alienatiō. status. sūt pprietates minus pncipales. Vel dico q ex priozibz dedit intelligere istas. oppositiō rū enim est eadem disciplina vt d. vi. topicōz. Vlt alienatiō remotiō 7 status opponunt his pprietatibz terminoz quas pe. his. hic posuit vt dicit inferius.

Arguitur sexto. In septimo tractatu pe. his. nō determinat de pprietatibz terminoz. pbat. qz in octauo determinat de suppositiōne terminoz relatiōuoz. In nouo de ampliatiōibz. In decimo de appellatiōibz. In vndecimo de restrictionibz. In duodecimo de distributionibz. In tredecimo de exponibilibz. In vltimo de syncategoreumatis vt plurimū logici distinguūt. ¶ Dico verū argumētū cōcludit q pe. his. sciam paruoz logicaliū docuit in septimo tractatu accipiēdo septimū tractatū gñaliter vt cōprehēdit oēs tractatulos pdictos spēales qualiter hic accipit septimū tractatus. S3 accipiēdo septimū tractatū pe. his. spēat rūc plures essent tractatus pe. his. qz septē. 7 nō solum in septimo tractatu determinarentur scīentia paruoz rum logicalium sed etiam in alijs sed ita communiter nō distinguuntur 7 diuidunt tractatus pe. his.

Arguitur septimo. Termini non habent proprietates ergo petrus hispanus male determinat d proprietatibus terminorum: probat antecedens Accidentis non est accidens. sed quilibet terminus est accidens 7 similiter omnis proprietates est accidens igitur termini nō habent proprietates. Maior est aristote. quarto metaph. vnum enim accidens non est subiectum alterius. Minor q terminus sit accidens quia terminus est vox significans vniuersale vel particulare vt dicitur inferius. modo omnis vox est accidens vt dicitur secundo de anima. Sed q omnis proprietates sit accidens quia proprietates accidit illi cuius est proprietates. ¶ Dico q accidentis non est accidens virtute propria quia in virtute substantie vnū accidens subsistat alteri vt superficies subsistat albedini in virtute substantie. sic in proposito terminus habet proprietatem ratione rei significate que est substantia terminus enim supponens est nomen substantiuum. modo nomen substantiuum significat rem per se stantem 7 substantiam.

Arguitur vltimo. Aristoteles in libro periermeniarum non tetigit scīentiam suppositiōum igitur tertium notabile non valet. probatur. Aristoteles in libro periermeniarum determinat de enunciatione vel propositione. sed enunciatio vel propositio non supponit 7 per consequens in libro Periermeniarum

De Subiecto.

non tēgit suppositiōē terminorū. Maior est Aristor. primo perlarmentaz. Minor patet. q̄a suppositio est acceptio termini substantiui p̄ aliq̄ vt patebit circa diffinitōes suppositiōis. Constat aut̄ q̄ enūciatio vel ppositio nō est termin⁹ ex q̄ totū nō est p̄. modo termin⁹ est pars ppositiois. ¶ Dico v̄z argumētū cōcludit q̄ Aristor. principia liter in libro piarmentariū determinauit de ppositiōe et enūciatione tamen incidentaliter tēgit sciētiā suppositiōnū vt dictū est in notabili tercio.)

Utrū terminus supponens logice subiectū existens
attributiōis sciē supponum pro p̄pria passiōe habeat supponēs aut posse supponere.

¶ Pro intellectuē questionis more. Sciendū q̄ hec questio duo querit. Primo que rit utrū terminus supponēs logice sit subiectū attributiōis in sciētiā suppositiōnum: Secundo querit utrū suppositio aut posse supponere sit termini supponēs p̄pria passio. Pro intelligēda parte prima.

Notandū est primo q̄ iuxta Aristotelē primo postero
rum quelibet sciētia habet quedā cōmunia quoz cognitio in primis est p̄mittenda. Inquit em̄ aristo p̄mo phicoz. Innata est nobis via p̄cedētia cōsōzibz ad specialia magis. Circa itaqz hunc septimū tractatū ḡnralia illa in primis ostēdenda sunt q̄ etiā circa principia aliarū sciēz inquiri habēt q̄ cōtinent in his memis. Sibi bene vis sci re libz prius ista require. ¶ Utilitas. tūcū. intētiō. parsqz zophie. Quatuor et causas rem totā pficientes. ¶ Utilitas sciē paruoꝝ logicaliū et necessitas ḡnraliter iā dicta ē em̄ circa quelibet tractatū dicendū est de utilitate cuiuslibet in speciali. ¶ Tūcū aut̄ nomē huius tractat⁹ septimi est iste. Incipit septim⁹ tractat⁹. V̄gri Petri hyspani tractas de p̄prietatibz terminoz et etiā p̄ponum et p̄nitaz vt ostensum est in p̄cecedētibz. Quis aut̄ sit titulus in sp̄ali cuiuslibet tractatuli dicet inferi⁹. ¶ Intentiō est velle determinare et docere ḡnraliter sciām de p̄prietatibz terminoz et variāz p̄ponū exponibiliū et p̄nitaz vt patebit sp̄aliter inferi⁹. ¶ Subordinatur sciā paruoꝝ logicaliū um primo et imediate logice. logica aut̄ subordinat phie sermoniōali. Est em̄ logica de sermone vero vel falso. patet itaqz q̄ sciā paruoꝝ logicaliū mediate et remore subz ordinat phie sermoniōali. ¶ Utilitas aut̄ primi tractatus hui⁹ septimi scz supponū est cognita sciā supponum veritates et falsitates p̄ponū et q̄nitates s̄it modū arguēdi sillogistici et enīchimemati cū cognoscemus et sciētiā. Ista em̄ sine sciā supponūz haberi non p̄nt. Titulus aut̄ huius tractatus suppositiōnū est iste. Incipit tractat⁹ suppositiōnū de terminis supponētibz et eoz varia suppositiōē. Intentiō autē petri hyspani est velle in hoc tractatu suppositiōnū determinare de terminis supponētibz et eoz varia suppositiōē. subordinat tractatui supponum imediate sciētiē paruoꝝ logicaliū. est em̄ eius prima pars. Sciētiā autē paruoꝝ logicaliū subordinat vt dictum est logice. et logica subordinatur phie sermoniōali. et p̄ p̄ns etiā tractat⁹ supponum subordinatur remore philosophie sermoniōali.

Notandū secundo q̄ s̄m Aristotelem secūdo phisicoꝝ
quatuor sunt causē rerū. materialis formalis efficiēs et finalis. Sciētiā itaqz paruoꝝ logicaliū sicut nec aliqua sciā habz causā materialē p̄prie dictā siue ex qua. licet habeat materiā circa qua vt subiectū attributiōis adequatū. et similiter materiā in qua vt animā. Pro quo Sciendū triplex est materia. Quedā est materia ex qua. ex qua scz res primo componit et fit materialit vt domus fit ex ligno. et lapidibz sicut ex materia ex qua vt dicit primo de anima. similiter statua fit ex cre et tanquā ex materia ex q̄ vt dicit Porphyrius in isagogis suis. et istā materiā ex qua sciētiā non habet. Ratio quā illud quod habet materiā ex qua est cōpositum ex materia et forma vt dicitur

primo philosophorum. scientia autem quaelibet est simplex qualitas in anima. Sicut enim anima est simplex sic omne quod recipitur in animam eius est simplex. Unde dicit commentator tertio de anima. Omne quod recipitur in naturam recipiens recipit. Materia autem in qua est subiectum accidentis autem eius forme substantiales. exemplum primum ut corpus est subiectum coloris et anima est subiectum scientie. Exemplum secundum ut materia prima est subiectum forme substantiales cui coniungitur. et ista materia in qua habet scientia. omnis enim scientia est in anima subiectiva quoadmodum color in corpore ut dicitur in antecedentibus. Materia autem circa quam est subiectum attributionis alicuius scientie circa quod versatur aliquid scientia. Dicitur enim primo posteriorum quod omnis scientia habet proprium subiectum a quo scientia capit unitatem et dignitatem. Ut autem tota scientia parvorum logicalium habeat subiectum aliquid unum dicitur inferius.

¶ Sequitur corollarie quod cum dicitur scientia habet materiam hec est distinguenda. dicitur enim secundum elencorum. omne multiplex est distinguendum. Si enim intelligitur quod scientia habet materiam ex qua nunc falsum est. Si autem intelligitur quod scientia habet materiam in qua et circa quam tunc hoc est verum. Causam enim formalem nulla scientia habet nec scientia parvorum logicalium. Ratio quia scientia est forma ipsius anime informans et qualificans ipsam animam. constat autem quod forme non est forma. aliter esset perfectus in infinitum quod est prohibetur ab Aristotele. Item illud quod habet formam habet materiam. forma enim dicitur ad materiam quoadmodum actus dicitur ad potentiam ut dicitur in metaphysica. Obiectum autem est superius quod scientia non habet materiam et per consequens enim non habet formam. Habet tamen scientia causam formalem improprie dictam et ista est duplex scilicet forma tractatus et forma tractandi. Forma tractatus consistit in divisione scientie libri et est divisio. Primum enim liber totalis dividitur in libros partiales. liber partialis dividitur in tractatus. tractatus dividitur in capitula. capitula dividuntur in partes ut faciunt hi qui aliquem librum interpretantur. Forma tractandi consistit in modo procedendi in aliquo scientia et iste in genere est duplex scilicet essentialis et accidentalis. Essentialis est simplex scilicet distinctum divinum et demonstrativum quod alii argumentativum dicunt. Accidentaliter autem modus procedendi in scientiis est exemplorum positio quod ducit nos in cognitionem eorum quod in scientia docentur. Unde dicit doctor Thomas primo priorum. Exempla non sunt de integrare artis sed ponuntur causa facilitatis doctrine. Et primo priorum dicit Aristoteles. Exempla ponimus non quod ita sunt sed ut addiscentes addiscant. Causam autem efficientem proprie dictam habet quaelibet scientia et scientia parvorum logicalium. Duplex autem est causa efficiens alicuius scientie. scilicet movens et mora. licet alii dicunt quod in scientia solam debet assignari causa efficiens mora. Causa itaque efficiens mora alicuius scientie est invictor alicuius scientie. Dicitur enim primo metaphysica. quod propter ad mirari gens sacerdotum incepit philosophari. In proposito ergo causa mora scientie parvorum logicalium est per se. hi qui considerant adolescentium in logicis scientiis ignorantiam movebat ad colligendum istos tractatulos de proprietatibus terminorum. Causa autem movens scientie alicuius est illa quod inducit aliquem autorem ad scientiam inveniendam. In proposito illa causa efficiens est ignorantia adolescentium in studio logice. Causam etiam finalem scientia habet et est finis propter quem aliqua scientia est adinvenienda. In proposito itaque causa finalis coincidit cum utilitate. Finis itaque parvorum logicalium est duplex intrinsecus et extrinsecus. Finis intrinsecus est cognitio eorum quod docentur in isto septimo tractatu per se. hi. et est cognitio proprietatum terminorum naturam propositionum exponibilium et consequentiarum. Finis autem extrinsecus scientie parvorum logicalium est cognitio eorum quod docentur et sunt extra tractatum hunc septimum petri hispani ut est cognitio totius logice et aliarum scientiarum.

Notandum est tertio quod secundum Aristotelem primo posteriorum

Omnia scientia est alicuius subiecti determinata a quo scientia capit unitatem et dignitatem. Subiectum itaque absolute loquendo scientie parvorum logicalium adequatum non potest assignari unum. Ratio quia scientia parvorum logicalium tractata a petro hispano in septimo tractatu non pertinet ad eandem partem logice. Aliqui enim tractatuli hic tractati pertinent ad veterem logicam ut scientia tractatus suppositionum. ampliationum. appellatio

De Subiecto.

aff. restrictionis. distributionum: et sine cathegorematicū. Sunt em̄ de p̄prietatibus ter-
minoꝝ quoz nouia et scientia pertinet ad veterē logicā. consideratio aut̄ terminoꝝ
pertinet ad veterē logicā. Eiusdem itaq; scientie fm̄ Aristotelē secūdo phisicorū est
cōsiderare subiectū et p̄prietates subiecti. Sūt tractatulus insolubilū. exponibilū. et
obligatorioꝝ p̄rneret ad veterē logicā. Noticia em̄ horū tractatuloꝝ. est de p̄prietatibus
p̄positionū. p̄positionū aut̄ cōsideratio p̄rneret ad veterē logicā. Aliqui aut̄ tractatu-
lus hic positi p̄rneret ad nouā logicā. Conuenientiꝝ igitur et melius est assignare in sciē-
tia cuiuslibet tractatuli speciale subiectum de quo illius tractatuli scientia determinat
vt dicetur inferius.

Notandum quarto et vltimo q̄ in sciētia suppositionū
subiectū cōiter assignatur terminus supponēs. qđ aliq̄ dicūt sub alijs verbis supposi-
tio passiue capta et logicaliter. Rō qz subiectū sciē fm̄ aristo. primo posteriorū debet
esse primū et principale in scientia consideratū ad qđ omnia habent ordinē et attribu-
tionē tanq̄ ad primū illius sciētie. hoc em̄ requiritur ad subiectū sciē vt dicit̄ p̄mo po-
sterioꝝ. Om̄e aut̄ subiectū debet habere propriam passionem. Propria ergo passio
huius subiecti hoc est termini supponētis est suppositio vel posse supponere. licet aliq̄
dicūt et satis bene qz propria passio termini supponētis est esse verificabile. Demons-
tratur aut̄ hec p̄p̄ia passio scz posse supponere vel suppositio de subiecto scz de ter-
mino supponēte modo cōi. diffinitionē subiecti ponēdo p̄ medio. et p̄p̄iā passionem p̄
maiori extremitate. et ip̄m subiectū p̄ minori extremitate. arguēdo in barbara. In p̄po-
sito dio subiecti h̄ est termini supponētis est vox scās v̄le vel particulare. et arguit sic
Om̄is vox scās v̄le vel particulare p̄t supponere Sz ois termin⁹ supponēs est vox
scās v̄le vel particulare. ergo omnis terminus supponens potest supponere. tenet
p̄sequentia in primo modo prime figure scz in barbara. Maior qz p̄p̄ia passio p̄dī-
catur de diffinitionē subiecti et omnis talis est vera. Minor quia diffinitio p̄dicatur
de diffinitio et hec etiā est vera. et sic maiori et minori existētibz veris sequitur ex eis cō-
clusio illata vera. quia et falso aliquādo sequitur vox. sed ex vero nihil sequitur nisi ve-
rū vt patet. ij. p̄rioꝝ. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio respōsalis ista. Terminus supponēs logi-
ce est subiectū attributionis sciē suppois. et posse supponere v̄le. suppo est ei⁹ p̄p̄ia passio:
Veritas huius conclusionis p̄ prima parte patet. Illud est subiectū sciētie suppo-
nū qđ ē p̄mū et p̄ncipale itentū in sciā supponū et ad qđ oia h̄nt ordinē in sciā libz suppo-
nū cōsiderata sed termin⁹ supponēs est h̄mōi igit̄ termin⁹ supponēs ē subiectū sciētie
supponū. Maior est Aristo. p̄mo posteriorū. iste em̄ sunt p̄dītiōes subiecti attributionis
Minor est pe. his. in tractatu supponū. Sed qz sc̄ba pars cōclusionis sit vera qz sup-
positio vel posse supponere sit p̄p̄ia passio termini supponētis p̄batur. Propria passio
est q̄ emanat et fluit ex principijs essentialibz termini vt patz de risibile respectu ho-
minis. sed suppositio vel posse supponere emanat fluit et sequitur principia essentialia
termini supponētis. Igitur suppositio vel posse supponere est propria passio termini
supponētis. patet quia principia essentialia termini supponētis sunt vox et scatio:
modo vocē et scationē sequit̄ suppositio vt dicit̄ circa diffinitionē suppois in ḡire
Arguitur primo. Terminus supponēs non est subiectū in sciētia suppositionū
probat̄. subiectū sciētie debet esse primū et cōmunissimū. sed ter-
minus supponens non est primū nec cōmunissimū in sciā suppositionum igitur. ma-
ior est Aristotelis primo posteriorum. Minor quia ens est communius q̄ terminus
supponens. ens enim sc̄at omnia. Et Auicenna dicit qz ens est p̄dicatum cōmunissimū.
Et ens dicitur de omnibz quia nihil est quod rōnez entis subterfugit.

¶ Dico verū argumentū concludi qz ens est cōmunissimū in sc̄ando et predī-

cando sed non in cōsiderando in scientia suppositionū. modo subiectū scientie est cō-
mumissimū in cōsiderādo et hoc est terminus supponēs in sciētia suppositionū.

Arguitur secundo. Terminus supponens non est subiectū scientie supponūm
ignitur. probatur. omne subiectū scientie est quid vnum. sed terminus sup-
ponens non est quid vñū igitur. Maior est Aristot. primo posteriorū scia enim capit
unitatē a subiecto. Minor quia terminus supponēs est quoddā cōplexū et cōpositū.
modo cōplexū non est quid vñū saltem simplr. subiectū autem scientie debet esse qd
vñū simpliciter. probatur quia subiectū scientie debet esse diffinibile ex quo et diffini-
tio ponitur p medio in demonstratiōe passionis omne autē diffinibile est qd vñū sim-
pliciter ex quo est vniuersale. modo quodlibet vñū est vnum vt dicit pmo posteriorū.
¶ Dico verū argumentū concludit q terminus supponens est quoddā complexū q
ad vocē sed non quo ad rem et factum. Nos enim sepius ponim⁹ cōplexū p incom-
plexo ppter defectū vocabulorum.

Arguitur tercio. Terminus supponēs nō pōt esse subiectū scientie libri suppo-
sitionū. Probatur Nullū subiectū scientie debet esse ens p accidēs
sed terminus supponēs est ens p accēs igitur terminus supponēs nō est subiectū scie-
libri suppositionū. Maior quia subiectū scientie debet esse scibile vt dicitur primo pos-
teriorū. Modo ens per accidēs nō est scibile vt dicitur sexto metaphisice. Minor
patet quia ens per accidēs est aggregatū ex rebus diuersorū pdicamentorū vt alb⁹ hō
Modo terminus supponēs est aggregatū ex subiecto et passione que dicunt diuersas
naturas. subiectū enim et propria passio dicunt res diuersarū naturarū vt homo
et risibile. homo enim est in pdicamēto substantie et risibile in pdicamēto qualitatē i se-
cunda specie vt cōmuniter dicunt logici. ¶ Dico verū argumentū concludit si in as-
signatione subiecti scientie suppositionū supponens importat propriam passionē ter-
mini supponentis. sed supponens dicitur rōnem et specificationē fm quam cōsideratur
terminus in pposito. Vnde ergo tantum subiectū scientie suppositionū est terminus nō
quocūq; consideratus sed vt supponit.

Arguitur quarto. Terminus supponēs non est subiectū in sciētia suppositionū
ergo. Probatur antecedēs. Suppositio est subiectū ergo non terminus
supponēs. tener psequētia quia vnius scientie est vñū subiectū primo posteriorū
Antecedens probatur Illud est subiectū a quo sciētia denominatur. sed sciētia supposi-
tionū denominat a suppositione igitur suppositio est subiectū. Maior qz sciētia capit
unitatē et dignitatē a subiecto vt dicit primo posteriorū. Et patet in simili. sciētia libri
de anima denominat ab anima et anima in cōmuni sumpta est subiectū scientie libri de
anima vt cōmuniter dicunt philosophi. ¶ Dico q verū est q sciētia denominatur a
subiecto sed non semper. sed denominatur aliquā ab autore. aliquā ab illo cui inscribit
vt patet de libris Platonis qui habēt nomina a discipulis platonis. Ratio autē ista
qz suppo nō pōt esse subiectū in scia supponū. qz subiectū scie dicitur eē primum in scia s; suppo
nō est primum in scia supponū s; supponit pncipia termini supponentis vt dicit inferi⁹

Arguitur quinto. Terminus supponēs nō est subiectū scie libri supponū: probat
sic. Idē nō est subiectū in diuersis sciētiis s; terminus supponēs est subie-
ctū i diuersis sciētiis aliorū tractatuloz paruoꝝ logicaliū igit. Maior ē aristot. i. poste.
vbi ostendit q quibz scia vna hz vt ū subiectū. Minor qd i scia ampliationū etiā determinat
de termino supponēte. sicut i tractatulo appellationū et restrictionū. oēs em iste pperates
pveniūt terminis supponētibus. Dico vñ argumentū pcludit q in plibz tractatulis par-
uoꝝ logicaliū pcludit de termino supponēte: vt i ampliationibz restrictionibz et alijs. Sz
nō eodē mō sic i tractatulis supponū qd i scia supponū determinat de termino supponēte
absolute. s; i scia ampliationū determinat de termino supponēte applicabili. i scia restrictio-
nū de termino supponēte restrictere. i scia appellationū de termino supponēte appellare
vt dicit inferius.

De Subiecto

Arguitur sexto Termin⁹ supponēs nō est subiectū in sciētia suppositionū. pbat⁹ tur sic. Omne subiectū sciētie debz esse scibile: s; termin⁹ supponēs nō est scibilis igit⁹ Maior est aristo. pmo poste. minor pbat: omne scibile est necessariū z in corruptibile s; terminus supponēs est cōiūgēs z corruptibilis ergo de termino supponēte nō ē scia. Maior ē aristo. i. poste. d; em̄. i. poste. scia est veroz eternoz z im̄ possibilis aliter se habēnū. Minor patz qz termin⁹ supponens pōt esse z nō esse. Cū em̄ format z pferit tūc est. cū aut est platus tūc non est. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q termin⁹ supponēs fm̄ esse singulare tūc est corruptibilis z pōt non esse z sic de ipso non est sciētia s; de termino supponēte cōsiderato fm̄ esse vlt tūc bene est in corruptibilis z necessitatē habz. z sic de ipso demonstrat passio sua ppria. z sic termin⁹ supponēs corripit p accis fm̄ esse singulare sed nō p se fm̄ esse vlt. Vel possumus dicere vt alij volū q licz termin⁹ supponēs sit corruptibilis tūc rō. i. cōclusio facta de termino supponēte ē in corruptibilis vt ista rō z cōclusio format necessaria d termino supponēte. Omnis termin⁹ supponēs ē substantiū. Similit⁹ hec. Omnis termin⁹ supponēs pōt supponere. Silt ista. omnis termin⁹ supponēs pōt verificari vt dicit inferi⁹. q omnes sūt necessarie z vniuersaliter vere

Arguitur septio. Termin⁹ supponēs nō pōt esse subiectū in scia suppositionū igit⁹. pbat⁹ ari. omne subiectū sciētie d; esse scibile. s; termin⁹ supponēs nō est scibilis igit⁹. Maior ē aristo. pmo poste. Minor pbat. qz scia est vltm̄ vt d; pmo poste: z scdo de aia d; Scia ē vltm̄ z hec quodāmo in aia sūt. sed termin⁹ supponens nō ē vlt igit⁹. Minor pbat. qz qlibet terminus supponēs est aliqđ singulare voce platiū in tpe z successionē. successio aut z tpus sunt mesure singulariū. vñ dicit⁹ pmo poste. Vlt est vbiqz z semp singulare aut est hic z nūc. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q termin⁹ supponēs fm̄ esse hoc vel hoc est singulare z non est scibilis nec de ipso est scia. s; termin⁹ supponens fm̄ esse vlt z cōparat⁹ ad sua principia de quibus postea dicit⁹ bene est scibilis z de ipso est sciētia.

Arguitur vltimo. Posse supponere nō est ppria passio termini supponētis igit⁹. pbat⁹ qz esse verificabile est ppria passio termini supponētis igit⁹ nō posse. tenet pna. qz vni⁹ rei est vna ppria passio vt d; pmo posterior. Añs pbat. quia termin⁹ q debz supponere debz verificari. i. vere z affirmatiue pdicari de. pnoie demonstratiuo pmitiuo vt dicūt cōes logici. z p pns termini qui nō pificanur z vere p dicant⁹ de pnoie demonstratiuo pmitiuo nō supponunt vt sūt termini ficti vt chymera hircoceru⁹. licz alij dicūt oppositū vt dicit inferi⁹. ¶ Dico vlt⁹ argumentū cōcludit q vni⁹ rei ē vna ppria passio. vlt ē pma. tñ secūdarie quaz vna sequit aliā possūt esse plura vt patz de hoie qui habz plures pprias passioes s; vna sequit aliam quodam ordine sic in pposito posse supponere est pma passio termini supponētis z ea sequit esse verificabile. Sequit corollarie q termin⁹ supponēs d; ver⁹ vel verificabilis nō veritate ppositionis scz q terminus supponēs esset ppositio vera sed dicit⁹ verus a veritate suppositionis. qz supponit pro aliquo vt homo animal. S; termini ficti vt chymera dicunt⁹ nō verificabiles qz nō possunt pdicari vere de pnoie demonstratiuo pmitiuo. hec em̄ est falsa. hoc est chimera. vnde z logici dicūt q omnis ppositio est falsa in qua subiectū pro nullo supponit vt chimera est homo.

Utrūque due diuisiones quas pe. bis. ponit in textu cum
diuisiones termini sunt bene assignate.

¶ Pro intellectu huius questionis more Sciendū q hec questio duo querit. Prmo querit utrūque due diuisiones quas ponit petrus hispanus in textu sint bene assignate. Quarum prima est ista Eoz que dicunt quedam dicuntur euz cōplexione vt bō

terialis accepta

currit quedam dicitur sine cōplexione vt hō animal. Scda diuissio est ista. Terminū incōplexorū vniūsq; aut fecit substantiā. aut q̄ritatem. aut qualitatē. aut relationē aut agere. aut pati. aut sitū. aut habitū. aut vbi. aut quando. Secūdo querit questio. Vtrū diuissio termini quam pouit petr⁹ hispa. in textu sit bene assignata. ⁊ est ista. Terminus est vox scans vniuersale vel particulare. Pro intellectione itaq; prime partis ⁊ diuissionis prime.

Notandū est primo q̄ licz ista diuissio prima ponitur ab aristot. in antepredicamentis ⁊ in tertio tractatu pe. his. nō tamē eadē ratione ⁊ intentione sicut ⁊ hic. In antepredicamentis em̄ ⁊ in tertio tractatu ponit ista diuissio ideo vt per eam exprimat naturā ponibilis in predicamēto. om̄e em̄ ponibile in p̄dicamēto debz esse incōplexū ⁊ importare vnā naturā sed hic in p̄posito ponit. vt per eam sciatur cōditio ⁊ natura eorū que debent supponere. Termini em̄ qui debet supponere debet esse incōplexus qd̄ pe. his. postea tangit in diuissione suppositionis cui⁹ dixit. suppo est acceptio termini. In ista itaq; diuissione prima diuissus est dicibile vel dicibilū. et valet dicibile in p̄posito tñ sicut proferibile. scz qd̄ voce exprimitur. vt hō est dicibile cū vocaliter proferat. licet alij volūt q̄ dicibile hic capitur cōmuniter. vt nō distinguit contra scriptū ⁊ conceptū. hoc tñ non est de intentione pe. his. Debz autē diuidentia sunt conceptū ⁊ incōplexū. Illud autē in p̄posito vocat complexū qd̄ est cōpositū ex pluribz dictiōibz vocaliter. ⁊ oratio vel p̄positio. vt homo currit. Incōplexū autē dicitur in p̄posito qd̄ nō est cōpositū dictionaliter vt simplex terminus aut dictio. vt hō animal. licet autē quilibz terminus est cōplexus literaliter ⁊ syllabaliter. tñ propter hoc non dicitur complexus. quia quilibz terminus est vni⁹ ⁊ incōplexus dictionaliter. Ratio autē diuissionis est. quia sicut cōcipimus ita loquimur. voces em̄ fecit cōceptus. vt dicit primo piermeniaz. sed nos aliquando concipimus cōplexē. aliquādo incōplexē. Cū enim concipio hominē esse animal. cōcipio complexū autē cōcipio hominem absolute. concipio incomplexē. Ergo etiam ita loquimur voce. aliquādo complexē. aliquñ incōplexē. cōplexē cum dico hanc p̄positionē vocalē. homo est animal incōplexē. cū dico hāc dictionē hō vel animal.

Notandū secundo q̄ cōplexum est triplex quoddā vocis tantū. quoddā fecit vel conceptus tantū. ⁊ quoddam vocis ⁊ fecit vlt̄ concept⁹ simul. Cōplexus vocis tantū est cuius vox est complexa. licet fecit vel conceptus sit simplex. ⁊ tale est incōplexū. vt corpus animatū similiter anno dñi. **V. L. L. L. L. Corpus enim animatū qz est genus subalternū importat vnā naturā simplicēz similiter anno dñi. **V. L. L. L. L.** importat conceptū ⁊ fecit anni currens. ⁊ ponitur in predicamēto qñ. Et hoc cōplexū cōsiderat grāmaticus. qui est artifer p̄ vocū q̄ rerum. logicus autē non. Secūdū cōplexus est cōplexum quo ad fecit vlt̄ conceptū tantū. ⁊ est qd̄ importat rem cōplexā quo ad intellectū. licet vox sit simplex ⁊ vna ⁊ incōplexa. vt chymera. Chymera enim importat ens cōpositū qd̄ capue virgineo. ventre leonino. ⁊ cauda serpentina. nullum autē tale est a parte rei. ⁊ hoc cōplexus considerat ⁊ attendit logicus ⁊ non grāmaticus. Hoc enim nomen chymera est cōplexū apud logicū. sed non apud grāmaticū. Tertiū cōplexū est vocis ⁊ fecit vel cōceptus simul. vt est oratio. vt hō currit. ⁊ de isto cōplexo facit precipue pe. his. mentionē in scda parte diuissionis p̄me. Duplex autē adhuc assignat cōplexū. quoddam distans. ⁊ quoddam indistans. Cōplexū distans est. cuius partes distant per medium vel per copulā. q̄ vnit predicatū cui⁹ subiecto. vt hō est animal. Scz cōplexū indistans est. cui⁹ partes non distāt per mediū. sed habēt se ad inuicē sicut determinatio ad suū determinabile. vt albus hō. niger hō. hō est determinabile. albus autē determinatio.**

Notandūz tertio q̄ pe. his. in textu post diuissionem p̄m.

De Terminis

ma diffinit terminū q̄ in diffinitōe sup̄pōis ponit tanq̄ subiectū. Accēsa em̄ oē diffinit
ri h̄z p̄ suū subiectū. vt d̄r. viij. metaph. Et d̄r q̄ termin⁹ est vox trans v̄le vel particul
lare. Rō aut̄ ist⁹ quare pe. h̄s. diffinit terminū. q̄ ex quo ip̄e int̄d̄t deteriare de sup̄
pōe. subiectū aut̄ sup̄pōis est termin⁹ supponēs. recte diffinit pe. h̄s. terminū. artiter
em̄ p̄sideras p̄p̄ia passionē aliquā. enā h̄z p̄siderare subiectū illi⁹ passiōis. vt medic⁹
qui cōsiderat quatuor complexionēs. etiam h̄z cōsiderare corp⁹ humanū in quo
p̄ncipaliter reperiunt ille quatuor complexionēs. vnde bene d̄r scdō phicoz. Art
ter qui h̄z cōsiderare subiectū. h̄z enā cōsiderare p̄p̄ietates illius subiectū.

P̄o ampliori intellectu diffinitionis termini intelligē
da Notandū q̄ ista quatuor. vox. dictio. parforationis. et termin⁹ h̄nt se vt superius
et infer⁹. dictio em̄ est infer⁹ quo ad vocē. om̄is em̄ dictio est vox. s̄z nō ecōuerso. sic
et om̄is termin⁹ est parforationis. s̄z nō om̄is parforationis est termin⁹. partes em̄
indeclinabiles sūt parforationis. et tñ nō sūt termini. vt in p̄posito caput termin⁹. Un̄
aliquid d̄r vox q̄tū ad planonē suā absolute. vñ et vox est son⁹ ab ore aialis. planis na
turalibz instrumētis format⁹. vox ergo vt vox. est nuda. et nullā fcatōnez includit. Vi
ctio aut̄ aliquid d̄r inquantū vltra vocē includit et h̄z fcatōnem vñ et d̄r dictio q̄si di
cēs. i. fcatō rē. S̄z parforationis aliquid d̄r q̄ vltra fcatōē sup̄addit modū fcatōis et
fcatōis p̄ncipaliter. et ex p̄nti accidētalē. Dictio em̄ fit parforationis p̄ modū fcatōis et
fcatōis suū. p̄ quē format̄ in esse partē cōstituit. Termin⁹ aut̄ aliquid d̄r q̄ vltra par
forationis partē materialē p̄p̄is cathegorice resolutionē p̄p̄is cathegorice est termin⁹
nās. Un̄ et p̄mo postenor d̄r. termin⁹ est in quē res soluit p̄p̄. Vel enā termin⁹ addit
parforationis ordinē ad intellectū. cum⁹ potentiaz terminat. nō rōne sui. s̄z rōne rei quaz
designat Istas aut̄ habitudines vocis dictōis parforationis et termini autores. modū
fcatōis pulere ostēdūt. de quo nō est p̄na patr ad p̄positū. ¶ Sequit̄ corollarie p̄mo
q̄ linearibz eozemata nō sūt termini in p̄posito. Rō. q̄ termin⁹ in p̄posito fcat̄ rē vltē
vel particulare. s̄z linearibz eozemata nihil fcat̄ s̄z pon⁹ fcat̄. vñ et d̄r linearibz eoz
ma. a. fin. qd̄ est con. et cathegorema fcatū q̄si cū alio fcatū. Et em̄ p̄mo p̄ierme
niaz. Om̄is nō est v̄le. s̄z v̄t cōfcat. ¶ Sequit̄ corollarie scdō q̄ termini sicut q̄ fcat̄
res fictas et imaginatas tñ. vt chymera. ita gelaph⁹. i. hircoceru⁹ p̄p̄ie non sūt ter
mini. Rō. q̄z nihil fcat̄ in re. licz in ymaginacōe aliquid imponat. vel fin suas partes.
Sequit̄ corollarie tercio q̄ recte pe. h̄s. terminū diuisit p̄ncipalē et particulare. q̄ si
gnū et signatū dñt esse p̄p̄onata. sed q̄ terminus fcat̄ rem. et om̄is res vel est v̄n
uersalis vel particularis. et ideo om̄is termin⁹ fcat̄ v̄le vel particulare.

Notandū quarto et vltimo q̄ secunda diuisio quā po
nit pe. h̄s. in textu ē ista. Terminoz incōplexoz vnusquisq̄ aut̄ fcat̄ substantiā. aut̄ q̄t
ratē. aut̄ qualitatē et. vt patz in textu. P̄o qua diuisiōe intelligēda Sciēdū q̄ licz ista
diuisio enā p̄p̄ia est ab aristo. in p̄ncipio veroz p̄dicamentoz. et pe. h̄s. in tercio tracta
tu. nō tñ eadē rōne sicut et hic. q̄ in añp̄re dicamētis et in tercio tractatu ponit ad eos
gnoscēduz formale rōnez et fcatōne terminoz fcatū res p̄dicamentales. Res em̄
decē p̄dicamentoz format̄ fcat̄ decē p̄mis vocibz et terminis. s̄z hic in p̄posito pos
nit hec diuisio ad sciēduz quē termini p̄nt supponere. q̄z solū isti termini p̄nt supponē
re q̄ fcat̄ substantiā. vt h̄o. anial. ioh̄es. petr⁹. Vel enā illi q̄ h̄nt modū fcatōis et terminoz
qui fcat̄ substantiā. vt sūt abstracta de p̄dicamētis accētiū. vt albedo nigredo. tales et
fcat̄ res substantiue et sūt termini substantiui. ¶ Sequit̄ corollarie scdō q̄ suba in p̄po
sito nō d̄r a substantiō. q̄ sic iste termin⁹ de⁹ nō supponeret. Iste em̄ termin⁹ de⁹ non
fcat̄ substantiā a substantiō. de⁹ em̄ nulli substat. Un̄ et dixit Robert⁹ tercio de v̄nitate
Forma simplex subiectū esse nō pōt. S̄z hic caput suba vt d̄r a p̄e essendō. quat̄ enā
capit cū ens diuidit in substantiā. et accēs. v. metaph. et sic deus est suba. ymo est p̄ma

liba. q̄ esse suū h̄z a se z nō ab alio. H̄c est f̄iste termin⁹ d̄ termin⁹ subalis p̄dica-
mentalis. s̄z est termin⁹ subalis suppon̄do: q̄z p̄t supponere. v̄ in ista. d̄ est cā p̄ma
¶ Sequit̄ corollarie tertio q̄ p̄e. h̄is. nō vult hic dicere q̄ termini esset̄ in p̄dicamento
p̄ncipal̄t̄ f̄m se. q̄z esset̄ in p̄dicamento f̄m aristō. v̄ metaph. est participare v̄nā nati-
rā de decē naturis p̄mis. z hoc cōuenit reb⁹ realib⁹. sed p̄e. h̄is. vult q̄ termini sunt p̄
dicamenta les signatiuē. f̄cant res predicamenta les. Istis notabilib⁹ sic stantib⁹ est.

¶ Conclusio responsalis Due diuisiones q̄z ponit p̄e. h̄is. in textu z diffinitio termini s̄nt
sufficiēter assignat̄e. Veritas hui⁹ p̄clusionis p̄ ambab⁹ partib⁹ sufficiēter p̄z ex nota.
Arguitur p̄mo. P̄e. h̄is. sup̄flue hic determinat de istis duab⁹ diuisionib⁹. p̄bat
sic. q̄z in tractatu tertio determinauit b̄ eis. v̄ p̄z p̄ se. z p̄ p̄is hic sup̄-
flue z negatio. Negatio em̄ f̄m aristō. p̄mo eīe cor. est v̄m⁹ z eīusdē inuicis repeti-
tio. ¶ Dico v̄z argumētū p̄cludit q̄ p̄e. h̄is. in tractatu tertio determinat b̄ his duab⁹
diuisionib⁹ z etiā hic. s̄z nō eadē rōne z intētiōe. v̄dicitū est in notabili p̄mo z quarto: z
sic nō sup̄flue nec negatio nec inuiciter istas diuisiones hic ponit.

Arguitur scdo. Prima diuisio nō v̄z. igit̄. p̄bat aīis. In oī bona diuisiōe d̄z ponit
diuisib⁹. s̄z hic nullū est diuisib⁹. igit̄. maior est boherij in libro diuisionū
minor p̄z ex se. ¶ Dico q̄z nullū ponit diuisib⁹ expresse t̄m̄ ip̄licite ponit dicibilib⁹. Se-
quit̄ corollarie q̄ licz hoc relatiuū eorū nō h̄z in diuisiōe aīis expresse. t̄m̄ h̄z subintel-
lectū. z valet t̄m̄ de numero eorū scz dicibilib⁹ vel entium

Arguitur tertio. p̄e. h̄is. in diuisiōe p̄ma male ponit cōplexū aīi incōplexū. p̄bat
sic. Simpliciora s̄t p̄ora his q̄ s̄t ex additiōe: p̄mo metaph. s̄z cōplexū
est cū additiōe. z incōplexū sine additiōe. igit̄. minor est nota. q̄z cōplexū includit p̄ar-
tes dictōis aīi v̄ritas. ¶ Dico v̄z argumētū p̄cludit q̄ ordine nature incōplexū p̄re-
cedit cōplexū. p̄e. h̄is. hūc ordinē nō attēdebat. s̄z attendebat ordinē h̄is⁹ z p̄uatiōis
cōplexū em̄ h̄z se v̄bitus. incōplexū at̄ v̄t p̄uatiōis h̄is⁹ p̄cedit p̄uatiōis. v̄t d̄z in
postp̄dicamentis. ¶ Aut cōplexū h̄z se v̄t bitus. p̄z q̄z cōplexū h̄z se p̄ modū m̄ltitūdi-
nis. q̄z m̄ltā includit. s̄z incōplexū habz se v̄t v̄nū. s̄z v̄nū opponit multo p̄uatiue. v̄t d̄z
v̄ metaph. sicut̄ etiā diuisibile opponit indiuisibili p̄uatiue. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ de-
ter pe. h̄is. in diuisiōe p̄ma p̄posuit p̄plexū incōplexo. v̄t p̄ h̄ daret̄ intelligere q̄ deter-
minare de cōplexo non est̄ sui p̄positū. P̄mis em̄ sunt (scd̄m boetium sup̄ p̄dicamentis
tis) extirpanda nociua de agro. z postea v̄tilia seminanda z serenda.

Arguitur quarto. Aliqd̄ est dicibile qd̄ nec est cōplexū nec incōplexū. ergo dis-
tinctio est insufficiēs. p̄bat. q̄z diffinitio v̄t aīal rōnale. nec est cōplexū
nec incōplexū. Nō p̄t dici q̄ sit cōplexū. q̄z f̄cat v̄nā naturā specificā. v̄t hominē. mō
qd̄libet v̄le est forma simplex. Nō p̄t etiā dici q̄ diffinitio sit incōplexa. d̄t eīo p̄z p̄h̄is
r̄p̄ in ylagogis suis z Boet⁹ in libro diffinitionū q̄ diffinitio cōponit̄ ex ḡnē z d̄ia. z
sic videt̄ q̄ diffinitio sit cōplexa: ¶ Dico q̄ v̄z argumētū p̄cludit q̄ ad vocē cōplexū.
s̄z nō q̄ ad rē z f̄cant. Aliq̄ dicit̄ q̄ ad p̄ceptū. q̄z diffinitio cōtrahit̄ naturā specificā.
Idē em̄. f̄m intētiōē doct̄. tho. in tractatu de q̄d̄tanti⁹ rez. signat̄ diffinitio z diffini-
tū f̄m rē. licz mod⁹ f̄candi est diuersus. Illud em̄ qd̄ diffinitū signat̄ imp̄licite. hoc dif-
finitio signat̄ explicite. z sic v̄nter d̄z q̄ diffinitio z diffinitū ponunt̄ in eodē ḡnē z p̄e

Arguitur quinto. Diffinitio termini nō v̄z. p̄bat sic. t̄m̄ nō est vox (dicamēto
p̄bat. materia nō p̄dicat̄ de eo cui⁹ est materia. s̄z vox est materia ter-
mini. igit̄ hec est falsa. termin⁹ ē vox: maior p̄z in s̄si. hec est falsa. hō est corp⁹. minor
q̄z termin⁹ d̄t duo. materia d̄t vocē. forma d̄t f̄cationē. ¶ Dico v̄z argumētū cō-
cludit q̄ in reb⁹ naturalib⁹ materia nō p̄dicat̄ d̄ eo cui⁹ ē materia. s̄z in reb⁹ artificialib⁹
materia p̄dicat̄ de eo cui⁹ ē materia. p̄z q̄z materia dom⁹ est ligna. z lapides. s̄it
materia annuli est aurum. modo hec est vera. domus est lignum z lapides. similiter
becyera. annulus est aurum. Ratio autem hui⁹ diuersitatis est hec. quia in reb⁹

De Significatione

artificialibus materia est tota substantia rei artificialis. et forma est accēs ab artifice introducta. sed materia rei naturalis est pars substantie rei naturalis. et p̄p̄ia talis materia non predicat de eo cuius est.

Arguitur sexto. Termin⁹ nō fecit particulare. q̄ diffinitio non valz. pbat añs.

Significare est intellectū rei cōstituere. et oē scabile est intelligibile. sz particulare nō est intelligibile. igit termin⁹ nō fecit particulare. maior est aristo p̄i mō pier. minor est aristo: scō de anima. cū dī. Sēsus est singulariū: intellect⁹ aut vlti⁹. ¶ Dico vep̄ argumētū pcludit q̄ particulare vlt̄ singulare nō est intelligibile directē et p̄mo et p̄ncipalit̄. et sufficiētū qd̄ est intelligibile reflexe et indirecte et ex p̄nti. Intellect⁹ em̄ intelligēs vlt̄. ex p̄nti intelligit oīa sua inferiora et singularia. Dicit enim p̄i mō phicoz q̄ vlt̄ est quoddā vñū multa cōprehendens.

Arguitur septimo. Aliq̄s est termin⁹ qui nec fecit vlt̄ nec particulare. pbat. qz ens est termin⁹. et nec fecit vlt̄ nec particulare: ¶ ens non fecit vlt̄. qz ens est trāscendēs: mō trāscēdētia nō sūt vlt̄a. vt patz ex diffinitione vlt̄is: ¶ etiā ens nō fecit particulare. qz ens est termin⁹ cōis. mō termin⁹ nō fecit particulare et singulare. ¶ Dico vep̄ argumētū pcludit q̄ ens non fecit vlt̄ inquantū vlt̄ diuidit in quinq̄ p̄dicabilia. sz bene ens fecit vlt̄ vt vlt̄ distinguit p̄ra particulare et singula.

Arguitur octauo et vltimo. Ex scōa diuisione sequit̄ (re. qz ens fecit cōiter. falsū. ergo ip̄a nō v̄z. pbat. qz sequit̄ q̄ termini essēt in p̄dicamēto qd̄ est p̄ra aristo. v. metaph. vbi aristo. diuidit ens reale in decē p̄dicamēta. pbat seq̄la. Illud est in p̄dicamēto qd̄ fecit substantiā. aut q̄ritatē aut q̄litatē et c̄p̄s. sz hoc cōuenit terminis. igit termini sūt in p̄dicamēto. Maior est pe. his. in diuisione scōa in ter. Vlt̄ noz qz iste termin⁹ hō fecit substantiā. magnitudo q̄ritatē. albedo q̄litatē. ¶ Dico vep̄ argumētū pcludit q̄ termini sūt in p̄dicamēto fecit vlt̄: sz nō existēt et p̄p̄ie. p̄p̄ietates em̄ p̄dicamētoz pueniūt rebz et nō terminis. sic et termin⁹ diuidit in decē p̄dicamēta fecit vlt̄: sz natura entis realis diuidit in naturas decē p̄dicamentales. Vñ et dī cū est añ. q̄ ponit in p̄dicamēto. nō est aliud nisi participare vñā naturā d̄ decē p̄mis naturis.

Utrum diffinitio Significationis et eius diuissio a petro hispano in textu sit bene assignata:

¶ Postq̄ pe. his. posuit diffinitionē. posuit termini et terminoz diuisionē. Itaq̄ p̄nter de terminat de p̄ncipio formali termini. qd̄ est scatio. Deinde elicit vñū corollariū q̄ ille dictiones q̄ nō fecant rem vlt̄m vel particulare vt sincalhegozemata nō debēt dici termini. Postea ostendit qd̄ est scatio. et dī. vt patz in textu. Questio itaq̄ posita duo q̄rit. p̄mo. vtrū diffinitio scatiōis quā pe. his. ponit i. text. sit bñ assignata. Scōa q̄ruvtrū diuissio scatiōis in textu sit bene assignata. Significationū alia est rei substantiue. alia aut rei accidentiue. Pro parte prima questiois intelligenda.

Notandū est primo q̄ in quolibet termino significatio uo sūt duo. materia et forma. sicut est ei in re naturalis et d̄z et in re artificiali. Dī. q̄ phicoz. Ars imitat naturā. Constat aut̄ q̄ in re naturali duo sūt p̄ncipia ad eē rei necessaria. materia et forma. vt dī p̄mo phicoz. sic et in rebz ab intellectu et rōne formatz duo inueniūt p̄ncipia: sc̄m q̄ndā p̄portionē et similitudinē. materia. s. forma. materia em̄ termi est vox. ei⁹ forma ē scatio. ¶ vox sit materia termi p̄z. qz sicut in materia oīa naturalia pueniūt. dī ei p̄mo d̄ ḡnratōe. Omnīū ḡnratibiliū et corruptibiliū vna ē materia et q̄ oīa sūt. sic oēs termini in eo q̄ voces sūt in voce pueniūt. sz q̄ scatio termi p̄z. Forma ei est q̄ sepat et distinguit res. mō termini distinguunt penes scatiōes. Pro ḡnre aut̄ in diffinitione scatiōis ponit representatio. Rep̄ntatio em̄ est cōior q̄ scatio sicut et representare est cōius q̄ significare. Significare em̄ p̄p̄ie et maxime ad placitū.

tantū cōuenit vocibz et dictionibz impositis ad significandum. representatio autē conue-
nit rebz realibz et etiā dictionibz. circulus ergo an iabernā repñtat vinū. s3 pprie non si-
gnificat. Loco diffētie autē in diffinitōe scanonis ponunt alie particule. cū d3 rei h3
dicat ppter similitudinem q nō significant rē s3 dispōsitiōes rez. Aliter autē vox si-
gnificat rem et aliter cōcept⁹ vt ostēdit pmo piermeniaz. Cōcept⁹ em feat naturat⁹
rem cui⁹ est concept⁹. vt cōceptus hominis nat⁹ feat hominē. vñ cōceptus apud ali-
os naturalis similitudo rei appellat⁹. Nō em imponit cōcept⁹ ad fecandū rem cuius
est naturalis similitudo. siue em nolo siue. volo cōceptus hominis feat hoīem. 7 cōces-
pus lupi naturat⁹ lupū designat. quēdamodū qlibz effectus suā naturat⁹ cām ostē-
dit. Est em effectus participata similitudo siue causē. Terminus autē vocalis et script⁹
fecant rem ad placitū et voluntatez pmi impositoris. voces qdem pmarie et principa-
liter scripta autē secundarie et ex cōsequēt. qz scripta subordinat⁹ cōceptibz. quō autē voces
fecant cōceptus patebit in argumentis. Dicit vlti⁹ in diffinitione scanōis per vocē.
ppter scripta q etiā fecāt rem s3 ex pnti et secundarie vt dictū. Dicit finalit in diffinitōe
scanōis ad placitū ad excludendū scanonē naturālē q cōuenit conceptibz. vt dictū
est d3 qbusdā vocibz. Latras⁹ em canū naturat⁹ feat irā vel gaudiūz gemitus infir-
moz dolorē vt ostēdit p. hif. in tractatu pmo. ¶ Sequit corollarie q licet voces fecāt
cōcept⁹ in anima. d3 em pmo piermeniaz q ea q sunt in voce sunt signa earū passio-
nū. i. cōceptūz q sunt in anima. tñ hoc nō est pncipaliter. vox em pncipalit⁹ et ex impo-
sitione fecat rem. tñ voces fecant concept⁹ incitantue. qz cū vox format intellectu⁹ audi-
ens incitat ad formandū cōceptū de re p quē cōceptū fert in rem fecat. qz cōceptus
est mediū inter vocē et rem. et sic vox fecat rem p conceptū licet rem pncipalius et cō-
ceptū immediatius licet nō pncipalius.

Notandū scdo q ad significatiōez alicuius dictionis

scdm intentionē doctoris thome pmo piermeniaz tria requirunt. pmo requirit res
fecanda passiue. scdo requirit intellectus cui res repñsentat. tercio requirit vox q fecat
rem. Cū autē res representat intellectui. intellectus pprietatē rei cōsiderat et fm pro-
prietatē illi⁹ rei vocē cōstituit format et fingit q vox pprietatē rei expmte pāz in ista
dictione lapis. Cū em pmo impositor voluit imponere ad fecandū hāc dictionē lapis
pmo intellectus pprietatē realē lapidis cōsiderauit et inuenit hāc pprietatē ledere pe-
dē. postea formauit vocē q in se gerit et audiētibz expmit pprietatē lapidis. et finxit no-
mē lapis quasi ledens pedē. sic et in alijs vt hō petra. d3 eniz petra qñ pedibz mra. et
hō quasi factus de humo. hoc est de terra. ¶ Sequit corollarie q aristō. dicēs pmo
piermeniaz. Significare ē intellectu rei cōstituere. ibi capit intellectus p cognitiōe
vox em fecans rem facit audiētibz et intelligentibz cognitiōē rei.

Notandū tertio pō diuisione significatiōis intelligē

da q res sunt duplices. Quēdā sunt res q per se sunt et tales sūt res de pdicamento
sube. suba em est res p se existēs vt pars rei p se existēs. exēplū pmit vt hō aial iohs pe-
p⁹. exm scdi vt aia. licet em aia hoīs in hac vīa nō est p se. qz forma in corpe. suffi-
cit tñ q sit pars hoīs q est p se. Dicit em in pdicamento sube q pars sube est suba et il-
la res feat subue. Alie autē res q nō hnt esse p se s3 adiacēt alijs vt sū res de nouē p-
dicamentis accidētū. Naturat⁹ em loquēdo nullū accēs est p se s3 accēs semper. Em sub-
stantia et subiecto vñ et d3 accēs qñ cadēs ad aliud qz ad subiectū. et tales res fecant
adiiectiue vñ et recte gramatice dicūt q nola adiectiua fecant adiacētē s3 subua fecant
subsistentē. ¶ Sequit corollarie pmo q licet nullus accēs fm esse reale suū nō pōt
esse p se qz semper adiacet subiecto. tñ feat subue qñ p se esset vt patet in abstractis ac-
cidentiū vt albedo nigredo. Intellectus em abstrahit accēs a subiecto et intelligi ac-
cēs sine subiecto. Dicit em autēna: iij. et. vij. metaph. q intellectus accēs est ab-

De Significatione

solutus. Illa enim q̄ sūt cōiuncta fm esse existēte intellectu pōt ea intelligere separas
tim. Uti scōphicorū dī q̄ abstrahētū non ē mendaciū. Et etiā omne prius pōt intel
ligi sine posteriori. Hō suba ē pōr accitē natura tpe r diffinitōe vt dī. vii. metaph.

Notandum quarto r vltimo. q̄ nomina adiectiua ha
bent duplicē scationē scz materialē r formālē. scationē materiali noia adiectiua scant
substātia. scationē aut formālē scant formā accitētales q̄ inest illi sube. vt alio scatione
materiali scat substantiā vel subiectū albedinis: scationē aut formālē alio significat al
bedinē q̄ inheret r inest accidētālī subiecto. vñ r arifm p̄dicamēto q̄lras dīat alio
solū q̄lratē scat. qd verū est scationē formālē. Qd aut illoz adiectiuū scat prius r p̄n
cipaliter scz subiectū r subam. r ex p̄nti illi subiecto cōnotat inesse r inherere formā acci
dentālē. Si arguit sic. termin⁹ illd p̄ncipālī scat p quo supponit. cōstat aut q̄ nomē
adctm supponit p subiecto vt suba r nō p accitē vt albū currit. q̄ adiectiuū suppo
nit p suba q̄ scat p̄ncipālī subam. supposito em supponit scationem vt dī. p. hī. in
ter. Alij at tenēt oppositi r dicūt q̄ noia adiectiua p̄mo r p̄ncipālī r scationē forma
li iporāt accitē. vñ r rōne illi⁹ scationis formālī ponunt in eodē p̄dicamēto r q̄tē in
q̄ abstrahūt ex p̄nti aut r scationē materiali iporāt subam. r hī videt esse de mēte arif.
in p̄dicamēto q̄lratōis. sufficit m ad p̄positū q̄ qdlibz adctm habz duplicē scationem
materialē r formālē vt dctm ē Sequit corollariē q̄ licz qdlibet adiectiuū bz dupli
cē scationē. nō m sequit q̄ qdlibet adctm sit equiuocū rō qz equiuocū scat plura vno
noie r eq̄ p̄mo vt canis ē nomē adctm scat pluravno noie hī nō eq̄ p̄mo r eq̄lī. qz sz
scationē formālī r p̄mo scat accitē. scōo aut r ex p̄nti scat subaz. Istis sic scātibz ē

Conclusio respōsalis ista. diffinitio significationis et
eius diuisio a p. hī. est bene assignata. Veritas hui⁹ cōclūsiōis p parte 1. q̄ diffinitio
scationis sit bñ assignata p̄z ex p̄mo notabit. Qz aut scōa pars cōclūsiōis. sc. diuisio
significationis sit bene posita patet ex notabili termino.

Arguitur p̄mo. Diffinitio scationis est male posita igit. pbat vox nō scat rem.
igit. pbat Illud qd scat cōceptū nō scat rē. sz vox scat cōceptū igit.
Maior qz cōcept⁹ nō ē res vt in p̄posito capis res. Res ei in p̄posito capis p rē reali
cōcept⁹ aut nō ē res realis sz ens in aia vñ r. iij. de aia dī. lapis nō ē in aia sz spēs la
pidis. minor ē aristo. p̄mo p̄meritia q̄ dīat. Ea q̄ sūt in voce sunt signa. eoz q̄ sunt
in aia. vbi aristo. pbat q̄ voces scant cōcept⁹. Et tho. dī p̄mo p̄meritiā. Res non
scant nisi vt sunt cōcepte r intellectu. Qdico vāz argumētū cōcludit q̄ termin⁹ scat
cōceptū sz nō p̄ncipālī qz p̄ncipālī significat rem. cū em aliqz loquit p voces r terz
minos p̄ncipālī refert iniectionē suā ad res q̄ ad cōcept⁹. termin⁹ q̄ scat cōceptū nō
scat scatiū p̄ncipālī sz significat cōceptū sicut illud sme qno intellect⁹ nō pōt referri r
deuenire in rē cōceptus. q̄ est mediū inter rem scatā r vocē scantē vt dī p̄mo perier
mentāz. tamē nō est significationē p̄ncipālē termini r vocis significatiua.

Arguitur scōo. Nulla vox significat vltē. pbat. Illud qd non ē nō ē scabile sed
nulla res vltē est igit nulla res scat vltē. Maior qz oē significabile
est intelligibile. intellectu em vel illi q̄ habz intellectu sūt scano rerū p voces. r p p̄nti
vbi nō intelligit⁹ scatiū vocis. tūc illa vox nōb nihil scat. minor ē Boherij in libello
d vno r vntate vbi ostēdit qd oē qd ē sō est qz vñū numero estānō vñū nūcro r singla
re sūt idē vt dī. iij. metaph. Qdico verū argu. cōcludit qd oē qd ē est vñū nūcro r sing
ulare. vāz ē de illo cūus esse acquirit per vñū actū nature vt p ḡnrationē. Con
stat itq̄ nature rerū vltēs nō sūt ḡnrabiles p se nec corruptibiles. Vbi em p̄mo me
taph. Omēs aut actus r ḡnrationes sūt suppositoꝝ. r sic argumētū nō cōcludit.

Arguitur termino. Diffinitio scationis non valz. pbat. qz omnis significatio rei ē
p vocē pbat cōcept⁹ r termini mōtales significant naturalit res qua

res sunt similitudines et conceptus. ut conceptus hominis naturaliter scaturit homini. sicut conceptus lapidis naturaliter scaturit lapidi. quodammodo omnis effectus est naturalis sicut effectus cause. **¶** Dico quod argumentum non concludit quod hic non diffinitur sciano in suo genere et absolute. sed hic diffinitur sciano terminum quod est impossibile ad sciendum modo conceptus et naturales similitudines rerum non sunt impossibiles ad significandum res quarum sunt conceptus et similitudines ut dictum est in primo notabili.

Arguitur quarto. Significatio terminorum non est ad placitum. probatur sic Illud quod est originatur a re non est ad placitum. sed sciano terminorum est originatur a rebus igitur. Maior. quod illud quod est originatur a re hoc est a natura modo natura est determinata necessario ad unum ut dicitur. metaph. et non potest in oppositum illius. potentia enim rationalis per se in utrumque oppositorum sed irrationalis vel natura non potest. Minor. quod scatio est a modo esse dei rerum et proprietatibus rerum. Cum enim impossibile sit dictionum ad significandum. imponens necessarium proprietatem rei considerat et naturam. et illam proprietatem per vocem postea exprimit ut lapis dicitur quasi ledens pedem. **¶** Dico verum argumentum concludit quod impossibile vocum ad sciendum est a re et proprietatibus rerum originatur et fundamentaliter. inde completive et finaliter et perfective est ab intellectu et volutate imponens dictionem ad significandum.

Arguitur quinto. Vox non scaturit rem ad placitum. igitur diffinitio scationis non valet. probatur antea. Illud quod est ad placitum potest esse et non esse. sed impossibile dictionum ad significandum non potest non esse sed semper est et manet igitur. Maior. quod quod est ad placitum est ad voluntatem. voluntas autem et voluntarium potest in utrumque oppositorum et potest esse et non esse. Minor. pars. quod impossibile dictionum ad sciendum non mutat. ut homo semper scaturit hominem ut ista dictio lupus semper significat lupum. **¶** Dico verum argumentum concludit quod illud quod est simpliciter et omni modo ad placitum et voluntate humana potest esse variabile et mutabile et potest non esse. sed impossibile vocum ad sciendum res non est omni modo a voluntate. sed originatur et fundamentaliter a re et proprietatibus rerum. **¶** Sequitur corollarie primo quod impossibile vocum ad significandum res non potest variari. Ratio quod est regulata et radicata per proprietates rerum et a modo essendi rerum. modo proprietates rerum non possunt auferri a rebus ipsis rebus permanentibus. Unde et dicitur commentator. xij. metaph. Qui tollit a rebus proprias operationes et proprietates tollit et earum essentias. **¶** Sequitur corollarie quod licet primus impositor non sit finis eius substantiam et esse. tamen est secundum eius virtutem et effectum et assensum. quod scilicet posteriores sui consenserunt ipsius impositionem quam fecit. unde est regula. Quod semel placuit amplius displicere non potest.

Arguitur sexto. Diffinitio significationis non valet. probatur. Omnis diffinitio debet convenire cuilibet contento sub diffinitio. sed diffinitio significationis non pervenit cuilibet scaturit. igitur maior est boetii in li. diffinitio. minor. pars. quod termini et dictiones plura numeri significant ut notum est. et illa sciano non est repensatio rei sed rerum ut homines animalia. **¶** Dico quod dictio singularis et pluralis numeri significant idem essentialem et ergo etiam ponunt in eodem genere et predicamento licet modo sciendi est diversus.

Arguitur septimo. Adiectivatio et substantivatio non sunt proprietates rerum igitur littera falsa. probatur antea. quod adiectivatio et substantivatio sunt proprietates dictionum et vocum igitur non rerum realium. probatur sic. Illud a quo voces et dictiones denominantur hoc est earum proprietates. sed voces et dictiones denominantur ab adiectivatione et substantivatione igitur adiectivatio et substantivatio sunt proprietates vocum et dictionum. Maior est nota. quia quolibet res denominatur ab illo quod ei convenit ut homo ab humanitate. albus denominatur ab albedine. minor. quod nomen adiectivi dicitur adiectivum quod adiacent fit. Et subiectum dicitur quod subieci vel subsisteret scaturit. **¶** Dico verum argumentum concludit quod adiectivatio et substantivatio causae sunt et fundamentales perveniunt rebus realibus. quod aliquae res adiacent ut accina. et aliae per se sicut ut subiecta. sed adiectivatio et substantivatio scaturit bene dictionum et terminorum voces enim adiectivae et substantivae scaturit res adiacentes vel per se subsistentes.

De Diffinitione

Arguitur octauo et ultimo. Diuissio scationis non valet. pbatur Nullius bone diuissionis membra debent coincidere. sed istius diuissionis membra coincidunt igitur. Maior est Boherij in libro diuissionu. Minor patet qz eadem vox et idem termini scāt adiectiue et subiectiue vt lapideus aureus cupreus. Cū em diem⁹ annulus aureus scam⁹ aurū. qd est substantia et eū circularitate et annularitate q accidit auro. ¶ Dico verū argumentū pcludit q ista noia aure⁹ cupreus lapideus materialiter scant subiectiue. formaliter tamē scant adiectiue. et hec est scatio principal⁹ vt dictū est in qtro notabili. et sic aliqui dicūt q ista nomina aureus argenteus ex parte rei scate scant subiectiue. sed ex parte modi scandi scant adiectiue.

Utrū diffinitio suppositionis et eius differentia a significatione sit bene et cōuenienter assignata cum diffinitione copulationis.

¶ Pro intellectiōe huius questōis Sciendū q hec questio tria querit. Primo querit utrū diffinitio supponis quāponit per⁹ his. in textu sit bene assignata. Suppō est acceptio termini substantiui p aliquo. Secūdo querit utrū dñtia supponis et scatiōis in textu sit cōuenienter assignata. Tercio querit utrū diffinitio copulationis quāponit per⁹. his. sit sufficienter posita. Pro intellectu parte prime.

Notandū est primo. postquā petrus hispan⁹ determinauit de principiis materialibus et formalibus supponis. de termino qui est subiectū et materia in qua supponis. et de scatiōe q est forma termini supponētis. Itā pter diffinitio suppositionis p q diffinitio intelligēda. Notandū q fm intentionē Aristo. vij. metas. pbi. Omne accidēs dicitur diffiniri p suū subiectū vt simū vel simitas p nasum. Cuius rō assignat. sicut em se res habet ad esse ita se habet ad diffinitionē. sz accidēs hz esse a subiecto et in subiecto. et p pñs accēs hz diffiniri per suū subiectū. Diffinitio em ostendit esse et naturā rei vt dicitur. vij. methice. et pmo topicor. Accēs aut p se nō hz esse sz semp cadit ad aliud vt ad subiectū suū. vel cadit ab alio vt a suba. Dicit em. ij. phicoz q materia cū forma sunt cause oim accidentiū in composito. Duplex aut est accidēs. Quoddā em scatur in pterito vt simū aqlū richū et ista diffiniuntur p suū subiectū in re eto vel nūo vt simū est nasus cōcau⁹. richū est os cōcauū. Accidēs autē aliud est si significatur in abstracto vt simitas aqlēitas. et hoc diffinit p suū subiectū in obliq vt simitas est nasi cōcauitas vel curuitas. Cū itaq suppositio sit accidēs et ppietas termini supponētis recte petrus hispan⁹ diffinit supponem p terminū cum dicit. Suppositio est acceptio termini. qz aut suppositio hic capit abstractiue et p ppietate termini tantū recte diffinit suppositionē p terminū in gñō et in obliquo. dictū est em q accidēs in abstracto habet diffiniri p subiectū suū in obliquo.

Notandū secūdo pro intellectu diffinitionis supponis Diffinitio pñtis diffinitionis est suppo logicaliter capta put est ppietas quedā et pbsiō termini supponētis. Pro gñe aut in ista diffinitione ponitur acceptio. acceptio enim est cōmuniō qz suppositio. omnis em suppositio est acceptio sed nō ecōuerso omnis acceptio est suppositio. Appellano em remotio. alienatio. ampliatio. restrictio sunt acceptiōes terminorū nō tamē sunt suppo absoluta. et vt sic licet supponem p supponūt. dicit em ampliatio qñ ampla terminorū suppositio. et restrictio quasi terminorū restricta suppositio vt dicit infer⁹. Cū vero dicitur in diffinitione suppositio termini substantiui. tangit subiectū ipsius suppositionis et ostendit q termini supponūt. termini em adiectiui nō supponūt. sed potius noia adiectiua dicuntur copulare vt dicit infer⁹. Adiectiua itaq pura adiectiue tentia nō pnt supponere. licet adiectiua capta vt dant in se intelligere sua substantia bene possunt supponere vt hic iustus. vt palma florebit. hoc adiectiui

iusus dat intelligere substantiuū homo. vnde rōne illius reddit suppositum verbo z enā supponit. Sex itaq; sunt modi in quib; adiectiua pnt supponere. Primus adiectiua relatiua pnt supponere. Rō qz relatiua: vt postea dicet: supponit sicut suū antecessor: et cadit in eandē supponem cū antecēde. et suā supponem capit ab antecēde. vt iohānes currit et ille mouet. Secundus modus est q adiectiua pfectionis pnt supponere. Rō qd talia dant intelligere determinata et certa substantiua in se vt iust? dat intelligere hoc substantiuū hō. Unde adiectiua pfectionis est qd fecit fecitū suū appropriari certe spē. vt iustū fecit iusticiā formaliter: q tū conuenit hōi. Tertius modus q adiectiua in neutro gñre positi substantiua vt albū currit. Quartus modus est: adiectiua suplatiua supponūt. Rō qz eoz fecata determinant ad vñū suppositū. Qñ z dī. vi. topicor. Quicqd p supabundantiā dī vñi tū conuenit. Quintus modus adiectiua participialia etiā supponūt vt legēs currit. Rō qd tale adiectiua participiale dat in se intelligere substantiuū. valet em. tū legēs currit. i. legēs hō currit. Sextus modus adiectiua demonstratiua supponūt vt iste currit. ¶ Sequitur corollarie q licet adiectiuum non supponit p se: tamē bene cū suo substantiuo vt albus hō currit. Ratio quia adiectiua cū substantiū faciūt vñū numero: z cōputant p vno. hñt enim se vt determinatio et determinabile. modo determinatio z suū determinabile eodē modo supponunt. ¶ Sequitur corollarie q licet suppositio in abstractio nō p̄dicatur de termino supponēte tamē in concreto. Unde licet hec sit inepta. terminus substantiuus est suppositio. tamē hec est congrua. terminus substantiuus est supponens.

Notandū tertio q ex terti Petri bispa. colliguntur quatuor dñtiae inter fcatōne z supponem. Prima est ex parte subiecti. qd fcatō est p̄prietas vocis sicut subiecti sui. suppo autē est p̄prietas termini ex voce z fcatōne cōpositi sicut subiecti. Secūda dñtia est ex parte efficiētis. qz fcatō sit p impōnem vocis ad fcatū. sed suppositio sit p hoc q terminus iā actu rē ficans accipitur p aliq. Tercia dñtia sumit ex parte cause finalē z respectu illoz ad que referūt sicut ad suos fines. fcatō em est ad fcatū qd vox importat. sed suppositio est ad suppositū p q terminus supponit. Quarta dñtia ex parte cause formalis. id est diffinitionū eaz. Illa em q diffinitionib; dñt: dñt p causas formales. Dicit em secūdo phicoz q partes diffinitionis habent se vt forme. Cōstat autē q alia est diffinitio suppois z alia est diffinitio fcatōis vt dictū est ante. Quinta dñtia qd fcatō est acceptio termini absoluta. sed suppo est acceptio termini respectiua. vnde et suppo p̄supponū fcatōne sicut respectiua absoluta. Lōes autē logici hāc ponūt dñtiam inter fcatōne et supponē. qz fcatō absoluta cōuenit tā termino in p̄pōne qz extra p̄pōnem. sed suppo cōuenit solū termino in p̄pōne. Hoc etiā cōcedit pe. bis. de suppone accidentali. licet suppo naturalis cōuenit termino extra p̄pōnez vt dicitur inferi. Sequitur corollarie q suppo z fcatō hñt se sicut superius z inferi. sic z supponere z fcare. omne em supponere est fcare sed nō eōuer: so. nomia em adiectiua fcatnt s; nō supponūt. sic z verba fcat s; nō supponūt: licet hñt copulat. vt dicitur inferi. Pe. bis. in fine ostendit q sit dñtia inter supponem z fcatōne hoc p̄t p̄bati p locū a iugatis. id est p locū z modū arguēdi a p̄creto ad abstractum: vt sic fcare z supponere dñt. q fcatō et suppo dñt. i; p̄na a cōiugatis siue a cōcreto ad abstractū. vt ostēditur. iij. topicor. Unde Locus a iugatis est argumentū in q arguitur a cōcreto ad abstractū vt h albū est coloratū q albedo ē color. Dicūt autē abstractū z p̄cretū iugata: qñ s; ligata. qz fcat idē forma tr: i; nō eodē mō. vt albus z albedo ambo fcat formalit̄ albedinē. i; albedo fcat albedinē absolute z substantiue albi autē fcat albedinē vt est in subiecto z adiacentier.

Notandū quarto et vltimo q fm intentionem petri bispa nōia adiectiua nō supponūt s; copulat. vñ. z diffinit copulationē in textu. et dī q

De Suppositione

copulatio est acceptio termini adiectiui p. aliq. Pro q. notandū q. copulare in pposit. est se et suū scari ex natura rei alteri iūgere. Nō itaq. adiectiua q. formalit. scāt et pōtāt accūs. qd p se et nō p. ex natura sua redit ad alrō et copulat et iūge se alteri vt sube. et sic noia adiectiua scāt et impōtāt cadennā accūs. ad subiectum suum.

¶ Sequit. corollarie pmo q. pūctiones copulatiue et alie cōiūctiōes non dicunt copulare in pposito lz pūngant dictionē dōm et oīonem oīom. Rō q. pūctiōes nō significāt aliquā rē: s. tū dispositionē et habitudinē rēp. ¶ Sequit. corollarie scdo q. noia abstracta accīm vt albedo nigredo fm rem scāt formā: q. copulat et vnu se subiecto. albedo em scāt accūs. oīe em accūs est i subiecto. tū albedo fm suū modū scād et intelligēdi nō copulat se subiecto. Rō q. albedo est nomē substāti et scāt subsistēt. et etiā intellectus p. intelligere albedinē fm se sine subiecto. vñ. Auicē. dicit q. pcept. accidēs fm se est absolut. lz aliq. d. iū oppositū q. subia p. intelligi sine accūs. s. accūs nō sine subiecto. hoc aut. dēterminare spectat ad metaphisicū. Sequit. corollarie tertio q. scāno noim abstractoꝝ nō est falsa. Rō q. illa q. sunt pūctia simul fm esse reale in intellectu human. ea p. intelligere diuisim et sepatim. Et q. scāno capis a reb. cōceptis et intellectis: talis scatio falsa esse nō nō pōt. Vñ et d. q. p. bicoꝝ. Abstractiōnū nō est menda ciū. ¶ Sequit. corollarie q. rto q. verba etiā copulat q. scāt actū q. ex natura sua semp. requirit subiectū et subam. Verba itaq. adiectiua dñr. nō sic q. adderēt subis quēdam dñm subia suis adiectiuis pūngant. s. q. scāt actū pbalē q. ex natura sua sp. est in subia. vt curro scāt actū currēdi q. est i currēte. Seqt. corollarie. v. q. pncipia formalit. capta etiā copulat. q. pncipia scatiōe mathiali capta scāt et pōtāt subia: vt legēs formāl. se actū legēdi scatiōe tū mathiali et subia: i q. ē act. legēdi. Seqt. corollarie vltio. q. oia noia q. formalit. scāt q. lratē vt ingt. doctoꝝ. faber. epus. dñr. coplat et pōtāt: et scāt ea q. inexistūt alijs. lz voce sint subiectiua: tū etiā vt sunt i cōi. vsu loquētiū p. subia supponūt vt suoz consiliū. faber fabricat. p. byter orat. q. oīones verificantur de scātis eoz materialib. et nō formalib. Istis notabilib. sic stantib. est.

Conclusio rñsalis. Diffinitio suppois et eius differētia inter scatiōē et suppoēz. silt. diffinitio copulatiōis ē hñ assignata. Vlti. as hui. conchionis p. p. rima parte p. ex notabili scdo. p. scdo. p. p. ex notabili tertio. p. rto parte p. ex notabili q. rto. quare conclusio vera.

Arguitur pmo. Suppō nō est diffinibilis. igit. pbat. solius sube ē diffinitio. s. z. suppō est accūs igit. suppō nō est diffinibil. Maior est aristo. vij. metaph. ¶ Minor q. suppō est accūs termini. ¶ Dico q. soli sube est diffinitio q. dicitur et essentialit. tū accūs p. esse diffinitio accūs. et sic diffinitio suppois est diffinitio accidētis. Vñ ista diffinitio d. accūs in q. accūs diffinit p. suū subiectū. qd est extra eē.

Arguitur secdo. Suppō nō est acceptio termini substāti (nā z natura diffinitui p. aliq. igit. pbat. q. noia adiectiua etiā supponūt. pbat. q. in oī p. pōe affirmatiua subiectū et p. dicatū supponūt p. codē. s. nomē adiectiui ē p. dicatū in p. pōe affirmatiua. igit. adiectiui etiā supponūt. Maior ē vna cōis pceptio et regula oīm logicōꝝ. Maior p. in ista. hō est alba. Dico q. v. argu. vlt. si regula logicōꝝ intelligeret absolute. sic q. adiectiui et substāti cādes hēret suppoēm. s. regula vult tū q. in oīm p. pōe affirmatiua p. dicatū aliq. mō cū subiecto cōueniūt essentialit. vel accidentalit. essentialit. vt homo est aīal. accidentalit. vt homo est albus.

Arguitur tertio. Adiectiui supponit. pbat. Quicūq. cōuenit restrictio eidē conuenit suppō. sed adiectiui puenit restrictio: igit. et suppō. Maior q. restrictio p. supponit suppoēz. d. em restrictio q. restricta suppō. Minor p. q. cum dico alba hō. s. adiectiui alba restringit h. substātiū hō solū ad standū p. albis hōib. ¶ Dico v. argu. vlt. q. quicūq. puenit restrictio passiuā eidē puenit suppō. mō nō adiectiui bñ puenit restrictio actiua s. nō passiuā et p. p. nō sequit. q. nomē adiectiui supponit.

Arguitur quarto. Ex diffinitione suppositiōis sequitur falsum. igit nō valet. pbat
 tur aūs. qā ex ipsa sequitur q nullus terminus supponit simpliciter. pbat
 ois suppo sit p aliq. s. nullus terminus supponit simpliciter p aliq. s. nullus terminus supponit
 simpliciter. Maior pars ex diffinitione supponis in q dicitur. suppo est acceptio termini substanti
 ui p aliq. Minor qā illud qd accipit p aliq accipit p supposito. s. terminus supponēs
 simpliciter nō supponit p supposito sed p natura cōiūg. maior qz h aliq dicitur suppositū. v.
 dicitur Arist. i. predicamentis. Minor pars i. si est spēs. si est subiectū accipiet p supposito. ipsa
 est falsa. s. p nata cōiūg. ē vera. Dico vēr argu. pcluderet si aliq h p aliq accipiet m
 diuiduo. s. accipit h aliq. p re nō curādo an tales sit res indiuidua aut vlt. Alij m
 dicūt q lz vlt nō sit suppositū nature. qā hoc est singulare et indiuiduū. m vlt est sup
 positū intētiōis: et est illud de q dicitur: cat aliq intētiō sedā. et sic de illo vlt hō pducatur
 bec intētiō secūda scz spēs cū dico homo est species

Arguitur quinto. Si diffinitio supponis esset bñ posita sequeretur q termini ficti
 nō supponerēt vt chymera tragelaphus. i. bircoceru. qd m est falsū
 vt tenet multi logici. pbat. Terminus q supponit accipitur p aliq. s. termini ficti non
 accipiuntur p aliq. igit termini ficti nō supponūt. Maior est ex diffinitione. Minor qā
 nihil cōrīdet in re chymere nec bircoceruo. Dico q lz termini ficti non cōrīdet
 aliqd in re qd est: m aliqd cōrīdet eis qd ymaginat esse. et sic hunc terminus ficto chy
 mera lz nulla res cōrīdet directē. m ei cōrīdent illa q fecit p partes sue diffinitio
 nis vt caput virginis. venter leonin. et cauda serpētinā. Alij m dicunt q termini ficti
 nō supponūt. cuius rō est. qz id qd supponit dicitur verificari de aliq. mō termini ficti nō
 verificantur de aliq. qd dicitur em demonstrabo: semp falsum erit dicere: hoc est chymera.
 Unde et isti dant hanc regulā. Omnis ppo est falsa in qua subiectū p nullo supponit
 vt chymera est homo. chymera est asinus.

Arguitur sexto. Suppo et fecano nō dīnt. igit secūda pars pctionis falsa. pba
 tur aūs. qz sequit bene suppositū est fecanū igit suppo ē fecano. tenet
 pñā a pcreto ad abstractū vel a iungant: vt dicitur. topicor. Aūs p3 qā iohes est sup
 positū et etiā est fecanū. Dico vēr argu. pcludit q arguēdo a iungant v3 in pducitōe
 essentiali. s. h arguitur in pducitōe accētati. vt h bñ sequit. albi est qd. q albedo ē q
 litas. accidet em q suppositū sit fecanū: ex quo impositio est ad placitū et accētalis. Vt
 enā possumus dicere q ois suppo sit fecano respectiua: sed nō absolute m. modo nō
 omnis fecano est suppositio. nomina em substantia fecant et supponit.

Arguitur septimo. Noia adiectiua nō copulat. igit diffinitio copulatiōis nō v3
 pbat aūs. qz verbū substantiuū sum cū suis condeclinēis copulat:
 et m non est nomē adiectiuū. Assumptū p prima parte q verbū substantiuū copulat
 est Arist. pmo periermenia. cū dicitur. Verbu subm fecat actū vñm et copulanū quem
 sine extremis nō est intelligere.

Dico vēr argumentū pcludit q verbū subm copulat in qntū coplare est iungere
 pdicatū cū subiecto. s. isto modo nō accipit copulare in pposito. s. coplare v3 m sicut
 formā accētālē p adiectiū fecat ad suū subiectū dependere

Arguitur octauo et vltimo. Verbu substantiuū copulat ppe. pbat. Illud co
 pulat ppe qd fecanū suū ex natura iūgit alteri. s. tū subm est hmoi
 igitur copulat ppe. Maior pars ex natura coplatiōis et diffinitione. minor qā verbū
 subm aut fecat esse essentia et qdūatm. vt in ppo ē de est tertio adiacēte. vt hō est aial.
 modo esse essentia semp iungit illi cui est vt pbat. vii. metaph. qdūas em nō est se
 parata ab eo cuius est qdūas. Aut verbū subm fecat et imponat ē existētia. vt in ppo ē
 de est secūdo adiacēte. vt hō est. mō ē existētia semp iūgit illi cui ē. Et Aūcen. dicit
 vii. metaph. q ē existētia accidit vnicuiq qd est. Dico p3 ar. pclit q pbi subm coplat
 capicēdo coplat cōiūg. s. ita nō capit h i pposito. s. capis h coplare vt puenit illi q foz
 mat fecat accēs de gūe alicui pducit accētū.

De Suppositione communi

Artū diuisio suppositionis in communem ⁊ discretā
⁊ utrū d'issinitio suppositionis cōis ⁊ discrete sit bene assignata.

¶ Pro intellectione huius questionis more. hec questio duo querit. pmo querit utrū diuisio suppositionis in comunē ⁊ discretā sit bene assignata. scdo querit utrū dissinitio suppositionis cōis ⁊ discrete sit bene assignata. Pro intellectione partis prime.

Notandū primo. Postquā pe. bis. determinauit de suppositione in gñe eā diffiniēdo. itā cōsequenter determinat de ipā eā diuidendo. ⁊ d'it patz in textu. Diuisiū itaqz diuisionis pñris est suppositio pprie capta quo mō etiā d'it finita est ante. in qñrū scz suppositio oritur ex fcatōne ppria termini ⁊ non trāssūptiua. In fcatō termini est duplex. Quedā pprie dicta quādo scz termin⁹ accipit p illo s'ignificatō vel fcatō p quibz termin⁹ aliquis est impositus ad significandū. vt lupus significatōne pprie dicta fcat aial irrōnale vocat multū. Alia autē est suppositio termini trāssūptiua ⁊ est fcatō termini qua terminus significat aliquid ex quadā trāssūptiōne ⁊ similitudine. vt lupus fcatōne trāssūptiua significat inimicū. Inter enīz s'ignificatū ppriū lupi ⁊ significatū lupi trāssūptū est qdā s'ititudo. sicut ei lup⁹ inimicat ⁊ aduersat aialibz. sic etiā inimic⁹ aduersat his quibz ē inimic⁹. vñ in cōmuni modo loquēdi dicimus. lupus est in fabula. i. inimicus est in sermone ⁊ circa sermonem nostrū. ¶ Sequit corollarie pmo q licet aliquādo termini accipiantur p excellētiā aut antihonōmāsiā. vt cū pbs accipit pro aristo. ⁊ aplus pro paulo. m̄ ista nō ē fcatō pprie dicta. ¶ Sequit corollarie scdo q termini accepti trāssūptiue vt lupus pro inimico. vt dictū est. non accipiuntur in ppria significatōne. ¶ Sequit corollarie tertio q termini s'ynecdochice capti. vt cū totū accipit pro parte. vt dicēdo affer mibi fontem. i. parē fons. Vel pars pro toto. vt anim⁹ mulieris ē mibi nuptus ⁊ de spōsatis. non accipiunt in ppria significatōne. ¶ Sequit corollarie qñto q suppositio materialis nō pñnet pprie ad logicū. Rō qz suppositio materialis fit pro voce. aliqui s'unt ipsius. aliqui sibi similis mō ad logicū pprie non pñnet cōsiderare de vocibz. s'z ad grā manū; qui est artifex vocū; ⁊ deriuatōnis eaz. s'z logicus ē artifex rōnalis. plus res ⁊ naturas rez cōsiderans. licet non absolute. qz sub dicit ⁊ p'dicari. ⁊ per consequens suppositio ⁊ fcatō materialis non directe ⁊ pñcipaliter pñnet ad logicū; vñ ⁊ ppter hoc pe. bis. non posuit suppositionē materiale. ¶ Sequitur corollarie vltimo q recte pe. bis. diuidit suppositionē in genere in suppositionē cōem ⁊ discretā. Rō qz suppositio ē accēs terminū ⁊ terminus est subiectū suppositionis. accēs autē diuidit diuisione s'ub subiecti. sed quia terminus est duplex. scz communis ⁊ discret⁹. igitur eaz suppositio ē duplex. scz cōmunis ⁊ discretā.

Notandū secundo q Suppositio communis secundum pe. bis. est q sit p terminū cōm. terminus autē d'z cōis rōne sue fcatōnis. qz scz significat rem cōm. quēadmodū ⁊ termin⁹ d'z discretus vel singularis. quia fcatō singularē. Ostendit em̄ arif. pmo pertermeniaz q res sunt duplices. qdā vtes ⁊ iste significant per terminos cōes ⁊ pro illis rebz vñbz termini cōmunes supponūt cōter. Alie autē res singulares q significat p terminū singularē. ⁊ pro illis rebz singularibus termini singulares supponūt discrete ⁊ singularit. Fii autē suppositio cōis p terminū cōmūne cōmūne cōmūne sumptū. qz si terminus cōis restringit p vno m̄. tunc non supponit cōmūne sed discrete ⁊ singulariter. vt patet de subiectis istaz. ppositionū. ens qd ē fortis currit. hō fortis. sed ei in qbz pōniunt terminū cōmūne; nō tñ suppositio cōter sed discrete. ex quo restringuntur ad vñ certū suppositū. vt patebit infer⁹ circa diffinitionē suppositionis discrete. Suppositionem autē discretā diffinit pe. bis. sic ē suppositio q sit p terminū singularē vel discretū. vel terminū cōmūne; sumptū cum pnomine

demonstratio p̄mitiuo. exemplū p̄mit. vt iohes currit. exemplū sc̄bi. vt iste hō currit. in quibz p̄positionibz subiecta supponūt singularit̄ z discrete. Pro intellectiōe huius diffinitionis Sciendū q̄ termini discreti vel singulares sūt triplices. Quidā em̄ sūt termini singulares vel discreti ex impossitiōe vltimata. vt sūt noia p̄pia. iohs petr⁹. et hī in p̄positione singulari a parte subiecti positi p̄ vna re singulari supponūt faciēdo p̄positionē singulare. vt iohs currit. Alij sūt termini singulares cōplexi vt ens qd̄ est fortis. s̄lt̄r dicēdo. hō fortis. Est em̄ regula in logica. Aggregatū ex termino cōmuni z noie p̄prio n̄i casus imediate vel etiā mediāte ly q̄ q̄ vel qd̄. est termin⁹ singularis vel discret⁹. exemplū p̄mit. vt hō fortis. exemplū sc̄bi. ens qd̄ est fortis. z tales termini in singularibus cū ponunt in p̄positione a parte subiecti faciūt p̄positionē singulare. Ter cū sūt termini singulares vel discreti aggregati ex termino cōmuni z pronomine demonstratiuo p̄mitiuo. vt iste hō currit. q̄ est singularis. z eius subiectū ē hoc totū. iste homo. Dico notanter q̄ aggregatū ex termino cōi z p̄noie demonstratiuo p̄mitiuo ē termin⁹ singularis. qz aggregatū ex termino cōi z p̄noie deriuatiuo. vt me⁹ asin⁹ est termin⁹ cōis. z sic ista ē indiffinita. me⁹ asin⁹ currit. Rō ār diuersitatis q̄re aggregatū ex termino cōmuni z p̄nomine demonstratiuo deriuatiuo est termin⁹ communis z aggregatū ex termino communis z p̄nomine demonstratiuo p̄mitiuo est termin⁹ singularis. qz p̄nomē p̄mitiuū t̄m significat vnā rem singularit̄. vt ego significat me singulariter. tu fecit te singularit̄. Sz p̄nomē deriuatiū fecit plura. qz fecit p̄sonā possessoris z etiā rei posse p̄sonā si possesse p̄ncipalit̄. z p̄sonā possessoris min⁹ p̄ncipaliter. Et qz termino singulari repugnat significare plura z mlt̄a z p̄ p̄is aggregatū ex termino communis z pronomine demonstratiuo p̄mitiuo est terminus singularis. sz aggregatū ex termino communis z p̄nomine demonstratiuo deriuatiuo est terminus communis. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ sup̄pō non d̄z discreta q̄ esset sapiens. quomō dicit̄ mus hūc hominē esse discretū qui est sapiēs. sz sup̄pō d̄z discreta. qz terminus sic sup̄ponit̄ supponit̄ p̄ vna re singulari z indiuiduo vno qd̄ est discretū z distinctū a quolibet alio. Uti z d̄z sup̄pō discreta a discerno. qz sup̄pō discreta fit pro singulari qd̄ est discretū z distinctū z a q̄libet alio Quomodo aut̄ vnum singulare z indiuiduū distinguit̄ ab alio p̄ conditiones indiuiduantes z p̄prietates que temp̄ in diuersis indiuiduis diuersę sunt non pertinet ad p̄posuium. sed ostendit̄ circa p̄p̄rium in diffinitione indiuidui.

Notandū tertio q̄ tres sunt regule de terminis suppo-
nentibz discrete. Prima. omne nomē p̄p̄iū in sua p̄pia significatione sumptūz supponit̄ discrete. vt iohs currit. Dico notanter in p̄pia sua significatione sumptū. qz nomen p̄p̄iū transsup̄p̄iue sumptū non supponit̄ discrete sz communiter. vt nero p̄ crudeli. z salomon p̄ sapiente. s̄lt̄r in ista. omnis petrus ē mirabilis. iste terminus petrus non supponit̄ discrete sed distributiue. z supponit̄ communiter p̄ conditionibus petri. z sic p̄dicta p̄p̄o valz t̄m. petr⁹ secundū oēs cōditiōes suas ē mirabilis. simile hui⁹ d̄z p̄mo p̄p̄o. omnis micalus musicus cras corrūpet. ¶ Sc̄da regula. subiectū p̄positionis singularis si supponit̄ supponit̄ discrete. vt iohs currit. Dico notanter si supponit̄ subiectū p̄positionis singlar̄ qz si subiectū p̄p̄ois singlar̄ esset t̄m⁹ fict⁹. si sup̄pōderet Rō qz ois t̄m⁹ supponēs aut̄ d̄z fecare rē vlt̄z vel particularē. sz termin⁹ fict⁹ nec fecit rē vlt̄z nec particularē. ficta ei solū sūt enia sc̄dm̄ imaginatiōē Alij t̄m̄ dicūt q̄ termini ficti supponūt. z licet non supponūt p̄ rebz q̄ sūt t̄m̄ supponūt p̄ rebz que possūt imaginari. ¶ Tertia regula. Hūc est suppositiuo discreta nisi quādo terminus discretus supponit̄ discrete. Rō quia omnis terminus aut̄ est cōmuniis aut̄ singularis vt discret⁹. sed terminus cōmuniis nō pōt̄ supponere discrete. sed supponit̄ communiter. igit̄ terminus singularis supponit̄ discrete. z etiā qz p̄pia passio non dereliquit̄ suū subiectū. mō p̄p̄iū est termino discreto z singulari supponere discrete z singl̄r. sicut p̄p̄iū est termin⁹

De termino communi

no cōmuni supponere pro multis. Sequit̃ corollarie p̃mo q̃ sub termino supponēte discrete nō sit descensus Rō. qz descensus fit ad inferiora termini. mō termin⁹ singularis nō habz inferius se. singulare em̃ est infimū z vltimū. modo vltimo non dat inferius nec vltius. Sequit̃ corollarie sc̃do q̃ licet albus iohs est inferius ad iohs hoc solum est materialit̃ z accidentalit̃ z non essentialit̃.

Notādū quarto z vltimo q̃ cōmuniter logici assignāt
 sex regulas quibz cognoscit̃ termin⁹ singularis q̃ discrete supponit. qz oē nomē p̃p̃riū in sua p̃pria sc̃tione sumptū est terminus singularis vt iohs ¶ Sc̃da regula omne aggregatū ex termino cōmuni z p̃noie demonstratūo p̃mūto est termin⁹ singularis z supponit discrete. vt iste homo currit. ¶ Tertia regula. oē aggregatū ex termino cōmuni z noie p̃prio recti casus mediate vel etiā mediate q̃ q̃vel qd̃ est terminus singularis. exemplū p̃mi hui⁹ sortis. exemplū sc̃di ens qd̃ ē sortis. Rō. qz talia cōpleta z aggregata supponūt. p̃ vno solo qd̃ ē p̃p̃riū termini singularis. ¶ Quarta reglā. aggregatū z copulatū ex terminis singularibz est terminus singularis z supponit discrete. vt iohs z petr⁹ currūt. hoc cōpletū iohs z petr⁹ est terminus singularis z supponit p̃ vno solo. Sequit̃ corollarie q̃ licz hoc cōpletū iohs z petr⁹ accipit̃ p̃ pluribz. qz p̃ iohē z petro. s̃z hoc nō est diuisim s̃z coniūctim. Sūt̃ patz in ista. isti hoīes currunt. h̃ cōpletū isti hoīes ē termin⁹ singularis z supponit p̃ pluribz coniūctim s̃z nō diuisim. ¶ Quinta reglā. diiunctū ex terminis singularibz ē termin⁹ cōis. vt iohs vel petrus currit. Rō. qz tale diiūctū supponit p̃ pluribz p̃ modū pluriū. qd̃ repugnat termino singulari. ¶ Sexta reglā. diiūctū ex vno termino singulari z alio cōi totū diiūctū ē est termin⁹ cōmunis. ¶ Sequit̃ corollarie p̃mo q̃ termino singulari nō cōuenit nec bene addit̃ signū ṽle affirmatiuū. d̃z em̃ q̃no metaph. Nemo dicit bñ. omnis socrates. Rō qz signū ṽle addit̃ termino q̃ habz multa supposita. dicit̃ em̃ inferi⁹ q̃ hoc signū ṽle. om̃is in termino cui addit̃ ad minus exigit̃ tria appellata z supposita actū vel aptitudine. z postea dicit̃ distributio ē multiplicatio termini cōis p̃ signūz ṽle facta ¶ Sequit̃ corollarie sc̃do q̃ in ista p̃positiōe. non soz. cur. ista negatio nō q̃ habet distribuere nō addit̃ huic termino singulari sortis rōne distribuēdis s̃z rōne negationis. termin⁹ em̃ singularis bñ pōt̃ negari sed nō distribui. vt em̃ dicit̃ inferi⁹. Negatio h̃z duplex officiū. vt distribuere z negare. ¶ Sequit̃ corollarie tertio q̃ in ista p̃positiōe tot⁹ sortis est minor sorte. tenēdo tot⁹ vt est signū ṽle affirmatiuū impurum nō addit̃ huic termino singulari sortis nec distribuit̃ ip̃m. s̃z huic termino cōmuni in cluso sc̃z pars quāiam distribuit̃. z valet p̃dicta p̃positio t̃n. quibet pars integralis sortis est minor integro sorte. z hoc ē verū quia pars semp̃ ē minor toto. ¶ Sequit̃ corollarie quarto q̃ in ista p̃positione. Omnis petrus est mirabilis. iste termin⁹ singularis petrus nō distribuit̃ pro suppositis sed pro conditionibz. vt dictū est ante. similiter in ista. Omnis micalus musicus cras corrūpetur. ¶ Ista notabilia sic stantibz est cōclusio respōsalis. Diuisio suppositionis in cōmūne z discretā cū diffinitionibz suppositionis cōmunis z discrete sūt̃ bene assignate. veritas cōclusionis patz pro ambabz partibz ex notabilibz ¶ Arguit̃ p̃mo. diuisio suppositionis in cōmūne z discretā nō est sufficienter posita. igitur. p̃batur omnis diuisio debet exprimere z euacuare totā naturā diuisi. sed ista non est huiusmodi. ergo non valz. maior est boetii in libro diuisiū minor. quia aliqua est suppositio transumptiua vt lupus est in fabula. lupus supponit̃ pro inimico. similiter nero supponit̃ pro crudeli. z salomō pro sapiēte. Dico conclusio intelligit̃ de suppositione p̃prie dicta. iste aut̃ s̃t suppositiones cōmuniter dicte. vel etiā dico q̃ cōprehēdunt̃ sub illis. qz aliqua ē suppo transumptiua; q̃ fit p̃ terminūz cōem vt lupus est in fabula. z illa cōprehēdit̃ sub cōi suppositione. Et aliqua est suppositio transumptiua q̃ fit p̃ terminū singularēz. vt nero. salomon. z illa cōprehēdit̃ sub suppositione discreta. p̃ma tamē solutio est melior.

Arguitur secundo. De his. insufficienter ponit diuisiones suppositionum hic et in sequentibus. probatur. quia aliqua est suppositio formalis ut cum terminus mentalis fiat res realis. ut in ista. homo est animal. homo est animal. Similiter aliqua est suppositio materialis ut in ista. homo est nomen. animal est verbum. ¶ Dico verum argumentum concludit quod suppositio materialis et formalis sunt suppositiones terminorum communiter dicte. scilicet per. habet. de terminis hic de suppositione proprie dicte: cuius principium est vox et factio ultimata constat autem quod suppositio formalis non fit pro fatione ultimata. quia terminus mentalis naturaliter fiat res cuius est. terminus enim mentales non sunt impositi ad sciendum. siue enim volo siue nolo semper conceptus hominis fiat hominem. Significatio autem ultimata est ad placitum. sic etiam suppositio materialis non est suppositio proprie dicte. unde et ipsa non pertinet ad logicum qui considerat res factas per voces. sed potius pertinet suppositio materialis ad grammaticum qui est arister litterarum et vocum pro quibus fit suppositio materialis. ¶ Sequitur corollarie quod in ista oratione. magister est genitum casus. magister non supponit pro se. nec hic est genitum casus quia reddit suppositum huic verbo personali scilicet est. modo genitum non reddit suppositum verbo personali. sed hoc dicitur magister in oratione predicta accipit materialiter non pro se sed. per illa dictione magister in alia oratione posita. ut in ista. magister interest legere. sic etiam dicat de ista amo est verbum.

Arguitur tertio. Aliquis est terminus supponens qui nec supponit discrete nec communiter. igitur diuisio est insufficientis. ante probatur. de subiecto huius propositionis. ens quod est sortis currit. quod nec supponit discrete nec communiter. probatur quod non discrete. quia ibi ponitur ille terminus communis ens qui facit plura. quia omnia mundi. Unde dixit Auicenna. Nihil est quod rationem entis subterfugit. modo terminus discretus non facit plura. Et probatur etiam quod subiectum predictae propositionis non est terminus singularis vel discretus. Nulli termino singulari conuenienter additur signum universale. sed huic complexo. ens quod est sortis. conuenienter additur signum vniuersale igitur. Maior est aristoteles. v. metaphysica. cum dicit. nemo dicit bene. omnis socrates. Minor quod bene dicitur. omne ens quod est sortis. Sed pro secunda parte quod hoc complexum. ens quod est sortis. non est terminus communis nec supponit communiter probatur. quia supponit per vno solo. quia per sortis rationem restrictionis. ut dictum est in notabili quarto circa tertiam regulam. ¶ Dico verum argumentum concludit quod hoc complexum. ens quod est sortis. non est terminus discretus nec supponit discrete essentialiter et ratione fationis essentialis. sed ratione restrictionis et fationis accidentalis. Et licet nulli termino singulari et discretio simpliciter additur signum universale affirmatiuum. tamen complexo potest addi. et sic contingit in proposito. Alii etiam dicunt quod huic aggregato. ens quod est sortis. non additur signum vniuersale ratione totius. sed bene ratione partis. scilicet ens.

Arguitur quarto. Suppositio communis non fit per terminum communem. igitur diffinitio suppositionis non est bene posita. probatur ante. In istis propositionibus. sol lucet. fenix vocat. subiecta supponunt communiter et suppone communiter. et in subiecta non sunt termini communes. assumptum per primam partem notum est. predictae enim propositiones sunt indiffinitae. in propositione autem indiffinita subiectum supponit communiter. ut omnes logici praedicunt. Sed per secundam partem probatur quod sol fenix mundus non sunt termini communes. terminus communis predicatur de pluribus. sed sol mundus fenix soli predicantur de vno. ergo non sunt termini communes. Maior patet ex diffinitione termini communis. Minor: quia vnum est sol. vnum est mundus. ut dicitur primo celi. ¶ Dico quod isti termini sol mundus actu soli predicantur de vno. sed apud apud predicantur de pluribus. et illa apud apud tenet se ex parte forme ipsarum rerum quas res significant tales termini. forma enim talium rerum concipitur se multis. Sed est defectus ex parte materie. similiter licet vnum est fenix actu. tamen successiue generantur multi. ut de dicit aristoteles. in libro de animalibus.

Arguitur quinto. Suppositio communis fit per terminum discretum et non communem. igitur probatur. quia hoc complexum sortis vel plato supponit contra per pluribus. et est

De Suppositione

terminus discretus. p. q. d. totum non est aliud nisi partes simul sumptæ. ut dicitur primo philosophorum. sed quilibet pars eius est terminus singularis et discretus. et per hanc totum aggregatum est terminus discretus et singularis. ¶ Dico vero argumentum concluderet si hoc complexum vel per se supponeret. prout enim loquendo supponitur haberi fieri circa terminum in complexum. sed complexum habet modum termini supponendi et accipit per plurimum. ut dictum est in quarto notabili circa quintam regulam. ¶ Sequitur corollarie quod hec propositio non valet. scilicet est terminus singularis vel plato est terminus singularis. igitur. scilicet vel plato est terminus singularis. et non arguitur a diuisis ad coniecta.

Arguere enim a diuisis ad coniecta. ut dicitur in permeniaz non valet in predicamentis pure substantialibus. sed in uno substantiali et alio accidentali. ut iohannes est albus. et iohannes est homo. igitur iohannes est albus homo. modo hic arguitur in predicamentis pure substantialibus.

Arguitur sexto. Suppositio discreta non fit per terminum discretum igitur deo suppositionis discrete non valet. probatur antecedens in ista. homo est species. deus est species. homo sit terminus singularis et discretus. per quod iste terminus homo accipitur per unam naturam. ut humana que est discreta et distincta ab alijs naturis et una natura. et igitur dixit Porphyrius. participando spiritus plures homines sunt unus homo. Sed per secundam partem scilicet quod iste terminus homo non supponit discrete. per quod supponit simpliciter ut postea dicitur. modo suppositio simplex est species supponit communis et non discrete. ut dicitur inferius. Dico verum argumentum concludit quod in ista. homo est species. homo est terminus discretus et singularis singularitate nature. quod supponit per unam naturam ut humana. que est species. sed non est terminus singularis singularitate suppositi.

Arguitur septimo. Suppositio discreta non fit per terminum singularem vel discretum ergo deo suppositionis discrete non valet. probatur antea. quod in ista proponitur aliquis homo currit. hic est terminus discretus aliquis homo et tamen non est suppositio discreta. probatur per primam partem quod aliquis homo sit terminus discretus vel singularis quia aliquis homo est substantia prima ut explicat aristoteles in predicamento subiecti circa diffinitionem prime subiecti. modo subiecta prima est quod discretum et singulare. Sed quod hoc complexum aliquis homo non supponit discrete. probatur. quia terminus discretus significat unum et supponit pro uno. sed aliquis homo significat multa et supponit per plurimum. de quolibet enim homine est verum dicere aliquis homo. ut iohannes est aliquis homo. petrus est aliquis homo. et sic de alijs

¶ Dico verum argumentum concludit si aliquis homo esset terminus discretus et in diuiduum signatum. sed aliquis homo bene est in diuiduum vagum. et hoc in diuiduum vagum est terminus communis. Aristoteles. ergo in predicamento dixit quod aliquis homo est prima substantia. verum est circumlocutio sed non existenter. et ergo solum posuit hoc exemplariter et non existenter. ut hoc declarat circa diffinitionem prime subiecti in predicamento subiecti.

Arguitur vltimo. Pronomina demonstratiua primitiua non possunt facere terminum singularem cum adiunguntur termino communi. igitur deo suppositionis discrete non valet. probatur antea. Illud quod ex se est incertum et indeterminatum non potest facere certitudinem et determinationem. sed pronomia omnia ex se sunt incerta et indeterminate. igitur. Maior quia nihil dat quod non habet. primo elencorum. Et etiam aliquid ageret ultra gradum sue perfectionis quod est contra commentatorem. tamen. melius. Pronomia enim darent alteri certitudinem et ex seipsis sunt incerta. Minor quia pronomia faciunt per modum indeterminate apprehensionis. ut dicitur grammatici. et priscianus dixit primo minoris. pronomia ad omne suppositum mundi pertinent.

¶ Dico verum argumentum concludit quod pronomia extra demonstrationem et relationem posita sunt incerta et indeterminata essentialiter. tamen. pronomia in demonstratione actuali et relatione sunt certe et determinate accidentiter. et sic argumentum non concludit.

Utrū diuīſio ſuppoſitionis communis in naturalem et accidentalem. ⁊ diſſinitio ſuppoſitionis naturalis et accidentalis ſit bñ assignata

Pro intellectu huius quæſtionis more. Sciendū q̄ quæſtio duo querit. Primo utrū diuīſio ſuppoſitiōis communis qua diuidit in ſuppoſitionem naturalem et accidentalem ſit bene assignata. Secūdo querit utrū diuīſio ſuppoſitionis naturalis ⁊ accidentalis ſit ſit bñ assignata. Pro intellectu ergo partis prime.

Notādū primo. q̄ diuiſum pñtis diuīſionis eſt ſuppō
communis. mēbra aut diuīdētia partialia ſunt naturalia ⁊ accidentalia. ſumuntur enim ſine diuiſo. Unde ſm intentionē Boetij in libro diuiſionū mēbra diuīdētia ſunt duplicia. Quedam ſunt mēbra diuīdētia totalia: q̄ ſc̄z ſumuntur cū diuiſo. Mēbra vero diuīdētia partialia ſunt q̄ ſumuntur ſine diuiſo.

¶ Sequitur corollarie primo q̄ in ppoſito mēbra diuīdētia totalia ſunt ſuppō cōmunis naturalis. ⁊ ſuppō cōis accēſſalis partialia aut ſunt naturalia et accidentalia.

Sequit̄ corollarie ſecūdo q̄ Boetius dīcēs q̄ diuiſio d̄z vere et affirmatiue p̄dicari de mēbris diuīdētibz. v̄z eſt de mēbris diuīdētibz totalibz et nō partialibz. Un licet hec non eſt vera. omne naturale eſt ſuppō cōmunis. ſit̄ hec non eſt vera. omne accēſſale eſt ſuppō cōmunis. tñ hec eſt vera. omnis naturalis ſuppoſitio eſt ſuppoſitio cōmunis. ſit̄ iſta: omnis ſuppoſitio naturalis eſt ſuppoſitio cōmunis

Notandū ſecundo q̄ Suppoſitio naturalis ſm intentionem petri hispani in textu Eſt acceptio termini communis p omnibus his ſcatis a quibz ſcatis aptus natus eſt talis termin⁹ participari. ⁊ hoc ſic qñ termin⁹ cōmunis accipit̄ gñaliter p oibus illis p quibz ex ſua ſcacione eſt impoſit⁹ ad ſcandum. vt qñ iſte termin⁹ hō accipitur p ſe et absolute: tunc ipſe ſupponit. ⁊ accipitur p oibz his p quibz eſt impoſit⁹ ad ſcandū. vt p pñtibz p̄teritis et futuris: Impoſitio em̄ alicui⁹ vocis non eſt facta p rebz ad certū tēpus: ſed gñaliter ad omne tēpus: Unde p̄ſtere dicit magiſter iohes Juſſe in ſuis modis ſcandi: Circulus v̄z inū ſic vox cōcepta recludit: Quicqd̄ repñtat nō tēpus mobile trudit. De ſync. o ſocrate. ſocrate ſua dictō monſtrat. Intellectus agens hoc p fantaſma: a monſtrat. Sotis ydea manet ſi ſortes nō videat. Nā dū vox ſignat nullū tēpus ſpeculatur. Dicitur aut̄ ſuppoſitio naturalis duplici de cauſa. Prima qz ſicut q̄libet res habet ſuā naturā p̄p̄iam ſm ſe p quā diſtinguitur ⁊ diuiditur a quolibet alia re. ſic etiā termin⁹ qñ accipit̄ p ſe ſine adiunctione alterius termini d̄z ſupponere naturaliter. v̄t ille termin⁹ homo qñ ſolitarie accipit̄ tunc d̄z ſupponere naturalit̄ p omnibz ſuis ſuppoſitis ⁊ ſcatis vt oibus hoibus tā p̄teritis p̄teritis q̄ futuris. Illud aut̄ naturale d̄z qd̄ puenit rei p ſe ⁊ nō p aliud. vt naturale eſt hoim q̄ homo ſit rōnalis. qz hoc conuenit homini ex ſua natura ⁊ ab aīa rōnali. Secūda ratio qz ſicut illud naturale d̄z qd̄ puenit alicui rei a principio intrinſeco ſuo: vt d̄z. ij. p̄hicoz. vt lapidi naturale eſt q̄ moueat̄ deoꝝ ſuz a natura ſua. ſic ⁊ ſuppoſitio naturalis puenit termino rōne ſui principij intrinſeci: vt ſcacionis q̄ eſt termin⁹ intrinſeca: ſcacio em̄ eſt forma termini: modo forma eſt principij intrinſeci rei

Sequitur corollarie q̄ ſuppoſitio naturalis habet q̄tuor noīa: Primo nominatur naturalis: quia conuenit termino ratione nature ſue: que eſt ſcacio termini plenaria ⁊ perfecta: ⁊ ratione illius: etiam poſſet dici eſſentialis: quia ſc̄z ſequitur principia eſſentialia termini ⁊ maxime ſignificationem Secūdo ſuppoſitio naturalis nominatur ſuppoſitio absoluta: quia ſit absolute et ſimpliciter pzo omni ſignif. catione termini et generaliter pzo omnibus ſignif. cationibus et etiā quia ſuppoſitio naturalis conuenit termino per ſe et absolute ſine additione alterius termini.

De Suppositione naturali

Tercio dicitur suppositio potentialis. quia cum terminus supponit suppositione naturali tunc accipitur per omnimodam suam et latitudinem: et simpliciter per omnibus scatis suis ad quodlibet ipsa generaliter. Posset et dici apudmodalis. quia quoniam terminus supponit suppositione naturali tunc non respicit supposita et certum tempus: sed per apudmodum ad omnia supposita per modum tantum ad quodcumque tempus se habet. Quarto. suppositio naturalis vocatur suppositio per idifferebantiam. quia terminus sic supponens ut dictum accipitur indistincte per omnibus suppositis irrestrictive et illimitate et ad quodcumque tempus. ¶ Sequitur corollarie primo. suppositio naturalis solum fit extra positionem. Ratio prima. quia terminus in positione positus et supponens limitatur ad certum tempus. aut ad presens. ut homo est aial. aut ad preteritum. ut homo fuit animal. aut ad futurum. ut homo erit animal. Et hec limitatio fit per copulam cum aliquo adiuncto ut predicato. Constat autem quod copula et predicatum non permittunt terminum positum in subiecto accipi et stare per quolibet supposito ad quodcumque tempus. sed ad unum tempus certum tantum per illud adiunctum expressum. ut patet in exemplis predictis. Ratio secunda quia suppositio naturalis est acceptio termini absoluta in latitudine sue scationis. Constat autem quod acceptio termini in positione semper est acceptio restrictiva. spem enim predicatum habet habitudinem ad subiectum. et econverso subiectum ad predicatum. eo quod subiectum habet rationem materie: et predicatum forme. ut dicitur in tractatu restrictionum. modo materia habet habitudinem ad formam et formam ad materiam. ut dicitur secundo philosophorum. et consequens terminus communis in positione nunquam habet suppositionem naturalem sed accidentalem.

Notandum tertio quod Suppositio accidentalis secundum perfectum huiusmodi diffinitur sic. Est acceptio termini communis per omnibus his suppositis per quibus erigitur a diunctum. ut homo currit. iste terminus homo supponit pro presentibus. sed homo fuit currens per preteritis. et cum dicitur homo currit vel homo erit currens supponit per futuris. Pro intellectu dicitur suppositio accidentalis. Sciendum quod suppositio accidentalis opposito modo se habet cum suppositione naturali. quia suppositio naturalis fit pro tota amplitudine scationis ipsius termini quo ad omne tempus. suppositio autem accidentalis non fit per totam amplitudinem scationis termini per quolibet tempore. sed per unam partem scationis termini ad unum tempus. aut ad presens tantum. aut preteritum tantum. aut futurum tantum. Dicitur autem suppositio accidentalis ideo. quia hoc accipit terminus ratione copule et adiuncti hoc est predicati: terminus accipitur per certis suppositis ad certum tempus et non pro omnibus suppositis ad quodlibet tempus generaliter. Habet autem suppositio accidentalis tria nomina. Primo vocatur accidentalis cuius ratio dicta est. Secundo vocatur actualis. quia terminus sic supponens accipitur tantum per scatis unius temporis actu. ut per presentibus tantum. vel preteritis tantum. vel futuris. Tercio vocatur suppositio respectiva. quia fit respectu alicuius additi vel adiuncti. Quarto dicitur per accidens quia terminus in ea contrahitur secundum diversitatem predicatorum secundum quam terminus tenet. ¶ Sequitur corollarie quod suppositio non dicitur accidentalis quia accideret terminus. quia sic omnis suppositio esset accidentalis. sed dicitur accidentalis quia convenit termino ab extrinseco aliquo adiuncto. ut declaratum est superius.

Notandum quarto et ultimo quod suppositio naturalis uno modo est perfectior suppositione accidentali. et suppositio accidentalis alio modo est perfectior naturali. Non est enim inconueniens uno modo aliquam rem esse perfectiorem alia. et alio modo imperfectiorem secundum diversos respectus et diversas comparationes. sicut in simili celum uno modo est perfectius quam homo vel aliud vivens. quia celum agit in res in hoc mundo. modo omne agens est presentius perfectius passio. ut dicitur de anima. Et etiam quia celum est incorruptibile et inalterabile. inferiora autem sunt alterabilia. modo incorruptibile est perfectius et mobile corruptibile. ut dicitur primo celum. Homo autem quia vivit vel aliud animal et animatum

est perfectius celo qđ non uiuit. Semper em̃ uiuens ut sic sez inquantū uiuens est pfectus nō uiuente. et aiatum est perfectius nō aiatō. ut dī pmo de anima. Sic 7 in pposito dici potest. vno mō em̃ suppositio naturalis perfectior est suppositione accidentali. alio aut̃ modo supposito accidentalis pfectior est naturali. Unde p isto itaq; intellegendō. Sciendū qđ duplex est pfectio rei. Quedā est perfectio rei formalis. 7 sic ista res dicitur pfectior cuius forma est pfectior. ut homo est perfectior asino rōne forme et anime. anima em̃ humana qz est incorruptibilis est pfectior aia asini. qđ est corruptibilis. Alia aut̃ est pfectio finalis 7 sic ista res dī pfectior qđ citius potest attingere suum finē in quē ordinatur. Puer itaq; primogenitus in mundū est pfectus pfectione formalis. qz habet animā rationalem: est homo. sed puer nō est pfectus pfectione finali. qā non potest in operationē hoīs adhuc ppter corporis debilitatē. Ista perfectio finalis vir est pfectior puero. qz vir agit opationes suas a natura sibi dadas et cōcessas. puer aut̃ ppter corporis imbecillitatē 7 debilitatē. ut dictū est: nō potest opandēs hoīs pficere. Suppositio itaq; accidentalis est pfectior suppone naturali: loquēdo de pfectione finali supponis. Ratio qz finis supponis est cognoscere veritatem 7 falsitatem pponūz. nō terminus supponēs accū actualiter ponit in pponē vera vel falsa. terminus aut̃ supponēs supponē naturali actualiter nō ponit in pponē: sed habet aptitudinē ad hoc qđ ingreditur 7 ponatur in pponē. 7 p pns actu nō attingit finē supponis. Sed loquēdo de pfectione formalis: tunc suppositio naturalis est perfectior suppositione accidentali. Ratio qz terminus supponēs supponē naturali accipitur in tota sua forma 7 significatione 7 in amplitudine sue scationis. terminus aut̃ supponens accū accipit p parte sue forme 7 scationis. pstat autem qđ totū est perfectius sua parte. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio rñsalis. Diuisio supponis communis in suppositionem naturālē 7 accidentālē. similiter diffinitio suppositionis naturālis 7 accidentālis sunt sufficēter assignate. veritas huius conclusionis patet ex notabilibus in questione positis.

Arguitur primo. Suppositio cōmunis male diuiditur in supponēs naturāles et accidentāles pbat. nihil diuidit nisi quantū. sed suppositio nō est quantū. igitur. Maior est Aristo. vi. phis. coz. Solum enim res quāte 7 corporee diuiduntur. hoc idē Aristoteles pbat. v. methice. Minor qz suppo est accidēs termini supponis. nullū aut̃ accidēs fm se est quantū. omne enim accidēs est forma. omnis autē forma est simplex ut ostendit Silber. porrita. in suis sex principijs. ¶ Dico vep argumētū pcludit qđ nihil diuiditur nisi quantū. verū est de diuisione reali que fit in partes quantitatiuas. sed hic suppositio diuiditur diuisione logicali. qz magis cōmune in fecando diuiditur in minus cōmuna in fecando.

¶ Sequitur corollarie qđ licet suppositio cōmunis nō habet partes integrales 7 qñs titatiuas: habet tamen partes subiectiuas 7 partes potestatiuas.

Arguitur secundo. Nulla est suppositio naturalis igitur diuisio non valet. pbat̃ur antecedens: si vñū oppositorum fuerit in natura tūc 7 reliquū potest esse. sed nulla est suppositio violenta. ergo nulla est naturalis. Maior est Aristo. re. in postpdicamentis. Minor est nota. si esset aliqua suppositio violenta tūc pcr̃ hyspanis insufficēter determinasset. de suppositionib; quia nullam posuit violentam. ¶ Dico verum argumētū concluderet si in pposito naturale acciperetur ut opponitur violento. quomodo capitur quinto phisicorum. sed hic capitur naturale ut opponitur accidentali. ¶ El dico qđ suppositio accidentālis aliquo modo potest enā dici violenta quia terminus in suppositione accidentali trahitur a sua significatione naturali ut dictum est ante.

De Suppositione naturali

Arguitur tertio. Nulla est suppositio accidentalis ꝯ diuisio non valz; pbat añs. illud qđ est ppriū non est accñs. sed suppo est pprietas termini ergo non est ei⁹ accñs maior qz accñs ppriū z accñs cōe sunt ꝑdicabilia distincta. vt oñs dicit porphyrus in ysaagogis suis. minor patz ex dictis. suppo em̄ orit̄ ex ꝑncipijs intrinsecis termini q̄ sūt vox z significatio. ¶ Dico verū argumentū cōcludi si suppo dice ret accidentalis ideo qđ absolute accideret termino. qz sic omnis suppo esset accidentalis. omnis em̄ suppo accidit termino z est eius pprietas. Sz dicit suppositio accidit talis qz cōuenit termino ab obliquo extrinseco ei adiuncto vt copula z ꝑdicato. vt declaratū est supra.

Arguitur quarto. Omnis suppositio est naturalis. igit̄ nulla est accidentalis. pbat. oē illud est naturale qđ sequit̄ naturā z ꝑncipia essentialia rei. sz omnis suppositio sequit̄ ꝑncipia essentialia termini supponens. ergo suppositio est naturalis. maior est aris. ij. ꝑhicōz. minor patet. qz omnis suppositio sequit̄ vocē z significationē termini. modo vox z scatio sunt ꝑncipia essentialia termini supponens. vt dictū est añ. vox ꝑncipiū materiale scatio ꝑncipiū formale. ¶ Dico verū argumentū cōcludit qđ significatio absoluta est ꝑncipiū essentialē termini supponens. z quādo terminus accipit in tali significatione tunc supponit suppositione naturali. sed suppositio accidentalis orit̄ a significatione termini respectiua q̄ sit rōne copule z ꝑdicati. z ergo talis significatio non fundat z facit suppositionē naturalem sz accidentalem.

Arguitur quinto. Suppositio accidentalis nō est suppo igit̄ diuisio non valet pbat añs. suppo accidentalis est qdam restrictio. sed restrictio est quedā pprietas termini distincta a suppositione. ergo suppositio accidentalis nō est suppo. Maior patz in ista hō currit. in qua iste terminus homo supponit accidentālē ꝑio hominibz pñtibz tantū z restringit ꝑ eis ꝑ hoc verbū currit qđ est pñtis tēporis tñ. Minor est logicōz oīm qui ponūt restrictionē esse spēalē pprietatez terminōz distinctā a suppoē. ¶ Dico verū argumentū concludi qđ suppositio est quedā restrictio materialiter z aliquā. non tñ formalit̄. pz qz restrictio ē pprietas termini supponens ꝑsonalit̄. cōstat aut̄ qđ termin⁹ potest supponere suppositione accñtali z nō ꝑsonali. vt patz in suppositione simplici in qua termin⁹ supponit accidentālē z non restringitur pprie. qz talis non supponit ꝑsonaliter.

Arguitur sexto. Terminus in ꝑpositione etiā supponit naturālē ergo dicta non valent. pbat añs. in ista ꝑpositione. homo est animal. subiectū homo supponit naturālē ex suppositione naturali. pbat. Illud supponit naturālē qđ accipitur per se. sed in ista ꝑpositione homo est animal. sūt hō est risibilis. subiecta accipiūt per se igit̄. Maior patet ex dictis. terminus em̄ supponit naturālē qñ accipit per se. Minor qz ambe ꝑdicte ꝑpositiones sūt per se. ꝑma em̄ vt homo est animal est per se in ꝑmo mō ꝑscitatz. z scda hō est risibilis est in scdo modo ꝑscitatz vt dicit ꝑmo ꝑosterior. ¶ Dico verū argumentū concluderet si per se in ꝑpositio acciperet vt imponeret modū ꝑscitatz. sed caput hic per se. vt valz tantū sicut solitarie. vt cū dico absolute homo. iste terminus homo accipit per se sine additione alicuius adiuncti. z ergo supponit naturālē.

Arguitur septimo. Suppo naturalis fit in ꝑpositione. pbat sic. Illud supponit naturālē qđ est de natura alicuius. sed in ista hō est animal. hoc ꝑdicatū animal est de natura hominis. igit̄ animal in ꝑpositione supponit naturālē. Maior est nota. qz ideo videt̄ terminus supponere naturālē qđ sciat illud qđ est de natura rei. Minor. quia ista est in materia naturali homo est animal. sed in materia naturali ꝑdicatū est de natura z essentia subiecti. Dico verū argumentū concluderet si suppositio diceret̄ ideo naturalis qđ in ea ponit̄ aliquid qđ est de natura rei. Sed dicit naturalis. qz termin⁹ sic supponens supponit ꝑ totā naturā hoc est scatione termini abso

lute et simpliciter ad quodlibet tempus et ad omnia supposita. ¶ Sequitur corollarie quod licet nihil potest destitui et remoueri a sua uatura et naturali dispositione quo ad apertitudinem. Dicit enim commentator. xij. metaph. Qui tollit a rebus proprias operationes naturales tollit earum essentias. in quo ad actum hoc potest fieri quod adamas a natura attrahit ferrum. in si ungitur alio non attrahit ferrum. ut ostendit ptolemeus primo quadripartiti. Sic in proposito licet terminus scatione sua naturali quo ad apertitudinem semper significat omnia sua supposita que eius scatione participant ut extra positionem. in aliquo quo ad actum retrahit et impedit accidentaliter a scatione. ut cum ponit in propositione. Luz enim dico absolute homo. iste terminus accipit per omnibus hominibus presentibus preteritis et futuris. Sed cum dico. homo est animal. accipit accidentaliter pro presentibus.

Arguitur octauo. Terminus in propositione supponit suppositione naturali. igitur dicta non valent. probatur. terminus tunc supponit naturaliter quando accipit per omnibus illis a quibus natus est participari. sed hoc conuenit termino in propositione. igitur. Maior patet ex definitione suppositionis naturalis. Minor patet in ista homo est animal. in qua terminus homo accipit pro presentibus preteritis et futuris. valet enim tamen. quando homo est tunc animal est. et quando homo fuit tunc fuit animal. et quando homo erit tunc erit animal. ¶ Dico vix argumentum concludit quod in ista propositione homo est animal. hoc subiectum homo accipit pro omnibus suis suppositis quo ad apertitudinem vel potentiam. sed non quo ad actum. quia actu limitat per copulam et predicatum presentibus tamen. ¶ Sequitur corollarie primo quod licet in suppositione simpliciter terminus communis accipit pro natura rei tamen non supponit suppositione naturali sed accidentali. In suppositione enim simpliciter capit pro natura aliqua vniuersali. ut homo est species. valz tamen. natura humana est natura specifica. sed in suppositione naturali accipit natura pro scatione absoluta termini quo ad omnia supposita sua et ad quilibet differentiam temporis. ¶ Sequitur corollarie secundum quod licet nulla est suppositio substantialis: tamen ex illo non sequitur quod ergo nulla esset suppositio accidentalis. quia accidentale non opponitur hic substantiali. Vel possumus dicere quod suppositio substantialis comprehenditur sub naturali. quia suppositio naturalis etiam vno modo dicitur substantialis. ut dictum est superius.

Utrum diuisio suppositionis accidentalis in simplicem et personalem cum definitione suppositionis simplicis et eius diuisione sit bene assignata.

Pro intellectione questionis more. Sciendum quod ista questio querit duo. primo querit utrum diuisio suppositionis accidentalis in suppositionem simplicem et personalem sit bene assignata. Secundo querit vix definitio suppositionis simplicis cum suis modis quibus habet fieri sit conuenienter a philosophis. data. Pro intellectione igitur questionis more.

Notandum primo quod terminus communis habet duplex significatum. Quidam est scationis eius principale et proprium et directum. quod scilicet significat ex impositione eius primaria et principali. ut iste terminus homo significatione principali et primaria significat naturam humanam et vniuersalem vix sumptum. iste terminus lupus significatione primaria significat naturam lupinam. Secundo terminus communis habet significatum secundarium minus principale et indirectum. et isto modo terminus communis significat supposita: ut homo significat iobem petrum et alios homines particulares qui participant naturam humanam et hanc significationem dupliciter terminus communis tetigit aristoteles. in tertia proprietate predicamenti substantie cum dicitur quod secunda substantia aut vniuersale primo significat quale quid. id est naturam communem. in secunda et ex primo non videtur significare hoc aliquid. id est suppositum et singulare. unde logici communes dicunt homo hominem fecit et tamen nullum hominem significat. Voluit enim dicere quod iste terminus communis homo proprie

De suppositione simplicia

et primo facit hominem in communi et vniuersale. et nullum particularem et singularem hominem facit primo licet iste terminus communis cum facit supposita secundario et ex primo. Cum ergo terminus communis accipitur pro natura vniuersali tunc supponit simpliciter. ut dicimus inferius. ut homo est species. Cum autem accipitur per suppositis tunc supponit personaliter. ut homo erit homo est albus. Sequitur corollarie quod terminus communis potest habere duplicem suppositionem accidentalem. vna simplicem quando supponit per naturam vniuersalem. et cum ei adduntur predicata intentionalia ut homo est species animal est genus. Secunda suppositione accidentalem habet terminus communis cum ei adduntur predicata realia. ut homo currit. homo sanat. vniuersale enim non primo currit. nec sanat nisi ex primo. Dicitur enim primo metaphysice. quod omnes actus et operationes sunt suppositorum. medicus enim non primo sanat hominem. sed callidum aut socratem aut aliud singulare.

Notandum secundo pro intelligentia diffinitionis suppositionis simplicis. In diffinitione suppositionis simplicis per genere ponitur acceptio acceptio enim est communior quam suppositio. omne autem genus dicitur esse commune quam suum diffinitum. Alii autem particule ponunt loco differentie. ut cum dicitur termini communis per vnum. cum enim dicitur termini communis: suppositio simplex distinguitur a suppositione discreta. ut iohannes currit. Cum autem dicitur per vnum suppositio simplex distinguitur a suppositione personaliter: quod non fit per naturam vltimum sed per suppositum. Dicitur autem suppositio simplex ideo. quod terminus sic supponens supponit per naturam vltimum: quod est simplex forma dicitur nomen esse et ratione suis singularibus. vnde et gilbertus auctor sermone principiorum ostendit quod omnis forma est simplex et inuariabilis secundum essentiam suam. Sequitur corollarie primo quod simplex in proposito capitur ut opponitur singulari vel particulari terminus enim supponens simpliciter supponit per naturam vltimum. Sequitur corollarie secundo. quod licet secundum intentionem dicatur. tamen in tractatu de quatuor rebus. vltimum includit materiam et formam in eodem tamen non signat materiam. vnde et dicitur quod homo dicitur carne et os. sed hic homo dicitur hac carne et hoc os. in proposito hoc est vltimum est forma simplex et dicitur natura simpliciter. Necessarium autem est ponere suppositionem simplicem per naturam communem: propter saluare veritates multarum propositionum contrariorum. ut hec est vera. homo est species. non per singularem et suppositum: sed per naturam humanam in eodem. Sicut hec est vera. homo est dignissima creatura non per certo supposito hominis. sed per naturam vltimum humanam. Sic etiam hec est falsa. quilibet est finis quia quales esse dicimur in qua quilibet non supponit per certam et singularem quilibet. nulla enim est certa et singularis quilibet secundum quam omnes homines dicuntur esse quilibet. Sic etiam hec est falsa. corpus mobile est subiectum naturalis philosophie. in quantum corpus mobile supponit simpliciter per vltimum et non per suppositum. Nullum enim corpus mobile in singulari est subiectum naturalis philosophie. Scientia enim est vniuersalium et necessariorum. primo posteriorum. modo singulare corpus mobile non est vniuersale. Sequitur corollarie primo quod hec propositio. homo est species. est propositio singularis singularitate nature: per quam supponit eius subiectum. licet non est singularis singularitate termini Ratio primi. quia eius subiectum supponit per naturam humanam. modo natura humana est vna natura a deo creata. Ratio secundi. quia iste terminus homo secundum se est terminus communis significans naturam humanam que est communicabilis multis. Sequitur corollarie secundo quod dando contradiictionem propositi in qua subiectum supponit pro natura communis simpliciter. non oportet addere hec sineathegreumata omnis nullus quidam. Ratio quia talia sineathegreumata denotant terminum cui adduntur accipi pro suppositis. distribuunt enim terminum eodem cui adduntur. sed sufficit addere et preponere ante totam propositionem negationem non. non ratione distributionis pro suppositis sed ratione negationis et actus negandi. Ostenditur enim logicum quod non est verius dare contradictionem nisi negationem preponere toti propositioni. Sequitur corollarie tertio quod sub termino supponente simpliciter non fit descensus. Ratio quia descensus fit sub illo termino qui supponit per inferioribus et suppositis: modo terminus supponens simpliciter non supponit pro suppositis sed pro natura communis. Sequitur corollarie quarto quod iste modus arguendi

guendū non valet. hō est spēs. iohs est hō. ergo iohs est spēs. Ratio quia in tali mō
arguendū variatur suppositio in genere. In maiori enim homo supponit simpliciter
pro natura communi. et in secunda homo supponit psonaliter. et sic committitur fallacia
figure dictionis. quia mutatur suppositio simplex in personalem.

Notandū tertio q̄ Suppositio simplex est duplex. et

suppositio dī simplex dupliciter. Quedam enim est suppositio simplex simpliciter sum-
plex. quando scilicet terminus communis accipitur pro natura vniuersali et commu-
ni sine inclinatione et habitudine ad inferiora. et hoc est proprie simplex. Unde et dicitur
tur simplex quasi sine plica. id est habitudine ad supposita. Et propositio in qua terminus
sic supponit simpliciter nō potest verificari pro aliquo supposito singulari. vt homo
est species. nullus enim particularis homo est species. Spēs enim est vniuersale. vni-
uersale autē et singulare opponuntur. vt dicitur primo posteriorum. Alia autem est sup-
positio simplex. nō tñ simpliciter simplex s; fm qd et ipsoe simplex. qñ. s. terminus cōis
supponit p naturā cōmunicū inclinatione tamē et habitudine ad supposita licet min⁹
principaliter. et sic propositio in qua terminus supponit simpliciter verificat pro natura
vniuersali in ordine ad supposita et inclinatione ad supposita. vt homo est dignissis-
ma creaturarum. esse enim dignissimam creaturam: et esse creaturā conuenit natu-
re humane in ordine ad supposita in quib; est illa natura humana. ¶ Sequitur cor-
rollarie tmo q̄ licet in ppositione vniuersali affirmatiua p̄dicatū supponit simplici-
ter. hoc tamē non oportet in vniuersali negatiua. vt hic nullus homo est animal. Rō
quia in ppositione vniuersali negatiua p̄dicatū distribuit p signū vltē negatiuū. distri-
buitio autē fit in supposita. vnde et dicitur pe. bis. in distributionib; suis. Distributio ē mul-
tiplicatio termini communis p signū vniuersale facta. ¶ Sequitur corollarie scdo
q̄ in istis ppositionib; hic et romē venditur piper. bodie et heri audiui missā. ad equi-
tandum requiritur equus. isti termini missam piper et equus secundum pe. bis. suppo-
nunt simpliciter. non quidem simpliciter pro natura vniuersali. sed p naturā vniuers-
ali sub inclinatione et habitudine ad sua supposita et sub indifferētia quadam. Logici
autē communes dicūt q̄ in ppositionib; predictis termini supponūt confuse tantum
modo sub termino supponente confuse tantum; non oportet dare certum suppositum.
¶ Sequit corollarie tertio et vltimo q̄ in ista ppositione. omne animal fuit in archa
noe. si animal accipitur et supponit pro singulis indiuiduis specierum animalis ipsa
est falsa. Si autem animal accipitur pro speciebus animalis in ordine ad supposita
ipsa est vera et supponit simpliciter loquendo de suppositione simplici iuxta p̄dicta. et
propositio est vera.

Notandum quarto et vltimo q̄ licet pe. bis. solum po-

nit tres modos quibus termini communes supponunt simpliciter in genere. Alij ta-
men logici ponunt plures modos suppositionis simplicis in specie. et sunt duodecim.
Primus modus. omne subiectum scientie supponit simpliciter. vt corpus mobile est
subiectum philosophie naturalis. anima est subiectū in scientia de anima. patet. Pul-
lum enim corpus mobile est subiectum in tota naturali philosophia. sic etiam nulla
anima particularis est subiectum attributionis scientie de anima. patet quia subies-
tum scientie debet esse scibile. vt dicitur primo posteriorum. Scientia est verorum eternorum et im-
possibiliter aliter se habentium. ¶ Secundus modus. omne diffinitū diffinitōis sup-
ponit simpliciter. vt homo est aīal rationale. Tertius modus. omne diuisum diuisio-
nis essentialis supponit simpliciter. vt animalū aliud rōnale aliud irrationale. Quar-
tus modus. Omne obiectum sensus exterioris supponit simpliciter. vt color est

De Suppositione

obiecti visus, sonus est obiecti, audit^r, nullus enim particulari^r, color est obiectum^r ad equatū visus. Quintus modus, terminus cōstruit^r cū verbo pberetico; id est cū verbo qd fecit actū anime interiozem cognoscitiuū, vt pmitto tibi denariū. Sextus modus, quādo sub aliq termino cōmuni non potest fieri dñsus, vt conuersio pponum est triplex, materia pponum est triplex. Septim^o modus, omnis terminus fecans gen^o generalissimū in ppositione positis supponit simplr, vt substantia est gen^o generalissimū quantitas est genus generalissimū. Octauus modus, Omnis termin^o cōmunis positis a parte subiecti respectu suplatui positi a parte pdicati supponit simpliciter, vt hō est dignissima creaturaz. Nonus, Omnis ppria passio respectu sui subiecti supponit simpliciter, vt homo est risibilis. Decimus modus, quādo a parte pdicati ponit termin^o secūde ipōis; et a pte subiecti ponit termin^o pme ipōitōis, tūc tal^r termin^o pme ipōis positi a pte subiecti suppoit simplr, vt hō ē spēs, aīal ē gen^o. Undecim^o mod^o pdicatū vñs affirmatiue in q pdicatum est enīale subiecto supponit simplr, vt oīs homo est animal. Dico noranter in q pdicatū est enīale subiecto, qz si pdicatum esset accidentale respectu subiecti; tūc nō supponeret simplr s3 psonaliter, vt oīs hō est currens. Duodecim^o z vltimus modus supponis simplicis; quādo terminus cōmunis accipitur p natura cōmuni in ordine ad omnia sua supposita; sed nō determinate ad hoc vel aliud, vt homo est dignissima creaturaz; vel quādo natura accipitur p natura cōmuni in ordine ad aliq supposita; sed non ad vnū determinatū, vt ad equitandū requiritur equus; ad nauigandū requiritur nauis. Vel etiā qñ termin^o cōmunis accipitur p natura cōmuni ad vnū suppositū determinatū; vt homo est aīal, in q animal accipitur pro vno determinatio supposito; si sub subiecto fiat dñsus. Per^o autem hispanus ponit tres modos suppositionis simplicis in genere z principales, istis notabilibus sic stannibus est.

Conclusio rñsalis. Diuisio suppois accidentalis in

suppositionē simplicē et personālē; et diffinitio suppositionis simplicis cū eius modis ē sufficienter et bene assignata. Veritas huius conclusionis patet ex his q dicta sunt.

Arguitur primo: Nulla est suppositio simplex, igitur diuisio non valet, pbat^r aīis, qñ mōis dñ vnū oppositōz; tot mōis z reliquū, s3 nlla ē suppo cōposita, igit nlla ē suppo simplex. Maior est Aris. iij. topicōz. Minor qā oīs suppo ē pperas termini, modo oīs pprietas est simplex forma accidentalis, oīs enim forma est simplex vt pbat Silb. pōz, in sex principijs. Dico verū argumen^o pcludi, si caperet h simplex vt opponit pposito, s3 capit h simplex vt opponit personali, in suppositione enim simplici terminus accipit p natura cōmuni, in psonali p indiuiduo et singulari.

Arguitur secūdo, Suppositio simplex nō est suppositio actualis; pbat^r suppo actualis fit fm exigentiā adiuncti; sed suppo simplex fit sine adiuncto igitur. Maior p3 ex dioe suppositionis actualis. Minor est aris. ij. topicōz cum dicit simpliciter dico quod sine addito dico. ¶ Dico vep argumentū pcluderet si simplex caperetur hic p illo qd accipitur sine addito, sed simplex capitur p illo qd supponit p simplici natura vniuersali rei, z ergo dicitur simplex quasi sine plica id est relatione z habitudine ad supposita

Arguitur tercio Suppositio simplex nō est acceptio termini cōmunis, igit dio nō v3, pbat^r aīis. Illud qd facit quantitatē singulārē non est terminus communis, sed terminus simplr supponens facit quantitatē singulārem, igit suppositio simplex non est acceptio termini cōmunis. Maior est nota; quia termin^o singularis facit ppositionem singulārē. Minor qā hec est, singularis homo est species; eius enim subiectum supponit p vna natura simplici, vt humana; cui conuenit hoc p dicatum intentionale spēs. Dico verū argumentū concludit q ista; homo est spēs.

est positio singularis singularitate nature s; non suppositi. ppō ergo singularis singularitate nature fit per terminum communem. sed ppō singularis et fctas singularis singularitate suppositi fit tantum per terminū singularem:

Arguitur quarto. Nulla est suppo simplex pro re vniuersali. Probat. Omne qd supponit: supponit p re vniuersali vt particulari. sed nulla res est vniuersalis. igit nullus terminus supponit simpliciter nec suppo simplex erit ponēda. **Da** ior patet ex diffinitione suppositionis. **Di**nor est autoritas boetij in libro de vno et vnitare. vbi ostendit. q omne qd est ideo est quia vnu numero est. constat autē q vnus numero et singulare sunt idem. vt ostendit. iij. metaph. ¶ **D**ico verū argumentū concludit q omne qd est: est singulare: verū est de illo qd pducitur in vltimo actu nature per generationē phisicā. que terminat ad suppositum et singulare. constat autē q vte est ingenerabile saltem per se. **D**icit em. viij. metaph. Spēs rerum sunt eterne. **U**t etiam dicendum q licet vniuersale non est vnum numero numerositate existentie. nō est vnu numerositate essentie. et qd sic est vnum numero: hoc non est singulare. et pro illo etiam terminus cōmunis supponit simpliciter.

Arguitur quinto. Terminus cōmunis positus in subiecto nō potest supponere simpliciter. vt in ista. hō est spēs. igit p̄mus modus suppositionis simplicis a pe. his. est male assignat. pbatur aīis. Illud qd ponit et supponit a parte subiecti substat alteri. sed nullū vniuersale pōt substat alteri. igit nullus terminus cōmunis positus a parte subiecti pōt supponere simpliciter. **Da**ior. quia subiectus substat predicato. vnde et predicatum habet rōnem forme. et subiectum rōnem materie. vt cōmuniter dicunt logici. modo materia substat forme. vt dicit primo. phicoz. **Di**nor est autoritas boetij. iij. de trinitate. Forma simplex subiectum esse non potest. mō quodlibet vte est forma simplex. vt ostēdit. vij. metaph. ¶ **D**ico verū argumentū concludit q forma q est simpliciter simplex. vt forma diuina nullus est subiectū. dicitur em. iij. metaph. q deus est purus actus. modo actus purus nulli subsistit. s; nature rerū sūt quidē simplices sed nō simp̄r simplices. ostēdit em. doc. tho. in trac. de quidditate rerum. homo dicit carnem et os. et. ij. phicoz dicit q terra est ferrum dentaurum.

Arguitur sexto. Suppositio simplex non fit a parte predicati vt in ista. omnis homo est animal. predicatum non supponit simpliciter. pbatur. Illud quod supponit habet rōnem materie. sed predicatū habet rōnem forme. igitur predicatum non supponit simpliciter. **Da**ior. quia suppositio est acceptio termini substantiū pro aliquo. modo terminus substantiuus fecit rem substantes. substat autem est cōditio materie. vt dicitur primo phicoz. **Di**nor. quia predicatum restringit et qualificat predicatum. modo restringere et qualificare est cōditio forme. Et boetius dicit secundo topicorum. Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis et per consequens predicatum habet rōnem forme. ¶ **D**ico verum argumentum concludit q predicatum fecit per modū forme abstracte nō supponit. s; p̄dicatū fecit per modum forme inclinatē ad subiectus bene supponit. et sic est in ista. omnis homo est animal. valet enim tantum q natura animalis informata et coniuncta est cuiuslibet supposito hominis. **Quo** autem et qualiter predicatum habet rationem forme et etiā nature dicitur inferius:

Arguitur septimo. In ista. oīm contrariorum eadem est disciplina. iste terminus disciplina non supponit simpliciter. pbat. Nullus ppositiois indiffinitē subiectū supponit simpliciter. sed ista est indiffinita. omnium contrariorum eadē est disciplina. igitur disciplina non supponit simpliciter. **Da**ior. quia subiecta ppositi onum indiffinitarum. vt postea dicitur: supponunt per se aliter: et sic non supponunt simpliciter. **Di**nor patet. ista est vna de in consuetudo modo loquendi. ponitur in ea p̄dicatum in situ subiecti: et subiectum in suo predicato: vnde secundum verum modum

De Suppositione simplici

conferendi valz tantū. eadē disciplina est oīm cōtrariōz. disciplina non accipit pure pro suppositis sed disciplina accipit vtr. z sic ista potius diceret singularis quē admodum ista. homo est species:

Arguitur octavo z vltimo. terminus cōmunis sequens dictionem exceptiuam non supponit simpliciter. pbatur. Nullus terminus sequens signum negatiuum supponit simpliciter. sed signum exceptiuum est signum negatiuum. igit terminus cōis sequens signū negatiuum non supponit simpliciter. Maior. qz signum negatiuum distribuit terminū cui addit. terminus aut supponēs simpliciter non distribuitur. quia distributio fit pro suppositis. Minor quia signum exceptiuum excipit. modo vbi est exceptio est negatio ab alijs. vt omne animal prater brutum est rōnale. valet tūc: omne animal est rationale sed brutū non: **P**ro veruz argumentum concludit qz dictio exceptiua includit negationē virtualiter sed non formaliter. modo signū negatiuum formaliter terminum distribuit cui additur z non signum negatiuum virtualiter. Melius dicendum qz verū est qz signum exceptiuū includit negationē sed ista negatio non fertur super terminū qui immediate sequit signum exceptiuum sed fertur in p̄dicatū. vñ ista. omne animal prater hominē est irrationale. valz ista. omne animal est irrationale. sed solus homo non est irrationalis.

Utruz diffinitio suppoīs personalis z eius diuisio in suppositionem determinatam z confusam cum diffinitione suppositionis determinatę sit bene assignata.

Pro intellectione quest. onis more. hec questio tria querit. primo querit vtrum diffinitio suppositionis psonalis in textu pe. hñ. sit bene assignata. scdo querit vtrum diuisio suppositionis psonalis in suppositionē determinatam z cōfusā sit bene pōita tertio querit vtrum diffinitio suppositiōis determinatę a petro hispano sit suff. cūcter assignata.

Notādū p̄mo pro diffinitōe suppositionis personae intelligenda qz diffinitum presentis diffinitionis est suppositio accidentalis personae communis. Non autē suppositio personalis. quia terminus sic supponens supponeret pro persona. alias enim in istis ppositionibz. deus est. asinus currit. bos currit. subiecta non supponerent personaliter. Ratio quia deus similiter bos. asinus. nō sunt persona. nec nomina accidentiū ab abstracta significant personā. Persona enim secundū Boetium est creatura rōnalis indiuidualis subsistenne. Et quia deus non est creatura non p̄prie dicitur persona. sic bos asinus quia non sunt creature rationales non dicuntur persone. Dicitur aut suppositio personalis ideo. quia terminus supponens personaliter supponit pro illo z accipitur pro illo pro quo per se sonat. i. est impositus ad sciendum. vt iste terminus communis homo supponit pro suis suppositis pro quibus est impositus ad sciendum licet non primo z directe sed ex cōsequenti. vt dictum est ante. primo enim directe z principaliter terminus communis facit vniuersale z naturam communem. Dicitur etiam suppo personalis quia terminus sic supponens supponit pro re que est per se vna. hoc est pro supposito. modo quodlibet suppositum est per se vnum. vnde dicit Boetius in libello de vno z vnitatē qz omne qd est ideo est quia vnum numero est. Pro genere autem in diffinitione personalis ponitur exceptio Cum vero dicitur terminus cōmunis excludit terminus singularis vel discretus qui p̄prie non supponit personaliter pro suppositis. quia terminus singularis non habet plura supposita. licet terminus singularis supponit personaliter. pro re z vno facto. Cum vero dicitur pro suis inferioribz excluditur suppositio simplex que

non fit pro inferioribus sed pro natura communi. vt homo est species: animal est genus.
 ¶ Sequitur corollarie primo q̄ suppositus discretus vel singularis etiam dicitur personalis capiendū personalem cōmuniter. vt sc̄z terminus dicitur supponere pro vna re singulari. sed ita non capitur supposito personalis in pposito. Iuxta enim intentionē p̄e. his. terminus qui debet supponere personaliter debet supponere et accipi pro suis inferioribus. logici ergo qui dicunt terminum singularem supponere personaliter accipiunt suppositionē psonalem communiter.
 ¶ Sequitur corollarie sc̄do q̄ iste terminus communis homo nō significat sc̄ationē primariā et directā suā singulariā. q̄z significatione primariā significat quale quid et vniuersale. tamen significat singularia ex consequenti et secundario et pro ipsis supponit personaliter inquantū ipsa participant naturam humanam quāz significant directe et primarie.
 ¶ Sequitur corollarie tertio q̄ terminus communis in ppositione positus potest supponere personaliter et etiam simpliciter. sed non eadem ratione. Cum enim terminus communis accipitur pro supposito participantibus aliquam naturā communē: et tunc supponit personaliter. vt omnis homo currit. Si autem idem terminus communis in alia ppositione accipitur pro natura communē: tunc supponit simpliciter. vt homo est species.
 ¶ Sequitur corollarie quarto q̄ quando termino communi posito a parte subiecti addit sineathegozeuma distributiuum et a parte predicati ponitur terminus qui significat actum realem: tunc talis terminus a parte subiecti positus distribuitur pro supposito et supponit psonaliter. vt omnis homo currit. Ratio quia sineathegozeumata distributiuā distribuunt terminis quibus adduntur. constat autē q̄ distributio fit pro supposito. Sed qñ termino cōmuni posito a parte subiecti additur predicatum intentionale tunc talis terminus supponit simpliciter. vt homo est species. animal est genus.
 ¶ Sic quando a parte predicati ponitur terminus communis existens predicatum essentiale etiam supponit simpliciter vt omnis homo est animal. Dictum enim est ante q̄ predicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter.

Notandum secundo q̄ secunda pars questionis querit. vt̄rum diuisio suppositionis personalis in suppositionem personalem determinatā et confusam sit bene assignata. Cuius diuisionis ratio est ista. quia terminus supponens personaliter supponit pro suis inferioribus et suppositis. et hoc fit dupliciter. Primo quando terminus communis supponit pro suis inferioribus et suppositis vniuersaliter sic q̄ non potest verificari pro vno supposito tantum sed pro pluribus. Dicitur enim p̄mo celi. Qui dicit omnis nihil excludit. Et tunc talis terminus dicitur supponere confuse. vt omnis homo est animal. subiectum sc̄z homo accipitur confuse et generaliter pro quolibet supposito hominis ratione huius sineathegozeumatis omnis qd̄ additum termino communi distribuit ipm̄ pro omnibus suis suppositis. Secundo terminus communis accipitur pro omnibus suis suppositis non vniuersaliter sed pro aliquibus. et sic ppositio in qua talis terminus ponitur verificat pro vno supposito. vt ad veritatem istius homo currit sufficit q̄ vnus homo currat. et tunc talis terminus cōmunis dicitur supponere determinate. pater ergo sufficiencia diuisionis suppositionis personalis in confusam et determinatam.
 ¶ Sequitur corollarie q̄ diuisum p̄sensit diuisio est suppositio personalis. Membra autem diuidentia partialia sunt cōfusa et determinata. quia sumuntur sine diuiso Sed membra diuidentia totalia sunt suppositio personalis determinata et suppositio personalis cōfusa. Ratio quia sumuntur cum diuiso

Notādū tertio q̄ p̄e. his. in textu diffinit suppoēm de teriatā. Suppo determinata ē acceptio t̄mini cōis idiffinitē sup̄i. vt cū signo p̄ictari sup̄i. Dupl̄r itaq̄ sc̄z p̄e. his. fit suppo deteriatā. P̄io i p̄pōe idiffinitā tā affirmatiua q̄

De Suppositione

negatiua subiectū supponit determinate. exemplū de affirmatiua. vi homo currit. de negatiua vi homo non currit. Secūdo suppositio determinata fit in ppositione particulari affirmatiua. vel etiā negatiua a parte subiecti. de affirmatiua. vi quidā hō currit de particulari negatiua. vi quidā homo non currit. Et pbat in textu duplici ratiōe q terminus positus in subiecto ppositis particularis vel indiffinitae habet suppositionez determinatā. Ratio prima est hec. Illa suppositio est determinata in q terminus communis positus in cōiter acceptus redditur et facit pponem verā p determinato et certo supposito. Sed terminus cōis positus in subiecto ppositionis particularis vel indiffinitae redditur et facit ppositionem verā p certo et determinato supposito. ergo terminus cōis communis positus in subiecto ppositis particularis vel indiffinitae supponit determinate. Maior est nota quia ideo dicitur suppo determinata. minor p3 de istis duabz homo ē albus: et quidā hō est albus. ad quarū veritatē sufficit vnū hominē esse albū. Secunda ratio q2 cum arguitur. animal est for. animal est plato. et sic de alijs. ergo animal est omnis homo. arguitur a pluribz suppoibz determinatis ad vnā. vt omnes logici concedūt. et committit in tali modo arguēdi fallacia figure dictionis. et p pñs tā in pponē inferēte q illata subiecta supponūt determinate et habēt suppositionem determinatā. ¶ Sequitur corollarie pmo q non implicat nec repugnat aliquā pponem esse indiffinitā et eius subiectū supponere determinate. Ratio quia terminus communis positus in subiecto ppositis indiffinitae indeterminatus est rōe sue scationis. q2 scit quodcūq suppositū. sed dicitur supponere determinate rōe verificationis ppositis et locutionis: q2 talis ppo redditur vera et verificatur p certo supposito. vnde et p. h. b. bene dicit in textu q aliud ē supponere et aliud est reddere vel facere locutionem vel pponem eē veram. ¶ Sequitur corollarie secūdo q in pponē singulari etiā subiectū supponit p vno supposito sed non equaliter sicut in pponē particulari vel indiffinita. Ratio quia in propositione singulari terminus singularis accipitur p vno certo supposito tam ratione significationis q suppositionis. vi Johannes currit sed in ppositione indiffinita vt particulari terminus communis accipitur pro vno supposito certo non ratione significationis. sed verificationis propositionis. ¶ Sequitur corollarie tercio q licet in ista ppositione. Omnis sol lucet locutio et ppo redditur vera p vno certo supposito. q2 tantum est vnus sol. verum est a cur: tamen p pluribz aptitudine. et ergo iste terminus sol in dicta ppositione supponit confuse et nō determinate. licet ergo tantū est vnus sol fm rem acti et esset: tamen forma solis apta esset cōicare se multis. si essent plura corpora que recipere in se formā solis

Notandum quarto et vltimo: Pro intellectu littere aulicæ. Cum dicit arguendo a pluribus suppositionibus determinatis ad vnā est fallacia figure dictionis. Notandū q dupliciter possumus arguere a pluribus suppositionibus determinatis ad vnā. Primo quando quolibet determinata suppo potest inferre aliā suppositionem determinatam. vi sic arguendo. asinus currit. homo currit. bos currit. igitur animal currit. hic bene valet. ratio quia arguitur ab inferiori ad superius vel a specie ad genus affirmatiue et sine distribuōe que consequentia bene valet. Secūdo possumus arguere a pluribus suppositionibus determinatis ad vnā: sic q nō quibet suppositio determinata potest inferre aliā suppositionē determinatā. et tunc non valet psequencia: sed committitur fallacia figure dictionis. et maxime non valet quādo a parte p̄dicati in psequente ponitur terminus stans confuse. qualiter cōingit in isto modo arguēdi. aial est for. aial est plato. igitur aial est omnis homo. ista em est falsa. aial est omnis homo. q est psequens. Dicitur em primo perierit. Omnis ppo est falsa in qua p̄dicatur vlt vlt sumptum: et antedēs est verū: et p pñs pñā non valet. Sequitur corollarie q cum arguitur. aial est fortes. anial est plato. et sic de alijs. q

Animal est omnis homo. non arguitur ab inducētibz ad inducēā vniuersalē. nec fit bonū et sufficiens inductio. Ratio quia in inductioe sufficiens et bona ppositiones inducentes debēt habere eoz singularia a parte subiecti et nō in p̄dicato. dicit̄ em̄ secūdo prior. Quia inductio est p̄gressio a singularibus sufficiēter enumeratis ad eius vniuersalem. et sic oportet singularia subiecti in p̄pōnibus inducētibz. In p̄posito autē accipiūtur singularia a parte p̄dicati. Istis notabilibz sic stantibz est.

Cōclusio r̄nsalis. Diuisio sup̄pōis personalis et eius

diuisio in suppositione determinatā et p̄fusam cū dioe sup̄pōis personalis est bene as̄ signata. pater veritas huius cōclusionis ex notabilibz in corpore questionis adductis

Arguitur primo. Aliquis termin⁹ supponit p̄sonaliter et nō supponit pro suis inferioribus. igitur diffinitio suppositionis p̄sonalis nō valet probatur antecedens. q̄a terminus supponens discrete supponit p̄sonaliter: et non supponit p̄ suis inferioribus. Probatur antecedens p̄ prima parte: quia terminus supponens discrete. vt iohannes supponit p̄ illo. p̄ quo p̄ se sonat et impositus est talis terminus ad scandum: et p̄ consequens supponit. vt enim dictum est. q̄ suppositio ideo dicitur p̄sonalis: quia terminus supponens p̄sonaliter supponit p̄ quo per se sonat: et p̄ q̄ est impositus ad significandum. Sed assumptum pro secūda parte patet. sc̄z q̄ termin⁹ singularis vel supponens discrete non supponit p̄ inferioribus. q̄a nō habet inferiora terminus enim singularis non habet inferius se.

Dico verum argumentum concludit q̄ terminus ille supponit p̄sonaliter q̄ supponit p̄ illo p̄ quo p̄ se sonat et pro quo est impositus ad significandum. verū est si est terminus communis. mō termin⁹ singularis nō est cōis. et sic argumentū nō p̄cludit.

Arguitur secundo. Termin⁹ cōmūnis non supponit p̄sonaliter pro suis inferioribus. p̄batur suppositio p̄supponit significationem. sed termin⁹ communis non fecit sua inferiora. igitur non supponit p̄ eis. Maior est nota. quia si significatio est cōmūnior et superior q̄ suppositio. modo omne infer⁹ p̄supponit suū superius. Minor quia iste terminus hō fecit naturā humanā et non suppositio. vñ dictū est ante. homo hominem fecit. et tñ nullū hōiem fecit. Et Aristoteles in p̄dicamentis de substantie dicit q̄ secūda substantia. vt homo fecit quale quid id est vniuersale.

Dico verū argumentū concludit q̄ terminus cōmūnis p̄mo et p̄ncipaliter significat vniuersale et naturā cōmūnem. tñ ex consequenti et secūdario enā fecit supposita et singularia participantia illā naturā cōmūnem.

Arguitur tercio ex dioe sup̄pōis p̄sonalis sequitur falsum. igitur ipsa non valet p̄batur sequela. quia sequeretur q̄ in ista p̄pōne asinus currit. asin⁹ supponit p̄sonaliter. quod est falsum. p̄batur sequela. terminus supponit p̄sonaliter. quia supponit p̄ persona. sed iste terminus asinus non supponit p̄ personis. igit. Maior patet ex quid nominis huius qd̄ est personale. p̄sonale enim dicit̄ a p̄sona. Minor patet. quia p̄sona fm̄ boetii est creatura rōnalis. modo asinus non est rōnalis.

¶ Dico verum argumentū concluderet si sup̄pō diceretur p̄sonalis ideo quia terminus sic supponens supponeret p̄ p̄sona: sed dicitur p̄sonalis quia terminus sic supponens supponit p̄ suppositis quoz quodlibet est p̄ se vniū. Vel enā ideo quia terminus sic supponens supponit p̄ illo p̄ quo p̄ se sonat: et p̄ quo est impositus ad scandum. vt alij dicūt. p̄mū tñ est melius et conueniēcius dicere.

Arguitur quarto. Diffinitio suppositionis p̄sonalis non valet. probatur sic. q̄ aliquis terminus supponit p̄sonaliter et non est terminus communis. probatur de subiecto istius p̄positionis. hec herba crescit in horto meo. in qua subiectum hec herba supponit determinare p̄ certa herba. demonstrando per h̄c herba: herbam similem illi quam habeo in manū. Sed q̄ non sit terminus communis

De suppositione

sumptus cum p noinine demonstratio primitiuo. z tale complexum est terminus singularis. vt dicitur est de suppositione discreti. ¶ Dico vtz argumentū concludit q in hac ppositione. hec herba crescit in horto meo. si hoc aggregatiū hec herba accipit fm demonstrationē personalemque sit quādo eadem res que demonstrat etiā intel ligitur. et sic est ppositio singularis cuius subiectū supponit discrete. et ppositio est falsa. Si autem per hoc aggregatiū. hec herba crescit in horto meo. sit demonstratio imper sonalis. qñ scz vñū demonstratur et aliud intelligitur. tunc subiectum supponit simplis citer. z valet ppositio tantum. q hec herba habens naturam illi⁹ herbe quam habeo in manu mea crescit in horto meo

Arguitur quinto. Suppositio personalis male diuiditur in suppositionem deter minatā et confusam. probatur sic: omnis diuisio debet fieri p oppo sita. sed suppositio determinata z confusa non opponuntur igitur. Maior est Boetij in libro diuisionū. Minor pbat. Opposita modo possunt puenire vni. sed suppositio determinata z cōmunis conuenit vni termino igitur. maior est aristo. in postpredi camentis. Minor patet qz in ista ppositione. homo est animal. lister termin⁹ homo sup ponit determinate. qz est ppositio indefinita affirmatiua: cuius subiectū determinate supponit. vt dicitur in textu. Sed q iste terminus homo supponit confuse. patet quia supponit p omnibus hominibus. patet quia qdlibet homo est animal.

¶ Dico verum argumentū concludit q in ista ppositione homo est animal. iste termi nus homo absolute supponit et accipitur p omni. b⁹ hominib⁹ et non determinat plus pro vno qz pro alio. sed isto modo non capitur hic suppositio confuse. sed terminus di citur hic stare confuse qui accipitur z distribuitur p aliquod signū distributiuū ei addi tum: quod denotat ipsū terminū accipi p omnib⁹ suppositis vt omnis homo.

¶ Sequitur corollarie q accipiendo suppositionem confusam absolute z cōmuniter tunc terminus supponens determinate etiā supponit confuse: vt deductū est in ista ppo sitione. homo est animal. Sed ita non loquitur petrus hispa. hic de suppositione con fusa sed accipiendo suppositionē confusam ppe. vt sit alicuius signi distributiuū. nunqz suppositio confusa et determinata coincidūt. qualiter hic petrus hispanus accipit sup positionē confusam.

Arguitur sexto. Suppositio confusa z determinata non sunt species distincte suppositionis personalis. igitur ista diuisio non valet. pbat. species distincte non coincidūt. sed iste spēs coincidunt igitur. Maior est nota. qz specificē di stinctoz diuerse sunt differentie quibz distinguuntur. Minor quia in ista ppositione om nis sol lucet. iste terminus sol supponit confusione istius sine alibegozematis ois etiā supponit determinate. qz p vno determinato supposito. qz p isto sole qui tantū est vnicus. Dico verū argumentū concludit q qd ad actū in ista ppositione omis sol lu cet. subiectū sol accipitur p vno supposito certo. sed hic subiectū sol distribuit p suppo sitis et actu z apitudine simul. et sic iste terminus sol solū habet vñū suppositū actu. tñ habet plura apitudine rōne sue forme. z ergo supponit confuse.

Arguitur septimo. Terminus vel subiectū in ppositione indefinita non potest supponere determinate. pbat. Indeterminatū non est determinas num. nec infinitū finitum. sed suppositio determinata est certa et finita. z ergo in ppositio ne indefinita subiectū non potest supponere determinate. Maior est nota. qz vñū op positū non est aliud. Et Aristo. ij. phicoz ostendit q infinitū nō est finitū. Maior qd ppositio in infinita dicitur ideo indefinita: quia indifferēs est et generaliter se habet ad omnem quantitatem pponis suscipiendam. et p pñs non potest esse determinata.

¶ Dico verū argumentū concluderet si rōne eiusdē ppō diceretur indefinita z habe re suppositionem determinatā in subiecto. Sed hoc est respectu diuersoz. ppō em d⁹ indefinita z generaliter se habens ratione quantitate. qz ppō indefinita p⁹ esse vñis

particularis et singularis. p appositionem signorum diuersorum. vt patet de ista. homo currit. sed ppositio indiffinita dicitur habere suppositionem determinatam i subiecto. qz red dicitur locutione veram pro vno certo supposito. vt dicitur in textu. et sic ista non sunt opposita nec restringunt ppositionem esse indiffinitam: et eius subiectum supponere pferat.

Arguitur vltimo. A pluribus suppositionibus determinatis ad vnam consequentia bene valet. igitur littera falsa. ¶ Probatur antecedens. ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione est bona consequentia. sed arguendo a pluribus suppositionibus determinatis ad vnam arguitur ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione. igitur Maior est vnu principium in logica. Vnuqz patz sic arguendo. homo currit. asinus currit. leo currit. ergo animal currit.

¶ Dico argumentum concludit q arguendo a pluribus supponibus determinatis ad vnam bene valet materia. iterum sed non formaliter. quia hic non valet in simili: animal est scilicet crates. aial est plato. ergo animal est omnis homo. quia antecedens est verum et consequens falsum. modo consequentia formalis est contra quam simili forma retenta non datur instantia. et etiam a pluribus suppositionibus determinatis ad vnam valet arguere quoniam quelibet determinata potest per se inferre aliam determinatam. sed quando quelibet determinata suppositio non potest inferre aliam suppositionem determinatam. non oportet consequentiam talem valere. vt dictum est superius.

Queritur vtrum diffinitio suppositionis confuse et eius diuisio a Petro hispano in textu sit bene assignata.

Postquam Petrus hispanus diffiniuit suppositionem determinatam: et etiam ostendit causam que dicitur determinata: et quare pponum subiecta supponunt determinare. Jam consequenter determinat de suppositione confusa: eam diffiniendo et diuidendo. Querit itaque hec questio duo. Primo querit vtrum diffinitio suppositionis confuse a Petro hispano sit bene assignata. Secundo querit vtrum diuisio suppositionis confuse in suppositionem confusam necessitate signi vel modi. et in suppositionem confusam necessitate rei sit conuenienter posita. Pro intellectione itaque partium prime questionis.

Notandum primo q suppositio confusa a petro hispano diffinitur. Est acceptio termini communis p pluribus mediante signo vlti: vt omnis homo est animal. Diffinitum pntis dicitur est suppositio confusa. non p se sed pro suis signis id est pro terminis supponentibus confuse. Dicitur autem suppositio confusa ideo. quia terminus sic supponens non supponit pro certo supposito sicut contingit in suppositione determinata. sed supponit pro multis suppositis aut p omnibus indifferenter. sed vbi est multitudo ibi est quedam confusio et indeterminatio. Apud autem Petrus hispanus in diffinitione suppositionis confuse hanc particulam (pro pluribus) id est pro omnibus suppositis et inferioribus. vt hic. omnis homo est animal. iste terminus communis homo supponit pro omnibus suppositis hominis. qui enim dicit omnis nihil excludit. Alij autem dicunt q Petrus hispanus in diffinitione suppositionis confuse dixit pro pluribus et non pro omnibus. quia aliqui termini supponunt confuse p pluribus et non p omnibus suppositis. vt vterqz homo currit. vt enim postea dicitur vterqz distribuit tantum pro duobus. voluit ergo Petrus hispanus ostendere q non solum termini supponentes pro omnibus suppositis supponunt confuse. sed isti etiam possunt supponere confuse q supponunt pro pluribus. primum tamen videtur esse melius

De suppositione confusa

Notandum secundo Pro ampliori intellectu diffinitio
nis suppositionis cōfuse & confusum in proposito non sumitur p ignoro. quomodo ca
pit pmo phicoz. quādo dicit. Infinitum fm q infinitū est cōfusum & ignori. sed capi
tur hic cōfusum pro indeterminato. & tale confusum bene est notū intellectui sub qua
dam gñralitate. Intellectus enim noster pcedit in cognitione sua a generalibz & cō
muni bz ad specialia. vnde & dicitur pmo phicoz. Innata est nobis via pcedendi a
cōmuni bz ad specialia magis. Pro genere autē in ista diffinitione ponit acceptio
Alie autē particule ponunt loco differētie In eo em q dicit terminus cōis. excludit
terminus q nō potest supponere confuse. Ratio quia non accipit pro pluribz. ¶ Se
quitur corollarie q in ista ppositione. omne ens qd est scō. nō supponit confuse. hoc
enim scōū est terminus singularis. & pdicta ppositio est singularis. Est em regula in
logica & principium. Aggregatū ex termino communi & termino singulari mediante
ly q q vel qd totum aggregatum est terminus singularis vt ens qd est petrus. ¶ Cum
autem in diffinitione dicitur pro pluribz mediante signo vniuersali. per hoc diuiditur
suppositio confusa a determinata. In ppositione enī in qua terminus supponit deter
minare bene terminus accipitur pro pluribus vt hō currit. non mediante signo vni
uersali sed sine signo vniuersali. ¶ Sequitur corollarie pmo q suppositio termini cō
munis non oritur & causatur absolute ex signis vniuersalibz & sincathegreumantibus.
dictum est enī ante q suppositio oritur ex scatione termini substantiui. tamen mod^o
supponendi & diuerse species suppositionum & modi oriuntur a signis vniuersalibus
Signum enim vniuersale negatiuum negat tam subiectum qz predicatum confuse
distributue. Ratio quia quicquid negatio negat confuse distributue negat. Signū
autem vniuersale affirmatiuum terminū cōmunez sequentem in si biecto facit stare
confuse distributue & predicatum supponit simpliciter dummodo predicatum predi
catur essentialiter & per se. ¶ Sequitur corollarie secundo q in ista ppositione totū
qd est in nūdo est in oculo meo. si totum capitur cathegreumantem tunc valet tantum
sicut ens integrum & sic ppositio est indefinita & valet tantum sicut ens integrum qd
est in mundo est in oculo meo. & sic subiectus supponit determinate & verificatur pre
dicta ppositio supponēdo q festuca sit in oculo meo que est quoddam ens integrum
Si autē totū capis sincathegreumantem sic v3 tantū sicut qlibet pars integralis. & sic p
positio ē falsa & vltis & resoluit sic. qlibet pars integralis q est in mūdo ē in oculo meo
& sic subiectū est hoc totū. pars integralis. & supponit distributue cōfuse rōne hui^{us} su
gñi vltis qlibet determinatio enī & determinat ile supponit eodē mō & facit vnum.
Recurrit enī & obliquus habent se vt determinatio & determinabile. mō determinatio
& determinabile faciunt vnū & supponit eadē spē suppositionis vt laus dicitur infe
rius. Hoc autē signum vniuersale quelibet nec est subiectū nec pars subiecti nec sup
ponit passive. licet actiue faciat suppositionez. ¶ Sequitur corollarie tertio q signa
vniuersalia affirmatiua & negatiua faciunt diuersam suppositionem in terminis cō
muni bz quibus adduntur. non per se sed cum intellectu. Intellectus enim qui facit
propositionē principaliter etiam accipit diuerso modo terminos secundum diuersas
species suppositionis. licet sincathegreumata sint eius instrumenta & media.

Notādū tertio q De. bis. post diffinitionē suppositio
nis confuse & ei^{us} declarationē ostēdū diuisionē suppois confuse & dicit q suppo confuse ē du
plex. qdā em est suppo confuse necessitate signi & qdā est suppo confusa necessitate res.
Ponit autē istam diuisionem non tanqz bonā & sufficientem & assertiue. sed narrative
tantum iuxta aliquoz logicorum sententias. postea enim reprobat hanc diuisionem.
cōstat autem q nihil potest reprobari nisi prius ptegnoscaur. Unde & dicimus q

malū non euitatur nisi cognitū. Suppositionē istam dicunt confusam necessitate signi que oritur et causatur ratione alicuius signi confundētis qđ pcedit terminum cōmūnem ut in ista omnis homo est aīal. subiectū homo supponit confuse necessitate signi cōfundentis. Istā autem supponētem dicūt confusam necessitate rei quādo aliquis terminus communis accipit p̄fuse non ratione signi et sicut hegozematis. sed ex natura rei ut in ista p̄positione omnis homo est animal. dicunt qđ hoc predicatum animal supponit confuse non ratione signi vniuersalis affirmatiui qđ signū vniuersale affirmatiui s̄m eos solū suam virtutē dirigit in subiectū et non in p̄dicatum sed aīal supponit confuse ex natura rei. Et huius rationē assignat istam quia inter subiectū et p̄dicatum debet esse p̄portio. quia alias p̄dicatum non conueniret subiecto vere. et etiā qđ p̄dicatum habet rationem forme ex quo restringit subiectū que restrictio est conditio forme ut dicitur inferius. Subiectum autē habet rōnem materie. et quia inter materiā et formā debet esse p̄portio. Non em̄ quelibet forma vniūtur cuilibet materie. sed quelibet forma vniūtur materie p̄disposita. Dicitur enim secūdo de anima. Actus actiuorū sunt in patiente bene p̄dispositi. Et quia p̄dicatum debet puenire subiecto p̄portionabiliter et in subiecto huius p̄positionis omnis homo est aīal. homo accipit p̄fuse p̄ quolibet homie. oportet qđ tot animalitates significant in p̄dicato et sint tot animalitates correspondentes scatis ipsius subiecti. quelibet enim materia debet habere suā formā. Dicitur em̄ primo de generatione qđ materia non potest esse sine forma. Concludūt isti qđ in p̄dicato vniuersalis affirmatiue etiā est suppositio confusa correspondēs suppositioni cōfuse ipsius subiecti. tamē confusio subiecti est ex necessitate signi. confusio autē p̄dicati ex necessitate rei.

Notandū quārto et vltimo qđ licet dictū sit ante qđ p̄dicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter p̄ natura vniuersali aliqua. certa et determinata natura ut animal in p̄dicato huius vniuersalis omnis homo est aīal supponit p̄ natura aīalis non tamē repugnat tali p̄dicato qđ etiā supponat cōfuse s̄m intentione istorū logicorū. Dicuntqđ qđ suppositio confusa mobilis repugnat termino supponenti simpliciter. sed suppositio p̄fusa immobilis non repugnat termino supponenti simpliciter. Dicunt ergo qđ p̄dicatū vltis affirmatiue supponit p̄fuse sed immobiliter. Et sic s̄m eos idem terminus potest supponere simpliciter et cōfuse immobiliter licet non eadē ratione. Cum enim in ista p̄pōne. omnis hō est aīal. p̄dicatum aīal accipit absolute p̄ natura aīalis et vltius tunc supponit simpliciter. sed cum in dicta p̄pōne hō p̄dicatum aīal accipitur in cōmūdenia humanitatis exp̄ssarū in subiecto sic supponit confuse licet immobiliter. Petrus hys. tamē in sequēdo hanc positionē logicorū imbat et esse falsam pluribz rōnibz ostendit. Sequit corollarie qđ supponere p̄ natura vltis aliqđ certa. et supponere p̄fuse immobiliter nō repugnat. sed de p̄dicato huius vltis oīs hō est aīal. qđ supponit p̄fuse immobiliter. et etiam simpliciter iuxta intentionē plurimorū logicorū hoc tamen esse falsum declarabitur inferius.

Notandū est etiam qđ Petrus hispanus dicens in textu qđ aliqđ termini supponit confuse rōne modi vel necessitate. p̄ modum intellexit modum facientem p̄positionez modalem qui equiualeat signo vniuersali affirmatiui vel negatiui ut necesse equiualeat huic signo vniuersali affirmatiui omnis. et impossibile equiualeat huic signo vniuersali negatiui nullus. et p̄sequens in ista. necesse est hominem esse animal. hominem supponit confuse ratione illius modi necesse. Et in ista impossibile est hominem esse asinū. hominem supponit confuse ratione istius modi impossibile.

Pro intellectione amphiōrū illorū que Petrus hispanus dicit qđ multi logici dicunt p̄dicatum vniuersalis affirmatiue in qua p̄dicatur superius de inferiori supponit confuse necessitate termini. duplex est suppositio confusa. quedam cōfusa tantū

De Suppositione

quedam confusa distributiva. Suppositio confusa tñ est suppositio termini cōmunis p aliquo supposito certo et determinato sed generaliter p illo vel illo. Unde 7 sub termino supponēte pñse tantū non opz dare certū suppositū vt omnis homo habet caput. iste termin⁹ caput non supponit p certo capite: sed gñraliter p illo vel isto. Sic etiā dicūt q in ista. omnis homo est animal. hoc pñdicatū animal supponit pñse tantū. Alia autē est suppositio confusa distributiva: q̄ dicit ideo distributiva qz talis termin⁹ distribuit 7 dividit suum fcatū in omnia sua supposita. Unde 7 postea dicitur Distributio est multiplicatio termini communis p signum vniuersale facta. Suppositio no confusa distributiva mobilis fm pe. hispa. est quando sub termino supponēte cōfusse distribuitur valz descensus vt omnis hō est aial. hoc subiectū homo supponit pñse distributivē p omnib⁹ suis suppositis: quia bene sequitur omnis hō est aial ergo iohānes est animal. petrus est aial. 7 sic de singulis. Suppositio autē cōfusa est quādo aliquis terminus supponit confuse 7 gñraliter 7 non p certo vel certis suppositis sed in differēter p illo vel illo vt quādo termin⁹ supponit confuse necessitate termini vt i ista suppositione omnis hō est aial. hoc pñdicatū aial fm intentionē plurimoz logicorū supponit confuse. et non valz descensus sub eo. Alij tñ logicī dicūt hāc suppositionē distributivā mobilem quādo sub aliquo termino sic supponente fit descensus vniiformis ad eius inferiora sic q omnes descēdentes sunt eiusdē qualitatis aut oēs affirmatiue vt patet in ista omnis homo est animal. aut omnes negatiue vt in ista nullus hō est animal. Et dicitur vniiformis quia omnes descēdentes sunt vni⁹ forme hoc est qualitatis. Suppositio autē confusa distributiva immobilis est quando omnes descēdētes sunt vni⁹s forme 7 qualitatis vt descēdēdo sub subiecto vltis affirmatiue receptiue p omnia hō pter sortē currit. ad sortē descenditur negatiue ad alios hoies negatiue vt sic. sortē. nō currit p plato si sit ali⁹ a sorte currit 7 cice. s. si ali⁹ a sorte currit. 7 cīq. Et dicitur mobil⁹ nō iō q sub termino sic supponēte non fieret descensus. sed quia nō fit descensus vniiformis per singulares eiusdem forme 7 qlitatis Istis statim bñ sic statim est.

Conclusio responsalis. Diffinitio suppositiōis confu

se 7 eius diffinitio fm intentionē pe. his. est bñ assignata Veritas huius pclusionis pz q notabilib⁹ in primo 7 tercio notabili positis.

Arguitur primo. Diffinitio suppositiōis confuse nō valet. pbatur qz suppositio cōfusa fit p omnib⁹ suppositis termini distribui ergo nō pluri⁹. tenet psequentiā qz plura non sunt omnia. de duob⁹ em dicimus plures sed nō omnes. sed de trib⁹ dicimus omnes vt dicit pmo celi. Omnia sup tria ponimus. Añs. pbatur qz signū distributivū distribuit terminū cōmunem cui additur p omnib⁹ suppositis vt oīs. Dicit em primo celi. Qui dicit omnis nihil excludit. Dico verū argumētū concludit q signa distributiva pfecta vt omnis quilibet nullus distribuiunt p omnib⁹ suppositis: sed non signa distributiva imperfecta vt vterqz qd distribuit solū p duob⁹. p supposito ergo pe. his. q signa distributiva pfecta distribuiuntur p omnib⁹ suppositis. sed voluit etiā innuere q aliq signa solū distribuiūt p multis vt vterqz.

¶ Sequitur corollarie q omne signū distributivū p omnib⁹ etiā distribuit p multis vt omnis nullus quilibet. sed e conuerso non sequitur q illud signū quod distribuit p multis vt vterqz etiā distribueret p omnibus.

Arguitur secundo. Diffinitio suppositiōis confuse nō est bene posita. igit. pbatur Nulla diffinitio bona debet conuenire alteri a diffinito. sed diffinitio suppositiōis confuse cōuenit alteri a diffinito igitur. Maior est Boetij i libro diffinitionum. Et etiā diffinitio est ppria diffinitio. modo pprium conuenit tantum illi cui⁹ est proprium. Minor pbatur. quia conuenit suppositiōi naturali. pbatur quia ter⁹

minus supponens naturaliter supponit p pluribz. Dictum est enim ante in diffinitio-
ne suppositionis naturalis q in suppositione naturali terminus supponit p omnibus a
quibus natus est participari et hoc fit pro pluribus.

¶ Dico verū argumentū cludit q terminus supponēs naturaliter supponit p pluri-
bus et etiam termin⁹ supponens confuse. sed non equaliter z eodē modo. termin⁹ em
supponēs naturaliter supponit pro pluribus z omnibz inferioribus per modum indif-
ferentie. quia indifferenter pro suppositis vel natura. terminus enim supponēs natu-
raliter non artatur nec restringitur ad supposita vñ naturam. z fit talis suppositio sine
signo vniuersali. Sed in suppositione cōfusa termin⁹ cōmunis accipit pro pluribus
ratione signi vniuersalis et distribuitur p inferioribz z suppositis tm z nō p natura.

Arguitur tertio. Aliquis terminus supponit confuse pro pluribus z tamē non
mediante signo vniuersali. igit diffinitio non valet. pbatur antecedens
quia in ista ppōe nullus hō est asinus. hoc predicatū asin⁹ supponit pñse distributue
z non ratione signi distributui igitur. Antecedēs patet p prima parte ex vna regula
generali logice que dicit q in ppōne vniuersali negatiua tam subiectū qz predicatū
supponit confuse distributue. Sed pro secunda parte patet quia circa p̄dicatū asin⁹
nullum ponitur signū vniuersale negatiuum in ista null⁹ homo est asinus solū addit
subiecto. ¶ Dico q licet in ista nullus homo est asinus nullū ponitur signū negatiuum
quo ad vocem tamen quo ad virtutē. quia negatio addita subiecto virtutem suam di-
stribuendi dirigit tam in subiectū qz in predicatū. Est em regula Boetij in topicis q
negatio est malignantis nature qquid post se inuenit destruit et oppositū eius indu-
cit. et quicqd negatio negat confuse distributue negat.

Arguitur quarto. Terminus cōmunis sumptus cū signo vniuersali non sup-
ponit confuse distributue. igitur diffinitio non valet. pbatur antecē-
dens de subiecto istius ppōsitionis cōmunis. omne ens quod est fortis currit. 3te ter-
minus cōmunis accipitur cū signo vniuersali distributuo scz omē z tñ non supponit
confuse. probatur quia supponit discrete. Dictū enim est ante q aggregatū ex termino
cōmuni z singulari mediate ly qui que vel quod est terminus singularis et supponit
discrete. ¶ Dico verū argumentū concluderet si in ista ppōsitiōe omē ens quod est
fortis currit. iste terminus ens acciperetur cōmuniter. sed capitur hic singulariter ra-
tione restrictionis. diffinitio autem intelligitur de termino cōmuni cōmuniter sumpta

Arguitur quinto. Terminus communis supponit confuse et non ratione signi
vniuersalis pcedēis igitur diffinitio non valet. pbatur antecedens.
quia in ista homo in quantum hō est animal. iste terminus homo supponit confuse z
non capitur cū signo vniuersali vñ notū est. Sed q iste terminus homo in ista redupli-
catua supponit confuse pbatur auctoritate Aristotelis pmo priorz vbi ostendit q res
duplicano cadēs super terminū cōmunez facit eum stare vniuersaliter. mō vñ suppo-
nere est confuse supponere. Et primo posteriorz dicit q omnis reduplicatiua p̄sup-
ponit vñā de omni. modo in ppōsitione de omni subiectū accipitur confuse et vñ.

¶ Dico vñ argumentū concludit q in ista reduplicatiua homo iquantū hō est aīal
homo supponit confuse implicite z virtualiter. sed pe. bis. loquitur hic de cōfusione ex
pressa z manifesta z sc argumentum non concludit.

Arguitur sexto. Alicubi est suppositio confusa vbi terminus cōmunis nō acci-
pitur cum signo vñ igitur dīo non valet pbatur aīa de ista. totū qd
est in mundo est in oculo meo. sñr hic. totus fortis est minor forte. q hic nullus penit
terminus cōis nouū est. Sed q hic sit suppositio cōfusa. totū qd est in mundo est in
oculo meo. probatur qz in eius equivalenti est suppositio confusa: ergo etiam in ista re
net consequentia quia de equivalentibus idem est iudicium. hec enim. totum quod
est in mundo est in oculo meo. equivalet isti. pars integralis in mundo est in oculo

De Suppositione

meo. mō hic in ista pars integralis supponit confuse rōne illius signi vniuersalis ēst
bet. **D**ico verū argumentū concludit q̄ in ista totum qd̄ est in mundo est in oculo
meo est su ppō confusa tenendo totū syncategoreumatice vt valet tm̄ sicut quelibet
pars integralis: z licet in ea non ponit terminus communis cum signo vniuersali ex
presse z manifeste. tm̄ implicite quantū ad resolutionē vt dictū est. Si aut̄ totū caput
categoreumatice tūc ibi est suppo determinata z valet tm̄ q̄ aliquid certū ens qd̄
est in mundo est in oculo meo. vt posito q̄ festuca sit in oculo meo. z sic ppositio est ve
ra. pmo modo autem falsa.

Arguitur septimo. Diuisio suppositionis cōfuse in suppositionē cōfusā necessita
te signi vel modi. z necessitate rei nō est bene posita igit diuisio nō va
lz. pbat̄ aūs. qz diffinitio suppositionis cōfuse nō conuenit suppositioni confuse neces
sitate rei. pbat̄. quia terminus qui debz supponere confuse debz supponere rōne signi
vniuersalis sed in termino qui supponit cōfuse necessitate rei nullū ponit signūz vlt.
vt patet de predicato huius ppositionis. omnis homo est animal. **D**ico verū argu
mentū cōcludit q̄ ista diuisio non valz vt pe. his. pbat̄ in textu. nec ip̄e eam assertiue
ponit sed tantū narratiue. Alij tū qui tenent eam tanq̄ bonā dicūt q̄ licet in p̄dicato
non ponit signū vlt pmo et quo ad vocē. tamē ex consequētī z virtualiter. Rō quia
ex quo distribuit subiectū homo z animal est in homine tunc etiā animal distribuitur
quicqd̄ em recipit fm̄ naturā recipientis recipit vt dī cōmentator. iij. de anima.

Arguitur octauo z vltimo. Littera pe. his. est falsa igit male posita. pbat̄ aūs
quia hoc verbū suz non supponit vt dicit in textu q̄ in ista ppositione
ois homo est animal. hoc verbū substantiuū est supponit p tot essentis animalitatis.
q̄ intelligunt esse in homine. **N**z aut̄ non supponit pbat̄. Illud qd̄ copulat nō sup
ponit. sed qd̄libet verbū copulat ergo non supponit. **D**icō: patz ex prius dictis cir
ca diffinitionē suppositionis in genere. similiter minor. Nomina em adiectiua similiter
verba copulant. sed nomina substantiua supponūt. **D**ico q̄ pe. his. in textu dicens q̄
verbū supponit non loquit̄ assertiue z doctrinaliter. sed loquitur narratiue ponens z
narrans positionē aliorum. Alij tamen dicunt q̄ hic accipitur species pro genere vt
supponere pro accipi. z sic argumentum non concludit.

Queritur vltimo. vtrū rationes quattuor quibus pe.
his. pbat̄ p̄dicatū vniuersalis affirmatiue supponente simpliciter z non confuse nec
mobiliter nec immobiliter sint sufficienter z bene assignate.

Postquā pe. his. posuit diuisionē suppositionis confuse in suppositionē confusāz nec
cessitate signi vel modi z in confusam necessitate rei. Jam ostendit istaz diuisionē
nem non esse bonā. z pbat̄ quattuor rationibz q̄ p̄dicatū vniuersalis affirmatiue nō
supponit confuse necessitate rei vt multi dixerunt antiqui. Et p̄ma ratio pe. his. ē hec
q̄ p̄dicatū vniuersalis affirmatiue nec potest supponere confuse mobiliter nec im
mobiliter. sed pot̄ supponit simpliciter. vt in ista omnis homo est aial. Et arguit sic
quicquid p̄dicat de aliquo in predicatione p se z directā. aut p̄dicat vt maius de mi
norī aut equale de equali. i. conuertibile de conuertibili. sed in ista ppositione omnis
homo est animal. animal nō p̄dicatur d̄ homine vt equale z cōuertibile. qz animal p̄
fecit q̄ homo quare cōcludit q̄ animal p̄dicat de homine vt maius de minori. Tūc
vltra. animal p̄dicat de homine vt maius. sz non vt maius accidentale quēa d̄modū
albus p̄dicatur de homine dicēdo homo est albz: z per consequens animal p̄dicatur
de homine vt maius essentialē ex sufficienti diuisione Tūc vltra. animal p̄dicatur
de homine vt maius essentialē z non vt differentia quia animal non est differentia
cōcludit ergo q̄ in ista ppositione. omnis hō est aial. animal p̄dicatur de homi

ne ut malus essentialiter et genus. duo enim tantum sunt predicata in genere et in communis quod sunt de essentialiter rei ut genus et differentia ut dicitur primo posteriorum. sed genus ut genus non predicatur ut multiplicatur in sua inferiora sed absolute. sed in se et in ratione generis. quare concluditur quod in ista propositione. omnis homo est animal. animal non accipitur confuse nec mobiliter nec immobiliter pro ut multiplicatur in sua inferiora. sed accipitur in ratione generis. quare propositum verum.

Notandum secundo Secunda ratio pe. his quod in ista vniuersali affirmatiua. omnis homo est animal. predicatum animal non supponit confuse nec mobiliter nec immobiliter. sed potius simpliciter. et supponit dictum aristotelem. primo topicorum ubi ostendit quod predicata dialectica sunt quattuor scilicet genus differentia proprium et accens. Istis supposito arguitur sic. Omnis quod predicatur de aliquo in predicatione directa. aut predicatur de eo de quo predicatur convertibiliter aut non convertibiliter. Si convertibiliter tunc talia predicata sunt duo scilicet diffinitio et proprium. proprius enim predicatur convertibiliter de eo cuius est proprium ut omnis homo est risibilis. risibile predicatur de homine convertibiliter. omnis enim homo est risibilis et converso omne risibile est homo. Similiter diffinitio predicatur convertibiliter de suo diffinito. omnis enim homo est animal rationale et omne animal rationale est homo. Si autem non predicatur convertibiliter hoc est dupliciter. Aut enim tale predicatum est accens subiecti ut homo est albus. Aut predicatum est de essentialiter subiecti et sic est genus. Constat autem quod in ista propositione omnis homo est animal. animal non predicatur de homine convertibiliter: quia non omne animal est homo licet omnis homo est animal. Nec animal predicatur de homine ut accens. quia animal predicatur de homine in primo modo preteritis. modo illud quod predicatur in modo preteritis est de essentialiter rei ut non eius accens ut dicitur primo posteriorum. Concluditur ergo quod in ista propositione. omnis homo est animal. animal predicatur de homine non convertibiliter sed essentialiter. ut genus. genus autem genus predicatur in ratione vltis finis se et non ut est multiplicatum in sua inferiora. quare sequitur illud quod prius scilicet quod in ista. omnis homo est animal animal non supponit confuse nec mobiliter nec immobiliter. quia sic supponeret ut esset multiplicatum et non in ratione generis.

Notandum tertio quod tertia ratio pe. his. qua probat quod predicatum vniuersalis affirmatiue in qua predicatur genus de specie non supponit confuse nec mobiliter nec immobiliter sed singulariter. Et arguitur sic. Si predicatum vniuersalis affirmatiue supponeret confuse distributive vel mobiliter vel immobiliter: sequeretur quod totum in quantitate et totum vniuersale coinciderent quod est contra divisiones totius. Totum enim dividitur in totum in quantitate et totum vniuersale sicut in partes oppositas et desperatas. eo quod omnis divisio debet fieri per opposita et diuersa ut dicitur Boetius in libro divisionum. Probat sequela. opposita non conueniunt vniuersali. sed si animal in dicta propositione. omnis homo est animal supponeret confuse mobiliter vel immobiliter. hoc est distributive. tunc idem scilicet animal esset totum vniuersale et etiam totum in quantitate. Nam in hac propositione. omnis homo est animal. quia genus de specie tunc predicatum haberet rationem totius vniuersalis. sed si predicatum supponeret confuse predicatum haberet rationem totius in quantitate. patet quia totum in quantitate fit significatum termini communis multiplicatum in sua inferiora. si ergo animal supponit confuse multiplicaret in sua inferiora et sic esset totum in quantitate. Concluditur ergo quod in ista omnis homo est animal. animal supponit simpliciter et non confuse. nec mobiliter nec immobiliter. Postea pe. his. ponit quartam rationem quod in ista. omnis homo est animal. hoc predicatum animal supponit simpliciter et non confuse. et arguitur sic. In omni propositione in qua superius predicatur de inferiori superius comparatur ad inferiora ut vnum ad multa. et inferiora comparantur ad superius ut multa ad vnum in quantum illa multa participant vnam naturam superius in qua essentialiter conueniunt. sed si

De Suppositione

In ista propositione, omnis homo est animal, animal supponit confuse non comparatur predicatum ad subiectum ut unum ad multa, sed potius ut multa ad multa, si enim animal in predicato supponeret confuse sicut in subiecto intelligeret multiplicatō, sic sit in predicato intelligeret multiplacō correspondens sed h est contra rōnez superioris et comperationē eius ad inferiora quare concluditur q in ista, omnis homo est animal, animal non supponit simpliciter confuse, sed simpliciter et hoc est tenendum.

Notandū quarto et ultimo q pe. bis. in fine soluit ratio nem quia mouebantur plurimi ad dicendū q in hac propositione, omnis homo est animal, hoc predicatum animal supponit confuse immobiliter et q tot animalitates significarentur in predicato q̄t humanitates importarentur in subiecto. Et declarat hoc p simile in ista propositione, omnis homo est albus, oportet enim q tot intelligeret animalitates in subiecto quot sunt homines, et tamen hoc subiectum homo non habet illas animalitates a predicato albi, quia predicatum albus non dicit animalitates, et p p̄is subiectū et se hz multiplicatōnē animalitatū nō a predicato. Sic i multiter est in ista, omnis homo est animal, ibi in homine intelliguntur tot animalitates q̄t sunt homines, et tamen non habet eas a predicato sed a se, per p̄is concluditur q in ista propositione, omnis homo est animal, animal non confunditur confuse immobiliter sed supponit simpliciter, patet ergo ista diuisio suppositionis est impertinens, suppositionis p̄fusiū qdā ē cōfusa necessitas: et signi: et qdā necessitate rei. ¶ Sequit̄ corrol, q non est simile de diuisione albedinis fm diuisione parietis, et d diuisione gūris respectu speciei, Ratio, quia albedo est in pariete fm esse reale et extensum, unde et dicit aristoteli in predicamento quantitate, Tm album dices quanta est superficies albi Superius autem est in suo inferiori fm esse rationis tantum et sic int̄ llectus potest illud comprehendere ut unum licet sit multum realiter in sua inferiora, Venus itaq; ut multum est, non est genus et vniuersale sed potius species, Concluditur ergo finaliter q in propositione vniuersali affirmatiua in qua predicatum predicatur per se et essentialiter de subiecto in ratione generis solum supponit simpliciter et non confuse, nec mobiliter nec immobiliter, Istis notabilib; sitantibus est.

Conclusio respōsalis, Rat ones quattuor: pe. bis. qui bus probat predicatum vniuersalis affirmatiue simpliciter et non confuse nec mobiliter nec immobiliter sunt bene et sufficienter assignate: Veritas huius cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilib;.

Arguitur primo, Predicatum vniuersalis affirmatiue non supponit simpliciter igitur determinatio pe. bis. non valet, probatur antecedens in illa, omnis homo est currens, in qua predicatum currens non supponit simpliciter, probat terminus supponens simpliciter supponit pro natura communis, sed currens non supponit pro natura communis igitur. Maior est nota ex dictis. Minor quia currens significat iaculum currendi, actus autem sunt suppositiorum ut dicit primo methaph. ¶ Dico verum argumentum concludit q predicatum vniuersalis affirmatiue supponit simpliciter, verum est de vniuersali in qua predicatur predicatum qd est quidditatiue superius ad subiectum, ut omnis homo est animal, Et non intelligitur d vniuersali in qua predicatur actūs commune de subiecto.

Arguitur secundo in ista propositione, omnis homo est animal, predicatum non supponit simpliciter, probatur, Illud qd distribuitur non supponit simpliciter, sed in ista, omnis homo est animal, hoc predicatum animal distribuitur igit nō supponit simpliciter. Maior quia terminus supponens simpliciter supponit absolute pro natura communis nō distributa nec multiplicata. Minor, probatur, quicquid est in

alio distribuitur ad distributionem illius in quo est. sed animal est in homine igitur animal distribuitur ad distributionem subiecti scilicet homo. Maior quia quicquid recipitur secundum naturam recipientis recipitur ut dicitur tertio de anima. Minor est nota. quia animal est de essentia hominis. modo essentia rei est in eo cuius est essentia ut dicitur secundum primo metaphisice. Dico verum argumentum concludit quod omne quod recipitur in alio secundum naturam recipientis recipitur multiplicatur et distribuitur. quo modo albedo diuiditur et parit ad diuisiones parietis. sed illud quod recipitur in alio secundum rationem tantum et sicut superius in suum inferius non oportet. Intellectus enim noster apprehendit illud superius ut unum et sic superius recipitur in inferius secundum rationem tantum.

Arguitur tertio. In ista propositione. omnis homo est animal. hoc predicatur animal distribuitur. probatur forma paritur et diuiditur ad diuisionem materie. sed predicatum habet rationem forme et subiectum rationem materie. et per hunc predicatum huius propositionis. omnis homo est animal. diuiditur ad diuisionem subiecti et sic supponit distributive et non simpliciter. Maior est nota. quia materia non potest esse sine forma primo de generatione ubi dicitur quod materia non est sine morpheis et passionibus. minor est nota. quia predicatum restringit subiectum. modo restringere est proprietas forme. et restringi proprietas materie. Dico verum argumentum concludit de illa forma que multiplicatur multiplicatione reali ad multiplicationem materie quo modo genus non multiplicatur in suas species ut dictum est.

Arguitur quarto. Genus multiplicatum in diuersas species habet rationem generis ergo determinatio per hunc non valet. probatur. Omne quod predicatur de pluribus speciebus est multiplicatum in illas species. sed genus predicatur de multis speciebus igitur. Maior quia dici de presupponit esse in ut dicit albertus super porphirio. Minor est aristotelem. primo topicorum et porphirii in diffinitione generis cuius dicitur. Genus est quod predicatur de pluribus speciebus differentiis. Dico verum argumentum concludit quod multiplicatio actualis generis in species tollit unitatem generis. scilicet apertitudinalis non. modo diffinitio generis dicit apertitudinem predicandi de multis ut declaraturs circa diffinitionem generis.

Arguitur quinto. Genus non predicatur de specie igitur in ista. omnis homo est animal. animal non supponit simpliciter. probatur antecedens. Unus oppositorum non predicatur de alio. sed genus et species sunt vniuersalia distincta igitur unum non predicatur de alio. Maior est aristotelem. in postpredicamentis. opposita enim non verificantur de se ipsis. Minor est porphirii dicens quod genus et species sunt vltra distincta et opposita. Dico verum argumentum concludit quod opposita contrarie puate et contradictorie non predicantur de se ipsis sed bene opposita respectue. licet respectu diuersorum. modo genus et species sunt opposita respectue. hec enim est vera pater est filius vel econuerso respectu diuersorum. Vel etiam dicendum ut alii dicunt quod genus et species sunt opposita non quo ad rez. quod secundum intentionem doctrine in tracta. de habitibus rez. genus. species. diuersa. proprium. fecit eandem rem. sed bene opponunt quo ad intentiones secundas quas nominant.

Arguitur sexto. Genus multiplicatum in species est genus. igitur animal probatur. Omne vel est unum in multis et unum de multis sed genus est vel ergo genus multiplicatum in species est genus. Maior est aristotelem. primo posteriorum. Minor est porphirii. Dico quod Omne vel est unum in multis secundum essentiam et unum secundum se tamē ut est multum in species multas non est actu unum sed potentia tantum sed illa actualis veritas in ratione generis est ab intellectu.

Arguitur septimo. Genus non multiplicatur in multas species igitur positio petri hispani non valet probatur antea. Illud quod saluatur in vna non multiplicatur in multas sed genus saluatur in vna specie igitur. Maior est nota. quia saluari in vno tollit multiplicationem in multa. Minor patet quia tota diffinitio generis saluatur in vna

De Suppositione

specie ergo et essentia generis tenet consequentia quia genus explicat totam naturam diffinitum antecedens probatur quia uno animali existente saluatur diffinitio animalis de eo scilicet substantia corporis aiaa sensitiua. ¶ Dico verum argumentum concludit quod genus substantiatur in una specie secundum essentiam sed secundum eius potestatem vel ambitum communicatis sue sicut in simili secundum positionem Alberti. Anima secundum eius essentiam est in corpore licet secundum eius potestatem est in toto corpore et omnibus membris animalis.

Arguitur octauo. Predicatum vniuersale affirmatiue non supponit simpliciter probatur omne quod supponit simpliciter dicitur forma simpliciter et natura vniuersale sed genus non dicitur forma igitur predicatum vltis affirmatiue non supponit simpliciter. Quod est nota ex prius dictis minor patet quia genus habet proportionem materie ut dicitur Porphyrius sicut enim statua componitur ex ere et figura ex ere sicut ex materia et figura sicut forma sic species componitur ex genere et differentia ex genere sicut ex materia et ex differentia sicut ex forma. Dico verum argumentum concludit quod genus non est materia proprie sed habet similitudinem materie. iuxta enim commentatorem primo philosophorum genus dicitur formam generalem.

Pro complemento scientie suppositionum Notandum

quod inter Petrum hispanum et communes logicos de suppositione terminorum repiuntur precipue octo diuersitates. Prima quod secundum logicos termini ficti qui nullam veram rem fecant vel chimera aureus mons non supponunt. Ratio quia termini qui debent supponere debent verificari de re demonstrata per nomen demonstratum hoc ut subiectum huius propositionis homo est animal sic verificatur hoc est homo et predicatum animal sic hoc est animal termini autem ficti non verificantur quia hec est falsa hoc est chimera quacumque re demonstrata. Sed secundum Petrum hispanum et eius expositores supponunt non quidem pro re existente sed ymaginaria. Secunda diuersitas quia Petrus hispanus tenet quod nomina adiectiua non supponunt sed copulantes vel dictum est superius. Licet autem communes logici dicant quod possunt supponere et maxime in neutro genere ut albus currit. similiter et in masculino et feminino genere cum adduntur eorum substantiis ut albus homo currit. hec ratio diuersitas potest tolerare. Tertia diuersitas quia petrus hispanus ponit suppositionem simplicem pro natura comuni. logici autem communes ponunt per conceptum communi. ipsi enim negant naturas vniuersales a parte rei. dicunt enim quod omne quod est secundum reale id est quia unum numero et singulare est ut dicit Boetius in libello de uno et unitate. licet secundum esse intellectuale intellectus intelligit vniuersaliter unde et dicit Boetius. uiii. de consolatione. Singulare est dum sentitur vniuersale dum intelligitur. Quarta diuersitas est quia Petrus hispanus non ponit suppositionem materiale sed logici communes ponunt eam. Suppositio enim materialis proprie pertinet ad grammatice et non ad logicum. Ratio quia suppositio materialis fit per ipsam voce met vel sibi simili vel etiam dissimili ut dictum est ante modo determinare de vocibus pertinet ad grammatice. Logicus enim est artifex subtilior et altior quam grammatice naturas rerum sub dicibilitate et predicabilitate considerans. Quinta diuersitas est quod logici communes dicunt nunquam terminum posse supponere nisi actu ponatur in propositione. Ratio quia suppositio est ad inuicem propter salutare veritatem et falsitatem propositionum. Modo veritas et falsitas solum est in propositione. Dicitur enim primo posteriorum nihil est verum nisi propositio et per consequens terminus tantum in propositione supponit. Petrus autem hispanus ostendit quod terminus supponit extra propositionem suppositione naturali licet non accidentali hec tamen diuersitas est parua quia suppositio naturalis non est aliud quam significatio termini absoluta que potest bene conuenire termino extra propositionem sed non est suppositio proprie dicta ut dicunt communes logici. Sexta diuersitas quia logici communes volunt hoc saluare per suppositionem confusam tantum quod Petrus hispanus

per suppositionem simplicem. Unde logici communes dicunt q̄ predicatū vniversalis affirmatiue supponit confuse tantū. Petrus autē hispanus dicit q̄ supponit simpliciter pro natura comuni et non confuse tantū. Septima diuersitas est q̄ logici communes dicunt q̄ omnis distributio originaliter est a signo vniversalis negatiuo quod est p̄mum in genere signorū distributiuiorū. Petrus autem hispanus dicit suppositū q̄ omnis distributio est originaliter ratione signi vniversalis affirmatiui de isto tamen dicit in tractatu distributionum. Octaua diuersitas est q̄ logici communes ponunt recte suppositionem cōfusam vnam confusam necessitate signi vel modi ⁊ alia necessitate rei vt dictū est ante. Petrus autē hispanus reprobat istam diuisionem vt etiam patuit ante. possunt autē colligi multe alie diuersitates speciales que patebūt in processu aliorum tractatū tamē he octo sunt principales. Ratio autem istarū diuersitatum est hoc quia diuersificatis principijs diuersificantur principiata dicis enim primo de aia diuersorū diuersa sunt principia vt numerorū ⁊ planorū hoc est cōpositorū. Petrus autem hispanus habet alia principia super que fundat intentionem suam ⁊ logici communes enā alia principia. patet ergo causa istarum diuersitātū ⁊ tantū de suppositione absoluta terminorū.

¶ Sequitur nunc de Suppositione relatiuorum.

Circa initium tractatus de suppositione relatiuorum

Queritur verum quatuor diuisiones relatiuorum a Petro hispano cum suis annexis sunt sufficienter assignate.

Iste est tractatus secundus paruum logicū magistri

Petri hispani in quo postq̄ determinauit de suppositione terminorū absolutorū. Jam cōsequēter determinat de suppositione terminorū relatiuorū ⁊ respectiuorū. Relatiū enim importat respectū ad suū antecedēs. Ratio autē ordinis quare prius de terminauit de suppone terminorū absolutorū et nunc determinat de suppone terminorū relatiuorū. Absolutū enim est prius respectiuo. vnde et ppter hoc suba est prior accitue vt dicitur. vii. methice. esse enim sube est esse absolutū. esse autē accitū est respectiuū accitū em̄ depēdet ad substantiā sicut effect⁹ ad suā causam ⁊ sicut ad illud i q̄ est. ⁊ a q̄ est. Constat autē q̄ suppositio terminorū relatiuorū est respectiua. relatiuum enim suam suppositionē capit ab antecedēte. Vt em̄ dicitur inferius si aīis supponit discrete et relatiuum supponit discretē: vt iohānes currū q̄ mouetur. sic si aīis supponit de terminat relatiū cuiū supponit determinare vt hō currū q̄ mouetur. igitur tractatus de suppositione relatiuorū sequitur tractatus de suppositione terminorū absolutorū. Pro intellectu itaq̄ questionis mote.

Notandum primo q̄ Petrus hispanus in tertio ponit

quatuor diuisiones relatiuorū. Prima duplex est. relatiuum quoddā logicale et q̄dam grāmaticale. Relatiū logicale est cuius esse est ad aliud id est qd̄ importat respectum essentialiter ad aliud rōne cuius respectus refertur ad aliud sub habitudine alicuius obliqui casus vt pater respectu fili ⁊ dñs respectu seruī. ⁊ isto modo relatiū est vnum de decē generibus primis vt ostendit Aristoteles in p̄dicamentis et quinto metaphisice. et de isto relatiuo non est ad ppositum. Aliud autem est relatiū grāmaticale et est ante late rei recordatiū vt ostendit Priscianus p̄o minoris. relatiū em̄ facit secundam notitiā de antecedēte. illud enim qd̄ facit antecedēs p̄marie relatiuum facit secundarie. vnde ⁊ bene dicit in diōe relatiui. Relatiū grāmaticale est recordatiuum id est reiteratiū ante late rei. id est antecedentis vt iohannes currū qui mouet.

De Suppositione relatiuorum

hoc relatiuum qui facit recordationē vel relationē de iohanne qui est res ante lata et paus per antecedens scata. Secunda diuisio relatiuorum quam petrus hispan⁹ ponit in textu est. Relatiuorum quedam sunt relatiua substantiæ quedā sunt relatiua accidentis. Relatiuum substantiæ est quod refert eandē rem in numero pro qua accipitur et supponitur suū antecedens vt iohānes currit qui mouetur. hoc relatiuum quod refert hoc aīns iohānes et valet oratio tantū. quod idē iohānes qui currit etiā mouetur. ¶ Sequitur corollarie primo quod relatiuum nō dicitur relatiuum substantiæ quod refert substantiā dicendo em̄ albedo est in pariete quā video. hoc relatiuum quā est relatiuum substantiæ et tamē refert hoc antecedens albedo quod non sciat substantiā. quia albedo est de genere accidentis et quod licitatis. Sed potius dicitur relatiuum substantiæ quia refert aīns et refertur p antecedens per modū substantiæ. Constat autē quod albedo sciat per modū subie et est nomē substantiui. tamē aliquādo etiā relatiuum subie refert verā substantiam vt iohānes currit quod mouetur. ¶ Sequitur corollarie secūdo quod relatiuum subie p̄prie capium semp refert eandē rem in numero. sed improprie capium aliquando non refert eandē rem in numero sed in specie vt mulier saluauit que damnauit. hoc antecedens mulier supponit p maria virginē et relatiuum pro eua. modo eua et maria non fuerant eadē res in numero. sed bñ in specie. Dixit em̄ Porphyrius. Participat de specie omnes homines sunt vn⁹ hō. ¶ Relatiuum autē accidentis est quod non refert eandē rem in numero sed in sp̄e. Vel quod refert suū antecedens p modū denominatiōis a accidentalis vt iohānes est albus et talis est plato. Talis est relatiuum accidentis et refert albedinē iohānis et designat eā etiā inesse platoni non eandē in numero sed in specie. quia nō est possibile eandē albedinem in numero esse in diuersis subiectis et reb⁹. Unde et dicit quarto philosoph⁹ quod idem non est in diuersis. Et septimo metaph⁹ dicitur quod actiō non migrat de subiecto in subiectū fm̄ numerū licet fm̄ speciem. Et hoc tangitur in diffinitōe relatiui accidentis cū dicitur. relatiuum actiōis est quod refert eandē rē in specie sed non in numero.

Notandum secundo tertia diuisio relatiuorum ex terminis

est relatiuorum substantiæ quedā sunt relatiua diuersitatis quedā identitatis. Relatiuum diuersitatis est quod refert eandē rem in numero sed supponit pro alia re vt iohannes currit et alius disputat. hoc relatiuum alius est relatiuum diuersitatis quia refert eandē rē in numero scz iohannē quē sciat antecedens. sed supponit p alia re quia p socrate valet em̄ p̄dicta oratio tantū. iohānes currit et alius homo a iohāne vt plato disputat.

¶ Sequitur corollarie quod relatiuum dicitur diuersitatis ideo. quia licet refert eandē rē in numero tñ non supponit p eandē re in numero pro qua suū antecedens sed p alia vt dictū est. Et sic relatiuum diuersitatis etiam est ante late rei recordatiū. licet nō supponit pro eandē re in numero p qua supponit suū antecedens. Sed relatiuum substantiæ identitatis est quod refert et supponit p eandē re in numero. p qua re supponit suū antecedens vt iohānes currit quod mouetur. hoc relatiuum qui refert iohannē et supponit p eodem Unde et postea dicitur quod relatiuum in p̄pōne hippothetica copulatiua refert suū antecedens restrictē id est p eandē re p qua suū antecedens supponit et accipitur.

Sequitur corollarie quod relatiuum dicitur identitatis ideo quia refert eandē rem in numero et supponit p eandē re in numero p qua suū antecedens. Quarta diuisio relatiuorum quā facit pe. his. in terminis est quod relatiua identitatis sunt duplicia. quedā nomina lia vt qui que quot. quedā p̄nominalia vt ille et ipse. licet autē multi grāmatici tenent quod relatiue caput sit p̄nomen. tamen pe. his. manifeste hic ponit quod relatiue caput est nomē quod est de intentione p̄scianum maiori volumie libro. xvi. capitulo de pronominibus. tractare autem hoc et deducere quod qui que vel quod relatiue caput sit nomē vel pronomen non pertinet ad propositum sed grammaticorum est ostendere.

Quinta et vltima diuisio relatiuorum quam ponit Petrus hispanus est relatiuorum

identitatis pronominalium quedam sunt reciproca vt sui sibi se in primitiuo. similiter eorum derivatiuū possessiui suus sua suum cū eorum condeclinatis. Quare autē dicitur reciproca? quid sit reciprocatio dicitur statim inferius. Alia autem sunt pronomina identitatis nō reciproca vt ille ipse iste et eorū condeclinatio vt dicitur inferius.

Notandū tertio Pro intellectu diuisionis quinte que

pronomina sunt reciproca et quare reciproca dicuntur petrus hispan⁹ diffinit pronomē reciprocū duplici diffinitione. et ostendit similit^r quare aliq^d pronomē dicit^r reciprocū. et quomodo reciprocatio solū fit in obliquis et nō in ntio. Et finaliter i textu mouet duo dubia que omnia dicent^r inferius. Pro intelligētia itaq³ istoz q^d dicitur in textu. Sciēdum q^d reciprocatio in arte dicitur ad similitudinem motus reciprocū in natura. dicit^r enim secūdo phicoz q^d ars imitatur naturā. Bonus autem reciprocus in natura est quādo aliquid mobile incipit moueri ab aliquo loco et conuerso redit in eundē locū vt patet in proiectione lapidis ad parietē cū lapis resilit. aut etiā in proiectione pile.

Et istum motū reciprocū Aristoteles. viij. phicoz vocat reflexum vel reflectionis. Ostendit enim Arist. viij. phicoz q^d mobile in puncto reflectionis necesse est descere. Sic et in arte quādo aliquis actus vel passio fecatur egredi a re fecata p^r suppositū vel nūm et conuerso talis actus vel passio fecatur regredi vel reueri in rem vñ exiit fit q^d dā reciprocatio vt dicēdo: ego diligo me. actus diligēti qui fecatur exire a me ecōuerso fecatur redire in me. Unde reciprocatio est reflexio vel reuersio actiōis vel passiois in illā psonā vnde exiit. fit autem reciprocatio nū in obliquis. Ratio q^d reciprocatio est quedā trāsitiō. sed trāsitiō solū fecatur p^r obliquis. Dicitur etiā primo minoris. Nūm et vñs absoluti sunt id est intransitiue construunt^r. Dicitur reciprocatio a reci q^d est itez et p^rocos conuersio vel reuersio quasi iterata reuersio actus vel passionis in illam personā vnde exiit. Proprie autē loquendo solū vñ est pronomē reciprocū vt sui cū suis condeclinatis. et eius derivatiuū scz suus. maxime in obliquis. tamē etiā obliqui istoz pronominū ego et tu tam in singulari q^d in plurali construuntur reciprocē. Est autem pronomē reciprocū quod aptū natū est referre totale subiectū ppositiōnis cathegorice. Et ponitur in eadem ppositiōne cathegorica cum suo antecedente significans actum importatum per verbum reueri et regredi in rem significatam p^r antecedens vt iohannes diligit se. petrus percutit se. Petrus tamen hispanus ponit alias duas diffinitiones de quibus dicitur inferius.

Notandum quarto et vltimo q^d petrus hispanus in te

xtu ponit duas diffinitiones pronominis reciproci. Prima. Pronomen reciprocum est quod significat substantiam agentis sub modo patientis. Secūda diffinitio pronomis reciproci est q^d pronomē reciprocum est sui ipsius passiuum. Pro quibus deob⁹ intelligendis. Notandum q^d in omni reciprocatione est quedam significatio et designatio modi passionis. vt hic. Iohānes diligit se. hic significatur q^d actus diligēdi pcedēs a iohanne qui est substantia agens: agit enim iohānes dilectionem. sed cū additur se: dicēdo: Iohannes diligit se: substantia iohānes ratione pronomis se additi significatur sub modo patientis: significatur enim q^d iohannes diligens diligit a seipso: modo diligit est pati. bene ergo dicit prima diffinitio pronomis reciproci. pronomē reciprocū cū est quod fecat substantiam agentis sub modo patientis. Sequitur corollarie pmo q^d nominatiuus respectu verbi vel appositū quādoq³ significat rem agentē. vt iohānes currēte nūm iohānes fecat iohannem. qui iohannes est res agens actū currēdi. Quādoq³ autem nominatiuus vel suppositum respectu verbi fecat rem passiui. vt iohannes percutitur. iohannes cōburitur. obliqui autē et maxime obliqui reciproci important et habent modum patientis. vt iohannes diligit se. ego diligo me.

De Suppositione relatiuorum

¶ Sequitur corollarie scdo q pnomē non dicit reciprocum q sit *patiens* z q *scaret* rem passiuaz. sed ideo quia designat modū patientis supza substantiam agentis. aliud est enim *patiens*. z aliud est modus patientis. Sequit corollarie. iij. q relatiuum reciprocū importat ydenitatem substantie antecedens ponit tñ illam substantia que *scatur* per antecedens sub modo patientis. vt hic *Iohes diligit se*. ibi substantia scz *iobes* que prius fuit agens *scatur* rōne relatiui se sub modo patientis. quia diligi est pati. Unde z dicit pmo de generatione q agens in agendo repant. id est agēs habz quāz dogz modū patientis ¶ Sequit corollarie. iij. q idem non agit in seipm actione directam. idem potest agere in seipm actione indirecta z reflexa. z sic actus procedēs a re *scatur* per suppositum *scatur* p pnomē reciprocum reflexi z regredi supza substantiam agentis. z in tali reflexione est modus passionis. vt *iobes diligit se*. vt em̄ dictūz est. diligi est quedam passio. Secūda diffinitio pnomis reciprocū est ista pnomē reciprocū est idem qd supsius passiuū id est qd importat substantiā agentis sub mō passionis. vt dictū est: ¶ Sequitur corollarie primo q iste due diffinitiones pnomis reciprocū idem *scatur* in re. patz ex declaratione z intellectu eoz. ¶ Sequitur corollarie q h pnomē sui caret nominatiuo z vocatiuo. quia ē reciprocum. modo res procatio fit in obliquis. vt dictum est prius. z per pñs caret nominatiuo z vocatiuo. Aliam rōnem pe. his. assignat in textu quare sui caret nominatiuo. qz natura nominatiui repugnat naturē huius pnomis sui. nūc enim *scatur* modū agentis. pnomē aut reciprocum *scatur* substantiā agentis sub modo patientis. vt dictū est in diffinitionibz pnomis reciprocū. z quia modus patientis repugnat nominatiuo z *scatur* in obliquo. z licet sius sit reciprocū z habeat nominatiuū nō tñ est reciprocum in nominatiuo sed in obliquis tñ. vt *socrates diligit suos amicos*. ¶ Sequitur corollarie q licz in ista. *socrates pcurit*. *socrates* *scatur* *patiens* nō tamē habet modū patientis. quia modus patientis *scatur* tñ in obliquo z nō in nominatiuo Postea in textu infert duo corollaria. primū q relatiua ydenitatis referūt eandem rem in numero cum suo antecedente. z supponūt pro eadē re in numero cū suo antecedēte. vt *iobes currit qui morietur*. ¶ Sequit corollarie scdo q maior certitudo *scatur* z importatur per relatiuūz ydenitatis q per suū añs loco relatiui positum. vt *homo currit*. hō disputat. hic scdm hō ponit loco relatiui: z est dubiū vñū dicat z sit sermo de eodem homine Sed euz dicit hō currit z idem disputat. certū est q de eodē homine dī q currit z etiam disputat. sic etiam cū dī *ayax venit ad troiā* z *ayax* pugnauit. dubiū est an sermo sit de eodem *ayace*. sed cū dicit *ayax venit ad troiā* z idem pugnauit. statim intelligit q sermo sit de eodem *ayace* in numero. ¶ Sequitur corollarie vltimo q ista homo vidz asinū qui est rationalis. potest esse oīno cōposita z etiam diuisa respectu dīctozum quādo enim hoc relatiuū qui refert hoc añs homo. tunc est cōposita vera: z valet tñ homo videt asinum qui hō videns asinus est rationalis. Sed si hoc relatiuū qui refert hoc qd est asinus tunc est oratio diuisa falsa: z valet tñ homo videt asinus qui asinus est rōnalis. Vñ z regula generalis in logica. Quando in aliqua oratione ponunt duo antecedentia q ambo eque apta sunt referri per relatiuū. tunc si relatiuum refert ppinquius causas scsus cōpositus. si remotius: causas sensus diuisus. vt homo est asinus qui est rōnalis. si hoc relatiuū qui refert hoc añs hō. qd est remotius. est scsus diuisus. sed si hoc relatiuum qui refert añs ppinquius scz asinus est cōposita z sensus diuisus. hoc enim relatiuūz qui potest referri vñūqz añs ex quo quodlibet est nominatiui casus. Dico notanter in regula quando in aliqua oratione ponunt duo antecedentia que eque apta sunt ad referendū per relatiuum quia si vñū antecedēs esset nominatiui casus z aliud obliqui casus: tunc relatiuum referens rectum magis distantem facit orationē cōpositā. z referēs obliquū etiam iungit: ppinquam facit sensus. vt patet in ista hō videt asinum qui est rōnalis. si hoc relatiuum qui refert nō

minatiuū est cōposita vera. si istū accusatiuū a sinū rōne sui nominatiuū est diuisa falsa
 vt dicitur est. **¶** 2. aut in ista oratione vel ppositione. hō vider a sinū qui est rōnalis. cū
 hoc relatiuū qui refertur ad illū terminū hō fit falsa equiuocationis. cū aut ad illum
 terminū a sinū sic nō fit falsa cia equiuocationis nec amphibologie: vt alia falsa. vt pe.
 his. sufficienter probat in textu. Istis notabilibz sic statuūbz est.

Conclusio responsalis ista Quin qz diuisiones rela-
 tiuorum cū suis annexis a pe. his. sunt sufficienter assignate. Veritas huius cōclusio-
 nis patet ex notabilibz in corpore questionis positis.

Arguitur pmo. pe. his. ma le tractat de relatiuis grāmatalibz. igit pma diuisio
 non valet. pbat. diuersi artifices debet considerare diuersa obiecta
 sz pe. his. tradēs sciētiā suppositionū est logie. igit. maior est aristo. pmo posterior.
¶ 2. minor similiter est nota. cōsiderare em z determinare de suppositionibz terminoz
 pertinet ad logicū. vt dicitur est ante. **¶** Dico qz diuersi artifices habent considerare
 diuersa obiecta formalia. tñ possunt cōsiderare idem obiectū materiale. z sic pe. his.
 determinat hic de relatiuo grāmatali. non grāmaucaliter. sed logicaliter inquantū
 supponit. In grāmatica aut determinatur de relatiuo inquantum facit oratione cō-
 gruam cum suo antecedente.

Arguitur secundo. Relatiua grāmatalia non supponūt igit determinatio pe.
 his. non valet. pbat. añs. nullū adiectiuū supponit. sed relatiua grāma-
 ticalia sunt adiectiua igit. **¶** Maior parz ex diffinitione suppositionis in qua dicit qz sup-
 positio est acceptio termini substantiū pro aliquo. **¶** Minor. qz relatiua mouent de gñe
 in genus. de vna terminatio in alia. vt ille in masculino. in feminino illa. in neutro il-
 lud. **¶** Cōstat autē qz adiectiuoz est moueri. **¶** Dico verū argumentū concludit qz re-
 latiua sūt adiectiua vocis tñ. sed scatione z officio supponendi sunt substantiua: z et
 go possunt supponere.

Arguitur tertio. Relatiua accidentiū non possunt supponere. ergo determinatio
 pe. his. non valet. pbat. Relatiua debent eodem mō supponere si-
 cut eoz antecedentia sed antecedentia relatiuoz accidentiū non supponūt. igitur rela-
 tiua accidentiū etiam non supponūt. **¶** Maior est vnum principiu in logica. z patebit
 inferius. **¶** Minor. quia antecedentia relatiuoz accidentiū sunt adiectiua. vt iohs est al-
 b. z talis est plato: modo adiectiua non supponunt sed potius copulant. **¶** Dico verū
 argumentū concludit qz relatiua accidentiū nō supponūt ratione significati forma-
 lis adiectiui qd referunt sed pot. ratione scati materialis: z inquantū referūt substā-
 tiam per añs scatam: cui designat inesse aliquid accidentaliter. vt patet in ista. homo
 alb. currit z talis est plato. que valet tñ. homo alb. z plato est etiā alb. homo. **¶** Se-
 quit corollarie qz relatiua accidentiū non habent modū supponendi a scato forma-
 li suoz antecedentiū sz pot. a materiali z a re scata p añs: quā ponit sub noticia scda.

Arguitur quarto. Nullum est relatiuū substantie. igit secunda diuisio relatiuoz
 non valet. **¶** Probat. nullum relatiuum refert eandem rem in numero.
 igit nullū ē relatiuū substantie. tener gñā a diff. nōde ad diffinitū negatiue. **¶** Añs pba-
 tur. quia dicit in pdicamento quantitas. qd semel dictū est: amplius non potest res-
 periri. z pmo celi dicit. ad pteritū non est potentia. **¶** Dico verū argumentū conclu-
 dit. qz idem in numero non refert quo ad vocem tñ bene quo ad rem scatam. facta ei
 planone alicuius antecedentis: tñ ista vox corripit: res tñ scata manet eadem nu-
 mero: z sic licet in relatione substantie non manet idem numero numerositate vocis:
 manet tamen idem numerositate rei.

Arguitur quinto. Ista nomina qui que qd non sunt relatiua substantie. igitur
 littera pe. his. non valet. pbat. añs. quia sunt relatiua accidentiū. ergo

De Suppositione relatiuorum

non sube. tenet p^{ri}a ex oppositis. añs. pbat in ista. albedo est color que est in pariete. hoc relatiuū q̄ refert hoc antecedens albedo. cōstat aut̄ q̄ albedo est accidēs. ⁊ est in genere accidentis quia in qualitate. ¶ Dico verū argumentū cōcluderet si relatiuū sube ideo diceretur relatiuum substantie q̄ semper refert substantiaz. Sed dicitur relatiuum substantie: quia refert substantiam aut illud qd̄ habet modum substantie. et sic relatiuum substantie aliquando refert antecedens: non tamē adiectiue sed substantiue fecit ⁊ per modū substantie. ⁊ sic albedo fecit per modum substantie.

Arguitur sexto. Relatiuum substantie non valet. pbat in istis. mulier saluauit que damnauit. similiter. lignum qd̄ fuit causa mortis illud fuit causa salutis. in istis em̄ orationibz ⁊ ppositionibz relatiuum non refert eandem rem in numero alias predictę ppositiones essent falsę: tamen cōmuniter cōceduntur. patet de ista mulier saluauit. in qua antecedens supponit pro beata virgine: ⁊ relatiuū pro eua. Sic etiam nō fuit idem lignū in numero in quo adam peccauit ⁊ xps dominus mortuus est. vt cōmuniter dicit. licet alij dicunt q̄ idem lignum fuit in numero: licet transplantatum. vt determinat magister scolastice historie: ⁊ theologi. ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ relatiuum in relatione personali refert eandem rem in numero: sed in relatione simplici hoc non oportet. modo in p̄dictis orationibz est relatio simplex: ⁊ relatio im̄ proprie dictar: impedimentalis contra naturam relationis:

Arguitur septimo. Non maior importat certitudo per relatiuū identitatis q̄ per accis. igitur scdm̄ notabile est male possum. pbat añs. Illud qd̄ est certius in significando per hoc maior importatur certitudo. sed nomen est certius in scando q̄ pronomen identitatis. igitur. Maior est nota. quia certitudo relationis attenditur penes certitudinem significationis. Minor. quia pronomen fecit per modum indeterminate apprehensionis. ⁊ pronomen ad omne suppositum mundi pertinet. vt dicitur pmo minoris. nomen aut̄ em̄ fecit substantiam per modum determinate apprehensionis: ⁊ per p̄ns nomen certius fecit q̄ pronomen. ¶ Dico verū argumentum concludit q̄ pronomen extra demonstrationem ⁊ relationem fecit incertius q̄ nomen. sed pronomen possum in demonstratione ⁊ relatione certius fecit q̄ nomen.

Arguitur vltimo. In ista ppositione socrates videt asinum qui est rationalis: equiuocatio. igitur. pbat añs. Equiuocatio est diuersa scatio. h̄ quādo qui refert hominē ⁊ quādo refert asinum est diuersa scatio. igitur in ista ppositione socrates videt asinū est equiuocatio. Maior est nota. Minor est p̄stiani pmo minoris. quia relatiui relatio est eius vltima scatio. ⁊ ergo quādo refert hominem significat hominē. ⁊ quādo refert asinum tunc sciat asinum. ¶ Dico verum argumentum concludit q̄ in ista ppositione socrates videt asinū qui est rationalis sunt diuersa antecedentia: manet tamen eadem ratio relationis. quia semper est recordatiuū rei ante late: ⁊ per p̄ns non equiuocatur hoc relatiuum qui.

Utrum determinatio pe. his. de relatiuis diuersitatis cum regulis de relatiuis ydēp̄tatis sit bene assignata.

Pro intellectu questionis mote Sciendum est q̄ hec questio dno querit primo querit Utrum determinatio petri hispani de relatiuis diuersitatis sit bene posita. Secundo querit vtrūq̄ regule de relatiuis ydēp̄tatis reciprocis et etiā nō reciprocis a pe. his. sint sufficienter posite Pro intellectu partis p̄me.

Notādū primo q̄ postquā Petrus hispanus determi

nauit de relatiuo ydētaris: iam consequēter determinat d̄ relatiuo diuersitatis. ⁊ ratio ordinis est ista. quia idem p̄cedit diuersum. prius enim quelibet res intelligit̄ se vna ⁊ eadem sibi ip̄s: ⁊ postea diuersa ⁊ distincta ab alijs vt ostenditur quinto metaph̄. Diffinit̄ aut̄ p̄. his. in textu relatiuum diuersitatis hoc modo relatiui⁹ est qđ supponit p̄o alia re: ab illa quam refert: vel quod refert eandem rem in specie cum suo antecedēte: ⁊ supponit p̄o alia re in numero. vt socrates currit ⁊ alius disputat. hoc relatiuum alius supponit p̄o alio qđ antecedens. relatiuum enim potest supponere p̄ platone qui disputat. ⁊ antecedēs scz socrates supponit p̄o socrate. ⁊ hoc etiā relatiui⁹ alius supponit p̄o eadem re in specie cum antecedente: sed non in numero. socrates enim ⁊ plato sunt idem in specie cum antecedente: sed non in numero. socrates plures ⁊ omnes homines sunt vnus homo: licet socrates ⁊ plato differunt numero.

¶ Sequitur corollarie qđ in ista p̄positione. quantitatis aliud continuū aliud discretum. hoc relatiuum diuersitatis aliud non refert hoc aūs quantitatis. quia alias antecedens ⁊ relatiuum disconuenirent in genere. quia aūs quantitatis est generis feminini: ⁊ relatiuum aliud est generis neutrius. Sed hoc relatiuum aliud refert hoc aūs antecedens scz genus. ⁊ valet p̄dicta oratio tantū de numero qđ quantitatis aliud scz genus subalternū qđ quantitatis est continuū. aliud discretū.

Notandū secundo qđ regula quam ponit autor de relatiuis diuersitatis est hec. Relatiuum diuersitatis additum superiori facit ip̄m esse inferius. ⁊ e conuerso relatiuum diuersitatis additum inferiori facit ip̄s esse superius vt animal est superius ad hominē. plus enim fecit animal qđ homo. Dicit enim porphirius qđ genus colligit multa. similiter species colligit multa. sed genus plura colligit qđ species. Si aut̄ hoc relatiuum aliud additur animali ⁊ etiā homini: tunc animal fit inferius ad hominē. ⁊ homo fit superius ad animal. Patet enī cum aristotele. dicit. aliud ab animali currit. ergo aliud ab homine currit. arguitur a specie ad genus ⁊ ab inferiori ad superius. Et e conuerso non valet arguere. aliud ab homine currit. ergo aliud ab animali currit. ¶ Quid aut̄ aliud ab animali sit inferius. ⁊ aliud ab homine sit superius quia aliud ab homine plura fecit qđ aliud ab animali. plura enī entia sunt alia ab homine. vt omnia bruta ⁊ cetera alia omnia entia. Alia autem ab animali sunt pauciora. bruta enī non sunt alia ab animali. quia quolibet brutum est animal. ⁊ sic aliud ab homine plus fecit ⁊ imponat qđ aliud ab animali. Bene ergo dixit in textu cum arguit. aliud ab animali est. ergo aliud ab homine ē. arguitur a parte subiectiua ad suū totum vlt̄. vel a specie ad genus: vel ab inferiori ad superius.

Notandū tertio qđ p̄. his. in textu de relatiuis idētaris ponit vnā regulā antiquorū. ⁊ ē talis. Nulla p̄p̄o incepta ⁊ inchoata a relatiuo idētaris habet contradictoriā. Et assignat in textu cām istā. ⁊ postea arguit contra hoc tribus rationibus. ⁊ postea soluit rationem antiquorum qua mouebant: dicētes qđ nulla p̄p̄o inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Rō aut̄ antiquorū fuit hec. quia ex quo relatiuum ex sua natura imponat respectū ⁊ dependētiā ad suū antecedens. ex quo facit scdām noticiā de antecedente. cū itaqz negatio addit relatiuo non negat talis respectus ⁊ dependētiā relatiui ad suū aūs. sed potius negatur actus illi⁹ verbi circa qđ ponitur tale relatiuum. vt patet in ista ioh̄s currit non. ⁊ ille disputat. hic nō negatur actus referendi. quia si negaret̄ actus referendi. tunc ille amplius non esset relatiuum. sed. negatur actus disputandi qui non fecit inesse ioh̄i. modo contradicctio est affirmatio ⁊ negatio oppositae. vt picit primo perier. Arguit̄ aut̄ em p̄. his. triplici ratione ⁊ medio p̄bando qđ p̄positio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Prima ratio quicquid coniungit affirmare contingit ⁊ negare: sed contingit affirmare in p̄positione que inchoat ⁊ incipit a relatiuo p̄dicantim de relatiuo. igitur et

De suppositione relatiuorum.

Contigit negare predicatū de relatiuō, sed affirmatio et negatio sunt contradictorie opposita, ut dicitur in postpredicamentis, et per consequens pro affirmatiua inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Secunda ratio est ista, omnis enūciatio habet contradictoriam, sed propositio inchoata a relatiuo est enūciatio, vna ergo propositio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Maior est Aristo, primo periermentiarū. Minor patet de ista, ille disputat, que est enūciatio vna, predicatur enim in ea vnu de vno, valet enim tantū ille est disputans; demonstrādo hominem: modo enūciatio vna est in qua dicitur et predicatur de vno, ut patet primo periermentiarū. Tercia ratio pe. his, est hec vna affirmatiua vna negatio est opposita, sed pro que incipitur a relatiuo ē vna affirmatio, igitur propositio inchoata a relatiuo habet contradictoriā. Maior est aristotelis primo periermentiarū, tū vnu vni opponitur, Minor patet de ista, ille disputat, q̄ est affirmatio vna ideo omnis propositio singularis affirmatiua habet contradictoriā, sed propositio inchoata a relatiuo est singularis affirmatiua, igitur. Maior est vnu principium omnium logicorum qui ostendunt singularē affirmatiuā contradicere singlari negatiue. Minor, quia hec est singularis affirmatiua, ille disputat: Postea pe. his, ponit ratios nem antiquorum qua mouebant ad dicendū q̄ propositio inchoata a relatiuo non habet contradictoriam. Unde dicit in textu, relatiuū habet recte comparationē vel relatiuō nem et habitudinē vna ad antecedēs cuius facit secundā noticiā, secundā habet ad verbū cui subijcitur, et cuius est suppositū, ut patet in ista, iohānes currit et ille disputat. Affirmatio itaq; in propositione q̄ inchoatur a relatiuo nō affirmat habitudinē et respectū quē habet relatiuū ad suū antecedēs, sed illā habitudinē quā habet predicatū ad subiectū et per consequens etiā negatio addita relatiuo nō negat illā habitudinē et respectū quē habet relatiuū ad antecedēs, sed negat respectū predicati ad subiectū, per ergo q̄ propositio q̄ inchoat a relatiuo habet contradictoriam, ut ista, non iste currit: contradicit isti, iste currit, qz nō est verius dare contradictionē nisi negationē pponere toni.

Notandū quarto et vltimo q̄ Petrus hispanus ponit vnā regulam de relatiuo non reciproco, et est ista, Omne relatiuū identitatis non reciproci habet eandē suppositionē quā habet suū antecedens, ut cum dicitur, omnis homo currit et ille mouetur, hoc antecedēs homo supponit confuse distributiue mobilitati: ratio illius signi vniuersalis affirmatiui omnis, sic etiā hoc relatiuū ille etiā supponit confuse distributiue mobilitati per omni homine, vnde illa propositio valet tantum, omnis homo currit et ille omnis homo mouetur. Ratio regule, quia relatiuū identitatis nō reciproci refert eandē rem in numero per qua supponit antecedens, et facit secundā noticiam de antecedēte: et per hūc supponit eodē modo sicut antecedēs. Dico notāte in regula, non reciproci, qz relatiuū reciproci nō supponit per tot sicut antecedēs suū: ut omnis homo videt se, hoc relatiuū se non supponit per quolibet homine sed per seipso, vnde de ista, omnis homo videt se: non valet tantū q̄ omnis hō videt omnē hominē, s; valet q̄ quilibet homo videt seipsum et fortes videt seipsum ut fortem: per plato videt se ipsum id est platonē, et sic de alijs. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Determinatio petri hispani de relatiuis diuersitatis cū regulis de relatiuis identitatis est bene assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus.

Arguitur primo. Superius non potest fieri inferius nec econtrario: ergo prima regula pe. his, de relatiuis diuersitatis est male assignata, pbatur antecedens, illā que sunt specificē distincta vnu nō pōt fieri aliud, sed superius et inferius differūt specificē, igit, maior qz spēs rez transmutari nō pōt: ut ostendit Albertus primo de generatiōe, et etiā septimo methice dicit, omne quod sit a sibi simili sit, minor qz superius et inferius ut genus et spēs sunt vtraque specificē distincta, ut ostendit circa ysa

gogas porphyrū ¶ Dico p̄m ar̄nū cōcludit q̄ illa que dñt specie vnū nō fit alid fors
maliter sed bene materialiter. Ostēdit enī Aristo. primo methēozōz et scōdo de gene
ratōe. quomō vnū elemētū mutatur in aliō rōne materie. vt ex aere fit ignis: for
ma tñ aeris abiecta. sic in p̄posito superi⁹ fit inferi⁹. ⁊ econuerso inferi⁹ sup̄ius: sca
tione sup̄ioris et inferioris variata. que scatio se habet vt forma.

Arguitur secundo: Non animal non est species. ⁊ non homo non est genus et
go etiam aliud ab animali nō est species. nec aliud ab homine est spes
cies. tenet cōsequētia: q̄ ista equalent. aliud em̄ ab animali v̄z sicut non animal. ⁊
aliud ab homine v̄z sicut non hō p̄bat aīis omnis species habet indiuidua. ⁊ om̄e ge
nus habet species. sed non animal non habet indiuidua: et non homo nō habet spēs
igitur nō animal non est species: et nō homo nō est genus. Maior est porphyrū in ysa
gogis suis. Minor quia non aīal non est ens. similiter nō homo est non ens: et q̄ op̄
ponuntur enī. modo nō ens non sunt spēs. nec gñā: nec indiuidua. vt ostenditur q̄r
to topicoz. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q̄ nō ens simplr et qd̄ est vere nō ens
non habet spēs nec indiuidua: sed non animal: similiter non hō sunt vere nō entia. li
cet em̄ quo ad vocē sunt negatiua: tamen scatiōe sunt positiua. quia nō hō scāt omne
ens qd̄ est aliud ab homine. s̄tr nō animal scāt om̄e ens qd̄ est aliud ab animali. Alij
dicūt q̄ licet nō homo nō est verū genus vel habet modū gñris: est s̄tr licet non aīal
non est species: habet tñ modū speciei. quia nō homo plus scāt q̄ non aīal. mō gen⁹
semper est latius in scando q̄ sua species.

Arguitur tercio Aliud ab animali nō est inferius ad nō homo. igitur littera sal
sa. aīis p̄batur Illud ē sup̄ius ad aliud qd̄ plura scāt: sed aliō ab aīa
li plura scāt q̄ aliud ab homine: et aliud ab homine. plura significat q̄ nō hō. igitur. p̄
batur. quia aīal plura scāt q̄ homo. igitur nō aīal plura scāt. tenet p̄ntia q̄ termin⁹
vbiq̄z ponitur eque multa scāt. vt dicitur in cōmuni logica. ¶ Dico verū argu
mentū concludit q̄ terminus vbiq̄z ponitur eque multa scāt scatiōe essentiali: sed
non scatiōe accidentali et quo ad suppositionē. et sic in p̄posito relatiuū diuersitatis
additū superiori et inferiori variat ⁊ mutat eozū scatiōne accidentales ⁊ suppositionēz

Arguitur quarto. Nec cōsequētia nō est ab inferiori ad sup̄ius. aliud ab ani
mali currit. igitur aliud ab homine currit. p̄batur. quia hoc non est a
specie ad genus. nō aīal currit: igitur nō homo currit nec ista. aliud ab animali currit:
igitur aliud ab homine currit. tenet p̄ntia q̄ iste equivalēt. modo de equivalētibz idē
est iudiciū. antecēdēs p̄batur. quia hic arguitur ab oppositis. nō animal currit: igitur
non homo currit. Terminus em̄ gñrificus opponitur termino specifico: quēadmodū
etiā genus et species sunt vniuersalia distincta: et etiā potius hic arguitur a superiori
negatiuo ad inferius negatiuū: et sic non arguitur a specie ad genus: nec ab inferiori
ad superius. Dico verū argumentū concludit q̄ attendendo modū arguēdi penes
scationem istozū terminoz animal et homo absolutam: hic argueretur a superiori ad
inferius negatiue: sed hic attenditur scatio accidentalis: que oritur ratione negatiōis
additū sup̄iori ⁊ inferiori. sic eodē mō dicendū est de relatiuo diuersitatis. ⁊ sic virtualr
ratione equivalētie arguitur hic ab inferiori ad superius aliud ab animali currit: igit
aliud ab homine currit.

Arguitur quinto. Propositio inchoata a relatiuo ydētitatis nō habet cōtradī
ctōriā: igitur littera p̄. his. non valet et eius determinatio. p̄bat Cōs
tradictio est inter p̄positionem vniuersalē affirmatiuā ⁊ particularē negatiuā: vel inter
vniuersalē negatiuā et particularē affirmatiuā: sed p̄positio inchoata a relatiuo est sin
gularis: igitur p̄positio inchoata a relatiuo non habet contradictōriā. Maior est ar
gsto. p̄mo perierme. minor patet. q̄ ista. ille homo currit: est singularis.

¶ Dico verum argumentū concludit q̄ p̄positio singularis non habet cōtradictōriā

De suppositione relatiui omnium.

fm modū enūciandi: sed bene fm rem que contradictio secundū rem fundatur super esse et non esse: que sunt contradictoria: et enā fundatur super lege et natura contradictoria: q̄ repiur inter singulārē affirmatiuā: qz nō p̄t sit esse vere: nec simul false.

Arguitur sexto. Propositiō inchoata a relatiuō nō habet contradictoriā: igitur textus Petri hispani qui dicit oppositiū nō valet: pbatur antecedens in contradictionē quicqd affirmatur in vna p̄positione hoc totū debet negari in alia p̄positione: sed aliquid affirmat in p̄positione affirmatiua inchoata a relatiuō qd nō negatur in illa que assignatur eius cōtradictoria: igitur p̄positiō inchoata a relatiuō nō habet contradictoriā. Maior: qz contradictio est affirmatio et negatio oppositæ. vt dicit p̄mo perierme. Minor patet qz in p̄positiōe inchoata a relatiuō relatiuū habet depēdentiā ad antecedens et illa depēdentiā nō negatur in p̄positiōe negatiua: qz in negatiua eque bñ relatiuū refertur ad antecedens suū. Dico verū argumentū cōcluderē: si in p̄positione inchoata a relatiuō affirmatio et negatio debēt attendi penes respectū relatiui ad antecedēs: sed debet attendi penes respectū quē relatiuū habet ad verbum: et ille negatur in p̄positione negatiua: et sic patet q̄ p̄positiō inchoata a relatiuō habet contradictoriā.

Arguitur septimo. Relatiua idētitatis non possunt supponere. igitur regula petri hispani de relatiuis idētitatis non est bene assignata. pbatur añs. nullum sincathegozema supponit. sed relatiuū idētitatis est purū sincathegozema. igitur non supponit. Maior est nota. quia illud qd debet supponere debet scire rem. vt dictum est. in diffinitione suppositiōis. sincathegozemata autē non sciunt rem sed modū rei. vt dicitur p̄mo perier. Omnis nō est vltē sed vltier conficit. Minor qz relatiuū importat actū referēdi. modo sincathegozemata sciunt actū referēdi.

Dico verū argumentū concludit q̄ relatiuū vt sic. in quārtū relatiuū importat nudū actū referēdi s̄ relatiuū acceptū in ordie ad suū añs importat rē: et ita tenā supponit.

Arguitur octauo. Relatiua idētitatis nō supponūt eodē modo sicut antecedētia. igitur. pbatur antecedens in ista. omnis homo currit et ille est rōnalis. pbatur antecedens hō supponit cōfuse distributiue: et relatiuū ille supponit discrete. quia est p̄nomē demonstratiuū primitiuū et hoc supponit discrete faciēdo p̄positionē singulārē vt dicit pet. his. in p̄mo tractatu circa diffinitionē p̄pōis singularis. Dico verū argumentū concludit q̄ hoc p̄nomē ille est terminus singularis et supponit discrete. verū est qñ tenet pure demonstratiue. sed quando tenetur relatiue non semp supponit discrete. sed capit suppositionem suam fm suppositionem sui antecedentis. et sic argumentum non concludit.

Utrū determinatio petri hispani de relatiuis accidentium sit sufficienter assignata.

¶ Pro intellectione questionis more: postq̄ pet. his. determinauit de relatiuis substantie et eorū suppositionibz: nunc cōsequēter determinat de relatiuis accidentiū: ostendēs quid sit relatiuū accidentis: et quomodo relatiua accidentis sunt varia et diuersa. Ratio autem ordinis est ista. sicut em substantia est prior accidente natura tempore et diffinitione: vt ostenditur septimo methice. substantia em est causa accidentis. omnis autem causa est prior effectu suo. Pro intelligentia itaqz questionis more.

Notandum primo q̄ fm petrum hispanum relatiuū accidentis est quod refert eandem rem cū suo antecedente per modū denominationis accidentalis. vt socrates est albus. et talis est plato. hoc predicatū albus denominat

accidentaliter socratem: eo q̄ scatur ei inesse accidentaliter: et albedo etiā denominat platōnem: non quidem eadē albedo in numero: impossibile est enim q̄ idem accidens reale in numero: simul et semel sit in diuersis rebus: licet idem accidens in specie significatur inesse diuersis rebus. vt statim dicitur inferius. Ponit autem Petrus hispan⁹ duas dīnitas et diuersitates inter relatiū substantie et relatiū accidentis. Prima, quia relatiū substantie refert antecedēs suū: et eandem rem p̄ modū vniūcationis: et per modū quod quid est, id est, conueniētie essentialis: et refert eandē essentia: et naturā quiditane que est in re scata p̄ antecedēs. vt albedo que est in pariete: color qui est in corpore: hoc relatiū qui refert naturā et essentia: coloris que natura coloris est in corpore. Sed relatiū accidentis refert rem per modū denominationis accidentalis. vt iohānes est albus: et talis est plato. Accidens em̄ denominat rē cui inest accidentaliter. Secunda differētia, quia relatiū substantie refert eandem rem in numero. vt iohānes currit q̄ mouetur. sed relatiū accīns non refert eandem rē in numero sed in specie. quia accīdēs q̄ scatur inesse rei scate per antecedēs nō est idem accidens in numero q̄ scatur p̄ relatiū. idem em̄ accidens secundū numerū nō inest diuersis rebus. dicitur enim septimo metaphisice. Accidēs non migrat de subiecto in subiectū secundū numerū. Similiter quarto philosophicoz. idem non est in diuersis. verum est fin numerū licet bene fin speciem. due enim albedines in diuersis rebus nō differētibz sunt eiusdē speciei. licet etiā differāt numero. dicitur enim primo topicoz. q̄ accītia numerantur numeratione suoz subiectoz.

Notandum secundo q̄ prima diuīsiō quam ponit petrus hispanus de relatiis accīdēs est ista. Relatiuoz accidentiū quoddā est idēp̄titatis: vt talis. aliud est relatiū diuersitatis: vt alteriusmodi. Unde relatiuum idēp̄titatis accīns est q̄ refert eandem qualitatem aut quantitatem in specie: et supponit p̄ eadem re in specie: vt socrates est albus et talis est plato: hoc relatiū tal' refert eandem albedinē in specie que inest socrati q̄ etiā inexistat platoni. similiter hic. iohānes est magnus et tantus est plato. hoc relatiū tantus quod est relatiuum quantitatis refert et designat eandē magnitudinē in specie inesse platoni que inest iohanni. vnde de 2 bñ dī. metaphisice. similia sunt quoz q̄litas est vna: Et q̄litas sunt quoz q̄ntitas est vna. Relatiū autē accīdēs diuersitatis est q̄ refert eandē q̄litatē in specie: sed supponit p̄o alia re in specie. vt socrates est albus et alteriusmodi est plato. in qua alteriusmodi est relatiū accidentis diuersitatis: et refert albedinē: supponit tamen p̄ alio colore ab albedine. vt flauo vel nigro. valei enim hec p̄positio tantum. socrates est albus. et plato est alteriusmodi. id est. alterius coloris q̄ albi: quia nigri vel fuscī. Ponit autem petrus hispanus differētia: inter relatiū substantie idētitatis et inter relatiū accidentis idēp̄titatis. quia relatiū idēp̄titatis substantie refert eandem rem in numero. vt iohānes currit qui mouetur. sed relatiū idēp̄titatis accidentis non refert idem accidens in numero sed in specie.

Notandum tercio q̄ reatiuum idētitatis accidentis fin Petrum hispanum est duplex. Quoddam est relatiuum quantitatis continui: quod scilicet refert quantitatem continuam: vt tantus quantus. cum enim dico iohānes est magnus et tantus est plato: significatur q̄ iohānes et plato habent eandem magnitudinē in specie. Aliud est relatiuum accidentis idētitatis quantitatis discretæ: vt quot tot. cū em̄ dico. Tot sunt scholares in scholis q̄t video: vñ tot sunt scolares in numero in scholis quot in numero video. Est autem quantitas continua cuius partes se simul tenent: vt in re magna vel parua res se sūt tenēt: vñ dīz continuū

De Suppositione relatiuorum

a con ⁊ teneo: quia eius partes se simul tenent. Quātitas autē discreta est cuius partes sunt discrete ⁊ diuise ab inuicem: ut est numerus. partes enim numeri sunt diuise ⁊ discrete a suo toto: ut ⁊ arist. dixit tertio phisicor. q. numerus oritur ex diuisione prout.

Notandum quarto ⁊ ultimo q. pe. bis. in fine ostendit q. talis tantus totiens totidem habent tres proprietates ⁊ tria sunt relatiua redditua ⁊ demonstratiua: licet non eadē rōne. sūt enim relatiua. quia scđam noticiā faciūt ⁊ antecedentes: qđ em̄ aīis fecit p̄marie relatiuū fecit secundarie. ut iōānes cur. qui mouet; unde demonstratiua inquantū a ciuis demonstrandi per ipā imponat ⁊ designat. ut dīcendo. talis fuit plato: demonstrando herculē. similiter. tantus est plato. demonstrans do socratē. Redditua autē ⁊ responsiua sūt quando ponunt post orationē interrogatiua. ut cum querit. qualis est iōānes. respondet talis. sequit corollarie finaliter q. differētia est inter aliū alter ⁊ aliud. q. aliū importat diuersitatē psonalē. ut hāc p̄cedimus. pater est aliū a filio ⁊ spūssācti. quia alia est psona patris: alia filij: alia spūssācti. Alter a sūt importat diuersitatem accētales: ut choriscus est alter in domo ⁊ alter in foro. id est choriscus alter se habz accidentia in domo ⁊ aliter in foro. S. aliud importat diuersitates essentialē. ⁊ sic hō est aliud ab asino. sed ista est falsa pater est aliud a filio. quia in diuinis est eadē essentia patris ⁊ filij ⁊ spūssācti. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio respōsalis Determinatio pe. bis de relatiuis accidentium est sufficienter assignata. Veritas cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibz.

Arguitur primo. Nullū est relatiuū accidentis. pbat. Omne relatiuū debet supponere: sed relatiuū accidentis fecit accidens ⁊ non supponit. igit nullū est relatiuū accidentis. Maior. quia relatiuū suam suppositionem capit ab antecedente. Minor. quia suppositio est creatio rei substantiue ⁊ non adiectiue. ut dicitur enim est circa diffinitionem suppositionis. Dico verū argumentū concludit relatiuū fecit accidens respectu sui antecedētis. nō adiacentis sed subsistenti. Velius dicendū. q. relatiuū refert aīis accidentis ratione sui creati materialis ⁊ non ratione creati formalis. ⁊ sic accidens in secreto acceptū supponit pro materiali ⁊ nō pformali.

Arguitur secdo. Talis non est relatiuū. igit. pbat. quia est relatiuū substantie pbat in ista. iohānes est rōnalis. iohānes est sensibilis: ⁊ talis ē plato. hic hoc relatiuū accidentis scz talis refert substantiam. pbat quia rationale sensibile sunt differentie substantiales: ⁊ omnes sunt in predicamento substantie. Dico verū argumentū cōcludit q. differentie essentialis fm rem sunt substantie. tū fm modū non habet differentia sube patet qz conueniunt essentialiter modo substantie non est cōnotare. Unde ⁊ multi logici tenent q. differentie essentialis nō sunt in predicamento substantie. sed potius in predicamento qualitatis. ⁊ fm eos res dīcuntur quales essentialit.

Arguitur tertio. Relatiuū accidentis etiam refert suū aīis sub forma vniū uocationis. pbat in ista. socrates est risibilis ⁊ talis ē plato. hoc relatiuū talis refert hoc aīis scz risibilis. ⁊ risibile est vniūoce. fm enim porphirius in capitulo de p̄prio. p̄pria passio predicat vniūoce. Dico verū argumentū cōcludit q. p̄p̄riū p̄dicat vniūoce fm modū. quia non suscipit magis neqz minus. tamē fm rē p̄dicat accidentaliter ⁊ denominatiue non quide extrinsece sicut accidentia communia. sed intrinsece. p̄p̄rium enī sequit essentiam rei ⁊ incipit essentialia rei intrinsece: Porphirius ergo dicens q. p̄p̄riū p̄dicatur vniūoce capit vniūocū non pro p̄dicato essentiali sed pro illo qđ sequit essentiam ⁊ substantiam rei intrinsece.

Arguitur quarto ⁊ ultimo. Relatiuū accidentis non fecit vnum accidens inesse diuersis rebz. igitur declarano pe. bis. nō valet. pbat aīis. quia.

idem non est in diuersis, modo omne accidens fm se est vnū. igit. Maior est arist. iij. metaph. Et. vij. metaph. 82. Accidens non migrat de subiecto in subiectum. Vnde est nota. qđ libz em accūs fecit vnā formā. ¶ Vico vez argumētū cōcludit qđ relatiuū accidentis fecit idem accūs inesse diuersis rebz. verum est idem accūs in specie sz nō in numero. z sic accidentium non concludit. Et nū de suppone terminoz absolutozū z etiam relatiuozū.

Circa tertium tractatum scientie paruo:ū logicaliū pe. bis. Querit primo Vtrum diffinitio ampliacionis z ei⁹ modi sūt sufficient assignari.

Iste est tractatus tertius partialis huius septimi tractat⁹ Pe. bis. in quo determinat de ampliacione penes quā sepius variat veritas z falsitas propositionum. Pro intellectione itaqz questionis mote.

Notandum primo qđ Pe. bis. volens determinare de ampliacione Primo reperit diffinitionem suppositionis personalis z eius diuisiones ppter hoc vt ipse ostendat qđ ampliatio fundat in suppositione personali z eam supponit: vñ dicitur ampliatio quasi ampla suppositio. ponens autem diffinitionem suppositionis personalis, dicit. Suppositio personalis, est acceptio termini cōmuniis p suis inferioribus z diuidit eam in suppositionem determinatam z confusam de quibz sufficienter dictum est in libro suppositionum. Vnde hoc necessarium non est repetere. conurbat em qđ frequentat. vt dicitur. vi. z viij. iopicozū. ¶ Quia autem ampliatio presupponit suppositionem personalem z tractatum suppositionum patz: quia minus commune presupponit magis commune: vt homo presupponit animal. Suppositio autem est ppietas termini communioz qđ ampliatio: suppo enim habz fieri circa plura. vt circa terminos communes z discretos. ampliatio autem solum circa terminos communes. vt dicit inferius. Omnis ergo terminus qui ampliatur supponit: sz non omnis terminus qui supponit ampliatur. Subiectum autē in scientia ampliatio nō est terminus ampliabilis. Et eius ppiā passio posse ampliari vel accipi ampliatiue. Secundum enim aristo. pmo posterioz subiectum scientie debet esse cōmuniissimū z primū in aliqua scientia consideratū. ad qđ omnia posterioza habent ordinē z attributionem. Et hoc in pposito est terminus ampliabilis. patet ergo qđ terminus ampliabilis in scientia pntis tractatus est subiectum.

Notandum secundo Pe. bis. ita diffinit ampliacionem

Ampliatio est extensio termini communis a minori suppositione ad maiorem. vt cū dicit homo potest esse antīps. iste terminus communis homo non supponit soluz p his qui sunt: sed etiam ampliatur ad futuros z ad illos qui possunt esse. Pro qua diffinitione intelligenda. Diffinitum pntis diffinitionis est ampliatio logicalis. vnde dicitur ampliatio quasi ampla suppositio. ad denotandum qđ terminus qui debet ampliari debet supponere. z sic ampliatio est inferius ad suppositionem. omnis em idem terminus qui supponit ampliatur. licet non e conuerso: omnis terminus qui supponit qđ etiam ampliaretur. Terminus em singularis supponit. z non potest ampliari. z h̄ pe. bis. terigit in diffinitione: cum dicitur: terminus communis: ppter excludere terminum singularem qui non potest ampliari. Pro genere autem in diffinitione ponitur extensio non capis autem hic extensio ppiē vt extensio est dilatio quātitatis realis. quomō mathematici capiunt et pbi extensioem quomodo in augmentatione reali est quantitas maioramentū: z maior extensio. Sed capitur hic extensio similitudinarie ad similitudinem quantitatē realis. sicut enim in quantitate fit extensio partium magnitudinis.

De ampliatione

dis ad maiores dimensiones scz longitudinem latitudinem et profunditatem. Sic etiam in ampliatione logicali terminus communis extenditur a minori ambitu supposito ad maiorem suppositoꝝ ambitu. vt cum dicitur homo curre. homo supponitur pro presentibus. sed cum dicitur. homo curret supponitur pro presentibus et etiam pro futuris. Et hoc per. bis. tenetur in diffinitione cum dicitur. a minori suppositione ad maiorem. Sciamus autem ampliationis aristoteli tenetur omni elencorū. dicens. laborans sanabat. Cum enim dicitur laborans. infirmus vel febricitans sanatur. laborans accipit solus pro infirmo presenti. sed cum dicitur laborans sanabat. laborans ampliatur per hoc verbum sanabat prout imperfecti temporis pro illo qui est vel fuit infirmus. et laborans valens pro positio tantum ille qui est vel fuit laborans sanabat. et sic etiam est in alijs. vt dicitur in feruis. ¶ Sequitur corollarie quod scientia ampliationis necessaria est inuenta propter ostendere veritates multarum propositionum quarum veritas non potest haberi perfecte et expressa sine scientia ampliationum. sic similiter est de falsitate multarum propositionum quarum falsitas non comprehenditur nisi expressa et cognita ampliatione terminorum. vt patet de istis. suspensus in periculo consolabitur in foro. meretrix erit virgo. senex erit puer. similiter sanctus in celo erit peccator in terra. vt dicitur inferius.

Notandum tertio Petrus hispanus in tertio ostendit

quomodo ampliano habet fieri per diuersas participationis. Primo enim fit per nomen. vt hominem esse animam est possibile. iste modus possibile qui est nomen ampliat istum terminum communem hominibus non pro illo qui est tantum. sed pro illo qui est vel potest esse. Ad quod tamen differentias temporis habet ampliare iste modus possibile vel hoc verbum potest vel eius participium dicitur in vna regula sequenti. Secundo ampliano fit per participium. vt homo potens est esse animal. Tertio ampliano fit per aduerbium. vt homo necessario est animal. in qua subiectum homo non accipitur tantum pro presenti homine sed etiam pro futuro. vt patebit inferius distincte in regulis. Postea per. bis. ponit diuisionem ampliationis. et dicit quod ampliano est duplex. Quedam enim est ampliano que fit respectu suppositoꝝ. et dicit quod ampliano potest esse albus. Alia est que fit respectu plurium temporum. vt homo necessario est animal. Ampliano enim ratione suppositoꝝ est quando terminus sumitur pro pluribus suppositis vigore ampliationis quod ante ampliationem. vt homo potest esse albus hoc subiectum homo ampliatur pro presentibus hominibus et futuris. et valet tantum homo qui est vel potest esse potest esse albus. Sed ampliano respectu temporis est quando terminus extenditur pro pluribus aut pro omnibus differentijs temporum vt homo necessario est animal. similiter hic. hominem impossibile est esse asinum. in his enim propositionibus necessario et impossibile ampliatur hominem ad omnem differentiam temporis. prima enim valet tantum quandoque homo est vel erit vel fuit necessario homo est animal. similiter secunda valens tantum. quandoque homo est vel erit vel fuit impossibile est quod homo sit asinus. Differentie etiam temporum iuxta aristoteli. philosopho. sunt tres presentis preteriti et futuri. ¶ Sequitur corollarie quod in ista hominem necessario est animal. homo ampliatur ad omnes tres differentias temporis. sed cum dico. homo potest esse albus. homo ampliat ad duas differentias temporis. scilicet ad presens et ad futurum. et non ad preteritum. quia ad preteritum nulla est potentia. vt dicitur primo celi. Et hec ampliano que est ad omnia tempora est irrestricta. sed illa que est ad aliquas differentias temporis dicitur restricta. et fit pro multis suppositis ad certas differentias temporum.

Notandum quarto et ultimo quod Petrus hispanus in fine tertius ponit duas regulas. vnam de ampliatione que fit respectu suppositoꝝ. et est ista. Ter-

minus supponens et suppositum reddens verbo habenti vim ampliandi se vel ab alio ampliatur ad illa que possunt esse sub forma termini supponentis. idest sub forma li scato termini supponentis et pro his rebus que possunt in presenti et in futuro recte per predicationem talis termini supponentis. ut homo potest esse albus. iste terminus homo ampliatur pro homine qui est vel etiam pro illo qui potest esse. ¶ Sequitur corollarie quod aliquando aliqui dicunt. ones et aliqui termini habent ampliari ex se et ratione sui. ut est hoc verbum potest. Aliquando autem habet vim ampliandi ab alio. ut verbum substantivum est. habet virtutem ampliandi ab illo participio potens vel ab illo modo possibile. ut dicendo est: potens est: possibile. ut homo est potens esse animal. et etiam in ista animal possibile est esse album. Secunda regula petri hispani est que fit respectu et ratione temporis. et est ista. ¶ Terminus communis supponens ante verbum positus. vel etiam terminus communis apponens idest post verbum positus respectu verbi habentis vim ampliandi ad tempus. talis terminus communis ampliatur pro omni differentia temporis ad presens: preteritum et futurum. ut homo necessario est animal. iste terminus communis homo ampliatur pro presentibus preteritis et futuris. ut dictum est prius.

Petrus hispanus pro ampliori noticia ampliationis habenda mouet in textu hoc sophisma. Impossibile potest esse verum. Et ad huius sophismatis intelligentiam arguit pro et contra. et finaliter respondet quod sophisma est falsum. Arguit autem primo quod sophisma sit verum. Illud quod est vel erit impossibile potest esse verum. ergo impossibile potest esse verum. tenet consequentia ab exponente ad expositam. exponens enim et exposita conuertuntur quoniam quando sunt multe exponentes: omnes conuertuntur cum exposita. non quo ad quantitates: sed quo ad veritatem vel falsitatem. ut dicitur in tractatu exponibilium. Antecedens probatur quia sequitur bene. antequam non fuisse post tempus suum determinatum eius: est impossibile: supposita veritate scripture diuine: que ostendit determinatum tempus aduentus christi. ut patet in apocalypsi iohannis. et tamen hoc modo est verum. quare concludit per huius quod impossibile est verum. In oppositum autem quod sophisma propositum sit falsum arguit sic. Quicquid potest esse verum est possibile. sed impossibile potest esse verum. ergo impossibile est possibile. quod est falsum. quia oppositum concluditur de opposito. tenet consequentia in tertio modo prime figure. scilicet varij. Et quia conclusio est falsa ergo aliqua premissarum debet esse falsa. et non maior: ergo minor. que est sophisma propositum: ergo sophisma falsum. ¶ Quod etiam impossibile non potest esse verum probatur. quia impossibile non potest esse. ergo nec potest esse verum. tenet prima a superiori negato ad inferius. esse enim verum presupponit esse. ¶ Quod autem impossibile non potest esse. quia ideo dicit impossibile: quia ei repugnat existentia in natura. Postea per hispanum respondet ad sophisma propositum. et dicit quod est falsum. et soluit ex consequenti rationem que probabat sophisma esse verum et dicit quod in probatione huius sophismatis committuntur fallacia accidentis. quod sic patet. quia ut dicitur in sexto tractatu. In fallacia accidentis sunt tria. scilicet res subiecta. attributum: et accidens. modo ista tria inveniuntur in probatione huius sophismatis. quia cum dicitur quod est vel erit impossibile tangitur res subiecta. sed cum dicitur impossibile: tangitur accidens scilicet impossibilitas. attributum autem quod significatur vtriusque inesse scilicet rei subiecte et etiam accidenti: est potest esse verum. et hoc verum conuenit vni. creditur etiam potest alteri conuenire cui tamen non conuenit. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. littera Pe. hispa. de diffinitio

De ampliatione.

ne ampliationis et eius modis est sufficienter assignata. veritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Arguitur primo. Ampliatio non est extensio termini communis. probatur sic. quia terminus singularis etiam potest ampliari. probatur in ista antichristus potest esse: que valet tantum antichristus nunc est in presenti tempore: vel potest esse in futuro tempore. Dico verum argumentum concludit quod terminus singularis ampliat per ampliacione communiter dicta: que est respectu diversorum temporum: sed non ampliat per ampliacione proprie dicta: que est respectu plurium suppositorum. terminus enim singularis non habet plura supposita.

Arguitur secundo. Terminus singularis ampliat. probatur. illud quod restringitur potest ampliari: sed terminus singularis restringitur. ergo etiam terminus singularis ampliat. Maior patet. quia restrictio et ampliatio sunt opposita privatiue: modo opposita privatiue habent fieri circa idem. ut dicitur in post predicamentis. Minor patet in ista. Iohannes albus currit. in qua iste terminus singularis iohannes restringitur solum ad album iohannem.

¶ Dico verum argumentum concludit quod terminus singularis restringitur restrictione proprie dicta: que est ratione connotationis accidentalis. Sed non restringitur restrictione proprie dicta: que est ad pauciora supposita. quia terminus singularis non habet sub se aliqua supposita nec inferius se essentialiter.

Arguitur tercio. Ampliatio non est proprietas termini supponentis personaliter. ergo determinatio Petri hispani non valet. probatur antecedens. quia terminus supponens naturaliter potest ampliari igitur suppositum non est proprietas termini supponentis personaliter. probatur autem in ista propositione: homo potest esse animal. iste terminus homo potest supponere naturaliter et supponit naturaliter quando capitur per se: et hic ampliatur per hoc verbum potest. Dico verum argumentum concludit quod terminus supponens naturaliter per se potest ampliari quando ponitur respectu dictonis ampliatiue. terminus ergo supponens naturaliter et retinens suppositionem naturalem non potest ampliari: sed cum eam non habet potest ampliari.

Arguitur quarto. Ampliatio non est proprietas termini supponentis personaliter. probatur. quia terminus supponens simpliciter etiam potest ampliari. ut patet in ista propositione. homo necessario est species. Dico verum argumentum concludit quod terminus supponens simpliciter potest ampliari quo ad tempora tantum non autem quo ad tempora et supposita simul: modo terminus qui ampliatur ad supposita et tempora vere ampliatur.

Arguitur quinto. Terminus supponens simpliciter potest ampliari quo ad supposita. igitur solutio predicta non valet. probatur autem. terminus communis potest ampliari ad supposita: sed terminus supponens simpliciter est terminus communis. igitur Maior quia terminus dicitur communis. quia predicatur de pluribus et habet multa supposita. ut dicit Petrus hispanus. in primo tractatu. in diffinitione termini communis. Minor est nota quia terminus supponens simpliciter supponit per naturam communem et per consequens ipse est communis. signum enim et signatum debet esse proportionata.

¶ Dico verum argumentum concludit quod terminus supponens simpliciter est terminus communis. quia fecit naturam communem: et talis non ampliat nec restringit. sed non est communis communicationis suppositorum: quo modo terminus qui ampliatur dicitur communis.

Arguitur sexto. Ampliatio non presupponit suppositionem. et per prius ampliatio non est extensio a minori suppositione ad maiorem. probatur antecedens. unum disparatum non presupponit aliud. sed suppositio et ampliatio sunt disparata: igitur ampliatio non presupponit suppositionem. Maior. quia unum disparatum est contrarium alteri. ergo unum non presupponit aliud. Minor. quia ampliatio et

suppositio sunt distincte species terminorum. Dico verum argumentū concluderet si suppositio et ampliatio essent vere disparata. Modo suppositio et ampliatio habēt se sicut inferius et superius. Et sic argumentū non concludit.

Arguitur septimo. Ampliatio non est extensio. igitur. probatur. p̄p̄a passio nō derelinquit suū subiectum Sed extensio est p̄p̄ia passio quāntitas realis. igitur ampliatio non est extensio. Maior. quia subiectum et sua passio cōsistentur se inseparabiliter. Minor est Aristotelis quinto methaphisice. ubi ostendit q̄ p̄p̄ium est quantitatis extendi et habere partes extra partes.

¶ Dico verum argumentum concludit de extensione reali. de qua non est ad p̄p̄ositum. Sed hic fit mentio de extensione logica et similitudinaria dicta.

Arguitur octavo et vltimo. Terminus non potest extendi a minori significatione ad scationem maiorem. igitur diffinitio non valet. probatur antecedenens. forma rei non suscipit magis et minus. sed significatio est forma termini significantis. igitur. Maior est Gilberti Porriani auctoris sex principiorū. quia forma cōsistit in quodam indivisibili. Minor pater. quia termini distinguuntur per significationes suas. modo forma est que separat et distinguit. vij. metaphisice. ¶ Dico verū argumentum concludit q̄ significatio fm se non extenditur. sed bene ratione alicuius ad dictū vel respectu suppositoꝝ et tempoꝝ. et sic etiā intelligenda est diffinitio.

Pro ampliori notitia scientie ampliatiōnum habenda. subiungende sunt aliquę regule quibus natura terminorum ampliatiōum intelligi posset et cognosci. Prima regula. Terminus positus a parte subiecti respectu verbi p̄teriti perfecti temporis: qđ est copula principalis vel etiā ipsam includens talis ampliatur pro illo qđ est vel fuit. vt homo fuit animal. que valet tantum. homo qui est vel fuit: fuit animal. Dico notanter in regula respectu verbi p̄teriti perfecti temporis. quia respectu verbi p̄teriti imperfecti temporis ampliatur terminus pro eo qđ est et erat. vt laborans sanabatur. Respectu autem verbi p̄teriti plusq̄ perfecti temporis ampliatur pro eo quod est vel fuerat.

¶ Secunda regula. Terminus cōmunis a parte subiecti positus respectu verbi futuri temporis quod est copula principalis vel copulam principalem includens ampliatur pro illo quod est vel erit. vt homo erit animal. que valet tantum homo qui est vel erit. id est nascetur. erit animal. ¶ Tertia regula. Terminus positus a parte p̄dicati respectu verbi p̄teriti vel futuri temporis non ampliatur. sed supponit et accipitur scđm exigentiam copule. vt homo fuit animal. hoc p̄dicatum animal non ampliatur: sed supponit pro animali: et accipitur qđ natum est et genitum scđm significationem temporis in illo verbo fuit designatum Sic similiter in ista homo erit animal hoc p̄dicatum animal non ampliatur: sed supponit fm exigentia temporis qđ per copulam imponitur. scilicet pro animali qđ nasci debet et generari. Ratio huius regule est ista. quia generaliter termini ampliatiui non ampliant post se terminum sequentem sed precedentem: licet negatio negat terminum sequentem huius ratio dicitur inferius. Dico notanter q̄ termini ampliatiui ampliant in ante et non in post. q̄ aliqui sunt termini ampliatiui qui ampliāt in ante et post. vt dicitur in regulis sequentibus. ¶ Quarta regula. Terminus cōmunis positus a parte subiecti respectu participij p̄teriti temporis qđ est p̄dicatum principale: terminum communem precedentem ampliatur pro illo qđ est vel fuit: vt homo est mortuus. hic participium mortuus qđ est p̄teriti temporis et p̄dicatum principale: ampliatur hoc subiectus homo pro illo qđ est vel fuit homo. Unde p̄dicta propositio valet tantum. illud qđ est vel fuit homo est mortuum. ¶ Quinta regula. Terminus communis positus a parte subiecti respectu participij futuri temporis: quod est p̄dicatum principale: ampliatur p̄

De Appellatione

illo qđ est vel erit. vt homo est generandus. hoc participium futuri temporis generandus ampliat hoc subiectum homo pro illo qđ est vel erit. vnde propositio valet tantum. homo qui est vel erit est generandus. ¶ Sequitur corollarie qđ in istis a me auditur omnis legendus. a me examinatur omnis promouendus nihil ampliat. Ratio. quia participium futuri temporis non est predicatum per se. ¶ Sequitur corollarie secundo qđ in istis homo est amandus: homo est cognoscendus: homo est diligendus. subiecta non solum ampliantur pro illo quod est. vel erit: sed ad quinque differentias temporum. nec est hoc contra presentem regulam: quia verba et participia que significant actum anime interioriorem cognoscituum habent specialem naturam et virtutem ampliandi ad quinque differentias temporum. vt dicitur inferius in vna regula speciali.

¶ Sexta regula. Terminus caput respectu huius verbi potest siue precedat siue sequatur: ampliat ad supponendum pro illo qđ est vel potest esse. vt homo potest esse animal. Iste terminus homo ampliatur ratione huius verbi potest pro illo quod est vel potest esse. ¶ Sequitur corollarie qđ hoc verbum potest capitur dupliciter. vno modo proprie pro illo quod est vel quod in futuro potest esse: et sic ampliat terminum ad duas differentias temporum. scz ad est et potest esse. Secundo capitur communiter. et sic habet ampliare ad quatuor differentias temporum scz est fuit erit et potest esse. ¶ Septima regula. Terminus supponens positus respectu illorum modorum: possibile: impossibile: contingens: necessarii: in quantum faciunt propositiones modales de sensu diuiso: ampliant terminum precedentem pro illo qđ est vel potest esse: vt sedentem possibile est ambulare. sedentem ampliat pro illo qđ est vel potest esse. Sequitur corollarie qđ modi facientes propositionem modalem habent eandem vim ampliandi cum isto verbo potest.

¶ Octaua regula. Terminus positus a parte subiecti respectu nominis verbalis in bilis vel in bile terminato: qđ est predicatum principale vel principalior pars predicti: ampliat pro illo qđ est vel fuit vel erit vel potest esse. vt homo est amabilis. hō est amandus. ¶ Nonā regula. Hec dictio prior ampliat terminum precedentem pro illo qđ est vel fuit: sed terminum sequentem pro eo qđ est vel erit: vt homo est prior asino. homo est terminus prior. quia homo est terminus scz rem excedentem in prioritate et asino est terminus posterior: quia significat rem excessam in prioritate.

¶ Decima regula. Hec dictio posterior ampliat terminum precedentem pro illo qđ est vel fuit: sed terminum sequentem pro eo qđ est vel erit. vt homo est posterior asino. hō ampliat pro eo qđ est vel erit. sed asino pro eo qđ est vel fuit. Sequitur corollarie qđ in istis regulis terminus non dicitur prior et posterior ratione situs et loci in propositione sed ratione excessus et significati. vt patet in ista. homo est posterior asino. homo non est prior terminus: sed asino. ista enim significat qđ asinus est prior. et homo est posterior.

¶ Undecima regula. Verba que significant actum anime interioriorem cognoscituum vel appetituum. vel etiam presupponentem cognitionem: terminum communem rectum ab eis a parte post: tunc ampliant eum pro eo qđ est. fuit. erit. vel potest esse. vel potest imaginari esse. vt ego cognosco venientem. iste accusatiuus venientem ampliat ad quinque differentias temporum. Sic etiam in ista. socrates apparet asinus. iste terminus asinus ampliat ad quinque differentias temporum.

¶ Duodecima regula. Verba significantia actum anime exterioriorem ampliant terminos sequentes pro eo qđ est vel immediate ante hoc fuit: vt audio sonum. sonus ampliat pro illo qđ est vel immediate ante hoc fuit. Sed in voce passiva ampliant terminum redentem suppositum verbo passiuo. vt sonus auditur. Sequitur corollarie qđ termini communes positi in propositionibus in quibus copula est precise presentis temporis: tales non ampliantur. vt homo est animal. nec subiectum homo nec pres

dicatur animal amplians. sed supponunt precise ad tempus presens: sicut copula exigit et requiritur.

¶ Circa tractatum appellaticum Queritur vtrum definitio appellationis et eius differentia a suppositione et significatione a petro hispano sit bene assignata.

Pro intellectiue questionis more Sciendum est qd iste est tractatus quartus partis alius septimi tractatus pe. his. in quo pe. his. determinat de appellationibus terminorum. Ratio autem ordinis quare pe. his. primo determinat de suppositione et ampliatione terminorum et appellatione. quia communiora debent esse priora. vt ostenditur primo philosophorum et tertio. modo suppositio et ampliano sunt proprietates et passionibus terminorum communiores et appellatio. Suppositio enim et ampliano secundum pe. his. conueniunt tamen terminis significantibus res existentes et non existentes. vt dictum est ante. Sed appellatio est proprietas termini solum conueniens termino pro existente. vt parebit in diffinitione appellationis. Ratio autem istius quare prius determinat de appellatione et de restrictione quia appellatio plus intrinsece sequitur terminum et restrictio appellatio enim sequitur terminum ratione significationis sue pro re quasi significat et significatio que est forma termini intrinseca quia sequitur rem forma enim vt dicitur secundo philosophorum est principium rei intrinsecum. Restrictio autem sequitur terminum extrinsece. quia ratione termini restringentis sibi addit. vt dicendo albus currit. Pro intellectu itaque pe. his. intelligenda.

Notandum primo qd subiectum attributionis in scientia appellationum est terminus appellans vel appellatiuus. propria autem passio est appellatio: terminus autem dicitur appellans ideoque appellat rem quam fecit. vnde dicitur appellatiuum: quasi ad plura pulsuum. diffinit autem pe. his. appellationem in textu dicens. appellatio est acceptio termini pro re existente. cuius diffinitionis diffinitum est appellatio. non quocumque modo sumpta: sed logicaliter pro nominatione rei existentis. Unde appellatio capitur quattuor modis. Primo. vt est a minore iudice ad maiorem prouocatio: et sic accipiunt iuriste appellationes: vnde et dicunt qd appellare et mendicare nulli est imbitum. Secundo accipitur appellatio grammaticaliter: et sic est significatio vnus nominis plurium rerum. vt homo dicitur nomen appellatiuum: quasi ad plura pulsuum: quia significat plures res. Tertio capitur appellatio pro accidentali et extrinseca denominatione. Et sic capit in antepredicamentis in diffinitione denominatiuorum: in qua dicitur: qd concretum habet appellationem id est accidentalem denominationem a suo abstracto. vt albus ab albedine. Quarto capitur appellatio vt est nominatio rei existentis. et sic capitur hic in proposito. ¶ Sequitur corollarie qd diuersi artifices possunt considerare idem obiectum materiale: sed non formale et diuerso modo: qualiter contingit de appellatione in proposito. pro genere autem in diffinitione ponitur acceptio. quia acceptio est communior et appellatio. modo de ratione generis est qd genus debet esse communius et suum diffinitum. Dicitur vltimus in diffinitione termini. et per hoc excluduntur orationes et syncategoremata que non appellant. ex quo non sunt termini. terminus enim est pars materialis propriis categorice. syncategoremata autem non sunt partes materialis propriis. sic et orationes non sunt partes propriis categorice. vt ostendit primo perier. Dicit vltimo. pro re existente et per hoc excludunt termini ficti vt chymera tragelaphus: que non appellant. quia non sunt res existentes. ¶ Sequitur corollarie qd non oportuit addere ad diffinitionem appellationis termini substantiuum. quia hoc sufficienter explicatur cum dicitur. pro re existente. res enim expressa fecatur substantiue quemadmodum accens in concreto a diacener.

De appellatione

Notandum secundo qd petrus hispanus post h^{oc} diffi-
nit appellationē: sequenter ostendit quomodo appellatio differt a significatione et
suppositione. et dicit qd appellatio est tantum respectu rei existētis. et ergo termini sig-
nificantes res fictas: vt chymera: vacuū non appellant: sed supposito et fectio sunt tā-
rerū existentium q̄ non existentium. Iuxta enim cōmūnem sententiam logicorum. im-
possibile est significabile. modo impossibile est non ens. Sic etiam termini fecti fm pes-
trum hispanū supponunt non pro rebus que sunt: sed pro rebus que imaginātur esse.
Postea Petrus hispanus diuidit appellationē. et dicit qd appellatio est duplex: *Que-*
dam enim est appellatio termini cōmunis pro re in cōmuni: vt quando terminus cō-
munis supponit simpliciter: vt patet in ista ppositione. homo est species. animal est ge-
nus. in quibus subiecta supponunt simpliciter pro natura cōmuni. nullus enim partis-
cularis homo est species: vt dictum est in tractatu suppositionū: sed natura humana
in cōmuni sumpta est specifica: et tunc termin^{us} qui sic appellat hoc qd fecit hoc appel-
lat: et p illo etiam supponit. *Alia* autem est appellatio termini cōmunis pro suis in-
ferioribus. vt quādo terminus communis habet personale suppositionē. vt homo cur-
ricū qua iste terminus homo appellat solū particulares homines existentes. et tunc
terminus non supponit et appellat pro illo quod significat. quia iste terminus cōmunis
homo fecit hominē in cōmuni. et supponit pro particularibus: similiter appellat p
particularibus.

Notandum tercio pro intelligentia appellationum ter-
minorū quas alij logici ponunt. Notandū qd termini sunt duplices. quidā sunt termi-
ni cathegorematici: et et quidā sincathegorematici. Termini cathegorematici sunt qui
per se aliquā rem significant: vt homo animal asinus. Sed termini sincathegorematici
ei sunt qui per se nullam rē significant. vt. omnis. null^{us}. Dicitur enim primo perierme-
nariū. Omnis non est vniuersale: sed vniuersaliter psignificat. Termini aut cathego-
rematici sunt duplices. quidā absoluti. scz qui fecant res de predicamento substantie.
vt homo. animal. Alij vero cōnotatiui. scz qui significāt res de predicamento acciden-
tis. vt albi niger. magnus paruus. Et terminus cōnotatiuus habet duplex significā-
tū. quoddā materiale et quoddā formale. Materiale est quod fecat terminus principaliter
et ex consequēti. Formale autē est qd fecat principaliter. vt albus est terminus cōnota-
tiuus: et fecatione materiali fecat substantiā: formali autem fecat qualitātē in existentem
illi substantie. Unde dicitur cōnotatiu^{us} quasi cū alio significatio vt materiali fecatū for-
male fecatiuus. Unde et dicit in predicamētis qd albus solū qualitātē significat. Ter-
minum itaqz cōnotatiuum accidentales principaliter fecant accidens. et sequenti aut fecant
substantiā et subiectū in quo est tale accidens. Duplex aut cōmūniter assignat appel-
latio. quedā est appellatio forme. et quedā rōnis. Appellatio forme est acceptio termi-
ni p significatōe suo formali per modū adiacētis vel nō adiacētis pro aliqua differe-
ntia rēporis. vt homo est albus. hoc adiectiuū albus appellat suum formale scz albedi-
nem adiacere homini. omnis enī forma accidentalis denominat rem accidentaliter cui^{us}
est forma. Quādoqz autē fit appellatio forme positiue. vt iohānes est diues. hoc adie-
ctiuū diues significat iohanni adiacere diuitias positiue. Sed cū dico. Iohānes est
pauper. hoc adiectiuū pauper significat diuitias adiacere iohanni pauatiue. id est
non inesse ei. Et appellatio forme est duplex. quedam est appellatio forme simpler.
quando scz vniū accidens tantū significat inesse alicui rei: vt homo est bonus. Iohā-
nes est faber. *Alia* est appellatio forme varie. quādo scz plura accidentia denomināt
vnam rem et significāt inesse vni rei. vt Iohannes est albi monachus. Iohanni sig-
nificantur inesse duo accidentia. vnum albedinis quo ad habitum. secundum quo ad

professionem. Iohannes enim dicitur monachus rōne professionis: et 'albus monachus ratione habitus. licet ipse possit esse niger in corpore.

¶ Sequitur corollarie primo quod non est inconueniens vni rei inesse plura accidentia etiā specificē distincta. patet hoc auctoritate Aristotelis primo physicoꝝ dicentis. quod infinita id est accidentia insunt vni subiecto. vnde idem homo est musicus et albus.

¶ Sequitur corollarie secundo quod vniū accidens potest esse subiectum alteri in vna re substantie et non vbi subiectū quod sed subiectū quod. Offēdit enim Aristoteles in predicamentis quod omnia accidentia insunt substantie naturali mediāte superficie et quantitas. vnde et dixit. tantum album dices quanta est superficies albi.

Notandum quarto et vltimo quod alia est appellatio ratio-
nis. et est acceptio termini pro suo significato. vel scatis sū illam determinatā ratio-
nem sū quā talis terminus sciat significatū suum. vt est hoc verbū cognosco: quod ter-
minū cōmune sequentem facit appellare suam rationē et eam concipi sū rationem
formalem suam. Cum enim dico cognosco venientē. iste actūs venientē appellat suā
rationē. et valet tantū. ego habeo rationē et conceptū venientis. ratio autē venientis
est cōtinue accedere et appropinquare. Vnde ad veritatē istius cognosco venientem
requiritur quod habet apud me conceptū quare aliquis dicitur veniēs. conceptū autem
quare aliquis dicitur veniēs quia cōtinue accedit et appropinquat. Est autē reglā ge-
neralis appellationis rōnis. Vniū terminus significans actū anime interiorē cog-
noscatūū vel presupponentē cognitionē terminū cōmune sequentē. in quem transit
vel transire denotatur actūs illius verbis: facit appellare suam rationē formalem. vt
cognosco venientem. similiter hic: a me cognoscitur veniēs. iste nominatiū veniens
appellat suam rationem.

¶ Sequitur corollarie. primo. quod ad veritatem istius cognosco venientē non requiritur
quod cognoscat illū hominem qui venit quo ad eius personā vel substantiam: sed requi-
ritur ad veritatē eius quod habet conceptū venientis: vt dictū est.

¶ Sequitur corollarie secundo. quod iste due non valēt idem: venientem cognosco: et cog-
nosco venientem. Ratio quia ad veritatē istius: venientem cognosco: sufficit quod cog-
nosco istū hominē et personā eius qui venit. Sed ad veritatē istius cognosco veniēs
tem requiritur quod habet conceptū de veniente: quare dicitur verius. Dicitur autē aliquis
veniens quia cōtinue accedit et appropinquat.

¶ Sequitur corollarie tercio quod iste due natura intendit monstrū: et natura monstrū
intendit: differunt penes appellationē. in prima enim est appellatio rōnis: et est falsa.
valet enim tantū quod natura intendit monstrū sub rōne monstrum: modo hoc est falsum.
Ratio enim monstrū est dissimilis annexa rei monstruose: modo talem dissimilitudinem
et defectū natura nō intendit. Dicitur enim secundo de generatione. Natura intendit id
quod melius est. Secunda autem est vera. scz natura monstrū intendit. quia in ea nō
est appellatio rationis. et valet tantū. quod natura intendit et producit illam rem in qua est
talis dissimilitudo. et hoc est verū. quia nutrit eam: augmentat et conseruat

¶ Sequitur corollarie quarto quod iste due non valent idem. Iohannes percussit pa-
pam: et iohannes papam percussit. Ratio quia in prima est appellatio rationis. in
secunda non. vnde prima valet tantū: Iohannes percussit papam tempore papatus
sui et sub ratione papatus. Secunda autem valet tantū iohānes percussit illū qui
nunc est papa: licet non tempore papatus.

¶ Sequitur corollarie quinto quod iste due non valēt idem. Aristoteles cognouit deum
trinū et vnum: et Aristoteles deum trinū et vnum cognouit. Ratio quia prima est fal-
sa: quia valet tantum. Aristoteles cognouit deum sub illa ratione qua trinus et vnus:
quod est falsum. Aristoteles enim hoc non credidit quod aliquid esset vnum in essentia

De appellatōne

et trinum in personis. ipse enim est philosophatus humano modo. hoc autem est supra intellectum humanū: intelligere aliquid esse unū in essentia et trinum in personis. Secunda autem est vera scilicet quod Aristoteles deum trinum et unum cognouit. Ratio quia ipse cognouit ex effectibus et bono ordine rerum quod esset unum ens primum a quo dependent celum et tota natura. et hoc ens primum est unū in essentia et trinum in personis. ¶ Sequitur corollarie sexto quod iste due non valent idem. Monachus amat pecuniā. et pecuniā monachus diligit. Prima enim est falsa. quia valet tantum quod monachus diligit pecuniā sub ratione pecunie et proprietatis: quod est falsum. monachus enim non debet habere proprium. Sed hec est vera. monachus pecuniā diligit in quantum pecuniā est quoddam ens: et sic omnia entia quia a deo sunt mediate vel immediate diligimus.

¶ Sequitur corollarie septimo quod non est idem dicere: omne nomen significat substantiā et omne nomen substantiā significat. Ratio quia prima est falsa ratione appellatōis et secunda vera. Prima enim valet tantum quod omne nomen significat substantiā sub ratione substantie. modo hoc est falsum. quia ratio substantie est esse genus generalissimū et communissimū predicatum in genere substantie. modo non omne nomen significat generalissimū et communissimū predicatum in genere substantie: sed solū hoc nomen substantia. et sic iohannes petrus non significant substantiā. Secunda autem est vera. quia valet tantum quod omne nomen substantiā significat capiēdo substantiā communiter. licet non sub ratione substantie.

¶ Sequitur corollarie octavo. quod licet in omnibus exemplaribus adductis sit transpositio nominum: et nomina et verba transposita idem significant: tamen non sequitur quod omnes propositiones predictae essent equaliter vere. Ratio quia hoc dictū Aristoteles quod nomina et verba transposita idem significant: intelligitur: non varians proprietatem terminorum. Si enim mutatur ampliatio: appellatio: restrictio: transpositione nomen et verborum: ipsa non significant idem. ut patet ex declaratione.

¶ Sequitur corollarie finaliter. non eodem modo notabile tertium et quartū loquuntur de appellatōne quādamodum Petrus hispanus nec eodem modo accipitur appellatio in notabili tertio et quarto sicut in textu Petri hispani ut patet ex dictis. quia enim appellatio terminorum expressa in notabili tertio et quarto maxime variat veritates. et falsitates propositionū in omni arte et scientia: necessarium fuit adducere quomodo alij logici loquuntur de appellatōe terminorum: inter omnes proprietates terminorum appellatio in notabili tertio et quarto expressa est notabilior et pulchrior et ad veritates propositionū et falsitates plus necessaria. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Determinatio Petri hispani de Appellatōne et eius differentia a suppositione et significatione in textu est bene et sufficienter assignata. Claretas huius conclusionis patet ex notabili primo et secundo.

Arguitur primo: logicus non habet determinare de appellatōnibus. igitur. probatur antecedens. Diversi artifices habent considerare diversas obiecta. sed grammaticus determinat de appellatōnibus. igitur non logicus. Maior est nota ex Aristotele primo posteriorum. Minor quia grammaticus determinat de qualitate. modo quaedam qualitas est appellatiua. Nomen enim illud dicitur esse appellatiuum quod pluribus est commune. ut homo animal.

¶ Dico verum argumentū concludit quod grammaticus determinat de appellatōe: hoc est de comuni significatione nominum: et etiā logicus determinat de appellatōe: sed non eodem modo. ut dictū est in notabili secundo.

Arguitur Secundo. Diffinitio appellationis Petri hispani non valet. probatur. quia plures termini appellant qui non significant res existentes. probatur. nomina abstracta appellant. ut nomen est. et tamen non significant res existentes. ut albedo est. albedo appellat et non significat rem existentem. albedo enim significat accidens. modo accidens non est per se existens. accidens enim semper est in alio et cadit in aliud. ut dicit Porphyrius.

Dico verum argumentum concludit quod nomina abstracta accidentium non significant res per se existentes secundum rem. tamen sufficit quod secundum modum significanti. sunt enim talia nomina substantiua. modo nomen substantiuum significat per modum per se statum. et non alteri inherenti.

Arguitur tercio. Et diffinitione appellationis sequitur falsum. ergo ipsa non valet. probatur antecedens quia sequeretur quod termini supponentes simpliciter non appellarent. probatur. quia terminus qui debet appellare debet accipi per existentem. sed terminus acceptus simpliciter non accipitur per existentem. Maior patet. ex diffinitione appellationis. minor quia esse existens et existere in rerum natura conuenit singularibus. existere enim est actus. modo actus sunt suppositorum et singularium modo vltimo non est singulare. ut probatur primo posteriorum. unde bene dicit Aristoteles in predicamentis. Non existentibus primis substantiis impossibile est aliquid aliorum remanere.

Dico verum argumentum concludit quod licet vniuersale non habet esse existentie et actus. le existere secundum se tamen sufficit quod hoc habeat ratione singularis in quo est. vel etiam possumus dicere quod licet terminus supponens simpliciter non appellat esse et existere existentem. tamen appellat esse et existere essentie.

Arguitur quarto. Et diffinitione appellationis sequitur falsum. igitur ipsa non valet. probatur sequela. quia sequeretur quod termini communes non appellarent quod falsum est. probatur. quia illud quod appellat fecit rem per se existentem. sed termini communes non fecerunt rem per se existentem igitur. Maior patet ex diffinitione. Minor probatur. quia illud quod fecit rem existentem fecit hoc aliquid. termini autem communes non fecerunt hoc aliquid. sed fecerunt quale quid. ut dicitur in predicamento substantie circa terciam proprietatem predicamenti. ubi dicitur quod substantia prima significat hoc aliquid. sed substantia secunda significat quale quid.

Dico verum argumentum concludit quod licet termini communes non fecerunt aliquid cui conuenit per se existere in natura secundum primariam. tamen secundaria. et hoc sufficit fecatione enim primaria termini communes significant naturam communem. licet fecatione secundaria fecerunt et important singularia. que participant illam naturam communem. ut dictum est sufficienter in suppositionibus.

Arguitur quinto. Appellatio non differt a suppositione et significatione igitur determinatio per. hispani non valet. probatur antecedens. quocumque vni et eis de sunt eadem inter se sunt eadem. sed appellatio suppositio et significatio sunt eadem vni terminorum. igitur inter se sunt eadem. et per primum non distinguuntur. Maior est Aristoteles. primo philosophorum. Minor quia idem fecit appellat et supponit. ut in ista propositione homo currit iste terminus homo fecit supponit et appellat. Dico verum argumentum concludit quod suppositio appellatio et fecatio sunt aliquando idem materialiter respectu vni termini cui conueniunt. tamen non sunt idem formaliter et ratione. quod admodum etiam albi et musci sunt idem materialiter et subiectiue. ut dicitur primo philosophorum. tamen differunt formaliter.

Arguitur sexto. Terminus communis supponens simpliciter non appellat igitur littera per. hispani. falsa. probatur antea. illud quod appellat fecit rem existentem. sed nullum vniuersale existit. igitur terminus communis non appellat. Maior est per. hispani. textu. Minor per quod illud quod existit est singulare. quia omne quod est ideo est quia vnum numero est. constat autem quod vniuersale non est singulare. ut dicitur primo per

Restriictione

sterior. vniuersale enī est vbicq; et semper: singulare autē est hic et nunc. ¶ Dico verū argumentum concludit qd omne qd est in vltimo actu nature hoc est singulare: qd scē est generabile et corruptibile. hoc autē non conuenit vniuersali per se: quia vniuersale non est generabile per se nec corruptibile per se: sed est generabile ad generationem singularis: et corruptibile ad corruptionem singularis: et etiam licet vniuersale non existit quo ad esse existentie per se: tñ sufficit qd existit fm esse essentie et nature sue pprie.

Arguitur septimo. Terminus singularis non fcat. igitur terminus singularis non idem fcat et appellat. probatur añs. significare est intellectus rei constituere. sed singulare non est intelligibile: ergo terminus singularis non fcat: et p pñs non appellat. Maior est aristo. primo periermenias. Minor quia sensus est singularium: et intellectus vniuersalium. modo vniuersale non est singulare ¶ Dico verum est qd singulare non est intelligibile primo et directe: sed ex pñi ei indirecte. quia intellectus intelligens vniuersale: ex pñi intelligit omnia sua singularia.

Arguitur octauo. Ex diffinitione appellationis sequit falsum. igitur ipa non valet. pbatur añs. quia sequeretur qd nomina accidentium non appellaret qd est falsum. per nomina enim accētium fit aliquando appellatio forme simplicis aliquando appellatio forme. aliquando etiam fit appellatio rationis. vnde et aristo: scdo elencorū ostendit qd ista pñia non valet. cognosco consensum: et consensu est veniens ergo cognosco venientem. et istam pñiam cōcedit. consensum cognosco: et consensu ē veniens. ergo venientem cognosco: et non propter aliud nisi ppter variationem appellationis. pbatur sequela. quia terminus qui debet appellare debet scire rem existentē. vt dicit diffinitio. Constat autem qd nomina accidentium non fcat ex ēntes: sed inherentes vt accidens: modo accidens semper cadit ad aliud. vt dicit porphyrus.

¶ Dico verum argumentum concludit qd nomina adiectiua quantum ad scationem suā formalem non appellant: sed quantum ad suā significationem materialem: in quantum scē nominant materiam subiecto cōiunctam. Et sic possunt appellare. vnde et aliqui dicunt. qd adiectiua masculini et feminini generis non appellant. quia talia capiuntur pure adiectiue: sed adiectiua in neutro genere capra et substantiata bene appellant. et fm istum modum modificanda est diffinitio appellationis.

¶ Circa tractatus restrictionum Queritur primo Vtrū diffinitio restrictionis et eius due diuisiones euz primis tribus regulis a petro hispano sint sufficienter assignate.

Iste est tractatus quintus partialis septimi tractatus Pe. his. in quo pe. hispa. des. terminat de restrictione terminorum. Questio itaq; mora tria querit. Primo querit. vtrū diffinitio restrictionis quam ponit pe. hispa. textu sit sufficienter assignata. Secundo querit. vtrum due diuisiones restrictionis sint bene posite. Tertio querit. vtrum pme tres regle restrictionū in textu sint sufficiēt assignate. Pro intellectu parit pme

Notandū est p:imo. Petrus his. ita diffinit restrictionē Restrictio est coarctatio termini cōmunis a maiori suppositione ad minorem. Pro cuius diffinitionis intelligētia notandū qd diffinitū pñentis diffinitionis est restrictio logicalis: Dicit autē restrictio quasi stricta suppo: terminus em qui restringit trahit p dictionem restringentem a suppositione maiori ad minorem. merito itaq; interpretatur restrictio quasi restricta supposito. vt cum dico homo currit: homo accipitur indifferenter pro masculis et etiam femellis: sed etiam cum dico albus homo currit: iste terminus homo restringitur per hoc adiectiuum ad standum solum pro masculis et non femellis. similiter cum dico homo currit: homo accipit indifferenter p albis et nigris

hominibus: sed cum dico albus homo currit: solū accipitur p albis: ppter hoc adiecti-
uum albus quod additū huic termino cōmuni homo: restringit ipsum p albis tantū.
¶ Sequitur corollarie quod terminus vbi cūq; ponitur eque multa fecit significa-
tione essentiali z primaria: licet non pro eque multis supponit. Restrictio ergo nō fit
pro scatione primaria z essentiali terminoz: sed solū p scatione accidentalī: que est
suppositio termini. In ista ergo ppositiōe albus hōmo currit: iste termin⁹ hō fecit om-
nes homines tam albos q; nigros scatione primaria et essentiali: istū accidentaliter ac-
cipitur solū p albis p quibus supponit. Sic z in ista ppositione, iste homo currit: iste
terminus hō scatione essentiali et primaria fecit omnes homines: tamen significatiōe
accidentalī ratione restrictionis solū accipitur p vno z p vno supponit. Pro genere au-
tem in diffinitōe ponitur coartatio. Coartatio est cōmuniū quoddam q; restrictio.
omnis enim restrictio est coartatio: sed non e contra. Cum dico mortuus homo: sibi
imaginabilis homo: est quedā coartatio terminoz: tamē ppter non est restrictio. Cū
enim dico mortuus homo: non est suppositio: sed restrictio est quedā suppositio. Dicitur
in diffinitione vterius termini cōmuniū: ad denotandū q terminus singularis pro
prie nō restringitur vnde cū dico albus iohannes: niger iohānes: non est ppter restric-
tione. Ratio quia restrictio fit p suppositis pro quibus termin⁹ supponit: modo iste ter-
minus iohānes non habet sub se supposita: quia termin⁹ singularis non habet inferi⁹
se. Sed cum dico albus iohānes: niger iohānes: est quedā determinatio accidentalis
huius quod est iohānes nō quidem pro suppositis sed p modo determinatiōe accidē-
tali. Vltimo cum dicitur: a suppositione maiorū ad minoz: tangitur dīctia inter am-
pliationem z restrictionē. in ampliatione enim est lata et ampla suppositio. i restrictio-
ne vero restricta et diminuta. Sequit^r corollarie q subiectū sciētie hui⁹ tractatū
est terminus restringibilis: patet quia est communissimum in sciētia huius tractatū
i consideratū primo notū. modo hoc requiritur ad subiectū sciētie. vt ostendit pri-
mo posterior. Eius autē ppria passio est posse restringi vel restrictio: que ostenditur
ei inesse p diffinitionē subiecti: ipsam ponendo p medio: et propziā passionē p maiorē
extremitate: et ipsum subiectum p minoz. sic arguēdo. omne quod coartatur a maiorē
suppositione ad minoz ē hoc restringitur: sed terminus restringibilis coartat^r a maiorē
suppositione ad minoz: ergo terminus restringibilis restringitur vel pōt restringi.

¶ Notandum secundo. q postquā Petrus hispanus po-
fuit dionē restrictionis ponit duas diuisiones restrictionis. Prima q quedā restrictio
it per nomen: et maxime p nomen adiectiuū: vt albus homo: iste terminus cōmuniū
homo restringitur solū pro hominibus coloratis albo colore z non nigro nec medio.
ratio autem istius quare nomen adiectiuū restringit substantiuū: q; nomen adiectiuū
fecit formā substantiuū vero materiā. forma autem ponit rem in specie z esse. vt dicit^r
primo p^risicoy. Alia fit p verbū. vt homo currit: iste terminus homo restringit solū
ad presentes. Alia fit per participiū. vt homo currens disputat: iste termin⁹ homo re-
stringitur solū pro p^rsentibus. Alia fit per implicationē: vt homo qui est albus currit: iste
terminus homo restringitur per hoc cōplexum qui est albus: ad standū solum pro al-
bo homine. vnde Implicatio est cōplexum ex relatiuo qui que vel quod restrictiue
capit: et adiectiuo ei addito: qui enim vel que vel quod restrictiue capit^r restringit ter-
minū qui ponitur a parte subiecti ad standū p his vel pro illo fm q determinatio ac-
cidentalī addita ibidem requirit^r vt hic homo qui est albus currit. hoc relatiuum qui
restrictiue capit^r cum isto addito est albus dicitur implicatio: et restringit illum ter-
minū homo ad stādum pro illo pro quo hoc adiectū albus exigit. vnde hoc totum
homo qui est albus supponit pro homine albo. Eadem restrictio vel similis potest fie-
ri a parte predicati. vt homo currit qui est albus. vnde z in textu dicitur q hoc totum

De restrictione

qui est albus dicitur implicatio. Restrigitur autem implicatio s^m vim et naturam adie-
ctui quod in tali implicatione includitur. Postea Petr⁹ hispa. ponit secundam diu-
sionem restrictionis. et est. Restrictio facta per nomē: quedam fit per inferius: cū scz
inferius additū superiori restringit superius. vt animal homo currit: animal per se possi-
tum accipitur pro quolibet animali. sed cum dicitur. animal homo. accipitur solū pro
animali quod est homo. Alia est restr. cū que fit p differentia specificā z essentialē
additā suo generi. et tunc differentia addita generi. vt dicit Porphyrus. cōstituit spes-
ciem. vt dicēdo. animal rationale. differentia enim adueniens generi cōstituit speciem.
Alia restrictio fit per adiectiua accidentiū. vt dicēdo. albus homo currit. hoc adie-
ctiū albus restringit hoc substantiū homo solū ad supponendū p albis hominibz.

¶ Sequitur corollarie primo q aduerbia pprie non restringunt dicendo: valde bene:
vel currit velociter. Ratio quia dictio restringens restringit terminū cui addit ad sup-
positionē: sed verba quibus adduntur aduerbia nō supponūt. dictū enim est ante in li-
bro suppositionū q verba copulant z adiectiua: sed non supponunt.

¶ Sequitur corollarie q p nomina licet adduntur terminis cōmunibz vt dicēdo iste
homo currit: tamen p nomen solum restringit terminū cui additur secundū rem: ex q
pronomina quodāmodo sunt adiectiua. modo adiectiuo q est restringerendū tamē p
nomina restringunt secundū rem et modū simul. quia tale restringēs debet esse verū
adiectiuū: z debet postponi illi qd restringitur. vt homo albus. modo p nomina ppo-
nuntur suis determinabilibz. vt iste homo currit. Etia p nomina ideo non restringunt:
quia restrictio fit in vna specie suppositionis tantū. scz in personali. modo cū dicitur iste
homo est suppositio discreta et personalis. s^m petrū bupanū. vt dictum est in scientia
suppositionum.

Notandum est tercio q pe. his. cum diuisione restrictio
nis ponit plures regulas. Et primo ponit regulā de restrictionē que fit p nomen. z est.
Omne nomen non diminutēs nec habens vim ampliandi adiunctū termino magis
cōmuni ex eadē parte restringit talē terminū cōmunem ad supponendū pro his ad
que erigit sua scatio. vt animal homo. iste terminus homo addit^r huic termino animal
restringit ipsum ad scata sua. cū enim dicitur animal homo. iste termin⁹ animal nō accipit-
tur p quolibet animali indifferēter: sed solū p animali quod est hō. Sic similiter hic
homo albus. iste termin⁹ homo restringit z accipitur t^m p hoibz albis rationē huius
adiecti. scz albz. Dico notanter primo in regla. omne nomē non diminutēs ppter noia.
vel participia que sunt determinatiōes diminutēs. vt mortuus: corruptus. que pprie
non restringūt illud cui adduntur: sed potius eius rationē formale minuūt. Cum em
dicitur homo mortuus: hoc participiū mortuus: qd s^m logicū est nomē cōmuniter ca-
piendo nomen vt cōprehendat sub se participiū minui rationē z verā essentia hois.
homo enim mortu⁹ nō est hois: sed est cadaver hominis. Dico notatē in regla scz
cundo non ampliās. qz nomē ampliatiū additū termino: nō restringit ipsum a maio-
ri suppoē ad minozē: sed potius ampliat et auget eius suppositionē: vt est hoc partici-
piū potens. s^m hoc verbū potest. Cum em dicitur homo: per se stat p homine viuo
qui actū est in mūdo: sed cū dicitur. homo potēs esse: homo accipitur p homine q po-
test adhuc generari: licet non est in mūdo.

¶ Sequitur corollarie q dicēdo homo albus. albus vno respectu est plus cōmune
q homo. patet quia albus vel eius formale albedo reperitur in pluribus q homo
vel natura humana. albedo enim reperitur in pluribus rebus q natura humana. im-
mo albedo non reperitur in homie quo ad totam speciem. plures enim sunt nigri q albi
in mūdo. vt patet ex descriptione Ptolometi in cosmographia sua. Alio em respectu
est minus cōmune q homo: vt si albus refertur ad omnes homies quia non omnes

hoies sunt albi: sed multi sunt nigri et medio colore colorati. ¶ Sequitur corollarie qd in ista hō albi currit albi pōt restringere hoies et hō pōt restringere hoies h. qd ē albi: secundū diuersum respectū significandi cōmunionis vel minus cōmuniis. et ergo dicit Petrus hispanus in textu: qd in ista. homo albus: vtrumq; coartat alterū secundū diuersa. id est secundū diuersos respectus. vt dictum est. Dico notanter in regula positis a parte eadem vel eiusdem extremi. quia si nomen diminutis poneretur a parte alterius extremi: vt a parte predicati: tunc non restringeret terminū posuit a parte subiecti. vt patet in ista homo est albi. vt statim probabitur inferius. si em̄ in ista homo est albus: predicatum restringeretur et subiectum: tunc ista esset necessaria: homo est albus. valeret em̄ tantū qd homo albi est albi homo: qd est necessariū: et tamē ista est cōtingens et in materia contingenti. homo est albus.

Notandum quarto et vltimo qd petrus hispanus in textu ponit secundam regulā: et datur de termino restricto. et est. Signū vniuersale siue affirmatiuū siue negatiuum additū termino restricto non distribuit ipsum nisi p his rebus et suppositis ad que supposita restringitur per terminū restringentem et additum. vt patet in ista: omnis homo albus currit. iste terminus homo restringitur p hoc adiectiū albus solum. p albis hominibus et etiam distribuitur p hoc sine adiecto: ergo: omnis solum pro albis. Ratio quia omne quod recipitur fm naturā recipientis recipitur vt dicit cōmentator tercio de anima. sed quia natura et virtus distribuuntur huius sine adiecto: ergo: omnis recipitur in terminū qui restringitur et stat solum pro albis et per consequens etiā distributio huius signi omnis: est solum pro albis.

¶ Tercia regula quam ponit Petrus hispanus in textu est. Terminus restringens siue sit nomen siue verbum positus a parte predicati non restringit terminum posuit a parte subiecti quo ad significationē principalem eius licet potest eum restringere quo ad consignificationem. vt patet in ista homo est albus. hoc adiectiū albus positum a parte predicati non restringit istum terminū homo positū a parte subiecti: quo ad significationē principalem: vt ad albos homines: sed solū quo ad consignificationem eius: vt pro masculinis: et quo ad genus masculinum. Ratio autē istius quare adiectiū posuit a parte predicati non restringit terminum posuit a parte subiecti p significationem: vel quo ad significationem principalem. vt in ista. homo est albus. quia tunc in ista. omnis homo est albus. hoc sine adiecto: ergo: omnis adueniens huic termino homo distribuit solum ipsum pro albis hominibus: iuxta regulā secundam predictam. dicendo. omnis homo est albus. et valeret tantum. omnis homo albus est homo albus. et per consequens iste due equiualeret. homo est albi. et omnis homo est albus: ex quo subiectū in ambobus equaliter se haberet ad suppositionē et restrictionem. quod falsum est. quia ista conceditur. homo est albus. et ista negat. omnis homo est albus. et etiā ista esset necessaria. homo est albus: valeret enim tantū: qd homo albi ē albus homo: modo ista est necessaria: quia idem predicat de seipso: et omnis talis ē necessaria. Istis notabilibus sistantibus est.

Conclusio responsalis ista. Diffinitio restrictionis et eius due diuisiones cum tribus regulis primis a Pe. hispa. in textu est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus in corpore questionis adductis et declaratis.

De restrictione

Arguitur primo. Restrictionis diffinitio non est bene posita. igit. pbat. quia restrictio non solum conuenit termino cōmuni: sed etiam termino singulari. pbat. in ista. socrates albus currit. in qua iste terminus singularis. socrates restringit. pro socrate albo ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ in ista. socrates albus currit: iste terminus singularis socrates restringit non quo ad supposita: quia nō habet inferius semet habz supposita sub se: sed bene restringit. quo ad fcaonem: et ita li non datur diffinitio ista restrictionis: sed de prima.

Arguitur secundo. Terminus non potest restringi. igit. diffinitio restrictionis p̄supponit falsum. pbat. añs Accidentale non aufert essentialē: sed significatio est essentialis termino: et non potest abesse termino. ergo terminus non potest restringi. Maior est nota. quia accidens non est de intellectu essentiali rei. ymmo accūs potest adesse et abesse rei p̄ter rei corruptionem. vt dicit porphi. quia fcatio ē forma termini. modo forma est pars essentialis rei. q̄ autem fcatio sit forma termini pbat. quia forma est que separat et distinguit. vt dicit septimo methaphisice: modo termini distinguuntur per fcatio nes eorū formales. vnde est principz in logica. terminus vbiq̄q̄ ponitur eque multa fcat. vt cum dico homo albus homo fcat omnes homines siue albos siue nigros: et per p̄ns non restringitur ad albos. ¶ Dico verū argumentū cōcludit q̄ terminus vbiq̄q̄ ponitur eque multa fcat significatione essentiali: sed non oportet q̄ fcatio ne accidentali. modo restrictio est fcatio accidentalis termini: et etiam restrictio fit quo ad supposita pro quibus terminus cōmunis supponit: et non quo ad fcaonem termini absolutam.

Arguitur tertio. Determinatio diminuens etiā habet restringere terminum cui addit. igitur regula p̄ma non valet. pbat. añs. dicendo. homo est albus secundum dentes: vel ethiops est albus secundum dentes. hic albus restringit hoc quod est dētem: valet enim tantū q̄ ethiops. denominatur solum albus secundum dentes. ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ determinatio diminuens distrāhēs vel priuās illa non restringit. vt picum: similiter mortuum: et generaliter omnis determinatio diminuens que facit oppositum in adiecto: et de tali intelligit regula. s̄ de determinatio diminuens rationem illius cui additur secundum denominationem. vt patz in exemplo adducto: vbi albus additum huic qd̄ est dētem: solum denominat albedinem inesse dētib.

Arguitur quarto. In ista oratione albus homo currit. non est mutua restrictio sic q̄ adiectiuum restringeret substantiuū: et e converso substantiuū resstringeret adiectiuū. vt dicit pe. his. in notabili post primam regulam. pbat. sic quia substantiuum non potest restringere adiectiuum. pbat. quia omne restringens est determinans: sed omne determinans fcat per modum adiacētis. modo substantiuū fcat per modum substantis. igit. substantiuū non restringit adiectiuū. Maior est nota. quia omne restringens determinat illud qd̄ restringit. Minor. quia accūs determinat substantiam et p̄dicata accidentalia denominant suā substantiam et determinat huius per modum adiacētis. ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ p̄prie loquendo substantiuū non determinat adiectiuū sed e contra adiectiuum determinat et restringit suū substantiuū. Adiectiuū enim non supponit: sed tm̄ copulat: ideo non potest restringi ad suppositionē. Pe. aut. his. dicens in textu. q̄ substantiuū restringit adiectiuū loquitur de restrictione cōmunit dicta et imp̄pria.

Arguitur quinto. Adiectiuū non restringit substantiuum. pbat. sic. omnis restrictio fit respectu suppositi: s̄ adiectiuū nō supponit. q̄ adiectiuo nō cōuenit restrictio. maior patet ex diffinitione restrictionis. et etiā dicitur restrictio. quasi restricta supposito. Minor est nota ex his que dicta sunt circa diffinitionem suppositionis et copulationis. vbi dictū est q̄ adiectiuo non supponunt sed copulant tantum

Dico verum argumentū concludit q̄ restrictio passiuā p̄supponit suppositionē: et illud qđ restringit passiuē hoc supponit: sed non est hoc verū: sed de restrictione actus: modo adiectiuū conuenit restrictio actiuā p̄prie: 2 non passiuā nisi improprie.

Arguitur sexto. In ista p̄pōne. omnis homo albus currit. iste terminus homo distribuit p̄ omnib; hominib;. ergo non solus pro albis: vt dicit regula scđa p̄batur sic. Qui dicit omnis nihil excludit. sed in hac p̄pōne. omnis hō albus currit. hoc signū omnis ponit. igit̄ iste terminus homo distribuit absolute p̄ omnib; hominib; albis 2 nigris simul: 2 non solum pro albis. vt dicit regula. Maior est aristo. p̄mo celi. minor pars. q̄ hoc sine cathegorema. omnis habet p̄p̄iā naturā: q̄ distribuit terminum sequentē comunē pro omnib; suis suppositis: vt dicit pe. his. in tractatu distributionum circa determinationē huius signi omnis. **D**ico verū argumentū concludit q̄ hoc signū v̄le omnis distribuit terminū comunem cui additur pro omnib; suis suppositis: si talis terminus accipit absolute 2 fm se 2 libere. sed quādo terminus comunis restringit per aliq̄ additōnē vel restrictionē: additā: mō oportet q̄ signum v̄le omnis distribuat pro omnib; suppositis absolute. qualiter est in p̄posito.

Arguitur septimo. Nullus adiectiuū potest poni a parte predicati. igit̄. p̄batur añs. nullū adiectiuū est p̄dicatū. igit̄. p̄bat. de predicato debet fieri subiectū in conuersione. s; adiectiuū nunq̄ est subiectū. igit̄ adiectiuū nūq̄ potest esse p̄dicatū: nec poni a parte p̄dicati. maior pars. ex diffinitione conuersionis. minor p̄bat quia illud qđ est subiectū debz subistere 2 reddere suppositum verbo. mō adiectiuū non potest reddere suppositum: Suppositū em̄ fecit subsisteret. adiectiuū autē fecit adiacenter: 2 per cōsequēs adiectiuum non pōt esse predicatum nec poni a parte p̄dicati. **D**ico verū argumentū concludit q̄ adiectiuum non potest esse predicatum: nec poni a parte p̄dicati. verum est. solo 2 per se: tamen adiectiuū repentum cum substantiuo suo pōt esse predicatum: 2 sic predicari in ista. homo est albus. est hoc totum albus homo. 2. valet tantū. homo est albus homo.

Arguitur octauo. Terminus a parte p̄dicati habet restringere terminū positiū a parte subiecti. igit̄. regula tertia est falsa. p̄batur añs. forma restringit 2 limitat materiā dando ei esse: s; predicatum habet rationē forme. 2 subiectū rationē materie: 2 per cōsequēs p̄dicatū restringit subiectū. Maior ē aristo. p̄mo phisicorū. forma enī limitat materiā ad genus 2 spēm forma em̄ dat esse rei. Minor pars auctoritate Boetij secūdo topico. cum dicit. Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorū predicatis: 2 per p̄nā predicatū restringit subiectum. **D**ico verū argumentum concludit q̄ predicatū cōparatū ad subiectū absolute potest habere rationē forme. sed predicatum cōsideratum in quantum cum subiecto est pars p̄p̄is cathegorice: tunc non habet rationē forme sed potius materie. Materia enim est ex quo aliquid fit. mō p̄p̄o cathegorica fit ex subiecto 2 p̄dicato sicut ex materia igit̄ 2c.

Utrum quinq; regule de restrictione sequentes a petro Hispano sint sufficienter assignate.

Pro intellectione questionis mote. Sciendum postq̄ pe: his. posuit regulas tres de restrictionibus. iam consequenter subinfert alias quatuor regulas. pro quarum intellectione.

Notandū primo. q̄ Petrus his. duas ostēdit regulas de implicatione quantum ad modum restringendi terminos. Quarū prima est ista. omnis implicatio immediate adiuncta termino communē restringit ipsum sicut suum adiectiuum qđ ei adderet ipsum restringeret. vt dicendo. homo qui est albus currit.

De restrictione

hec implicatio qui est albi restringit terminum commune homo ad standum pro hominibus tantum albis. quid sit implicatio: et quare sic dicat: dictum est ante. ¶ Pro intellectu istius regule sciendum quod implicatio in propositione aliqua potest se dupliciter habere. Primo quando immediate adiungit termino communi. ut homo qui est albus currit. et tunc implicatio habet se in ratione adiectivi et restringit: sicut adiectivum additum suo substantivo quo ad principale scaturit et significationem. unde ista. homo qui est albus currit. valet tantum homo albus currit: et restringit hominem solum pro albis hominibus. Secundo implicatio potest poni in propositione post copulam et post principale verbum tunc terminum cui additur restringit solum pro connotatione: ut in ista. homo currit qui est albus: in qua iste terminus communis homo accipitur solum pro masculis: et valet tantum homo currit et ille est albus. quia ut dicit Hugo. hoc relatum qui positum inter duo verba et referens totale subiectum resolvitur in etiam in ille. ¶ Sequitur corollarie quod quando implicatio immediate addit termino communi facit propositionem categoricam: et non resolvitur in qui et in ille. ut hic. homo qui est albus currit. sed quando implicatio ponitur post copulam et verbum principale: tunc facit propositionem copulativam: et relatum qui resolvitur in et et in ille. ut patet in ista. homo currit qui est albus. Secunda regula quam ponit philosophus de implicatione est ista quando signum universale et implicatio ponuntur in aliqua oratione: tunc talis oratio est duplex potest habere duplicem sensum. Primus quando signum universale distributivum additur termino restringibili cui immediate additur implicatio. ut omnis homo qui est albus currit. et tunc signum universale solum distribuit terminum commune cui additur: solum pro his pro quibus restringitur: unde quod in ista propositione. omnis homo qui est albus currit. homo solum restringitur pro albis ergo etiam distribuitur pro albis tantum. Sensus secundus potest esse quando signum distributivum additur termino communi cui non immediate additur implicatio sed mediate: ut omnis homo currit qui est albus: tunc terminus communis distribuitur pro omnibus suppositis et non recipit restrictionem nisi in connotato. ut in textu.

Notandum secundo. postea De his. ponit al as tres regulas quarum prima est ista. Terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis simpliciter sumptus: non habentem ampliationem neque ex se neque ex alio. restringit terminum commune pro his que sunt sub forma termini suppositus: ut homo currit. homo est animal. Iste terminus homo supponit pro presentibus hominibus qui sunt sub humanitate: et qui actu participant humanitatem. similiter hic homo est animal. homo supponit pro presentibus hominibus qui actu participant animalitatem. Dico notanter primo in regula. terminus communis. quia terminus singularis vel discretus neque potest restringi nec ampliari. ut dictum est ante. ¶ Dico secundo in regula. Verbum presentis temporis potest excludere substantia preteriti vel futuri temporis: cum quod terminus communis habet aliam suppositionem. ut homo currit. homo accipitur non pro presentibus sed pro presentibus et futuris. ut dictum est circa ampliationes. Similiter hic. homo currit. homo accipitur pro presentibus et futuris. ut dictum est circa ampliationes. Dico tertio notanter in regula simpliciter sumptus: quod verba sumpta cum determinatione diminutive addita termino: non faciunt eum supponere pro his que sunt sub forma et significatione termini. ut sunt iste determinationes: opinabile: inopinabile. fantastabile: ymaginabile. cum enim dico. homo est ymaginabile: homo non facit illud quod participat naturam humanam. sed facit hominem quem virtus ymaginativa ymaginat: de qua dicit Aristoteles. tertio philosophorum quod ymaginationi non est credendum. ¶ Dico notanter quarto in regula. terminus communis sumptus cum verbo quod non habet virtutem ampliandi: quia terminus communis cum verbo quod habet virtutem ampliandi talis terminus communis non accipitur pro illis que sunt directe et per se sub forma et significatione termini. ut homo potest esse in qua iste terminus homo accipitur non pro hominibus existentibus proprie: sed pro

tius pro his qui possunt esse. ¶ Dico vltimo in regula. neq. termino habenti vñ am-
pliatiuā ex alio vel virtute alterius. quia terminus cōmunis addit⁹ dictioni que ha-
beret vim ampliatiuā aliunde: talis terminus cōmunis non supponeret pro se 7 d⁹
recte pro his pro quibus ē sua significatio 7 forma. vt cum dico. homo est potens ēē.
hoc participium potens habet vim ampliandi ratione sui verbi pōr: non accipit er-
go in predicta ppositione. iste terminus hō pro hominib; pprie existētib; sed pro il-
lis qui possunt esse 7 generari.

Notandū tertio. Secunda regula quā ponit pe. his. de
restricōne facta per verbum. est ista. Terminus communis supponens vel appo-
nens verbo p̄teriti temporis simpliciter sumpto non habenti vñ ampliandi nec ex
se nec ex alio: restringitur ad supponendum pro his que sunt vel fuerūt sub forma ter-
mini supponentis. vt homo fuit animal. iste terminus cōmunis homo supponit 7 ac-
cipitur ratione huius verbi fuit pro omnib; his qui fuerunt homines. predicatum autē
animal accipitur pro his que dicta sunt in regula prima. ¶ Tercia regula quam po-
nit pe. his. est ista. Terminus communis siue supponens siue apponens verbo futuri
temporis simpliciter sumpto non habenti vim ampliandi nec ex se nec ex alio: talis
terminus cōmunis supponit 7 accipitur pro his que sūt vel erunt in futuro. vt homo
erit animal. hoc subiectum homo accipitur pro hominib; qui sunt vel qui erunt in fu-
turo: 7 etiam predicatum animal. accipitur pro animalib; que sunt vel erunt in fu-
turo. inter predicatum enim 7 subiectum debet esse mutua p̄positio. Dicitur autem
in istis regulis. terminus communis siue supponens siue apponens. vnde iste termi-
nus dicitur supponens qui reddit suppositū verbo 7 substat ipsi verbo. Sed iste ter-
minus dicitur apponens qui postponitur verbo. vt hō ē animal. hō ē nominatiu⁹ suppo-
nens. animal autē nominatiuus apponens. Que autē sit differentia inter nominatiuus
supponentem 7 apponentem dicit⁹ inferius in vno argumento:

Notandū quarto 7 vltimo qd pe. his. post regulas iam
dictas mouet vnū sophisma. et ē. Omne animal fuit in archa noe. Qd probat 7 im-
probat p̄ur 7 sophismata p̄bari 7 improbari debent. Et primo p̄bat qd sophisma p̄-
positum sit verū per inducentes. 7 arguit sic. Inducentes sophismata sunt vere: igitur
sophisma verum. tenet p̄na: quia ab inducentib; ad inductam est bona cōsequen-
tia. vt probatur scdo p̄noz. Est enim inductio. p̄cessus ab omnib; singularibus
sufficiens enumeratis ad eius vniuersalē. Sed añs p̄batur sic. quia sequitur bene.
homo fuit in archa noe. bos fuit in archa noe. leo fuit in archa noe. 7 sic de alijs. igit⁹
omne animal fuit in archa noe. tenet p̄na ab inducentib; ad inductam. Añs parz au-
toritate scrip̄ture diuine: que ostendit qd in diluuiō noe animalia fuerant saluata in ar-
cha noe. Improbat autē sophisma sic. Omne animal fuit in archa noe. sed cesar iulius
fuit animal. ergo cesar iulius fuit in archa noe. qd falsum est. quia non vixit tem-
pore noe tenet p̄na in dari. 7 quia conclusio est falsa. 7 ergo aliqua p̄missarum: et
non minor. ergo maior: que ē sophisma p̄positū. 7 per p̄na ista est falsa. omne animal
fuit in archa noe. Deinde pe. his. adducit solutionē communem logicorum quam cō-
muniter logici assignant in verificatione huius sophismata. 7 dicit qd distributio est
duplex. quedam est distributio pro singulis genēz. i. pro singulis indiuiduis contentis
sub aliquo genere 7 etiam sub speciebus. que species sunt sub genere. 7 sic ista est fals-
sa. omne animal fuit in archa noe. quia non omnia indiuidua speciez animalis fuerūt
in archa noe. quia aristo: non fuit: nec nos sumus. Alia autem est distributio pro ge-
neribus singularium. i. pro speciebus huius generis animal. 7 sic conceditur ista. omne
animal fuit in archa noe. qd de qualibet sp̄e animalis fuerant animalia in archa noe que
non poterant vīere in aqua. Hāc tamen diffinitionē 7 solutionē p̄ veritate sophisma

De restrictione

et petri hispani, non acceptat: et dicit qd hoc sophisma absolute est falsum. species enim et vniuersale per se non fuerat in archa noe. sed indiuidua. vñ enim in se non est in loco nec tempore. sed indiuidua mensurant loco et tēpore. Et dicit qd probans veritatem sophismatis peccat penes fallaciā consequentis. quia non facit sufficientem inductionem. Logici tamē alij cōcedunt cōmuniter sophisma hoc et maxime referēdo ad tempus diluuij. omne enim animal quod in diluuiū non est submersum et māsit tēpore diluuij: hoc fuit in archa noe. intelligendo etiā de animalibus perfectis que non generantur ex putrefactione: et que vitā in aquis habere nō possunt. talia enim nō fuerant in archa noe. Unde et cōmuniter logici dicūt qd omne aial qd ante diluuiū non ē mortuū. nec post diluuiū genitū: fuit in archa noe. et hoc est verū. Yllis itaq; notabilib; sic stantibus est.

Conclusio responsalis Regule Petri hispani in tertio
posita a pe. his. z similiter determinatio huius sophismatis: omne aial fuit in archa noe. a petro hispano sunt sufficienter assignate. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus et declaratione regularum.

Arguitur primo. In ista ppositione. homo est animal. iste terminus homo non stat z accipitur p his que sunt sub forma huius termini homo: vel significatione. igitur prima regula est falsa. probatur antecedens sub forma et significatione huius termini homo sunt omnes homines et pñtes et preteriti z futuri: sed in ista: homo est animal. iste terminus homo accipitur solū p pñtibus z non p pñteritis z futuris igitur in ista: homo est animal: iste terminus homo non accipitur p forma et significatōne totali huius termini homo. Maior est nota. quia impositio termini ad scandū non est ad vnā differentiam temporis: sed generaliter ad omnē: vt determinat magister iohannes fuisse in suis modis scandi. Minor patet: quia in ista ppositione: homo est animal: extrema supponūt finem exigentiā copule. modo copula est plentis temporis. Est enim regula cōmunis logicę: qd extrema pñonis verificant finem exigentiā copule. ¶ Dico verū argumentū concluderet si in ista ppositione homo est aial: hoc verbum est esset presentis temporis tantū: sed potius est dicendū qd absoluitur a tēpore: et nō importat certū tempus tantū: sed generaliter quodlibet tempus: quemadmodū z dicimus similiter de illa. tonitruū est sonus factus in nubibus. Aristoteles enim primo meteoroz concessit istam. tonitruū est sonus factus in nubib;: et tamen si hoc verbū est esset solū presentis temporis: ppositio esset falsa. sic et de illa: homo est animal: in qua hoc verbū est importat generaliter quodlibet tēpus. z valet tantū quādocūq; est homo: tunc est animal: et quādocūq; fuit homo tunc fuit animal: z quādocūq; homo erit tunc erit animal. Ista est solutio cōmunis quā logici dant ad argumentū ppositum. Vtrū autem sit bene posita ex omni parte: dicitur inferius in consequentijs.

¶ Sequitur corollarie qd verbū absolutū a tempore non est verbū priuari tēpore omni modo. quia hoc est falsum. verbum enim significat actū: et omnis actus mēsurat tēpore: vt ostenditur quarto phisicor. sed verbū absolutū a tempore est ipsum verbum in ppositione positiū non designare vnum tempus actualiter tantū: sed generaliter quodlibet sub indifferentia. vt patet in ista. tonitruū est sonus factus in nubibus.

Arguitur secundo. In ista ppositione homo est animal: homo non accipitur p presentib; iuxta regulā. pbatur. quia in hac ppositione homo est aial. non fecatur aliquod tēpus. igitur subiectū non accipitur tantum ad presens tempus. pbatur sic. quia sequeretur qd hic non esset pñcatio essentialis homo est animal: qd est falsum: genus enim predicatur de specie: modo talis est essentialis. vt dicit primo posterior. probatur sequela. Nulla predicatio est essentialis in qua importatur aliqd accidentaliter. sed in ista hō est aial importatur aliquod accidēs. igitur ista non est pñcatio

no essentialis: homo est animal. Maior patet ex diffinitione predicantis essentialis. minor quia in ista propositione importatur tempus per hoc verbum substantiuum est: quod fecit cum tempore: modo tempus accidit tribus temporibus. ut dicitur quarto philosophorum.

Dico verum argumentum concludit quod ista predicatio dicitur accidentalis in qua per extrema ut per subiectum vel predicatum importatur aliquod accidens. ut homo est altus similiter hic album est hoc: sed non per copulam.

Arguitur tercio. Verbum presentis temporis non tantum restringit terminum communem. igitur regula prima data de verbo est male posita. probatur autem dicendo. socrates currit. Hoc verbum preteriti temporis cucurrit restringit istum terminum singularem socrates ad standum pro presentibus et preteritis: quemadmodum et hic homo currit.

Dico verum argumentum concludit quod terminus singularis positus a parte subiecti respectu verbi preteriti temporis positus a parte predicationis potest limitari quo ad actum verbum convenienter rei fecit per subiectum: sed non quo ad supposita quod requiritur ad restrictionem. unde ista: iohannes cucurrit: valet tantum iohannes in presenti currit: vel etiam in preterito fecit actum currendi.

Arguitur quarto. Verbum non potest restringere terminum apponentem. igitur regula prima de restrictione per verbum facta est male posita. probatur. omne quod restringit aliquid determinat illud: sed verbum non potest determinare terminum apponentem. igitur. Maior est nota: quia restringere est determinare. Minor probatur. omnis determinatio debet sequi suum determinabilem: sed verbum precedit terminum apponentem. igitur verbum non restringit nec determinat terminum apponentem. Maior est nota similiter: et patet inductue. semper enim determinatio sequitur suum determinabile. ut homo albus.

Minor est similiter nota: et patet in ista homo est animal. iste terminus apponens sequitur hoc verbum est. Dico verum argumentum concludit quod in ista homo est animal: hoc verbum est precedit terminum apponentem quo ad suum et vocem locutionis: tamen aduenit ei per consecrationem temporis: quod tempus ambui inherenti predicari ad subiectum. et hoc modo tempus quodammodo est posterius ipso termino apponente.

Arguitur quinto. Nullus est terminus apponens respectu verbi. igitur. probatur anteceden. omnis terminus debet convenire cum verbo circa quod ponitur in numero: sed nominativus apponens non convenit cum verbo circa quod ponitur in numero. igitur nullus est terminus apponens. Maior est unum principium in grammatica. terminus enim et verbum personale debent convenire in numero. Minor patet in ista oratione homo est animal. iohannes est homines. Dico verum argumentum concludit quod nominativus constructus cum verbo debet convenire cum verbo in numero: verum est de nominativo supponente sed non apponente. Iste enim sunt congrue. patet quia sunt falsae: et presentis sunt congrue. dicitur enim primo perierunt. verum et falsum supponit congruum. quod autem iste sunt falsae. quia iohannes non est homines sed est unus homo. similiter homo non est animal: sed quilibet homo est unum animal.

Arguitur sexto. In ista propositione homo fuit animal: non est restrictio igitur secunda regula falsa de restrictione per verbum. probatur autem. ampliatio non est restrictio. sed in ista homo fuit animal: est ampliatio: igitur in ista non est restrictio homo fuit animal. Maior est nota. quia restrictio et ampliatio sunt proprietates terminorum specificiter differentes. Minor patet: quia ampliatio fit ad plura tempora: sed in ista homo est animal homo supponit et accipitur ad plura tempora. igitur. maior patet ex his que dicta sunt circa ampliaciones. Minor patet: quia in ista homo fuit animal: homo accipitur ad presens et preteritum. Dico quod in ista homo fuit animal: homo ampliat et etiam restringitur respectu diversorum. restringitur quidem ratione scationis sue totalis et universalis: quia homo generaliter et vltim fecit presentes preteritis et futuros ratione sue impositionis. sed in ista: homo fuit animal: homo accipitur solum per presentibus et preteritis. sed in ista

De restrictione

homo fuit animal est ampliatio si acceptio huius termini homo refert solū ad scara pñtialiter exñia huius termini homo: et sic non implicat: in vna ⁊ eadem ppōne esse ampliationem ⁊ restrictionem respectu diuersorum.

Arguitur septimo. Ista ppō: omne animal fuit in archa noe: est simpliciter vera: igitur licet falsa. pbatur añs. omnis ppō de pñterito semel vera: semper est vera. sed ista omne animal fuit in archa noe: est vna de pñtō: ⁊ semel fuit vera. igitur temp est vera. Maior quia ad pñteritum non est potentia. minor. quia tpe diluuij ista fuit vera. omne animal fuit in archa noe de aialibz q̄ non poterāt vitā ducere in aqua. ¶ Dico q̄ maior intelligitur omnis ppō de pñtō semel vera semper est vera verum est rebus existētibz et stātibz de quibz talis ppō est vera. sed res nunc sunt mutatae. plures enim homines et plura animalia sunt genua q̄ ante fuerant ⁊ tēpore diluuij: et sic argumentū non concludit.

Arguitur vltimo. omne animal fuit in archa noe: est simpliciter vera. pbatur de tribus est verū dicere omnia. quia dicit primo celi omnia sup tria ponimus. sed tria animalia fuerūt in archa noe. igitur omne animal fuit in archa noe Minor est nota. quia de qualibet specie aialis ad minus fuerūt duo. et sic verū est q̄ tria fuerūt animalia in archa noe Dico verū argumentū concludit q̄ de tribus animalibus vep est dicere. omne animal. quia signū vlt affirmatiui ad nūm^o exigit tria appellata. quia de duobz non est vep dicere omnia. tñ ex isto non sequitur q̄ ergo hoc signum omnis vel omne solū distribueret p tribz animalibus. nec Aristo. vult q̄ ppō in qua ponitur hoc signū omnis verificaretur simplr p tribz suppositis tantū: sed vult dicere q̄ ad minus dz habere tria supposita acui vel apriudine.

Utrum termini eodem modo restringantur in ppositione affirmatiua et negatiua.

Pro intellectu questionis more sciendū: post q̄ Pe. his. ostēdit quid sit restrictio ⁊ possint plures regulas de restrictionibz: iam pñter in fine huius tractatuli restrictionum mouet vnū dubiū: vtrum termini eodem mō restringant in ppositōe affirmatiua et in negatiua.

Notandum primo q̄ pe. his. in decisione huius dubij arguit pro ambabus partibz. Et primo arguit q̄ termini non eodē modo restringunt in ppositione affirmatiua et negatiua distinctarū rerū ⁊ diuersarū diuerse ⁊ distincte sunt opandēs ⁊ pñtates. Sed eē qd̄ iporat ppō affirmatiua: et nō esse qd̄ iporat ppō negatiua sunt diuersa. igit in ppōe affirmatiua aliter fit restrictio: et aliter in negatiua. in affirmatiua q̄ adlesse. in negatiua q̄ ad nō esse.

Arguit secundo sic Pe. his. Si in ppōe affirmatiua ⁊ in ppōe negatiua termini eodem mō restringerent: tñ sequeretur q̄ ois ppō negatiua esset falsa in q̄ esse negare: qd̄ falsum est. pbatur autē sequelam sic. Cum em̄ dicitur Rosa est rosa: restringit p hoc verbū substantiui pñus ipis ad rosas existētes. Cū autē dz rosa nō est. si iste terminus rosa eodē mō restringeret ad pñtes: tñ valeret em̄ q̄ rosa q̄ nō est q̄ tal' eēt qd̄ est impossibile. ostendit em̄. nū. methice q̄ pñdictoria sūt ⁊ semel de eadē re dici nō pñt: istat autē q̄ eē ⁊ nō eē sūt pñdictoria: q̄ de eodē pñdicat diuisz ⁊ de nullo abo sūt.

Arguit tercio sic Pe. his. Diuersitas in effectibz pñppōit diuersitatē in causis. q̄ ad inqñm idē. v. dz secūdo de gñranōe. solū facit idē. ⁊ pmo de aia dz. diuersorū diuersa sunt principia. sz ista affirmatiua rosa est: est vera. ⁊ ista negatiua. nulla rosa est. q̄ est falsa. et ista diuersitas veritatis ⁊ falsitatis nō ont et alia cā nisi ex diuersa ⁊ varia restrictione terminorū in ppōnibz pñdictis: quare pcluditur q̄ aliter termini re

stringuntur in ppōe affirmatiua: et aliter in negatiua.

Notandum secundo in oppositam partem. scz q termini restringunt eodē mō in ppōe affirmatiua sicut in negatiua pe. his. arguit tali rōe. Omne verbū simplr sumptū non habēs vim ampliand: nec a se nec ab alio restrin- git terminū circa quem ponit solū quo ad cōsignificationē temporis: r non quo ad si- gnificationē absolutā. tēpus ergo verbi erit cā hmoi restrictionis. constat aut q in am- babo ppōnibz tam in affirmatiua q in negatiua frā ē idem tēp^{us} per hoc verbūz sub- stantiuum est. qz p^{re}sentis: r per p^{re}s terminus in ambabz eodē mō restringit. Rō secun- da quam adducit pe. his. q termini in ppōe affirmatiua r negatiua eodē mō restrin- gunt. quia si iste terminus hō aliter restringeret in ista affirmatiua. hō est. r aliter in ista. negatiua nullus hō ē. vt in prima. hō ē. pro hominibz existentibus. r in secunda. si nullus hō ē. pro non existentibz. sequeretur q due contradictione essent simul vere. qd ē contra Aristo. quāto methaphis. pbat sequela. quia prima valeret tū. hō est. id est hō etis in rez natura ille ē. r hoc est verum. Similiter scda esset vera. nullus hō est qz valeret tū q hō q nō ē etis: ille nō ē. r hoc est verum. Ad idē pbandum ¶ Arguit quarto pe. his. sic in ppōnibz oppositis debet obseruari eadēz pprietates logicales: vt est ampliatio. restrictio. sed ppō affirmatiua r negatiua opponunt. ergo in ipis debz obseruari eadem restrictio r per p^{re}s terminus in affirmatiua r negatiua eodem mō restringunt. vt patet in istis duabz. Rosa ē. nulla rosa est. Maior est vna cōditio ro- z quā sita ad ppōnes oppositas. Minor qz iste due p^{re}dicte opponuntur p^{re}dictorie. mō p^{re}dictio est affirmatio et negatio opposite. vt dicit in postp^{re}dicamentis.

Notandum tercio De. his. post argumentationem in

vtiqz partē ostendit q termini in ppōe affirmatiua et negatiua eodē mō restringū- tur: q p^{re}miū argumentū in notabili p^{re}mo positi non cōcludit: nec verū est q in ppōe affirmatiua termini restringerent ad esse r p existentibz: et in negatiua ad nō esse et p nō existentibz: r deduct hoc p simile. In ista m hō currit hoc verbū currit nō restrin- git istū terminū homo ei supponentē ad homines currētes: qz verbum non restringit terminū ad scationē: sed q ad cōsecationē que est tēpus. r sic non restringit ad suppo- sita existētia sz p^{re}s. Supposita em p^{re}s in aliqbz terminis p^{re}s esse tā existētia q non existētia. sicut cū dicimus: enunciabile est: enunciabile accipit r supponit tam pro enunciabilibz existētibz q nō existentibz: r sic enunciabilia falsa dicunt p^{re}s: sed nō dicunt existētia. qz falsum non existit in natura. licet enunciabilia falsa sunt in p^{re}s. p^{re}z ergo q in ppōe affirmatiua esse nō restringit ad existētia: sz ad p^{re}s. et sic etiā fit restrictio in p^{re}positione negatiua r affirmatiua equaliter terminoz qz quo ad p^{re}sentia Ad in- stantia aut non secundam dicit Pe. his. pa. q forma r scatio termini cōmunis est du- plex quedā q saluatur in rebz existētibz tantū. vt est natura humana: natura anima- lis. non ens enim non dicit homo: nec participat naturā humanā. sic etiā non ens nō dicitur animal: nec participat naturā animalis. Alia est autē forma r scatio terminū que saluatur tam in rebz existentibz q non existentibz: vt enunciabilia: que est forma et scatio enunciabilis: et saluat in aliquibz enunciabilibz que existunt p^{re}s. vt deū esse et generaliter vt sunt omnia vera. In alijs autē enunciabilibz etiā saluatur forma et scatio enunciabilis: sed illa enunciabilia non existunt. vt hominem esse asinū. et vt ge- neraliter sunt omnia falsa.

¶ Sequitur corollarie p^{re}mo q in enunciabilibus secūdo modo dictis non fit restric- tio terminū cōmunis ad existētia tantū sed restringit terminus cōmunis tam ad ex- istētia q nō existētia.

¶ Sequitur corollarie secundo q istius p^{re}positionis. rosa non est. non est sensus nec valor. Rosa que est non est: quia oppositum p^{re}dicaretur de opposito: sed valet

De restrictione

um: rosa pñd aliter sumpta non est. vnde ⁊ ppter hoc. hec ē vera. Rosa est. hec autem falsa. rosa non ē. intelligendo cum a natura determinatuz ⁊ ordinatuz est tempus cre-
scentie rosarū: vt in estate: ⁊ per hoc etiam soluitur ratio terna.

Notāduz quarto et vltimo q̄ De. bis. in fine huius tra-
ctatuli ponit duos modos restrictionis qui plus dependent a volūtate nostra q̄ ab
arte vel a natura rei. Primus modus est q̄ quedā est restrictio ab. vsu. vt cum dicat
nihil est in archa vel cista. in qua terminus iste nihil accipitur pro rebus solidis ⁊ sensibilibus.
valet em̄ tantuz q̄ nulla res sensibilis est in archa vel cista nihilominus tamen
aer ē in archa vel cista: qui non est sensibilis. Alias enim poneret vacuuz qd̄ est con-
tra Aристо. quarto phicoz. Secundus modus restrictionis ē per transitiōē verbi vt
dicendo. socrates pascit hominē. iste terminus hominē supponit pro alio homine a
socrate virtute transitiōis ⁊ ppter accū transitiuiuz huius verbi pascit. Non ē eadē
pprie idem recipiens ⁊ vel suscipiens ⁊ dans quia idem acione directa non agit in
seipsum: ⁊ ideo aliquando si sunt idem hoc est per accidens. sicut idem est aliquando
dur ⁊ comes hoc est per accidens. tamen inter se distincta sunt. ¶ Sequit̄ corollari-
e q̄ ista pñā non valet iuxta hanc restrictionem. socrates pascit seipm. ⁊ socrates ē
homo. ergo socrates pascit seipm. sed cōmittit fallacia accidentis. quia hoc pñomen
se ē pñomen reciproci: ⁊ non potest supponere pro diuersis ⁊ alijs hominibus a so-
crate. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis q̄ termini eodem modo restri-
guntur in ppōne affirmatiua ⁊ negatiua. Veritas huius conclusionis. patet ex ratio-
nibus in notabili secundo adductis. quare conclusio vera.

Arguitur primo. Termini non eodez mō restringuntur in ppōne affirmatiua ⁊
negatiua. igit. pbat̄ añs. ydēficato accñte ydēficat̄ subiectum. sed
in ppositione affirmatiua ⁊ negatiua non est idem terminus: ⁊ per pñā etiam non ē
eadem restrictio: que ē accidens termini. Maior est nota. quia manente eadez albes-
cine in petro semper manet idem petrus ⁊ idem hō: licet non econuerso. Quia subies-
ctum potest manere idem ⁊ actus variari. Minor patet: quia qd̄ semel dictum ē am-
plius non pōt̄ repeti. vt dicit Aристо. in predicamento quantitat̄. 18. cū dicit̄ primo de
generatione. idem non reuertitur. ⁊ primo celi. Ad p̄teritū non ē potentia: ⁊ per cōs-
sequens idem terminus non ponitur in ppōne affirmatiua ⁊ negatiua. ¶ Dico vtz
argumentū concludit q̄ idem terminus in numero non ponit̄ in diuersis ppositionibus
sed bene in specie. Et sic argumentū non concludit. ⁊ sic adhuc eadem restrictio mas-
net in ppositione affirmatiua ⁊ negatiua.

Arguitur secundo. In ppōne affirmatiua ⁊ negatiua non est eadem restrictio.
Igitur restrictio p̄supponit suppositionē ⁊ scationē: sed in ppositiōe
affirmatiua ⁊ negatiua non est eadem scatio. igitur nō ē eadem restrictio. maior. qz
restrictio est quedam restricta scatio ⁊ sup̄pō. vnde ⁊ dicitur restrictio quasi restricta
sup̄pō: ⁊ scatio minor. quia ista rosa est scat rosam esse: sed ista rosa non est scat rosas
non esse. modo scare esse ⁊ scare non esse. non est idem scare. sic scatio affirmatiua
non est scatio negatiua nec econuerso quemadmodū a affirmatio non est negatio. vt
dicitur pmo perierme. ¶ Dico verum argumentū concludit q̄ in ppōne affirmatiua
⁊ negatiua non est eadem scatio totalis ppōnuz penes quam attendit veritas ⁊ falsi-
tas ppositionū. sed bene in ppositione affirmatiua ⁊ negatiua ē eadem scatio partialis
⁊ essentialis terminoz. quia terminus vbicunqz ponitur essentialiter eque multa
scat. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ terminus restrictus ⁊ non restrictus scat eque multa ef-
fentialiter. vt homo ⁊ albus. sed non accidentaliter. Euz em̄ dicit̄ homo absolute. hō
accipit indifferenter ⁊ irrestrictē pro quolibz homine siue albo siue nigro: s; cum dicit̄

tur alibi hō iste terminus hō accipit accidentaliter solum pro hominibus albis.

Arguitur tertio. Nulla est restrictio ab usu. igit. pbat aūs. Illud qd ē ab usu ē a voluntate. sed restrictio non est a voluntate. igit nulla ē restrictio ab usu. Maior. quia voluntas est causa usus: et qd aliquid admittit in cōmuni usu. Minor. quia de restrictioe ē scientia. vt ostendit hic per pe. hīc scientia aūt ē necessariosa. vt dicit primo post. Illa aūt que sunt a voluntate nō sūt necessaria. voluntas em̄ est libera. et pōt in vtrūq. oppositor. et que a voluntate sunt contingencia sūt. contingētia aūt non ē scientia. ¶ Dico verū argumentum concludit qd illud qd ē simplr a voluntate hoc non est scibile. nec restrictio aliqua est simpliciter a voluntate fundata in re. vnde cū dicit. Nihil ē in archa. hoc signum nihil negat res solidas et sensibiles: et per pās nihil distribuit et negat pro reb. solidis et sensibilib. maxime sensu visus et tactus: mō aer non videtur nec directe rōne sui tactu cognoscitur: licet aer rōne frigidi- tatis aut caliditatis percipit tactu. et sic argumentum non concludit.

Arguitur quarto et vltimo. idem agit in seipsum. et idem est recipiens et dāns: igitur fundamentum sede regule ē falsum. pbat aūs pro prima parte qd idē agit in seipm. pars. quia intellectus intelligit seipsum. vt dicit tertio de anima et primo de generatione. dicit. qd omne agens in agendo repantur: et experientia ostēdit qd idem homo ledit et interficit seipm. Sed qd secūda pars sit vera. scz qd idem sit recipiens et dāns. patet quia idem homo nutrit se ipsum. modo in nutritione res citat seipsum. et sic recipit cibum et dat sibi ipi cibum. ¶ Dico verum argumentum concludit qd virtus immaterialis vt intellectus reflectitur supra seipsum: quia intellectus intelligit seipm. sed virtus materialis non reflectitur supra seipm. et sic licet aliquādo aliqua res materialis enām agit in seipsam: hoc non est actione directa: qz actio for- maliter non est passio nec agens vt sic. et in quantum agens est passum formaliter: vt ostendit tertio phisicor. et sic homo dicit pascere et nutrire seipsum: non in quantum se ipsum sed in qm alteri. Sequitur corollarie finaliter qd licet idem non predicat de ente et de non ente: verū est de predicato reali: sed predicatū intentionale pōt pre- dicari et dici de ente et non ente. vt in pposito enunciabile dicitur de enunciabili vero et falso. falsum autem est quodammodo non ens. vt dicitur primo post.

¶ Circa tractatū distributionum queritur primo Vtrū diffinitio distributionis. et diuisio signorū distributionorū a pe. hīc sit sufficiēter assignata.

Iste est tractatus sextus partiorū logicalium in quo. De hīc. determinat de sexta p- prietate terminorū que est distributio Pro intellectione questionis more.

Notandū primo. quia secundum intentionem Aristot.

primo posterior. In omni doctrina et scientia dandū et assignandū est qdā pet- tui: qd est subiectum in tali scientia: ad qd omnia considerata in scientia habent or- dinem et attributionem tanq. ad pām metru et mensuram consideratō in tali sciē- tia. Subiectum itaq. in scientia distributionum est terminus distribuibilis pro suis inferiorib. et suppositis. vt enī dicit inferius: distributio fit pro inferioribus et suppo- sitis: vnde et terminus singularis non distribuitur: quia non habet sub se inferius nec plura supposita. propria autem passio huius subiecti est posse accipi distributivē et di- stribui per signum aliqd distributionum: de quib. dicitur in diuisionibus. Pro intelles- tu itaq. eorum que dicuntur inferius ad distributionem logicam quatuor concurs- runt. Primum est causa efficiens. et illa causa efficiens est duplex. quedam est pūcia- palis: et ista est intellectus humanus vel anima accipiens terminum distributivē. qz enī aliqua natura cōmūis a parte rei est multiplicata in plura supposita actu vel

De distributionibus

aptitudine. dicitur enim primo posterior. vniuersale est vnum in multis: intellectus
hoc considerans illam naturam accipit distributive in omnia sua supposita. Causa
autem efficiens distributionis minus principalis et instrumentalis est signum distri-
butiuum quo intellectus venit faciendo et designando distributiones alicuius natu-
re in sua supposita. Unde et dicitur primo periermeniaz. omnis non est vniuersale sed
vniuersaliter significat. Secundum quod concurrit ad distributionem est terminus
communis. qui significat aliquam naturam a parte rei multiplicatam in sua supposita.
Terminus sunt supposita et singularia supposita et imposita per terminum communem
que supposita participant naturam communem significatam per terminum communem
distributionis: unde et bene dixit philosophus. quod participatione speciei plures homines sunt
vnus homo. quantum et vltimus quod concurrit ad distributionem logicam est habitus
de termini distributi ad ea pro quibus distribuitur sicut enim in natura vniuersale ha-
bet habitudinem et ordinem essentialem ad sua supposita quibus dat nomen esse et ra-
tionem: sic et terminus distributus habet ordinem ad supposita pro quibus distribuitur
et multiplicatur. ¶ Sequitur corollarie quod distributio in arte habet originem et si-
militudinem eius distributione in natura. Sicut enim in natura aliqua res realis rea-
liter paritur et diuiditur in partes suas vel inferiora. dicitur enim tertio philosophus quod
quodlibet continuū secundum se est vnum. sic autem multa per diuisionem in partes. et
vniuersale quod est vnum secundum se multiplicatur in multa supposita. sic et in arte ter-
minus communis distribuitur et multiplicatur in sua supposita per talem terminum
communem designata. ut patebit in diffinitione distributionis.

Notandum secundo quod Pe. hispa. in textu ita diffinit di-
tributionem. Distributio est multiplicatio termini communis per signum vniuersale
facta. ¶ Pro cuius diffinitionis intellectu sciendum diffinitum presentis diffinitionis est
distributio logica: que dicitur ad similitudinem distributionis realis ut dictum est
Pro genere autem in diffinitione ponitur multiplicatio. Illud enim proprie dicitur mul-
tiplex quod habet multas plicas. sic et in proposito terminus qui debet distribui debet
habere multas plicas. hoc est supposita et inferiora pro quibus distribuitur. Dicitur
vltimus in diffinitione terminus communis ad differentiam termini singularis. Ter-
minus enim singularis non potest distribui. Ratio est ista illud enim quod distribuitur
debet habere sub se multa supposita. constat autem quod terminus singularis non habet
inferius se sed est ab omni et vltimus. Non enim diuiditur singulare vel indiuiduum
diuisione formalis in inferius. licet diuidi potest diuisione materiali in partes integra-
les suas ex quibus componitur. unde indiuiduum est quod est in se indiuiduum et a quo
libet alio diuisum. ¶ Sequitur corollarie quod ista est inepta omnis socrates. dicitur et
quinto metaphysice. Nemo dicit bene omnis socrates. Ratio quia terminus singula-
ri non competenter additur signum vniuersale affirmatiuum. signum enim vniuersa-
le affirmatiuum termino cui additur ipsum distribuitur modo terminus singularis. ut
dictum est. distribui non potest. ¶ Sequitur corollarie quod in ista. omnis petrus est mi-
rabile. hoc signum omnis non additur huic termino petrus ratione suppositorum quod de-
tribueretur istum terminum petrus ratione suppositorum: sed potius condicio: et sic
ista valet tantum. omnis petrus est mirabilis id est petrus secundum omnes condiciones
suas est mirabilis. Simile huius dicitur primo priorum. omnis nicolaus musicus
era et corrumpetur. id est nicolaus secundum omnes condiciones suas corrumpetur. dicit
enim tertio topicorum. corruptus nobis corrumpunt omnia que in nobis sunt. ¶ Se-
quitur corollarie tertio quod terminus singularis potest addi signum vniuersale negatiuum.
componendo negatiuum: non socrates currit. quia non est verius dare contradic-
tionem nisi negationem preponere toti. tamen hoc signum non vel nullus non additur
termino singulari ratione distributionis sed negationis tantum. signum enim vniuersale

negatiuum habet duplex officium vel duplicem ppteratem: vnam distribuere: alias autem negare. Ratione uaq; negationis signum vniuersale negatiuum additur tertio singulari: non ratione distributionis. Signum autem vniuersale affirmatiuum solum habet vnam ppteratem scz distribuere: et ergo non additur termino singulari. Dicitur in fine diffinitionis. per signum vniuersale facia. Ibi tangitur causa efficiens instrumentalis distributionis. principalis enim causa distributionis: vt dictum est in notabili primo: est intellectus humanus. Instrumentalis tamen causa est signum vniuersale: aliquando affirmatiuum. vt omnis. quilibet. aliquando negatiuum: vt nullus. nemo. et per hoc excluduntur signa particularia que terminos communes sequentes non habent distribuere. vt dicendo aliquis homo. currit. Iste terminus communis homo non distribuitur: vt dicit inferius.

Notandum tertio qd Petrus hispanus postquam posuit diffinitionem distributionis consequenter ponit tres diuisiones signorum distributiuorum. Prima diuisio signorum distributiuorum est. quedam sunt signa distributiva substantie. et quedam sunt signa distributiva accidentis. vnde signus distributiuus substantie est qd distribuit res que habent se per modum substantie sue per modum qd quid est. quandoq; enim signum distribuit terminum pro supposito suis quiscat veram substantiam: vt omnis homo currit. substantia enim est res per se existens: vel pars rei per se existens. quia ergo homo est substantia secunda. quia terminus homo significat veram substantiam. quandoq; autem signum distributiuum substantie non distribuit veram substantiam: sed illud qd habet modum substantie. vt dicendo. omnis nigredo est color. iste terminus nigredo non significat vera substantiam. nigredo enim fecit nigredinem. nigredo autem est accidens semper in subiecto subsistens: tamen iste terminus nigredo fecit nigredinem per modum substantie et quasi per se effectus. et in re naq; nigredo naturaliter est per se. vnde et ppter hoc dicunt grammatici qd nomina abstracta a accidentibus: vt nigredo albedo: sunt nomina substantiua: et scant subsistere et per modum substantie. sed albi niger sunt adiectiua: et significant adiacenter. scant enim formas accidentales vt sunt in subiecto. Quomodo autem habent diuisa signa distributiva substantie et quomodo varia sunt dicunt inferius. Sunt autem signa distributiva substantie. omnis. quilibet. nullus. nemo. neuter. ¶ Sequitur corollarie qd cum dicitur signum distributiuum substantie. substantia capitur communiter pro essentia: quomodo in quolibet predicamento reperitur substantia vel essentia. predicamenta enim decem iuxta intentionem Aristot. quinto metaphice designant et imponant decem naturas primas rerum quas participat omne ens creatum. vnde et dicitur primo poste. essentie predicamentorum sunt impermixte. Signum autem distributiuum accidentis est qd distribuit res se habentes per modum accidentis. Accidens autem et modus accidentis est semper inesse alteri et adiacere vnde et dicit accidens quasi cadens alteri. quia substantia dicitur enim quarto metaphice: qd accidens non est esse sed in altero esse. signa autem distributiva accidentium sunt qualia quantitas qualiscumq; q; nescius de quibus dicitur inferius.

Notandum quarto et vltimo qd secunda diuisio signorum distributiuorum qua ponit. pe. his. in textu est. Signorum distributiuorum substantie. quedam distribuunt pro partibus integralibus. vt totus. totus enim significat totum: et dicitur caput: valz tm sicut quilibet pars integralis. vt totus socrates est minor socrates: vt tm sicut quilibet pars integralis socrates est minor socrates: et h est ver. qd semper pars est minor qd totum. vt dicit vnū principium mathematice. pars autem integralis est qd integras

De Distributionibus

et cōponit totū. omnes em̄ partes integrales alicui⁹ totū integralis simul sumptę: p̄
cise reddūt et cōstitūt ipm totū. vnde ⁊ dicitur primo phicoz. Totū nō est aliud nisi
partes sue omnes simul sumptę. Alia autē sunt signa distributiva sube: que distribuit
p partib⁹ subiectiuis: hoc est p suppositis et inferiorib⁹ alicuius termini cōmunis. vt
ois nulla. cū em̄ dicit: omnis homo currit: iste termin⁹ cōis homo distribuit p oibus
suppositis hois. Dicit em̄ primo celi. Qui dicit ois nihil excludit. Pars autē subiecta
est inferius alicui⁹ vhs. omne em̄ vlt est. quoddā totum respectu sui⁹ inferior. vñ et
dicit primo phicoz. Vniuersale est quoddā totū multa cōprehēdens. Deinde pe. his. ponit
terciā diuisione signoz distributiuoz. et dicit q signa distributiva p partib⁹ subiectiuis
vel inferiorib⁹ sunt duplicia. Quedā distribuit p duob⁹ tantū. et de numero istoz que
dam sunt affirmatiua. vt vter vterq. quedā negatiua. vt neuter. Alia autē sunt signa
distributiva q distribuit p parib⁹ subiectiuis: sed p plurib⁹ q̄ p duob⁹. et talia ūe
rū sunt duplicia. quedā affirmatiua vt omnis. quedā negatiua vt nullus nulla nullum
similiter hoc aduerbiū nō. sūt nemo. vt dicitur inferius. Postea pe. his. ostēdit quo or
dine vult determinare de signis distributiuis. et dicit q primo vult determināre de sig
nis distributiuis sube. ⁊ postea de signis distributiuis accidenū. Quis rō est ista: q̄
sicut in natura suba ē prior accidēte natura tpe ⁊ diffinitōe. vt dicitur. vii. metaphisicę. sic ⁊
in arte primo dicēdū erit de signis distributiuis sube: et postea de signis distributiuis
accidenū. Dicit em̄ secūdo phicoz. Ars imitat naturā. Yhs notabilib⁹ sic stātib⁹ est

Conclusio responsalis. Diffinitio distributōis et diui
sio signoz distributiuoz a pe. his. est sufficiēter assignata: Veritas conclusionis p pri
ma parte patet ex notabili secundo. p secunda parte patet ex notabili tercio ⁊ quarto
quare conclusio vera.

Arguitur primo. Distributio nō est multiplicatio termini cōmunis p multis. p
batur sic. in istis ppositiōib⁹: ois sol lucet: ois fenix est: subiecta distri
buitur p hoc signū ois: et non p multis. pbatur. qz solū est vn⁹ sol. sicut vnica ē auis
in mundo que dicitur fenix. vt scribunt philosophi.

¶ Dico licet in ista omnis sol lucet: subiectū sol non distribuitur p plurib⁹ actu: tñ ap
titudine. qz iste termin⁹ sol habet pta supposita aptitudine. quantū em̄ esset ex parte
nature ⁊ forme solis. natura solis cōmunicaret se multis. sed defectus est ex parte ma
terie suscipiens illā naturā et formā solis. Sic sūt dicat: qz licet est vnica auis in mun
do in arabia. vt scribit Solinus de mirabilib⁹ mundi. tamen ples sunt successiue. post
quam enim vnus fenix corūpitur alter generatur.

Arguitur secūdo. Distributio non est multiplicatio termini cōmunis. pbatur qz
terminus singularis distribuit. pbatur. in ista. totus socrates est minor
socrate. iste termin⁹ singularis distribuit p hoc signū distributiuū tot⁹ quod
additur et. vt enim dicit inferi⁹: hoc signū totus termin⁹ cui additur illū distribuit.

¶ Dico verū argumentū concludit q in ista totus socrates est minor socrate. hoc sig
nū vlt totus additur huic termino singulari socrates nō rōne sui: sed potius additur
termino cōmuni inclusio. scz partes. et sic predicta p̄pō valet tantū: totus socrates ē mi
nor socrate. i. quelibet pars socratis est minor socrate.

Arguitur tercio. Alicubi est distributio que nō fit p signū vlt. pbatur qz cōpa
ratiuus distribuit. vt socrates est fortior alino. sūt suplatiu⁹ distribuit
vt iohanes est fortissimus hoim: et tamen nec cōparatiuus nec superlatiuus est signū
vlt. vt notum est. **¶** Dico verū argumentū cōcludit q cōparatiuus ⁊ superlatiuus
distribuit terminū a se rectū: nō ratioe sui sed ratioe negatiōis incluse: que includitur
in exponēte principali. vt dicitur inferius

Arguitur quarto. Termin⁹ cōmunis nō distribuitur per signū vlt. igit diffini
tio non valet. pbatur aī in ista. omnis canis est canis. iste termin⁹ ca.

Ubi est terminus communis: quia fecit plura: et tamen non distribuitur. probatur sic. omnis distributio fit in propositione: sed hic non est propositio. canis est ens. igitur canis non distribuitur. Maior est nota. quia distributio est proprietatis subiecti vel predicati. modo in propositione est subiectum et predicatum. Minor quia hic est omni plures: et omni equiuoca. modo omnino plures et equiuoca non est propositio. ut ostenditur primo per intermeniarum.

¶ Dico verum argumentum concludit quod terminus equiuocus equiuoce tenetur non distribuitur nec facit propositionem: sed terminus equiuocus uniuoce tenetur et per unum scilicet certo distribuitur et facit propositionem: ut omnis canis est latrabilis. omnis canis fulget in celo.

Arguitur quinto Distributio non est multiplicatio terminus communis. probatur sic. quia terminus singularis distribuitur. patet in ista. omne ens quod est socrates currit. hoc subiectum ens quod est socrates. est terminus singularis et distribuitur: et per prius distributio non est multiplicatio termini communis. probatur autem. quod hoc subiectum ens quod est socrates sit terminus singularis. quia est regula in logica aggregatum ex termino communi et termino singulari mediante ly qui vel quod est terminus singularis. ut ens quod est socrates. ens quod est petrus: sed quod distribuitur: probatur. quia distribuitur per hoc signum. vniuersale omne: cuius propositum est distribuere terminum cui additur. modo propositum non derelinquitur rem cuius est propositum. ¶ Dico verum argumentum concludit quod in ista propositione omne ens quod est socrates currit: signum vniuersale omne additur termino singulari non ratione sui: et in quantum totum subiectum est terminus singularis: sed additur et ratione huius termini communis. scilicet ens: licet talis non tenetur communiter sed restringitur. Alii tamen dicunt quod termino singulari completo potest addi signum vniuersale: sed terminus singulari simplici non potest addi signum vniuersale. Respondeo: diuersitas est hec quia terminus singularis complexus. ut ens quod est socrates includit terminum communem quod ratione sue scilicet rationis essentialis fecit communiter: et ratione illius et additur signum vniuersale: sed terminus singularis simplex. ut iohannes petrus solum scilicet nomen essentialiter: ergo ei bene additur signum vniuersale.

Arguitur sexto. Distributio non est multiplicatio termini communis. probatur sic. distributio est multiplicatio termini singularis. igitur probatur autem in ista propositione: omnis petrus est mirabilis: que conceditur a logicis: et in communi vsu loquendi. et sic videtur quod iste terminus singularis petrus distribuitur et Aristoteles primo per concedit istam. omnis nicolaus musicus cras corrumpetur. ¶ Dico verum argumentum concludit quod terminus potest distribui pro conditionibus et proprietatibus sed non pro suppositionibus. ut declaratum est superius in notabili secundo.

Arguitur septimo. Distributio non est multiplicatio termini communis. igitur probatur autem. quia terminus singularis distribuitur. probatur. illud cui additur negatio vel signum negatiuum hoc distribuitur: sed termino singulari additur negatio vel signum negatiuum. igitur. Maior. quia propositum negationis et signum negatiui est distribuere: unde dicunt communiter logici quod quicquid negatio negat: confuse distribuitur negat. Minor patet in ista. non socrates currit. que est contradictoria istius. socrates currit. ex quo singularis negatiua contradicit singulari affirmatiue. modo contradictio est affirmatio et negatio oppositae: ut dictum est superius in notabili secundo. Ad illud autem quod dicitur quod quicquid negatio negat: confuse distribuitur negat: respondetur hoc in termino communi qui habet plura supposita et non in termino singulari qui non habet inferius se.

Arguitur octauo. Prima diuersio signorum distributiuum non videtur. igitur probatur. ubique est distributio per subiectum et per accidentem: ergo superius est ponere signa distributiua accidentis. tenet prius. quia peccatum est fieri per plura quod potest fieri per pauciora. autem probatur. quia semper ad distributionem subiecti sequitur distributio accidentis. dicitur enim per

De sinceritate argumentorum

propter qd accitio numerant numeratione suorum subiectorum. suba enim naturalis nuncq
pot esse sine accitio. Dico verū argumentū cōcluderet si signū distributivū ideo d
ceret distributivū sube qz distribueret subam: s; d; distributivū sube qz distribuit res
q habet se per modū sube. sic t signa dicunt accitis qz distribuit res q habet se per
modū accitis. vel etiā possumus dicere q verū argumentū cōcludit q multiplicatio
accitis fm numerū fit ad multiplicationē sui subiecti: s; nō multiplicatio fm spēm qz
illa fit per ppiā signa: vt dicitur inferius.

Arguitur nono et ultimo. De his est insufficiens. igitur
sua determinatio non valet. pbat aī. quia sicut fit distributio pro partibus integrali
bus alicuius totius: sic enā debet fieri distributio pro partibus essentialibus rei. pbat
quia non videt ratio diversitatis. sicut enim totum integrale includit partes integra
les suas: sic et partes essentielles. Dico q distributio pro partibus essentialibus compres
bēduntur et continet sub distributione que est pro partibus integralibus rei. est em aliqua
lis similitudo inter distributionē pro partibus integralibus et pro distributione que ē pro
partibus essentialibus. sicut enim partes integrales simul sumptę constituūt totū integra
le: sic et partes essentielles simul sumptę constituūt totū essentialē: et per pns vna con
tinet sub alia. ¶ Sequitur corollarie pmo q pe. his: non posuit divisionē signorum sim
pliciter et absolute: sed signorum distributivorum. et ergo non posuit divisionem signi in si
gnum particulare et vniuersale. ¶ Sequitur corollarie secdo q signa non dicunt acci
dentis: quia sunt adiectiva: quia omnia signa distributiva sunt adiectiva: sed dicunt
accitis quia distribunt rem que habet se per modū accitis. ¶ Sequitur corollarie
tertio q licet ponit signum distributivum pro duobus non tamē oportet ponere signum
distributivū p vno. quia vbi est vnum nō ē multiplicatio. modo distributio dicit multi
tu dinē. ¶ Sequit corollarie quarto q licet sūt distributiva pro duobus tm. vt vter vter
q: tamen non oportet q sint distributiva pro tribus aut quatuor tm. Ratio. quia om
nis multiplicitas vel pluralitas ē in duobus vel in pluribus q duobus: et sic quia tantū
due sunt species pluralitatis. Quedam enim ē pluralitas paucitatis vt duo. Et que
dam est pluralitas multitudinis: et hec fecit per alia signa distributiva: et per pns non
oportet ponere signa distributiva pro tribus aut pro quatuor.

Et itaqz processus Petri his. in tractatulo distributio
nū et in tractatulo exponibilium iunioribus facillime pateat. et ne idē frequentius munit
ter repetat: materiam conformem in his tractatulis contentam sub vnius questio
titulo declarare institui. Unde et horū tractatulorum doctrinam in duodecim articulos
distingui posui in quibus tota intentio Petri hispani resolutissime determinabitur.
Primum articulus erit de signo vniuersali omnis: qd ali quando tenetur distributivē
aliquādo collectivē. et que sit eius natura in vtracq; acceptione: et quomodo ppositos
res plurime verificantur et vere sunt in vna acceptione et sensu. in alia autem falsis
cantur: et negari possunt.

Artū determinatio De his. de signo vniuersali omnis
in lucra sit sufficienter assignata.

Pro intellectione huius questionis more Postq pe. his. posuit diffinitionē distribu
tionis: et cum hoc diffinitionē signorum distributivorum iuxta determinationē super
pnuissam. Primo incipit determinare de signis distributivis sube. eo q suba est prior
accitio natura tempore et diffinitione. vt dicit. vii. metaph. Incipitq in primis ab il
lo signo vniuersali omnis: qd est signum distributivū sube affirmatiue. licet enim hoc

Signum nullus etiā sic signū distributū substantie. tamē melius p. b. h. determinat de isto signo vniuersali affirmatio omnis. Ratio quia affirmatio pmo cadit et offertur intellectui nostro: et ex pñti negatio. pmo etiā intellectus apprehendit diuisibile: qd dicit affirmatiōē. et deinde indiuisibile: qd imponit negatiōē. vt ostendit. ij. de anima. Et ergo p. b. h. per prius determinat de signo vniuersali affirmatio omnis qd de hoc signo vniuersali nullus. Pro intellectu uaqz littere.

Notandū est primo qd omnis tenetur dupliciter. Vno mō in singulari numero. et sic fm logicos vt in plurimū accipitur distributue. et sic de notat fecit terminū cōmunis cui additur diuidi et multiplicari vt in multa supposita actu vel aptitudine: actu vt cum dico. omnis homo currit. aptitudine vt cū dico. omnis sol lucet. omnis mundus est vnus. omnis senex est vnica auis in arabia. Et isto mō hoc signū omnia terminū cōmunē immediate sequentē vt subiectū fm logicas cōmunez facit stare cōfuse distributue et p̄dicatum suē terminū mediate sequēz cōfule tm. vt omnis hō est animal. Scdm aut p. b. h. hoc signū omnis terminū immediate sequentē vt subiectum facit stare confuse distributue. et p̄dicatum simplr suē terminū mediate sequentē simplr. et hoc in ppōe qd ē in materia natural. vt omnis hō est aial. omnis hō ē risibilis. vt dictū ē in libro supponūz. ¶ Dico notatē qd h signū ois ē in plurimū tenet in singulari numero distributue. quia etiā inuenit in numero singulari vt tenet collectiue. vt hic. ois terra adoret te deo. vt cōmune dicunt logici. que valet tm. oēs terrigeni boies adorēt te deo. hoc tm nō est in vsu: et raro contingit. Secūdo hoc signū ois tenet vt ē pluralis numeri. et sic tenet duplt. Vno mō collectiue et sic denotat p̄dicatū cōuenire oīb; suppositis subiecti non diuisim p̄ q̄libet se oīum vel aliquib; diuisim s; p oīib; siml: vt oēs apli dei sūt. xij. q valz tm oēs apli dei siml supn sūt. xij. et hoc est vez. Vñ et Hugo dixit hāc ppōnez. oēs apli dei sūt. xij. esse vnū uersalē collectiua. et sic fm logicos cōes hoc signū ois collectiue tenet cōfundit subiectū apli dei cōfule tm. et p̄dicatū. s. xij. apli p̄mittit stare determinate. Scbo hoc signū ois in plū numero tenet distributue. et sic denotat p̄dicatū cōuenire suppositis ali quib; subiecti diuisim et nō oīb; siml. Et sic ista oēs apli dei sūt. xij. valeret tm. isti apli dei demonstrat; duob; vl trib; sūt. xij. ¶ Sequit corollarie pmo qd hec ē distinguēda oēs apli dei sūt. xij. Si etiā oīs tenet collectiue ipa ē vera: et v; tm oēs apli dei siml supn sūt. xij. et hoc ē vez. S; si oēs tenet distributue ipa ē falsa. qz ipa fcat qd duo apli dei vl tres essēt. xij. qd ē falsūz. ¶ Sequit corollarie scbo qd ista argumentatio nō v; tenēdo oēs collectiue. oēs apli dei sūt. xij. iohs et petrus sūt apli dei. ergo iohs et petrus sūt. xij: qz p̄misse sūt vere et cōclusio falsa. Nec ē argumentū in darij qz in maiori subiectū in darij d; distribui qd hic nō cōtingit. et etiā maior nō ē vltis. vt plurimi logici dicūt s; indiffinita: vt dicet infern. licz bugo dicit eā esse vltm collectiua. Si aut oēs tenet distributue tūc maior ē falsa: nō mīz qz cōclusio. maior ē valebit tm qd isti apostoli dei demonstrat; duob; vl trib; essēt. xij. qd ē falsūz. ¶ Sequit corollarie tertio qd ista ppō. oēs apli dei sūt. xij. fm logicā cōem ē indiffinita. qz ois collectiue tenet facit ppōem indiffinitā. et v; tm maximū numerū aploz dei ē duodenariū. et subiectū in ea ē hoc totū: oēs apli dei. h; bugo tenet qd solū apli dei. qz fm et sine arithogorema positiū a parte subiecti nō ē subiectū nec pars subiecti. logici tm alij dicūt qd sine arithogorema positiū a parte subiecti nō ē subiectū nec pars subiecti. vez ē qñ tale sine arithogorema determinat tā subiectū qd p̄dicatū. qz qua rōne essz pars vni. ea dē rōe et ps alteri. S; in ista. oēs apli dei sūt. xij. hoc sine arithogorema ois solū determinat subiectū p̄dicatū aut in ea ē hoc totū. xij. apli. qz a dieciū p se nō pōt esse p̄dicatū. nō. duodecim. est adiectiuum. ¶ Sequitur corollarie quarto qd ista. omnes apostoli dei sūt. xij. scdm se et in propria forma non habet contradictoriā: tenendo qd est indiffinita. dicendo enim. nulli apostoli dei sūt. xij. est inep̄a sed melius est eam resolvere pmo et sue resolutionis

De syncategorematibus

ad dare contradiccionē. resoluit autē sic. maximus numerus apostolorū dei ē duodenarius. & isti daret contradiccionē. nullus maximus numerus apostolorū dei est duodenarius. hec hugo. Alij tamē hugonis hanc non curant determinationē. sed contradiccionem istius omnes apostoli dei sunt. xij. tenendo ut sit infinita assignant hāc. non omnes apostoli dei sunt. xij. quia non est verius dare contradiccionem nisi negationē preponere toti.

Notandū secundo q̄ postquā pe. his. ostendit quomodo hoc signū omnis accipit dupliciter: consequenter disputat si hoc signū omnis fecit aliquid. Et arguit primo q̄ non. quia maxime: qd̄ fecit aut fecit vlt̄ vel particulare. sed omnis nec fecit vlt̄ nec particulare. igit. maior est aristo. pmo periermeniaz. qz omnis res aut est vniuersalis aut particularis. Minor est aristo. pmo piermeniaz. cum ostendit q̄ omnis non vniuersale est s; vlt̄ confecat. Et pbat. qz omnis est syncategorema. mō syncategoremata nō fecant sed tm̄ confecant. Unde & dicit syncategorema & sin qd̄ ē contr̄ categorema fecant: quasi cum alio fecant & non per se. Vbi notat. p̄z. omne vniuersale vel particulare est predicabile. vniuersale est predicabile p̄prie sumptū. particulare autē ē p̄dicabile cōmuniter sumptū. modo omnis non ē predicabile. Ostendit enim logici q̄ syncategorema per se nec ē subiecti. nec predicamenti. nec pars subiecti nec pars predicamenti. In oppositum arguit pe. his. sic. Nihil dat qd̄ non habz. sed syncategorema dat fecantem veritatis vlt̄ falsitatis p̄p̄b. igitur etiam per se aliquid fecit. Maior est aristo. pmo elencoruz. Minor. qz hec est vera. animal est hō: nō apponendo signū vniuersale: sed ista est falsa. omne animal est hō apponendo signū vlt̄. & per p̄ns concludit q̄ hoc syncategorema omnis aliquid significat: impositum aliqd̄ in re. Dicit em̄ in p̄dicamentis. Ab eo q̄ res est vlt̄ nō ē ordo vera vel falsa. Pro huius dubij determinatione Sciendum q̄ fecare capit dupliciter. Vno modo p̄prie & sic fecare est rem per vocem ad placitū representare. ut dixit pe. his. in tractatu suppositionū Istō etiam mō aristo. cepit fecare primo piermeniaz. cuius dicit. Significare est intellectum rei constituere. Istō mō syncategoremata nō significant: quia non designant aliquā rem sed solū dispositiones rerū. & cōsignificant. Et hoc voluit aristoteles primo piermeniaz. cui dixit. Omnis non est vniuersale sed vniuersaliter cōsignificat. Alio modo capitur fecare cōmuniter & prout non distinguit cōtra cōsignificare. & isto mō syncategoremata dicunt fecare. Unde & grāmatici dicunt q̄ licet syncategoremata non fecant aliquid. id ē vnā rem. nec aliqua. id est plus res res. tamen fecant aliquāter id est confecant. Petrus tamen hispanus pulcherrime distinguit. & dicit q̄ duplex est res. Quedā ē res subijcibilis aut predicabilis. ut inferius dicit res subijcibilis. & superius dicit res predicabilis. Omne enim superius prescribat de suo inferiori vniuersaliter & affirmatiue. ut omnis hō ē animal. Alia autē est res que scilicet ē dispositio rei subijcibilis & p̄dicabilis. ut sunt syncategoremata que per se non significant rem subijcibilem nec predicabilem: significant tamē dispositiones res subijcibilium & predicabilium. ¶ Sequitur corollarie ex his dictis q̄ syncategoremata fecant rem secundo modo dictam & non primo mō. p̄z. ex notabilibus

Notandum tertio q̄ pe. hispa. ostendit in tertio consequenter quomodo se habet terminus communis cui addit signū vniuersale. & ostendit q̄ syncategorema omnis in termino communi cui addit exigit tria appellata fecata vel supposita. Pro intellectione huius dubij dupliciter possumus intelligere q̄ hoc signum omnis exigit tria appellata in termino communi cui additur. Primo a cui. qm̄ terminus communis cui addit hoc signum omnis habz tria supposita a cui. ut omnis homo est animal. iste terminus communis hō habz sub se multa supposita. a indiuidua licet & numero differentia. Secundo q̄ terminus habet plura supposita apud se

forme: licet actu tñ habet vnum suppositū, vt sol habz tantū vnu suppositū actu, tñ habet plura apctū dñe ratione forme solis. forma em solis z quelibet forma specifica z aptitudine sue nature apta nata est multiplicari in multa. eo q omne vniuersale aptitudine nature sue est vnum in multis, vt dicit pmo poste. **¶** Autē forma solis non est multiplicata in multa: hoc est ratione materie z suscipientis formā solis. z sic non est defectus ex parte forme solis: sed est defectus ex parte materie z suppositorū que suscipiunt in se formā solis. Petrus autē his in textu arguit ad ambas partes q omnis exigit tria appellata. Primo arguit sic. Omnis perfectio est in tribz. primo celis. sed omne z perfectus sunt idem, vt ibidem dicit. z per pñs omne est in tribz: quare re plures z non omnes z per pñs omnis exigit tria appellata. **¶** Arguitur scdo. De duobz verum est dicere sic. demonstratio debet esse ex ppositionibz vniuersalibz z de omni. vt dicit pmo poste. rior. sed demonstrationes multe sunt de sole z luna. vt ostendit in scientia astronomie. z Protholomeus hoc ostendit in alma gesti. Constat autē q sol z luna soluz habent vnu suppositū z per pñs omnis non exigit tria supposita vt appellata. Postea per his. suam intentionē circa hoc dubiū ostendit. z dicit q hoc signum omnis non semp exigit tria appellata: sed solum tñ quando addit termino qui habet plura supposita. vt omnis homo est animal. sed quando additur termino habenti solum vnu suppositum tunc exigit vnum appellatum tantū. tamen hoc dubium conuenientius soluitur fm illud qd dictum est in notabili: q omnis exigit tria appellata actu vel aptitudine. **¶** Sequitur corollarie q falsa est aliquoz positiō qui dicunt q quando hoc signum omnis additur termino habenti tñ vnum suppositum actu: tunc ad verificandū talem pñem est recurrendū ad non ens. vt hic omnis fenix est. z dicunt q valz tantum hec pñitiō. omnis fenix qui actualiter viuit ille est z duo fenices qui actu non sunt. sed hoc falsum est. Ratio quia terminus communis supponens vel apponens verbo presentis temporis non habenti vim ampliandi nec ex se nec ab alio restringitur solum pro pñentibz z existentibz. z per consequens in ista. omnis fenix est hoc subiectum fenix accipit solum pro pñentibz z existentibus: z non pro illis fenicibus qui non sunt. z per pñs in ista. omnis fenix est. fenix solum distribuitur pro pñentibz z existentibus: distributio enim termini passiuā sequitur suppositionem termini vt dictum est in libro suppositionum.

Notandum quarto z vltimo q De his. mouet duo sophismata in textu. Primūz sophisma est. omnis hō est z qdlibet differēs ab illo ē nō hō. Qd sophisma pbat z improbat ad utrāqz partē. Et primo q sophisma sit verū arguit sic. Omnis pñitiō hipporetica copulatiua est vera: cuius ambe partes sunt vere. Sed sophisma pñitiū est vna pñō hipporetica cuius ambe partes sunt vere. igit sophisma pñitiū est verum. Maior est nota: quia ad veritatem copulatiue affirmatiue requiritur utrāqz partē esse veram. Minor etiā est p̃a. prima em pars sophismatis est. omnis homo est. valz enim tñ. omnis hō est ens. Sed q secūda pars sophismatis sit vera. scz qdlibet differēs ab illo est nō homo. patz quia valz tantum qdlibet ens differēs ab homine est non homo. z hoc est verum. lapis enim est differēs ab homine: z lapis est nō hō. sicut asinus est differēs ab homine: z asinus ē nō homo. z sic de singulis. In oppositum autē q sophisma sit falsum. arguit sic sylogistice. Omnis hō est z qdlibet differēs ab illo est nō homo. sed socrates est hō ergo qdlibet differēs a socrate est nō homo. conclusio est falsa. quia plato est differēs a socrate. sunt enim diuersi homines. modo diuersi homines differunt inter se. Et minor est vera. scz socrates est homo. Concluditur ergo q maior est falsa. que est sophisma pñitiū. scz omnis homo est z qdlibet differēs ab illo id est homine est nō hō

De sinceris begoie manibus

Postea pe. his. cōcludit 7 dicit qd sophisma ppositū est simplr ver. 7 eius improbatō qd esset falsuz peccat penes fallam pñis qd dēducit. Rō qz virtualiter arguit in ei⁹ im⁹ probatiōe a supiori ad inferi⁹ affirmatiue: qz pñā nō v3. Nō ei sequit aial currit. ergo hō currit. Itar em aīis esse ver. sine pñte: qd ē cōtra naturā pñe bone. Dicitur em ē in tractatu fallanaz circa fallam pñtis: qz qñ arguit ab inferiori ad superi⁹ 7 sine distributiōe pñā bñ v3: vt hō currit q aial currit. Sz si ecōuerso arguit a superiori ad inferi⁹ affirmatiue 7 sine distributiōe: pñā nō val3. 7 sic est in pbatōe hui⁹ sophismatis. Pro qd intelligēdo Notandū ē qd pe. his. in tertio vult qd differēs ab omni hoīe est. in minus 7 inferius respectu hui⁹ qd est dñs a socrate. differēs em ab omni homine solū supponit p rebz alijs ab hoīe q nō continent sub specie hūmana vt p asino lapide hirco 7 alijs rebz q essentialit^r differūt ab hoīe. Sz differēs a socrate nō supponit p his q sunt alia ab hoīe sed etiā p omnibz hoībz alijs q non sunt socrates: 7 sic differēs a socrate est superi⁹ 7 plus fecit q differēs ab homine. ¶ Sequit corollarie pmo q ista pñā bñ valet fm pe. his. hoc est differēs ab omni homine. igit hoc est differēs a socrate. tener pñā a parte subiectiua ad suuz totuz siue ab inferiori ad superius. ¶ Sequit corollarie scdo fm pe. his. q iste processuz 7 argumētatiō nō v3. differēs ab omni hoīe est. igit dñs a socrate cū ibi cōmittit fallā pñtis: qz arguit ab inferiori ad superi⁹ vt distributiue sz nō ecōuerso. Sequit corollarie tertio q ista argumētatiō fm pe. his. bñ v3. oīs hō ē. ergo socrates est. qz arguit a toto in pñtate ad suā partē. ¶ Sequit corollarie quarto q sicut ista argumētatiō non val3. omīs hō est. ergo omīe aial est. sic etiā hic non sequit. hoc nō est differēs ab omni hoīe. igit hoc est differēs a socrate. qz arguit ab inferiori ad superi⁹ cū distributiōe. Alii tñ logici cōtradictū pe. his. 7 dicūt q in ista hoc ē dñs ab omni hoīe. homine supponit determinate. qz duo signa distributiua. s. differēs 7 omni ipediūt. se sup eodē termino cōi scz hoīe in ppositione nō vlt sz singulari. 7 sic dicūt q homine supponit determinate. Et isti dicūt q sophisma ppositū est simplr falsuz. qz est vna copulatiua cū vna pars. s. scda ē falsā 7 sic v3 tm. omīs hō ē 7 qdlibet dñs ab omni hoīe. i. certo hoīe est nō hō. qz ibi homine supponit determinate ppter duo signa. scz dñs 7 omni sup illo termino homine. 7 sic v3 tm q qdlibet dñs vt iohs petr⁹ ab omni homine. i. certo hoīe: vt socrate est nō hō mō h est falsuz. Defēdēdo tñ pōitiōē. pe. his. ita dicēdū est vt corollaria ostendūt. Sophisma fm qd pe. his. in tertio adducit ē hoc. Oīs hō 7 ali⁹ hō sūt. Et arguit pro 7 cōtra. 7 pmo arguit q sophisma sit ver. pbat qz sequit bñ. socrates 7 ali⁹ hō sūt vt plato cicero. 7 ali⁹ hō sūt vt petr⁹: 7 sic de singulis. ergo omīs hō 7 ali⁹ hō sūt. tenz cōsequētia ab inducētibz ad induciā. arguere em ab inducētibz ad induciā ē pñā bona vt dicit scdo prioz. In oppositū aut arguit sic. Sophisma est falsuz. pbat quia equi ualet vni false. ergo est falsuz. qz de equiualetibz idē est iudiciū. Nis pbat. qz valer3 tm q omīs hō. 7 alter hō qui esset ali⁹ ab omni homine essent. modo hoc est falsum null⁹ eniz est hō qui esset ali⁹ ab omni homine: qz tūc esset etiā ali⁹ a seipso. mō idem nō est aliud a seipso: sed omne ens est idem sibi ipsi. vt ostendit. v. metaph. ¶ Aū pre dicta ppo valeret tm par3: qz aliud est relatiuū diuersitatis: 7 per cōsequēs supponit p diuerso ab homine. Relatiuum em diuersitatis: vt dictum est in tractatu de relatiuis: supponit pro alia re qz suuz aīis. Petrus his. soluens hoc sophisma dicit q ipsum est simpliciter falsuz: 7 dat duas causas quare eius pbatō non concludit. Prima qz in eius probatiōe primo committit fallacia figure dictionis. fallacia eniz figure dictionis sit fm eius modū: quando scz sit processuz a pluribz suppositionibus determinatiōis ad vnā. vt hic. animal est socrates. animal est plato 7 sic de alijs. ergo animal ē omnia homo. In quo processu aīis est veruz 7 consequens falsum. 7 sic coningit in pbatōe sophismatis ppositi. quia iste terminus alius homo tam in inducētibz vel p remissis q in induciā vel conclusionē habet suppositionē determinatā. Scda caus

ra quare phario sophismatis non concludit. quia in sophismatis probatione cōmīn-
 fallacia accidentis. Unde Fallacia accidentis generaliter fit qñ sunt duo quorum
 vnū sequit ad aliud siue. cōuertibiliter vt risibile et hō. vel nō cōuertibiliter vt homo
 et animal. Et si aliquod predicatū cōuenit vni et non alteri. tamē ppter sequelas illoz
 duoz ad inuicem et etiam illud predicatū tertii quod vni cōuenit etiam alteri de
 bet cōuenire: vt homo et risibile habent se sic et vnum sequitur ad aliud cōuertibi-
 liter quia omnis homo est risibilis et econuerso omne risibile est homo. Risibili autē
 cōuenit hoc predicatū esse propriū quarto modo. crederet aliquis et hoc pro-
 priū esse propriū quarto modo etiam cōueniret homini et argueret sic. Omnis
 homo est risibilis. risibile est propriū quarto modo. ergo homo est propriū quar-
 to modo. Similiter hic. omnis homo est animal. et animal est genus. ergo homo est
 genus. Similiter hic. homo est substantia. et substantia est genus generalissimum. ergo
 homo est genus generalissimū. In omnibz enim istis argumentationibz et similibus
 committitur fallacia accidentis. Et hec regula diligentissime est memoranda. quos-
 niam semper in sequentibz pe. his allegabit eam. In probatione itaqz sophismatis p-
 positi committitur fallacia accidentis. quod declarat petrus hispa. sic. quia licet ista
 singularia socrates plato iohannes petrus paulus et alia singularia inferunt secundū
 se omne hominē. quia bene sequitur iohannes currit et petrus currit et sic de singulis.
 ergo omnis homo currit. tenet consequentia ab inducentibus ad inductam. Tamē
 ista singularia sub hac copulatione que est omnis et alius homo sunt. et mediante res-
 latu diuersificatis. quia non sequitur plato et alius homo sunt. vt socrates et petrus.
 et alius homo sunt vt paulus. et sic de singulis. ergo omnis homo et alius homo sunt.
 quia pmissa vel inducentes sunt vere et conclusio vel inducta est falsa. quia vā-
 leret et esset aliquis homo qui esset alius et diuersus a quolibet homine. et sic talis es-
 set alius et diuersus a seipso: qd est impossibile. quia idem non est diuersum a seipso.
 vt dictum est ante. ¶ Tertium sophisma quod petrus hispanus proponit in textu
 est hoc. Omnis homo est omnis homo. Quod similiter probat et improbat. Probat
 primo sic. quia sequitur bene. socrates est socrates. et plato est plato. et iohannes est io-
 annes ergo omnis homo est omnis homo. tenet consequentia ab inducentibus ad
 inductam. secundo prius. Secundo probat sic. Omnis propositio est vera in qua
 idem predicatur de seipso. sed in ista omnis homo est omnis homo. idem predicatur
 de seipso. igitur ista est vera. omnis homo est omnis homo. Maior est Boetij qui
 ostendit et nulla pposino est verior illa in qua idēz predicatur de seipso. Minor quia
 omnis homo predicatur de omni homine. Improbat autem sophisma propositum
 sic. Contradictorium sophismatis est verum. igitur sophisma propositum est falsum.
 tenet consequentia per legem et naturam contradictoriarum. que est talis et si vna
 contradictoriarum est vera: alia necessario est falsa. Sed antedens patet et cons-
 tradictoria sophismatis sic vera quia ista est eius contradictoria. quidam homo non
 est omnis homo. et hec est vera. plato enim non est omnis homo: nec socrates est om-
 nis homo. Individua enim speciei humane sunt distincta numero. Secundo impro-
 bat sic. quia sequitur bene. omnis homo est omnis homo. socrates est homo. ergo so-
 crates est omnis homo. tenet consequentia in darij. modo conclusio est vera. ergo ali-
 qua pmissarum. et non minor ergo maior: que est sophisma propositum. Petrus au-
 tem Hispanus soluens propositum. dicit et ipsum est simpliciter falsum. Cuius
 ratio est ista. dicitur enim primo periermentiarum. et omnis propositio est falsa in
 qua predicatur vniuersale vniuersaliter sumptum in propositione affirmatiua. vt ho-
 mo est omne animal. Et hoc contingit in proposito quia hoc vniuersale homo predi-
 cat et sumitur vtrū cum isto signo omnis. dicēdo omnis homo. et per pñs hec est falsa.

De sincategorematibus

omnis homo est omnis hō. Et dicit pe. his. q. probatio sophismatis nō valet. sed peccat penes fallaciam pñtis. que fallacia pñtis fit quando non fit sufficiens. z cōpleta inductio z pertinens singularium respectu vniuersalis. qd coningit in pposito. debes ret ergo inductio singulariū sic fieri. socrates est omnis homo. plato est omnis hō. z sic de alijs: ergo omnis hō est omnis hō. modo omnes inducentes sunt false z per pñs etiā inducta. ¶ Sequitur corollarie q. in ista. omnis hō est omnis hō: non predicatur idem de seipso: quia plus est predicatum q. subiectum. predicatur enim est hoc totum omnis hō et subiectum solum est homo. Est enim regula logice q. sincategorema positum a parte predicatorum est pars predicatorum. sed sincategorema positum a parte subiecti non est subiectum nec pars subiecti. Cuius ratio est ista. q. sincategorema positum a parte predicatorum habet determinare vnum q. predicatum. s. sincategorema positum a parte subiecti habet determinare duo q. subiectum z etiam predicatum. vñū immediate z aliud mediate. z sic qua ratione esset pars vnius eadez ratione esset etiam pars alterius. Pe. his. tamen dicit q. in ista. omnis hō est omnis hō: non p̄dicat idēz de seipso: s. predicat omnis hō vniuersaliter sumptus de hoīe sumptio particulariter vel singl. p. qualibz sua parte subiectiua vel inferiori. z oīs talis est falsa. ex aristotele primo periermeniaz. Istis notabilibz sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Determinatio pe. his. de signo

vniuersali omnis z de his que circa eius determinationē dicta sunt sufficienter sunt assignata. Patz veritas cōclusionis ex determinatione eorū q. dicta sūt in notabilibz.

Arguitur pmo. opposita non conueniūt vni. s. colligere z distribuere sūt opposita. ergo hoc signum omnis non pōt teneri distributive z collectivē. Minor. quia opposita z cōtraria expellunt se. z est aristo. in postpredicationē z. vi. topicorū. Maior est sūt nota. ¶ Dico v. argumentū concludit q. opposita non conueniūt vni respectu eiusdem: sed bene respectu diuersorū. Et sic coningit in pposito. q. signū vlt. omnis in singulari numero vt in plurimū capit distributive. in plurali autē numero collectivē. qñ itaq. signū vlt. omnis denotat p̄dicatū cōuenire subiecto cōiunctim tūc tenet collectivē. vt oēs apli dei sūt duodecim. Quā autē denotat p̄dicatū cōuenire subiecto diuisi z tūc tenet distributive. z sic hoc est respectu diuersorū.

Arguitur secdo. hoc signū omnis nō tenet distributive. igit. pbatur añs. Omne agens agit s. dispositionem materie. vt dicitur. q. de anima. Actus actus uorū sunt in patiente bene p̄dispositio. s. terminus cōmunis cui addit signum vlt. omnis semper colligit multa. igit. Minor est p̄p̄bitū dicentis q. iam species q. genus colligit multa. licet genus plura colligit q. species: z per cōsequēs signū vniuersale additum termino communi semper capitur collectivē. ¶ Dico verum argumentū concludit q. quilibet terminus communis colligit multa supposita in vnā naturam cōmūne potentia. vnde dixit porphyrius. Participaione speciei omnes hoīes sunt vnus homo. sed signū vlt. collectivum colligit plura supposita actualiter respectu alicuius predicatorum qd ipsis collectivim conuenit.

Arguitur tercio. hoc signum vniuersale omnis non s. dispositionem rei subiectibilis vt dicitur in textu. igit. pbatur añs. omnis dispositio termini subiectibilis addita in maiori debet reiterari in minori. Sed hoc signum omnis non potest reiterari in minori. igitur omnis non est dispositio rei subiectibilis. Maior quia sic arguendo. omnis hō albus currit. iohs est hō albus. igit. iohs currit. hoc adiectiuū albus qd est determinatio z dispositio subiecti in maiori etiam reiteratur in minori. Minor probatur. quia tunc impediretur forma debita sylogistica arguendi. vt hō omnis homo est animal. socrates est omnis homo. ergo socrates est animal. ¶ Dico verum argumentū concludit q. dispositio subiecti posita in maiori absoluta

debet reiterari in minori. ut albi niger et similes. sed dispositio respectiva que est subiecti ad predicatum. ut omnis nullus et alia siue categorizata non debet reiterari. modo omnis est dispositio subiecti respectiva in ordine ad predicatum. quia denotat quod predicatum debet convenire omnibus suppositis per quibus distribuitur subiectum.

Arguitur quarto. dispositio subiecti posita in maiori potest reiterari in minori. probatur sic arguendo in sapientino. omnis homo est totum in quantitate. nullus asinus est omnis homo: igitur quoddam totum in quantitate non est asinus. ¶ Dico quod hoc argumentum non est in sapientino quia maior non est uniuersalis sed singularis non singularitate termini singularis sed singularitate suppositi omnis. Tamen logici communes dicunt quod maior est indiffinita et valz tamen hoc complexum omnis homo est totum in quantitate. Totum enim in quantitate est terminus communis sumptus cum signo uniuersali. ¶ Sequitur corollarie quod licet in ista argumentatione. omnis sol lucet: et iste sol est omnis sol. ergo iste sol lucet. dispositio subiecti posita in maiori repetitur in minori: tamen quia argumentum non est formale sed materiale non repugnat his que dicta sunt.

Arguitur quinto. signum uniuersale semper exigit tria et plura appellata inferiora et supposita. ergo determinatio per. hic. non valz. quia quod dicit aliquando debet habere plura supposita et aliquando non. probatur sic. quia sequeretur quod talis terminus qui non haberet plura supposita non deberet addi signum uniuersale quod falsum est. congrue enim dicimus. omnis sol. omnis luna. omnis mundus. probatur sic sequela. quia sicut est de termino singulari ita est de termino qui habet unum suppositum actu. sed terminus singulari non additur signum uniuersale. igitur nec terminus qui habet unum suppositum actu. maior pars ex conuenienti similitudine. quia uterque illorum terminorum solus haberet unum scatum. et per prius quia ratione non additur uni eadem ratione nec alteri. Minor est aristoteles. v. metaph. cum dicit. Nemo dicit bene omnis socrates. ¶ Dico verum argumentum concludere si esset simile de termino singulari et de termino communi habente unum suppositum actu. sed est magna diuersitas et est ratio quod terminus singularis non habet plura supposita nec actu nec aptitudine. sed terminus communis ut sol vel luna licet habet unum suppositum actu: tamen potest habere plura aptitudine ratione forme sue et nature. ut dictum est prius.

Arguitur sexto. hoc signum omnis in termino communi cui additur exigit plura appellata: et non sufficit unum. ut dicit per. hic. in textu. probatur. plus requiritur ad verificationem propositionis uniuersalis quam particularis. sed ad verificandam propositionem particularem requiritur existentia unius singularis et unius suppositi. et per consequens ad verificandum propositionem vlem requiritur existentia plurimum suppositorum. quare requiritur quod hoc signum uniuersale omnis in termino communi non exigit tamen unum suppositum ut dicit per. hic. in textu. ¶ Dico verum argumentum concludere quod ad verificandam propositionem vlem requiruntur plura supposita. verum est quando in propositione uniuersali subicitur terminus communis qui habet plura supposita actu quod non est in proposito.

Arguitur septimo. Ista est vera. omnis homo est omnis homo. igitur littera per. hic. non valet. probatur autem. contradictoria istius est falsa. ergo ista est vera. omnis homo est omnis homo. tenet prius per legem et naturam contradictionis. primo perier. probatur autem. omnis conclusio in syllogismo ex oppositis est falsa. sed contradictorium simpliciter propositum est conclusio in syllogismo ex oppositis. igitur hec est vera. omnis homo est omnis homo. Minor est aristoteles. secundo priorum. Minor pars sic arguendo. omnis homo est omnis homo. et nullus homo est omnis homo. ergo omnis homo non est omnis homo: hic est syllogismus ex oppositis. quia maior et minor opponuntur contrarie. et inferitur conclusio in qua idem negat de seipso. si ergo conclusio est falsa. ergo eius contradictoria. scilicet omnis homo est omnis

De syncategorematibus

nis hominis est vera. ¶ Dico vtz argumentū concluderet si est syllogismus ex oppositis modo istenon est ex oppositis quia in conclusione non negatur idem de seipso: s; negatur omnis homo de quolibet homine.

Arguitur octauo. hec est vera. omnis hō est omnis hō. pbat sic. Hec est vera. omnis sol est omnis sol. igitur hec etiā est vera. ois hō est omis hō. tēnet p̄na qz in ambab; p̄dicatū sumit vlt̄ et etiā subiectū. An; pbat. qz iste sol demonstrādo solē in celo est omnis sol. et p̄ p̄ns omis sol est omis sol. non sunt em̄ plures soles q̄ vnus. ¶ Dico q nō est simile de ista. ois hō est omis hō. et omnis sol est ois sol. Rō qz in p̄ma signū vlt̄ a parte p̄dicat̄ et etiā a parte subiecti addit termino qui h̄z plura supposita. S; in ista. ois sol est ois sol. hoc signū vlt̄ additur subiecto et predicato: que tantū habent vnū suppositum. et sic argumentum non concludit.

Utrum determinatio pe. hif. de isto signo nullus nihil neurer et vterq; sit bene assignata.

Pro intellectione questiōis more. pe. hif. in textu p̄nter determinat de natura q̄e duoz signoz. p̄mo de isto signo nullus. sc̄do de isto signo nihil. tertio de isto signo neuter. quarto de isto signo vterq;. Pro intelligentia itaq; de natura huius signi nullus. Notādū ē p̄mo. q postq; pe. hif. determinauit de signo vlt̄ affirmatiuo ois. ostēdēs ei⁹ diuersas acceptiones. ita p̄nter determinat de signo vlt̄ negatiuo nullus et nihil. de nullus qd est signū vlt̄ negatiui purū. de nihil qd est signū vlt̄ negatiui impurū. Ratio aut̄ ordinis est ista. qz negatio nō p̄mo cadit in intellectū nostrū. nec p̄mo capis ab intellectu nostro. sed affirmatio. Ostendit em̄ Auicenna. iij. metaphi. q ens qd est p̄dicatū affirmatiui p̄ma imp̄essione imprimis intellectui nostro. et ex consequēti vnū qd impoztat aliq̄m negatiōem: nē vnū em̄ supra ens nihil realitatis impoztat nisi in diuisione. vnū enim illud dz qd est indiuisū et a quolibet alio diuisū. Pro intelligētia aut̄ sequentiū Sciendū q syncategoremata vlt̄a sunt duplicia. quedā pura et q̄dam impura. Pura sunt que nudū actū distributionis vel distribuendi impoztant. vt ois quilibet affirmatiue. nullus non negatiue. Impura sunt que preter actū etiā conceptioni impoztat et sūt illa que equalē oratiōi cōposite ex termino cōmuni et syncategoremate vlt̄. Et hoc fit aliq̄ affirmatiue. vt semp. quodlibz. semper enim equalē huic orōni omni tēpore. et quolibet equalē huic orōni omne ens. Aliq̄ aut̄ fit talis in elusio negatiue. vt nihil. qd valz tantū sicut nullū ens. nemo qd v; tantū sicut nō hō nullibi. qd p; tantū sicut in nullo loco. nulloties. qd v; t̄m sicut nullo tēpore. ¶ Sequitur corollarie q nemo non debet resolui id ē nullus hō. sed sic. nemo id est nō hō. Rō qz nemo p se est generis cōmuni et p p̄ns etiā dz resolui ad gen⁹ cōe dicēdo nō hō et nō ad genus masculinū t̄m dicēdo nullus hō. Vndit aut̄ pe. hif. in textu q hoc signū nullus confecat vlt̄ negatiue: et fecit idē sicut omnis negatiue postposita. Vñ ois non. v; tantū sicut nullus. et nullus. valz tantū sicut omnis nō. Ponit aut̄ regulā de confusione huius signi vlt̄is negatiui nullus. istā. Quotiescūq; hoc signū vlt̄ negatiui nullus ad dist̄ termino cōiūct̄ terminū cōem sequētez immediate et etiā mediate facit stare cōfuse distributiue mobili. vt nullus hō ē asinus. tā subiectū hō qd sequit̄ immediate hoc signū vlt̄ nullus. q̄ iste termin⁹ cōis asinus qui sequit̄ mediate. qz mediante isto termino hō: etiā supponit cōfuse distributiue mobili. Rō quicqd negatiue negat cōfuse distributiue negat. Terminus aut̄ iste dz stare distributiue: q ratione signi distributiui sibi additi paritur et diuiditur in omnia sua supposita. Dicitū enim est ante. distributio est multiplicatio termini cōmuni in multa. Termin⁹ aut̄ dz stare mobilit̄: sub quo potest fieri descensus ad omnia sua inferiora vt patz in ista. nullus homo est asinus. sub

subiecto ascendit sic iohs nō est asinus: petrus nō est asinus. z sic de singulis. Sic etiā sub predicato pōt fieri descensus sic. nullus hō est iste asinus. z nullus hō est iste asinus: sic de singulis. ¶ Deinde pe. his. mouet sophisma hoc. Nullus hō est omnis hō. Qd pbat z ipbat. pbat pmo sic. Socra. nō ē ois hō: z plato nō ē ois hō: z sic de singulis. igit null' hō est ois hō. z qñā ab inducētibz sufficient enumerat' ad ei' vlem: qñā est bona. vt dicit scōp prior. Improbatur aut' sophisma ppositū sic. Omnis ppo est falsa in qua oppositū pdicat de suo opposito. s. in sophismate pposito oppositū pdicat de opposito. igit sophisma est falsum. Maior qz opposita nō possūt verificari de eodem vt dicit in postp'dicamētis. Minor p. qz omnis hō z nullus hō sūt opposita cōtrarie: sicut z omnis z nullus opponunt contrarie. Postea soluit sophisma: z dicit qz sophisma est vez z concedēdū. Ad improbationē aut' sophismatis dicit qz in sophismate nō pdicat oppositū de opposito. sed remouet omnis hō ab omni z quolibet homine sumis pro p quolibet suo supposito. v. z enī sophisma tñ. nullus hō est omnis hō. i. socrates non est omnis hō. plato non est omnis hō. z sic de singulis. z hoc est vez. ¶ Sequit' corollarie qz in sophismate pposito plus est predicatum qm subiectum. p. quia predicatum est hoc totū. omnis homo. z subiectū est solum homo. dictū est enim ante qz sicut abegozema positum a parte predicati est pars predicati. s. sicut abegozema positum a parte subiecti: nec est subiectum: nec pars subiecti.

Notandū secūdo qz postquam pe. his. determinauit de
hoc signo vti negatiuo nullus: qd est signū vlt negatiuū purū. i. qñter determinat & hoc signo vti negatiuo nihil qd est signū vlt negatiuū impurū. z dicit qz hoc signū vlt nihil includit hoc signū vlt negatiuū nullus: z illū terminū cōm res vel ens. v. z enī tantū nihil. id est nullum ens vel nulla res. z per pñs bene dictum est ante qz nullus est signum vniuersale negatiuū impurū. qd includit orōnem cōpositam ex termino cōmum z signo vti puro. ¶ Postea pe. his. in textu mouet hoc sophisma. Nihil videns est aliquid videns. Et arguit pro z contra. Primo enim arguit probatiue: probans qz sophisma ppositū sit verum. z arguit sic. Non hanc rem videns vt socratem est aliquid videns. quia platonē posio qz aliquis videat platonem. z non socratem. z vlt' tra. non hanc rem videns vt iohannez est aliquid videns: vt petrum: z sic de singulis ergo nihil videns est aliquid videns. tenet consequentia ab inducentibus sufficienter enumeratis ad eius vniuersalem. que cōsequētia est bona: vt dicit. ii. prior. Improbatur autem sophisma sic. Omnis ppo est falsa in qua pdicat oppositū de opposito. sed in sophismate pposito ē sic. s. qz oppositū predicatur de opposito igit sophisma est falsum. Maior est nota. qz opposita non predicantur de seinuicē sed repugnāt. vt dicit in postp'dicamētis. Minor p. qz aliqd vidēs opponunt cōtradictorie. Postea pe. his. in textu soluit sophisma. z pmo adducit opinionē z sniam alioz logicōz circa determinatiōē hui' sophismatis. z dicit qz quidā logici distinguunt hoc sophisma. nihil videns est aliquid videns. iuxta diuersam acceptionē hui' signi nihil in diuerso casu. Si enim hoc signū nihil in sophismate pposito est accusatiui casus. z sic v. z tñ nullā rem videns est aliquid videns. z sic sophisma ppositum simplr est falsum: z est negandum: Si autē hoc signū nihil in sophismate pposito est nominatiui casus: tūc sophisma v. z tñ: nulla res vidēs est aliqd vidēs. z sic itēz sophisma ē falsum. s. dicit qz ista distinctio est impitēs. Postea ostendit quomō aliq logici aliter respōdēt ad sophisma ppositū. z dicit qz aliqui dicūt qz sophisma est distinguēdū. qz si negatio inclusa in hoc signo nihil fert in participium videns qd primo loco ponit tūc est vna diuisa falsa. z valet tantum. nullā rem vidēs est aliquid vidēs. qd falsum est. qz implicat. Si autē negatio inclusa in hoc signo nihil fertur in hoc verbū est tūc est vna cōposita etiā falsa. z v. z tantū quālibet rem videns est aliquid videns. z sic etiā implicat. Petrus aut' his. ostendēs

De sinceratibego rematibus

veritate huius sophismatis dicitur quod sophisma propositum est simpliciter falsum. quia et
ualet vni propositioni indiffinitae false. et per prius etiam sophisma propositum est falsum.
de equivalenti enim est idem iudicium. maxime quo ad veritatem. et falsitatem. equiva-
let enim isti falsi: videns nullam rem esse aliquid videns. que est impossibilis. Ostendit
ergo. pe. his. quod probatio sophismatis propositi peccat et deficit dupliciter. Primo enim
in eius probatione committitur fallacia figure dictionis: iuxta tertium modum ostensum
in secundo tractatu de figura dictionis. quia in probatione sophismatis proceditur a se-
milibus suppositionibus determinatis ad vnam. respectu huius participij videns. qui pro-
cessus: vt dictum est in questione precedenti: causat fallaciam figure dictionis. Respondeo. hoc
enim participium videns tam in premis quam in conclusione habet suppositionem deter-
minatam. et ite probatio sophismatis equivalet huic. videns non hanc rem esse aliquid
videns. et videns non hanc rem esse aliquid videns. igitur videns nihil est aliquid vi-
dens. manifeste patet quod tam in premis vel inducentibus quam in conclusione vel inducta:
hoc participium videns in principio. propositionum positum supponit determinate. Se-
cundo ostendit pe. his. alium defectum in probatione huius sophismatis: et dicit quod pro-
batio sophismatis propositi peccat et deficit secundum fallaciam accidentis. quia in premis
videre attribuitur omnibus suppositionibus huius quod est nihil videns secundum se acceptis. non ta-
men secundum quod vniuntur in hoc toto. nihil videns: unde quia totum accidit et conuenit ali-
quo modo parti crederet aliquis quod esse videns aliquid: deberet inesse. vtriusque: quod
tamen non contingit.

Notandum tertio quod postquam pe. his. determinauit de si-
gnis distribuendis pro pluribus tam affirmatiue. vt omnis. quam negatiue. vt nullus et
nihil iam consequenter determinat de signis distributis pro duobus: quorum vnus
est affirmatiuum. vt vterque. et aliud negatiuum. vt neuter. Et in primis ostendit dis-
tinctionem inter ista duo et predicta alia. quia omnis nullus nihil et eis similia distri-
buunt pro omnibus suppositis. vt dicendo. omnis homo est animal. iste terminus co-
munis homo distribuitur pro omnibus hominibus. similiter dicendo. nullus homo est
asinus. iste terminus communis homo distribuitur pro omnibus hominibus. Sed vter-
que et neuter solum distribuunt pro duobus per demonstrationem acceptis: vt dicendo
vterque illorum currit. valet tantum. quilibet de numero istorum duorum qui demonstra-
tur currit. similiter neuter currit. valz tantum. nullus de numero istorum duorum qui de-
monstratur currit. **¶** Postea pe. his. mouet vnum sophisma ratione huius signi vter-
que. et est hoc. Ab viroque istorum enunciatum vel dictum est verum. Posuo quod sine
duo homines. vt socrates et plato. et socrates dicat istam propositionem veram. deus est
per se. plato autem dicat istam propositionem veram. homo est animal per se. et postea am-
bo simul coniuncti dicant istam propositionem. homo est asinus. Isto casu stante pe. his. probat quod so-
phisma propositum est verum. et arguitur scilicet. A socrate enunciatur vel dictum est verum. quia ista p-
positio est dicta ab eo. deus est. quod est vera. Et ultra a platone enunciatur vel dictum est
verum. quia ista propositio. homo est animal. est dicta a platone: et hec est vera. homo est animal. quod genus
predicat de specie affirmatiue: et ois talis est vera: vt dicitur primo postea. ergo ab viroque istorum
enunciatur vel dictum est verum. tenet prima. quia vterque vel vtroque distribuit pro duobus tan-
tum. Improbatur autem sophisma propositum pe. his. sic. quia bene sequitur ab vtroque istorum enun-
ciatur vel dictum est verum. si nihil est enunciatur ab vtroque istorum: intelligitur coniunctum et
similiter: homo est asinus. et hec est falsa. homo est asinus. quia disparaturz predicat de dispa-
rato et per prius non ab vtroque istorum. sed simul et coniunctim enunciatur est verum. si potius
falsum. In solutione huius sophismatis pe. his. duplicem solutionem assignat. primo aliorum. secun-
do suam. Dicit itaque primo quod multi logici tenent quod ista est falsa. ab vtroque istorum enun-
ciatur est verum. et dicit quod enunciatur in sophismate supponit particulari et determinato enun-
ciatio ab vtroque. modo particulare enunciatur ab vtroque. vt hoc: homo est asinus. non erit falsum

similiter vey p particulari vero. Et isti dicunt q pbatio peccat penes falla etiā figure dictionis. arguēdo a pluribz supponibz determinatis ad vnā respectu istius termini vey z enūciatū: vt cū arguit sic. A socrate enūciatū est vey. ergo ab vtroqz istoz enūciatū est vey. anis est vey. z pns falsus. Petrus tñ hīc. huic solutiōi nō assēnt: s; dī q sophisima est vey: z dī q pbatio sophismatis peccat penes fallaciā accētis. Pro deo claratione huius solutiōis. pe. hīc. oñdit in ista ppōne. Omniū oppositiōz est eadē discipula. vnā ponit aristo. vi. topicor. disciplina supponit simplr z p disciplina in cōmuni. z nō p disciplina vs sciētia particulari. qz nulla particularis disciplina est omniū cōtrariōz. quēadmodū etiā in ista. hō est spēs: hō supponit simplr p homine in vti et non p homine particulari. vñ qñ arguit sic. Omniū cōtrariōz est eadē disciplina. s; nulla est disciplina nisi hec vel illa. z sic de singulis. ergo omniū cōtrariōz est hec vel illa disciplina. qd est falsum. qz cōmittitur fallacia accidentis. Sic etiā cū arguit sic. Hō est spēs: s; nullus est hō nisi socrates vel plato. z sic de singulis. ergo socrates est spēs vel plato. Sic z in pposito qñ arguit sic. A socrate enūciatū est vey. z a platone enūciatū est vey. z sic de singulis. ergo ab vtroqz istoz enūciatū est vey. enūciatū et vey in inducentibz capis p particulari enūciato z vero. s; in pte vel in cōclusiōe accipit enūciatū similiter vey p enūciato in vti. z vero in vti z sic p pns cōmittit fallacia accidentis. posita est em̄ an̄ regula gñalis. Nā aliqua duo hñt se vt superi⁹ z inferi⁹ z aliquid cōuenit superiori. z credit aliquis q etiā illud debz cōuenire inferiori. vt hō z animal. z animal cōuenit hoc predicatum genus: credit aliquis q hoc predicatum gen⁹ cōuenit huic inferiori qd est hō. ¶ Sequit corollarie q enūciatū in particulari z enūciatū ab vtroqz accidit enūciato in vti z enūciatio in particulari ab vtroqz plato oñdit esse vey. credit aliquis q etiā enūciatio in cōmuni ab vtroqz plato inesset vey. qd tñ falsum ē. patz ergo quomō in pbatōe sophismat⁹ cōmittit fallacia accidentis. vt deducum est.

Notādū quarto z vltimo q pe. hīc. determinat de isto

signo neuter: qd est signū distributiuum negatiuum distribuens p duobz: quemadmodū vterqz est signum affirmatiuum distribuens pro duobz. Et dī q neuter primo valet tantū sicut vterqz negatione postposita. sicut ergo nullus habet distribuere z negare p pluribz z multis sic neuter habet distribuere z negare p duobz. Petrus itaqz hīc. in textu mouet hoc sophisma. Neutrū oculū habēdo tu potes videre. Et pbat z improbat sophisma. Primo pbat q sophisma sit vey. z arguit sic. dextrū oculū nō habēdo tu potes videre. z sinistrū oculū non habēdo tu potes videre. igit neutruz oculū habēdo tu potes videre: tenet pñā ab inducentibz ad inductā. q pñā est bona. vt dicit scdō pñoz. Improbāt autē sophisma sic. qz sequit bñ neutrū oculū habēdo tu potes videre. ergo dū nullū oculū habes tu potes videre. vel si nullū oculū habes tu potes videre. vel quia nullum oculum habēs tu potes videre. tenet consequētia. quia gerūs etiā terminata in dī. do. vel dū. resoluuntur per dum. per si vel etiam per quia. z quos cuiqz modo resoluunt sophisma semper ipm̄ est falsum z per cōsequēs sophisma est falsum. Petrus hīc. rīdens ad sophisma ppositū oñdit q sophisma est falsum: z dicit q in probatione sophismatis cōmittitur fallacia accidentis. Ratio quia posse videre in aīe attribuitur partibz fm̄ se z ab solute sumptis. vt oculo dextro per se. similis oculo sinistro per se. in pte autem vel in conclusionē ostēditur posse videre inesse partibus non fm̄ se sumptis: sed vt sunt vnite in toto. Constat autem ex dictis superius: quāndocūqz sunt aliqua duo quorum vnum sequitur ad aliud. z vnū illoz habet aliquid qd cōuenit ei z non alteri: sed illud etiam credidit cōuenire alteri: cōmittitur fallacia accidentis. vt homo z animal. z homini cōuenit esse spēm specialissimā. crederet aliquis q etiam animali cōueniret esse spēm specialissimā. Sic z contingit in pposito. posse videre cōuenit cuiuslibet oculo diuiso. alio non habito: crederet aliquis

De sincathegorematis

q̄ posse se videre posset inexistere ambob; simul non habitis: qđ est impossibile. quia sine oculis non est possibile visionem fieri. ¶ Postea pe. his. mouet vnuz dubium. Si negatio non habz distribuere negare z confundere confuse distribuitur terminuz cōmunem cui additur. Et arguit pro z cōtra. Primo arguit q̄ negatio non habz negare z distribuere sic. contradictio est affirmatio z negatio oppositae. vt dicit pmo pier. contradictione emz debent se sic habere q̄ vna debz esse affirmatiua z alia negatiua sed iste due contradicū. homo est iustus. non homo est iustus. ex aristo. pmo perier. quare concluditur q̄ prima est affirmatiua: vt homo est iustus. z alia est negatiua. s. non homo est iustus. patz ergo q̄ hoc signum non habet negare. In oppositum autem arguit pe. his. q̄ ista negatio non. non habet distribuere. signuz qđ additur termino singulari nō distribuit. sed negatio additur termino singulari. igitur non distribuit. Maior quia terminus singularis non potest distribui. distributio enim. vt dicim est ante. sic in multa. terminus aut singularis non habz multa supposita. vnde z aristo. v. metaphice dī. Nemo dicit bene omnis socrates. Minor patet. quia dando cōtradictoria ista. socrates currit. damus istam. non socrates currit. non est enim verius dare cōtradictionē nisi negationem preponere toti. Arguit scdo sic. Omnis distributio fit respectu termini cōmunis. z per p̄ns hec negatio non. quia additur termino singulari: vt ostensum est. non habet distribuere. Pro dissolutione huius dubij Sciēdū q̄ negatio non. vel aliud signum negatiuum habet duplex officium vel proprietatez. Primum officium habet negare scatum termini cui additur. Secundum officium est distribuere terminum cui additur pro suis inferiorib;. Dicendum ergo q̄ negatio non: respectu termini cōmunis cui additur habet exercere vtrūq; officium. quia negat eius significatum. z etiam distribuit talem terminum pro suis inferiorib;: vt non homo est asinus. tenendo non neganter. Sed negatio addita termino singulari negat eius scatu: vt non socrates currit: sed non distribuit ipsum. quia terminus singularis non potest distribui: quia non habet inferiora pro quibus fieret talis distributio. Istis notabilib; sic stantib; est.

Conclusio respōsalis. Determinatio pe. his. de isto signo nihil nullus neuter z vterq; est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis de isto signo nullus patz ex pmo notabili. de isto signo nihil patet ex secundo notabili. de isto signo vterq; dictū est in tertio notabili. de isto autem signo neuter determinatum est in quarto notabili quare conclusio vera.

Arguitur primo. signum vniuersale nullus non facit aliquam propositionem. igitur determinatio pe. his. non valz. probatur. Illud qđ destruit propositionē non facit eam: sed signum vniuersale negatiuum destruit propositionem. igitur non facit propositionem vniuersalem negatiuam Maior quia distribuere z facere sunt opposita. opposita autem non possunt conuenire z inesse vni. vt dicitur. vt. topicorum: z in postpredicamentis. Minor quia signum vniuersale negatiuum nullus destruit pro positionem quam antecedit. Dixit enim Boetius. Negatio est signum malignantis nature. quicquid post se inuenit totum destruit. z eius oppositum inducit. quia ergo inuenit post se positionem: per p̄ns destruit eam. ¶ Quid q̄ autoritas Boetij non est absolute intelligenda. sed Boetius intelligit. q̄ quicquid negatio post se inuenit totum destruit. verum de accidentibus propositionis. vt de quantitate. qualitate. veritate. falsitate propositionis. z non de substantia propositionis. Si enim negatio post se inuenit affirmationem destruit eam z inducit negationem: z sic similiter est intelligendum in alijs.

Arguitur secundo. signum negatiuum non negat z distribuit simul. igitur determinatio pe. his. non valet. probatur. Idem solum facit idem: sed qđ

bet signum vniuersale negatiuum est vnum. igitur. Maior est Aristo. ij. de generatio-
ne. vbi ostendit qd idem solum facit idem. Minor similiter est nota. qdlibet enim signū
vniuersale negatiuum est vnum signum. ¶ Dico vix argumētum concludit qd signū
vniuersale negatiuum facit vnum et idem primo et principaliter. sed ex cōsequenti po-
test facere plura. Primo enim signum vniuersale negatiuum negat. et postea negans
do distribuit. omne enim signum negatiuum distribuit sed non e conuerso omne signū
distributum negat. signum enim vniuersale affirmatiuum distribuit tamē nō negat

Arguitur tertio. signum vniuersale negatiuum non distribuit: probatur sic. quia
si sic sequeretur qd non possit addi termino singulari. qd tamen falsū
est. dicimus enim dando contradictoriā isti sores currit. non sores currit. et hoc ad-
uerbiū non. est signum negatiuum. Sed sequela probatur. quia terminus nō potest
distribui ex quo non habet inferiora pro quibus distribuere. ¶ Dico verum argu-
mentum concludit qd negatio et signum negatiuum non additur termino singulari ra-
tione distributionis sed bene negationis. vt dictum est in notabilibz.

Arguitur quarto. negatio nullus non habet distribuere nec negare. igitur des-
terminatio pe. hit. non valz. pbatur aīz in ista. non nullus homo est
animal. in qua ponitur negatio nullus. et tamē terminū cōmunem scz homo non ne-
gat. nec etiā distribuit. pbat sic in nulla particulari affirmatiua subiectū distribuit vel
negat. sz ista ē particularis affirmatiua nō null⁹ hō ē aīal. igit. Maior. qz in particu-
lari affirmatiua subiectū et p dicitū supponit determinate. vt dicitū ē aī. minor pz qz
nō null⁹ valz tñ sicut qdam p pma regulā equipollentiay. ¶ Dico vix argumētum
cōcludit qd negatio null⁹ distribuit terminū cōm sequēte nullo alio signo supueniens
te qd eius negationē et distributionē ipeditet: mō hic supuenit aliud signum scz non:
et sic vnum impeditur aliud: qz due negationes faciunt vnam affirmationem.

Arguitur quinto. hec ē falsa. null⁹ hō ē oīs hō. pbat sic. quia ex ipa sequit falsum
ergo ipa est falsa. tenz pna. qz aīz et pns dñt esse. pportionata que n
admodū cā et effect⁹. et etiā ex pō nūqz seqt falsus. vt dī pmo pōz. pbat sequela. quia
sequit bñ. null⁹ hō ē omnis hō. ergo nullus hō est socrates. 13 pna a superiori ad in-
fer⁹. qz omnis hō ē superius ad socrates: et tñ aīz est vix et pns falsus. Dico verus
argumentū cōcludit qd oīs est superius ad socrate si absolute capis: sed si superius. it
aliud signū. vt in pposito. dicēdo nullus hō est oīs hō. non erit superius. qz iste termi-
nis hō supponit determinate: sic ista nullus hō ē oīs hō. v3 tñ sicut oīs hō aliquis

Arguitur sexto. hoc signū vltē nihil nō h3 facere. ppōnez igit. pbat sic (hō nō ē
nulla dictio equoca facit ppōnē. sz nihil ē dictio equoca. igit. maior ē
ari. pmo pier. minor. pbat. illud qd fecit plura diuersis rōnibz ē equocū. sz hoc signū
nihil. fecit plura diuersis rōnibz. igit. maior pz ex diffinitōe equocoz. minor qz fecit ac-
tū et cōceptū. et illa sūt plura. vt dicitū ē in notabilibz. ij. ¶ Dico vix argumētū cōcludit
qd hoc signū nihil fecit actū et cōceptū. vñ pncipalit et aliud ex pñi. vel vñ materia
liter et aliud format. format⁹ fecit actū distribuēdi et negādi materialit aut fecit rem
aliquam. ex quo includit terminū cōmunem et sīncat hegozema vniuersale negatiuum
et sic quodammodo fecit illa duo per modum vnius.

Arguitur septio. vterqz et neuter nō sūt signa distributia. igit. pbat. de signum di-
tributiuū variat in distributione sua fm naturā tñmi cui addit. vt pz
de isto signo distributiuo vlt null⁹. qd qñ addit terio hñt ptra supposita distribuit ipz
p mltis. vt oīs hō currit. Si aut addit termino qd nō h3 plura supposita non distribuit
ipz p multis. vt oīs sol lucet. Sz signa ista duo vterqz et neuter nūqz variant in distri-
butione sua. qz semp distribuit pro duobz tantū vt dicit in textu. igitur non sunt signa
distributia. ¶ Dico qd maior probat veritatem de signis que habent distribuere pro
multis suppositis et non pro duobus tantum: qualia sunt vterqz et neuter.

De sin cathegorematicis

Arguitur octauo. Neuter non distribuit pro duobus. igit. pbat qz sequeretur qd iste due essent cōtradictorie. neuter hō currit z alter hō currit. patet qz neuter est signum vlt negatiuū z alter est signūz particulare affirmatiuū. modo si gnū vniuersale negatiuū z signū particulare cōtradiciū. Sed quod nō cōtradiciunt pōtēte due: pbat sic. due cōtradictorie non possunt simul esse vere: sed iste due neuter hō currit: z alter homo currit possunt ambe simul esse vere. Maior est Aristo. primo perier. Vnoz. quia ista est vera. neuter homo currit demonstrando duos homines quiescentes: z etiā est vera. alter homo currit demonstrando alio homine vt tertio ab istis duobus qui currit. quia alter valz tantū sicut quidā. ¶ Dico verūz argumentū cōcludit qd ista est vera. alter homo currit. z etiā ista. neuter homo currit. si alter valz tantū sicut quidam absolute: sed ita non capit alter vt contra dicit huic qd est neuter. quia alter dicit vnum de duobus illis pro quibus distribuit neuter. ¶ Sequitur corollarie primo. Qz duplex est distributio quedā aptitudinis z quedā accē. Distributio aptitudinis est quādo terminus distribuit quo ad aptitudinē suam. vt omnis homo tmet in mari. que valz tñ. omnis homo aptus natus est timere in mari ¶ Sequitur corollarie secūdo qd quedā est distributio accomoda: quādo signū distributiūz non distribuit terminūz cui additur pro omnibz suppositis simpliciter: sed aliqd suppositū excipitur ab illa distributione: vt celum tegit omnia entia. iste terminus cōmūis entia non distribuitur absolute pro omnibz suppositis: quia pro celo. valz enim hec ppō tñ. celum tegit omnia preter seipsum. vel celum tegit alia a celo. non sic etiā in ista. deus creauit omnia. que valz tñ. deus creauit omnia alia a se: z non seipsum.

Queritur consequenter. vtrum littera pe. bispa. de signis distributis accidentiūz sit sufficienter posita.

Pro intellectu questionis Notandum est primo. Postquā auctor determinauit de signis distributis substantiarū: nō pñr determinat de signis distributis accidentiūz. Et pmo determinat de signis distributis accidentiūz que distribuunt pro qz litatibz. scdo determinat de signis distributis qñtitatibz. Ratio ordinis quare primo determinat de signis distributis sube. z postea de signis distributis accñtis: qz sicut se bz suba ad accñs: sic signa distributiva subaz ad signa distributiva accidentiūz: sō stātia est prior accñte natura tpe: z diffinitione. vt dz. viij. metaph. z p pñs prius dicē: dū ē de signis distributis sube. z postea de signis distributis accidentiūz. Est autē signū distributiū accñs qd distribuit rē habētes se p modū accñs z p modū rei alte ri adiacētis. vt qñlibz: qd vñ tñ sicut de qñlibet spē qñtat. vñ qñlibet est signū vltēci? aut signū particulare est aliqñlibz. Vñdū aut pe. bis. q multiplicatio accidentiūz est duplex. quedā est fm numez z numeratr. z hec multiplicatio accidentiūz numeralis designat p signa distributiva sube. vt omis hō albz currit. Alia autē est multiplicatio accidentiūz fm spēm. z hec distributio accidentiūz fit per signa distributiva accidentiūz: vt qñlibet currit. que valz tñ. res habēs qualēcūqz qualitatem currit. vel ens habēs qñtatē de qñbz spē qñtat. currit. ¶ Sequit corollarie qd in alijs pñdicamētis accidentiū nō reperiunt signa distributiva accidentiū sicut in qñtate vlt qñtate. Rō huius est quia qualitas z quantitas sunt accidentia principaliora qz alia pñdicamenta accidentiū. z ergo in pñdicamento qualitatibz similiter qñtitatibz reperiunt pñia distributiva pro ipsis: quod non contingit in alijs pñdicamentis accidentiūz.

Notandūz secūdo. pe. bis. in teru mouet sophisma circa signa distributiva qñtat. z ē h Quodlibz qñlibz de qñbz tali scit ipm tale qñle spz est Qd sophisma probat z improbat: z p eius pñtione suppositiōis. Primo pe. bis. q sine tres homines. socrates. plato z cicero. z quilibet illoz triū sciat tres scientias. vt so:

erates sciat tres. scz grāmaticā logicā z rhetoricā. similiter plato sciat illas tres. similiter cicero sciat illas tres: z quilibet illoz scit de suis socijs q̄ sciunt istas tres sciētiās. Secūdo supponit pe. his. q̄ sint tres homines alij vt iohs petrus paulus: quoz vnus vt iohs sciat grāmaticaz diuīsim. z petrus logicā: z nullā aliā. z paulus sciat rhetoricā: z nullaz aliā. z isti nō sciunt de suis socijs q̄ sciunt tales sciētiās: et de alijs primis tribz etiam nihil sciunt. sed soluz sciunt de se ipsis. Sed primi tres socra res plato cicero sciunt de seipsis. vt dictum est: z etiam de seipsis. Istō stante pbatur sophisma sic. hoc qualibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est: demonstrando socratē. z hoc q̄libet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est: demonstrando platonē. z hoc q̄libet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est demonstrando ciceronē. z non sunt plura q̄libet: nisi ista iuxta casum positum. ergo q̄libet q̄libet de quolibet tali scit ipsum esse tale quale ipsum est. tenet p̄ nā ab inducentibus sufficienter enumeratis ad eius vnīuersalem. Improbatur autem sophisma. q̄libet qualelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est. ergo grāmaticū īm. vti iohs scit de quolibet tali quale ipsum est. modo hoc est falsum z contra casum. quia casus posuit q̄ iohs scit se esse grāmaticū z nihil scit de alijs qd sciunt. sic petrus scit se logicū z de alijs nihil scit. z similiter paulus scit se esse rhetoricū z de alijs nihil scit. modo hic probatur q̄ etiam sciunt hoc de alijs qd sciunt de seipsis qd est contra casum: Postea pe. his. soluit hoc sophisma: z dicit q̄ sophisma ē verū fm eius probationem z fm casum positū. Ad probationem aut dicit q̄ īm: probatio sophismatis peccat fm fallaciā p̄ntis. quia arguitur in ea ab inferiori ad superius cum distributione superioris. qd declarat sic: quia qualelibet supponit pro tribus primis: quozum quilibet simul habet omnes tres qualitates: grāmaticaz logicā z rhetoricā. sed grāmaticū supponit pro illis tribus z etiā pro illo qui tantūz scit grāmaticū iuxta casū. z sic grāmaticū plus fecit q̄ q̄libet. Unde arguendo sic. q̄libet qualelibet de quolibet tali scit ipm esse tale quale ipsum est. ergo q̄libet grāmaticū scit de quolibet tali quale ipsum est. distribuitur grāmaticū. z sic arguitur ab inferiori ad superius distribuitur. sicut in simili. omnis homo currit. ergo omne animal currit. ¶ Sequitur corollarie q̄ tam q̄libet q̄ qualelibet sunt signa vnīuersalia affirmatiua impura. q̄libet est signum vnīuersale affirmatiuum impurū substantie. z valet īm sicut omne ens vt q̄libet currit. i. omne ens currit. Sed qualelibet est signū vte affirmatiuum qualitatis: z distribuitur pro qualitatibz: z valet tantūz qualelibz id est de qualibet specie qualitatis ens habens qualitatem.

Notandū tertio postquam petrus his. determinauit de signis distributiuis qualitatis Jam cōsequenter determinat de signis distributiuis quantitatīs. Unde Signum distributiuum quantitatīs est signum: qd distribuit res habentes se per modum quantitatīs vt quotienscumq̄ quantūscumq̄ quotcumq̄. Unde sicut fm aristotē. in predicamēto quantitatīs duplex est quantitas quedam cōtinua z quedam discreta. Cōtinua quantitas est cuius partes se simul tenent: vt magnitudo vel tempus vel motus. Unde z dicit cōtinua a cōn z teneo quia eius partes se simul tenent. Discreta autem quantitas est cuius partes sunt discrete z diuise ab inuicem: vt partes huius numeri decem. sunt. ij. z. vii. quae partes sunt specificē distinctae: e. numeri enim sunt distincti specificē ab inuicem. Sic etiam distributiuā quantitatīs sunt duplicia. quedā em sunt distributiuā signa pro quantitate cōtinua. vt quantūscumq̄. dicendo quātoſcūq̄ digitos hodie habes heri habuisti. z valet tantū sicut quātoſcūq̄ magnos digitos hodie habes heri habuisti. Alia aut sunt signa distributiuā p̄ p̄ntate discreta: vt quātoſcūq̄ fuisti parisi⁹ tōcā fuisti hodie. vt dicit inferi⁹.

Notandum quarto z vltimo. q̄ pe. his. in textu mouet

De sinceratibegozematibus

hoc sophisma Quotiescūq; fuisti parisius toties fuisti hō. qđ sophisma pbat 2 improbat. Primo probat sic. vna vice fuisti parisius: 2 illa vice fuisti hō: 2 alia vice fuisti parisius: 2 illa vice fuisti hō: sic de singulis: ergo quotiescūq; fuisti parisius toties fuisti hō: sed bis fuisti hō. Improbat autē sophisma sic. quotiescūq; fuisti parisius toties fuisti hō: sed bis fuisti parisius ergo bis fuisti homo. cōclusio falsa. hoc em̄ aduerbiū importat interrupcionē 2 mediationē act⁹ respectu ill⁹ cui adiūgit. impossibile ē autē actū efficiendi hominē interrūpi in aliqđ homine. sic q; in vno tēpore sit hō 2 postea moriat. 2 itēz naturali ter sit hō. dīz em̄ scđo de generatione idem in numero non reuertit. Et primo de ani⁹ ma in tractatu de errorib; dicit. impossibile est corpora mortuorū resurgere. 2 primo cella ad prateritum nulla est potentia. Pe. bis. respondendo ad hoc sophisma dicit q; sophisma est simpliciter falsum. quia non est possibile naturaliter q; aliquis bis sit hō quia hoc aduerbiū bis: cum dicit. bis fuisti parisius importat interrupcionem actus efficiendi. sic 2 in ista. bis fuisti homo. Dicit ergo q; probatio sophismatis nō valet. qđ secūda pars copulatiue per quā probatur sophisma est falsa: scilicet becilla vice fuisti homo. quia adhuc nulla vice fuisti homo. quia adhuc vita terminata nō fuit post cuius iterum iterum de nouo incipies esse homo. qđ tamen requiritur ad veritatem istius bis fuisti homo: sicut 2 in istis. bis incipitur cursus: cum semel est terminatus: et iterum alter cursus incipitur. ¶ Sequitur corollarie q; cui; arguitur sic. quādo cūq; fuisti parisius fuisti homo. sed bis fuisti parisius. ergo bis fuisti homo. non est argumētum in darij: sed cōmittitur fallacia figure dictionis. mutatur enim predicamentum quādo in predicamentum q̄ntitatis. Ratio quia quādo cūq; importat quādo. sed bis importat quātitatez discretam. modo quando cūq; fit mutatio vnius predicamenti in aliud: cōmittitur paralogismus fallacie figure dictionis. vt ostendit Petrus hispanus in sexto tractatu. Istis notabilib; sic stantib; est.

Cōclusio responsalis. ista littera Pe. bis. de signis distributivis accidentium est bene 2 sufficienter assignata. de signis distributivis qualitatis. patz ex primo 2 scđo notabili. de signis autem distributivis quantitatis patet ex tertio. 2 quarto notabili. ¶ Arguitur primo Pe. hispa. est superfluum. igitur eius processus non valet. pbat sic añs. Ad distributionem substantie sequitur distributio omnium accidentium in tali substantia. sed hoc signum omnis nihil nullis distribuit pro substantijs 2 inferiorib;: 2 per pñs etiā distribuit pro accidentib;: non oportet ergo esse specialia signa distributiva accidentium. Maior est nota. quia sicut mota substantia mouent omnia que sūt in tali substantia: sic partia 2 diuisa substantia quālibet partez substantie insequit pars accidentis. Accidentia em̄ extendunt ad extensionē sui subiecti Et primo topicoz dicit q; accidentia numerant 2 multiplicantur ad numerationem et multiplicationem subiectoz. Minor patet ex determinatis in primo articulo de isto sinceratibegozemate omnis. ¶ Dico verū argumentū concludit q; signa distributiva substantie etiam faciunt distributiones 2 parūtionem accidentium fm̄ multiplicacionē numeralem sed nō specificāz. sed signa accidentiū specialia distributiva faciunt distributionē specificāz pro accidentib; specie distinctis. vt etiam dictū est in pmo notat.

Arguitur scđo. qualelibet non est signum distributivū accidentis. igit. probatur añs. quia qualelibet sc̄at substantiam: 2 per pñs nō est signū distributivū accidentis. signa enim distributiva accidentiū important accidentia 2 nō substantiam. pbat añs. quia qualelibet valet tantū sicut res vel ens habens in se q̄ litatē de qualibet specie qualitatīs. vt patz ex ei⁹ resolutione. ¶ Dico verū argumētū cōcludit q; qualelibet sc̄at materiam 2 ex pñs. sc̄at sc̄atione formali et pñcipali importat q̄litatē 2 distribuit p qualitate accidentalī. mō quibet res denominat a sua forma 2 formali.

Arguitur tertio: hec est inepta locutio qđlibet qualelibet. igit determinatio per his. nō valet. pbat añs. omne signū distributiuū debz addi termino quē distribuit. sed vniūz sicut hego: ma nō distribuit aliud. igit hec ē inepta: qđlibet qlelibet. Maior. qz signū distributiuūz determinat terminū cōmunē quem distribuit. modo determinatio addit suo determinabili. Minor: patet. quia distributio est multiplicatio termini cōmunes: ex diffinitione distributionis prius posita. ¶ Dico verum argumentū cōcludi qđ dicēdo quodlibet qualelibet vniū signū distributiuū additur alteri quo ad vocē. nō tamē quo ad virtutēz z determinatiōē. qz hoc signūz qđlibet est signū distributiuū substantiē: z addit implicite huic termino ens vel res: qz valz tm qđlibet. i. omne ens. Sed qlelibet est signū distributiuū qualitatis: z valz tantū qualelibet. i. de qualibet specie qualitatis ens habens qualitatem.

Arguitur quarto. signum distributiuū substantiē nō distribuit pro accidente sūm numerū. vt dictū est in primo argumento. pbat sic dicēdo: omne coloratum est substantia. in qua pōne hoc signū omnis distribuit z pro arcite hominis qđ est albedo. z pro accite hois vel alteri rei qđ est nigredo. modo albedo z nigredo sunt accidentia specie differentia. hec em valz tm. omne coloratū est substantia. i. coloratū colore albo z nigro z quolibet colore hoc est substantia. ¶ Dico verūz argumentū cōcludit qđ in ista omne coloratum est substantia. coloratū distribuit pro accidentibz specificē distinctis. nō tamē inquantū coloratūz fcat accitē: z inquantūz est adiectiuum: sed inquantū fcat substantiam: z vt est substantiuum. adiectiuum enim in neutro genere: vt dicunt grāmatici: substantiuaf.

Arguitur quinto. qualelibet nō est signū distributiuum igit determinatio per his. non valet. pbat sic. qđlibet signum distributiuum vniuersale facit ppositionē vniuersalem: sed hec non est vniuersalis. qualelibet currit. igit. Maior est nota. qz signū distributiuūz vlt ē signū significatiuū: mō signū significatiuū denotat ppositionē eē quāraz. minor: qz equalit vni indiffinitē: ergo ē indiffinita. z pñā. qz d ē equalit vbi idē ē iudiciū. Añs pbat. qz equolet huic. ens vel res hñs quālibz qlitatē. vt pz ex ei⁹ resolutionē. ¶ Dico vey argumentū cōcludit qđ signū vlt distributiuū facit ppositionē vltm: cū ponit in pncipio ppois a parte sbiecti. si autē includit inter partes sōie et z nō ponit in pncipio ppois nō significat ppoem. sicut m sili cū d: aial qđ ē ois hō ē sensiuū. hec nō ē vltis. sic etiā dicat de illa qlelibz currit. Alij tñ tenēt oppositū: z dīcūt qđ ista est vltis qlelibet currit. ¶ Sequit corollarie qđ ista qđlibz qlelibet de qđlibz tali scit ipm eē tale qle ipm ē simplr ē vltis. pz qz in pncipio hui⁹ ppois ponit signum vlt qđlibz quod qualificat vniuersaliter ppoem ppositam.

Arguitur sexto. Nō ē necesse ponere diuersa signa distributiva accitū igit. pro bat añs. sic se hñt signa distributiva sube. sic se hñt signa distributiva accitū. sz sufficit ponere vniū signū distributiuū p spēbz oim subaz. igit etiā p diffinitōē accitū sufficit ponere vniū signū distributiuū. maior pz ex pueniēt similitudine. mī noz pz. qz ois null⁹ qđbz pñt distribuere p qlibet spē z indiuiduis sube. possū em dicere. ois hō ois asin⁹. ois leo. ¶ Dico qđ nō est simile de predicamēto sube z accitū. Rō qz oēs sube cōueniūt in codē mō effēdi z pdicandi. sz accitū oia nō cōueniūt in codē mō effēdi z pdicandi: aliq em accitū sūt absoluta vt qñtas qlitas. alia aut res pectiua vt relatio. z aliqua accidentia pdicant in quale. z aliqua in quantū.

Arguitur septimo. Hec est inepta locutio qđlibz qlelibz igit determinatio per his. nō valz. pbat sic. ois determinatio dīz habere suū determinabile: sz cum dico qđlibz qlelibz. signa ista. sūt determinatiōēs: z nō hñt determinabilia: g̃ hec est inepta. qđlibz qlelibet. maior ē nota. qz multiplicata determinatiōē etiā dīz multiplicari dīz determinabile. sic multiplicato motu dñt multiplicari mobilia. minor est nota. qz nullū habet determinabile. ¶ Dico vey argumentū cōcludit qđ dicēdo qđlibz qlelibz. hec signa nul

De syncategorematicis

la habent determinabilia expresse, tamē implicite hñt vt dictū est in notabili superius
Arguitur igitur littera falsa, pbatur añs, quia eius contradictoriū est falsa, igitur
ipsa vera, tenet pñā, quia due contradictorie non possunt simul esse vere. Añs pbat:
eius contradictoria est, aliquotiens fuisti parisius ⁊ non fuisti homo, modo ista est fal-
sa, vt notū est, sed q̄ ista sit eius contradictoria parz, quia prima est vniuersalis affirm-
mativa: ⁊ scda particularis negatiua. ¶ Dico verū argumentum concluderet si ista
esset eius contradictoria, sed non est eius contradictoria: sed ista, aliquoties fuisti pa-
risius ⁊ non totiens fuisti homo, vel ista, non quouenscunq; fuisti parisius fuisti ho-
mo, modo iste sunt false.

Articulus secundus ⁊ de isto signo totus eius consi-
deratione ⁊ verificatione propositionum ratione huius signi totus Querit̃ vtrum littera
pe. hñt, de isto signo totus sit sufficienter assignata:

Pro intellectione huius questionis in ore, Notandū est primo qđ hoc signū vñ
dictio totus capit dupliciter. Primo categorematice, id ē scilicet, ⁊ sic totū va-
let tm̄ sicut integrum: ⁊ totus valz tm̄ sicut integer: ⁊ sic capit in ista ppōne totū qđ ē
in mūdo est in oculo meo: que valz tm̄: aliqd ens integrum qđ est in mūdo est in ocu-
lo meo: vt posita q̄ festuca sit in oculo meo. ¶ Sequit̃ corollarie q̄ capiēdo sic tot⁹
hec est falsa, totus socrates est minor socrate: quia valz tm̄ q̄ integer socrates est mi-
nor seipso: modo hoc est falsum: quia idem non est minus seipso nec maius: sed pars
integralis est minor q̄ totū integrale. Secūdo capit totus syncategorematice ⁊ cō-
secutiuē: sic signū vñ impur, includens orationē cōpositā ex termino cōmuni ⁊
alio syncategorematice, ⁊ sic totus valz tm̄ sicut quelibet pars integralis, vel sicut q̄
libet pars quantitatiua. Unde pars integralis est que cuz alijs partib; integrat ⁊ cō-
ponit totū: vt manus pes ⁊ alie partes componūt totū hominem. Dicit̃ enim primo
philosoph⁹ q̄ totū non est aliud q̄ omnes partes sue simul sumptę. Sed pars quantiti-
uatiua est que cōponens totum cū alijs partib; facit ipsum totū esse quantū: vt man⁹
pedes ⁊ alia membra. ¶ Sequit̃ corollarie q̄ aia nō est pars hominis, nec integra-
lis nec q̄titatiua sed pot⁹ ē pars essentialis hois. Dicit̃ enī pmo philosoph⁹ Materia
⁊ forma sūt partes essentialiter constituētes totū. Exemplū huius acceptionis scde
hui⁹ dictionis tot⁹, vt tota domus cōburit: que valz istam quelibet pars domus cō-
burit. Alij tamē logici adhuc tertiam acceptionē addūt huius signi totus, ⁊ dicūt q̄
tot⁹ tertio capit mixtū, i. partim categorematice ⁊ partim syncategorematice, ⁊ sic
valet tm̄ sicut nihil ipsius quin non, ⁊ dicūt q̄ totus capit sic in ista ppōne que scribit̃
scdo de anima. Anima est in toto tota ⁊ in qualibet eius parte tota, ⁊ valet tm̄. Nihil ē
ipsius aie quin illud sit in toto corpore ⁊ in qualibet parte corporis. Scdm̄ enī com-
munē loquentes in phiā: aia est in toto corpore ⁊ in qualibet parte corporis. Licet
Albertus, ij. de aia ⁊ medici tenēt q̄ anima humana fm̄ suā substantiā ⁊ presentiam
sue essētie est in corde, fm̄ aut̃ suā virtutē est in qualibet parte corporis.

Notandū secūdo qđ totū categorematice ⁊ significati-
ue capit̃ p̄ ente perfectū, sicut enī perfectū est duplex, vt ostendit̃, v. metaphi-
sice, sic ⁊ totū categorematice sumptū est duplex. Qddam enī ē simpliciter perfectū
⁊ sic perfectū est cui nihil simpliciter deficit: nec illud qđ requirit̃ ad perfectionem es-
sentialē rei nec accidentalē. Et sic nihil pprie dicit̃ perfectū nisi solus deus, omnia enim
cōparata ad deū habent imperfectionē aliquā. Et sic capit aristoteli, pfectū, v. metaphi-
sice, est qđ nō suscipit hyperbole, hoc est additionē. Scdo aliquid dicit̃ pfectū in ge-

nere et in suo esse: quod scilicet habet omnia illa que requirunt ad eius perfectionem essentiali
et sic homo compositus ex corpore et anima dicitur perfectus in genere. ut ostendit secundo philosophus
sicor. 2. primo. quod res naturalis habet tria principia ex quibus componitur: materiam for-
maz et priuationem. et sic perfectum capit Aristoteles primo celi. ubi ostendit quod totum omne
et perfectum sunt idem. ¶ Sequitur corollarie primo quod aliquid potest esse perfectum subs-
stantialiter. et quo ad esse substantiale. quod tamen non est perfectum accidentaliter. pas-
set corollarium de anima pueri primo generis: cum anima est perfecta essentialiter: et
etiam puer talis est perfectus essentialiter: quia habet corpus et animam. que sunt de
essentia hominis: non tamen est perfectus accidentaliter. scientia enim est de perfectio-
ne accidentali hominis. modo intellectus pueri primo generis nullam scientiam habet in
se. dicitur enim tertio de anima. quod intellectus noster in principio sui est tanquam tabula ra-
sa in qua nihil est depictum apud nata tamen depingi. Ostenditur enim primo poste-
rior. quod scientia acquiritur de nouo in nobis: et non est nobis cōcreta. ut dixi prius.

Notandum tertio quod Pe. his. in tracta. exponibilium po-
nit duas regulas de isto signo totus. Prima hoc signum totum sicut cathegoremance
capit: est sicut cathegorema vltimum includens orationem compositam ex termino et si-
gno vniuersali affirmatio et termino comuni distribuit quod terminum communem inclu-
sum pro qualibet parte integrali. ut in ista. Totus socrates est albus. que resoluitur. s. c
socrates scilicet qualibet partem integram est albus: Sequitur corollarie primo quod in
ista totus socrates est albus. socrates subiicitur albedini scilicet se: et partes eius non subij-
ciunt albedini primo sed prout in toto et ut constituit totum: et sic partes socratis subij-
ciunt albedini per totum et ratione totus: quia ergo socrates scilicet se totus est albus: etiam ex
termini quolibet pars eius integralis est alba. Sequitur corollarie secundo quod non est in eo
nemens aliquid conuenire toti et etiam parti respectu diuersorum: pars quia toti conuenit pri-
mo et per se. parti autem ex consequenti et secundo: ut patet in ista. totus socrates est albus. al-
bedo primo conuenit socrati. qui est quoddam totum et ex partibus suis. Sicut enim se res
habet ad esse sic se habet ad ea que consequuntur esse. sed esse primo conuenit toti et in actu
partibus autem ex parte et in potentia. unde dicitur septimo philosophico. pars interius quod est in
toto habet solum esse in potentia: et non in actu.

Notandum quarto et vltimo quod secunda regula quam po-
nit Pe. his. de isto signo totus in tractatu exponibilium est ista. propositio affirmatiua ratio-
ne huius signi totus cum capit sicut cathegoremance. hoc est significatiue: prout distri-
buit pro omnibus partibus integralibus: habet exponi per vnam categoricam propositionem: puta
do hoc signum totum in hoc complexu scilicet quolibet parte sui. quod isti equiualeat. ut ista totus
socrates est minor socrate. exponit scilicet socrates scilicet quilibet parte suam integrale est minor
quam totum et integer socrates. semper enim pars est minor toto. ¶ Sequitur corollarie quod
omnis propositio in qua ponitur hoc signum totus est distinguenda: pars quia talis potest esse
multiplex in vno sensu vera: et in alio falsa. modo ostendit aristoteles secundo elencor. quod
omne multiplex est distinguendum. Ista ergo propositio: totum quod est in mundo est in oculo meo
est distinguenda. si enim totum capit cathegoremance: ipsa est vera: et valde tamen. aliquid
integrum quod est in mundo: est in oculo meo. Si autem totum capit sicut cathegoremance: ut
valde tamen sicut omnis pars. ipsa est falsa. non enim omnis pars que est in mundo: est in oculo
meo. ut enim ostendit. ij. de anima. res visibilis non est in potentia videre tamen esse reale: scilicet
scilicet esse similitudinis. Istis notabilibus scilicet stantibus est.

Conclusio responsalis ista. littera Pe. his. pa. de isto si-
gno totus est sufficienter assignata. Veritas conclusiois patet ex his que dicta sunt in

De sincathegoremantibus

et corpore questionis.

Arguitur primo. Totus non est signū distributiuum. igit. pbat. omne qđ distribuitur est sincathegorema. sed totus nō est sincathegorema. igit. Maior est nota. quia distributio ppe est sincathegorema: unde 2 dictū est ante. Distributio est multiplicatio termini cōmunis per signū vlt facta: modo signa vniuersalia sunt sincathegoremata. Minor. quia hec ppositio cōmuniter conceditur. totū qđ est in mundo est in oculo meo. que non est vera. nisi totum caperet cathegoremance: vt valz tantū sicut integrum. Si em totum caperetur cathegoremance. vt valeret tantū sicut quelibet pars. ipsa esset falsa. quia non quelibet pars rerum est in oculo cuius. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qđ hec dictio totum cui capis cathegoremantice nō distribuit nec facit pponem vltm sed in infinitū. sed cum capis sincathegoremantice tunc distribuit 2 facit pponem vltm.

Arguitur secdo. Totus nō accipit cathegoremantice aliqui. 2 aliqui sincathegoremantice. igit littera falsa. pbat aīs. Illud qđ accipit diuersis modis accipit equiuoce. sed totus non pōt accipi equiuoce. igit. Maior. quia accipi diuersis modis est equiuocoz. Equiuoca enim sunt quoz nomē est vnu 2 ratio diuersa. vt dicit in pdicamentis. Minor qz totus causat pponem 2 ingreditur pponem. vt dicitur in textu. modo equiuocum non ingredit pponem. vt dicitur perierme. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qđ equiuocū equiuoce tantum non ingreditur pponem. licet bene equiuocū quando tenet vnuoce 2 in vna scatione ingreditur 2 facit ppositionez: 2 sic hoc signum totus quādo ponit in pponem non tenetur equiuoce sz vnuoce 2 in vna certa scatione scz cathegoremantice tantū vel sincathegoremantice tm.

Arguitur tertio. Hec ppositio vel oratio est inepta. totus socrates est minor socrate. pbat sic. Nulli termino singulari additur signū vniuersale. sz socrates est terminus singularis. ergo male dicit totus socrates. Maior est aristo. v. metaph. cum dicit. Nemo dicit bene omnis socrates. Signū enim vniuersale distributiuum additur termino cōmuni quem distribuit terminus aut singularis non potest distribui quia non habet inferius se. Minor est nota. qz socrates est nomen propriū. omne autē nomē propriū est terminus singularis. ¶ Dico vtz argumentum cōcluderet si signū vlt adderetur termino singulari ratione sui in ista ppositione totus socrates est minor socrate. sed nō addit ratione sui sed ratione termini cōmunis quē includit. s. pars. 2 sic ista valet tm quelibet pars integralis socratis est minor socrate.

Arguitur quarto. Totus non est signū vlt distributiuum pro partibz integralibz alicuius totius. pbat. quia si sic. sequeretur qđ ppos cōmuniter cōcedere deberet negari qđ est cōtra cōmune determinationē logicor. Dicitur sexto ethico. fama quā omnes famāt non omnino deperdit. pbat sequela qđ hec ppo cōmuniter concedit totū qđ est in mūdo est in oculo meo: 2 tamē si totū distribueret pro partibz integralibz: ipsa esset falsa. pbat. quia valeret tm. qlibet pars integralis que est in mūdo est in oculo meo. modo hoc est falsum. res em visibiles non recipit em esse reale in vi t. m. vt pbat. ij. de anima. Si em color aureus fm esse reale est in oculo: tunc oculus videns aureum colorē foret aureus. ¶ Dico vtz argumentum cōcluderet si hoc signum totus vel totum semper accipitur sincathegoremantice vt distribueret pro partibus integralibus. sed in aliqua pponē accipit cathegoremantice. vt valz tm sicut integrum. vt in ista. totū qđ est in mundo est in oculo meo. 2 est ppo vera. 2 tamē si in eadem pponē etiā acciperet sincathegoremantice. vt valeret tm: sicut quelibet pars integralis: ipsa esset falsa. 2 sic etiā dicendū est in alijs.

Pro ampliori intelligētia de natura huius signi totus 2 verificatione pponūz rōe cui⁹. pe. hui. in tractatu distributionū mouet hoc sophisma. Totus socrates ē minor socrate. Qz sophisma pbat 2 impbat. 2 pmo qđ opusina sit.

vez. pbat qz eius equalēs ē vera ergo hec est vera tor^o socrates est minor socrate. qz
 p̄na. qz de equalētibz idēs est iudiciū. Sz qz ei^o equalēs sūt vera. qz equialet hūic
 q̄libet pars socratis integralis est minor socrate. z hec est vera. est em̄ principii geo-
 metrie z arismetrie qz ip̄ pars est minor suo toto. Qz aut̄ sophisma sit falsū. p̄z. qz
 sequerēt qz idē esset min^o seipo qd̄ est falsū. Idē em̄ nec ē magis nec min^o seipo. parz
 sequela. qz sophisma valeret tñ. tor^o socrates est minor socrate: ergo socrates est mi-
 nor socrate. z sic idē esset min^o seipo. ¶ Postea pe. hīf. soluit h̄ sophisma. z d̄ qz sophis-
 ma ē vez. Rō qz hoc sophisma fecit qz q̄libet pars socratis integralis ē minor toto so-
 crate. z hoc ē vez. qz semp pars ē minor q̄z suū totū. Alij tñ loq̄ci distinguūt hoc so-
 phisma fm̄ qz hoc signū tor^o pōt teneri cathegorematicē v̄l sincathegorematicē. Si
 tor^o tenet cathegorematicē. vt v̄z tñ sicut ens integrū vel perfectū aliqd̄ integrale. z
 sic est falsū. pate: qz fecit qz totū integrale esset minus seipo. mō h̄ ē falsū. Si aut̄ tor^o
 tñ tenet sincathegorematicē z sic sophisma ē vez: v̄z tñ qz q̄libz pars integralis so-
 cratis ē minor toto socrate. z h̄ est vez. qz semp pars ē minor q̄z totū. pe. aut̄ hīf. subū-
 git in ternū qz pbat: o sophistuarz peccat fm̄ falsam accūsis. ideo qz h̄ p̄dicatū esse mi-
 nor socrate. ond̄it inesse paribz socratz q̄bz vere cōuenit. z etiā ond̄it inesse toti cui tñ
 nō cōuenit. Et iā arguit in im̄pbatōe sophismatis a dicto fm̄ qd̄ ad dictū simplr. qz
 ista tor^o socrates est minor socrate. est dictū fm̄ quid. qz ip̄a fecit socratē esse minorēz
 fm̄ partes socrate. Sz ista socrates ē minor socrate: ē dictū simplr. qz ip̄a fecit socratē
 ē fm̄ se z fm̄ suā totalitatē esse minorē socrate: z hoc ē falsū. ¶ Sequit̄ corollarie
 qz ista p̄na bene valet. totus socrates est albus. ergo socrates est albus. Sed ista p̄na
 non valet. totus socrates est minor socrate. ergo socrates est minor socrate. hoc est se-
 ipso. Ratio quia accidētia sunt duplicia. Quedam etiā sunt accidētia que cōueniunt
 z denomināt totūz z etiā partem. vt albiū nig. um calidū frigidum. z in his bene valz
 Alie aut̄ sūt partes que denominant z que cōueniūt vel toti tantū vel parti tantū. vt
 totalitas paruitas minoritas. z in his non valet arguere.

Arguitur p̄mo hec est falsū. tor^o socrates ē minor socrate. pbat. Dis ppō ē falsū
 sa in q̄ opposita p̄dicant de seinuicē. h̄ ē in isto sophismate. igit. Maior ē no. qz
 opposita nō cōueniūt vni. minor p̄z. h̄ p̄dicatū min^o socrate opponit hūic
 tor^o socrates. sicut magnū z parū: vel integrū z pars. ¶ Dico vez argumētū cōclu-
 deret si totū in ista ppōne. tor^o socrates ē minor socrate caperet cathegorematicē. sz
 capitur sincathegorematicē: z sic non p̄dicat oppositum de opposito.

Arguitur secūdo. hic non est ppō totus socrates est minor socrate. pbat. nul-
 lus multiplex est propō. hec est oratio multiplex totus socrates est mi-
 nor socrate. igit. Maior est aristo. ij. elencor. qz tale nec est vez nec falsum: z est oras-
 tio plures. modo omīs ppō debz esse vera vel falsa. z debz esse orō vna. vt ostendit
 p̄mo pierme. Maior pbat. Multiplex est qd̄ includit plures sensus: z in vno est ve-
 rū: z in alio falsum. Sz ista totus socrates est minor socrate. includit sensus plures z
 in vno est vera z in alio falsa: Maior est aristo. ij. elencor. Maior parz. quia si in ista
 totus socrates est minor socrate. ly totus teneur cathegorematicē ipsa est falsa. si sin-
 cathegorematicē ipsa est vera. ¶ Dico verū argumētū cōcludit qz multiplex in sen-
 su in quo est multiplex tunc non est ppositio. sed ipsum multiplex in vno sensu capium
 nunc est ppositio. z sic contingit in ppositio.

Arguitur tertio. Totus socrates est minor socrate. est falsa. probatur sic. Idēz
 non est minus seipo. sed ista ppositio totus socrates est minor so-
 crate significat idē esse minus seipo. igit. Maior est nota. quia pars est minor to-
 to: z non est idē sibi ipsi. Maior. qz hec ppositio valz tantū. integer z totus socrates
 est minor seipo. ¶ Dico verum argumētūz concludit qz ista est falsa. totus socrates
 est minor socrate. si totus capitur cathegorematicē. sed in isto sensu petrus hispanus

De Exponibilibus

non concedit eam. sed concedit eam qñ totus tenetur sincathegorematiche:

Arguitur quarto. hec est falsa. totus socrates est minor socrate capiendo totum
sincathegorematiche. pbatur qz sequit bene qlibet pars socratis est mi
nor socrate. sed aia est pars socrans. q̄ aia est minor socrate qđ est falsuz. qz aia nec
ē parua nec magna. Dicit eniz. iij. de anima q intellectus est immaterialis z immu
tis. modo illud q est magnū vel paruum hoc est materiale. ¶ Dico vez argumen
tum concluderet si totus sincathegorematiche capium distribueret absolute pro quali
bz parte. sed solum distribuit pro partibz integralibz socrans

Articulus tertius de isto signo infiniti eius confusio

ne z verificatione ppositionum ratione huius signi infinitum. Queritur vtrum lūto
ra p. hif. de isto signo infinitum sit sufficienter assignata

Pro intellectione huius questionis mote. Notandū est primo qđ vt p. hif. osten
dit in textu. infinitum capitur z dicit quinqz modis. Primo negatiue: z sic illud
dicitur infinitum qđ nullo modo potest pertransiri vi punctus dicitur infinitus: quia
est indiuisibilis non potest pertransiri. Aristo. enim sc̄ptio phicoz probat q in indiuis
bili non potest esse motus. in omni enim motu est assignare prius medium z posteri
us. z in omni spatio constat q in puncto z in indiuisibili non dicit pmo medium z pos
terius. Alias enim indiuisibile esset diuisibile. Secdo dicitur infinitum fm priuationez
z sic illud dicit infinitum qđ actu non est pertransiū: aptū tamē natum est pertran
siri. vt cum aliquis mouet in aliquo spatio z eius aliquam partem pertransiū: nō ta
men totum spatium z aliqđ spaciū continuū qđ est actu finitum posset dici infinitum.
Tercio modo dicitur infinitum fm appositionē z crescentiam. z sic isto modo nume
rus dicit infinitum appositione. quia quocūqz numero dato contingit dare maiorem.
numerus enim crescit in infinitum ratione vnitas adducit ymmo vnitas numero ad
dita variat speciem numeri. Quarto modo dicit infinitum fm diuisionē: z isto modo
continuū qđlibet potest dici infinitum. Continuū enim fm Aristo. tertio phicozum
est qđ ē diuisibile in infinitum. z isto modo aliqua magnitudo diuisibilis dicitur inf
nita. vnde z dicit tertio phicoz. qđlibet continuum actu est vnū: potentia autem mul
ta. Quinto z vltimo vtroqz modorum fm appositionem q̄ fm diuisionē. z isto mo
do tempus fm Aristo. tertio phicoz dicit infinitum. Ratione enim illius q tempus
est qđ dāam continuū est diuisibile in infinitum. Ratione autem istius quia post qđlibz
tempus venit aliud tempus: ipm tempus dicit infinitū fm appositionē. Aristo. enī
ostendit. viij. phicoz. z. iij. q tempus nūqz incipit nec deficit. vnde z ppter hoc repro
bat platonem. viij. phicoz. cuz dixit. Solus plato tempus. hoc est. plato dixit q tem
pus incepisset.

Notandū secundo pro intellectu huius quod est infini
tū Sciendum q Infinitum a phis assignatur duplex. qđdam virtutis vel potentie.
aliud infinitum est magnitudinis z molis. Infinitum virtutis vel potentie est agens.
cuius potentia agendi z posse agendi non est limitatum z determinatū. z sic causa p
ma vel deus dicit infinitus. pōr enim deus plura agere q̄ humana rō potest concē
pere. Et isto modo infinitum capit aristo. viij. phicoz cum ostēdit q primus motor ē
infinite virtutis. z hoc dicit infinitū formale. sed de isto non est ad ppositū. Sed infini
tum magnitudinis est iterum duplex. qđdam in actu z quoddam in potentia. Infini
tum in actu est magnitudo extēsa z q̄ra que tamen non habet finem extēnsionis z
magnitudinis sue. Et tale infinitum non est. Ratio q̄ra enīa naturalia sunt deter
minata ad maximum z ad minimum vt dicit primo phicoz. non potest enim esse dō

Quicunque magnus. nec potest esse homo. Quicunque parvus. vñ z dicit. ij. de anima. Omnia a natura constantia est certa z determinata ratio magnitudinis. hoc est augmenti z decrementi. Quia etiam nō potest esse magnitudo aliqua extensa que non haberet finē extensionis: patz quia maximū corpus quod est ipm celum. modo celū est finitum extensione z magnitudine. vltra enim circūferentiā primi celi nihil est: nec est possibile qd aliquis posset extendere manum vltra primū mobile. quia non daretur mobile z locatum sine loco. qd est cōtra aristo. iij. phicoz. Aliud autē est infinitūz magnitudinis in potentia: qd ad diuisionē. vt em dictum est in primo notabile: cōtinuū ratione sui potest diuidi in infinitū. z sic qdlibet spaciū in quo fit motus: vt ostēditur. vi. phicoz. dicit infinitum. Et hoc infinitū magnitudinis dicitur apud p̄bos in finitūz molis. sic etiā tempus dicit infinitū. sic z motus dicit infinitus. z similiter generationes z corruptiones. vt dicit primo de generatione. gñrationes em z corruptiones sunt ab eterno: z durabunt: fm aristo. in eternum: ppter motum solis sempiternūz.

Notandū tertio qd Infinitum capitur duobus modis

Vno modo cathegorematice. i. significatiue. secundo syncathegorematice. i. consignificatiue. Infinitum capitur cathegorematice valz tantūz sicut ens q̄tū extensum z magis nū non terminatum. z sic nullum est infinitūz vt dictū est in notabili secundo. z sic in finitum cathegorematice sumptū facit p̄pōem in diffinitam. isto modo capiēdo infinitum: hec est falsa. infinitum est finitū: valz enim tm. qd ens q̄tū extensum nō terminatū est finitū z terminatūz: modo hoc est falsum. Implicat em aliquid esse nō terminatū z non finitū. z esse terminatū z finitū. Isto modo hoc signū infinitum nō est signum vniuersale. nec distribuit nec cōfundit. Secōdo capitur hoc signū infinitū syncathegorematice. z sic infinitū ē signū vltē impuz includēs orōnem copositam ex termino cōmuni z signo vlti affirmatiuo. Et isto modo capiēdo hoc signū infinitū: dupliciter ponit in p̄pōne. Primo ponit circa terminū cōez fcantēz q̄tūatē cōtinuā vt infinitū pōdus sores pōt portare. z sic hoc signū infinitū valz tantūz sicut de qualibet spē magnitudinis. z sic p̄dicta p̄pō. infinitū pondus sores pōt portare resoluit sic. z valz tm. de qualibet spē magnitudinis pōdus sores pōt portare. z supponit ibi pondus fm logicā cōez confuse tantū. z ē p̄pō vera. Si autē pōdus supponeret cōfuse distributiue tūc p̄pō esset falsa. Secōdo hoc signū infinitū syncathegorematice tantūz ponit circa terminū fcantēz q̄tūatē discretam: z sic valz tm. sicut de qualibet spē numeri vt hic infinite partes sūt cōtinuē. vñ p̄dicta p̄pō valz tm. de q̄libet spē numeri partes sūt in cōtinuo. z sic partes supponit etiā cōfuse tm fm logicā cōez. ¶ Sequit corollarie qd p̄pō in qua ponit infinitū ē multiplex z debz distinguī. vna em z eadē p̄pō pōt esse vera. si infinitū tenet in vno sensu. z eadē p̄pō pōt esse falsa si infinitūz tenet in alio sensu. vt patet de ista. infinita sunt finita. si em infinitūz tenet cathegorematice ipa pōt esse vera. siue infinitū ponit circa terminū fcantēz q̄tūatē cōtinuā. vt pōdus siue circa terminum fcantēz quantitatem discretam: vt numerus quem includit implicite.

Notandū quarto z vltimo qd p̄e. bis. in tractatu expo

nibilitū de confusione huius signi infinitū qñ tenet syncathegorematice ponit talem regulā. Hoc signūz infinitū syncathegorematice tantū terminū cōmune inclusus cōfundit cōfuse distributiue. terminū autē expressiuz p̄mittit stare confuse tantū vt infinitū pōdus sores pōt portare. que resoluit sic. de qualibet spē magnitudinis pōdus sores potest portare. in qua iste terminus specie magnitudinis supponit cōfuse distributiue. z iste terminus pondus confuse tantū. sic similiter ista. infinite partes sūt in continuo. re

De sincathegorematis

soluti sic. de quolibet spe numeri partes sunt in continuo. in qua spe numeri stat confuse de
 struatur: et partes supponit confuse. De expositione autem ponitur ratio huius signi in
 finitum per. his. in tractatu exponibili ponit duas regulas. Prima. Propositio in qua huius signi
 infinitum caput sincathegorematis de exponibili per unam hypoteticam copulativam in cuius prima
 parte predicatum affirmat de subiecto supra sub aliquo quantitate continua vel discreta. in se
 cunda autem parte illius hypoteticæ predicatum negat inesse tali subiecto secundum determinationem quanti
 tatis. ut per in ista. infinitum homines currunt. exponitur sic. aliqui homines currunt et non quoniam plures
 duobus vel tribus vel quatuor currunt et sic sine statu. sub ista. infinite partes sunt in continuo
 exponitur sic. aliquæ partes sunt in continuo et non quoniam plures duobus vel tribus vel quatuor par
 tibus sunt in continuo: et sic sine statu. Secunda regula. Propositio in qua infinitum caput cathe
 gorematis vel scaturit exponitur per unam hypoteticam copulativam: cuius prima pars affir
 mat quantitate vel predicatum de subiecto. et secunda negat terminum illius quantitatis ut ista linea est
 infinita. exponitur sic. linea est quantitas et non habet terminum et sine quantitate sue. Et intelligitur ista
 regula. quoniam infinitum cathegorematis sumptum ponitur in predicamento. quod si infinitum ponitur a
 parte subiecti aliter. pro exponitur debet. Tertia regula ponit ista. Propositio in qua ponitur
 hoc dictio infinitum caput cathegorematis a parte subiecti. talis pro exponitur per unam hip
 poteticam copulativam cuius prima pars affirmat predicatum de subiecto. secunda autem negat ter
 minum illius quantitatis. ut ista aliquid corporis infinitum est album. exponitur sic. Aliquid corporis quanti
 tate est album: et illud corpus non habet terminum et sine sue quantitatis. Sequitur corollarie primo quod in
 expone propositio in qua hoc signum infinitum caput cathegorematis secundum quod infinitum tenet per infi
 nitum in actu vel in potentia. secundum hoc etiam oportet in secunda exponere negare terminum illius quanti
 tatis. Si enim infinitum caput in propositio tali pro infinito actu. tunc negandum est terminum quanti
 tatis actualis. Si autem in propositio aliquod infinitum caput in infinito in potentia tunc negandum est ter
 minum quantitatis potestatis actualis et non quantitatis actualis. alias enim propositio communis necesse redde
 rent et heret false. et etiam propositio communis false deberet concedi. Sequitur corollarie
 secundo quod si signum infinitum sincathegorematis caput secundum logicos debet facere distributionem
 inter se clare interruptam vel discontinue. ut patet in expositione huius propositio. infinita sunt fini
 ta. quod videtur. quilibet dato adhuc plura sunt finita. duobus plura sunt finita tribus plura sunt fini
 ta: et sic sine statu. In ista enim expone hec dictio plura in prima propositio supponit per duobus
 in secunda per tribus. in tertia per quatuor. et sic per gradatim et scalariter ascendendo. numeri
 enim augentur scalariter ascendendo. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Determinatio per. his. de isto si
 gno infinitum est sufficienter assignata. Veritas conclusionis patet ex his quod dicta sunt in notabilibus

Arguitur primo. De infinito non est scientia. igitur determinatio per. his. non valet
 probatur. autem. de non ente non est scientia. sed infinitum est non ens
 igitur. Maior est aristoteles. primo posteriorum. Minor est aristoteles. in. physicorum. ubi aristoteles pro
 bat quod nullum infinitum in magnitudine et quantitate est. Dico vero argumentum concludit
 quod nullum infinitum est. verum est de infinito in actu. est tamen bene in potentia. vel etiam est
 dicendum quod de infinito non est scientia positive. sed negative quia infinitum nullum est.

Arguitur secundo. Punctus non est infinitus. igitur prima acceptio non valet
 probatur. Infinitum claudit omnia. sed punctus non claudit omnia. igitur
 punctus non est infinitus. Maior est aristoteles. in. physicorum. Infinitum est extra quod nihil
 est. Minor. quia punctus est indivisibilis. ut dicitur Euclides. modo indivisibile non co
 tinet omnia. immo indivisibile nihil comprehendit. Dico verum argumentum concludit
 quod infinitum magnitudinis omnia comprehendit. sed punctus est infinitus negative
 et hoc non comprehendit omnia: ut dictum est in notabili primo.

Arguitur tertio. Infinitum non est sincathegorema confusum igitur. probatur. omne
 quod confunditur. confunditur ratione negationis inclusive: sed infinitum non

Includit negationē igit. Maior est vna maxima in logica. Negatio em̄ est p̄mū in genere signorū cōfundentiū: in cuius virtute oīa alia signa cōfundūt. Minor qz infinitū est signū v̄le affirmatiuū impuz: vt dictū est in notabilibz. ¶ Dico verum argumētū cōcludit qz licet hoc signū infinitū nō includit negationē expresse. tamē implicite. et illa negatio exprimitur in secūda exponente. que est exponēs principalis.

Arguitur quarto. Propositio in qua ponit hoc signū infinitum non est exponibilis: igit. pbat̄ añs. omne exponibile est intelligibile. sed infinitū non est intelligibile. igitur. Maior. qz intellectus app̄hendit p̄pōes exponibiles in secūda opatiōe sua: Sc̄da em̄ opatiō intellectus. vt d̄. it̄. de anima. est cōpositio vel diuisio. Minor patz. qz intellectus est virtus finita. modo virtus finita solum app̄hendit et cognoscit finita. Dicit̄ enī p̄mo de aīa. omne simile fit a simili. ¶ Dico v̄z argumētū cōcludit qz intellectus noster nō intelligit infinitū in actu: sed bñ infinitū in potentia. Et etiā intellectus noster non intelligit infinitū positiue et directe. tamē intelligit infinitum negatiue et indirecte per intellectiōē finitū.

Pro ampliori intellectu de natura huius signi infini

tu. Pe. his. mouet hoc sophisma in textu. Infinita sunt finita. Qd̄ sophisma pe. his. in textu pbat et imp̄bat. Probat p̄mo sic. Duo sunt finita: et tria sunt finita. et quatuor sunt finita: et sic sine stam. ergo infinita sunt finita. tenet p̄na ab inducentibus ad inductam Imp̄bat autem sophisma sic. Omnis p̄positio est falsa in qua p̄dicatur oppositum de opposito. sed in ista infinita sunt finita oppositū p̄dicatur de opposito. igit̄ sophisma est falsū. Maior est nota. quia in p̄dicatione vera p̄dicatum debz̄ m̄ se subiecto. modo vnum oppositorum non inest alteri sed opposita se expellunt. vt d̄. cur in postp̄dicationis. Minor patz. quia finitum et infinitū sunt opposita. et ista p̄dicant̄ hic. Petr⁹ his. respondendo ad sophisma ponit duas diuisiones v̄l acceptiōnes infiniti. Prima infiniti est duplex. quod d̄dam ad nos et respectu nostri: et est illud qd̄ fm̄ se et naturam est finitū. tamē quo ad cognitiōē nostram est incertum. vt ē numer⁹ stellarū celi. et numer⁹ arene maris. licet em̄ hoc est nobis incertum. deo tñ vel nature est cognitū. Aliud ē infinitū simplr. et sic infinitū est magnitudo vel q̄ntitas non terminata. Sequit̄ cōrollariē qz ista. infinita sūt finita respectu p̄me acceptiōis infiniti est vera: qz v̄z tñ q̄ aliqua q̄ sunt infinita nob̄. sūt finita et certa quo ad deū et naturam. Secunda acceptiō infiniti est qz infinitum aliqui capitur cathegoremāice ali: quando sincathegoremāice: de qua acceptiōne dictum est superius. Sed pe. his. dicit qz nulla istarū acceptiōnum satisfaciū sophismati p̄posito. Concludit Pe. his. qz ista est simpliciter falsa infinita sunt finita. et dicit qz probatio adducta peccat fm̄ fallaciā a dicto simpliciter ad dictum fm̄ quid. Ratio quia arguit ab infinito fm̄ appositionem ad infinitum simpliciter. modo infinitum fm̄ appositionem: est infinitum secūdum quid.

Arguitur primo. Ista est simpliciter falsa. infinita sunt finita. ergo non est distinguenda: tenet p̄na. quia illud qd̄ est in parte verum et in parte falsū: hoc debet distinguī. P̄na probatur. Ista est simpliciter falsa in qua oppositum p̄dicatur de opposito. sed ita est in isto sophismate. infinita sunt finita. igitur. Maior est nota quia opposita non p̄dicantur de seinuicem. Minor patet. quia finita et infinita sunt opposita. ¶ Dico v̄z argumētum cōcludit qz infinitum cathegoremāice sumptum opponitur huic qd̄ est finita. sed infinita sincathegoremāice cap:ū non op̄ponitur huic qd̄ est finita.

Arguitur sc̄do. Ista ē simplr falsa. infinita sūt finita g. nō ē distinguenda: pbat̄ añs. in om̄i p̄pōe vera p̄dicatū debz̄ habere p̄portionē ad subiectū: s; inter finitū et infinitū non est proportio. igit̄ ista est simplr falsa. Maior est nota. quia quādo nō est aliqua proportio p̄dicatū ad subiectum: p̄positio simpliciter ē falsa. vt homo

De sincathegorematibus

est alius. Minor pars ex Aristo. octavo phicoz. 7 pmo celi. finit ad infinitū nulla ē pportio. Dico vez argumentū cōcludit q capiendo infinitū cathegorematice: tūc inter finitū 7 infinitū nulla est pportio: sed capiendo infinitū sincathegorematice tūc inter finitū 7 infinitū bene est pportio. 7 isto modo in sophismate capitur infinitum cum ppositio ista conceditur.

Arguitur tertio. Ista non est ppositio. infinita sunt finita. pbat sic. omnis ppositio debet habere subiectū Sed ista. infinita sunt finita non habet subiectū igit. Maior est nota. minor pars. qz infinita ē sincathegorema. modo sincathegorema non est subiectū nec pars subiecti vt dicit cōmunis regula logicor. Dico vez argumentū concludit q infinita tenendo sincathegorematice tūc nō est subiectū sed in pposito tenet cathegorematice. 7 sic potest esse subiectū Similiter infinita tenēdo sincathegorematice est signū vlt impuz: 7 tale includit orationē compositam ex sincathegoremate 7 termino cōmuni.

Arguitur quarto. Infinita sunt finita. nō est ppo. pbat nulla oratio equiuoca est. ppositio. sed ista est equiuoca: infinita sunt finita. igit. Maior est Aristo. pmo perier. quia oratio equiuoca est oratio plures. modo oratio plures nō ē ppositio. Minor pars. quia infinita est terminus equiuocus ex quo fecit aliquādo cathegorematice 7 aliquando sincathegorematice modo equiuocus est qd fecit plura vno nomine 7 diuersis rationibz. vt dicit in antepredicamentis ¶ Dico vez argumentū concludit q oratio in qua ponitur infinita vel infinitū nō est ppositio. nisi distinguitur prius. Cum autē distinguitur. amplius non est oratio equiuoca. sed oratio vna vera vel falsa. secundum quod infinita tenetur cathegorematice vel sincathegorematice. ¶ Sequit corollarie q omne multiplex est distinguendū. vt dicit. ij. elencor. Oratio autem multiplex est que in vno sensu concedit: 7 alio negat.

Articulus quartus de signis exclusiuis quō signum exclusiū tenet varijs modis 7 de verificatione. ppōnūz

Ratione signor exclusiuorūz Querit vtrum littera Petri hispani de signis exclusiuis sit sufficienter assignata.

Pro intellectione huius questionis more Notandū est primo q tractatus septimus paruoꝝ logicaliū petri hispani est tractatus exponibiliū qui docet quomōd pponēs varie debent pbari 7 exponi. Subiectū itaqz huius tractatus septimi est ppositio exponibilis. Propria autē passio huius subiecti est expō vel exponibile. prius enim est ppositioni exponibili q ipa exponit 7 declaratur. Unde 7 pe. his. in textu huius tractatus in principio diffinit pponēs exponibilē. 7 dicit. Propositionis exponibilis est ppositio habens sensum 7 intellectū obscurū indigentē expōne 7 declarationē. ppter aliqd sincathegorema expresse in tali pponē positum: vel in aliqua dictione inclusūz vt ista. vñ homo est animal. similiter ista. socrates incipit esse albus. vñ ista. linea est infinita Apud autē logicos cōmunes ppo exponibilis vocat pgnās fm quandā similitudinē. sicut enī mulier ista pgnās dicitur que gerit plem in se: ratione cuius dicitur grauida 7 pgnans. sic ppo exponibilis gerit. 7 habet in se aliquā grauitatē 7 obscuritatem. rōne cuius indiget declaratione 7 expositione. Signa autē que faciunt ppositionem exponibilē. vt dicit in textu sunt multiplicia. Quedā enim sunt signa exclusiua vt tñ. solum. que faciunt ppositionē exclusiua. vt tñ homo est animal. Quedam autē signa sunt exceptiua que exceptionē important. 7 faciunt ppositiōē exceptiua vt pter pterqz nisi: vt in ista omnis homo pter socratē currit. Alia sunt signa reduplicatiua. vt in qñtum. vt sic. ea ratione. que faciunt pponem reduplicatiua. vt hō inquantū rationalis est risibilis. Alia signa que faciūt pponem exponibilē importāt in ceptionē

aut definitiōe vt homo incipit esse albi. homo definit esse albi. Alia sunt que importat quantitatē finis. vt infinitū. Infinitū enī est. vt dictū est prius. qđ non habz extensionēz Alia sūt que importat excessus aliquē in sumo. vt suplatius. vt iohs est albiſſim⁹ ho minū. Alia sunt que importat excessus mediocrez. vt iohs est doctior petro. Alia sūt q̄ important diuersitatē. distinctiōē. aut differētiā. vt differt aliud. nō idē. vt socrates differt ab asino. Alia sunt que important speciales moduz distributionis. vt tot⁹. qđ valz tantū sicut q̄libet pars integralis vt totus socrates est minor socrate. que valet tantū: quelibet pars integralis socratis est minor socrate.

Notandū secundo qđ pe. bis. determinans de proposi-
tionibz exponibilibz Primo incipit de ppositionibz exclusiuis. Vnde pp̄ exclusiua est in qua ponit signū exclusiuiū exclusiue tenēt vt tantū homo est animal. Signa autē exclusiua principalia sunt. tantū solū duntaxat ⁊ similia. Et dicunt signa exclusiua. qz ipsa posita in principio ppōis faciunt eam instrumentaliter exclusiua. Dico instrumentāliter. qz intellectus facit ppōnem exclusiua principalē. Dicit enī tertio de anima: qđ cōpositio ⁊ diuisio est scđa opatio intellectus. Signū autē exclusiuium tenet dupliciter. Vno mō exclusiui: sic facit ppōnem de excluso extremo. si ponit a parte subiecti facit ppōnem de excluso subiecto vt hō tñ currit. que valz tñ. aliqđ quod est hō tantūz currit. Si autē ponit a pre dīcati facit ppōnem categoricā de excluso pīcaro. vt hō ē tantū currens: que valz tantū. qđ hō nihil aliud facit nisi qđ currit. Scđo signū exclusiuiū tenet exclusiue vt facit ppōnem exclusiua: ⁊ sic tenet dupliciter: Primo tenet gratia alicuius. quādo scđ addit termino non fecitū numer. vt tñ homo currit. ⁊ sic fm logicam cōmunem confundit subiectū cōfufe tñ: ⁊ predicatū cōfufe distributiue. vt tantū homo est animal. hō supponit cōfufe tantū: ⁊ predicatū animal cōfufe distributiue. Scđo signū exclusiuiū tenet gratia pluralitatis: quādo addit termino fecitū numerum. vt tantū quinqz sunt vltia: ⁊ tñ subiectū pmitte stare ⁊ supponere determinate. ⁊ predicatū cōfufe tantū. vt tantū quinqz sunt vltia. quinqz cū intellectu hui⁹ qđ est entia supponit determinate: ⁊ predicatū vltia supponit cōfufe tantum.

Notandum tertio qđ logici de exclusiuis quomodo in-
eis valet arguere ponūt quattuor regulas. Prima regula. Arguendo ab exclusiua ad eius pīa centez: est consequētia bona. vt bene sequit: tñ homo est animal. ergo hō est animal. Est autē pīacēs exclusiua illa ppō que manet qñ deponit signū exclusiuiū Vnde pīacens istius tñ hō currit. est ista. hō currit. Et dicit pīacens quasi pīa: iacens ⁊ pīa. hec enī ppō hō currit intelligit prior illa. tñ hō currit. Rō qz simpliciora sunt priora. primo metaph. Intelligit autē ista regula de ppositione exclusiua affirmatiua. qz in ppōe exclusiua negatiua non valet. arguere ab exclusiua ad eius pīa centē. quia tunc añs esset ver⁹ ⁊ pñs falsum. vt hic non valet. non tantū homo ē animal. ergo hō non est animal. Scđa regula. Arguendo ab exclusiua ad ambas partes exponētes est pīa bona. vt bene sequit. tantū homo currit. igit hō currit: ⁊ nihil aliud ab homine currit. Rō. quia exponētes cōuertunt cum exposita. modo a cōuertibili ad cōuertibile pīa bene valz. Tertia regula est ista. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad eius vniuersalē in terminis transpositis pīa bene valet. vnde bene sequit. tantum hō currit. igitur omne currens est hō: Intelligitur autē regula de exclusiua affirmatiua. quia ab exclusiua negatiua in qua signū negat non valet arguere. vt non sequit. non tñ homo est animal. igitur nulluz animal est hō. qz añs est ver⁹ ⁊ pñs falsum. Quarta regula. Ab inferiori ad superius a parte predicati cum dictio ne exclusiua posita a parte subiecti pīa non valet. vt non sequit tantūz homo currit. igit tantū homo mouet. Añs potest esse ver⁹ ⁊ consequēs falsum. ponendo enī qđ tāntūz hō currit non sequit ergo qđ tantūz homo mouet. qz celū adhuc mouetur. Dicitur

De Exponibilibus

cum scdo metaphice q non est timendū q celum stet. Ratio regule: quia tunc arguitur ab inferiori ad superius cū distributione inferioris z superioris que p̄na nō valet. Dico notanter in regulā quando superius z inferius ponuntur a parte predicatū quā si superius z inferius ponerent a parte subiecti tunc p̄sequentia bene valeret. vt bene sequit. tantū homo currit. igit tantū animal currit. Ratio quia tunc inferius z superius non distribnūtur.

Notandū quarto z vltimo q pe. bis. in tertu ponit qui q regulas de p̄ponibz exclusiuis. Prima. Exclusiua affirmatiua in qua nō ponit negatio exponit p̄ vnā hipoteticā copulatiuā affirmatiuā cuius p̄ma pars est p̄iacēs illius exclusiue. z scda pars est vna p̄pō negatiua importās negationē alteri? sup̄pō sui cū subiecto cōtenti. vel negationē pluralitatis subiectū extendens. exemplum vt tantū hō est rōnalis. q̄ exponit sic. hō est rōnalis: z nihil aliud ab homine est rōnale. Similit̄ ista. tñ. xij. sunt ap̄li dei. exponit sic. xij. sunt ap̄stoli dei. z non plures q̄ duo decim sūt ap̄li dei. Scda regula. Exclusiua affirmatiua in qua non ponit negatio infert copulatiuā cōpositā ex duabz exponētibz ad quālibet hāz sensum vt bene sequitur. tñ homo est rōnalis. ergo hō est rōnalis. z nihil aliud ab homine est rōnale. Tertia regula. Arguendo ab exclusiua affirmatiua in terminis transpositis est bona p̄na z eōuerso. vt bene sequit tñ animal est hō. ergo tantū homo est animal. Quarta regula. Cōtradictorie exclusiue affirmatiue exponi debent per disiunctiū affirmatiuā cōpositā ex partibz cōtradicentibz partibz prioris copulatiue. Rō regule. quia sicut se habet exposita ad expositā. sic etiā debent se habere exponētes vnus p̄pōis expositae ad p̄pōes exponētes alteri? expositae. vt ista. non tñ homo est animal. exponit sic. nullus hō est animal. vel aliqd aliud ab homine est animal. Quinta regula est ista. Exclusiua in qua ponit sola negatio sequēs signū exclusiui vel exclusionem exponit per vnā cuius prima pars negatiua est p̄iacens exclusiue. z scda pars est p̄pō affirmatiua in qua p̄dicatum affirmatiue enunciat̄ de quolibet alio a subiecto. vt ista. tantū accidens non est substantia. exponit sic. accidens non est substantia. z omne aliud ab accidente est substantia. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis. littera pe. bis. z determinatio de p̄ponibz exclusiuis est sufficienter assignata. Veritas huius cōclusionis patz ex his que dicta sunt in notabilibz.

Arguitur primo. Plura sunt signa exclusiua q̄ tria. igitur. Probat̄ duntaxat tantūmodo solummodo etiā sunt signa exclusiua. Probat̄ quia in p̄portant exclusionē z per cōsequēs sunt signa exclusiua. Operatio enim arguit formā vt dicit Cōmentator in de substantia orbis. Dico verum argumentum concludit q̄ signa exclusiua principalia sunt duo: vt tantum z solum z simplicia. stat tamē q̄ minus principalia z composita sunt plura: quare argumentū non concludit.

Arguitur secundo. Ista p̄positio. tantū homo currit. non est indefinita. igitur notabile hoc est falsum. in quo dicebatur q̄ omnis exclusiua est illius quantitatis cui? est sua p̄iacens. Probat̄ antecedens. Indefinita est illa in qua subijcitur terminus communis sine signo. Sed in ista. tantū homo currit subijcitur terminus communis cum signo. igitur. Maior parer ex diffinitione propositionis in definite. Minor est nota. Quia in ista propositione. Tantum homo currit. subijcitur iste terminus communis scz homo cum isto signo exclusiui tantū. Dico verum argumentum concluderet si hoc signum tantum esset signū quantificatiui. sed non est quantificatiui sed exclusiui. in p̄positione itaqz indefinita potest poni signum non quantificatiuum.

Arguitur tertio. Ista non est ppositio. tantū. xij. sunt apostoli dei. igitur determinatio pe. his. non valz. pbat. omnis ppositio debet habere subiectum. sed in ista nihil ponit pro subiecto. igitur. Maior patet ex diffinitione ppois cathogorice. Minor. qz hoc signum tantū nō potest esse subiectum. qz est sincathogorema. modo sincathogorema non est subiectū nec pars subiecti. vt omnes logici concedunt. Similiter duodecim non potest esse subiectū: quia est adiectiuū: modo adiectiuū non est subiectum. vt dicunt logici omnes. ¶ Dico verum argumentum concludit qz nec hoc signum tantū est subiectum in ista pponē tantū. xij. sunt apostoli dei. nec adiectiuū duodecim. sed hoc totūz duodecim entia z sic ppositio valet tantum. tantū. xij. entia sunt apostoli dei. z hoc est vez.

Arguitur quarto. Aliqua est ppositio exclusiua affirmatiua que nō potest exponi nisi secundum regulam primaz. parz de ista. tantūz iste dies fuit. que est falsa. z tamē si exponeretur. vt dicit regula. ipa essz vera. pbat. quia sic exponeret. Iste dies fuit. demonstrādo z fecando diē hesternā preteritā. z ista secunda exponens: nihil aliū ab ista die fuit: quia nulla fuit dies alia ab ista die. Alietas enim z differentia solum cadit inter entia existētia. vt dicit quinto metaph. modo nullus alius dies fuit secūz. z cū illa. non possunt enim duo dies esse simul. ¶ Dico vez argumentū concluderet si in secūda exponente aliud caperet pprie: vt dicit diuersitatem inter res simul existētes. sed capis cōmuniter. vt dicit diuersitatem inter res. non curando si ille res sint similes vel vna earū sit tantūz. vel etiam nulla. z sic hanc concedimus. homo est aliud a chymera. similis hāc cōcedim⁹: chymera ē aliud ab hircoceruo. lz nullū illorū sit in natura

Arguitur quinto. ab exclusiua ad eius exponētes pna non valet. pbat. de ista non tantū homo est animal. igitur homo non est animal. pbat. quia aīas est vez. z consequēs falsūz. pbat qz pna sit falsum. quia genus negatur de specie. modo omnis talis est falsa. ¶ Dico qz regula intelligit de exclusiua affirmatiua z nō negatiua. mō hec exclusiua est negatiua.

Arguitur sexto. Nulla est exclusiua ppo. pbat oīs ppo vlē cathogorica vlē hippotetica. sz exclusiua nō ē cathogorica nec hippotetica. igit. maior est no. ex sufficiēti diuisione ppois in suas spēs. minor qz exclusiua nō sit cathogorica. qz equalz hippotetice. exponit ei p hippoteticā. vt dicitur in tertio. mō de equivalētibz idē ē iudiciū. vt picūt cōter logici. Sz qz exclusiua nō sit hippotetica pz qz hippotetica continet duas cathogoricas. sz exclusiua nō cōtinet cathogoricas duas. ¶ Dico qz exclusiue sūt cathogorice. z licz equalēter hippotetice qstū ad expōnem. non tū quo ad substantiā ppois. z sic de equivalētibz ppoibz idē est iudiciū quo ad veritatem z falsitatem ppositiōnū sed non quo ad substantiā ppositiōnū.

Arguitur septimo. Nullū est signū exclusiuū. igit. determinatio pe. his. nō v3. pbat. aīas. Nullū signū exclusiuū fecit exclusionē. igit. nullū est signū exclusiuū. sz pna qz si aliqd esset signū exclusiuū oporueret qz designaret exclusionē: qz iō dicitur exclusiuū. Aīas pbat. qz signū exclusiuū ē sincathogorema. mō sincathogorema nō fecit. Dicit em pmo pier. Omis nō est vlē. sz vlē conficat. ¶ Dico vez argui qz signū exclusiuū nō fecit. capiēdo fecare pprie. sz bene fecit capiēdo fecare cōmuniter. ¶ Sequitur corollarie qz ditiōes exclusiue nō imponāt exclusionē exercitātū sz exercitantem min⁹ principaliter. tū qz signa exclusiua cū intellectu imponāt exclusionē z faciūt exclusionē. intellectu principaliter. signū exclusiuū sicut instrumentū intellectus:

Arguitur octauo. ppo exclusiua qz exponit grā alietas etia pī exponi grā plīa sz. g. deterioratio pe. his. nō v3 qz dicit qz aliq ppoēs exclusiue exponit grā alietas tū z aliq grā plīa tū. pbat aīas d ista tū aīalia rōnalia sūt risibilia. qz exponit grā alietas sic. aīalia rōnalia sūt risibilia: z nulla alia ab aīalibz rōnabilibz fuerunt risibilia. z hoc est verum. Sicut etia potest exponi grā plīa sic. aīalia rōnalia sunt rī

De Exponibilibus

nibilia: et non plura q̄ animalia rōnalia sunt risibilia. ¶ Dico verū argumentū cōdu-
dit q̄ aliquādo potest hoc fieri. sed non est vlt̄ vez de omī ppōe exclusiua q̄ exponit
gratia alietatis. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ ista est vera. tantū vnū est. tenendo vnum
gratia alietatis. q̄ valz tantū est. et nihil aliud ab vno est. et hoc est vez. Dicit enim
Boetius in libello de vno et vnitare. Om̄e qd̄ est ideo est q̄ vnū numero est. Sed
ipsa est falsa: tenēdo t̄m grana pluralitatis: quia valet tantū vnū est: et non plura sū
mō hoc est falsum. q̄ suba et accūs sunt: et illa sunt plura. Dicit enim primo phicoz
Substancia et q̄ritas si sūc duo sūt: et nō vnū. ¶ Sequitur corollarie scdo q̄ quādo
signū exclusiui addit termino scanti numerū: talis ppō pōt exponi grana alietatis. et
enā pluralitatis. vt patz de ista. tantū decem sunt predicamēta. sed in vno sensu erit
vera. in alio falsa. Exponendo em̄ istam decē sūt pdicamēta. sed in vno sensu erit
falsa: quia exponit sic. decem sunt predicamēta et nulla alia a decē sunt predicamen-
ta. mō hoc est falsum. quia substācia et q̄ritas sunt alia a decem. quia tantū sunt duo
et t̄m sunt pdicamēta. Sed exponendo eā grana pluralitatis: ipsa est vera. exponitur
em̄ sic. decem sunt predicamenta: et non plura q̄ decem saltem specificē distincta. et
hoc est veruz.

Articulus quintus est de signis exceptiuis et verifica-
tione ppōnuz exceptiuaz: et de natura signoz exceptiuoz. Querit vtrū determinatio
pe. his. de signis exceptiuis sit sufficienter in textu determinata.

Pro intellectione questionis mote. Notandū est primo q̄ dictiōes exceptiue sūt
tres. scz p̄ter p̄ter q̄ et nisi. vez est principales et plus v̄sitate. sunt enim plures
dictiones exceptiue minus principales: et non ita cōmuniter v̄sitate. vt absq̄ sine. Di-
cunt aut̄ dictiones exceptiue: quia scant exceptionez alicuius contenti sub aliquo di-
tributo. vt omnis hō p̄ter socratez currit. Iste terminus hō est terminus cōmunis
distributus per hoc signū vniuersale omnis: et sub eo continet iste terminus socrates
tanq̄ inferius sub suo superiori: et recipitur per hoc signū exceptiuum scz p̄ter. Ad
ppōnem aut̄ exceptiuam quedā requirit̄ materialr. que scz sunt de materia ppōis ex-
ceptiue. et sunt quinqs. Alia aut̄ sunt que requirunt̄ formalr. Alia aut̄ sunt que requi-
runtur formaliter ad ppōnem exceptiuā. et sunt tria. vt dicit inferius. Prīmū qd̄ ma-
terialiter requirit̄ ad ppōnem exceptiuā est p̄ciacens exceptiue. Est aut̄ p̄ciacens
exceptiue ppō illa q̄ remanet cū deponit signū exceptiuū et pars extra capia. vt p̄ciacens
huius exceptiue. omnis hō p̄ter socratem currit. est ista. omnis hō currit. Sec-
undū qd̄ requiritur materialr ad ppōnem exceptiuā est dictio vel signū excepti-
uū. Tertiū est pars extra capia. Quartū est aliud a quo fit exceptio. Quintū est p̄ci-
dicatū ppōis exceptiue. Formalr aut̄ ad ppōnem exceptiuā requirunt̄ tria. Prīmū
q̄ exceptio pp̄ie dicta debz fieri a toto in quāuitate. et ergo ista non est exceptiua p̄ci-
p̄ie dicta. aliquis hō p̄ter socratez currit. Secundū q̄ pars extra capia contineat̄
sub illo vnde fit exceptio. et per p̄ns ista est improprie dicta. omnis hō p̄ter animal
currit. animal enim non continet sub homine: sed e conuerso homo continet sub ani-
mali. Tertiū q̄ p̄ciacens exceptiue non debz esse falsa sed pro omnibz singularibz. et er-
go ista est exceptiua improprie dicta. omnis hō p̄ter socratem est a finis. de isto t̄m
dicit inferius. Sequitur corollarie q̄ ppō que manet deposito a propositione excep-
ptiua signo exceptiuo et parte extra capia recte dicit̄ p̄ciacens: quasi prius iacens et
etis q̄ tota exceptiua. simpliciora enim sunt priora. vt dicit primo metaph. modo p̄ci-
positio illa est simplicior in qua ponitur signū exceptiuū et pars extra capia. q̄ tota
exceptiua. exceptiua em̄ est categorica cum additiōe. alia autem est categorica si-
ne additione.

Notandū secūdo q̄ differētia est inter preter preterquā
 ⁊ nisi. Hoc enim signū exceptiuū nisi solū excipit in ppōne vniuersali negatiua. vt nul-
 lus homo nisi socrates currit. Sed preter ⁊ preterq̄ indifferenter excipiunt tam in
 vniuersali affirmatiua q̄ etiā negatiua. vt omnis hō preter socratē currit. nullus hō
 preter socratem est albi. Differūt etiā preter preterq̄ ⁊ nisi in isto. quia preter semper
 facit exceptionē in accusatiuo. vt omnis hō preter sortē currit. Sed preterq̄ ⁊ nisi fa-
 ciunt exceptionē in codē casu cuius est terminus a quo fit exceptio. aliquādo in nomi-
 natiuo. vt nullus homo preterq̄ sortēs currit. de gēnitiuo nullius hominis preterq̄
 sortis interest currere. de datiuo nulli homini fauco q̄ socrati. de accusatiuo nullū ho-
 minē diligo preterq̄ sortēs. de ablatiuo a nullo homine disco preterq̄ a sorte. Sequi-
 tur corollarie primo q̄ in exceptiuis est duplex subiectū. q̄dam exceptiōis. ⁊ est ter-
 minus a quo fit exceptio. Aliud est subiectum totius ppōis. ⁊ est totū illud q̄ p̄cedit
 copulā. vt in ista. omnis hō preter socratē currit. subiectū exceptiōis est iste termin⁹
 cōmunis hō. ⁊ vocat̄ ab alijs terminus a quo fit exceptio. sed hoc totū hō preter so-
 cratē est subiectum totius ppōis. ¶ Sequitur corollarie sc̄do q̄ signa exclusiua et
 exceptiua s̄m p̄. bis. in distribuionib⁹ suis vocant̄ instantiue: eo q̄ per ipsas ferimus
 ⁊ facimus instantiam. dictiones enim ⁊ signa exceptiua faciūt instantiam in parte. vt
 cū dicimus. omnis hō preter socrates currit. cursus affirmat̄ de omni homine ⁊ res
 mouetur a socrate. ⁊ sic hec dictio preter fert instantiam in parte: ⁊ extrahit partem a
 suo toto. Sed dictio exclusiua facit instantiā in toto: cū enīz dīz sol⁹ socrates currit. sēs
 sus est. nullus homo currit nisi socrates. ⁊ sic remouet ⁊ secluditur totum a parte.

Notandū tertio q̄ p̄. bis. in textu assignat quinq̄ regu-
 las de p̄positionib⁹ exceptiuis. Prima omnis exceptio pp̄ie dicta debet fieri a toto
 in q̄ritate terminus cōmunis sumptus cū signo vlt̄ affirmatiuo siue etiā negatiuo de
 affirmatiuo. vt omnis homo. de negatiuo. vt nullus hō. Fit aut̄ exceptio aliquādo a
 parte subiecti vt omnis hō preter socratem currit. q̄nq̄ sit a parte predican: vt socra-
 tes scit omnē sciētiā preter dyalecticā. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ ista est exceptiua in
 p̄prie dicta. homo preter socratem currit. similt̄ ista iohs preter socratez currit. ali-
 quis homo p̄ter socratē currit. patz quia exceptio nō fit a toto in quantitate. ¶ Secū-
 da regula. Dictio exceptiua non impeditur: terminū cōmunē sup̄ quē fertur ⁊ cadit fa-
 cit supponere simplr. vt omne animal preter hominē est irrationale. hominez suppo-
 nit simplr. s̄m logicam tñ cōmunē pars extra capta sequēs. dictionē exceptiua suppo-
 nit confuse distribuue immobiliter. Dico notāter in regula terminus cōmunis sup̄
 quem cadit signū exceptiuū: quia terminus singularis sequēs signū exceptiuū suppo-
 nit discrete. ¶ Sequitur corollarie q̄ sub termino supponente simplr capitis dictio
 nē exceptiua nō contingit fieri descensuz. Ratio qz descensus fit ad singularia. termi-
 nus aut̄ cōmunis sequens signū exceptiuum non accipitur pzo singularib⁹: sed pzo
 natura cōmuni. vnde non sequit̄ omne animal preter hominē est irrationale. ergo om-
 ne animal preter istū hominē. ⁊ istū hominē est irrationale. descensu enim vel prima
 esset vera. descendentes aut̄ false. ¶ Sequit̄ corollarie secūdo q̄ omnis p̄positio q̄
 est in parte vera ⁊ in parte falsa pot̄ verificari per exceptiua. Vnde p̄positio ista dīz
 in parte vera ⁊ in parte falsa cuius alique singulares sunt vere ⁊ alique false. vt om-
 ne animal est rationale. ipsa enim est vera pzo hominib⁹. falsa aut̄ pzo brutis ⁊ p̄ ani-
 malib⁹ que non sunt homines. Cū itaq̄ ab ista. omne animal est rōnale excipiuntur
 supposita quib⁹ predicatū non conuenit. nunc talis p̄positio est vera ⁊ verificatur sic.
 omne animal preter brutū est rationale. sic etiā ista verificatur. omne animal est irra-
 tionale. omne animal preter hominē est irrationale. similt̄ ista. omne animal fuit in ar-
 cha noe. omne animal qd̄ ante diluuiū non est mortuum nec in diluuiū submersuz

De Exponibilibus

nec post diluuium genitū fuit in archa noe.

Notandum quarto et ultimo Petrus hispanus in tex^{to} ponit tres regulas de expositione propositionum exceptiuarum. Prima est ista. Uniuersalis exceptiua affirmatiua exponitur per tres exponentes copulatiue sic q^{uo}d exp^{ositio} nentia tales debent coniungi copulatiue per coniunctionem copulatiuam quarum p^{ri}ma est vna affirmatiua in qua predicatum affirmatur de subiecto sumpto cum isto addito aliud ab homine. Sc^{ilicet}da debet esse affirmatiua in qua terminus a quo fit exceptio debet predicari affirmatiue de parte extra capta. Tertia debet esse vna negatiua in qua predicatū propositionis predicat de parte extra capta v^{er}ista omne animal aliud ab homine est irrationale. exponit sic. omne animal aliud ab homine est irrationale et omnis homo est animal. et omnis hō est animal et nullus homo est irrationalis. ¶ Secunda regula est ista. Uniuersalis negatiua exceptiua exponitur copulatiue per tres exponentes quarum prima est negatiua in qua predicatum negat de subiecto sumpto cuius ly aliud ab illo. secunda est affirmatiua in qua terminus a quo fit exceptio affirmatur de termino qui excipitur vel de parte extra capta. Tertia est affirmans vel vna affirmatiua in qua predicatū vere enunciat de termino qui excipitur v^{er}ista nullū animal p^{re}ter hominē est rationale exponit sic. nullū animal aliud ab homine est rationale. et omnis hō est animal. et omnis hō est rationalis. ¶ Sequit^{ur} corollarie q^{uo}d contradictorie istarū exceptiuarū debet exponi disiunctiue per tres exponentes que contradicunt exponentib^{us} p^{re}dictis vt ista. non nullū animal p^{re}ter hominē currit. exponitur sic. Aliq^{uid} animal aliud ab homine currit vel aliquis hō nō est animal vel aliquis homo non currit. Sic etiam dicendū est de ista. Non omne animal p^{re}ter hominē est irrationale exponitur sic. omne animal aliud ab homine est irrationale v^{el} nullus homo est animal vel omnis hō est irrationalis. Sicut em̄ se habet: exposita ad expositionem in oppositione. sic se etiam debent habere exponentes ad exponētes in oppositione. Istis notabilib^{us} sic stantib^{us} est.

Conclusio responsalis ista littera pe. his. et eius determinatio de propositionib^{us} exceptiuis est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt.

Arguitur primo. P^{re}ter non est signū exceptiuū igit^{ur} p^{ro}bat^{ur} aⁿis. signū exceptiuū tenet exceptiue. sed p^{re}ter non tenet exceptiue igit^{ur}. Maior est nota. quia res non absolutū a sua p^{ro}prietate naturali. Quin^{que} patz in ista. tu teneris decem grossos p^{re}ter expēsas. q^{uo}d valz tū. tu teneris decē grossos et ultra hoc teneris soluere expēsas. hic nulla est exceptio. ¶ Dico verum argumentū concludit q^{uo}d hoc signum p^{re}ter exceptiue tenuz facit p^{ro}p^{ri}etatem exceptiuaz. sed hic non tenetur exceptiue in exemplo p^{ro}posito. sed additanius vel adiunctiue.

Arguitur sc^{ilicet}do. exceptio non fit a toto in q^{uo}ntitate ergo littera. pe. his. non valet p^{ro}bat^{ur} aⁿis in ista. ioh^{annes} p^{re}ter socratē currit. similr^{iter} hic. homo p^{re}ter socratē est rationalis. que sunt exceptiue et in ipsis nō fit exceptio a toto in q^{uo}ntitate. Dico q^{uo}d omnis exceptio debet fieri a toto in quantitate. verum est de exceptione p^{ro}p^{ri}etate dicte. modo iste non sunt exceptiue p^{ro}p^{ri}etate dicte.

Arguitur tertio. exceptio p^{ro}p^{ri}etate dicte non fit a toto in q^{uo}ntitate. ergo p^{ro}bat^{ur} aⁿis. q^{uo}d exceptio p^{ro}p^{ri}etate dicte fit a toto integrali vt totus ethiops est niger p^{re}ter dētes. ¶ Dico q^{uo}d totū integrale hic cōprehēdit^{ur} sub toto in q^{uo}ntitate rōne cōuenientie. q^{uo}d in v^{er}oq^{ue} partes actualiter sunt in toto. Alij tamē dicūt per totum in quantitate in p^{ro}posito intelligitur terminus cōmunis distributus.

Arguitur quarto. Nō omnis exceptio fit a toto in q^{uo}ntitate. p^{ro}bat^{ur} q^{uo}d tūc sequeret^{ur} q^{uo}d omnis exceptiua esset v^{er}is affirmatiua. q^{uo}d totū in q^{uo}ntitate est ter

min⁹ cōis distribuit⁹ q̄ est subiectū in vlt^a affirmatiua. Sz hoc est falsuz q̄ exceptiua ē vltis. pbat⁹ ppō vltis pōt esse maior in darij. sz exceptiua nō pōt esse maior in darij igit⁹ Maior est aristo. pmo p⁹ioz. Vnoz patz qz tūc ex vero sequeretur falsuz qd̄ est contra aristo. scdo pōz. vbi pbat⁹ q̄ ex vero nihil sequit⁹ nisi vez. pbat⁹ sequela qz bene sequeret⁹ ois hō pter socrate currit. sz plato est hō pter socrate. ergo plato pter socrate currit. Maior z minor sūt vere cōclusio est falsa. qz vñ designat q̄ ista esset exceptiua plato pter socrate currit qd̄ est falsuz. ¶ Dico vez argumētū cōcludit q̄ ppō exceptiua pprie dicta est vltis. sz si volumus arguere in darij vbi maior debet esse vltis tūc signū exceptiui in minor debz mutari in hoc signū aliud. vt in ista. omne animal pter hominē currit. asinus est animal aliud ab homine igit⁹ asinus currit.

Arguitur quinto. Termin⁹ extra cap⁹ nō supponit simplr igit⁹ pbat⁹. qz termin⁹ q̄ supponit simplr supponit pro natura cōmuni: sed in ista oē animal pter hominē currit. iste termin⁹ cōmuni hō nō supponit pro natura cōmuni igit⁹. Maior patz ex diffinitōe suppositōis simplicis. Vnoz patz qz termin⁹ suppones in ordine ad certū actū supponit pro suppositis. Dicitur enim pmo metaph. Actus sunt suppositoz. Sz in ista. omne animal pter hominē currit. Iste termin⁹ hominē supponit z accipitur in ordine ad actū currēdi z p⁹ nō pon⁹ supponit psonalr p suppositis q̄ simplr p natura cōmuni. ¶ Dico vez argumētū cōcludit q̄ in ppōne exceptiua termin⁹ extra cap⁹ nō supponit simplr absolute. sz supponit simplr in ordine z habitudine ad sua supposita.

Arguitur sexto. Termin⁹ extra cap⁹ nō supponit simplr. pbat⁹ in ista. ois hō videt oēm hoīem pter se. termin⁹ extra cap⁹ ē hoc pnoīe se. ex quo signū exceptiui pter addit⁹ ei. Sz autē se nō supponit simplr. pbat⁹ qz supponit cōfuse distributue. pbat⁹ qz relatiui debz supponere sicut suū aīe. sz aīe hoīem supponit cōfuse distributue rōne huius signi scz oēm. ergo etiā relatiui se supponit confuse distributue Maior qz relatiui capit supponēz suā ab aīe. Vnoz est nota. ¶ Dico vez argumentum concludit q̄ termin⁹ extra cap⁹ supponit simpliciter sequens signū exceptiui. verum est quando termin⁹ extra cap⁹ est termin⁹ absolutus z nō relatiuus. modo se est relatiuum.

Arguitur septimo. Propō exceptiua pprie dicta nō est vltis igit⁹. pbat⁹ aīe. In ppōne vlti est dici de omni aut dici de nullo. in affirmatiua est dici d̄ omni. in negatiua dici de nullo. Sed in exceptiua affirmatiua non est dici de omni igit⁹. probat⁹. Ad dici de omni requiritur q̄ predicatum dicatur de quolibet supposito subiecti. sed in exceptiua affirmatiua hoc non fit igit⁹. Maior est aristo. pmo pōz. Vnoz patet in ista. omnis homo pter socrates currit. hoc predicatum currens dicit⁹ de quolibet homine excepto socrate. z tamē vñqz socrates continet⁹ sub homine. ¶ Dico q̄ maior intelligit⁹ de vniuersali cōplera que non est exceptiua sed exceptiua affirmatiua vel etiā negatiua est vniuersalis non simpliciter z cōplera vnde vltis cōplera est in qua predicatum dicit⁹ de omibz suppositis subiecti vt omnis homo est animal Sed incompleta est in qua predicatum dicit⁹ de aliquibus suppositis subiecti z non de omnibz vt in exceptiua affirmatiua.

Arguitur octauo z vltimo ppō exceptiua pprie dicta non est vltis igit⁹. pbat⁹ in vlti sue affirmatiua sue negatiua subiectū supponit cōfuse distributue sub q̄ fit descē⁹ sz sub subiecto vltis exceptiue non potest fieri descensus igit⁹ Maior est nota ex dictis in tractatu suppositioīnuz z patet inductiue in istis. omnis hō currit in quibz subiecta supponūt confuse distributue z sub eis fit descensus Vnoz est p⁹. his. in textu. ¶ Dico q̄ maior intelligitur de vniuersali completa z simplr vlti z non d̄ vniuersali exceptiua Alij tamē dicunt q̄ sub subiecto exceptiouis fit descensus sz non sub subiecto totius ppōsitiouis primū est melius z verius.

De Exponibilibus

Articulus sextus est de propositionibus reduplicatiuis et verificatione propositionum reduplicatiuarum. Querit verum determinatio per hunc de propositionibus reduplicatiuis sit sufficienter posita:

Pro intellectione questionis more. Notandum est primo Quod propositio reduplicatiua est propositio categorica in qua ponitur signum reduplicatiuum reduplicatiue sententia ut omnis homo in quantum rationalis est risibilis signa autem reduplicatiua sunt que important rationem secundum quod alteri aliquid attribuitur In qua diffinitione nihil ponitur pro genere expresse implicite tamen ponitur sine categorizemata ut sit sensus dictiones reduplicatiue sunt sine categorizemata que important rationem secundum quod aliquid alteri attribuitur Pro differentia et loco differentie ponuntur iste particule que important rationes per has enim dictiones distinguuntur dictiones reduplicatiue ab alijs sine categorizematis que talem rationem non important Sunt autem dictiones reduplicatiue in quantum ut sic ea ratione et similes. Ad propositionem autem reduplicatiua requirunt quatuor Primo subiectum principale. secundo predicatum principale. tertio dictio reduplicatiua. quarto requiritur terminus reduplicatus. quinto et ultimo presupponitur copula que vni predicatum cum subiecto. ut omnis homo in quantum animal est sensibilis. homo est subiectum principale. sensibilis est predicatum principale. in quantum est dictio reduplicatiua aliam autem est terminus reduplicatus. hoc autem verbum est. est copula principalis.

Notandum secundo quod signum reduplicatiuum in tenetur dupliciter. Uno modo specificatiue. quando scilicet specificat rationem et causas secundum quam predicatum inest subiecto. ut ego diligo fratrem meum in quantum est studiosus. Et isto modo signum reduplicatiuum capitur primo philosophorum. cum dicitur infinitum secundum quod infinitum est ignotum Similiter in ista methaphisica speculatur ens in quantum ens. et isto modo communiter capitur in locutionibus communibus. et sic non facit propositionem reduplicatiua sed facit propositionem de reduplicato extremo. Secundo signum reduplicatiuum tenetur reduplicatiue. et sic facit propositionem reduplicatiua et sic tenetur quatuor modis. Primo ut importat sequentiam vel concomitantiam: quando scilicet denotat predicatum principale sequi ex dictione reduplicata. ut homo in quantum rationalis est risibilis. et isto modo ista est vera. Ratio quia rationalis est causa per se ipsius risibilis: risibile enim sequitur animal rationale sicut effectus cuius prius sequitur suam causam. Secundo signum reduplicatiuum capitur ut importat causalitatem: quando scilicet denotat fecitum dictionis reduplicatæ esse causam fecitum ipsius predicati principalis. ut homo in quantum rationalis est risibilis. et sic eniam ista est vera. omnis homo in quantum rationalis est risibilis. Sequitur corollarie primo quod ista est falsa tenendo signum reduplicatiuum ut dicit causalitatem. ut homo in quantum risibilis est rationalis. quia risibile non est causa rationalis: sed e converso rationale est causa risibilis Sequitur corollarie secundo. omnis propositio reduplicatiua in qua idem reduplicatur supra seipsum etiam est falsa. tenendo signum reduplicatiuum ut importat causalitatem Ratio. quia tunc ipsa denotat quod idem esset causa sui ipsius. ut socrates in quantum homo est homo. Idem enim non est causa sui ipsius. Dicitur enim secundo de anima. nihil generat seipsum. et viii. metaphisice. dicitur. nihil ducit se ipsum de potentia ad actum. Tertio signum reduplicatiuum capitur ut dicit alicuiusmodi siue diuersitatem rationis que importatur inter predicatum principale et terminum reduplicatum. et sic ista conceditur. omnis homo in quantum risibilis est rationalis: valde enim tantum quod risibile ut sic non est rationale et hoc est verum. Risibile enim formaliter dicitur accens. rationale autem dicitur substantia. modo accedens et substantia sunt primo diuersa. Quarto signum reduplicatiuum capitur ut dicit conuertibilitatem. et sic denotat predicatum conuertere cum termino reduplicato isto modo omnis propositio reduplicatiua conceditur in qua idem predicatur de se ipso. patet quia ipsa

denotat q̄ idem conuertit cū seipso: z q̄ idē non est diuersus a seipso. z hoc est verum
¶ Sequitur corollarie. q̄ omnis pp̄o reduplicatiua in qua predicat̄ superius de in-
feriori est neganda. vt homo in q̄tū hō est animal. superius em̄ z inferius nō sunt cō-
uerabilia. Quinto z vltimo signū reduplicatiū capis vt dicit̄ immediationē. z tunc
denotat q̄ inter predicatū principale z terminū reduplicatū nihil mediat. vt hō in q̄tū
cū animal est sensibilis. inter animal em̄ z sensibile nihil mediat. animal em̄ est causa
per se sensibilis. modo inter causam pp̄iā z effectū nihil mediat. ¶ Sequit̄ corolla-
rie q̄ non implicat aliquā pp̄onem reduplicatiā in vno sensu esse verā z in alio falsā
fm̄ q̄ signū reduplicatiū diuersimode sumit. patz de ista. omnis hō in q̄tū risibilis ē
rōnalis. Ip̄a em̄ est vera in q̄tū hoc signū reduplicatiū dicit̄ causalitē. sed est falsa
inquātū signū reduplicatiū dicit̄ sequelā. vt dictū est in notabilibz.

Notandū tertio q̄ pe. bis. in textu de expositione redu-
plicatiūz ponit quattuor regulas. Prima. Dictio reduplicatiua p̄supponit aliq̄d p̄-
dicatūz inesse alicui subiecto. z denotat similiter q̄ illud supra q̄d cadit vt termin⁹ res
duplicatiū sit causa illi⁹ inherētie. vt omnis hō in q̄tū rōnalis est risibilis. ¶ Sequit̄
tur corollarie q̄ omnis pp̄o reduplicatiua vera p̄supponit vlem veram in qua p̄di-
catū scatur inesse subiecto. vt ista om̄s hō in q̄tūz rōnalis est risibilis. p̄supponit istā:
omnis hō est risibilis. tñ de isto dices circa exponētes. ¶ Sc̄da regula est ista. Dictio
reduplicatiua vult addi p̄dicato. tñ ip̄m p̄dicatū nunq̄ reduplicat. ¶ Sequitur cor-
ollarie q̄ signū reduplicatiūz debet poni ante copulā: z tenere se ad predicatū. qz si
poneret ante copulā z teneret se ad subiectū. tunc vocaret̄ pp̄o de reduplicato sub-
iecto. Nec etiā debet addi p̄dicato immediate. sic q̄ poneret post copulā. qz alias ef-
fer̄ pp̄o categorica de reduplicato p̄dicato. Sc̄dm logicas aut̄ cōmūit̄ termin⁹ cō-
mūis sequēs signū reduplicatiū non impeditur supponi confuse distributiue. fm̄
aut̄ alios supponi simplr. vt hō inquantū rōnalis est risibilis. rōnale qui est termin⁹
reduplicatū supponit simplr fm̄ plurimoz sniaz. fm̄ aut̄ logicos cōmūes confuse
distributiue. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ distributio z reduplicatio opposito mō se habēt.
distributio em̄ incipit a subiecto diuidendo z distribuendo partes subiecti terminan-
do eas in predicatū z in receptionē p̄dicati. qz natura designata per predicatū in vni-
uersali affirmatiua patiet̄ z distribuit̄ in quodlibet suppositū subiecti. Sed reduplica-
tio est pp̄ietas incipiens a p̄dicato z terminat̄ in subiecto.

Notandū quarto z vltimo. q̄ tertia regula quaz ponit
pe. bis. in textu est ista. Prop̄o reduplicatiua affirmatiua in qua nulla ponit̄ negatio
exponit̄ z declarat̄ copulatiue per quattuor exponentes affirmatiuas. In prima pre-
dicatū principale affirmat̄ de subiecto. In sc̄da terminus supra quē cadit signum res
duplicatiū. hoc est terminus reduplicatus debet p̄dicari de subiecto pp̄onis. In ter-
tia exponēte p̄dicatū principale debet affirmatiue p̄dicari de termino reduplica-
to. Quarta exponēs debz esse vna pp̄o hipotetica causalis: in cuius ante dictio sup-
quā cadit reduplicatio debz p̄dicari de termino trāscendente. in p̄nte aut̄ eiusdē cau-
salis predicatū principale debet affirmatiue p̄dicari de relatiuo illius trāscendentis
termini. vt hō inquantū rōnalis est risibilis. exponit̄ sic. hō est risibilis. z hō est rōnalis.
z omne rōnale est risibile. z quia aliquid est rōnale illud est risib le. ¶ Quarta regu-
la est ista. Prop̄o reduplicatiua in qua negatio ponitur post signū reduplicatiū ex-
ponitur copulatiue per quattuor exponentes. prima negat predicatū de subiecto. se-
cūda affirmat terminū reduplicatū de subiecto. tertia negat vniuersaliter p̄dicatū
principale de termino reduplicato. quarta est vna causalis in cuius ante termin⁹ res
duplicat⁹ predicatur de aliquo termino trāscendente. in p̄nte aut̄ p̄dicatū negari
debet de relatiuo eiusdē trāscendentis. vt ista. omnis hō inquantū rōnalis nō est rudis

De Exponibilibus

bilis. exponit sic. nullus hō est ridicibilis et omnis hō est rōnalis. et nullū rōnale est rudi-
bile. et qz aliqd est rōnale ipm non est ridicibile. ¶ Sequit corollarie pmo qz sicut res
duplicatiua affirmatiua exponit per quatuor exponētes affirmatiuas et copulatiue
sic reduplicatiua q̄ est ei⁹ dictiona exponit disiunctiue p qtuor negatiuas. vt ista nō
omnis hō inq̄tū ē animal est sensitiu⁹. q̄ cōtradicit huic. omnis hō inq̄tū animal ē sen-
sitiuus. exponit sic. Nō omnis hō est aial. vel nō oē sensitiuū est animal. vel ois hō nō
est sensitiu⁹ et qz aliqd nō est sensitiuū illud non est aial. Rō qz sicut se habēt exponen-
tes in cōtradicens. sic etiā exponētes eaz debent se habere. ¶ Sequit corollarie
scdo qz eodē mō est dicendū de reduplicatiua q̄ est cōtradictoria reduplicatiue in q̄
negatio ponit post signū reduplicatiuū. sic qz talis exponat p cōtradictorias exponē-
tes priozis expositae. Et rō expōnis est eadē sicut dicta est prius. et fidas ista expositio-
diuersa in lege et natura pponit cōtradictorias. que dicit qz si vna cōtradictio narum
est vera reliqua est falsa. et ecōuerso. vt ostenditur pmo ptermenaz. Istis notabilibz
sic stantibz est.

Conclusio responsalis. littera et determinatio de redup-
plicatiuis a pe. his. est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex no-
tabilibz declarationibz textus

Arguitur pmo. Nulla est ppō reduplicatiua. Probat. Omnis ppō reduplicati-
ua est de reduplicato subiecto. igit nulla est ppositio reduplicatiua. re-
net pna ex oppositis. ppositio enim reduplicatiua nō est de reduplicato subiecto. An-
tecedēs pbat. qz in omni ppositione reduplicatiua signū reduplicatiuū ponit a parte
subiecti ante copulā. vt patz in ista et in simili. homo inq̄tū rōnalis est risibilis. Dico
verum argumentū cōcludit qz quo ad vocem signū reduplicatiuū semp ponit a par-
te subiecti ante copulā. tamē ex isto nō sequit qz ois ppō reduplicatiua debet dici de
reduplicato subiecto velle et nemo. qz intellect⁹ et aia signi reduplicatiui virtutē et natu-
rā facit supra pdicatū in huiusmodi ad subiectū. et ergo ppō talis. dō reduplicatiua sicut
in simili est quodā mō. aia cōm licet vni⁹ co. ppositio. in hō dicitur animatus.

Arguitur scdo. Aliq̄ est ppō in q̄ ponit signū reduplicatiuū. et tñ ppō nō ē redup-
plicatiua. patz de ista ens inq̄tū ens est subiectū metaphice. Et in
ea ponit signū reduplicatiuū. qz ponit hoc signū inq̄tū qd est signū reduplicatiuum.
S3 qz ppō nō sit reduplicatiua pbat. In omni ppōne reduplicatiua affirmatiua pdi-
catū ppois vltis debz pdicari de subiecto ppois. vt pz in ista. omnis hō inq̄tū rōnalis
est risibilis. hec em̄ est vera. ois hō est risibilis. S3 hoc non cōtingit in ista. ens inq̄tū
ū ens est subiectum metaphice. pbat qz hec est falsa. oē ens est subiectū metaphice.
qz nullū ens in particulari est subiectū metaphice. s3 ens vlt̄ sumptū in suppone sim-
plici. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qz ista non est reduplicatiua. ens inq̄tū ens est
subiectū metaphice. qz in ea inq̄tū nō tenetur reduplicatiue s3 specificatiue. s3
specificat rōnez entis fm quā ens est subiectum metaphice. Ens em̄ generat et vlt̄
sumptū est subiectū metaphice. et hoc exprimitur p hoc signū inq̄tū. ¶ Sequit cor-
ollarie qz etiā ista nō est reduplicatiua. cognosce socrate inquantū est homo. quia ibi
hoc signū inq̄tū tenet specificatiue. et v3 tñ. ego cognosce socrate ea rōne q̄ est hō.

Arguitur tertio. Signū reduplicatiuū nō importat sequelam aut aletatē. vt di-
ctum est in notabiliscdo. pbat. quia sic sequeretur qz ista signa si aliud
qz esset signa reduplicatiua. patz. quia hec dictio si importat sequelā. hec dictio quia
importat causalitatem. hec dictio aliud importat aletatē. modo hoc conuenit dictioni
reduplicatiue. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qz illa cōiunctio qz importat causalit-
tatez. non tamē simplr sed sub quadā cōditione. signū aut reduplicatiuū importat cau-
salitatem simplr et perfecte. sic hoc signū aliud importat diuersitatē nō tñ alicuius sub-

lecti ad predicatū. eo mō sicut dictio reduplicatiua. similiter hec cōiunctio qz impo-
tat causalitatē vnius ppōis ad aliā. z non sic sicut signū reduplicatiuū.

Arguitur quarto. Nō omnis ppō est falsa in qua idē reduplicat supra seipsum
igit notabile scdm est male positū. Nīs pbat de ista socrates inquan-
tū animal nō est aīal. ista est vera. z tñ idem reduplicat supra seipm. Qz ista sit vera
quia sua cōtra dictionē est falsa. videlicet ista. socrates inq̄tū aīal est aīal. pbat. qz ip̄a
designat qz idē esset causa sup̄ius qd est falsū. valet enim tñ socrates ea rōne qua
est aīal tunc est animal. mō idēz non est causa sup̄ius. nihil enim generat seipm z ni-
hil est causa sup̄ius. ¶ Dico vtz argumentū concludit qz ppō affirmatiua in qua
idē reduplicat supra seipm. est falsa. modo ppositio pposita est affirmatiua: z sic argu-
mentum non concludit.

Arguitur quinto. Signū reduplicatiuū nō pōt teneri diuersis modis. pbat.
qz tunc sequeretur qd eadē ppō esset vera z etiā falsa. qd implicat cōtra
dictionē. pbat d ista hō inq̄tū risibilis est rōnalis. si hoc signū inq̄tū tenet causaliter
ip̄a est falsa. si autē importat sequelā vel cōueribilitatē. ip̄a est vera. ¶ Dico qz eadē
ppositio potest esse vera z falsa. non respectu eiusdē sed diuersoz z diuersimode ca-
piendo signū reduplicatiuū: z in diuersis sensibz z non in vno.

Arguitur sexto. ppō reduplicatiua non est ppō. pbat. omnis ppō est vera vī fal-
sa. sed ppō reduplicatiua nec est vera nec est falsa. pbat de ista. socrates
inq̄tū hō est hō. pbat qz sit vera. qz ip̄a fecit qz socrates est homo. z qz hō z homo sūt
termini conuertibiles. mō hoc est verum. Qz autē ip̄a sit falsa patz. quia ip̄a fecit qz
idē sit eā sup̄ius: qd est falsū. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qz eadē ppō materiali-
pōt esse vera z etiā falsa: respectu diuersoz: s; nō respectu eiusdē. z signū reduplicatiuū
capiēdo diuerso mō. vī dictū est in notabili. ij.

Arguitur septimo. ppō in qua idēz reduplicatur supra seipm est vera igit scdm
notabile nō valet. pbat de ista socrates inq̄tū hō est risibilis. qz ista
sit vera notū est. qz hō est eā prima z immediata risibilis. S; qz hic idē reduplicat su-
pra seipm. qz idē signat hō z risibile. quicqd em̄ est hō est risibile. z e cōuerso. quicqd ē
risibile est hō. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit qz hō z risibile sūt idē. non tñ omī mō
sūt em̄ idē materiali: qz signat hōiem. s; nō format. hō em̄ fecit hominē absolute. s;
risibile. vltra hominē connotat acum ridendi.

Arguitur octauo. Nō omnis ppō est falsa in qua idē reduplicat supra seipm. igit
notabile scdm nō vī. pbat aīs. Omnis ppositio falsa est cognoscibilis
lis. sed ppositio in qua idem reduplicat supra seipm non est cognoscibilis igit. Hic
toz qz intellectus discernit vtz a falso. z per p̄is intellectus cognoscit ppōnez falsas
¶ Vnoz est aristo. pmo pōz. vbi ostēdit qz oīs ppō in qua idē reduplicat supra seipm
est intelligibilis. mō illud qd nō est intelligibile nō est cognoscibile. ¶ Dico qz aristo.
nō vult simp̄t qz ppō in qua idē reduplicat supra seipm esset intelligibilis. s; vult qz
ip̄a nō est intelligibilis qz sit vera. tenendo signū reduplicatiuū causaliter.

Articulus septimus est de istis verbis incipit z desi-
nit z de verificatione ppositionū rōne incipit z desinit Queritur vtz littera Petri hic
spani de incipit z desinit sit sufficienter assignata.

Pro intellectione littere. Notandum est primo qz quantum sufficit ad ppositum:
res sunt duplices: quedam sunt permanentes: z quedam successiue. Res perma-
nentes sunt quarum esse totū acquiritur in instanti. vt homo. esse enīz hominis acq̄-
ritur per gñrationē. Dī ei. ij. phicoz. hō gñrat hoiez z sol. Gñratio aut sit in instanti
vt ostenditur. v. phicoz. alij autem dicunt qz res permanens est cui non repugnat

De Exponibilibus

omnes partes suas habere simul. vt est hō. homini enī non repugnat habere omēs partes simul. Immo esse perfectū cuiuslibet rei naturalis est ex partibz suis simul sumptis. Dicit em̄ pmo phicoz. totum nihil aliud est q̄ sue partes simul sumpte. ¶ Sequitur corollarie q̄ res non dicit in pposito pmanēs q̄ ip̄a semp maneret. sic em̄ de^o diceret pmanens: temp̄ em̄ est. fuit. et erit. et in deus in pposito non dicit res pmanens. res enim pmanens est cuius esse totū simul acquirit. cōstat aut̄ q̄ esse diuinū nunq̄ est acquisitū nec inceptū. ¶ Sequitur corollarie pmo q̄ esse rez substantiale diuersimodē de incipit. Quoddā enim esse rerum incipit alteratione et transmutatione pua et precedenti. vt esse rerū naturalū. forme enim rez naturalū non possunt esse in materia nisi materia sit prius bene preparata et disposita. Un̄ et dicit scdo d̄ anima. Act^o actūoz sunt in patiente bene pdisposito. Sequitur corollarie scdo q̄ esse aliquaz rerum substantiale incipit nulla alteratione pua et precedenti supposita: vt est creatio rez. creatio enim simplr fit ex nihilo: et nihil p̄supponit subiectū. sed res creabilis est in potentia actiua creantis ante suā inceptionē: et isto modo acquirit esse angeli vel est acquisitum in creatione. Res autē successiua est quaz esse acquirit successiue et pars post partem: vt est motus. s̄lt̄ temp^o. motus enim et temp^o successiue fiunt. mor^o em̄ h̄z pri^o et poster^o. s̄lt̄ tēp^o h̄z p^o et poster^o mō pri^o et poster^o n̄ p̄t̄ eē siml. Un̄ et d̄ quarto phicoz. Tempus est numerus motus fm prius et posterius. ¶ Sequitur corollarie q̄ ad esse rerum successiuarum non requirit q̄ esse illarū rez et partes sint siml. sed sufficit q̄ sibi inuicem succedant. Unde vt d̄ quarto phicoz partes temporis sunt presens preteritū et futurum. Constat aut̄ q̄ ista non possunt esse simul. preteritū em̄ abiit. et futurū nō dum venit. nihil aut̄ habemus de tempore nisi nūc.

Notandū secūdo Pro ampliori intelliēgia huius materie de istis p̄bis incipit et desinit Sciēdū q̄ mltiplex ē differentia int̄ res pmanētes et successiuas. Prima quia esse rerum pmanentiū est totum simul. vt homo perfectus habet esse totū suū simul licet illud est in continuo fluxu: et mensurat tempore. qd̄ ē mēsurā succedentiū. Esse aut̄ rerum successiuaz non est totū simul. esse enim temporis similiter mor^o nunq̄ est totū simul: prius enim et p posterius in motu sunt de essētia motus et nunq̄ sunt simul. q̄n̄ enim est prius nondū est posterius in motu. Sic in tempore cum p̄sens est: preteritum non est sed abiit. et futurū similiter non est sed veniet. Dicit em̄. iij. et viij. phicoz. De tempore nihil habem^o nisi nunc. ¶ Scdo differentia quia pmanentia sunt cause successiuoz. et permanentia sunt priora successiuis fm naturam successiua aut̄ sunt posteriora permanentibz. celum em̄ est causa temporis et eūā motus. ¶ Tertia differentia quia res permanentes in se sunt terminate et finite. res vero successiue terminant̄ ad res permanentes vt alteratio terminat̄ ad qualitatem: et augmentatio ad q̄ritatem. ¶ Quarta differentia. rez permanentibz nō repugnat habere omnes partes suas simul rez autem successiuis repugnat omnes partes habere simul.

Notandū tertio q̄ p̄c. h̄is. in tertio ponit duas regulas de isto verbo incipit quomōdō p̄pōes exponi habent rōne huius verbi incipit. Prima p̄pōes de incipit in rez quaz esse totum simul acquiritur exponit̄ per vnam hippoteticā copulatiuam: cuius prima pars est affirmatiua de presenti et secunda est negatiua de preterito. vt homo incipit esse. exponitur sic. homo nunc est et immediate ante hoc nō fuit. ¶ Sequitur corollarie primo q̄ aliquid dupl̄r dicit̄ incipere esse. Primo simpliciter qd̄ sc̄z nunc est in actu. et prius nunq̄ fuit in actu. et sic homo qui hodie nascitur dicitur incipere esse simplr. quia nūq̄ antea fuit sed nunc habet esse. Dicit em̄ in postpredicamentis et. v. phicoz. q̄ generatio est p̄cessus a non esse ad esse. Scdo aliquid dicit̄ incipere esse fm quid et improprie. qd̄ sc̄z non incipit esse substantialiter

sed accit. tñ. vt si aliquis cōtinue fuisse niger 7 lam inciperet dealbari. iste non incipit esse simpliciter incipit quantum ad esse accidentale. Sequit. corollarie scdo qd aliquid adhuc dupl. incipit esse in tempore. Primo cōmensuratiue. 7 sic illud dicitur incipere esse in tempore qd mēsurat tempore. 7 sic gñabilia 7 corruptibilia incipiūt esse in tempore. Dicit. em. iij. phicoz. qd generabilia 7 corruptibilia mēsurant tempore. Secundo aliqua dicunt esse in tempore coexistenter. qd scz sunt quando tempus est. 7 sic deus dicitur esse in tempore similiter eterna. deus em est quādo tempus est. Sequitur corollarie tertio qd aristoteli dicens quarto phicoz. Eterna non sunt in tempore: verū est cōmensuratiue sed bene coexistenter. Secūda regula quā ponit pe. his. in textu est ista. Propositiones de incipit in rebz quarum esse acquiritur successiue exponuntur per vnāz hippoteticā copulatiuā cuius vna pars est pō cathégorica negatiua de pñenti. secūda est vna ppositio cathégorica de futuro: vt socrates incipit esse albus. exponitur sic. socrates nunc non est albus. 7 immediate post hoc erit albus. Similiter ista. mor⁹ incipit esse. exponit sic. mor⁹ nūc nō est: 7 immediate post hoc erit.

Notandus quarto 7 vltimo. qd pe. his. cōmuniter in textu ponit duas regulas de pñōibz in quibus ponitur hoc verūz definit. Prima regula est ista. Propōes de definit in rebz quarum esse totū deperditur simul. exponitur per vnā hippoteticā copulatiuā cuius prima pars est affirmatiua de pñenti: secūda est negatiua de futuro. vt socrates definit esse: exponit sic. socrates nunc est 7 immediate post hoc non erit. Secūda regula. Propositiones de definit in rebz quaz esse deperditur successiue. exponuntur per vnā hippoteticā copulatiuā. cuius prima pars est vna negatiua de pñenti. secūda est vna affirmatiua de pñenti. vt socrates definit esse albus exponitur sic. socrates nūc non est albus 7 immediate ante hoc fuit albus. Sequitur corollarie pmo qd sicut aliquid incipit dupl. esse in tempore. scz simpliciter: fm quid. sic aliquid definit esse in tempore dupl. scz simpliciter 7 fm quid. Simpliciter autē definit esse: qñ aliqd pcedit ab esse ad non esse. vt in corruptione. Corruptio em est pcessus ab esse ad nō esse. vt dicitur in postpdicamentis. 7. v. phicoz. Illud autē definit esse fm quid qd definit esse fm aliquā qualitatem. vt si aliquid nunc est albus 7 inciperet fieri nigrū. Rō huius corollarij. quia qñ modis dicitur vnū oppositōz tot modis 7 reliquū. vt dicitur iij. topicōz. modo inceptio 7 definitio sūt mutationes 7 motus oppositi. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis. littera pe. his. de incipit 7 definit est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibz.

Arguitur primo. fundamentū de incipit 7 definit est falsum. ergo determinatio pe. his. nō valz. pbat. añs. fundamentū de incipit 7 definit p supposuit res permanentes differre a rebz successiuis. modo hoc est falsum: pbat. qd eadem res est pmanens 7 res successiua. pbat. qd albus est res pmanens: 7 etiā res successiua. Qd albus sit res pmanens: qd eius partes manent simul. cū enim albedo acquiritur in subiecto: ipsa manet extensa in subiecto. vnde 7 in multas res albedo est accidens in separabile. vt in cigno vel nūe. Sz qd albedo sit res successiua. patz. quia ei⁹ esse nō simul acquiritur: sed successiue fm intensionē maiorem. **Dico** vtz argumentū cōcludit qd aliquando eadē res potest esse res pmanens 7 successiua materiali. sed nō for. matr 7 eadez rōne. vt albus vel albedo cōsiderata vt eius partes acquirunt successiue per intensionēz 7 grad⁹: tunc albedo est res successiua: sed albedo cōsiderata vt ei⁹ partes manent simul. sic albedo est res pmanens.

Arguitur scdo. differentia inter res pmanētes 7 successiuas non valz. pbat. qd aliqua est res pmanens cuius esse nō acquirit totū simul. pbat. qd de⁹

De Exponibilibus

est res pmanēs. qz semp manet deus. z eius esse nūq̄ est acquisitiūz sz fuit ab eterno. deo enī repugnat principiū z finis. ¶ Dico vez argumentū claudit. qz de^o est res per manēs: nō sic sicut in pposito capis res pmanēs pprie. p illo cui⁹ esse acquiritur totūz simul. sed deus est bene res permanens: capiēdo rem pmanētē cōmunit̄ pro illo cuius esse semp manet. sed ita non capit in pposito.

Arguitur tertio. Maior nō est res successiua nec temp⁹. ergo littera falsa. pbat⁹ tur aūs. Illud nō est cuius partes nō sūt. sz partes temporis nō sunt similiter nec mor⁹. ergo. Maior qz esse totū⁹ est ex esse partū. minor pz qz partes tē poris sūt p̄sens p̄teritū z futūz. mō p̄teritū nō est sed abyt. vñ z dī pmo celi Ad p̄tere ritū nulla est potentia. Similiter futūz nō est qz adhuc veniet. sz solū p̄sens est. Un̄ dī. iij. phicoz. nihil habem⁹ de tempore nisi nūc. ¶ Dico vez argumentū cōcludit qz id nō est cuius partes non sūt simul in rebz pmanēbz. Sz in rebz successiuis hoc nō oportet. partes enī motus sunt prius z poster⁹. mō prius z posterius non sunt simul similiter p̄teritū z futūz z p̄sens que sunt partes temporis non sunt simul.

Arguitur quarto. Res successiua est causa rei pmanētis. ergo differentia vna inter rem permanentē z successiua est male posita. pbat⁹ aūs. qz mor⁹ celi est cā istoz inferiorz. vt dī. ij. de gñratione. z. viij. phicoz dī qz motus est vna om̄ nūbz entibz fin naturā. Cōstat aut̄ qz motus celi est de gñe successiuior. z ista inferiora sūt de genere rez permanentiū. res enī in hoc mūdo sunt supposita z res nature: mō tales res sūt permanentes. ¶ Dico vez argumentū concludit qz alique res successiue in particulari possunt esse cause rez permanentiū. vt patz de motu celi z de rebz infe rioribz. tamē hoc nō est vez vniuersaluer: qz semp res successiue omēs efficiēt cause rez pmanentiū. mō enī sunt vera in genere. si applicant ad particularia falsa sunt.

Arguitur quinto. Aliqua est ppō de incipit q̄ nō pōt exponi. vt aūtor docz in te xiu. pbat⁹ qz nihil exponit nisi vez vt falsūz sz aliq̄ est ppō de incipit q̄ nec est f̄a nec falsa. g. maior est noia. minor pz de ista. de^o incipit esse postq̄ adā in cepit esse. ista nec est f̄a nec falsa. Qz nō sit f̄a qz de^o nō incepit esse. sz qz nō sit falsa qz qñ adā incepit eē de^o fuit. ¶ Dico vez argumentū cōcludit qz ista ppō de^o incepit eē postq̄ adā incepit eē. est f̄a si in p̄dicta ppōc fcat incepitio impprie dicta: qmō alis qd incipit esse coexistēt. si aut̄ in p̄dicta ppōc fcat incepitio pprie dicta. q̄ est in temz.

Arguitur sexto. ppōnes de incipit z desinit nō alit exponū (pote. ipa est falsa. tur in rebz pmanēbz q̄ in rebz successiuis ḡ determinano pe. his. nō v3. pbat⁹ aūs. qz incipit semp fcat incepitōnē: z desinit semp fcat desinitōnē. mō manēs te eadē cā enī manet idē effectus. z sic ppōes de incipit z desinit temp eodē mō expo ni debēt. Dico vez argumentū cōcludit qz incipit z desinit siue ponant circa termi nū fcanē rē successiua siue pmanētē. idē fcat fcanōe gñali. qz incipit semp fcat ince ptiōnē: z desinit semp fcat desinitōnē. sz rōne illi⁹ fcatōnis gñalis nō tñ attendit ex posito ppōnūz: sz rōne fcatōis sp̄calis. qz aliā pprietatē habz res pmanēs z aliam res successiua: z per p̄ns ppōnes diuerso modo exponūnt.

Arguitur septimo. Temp⁹ z motus nō sunt res successiue. ergo. pbat⁹ om̄is res successiua habz principiū. sz temp⁹ z mor⁹ nō hñt principiū ergo maior pz in exponētibz. minor ē Aristo. viij. phicoz. vbi ondit qz tēp⁹ ē infinitū. mō in infinito nō dat p̄us nec poster⁹ alias enī infinitū esset finitū Dico vez argumentū cōcludit qz licz tēp⁹ scdm se totū nō incipit nec terminat. tñ tēp⁹ aliq̄ determinatūz ab anima acceptū vt vnus annus vel vna hora est tempus determinatum.

Arguitur octavo. Nullus rei esse acquirit in instāti. ergo determinatio pe. his. non valz. pbat⁹ aūs. esse acquiritur in generatione. sed generatio nō sit in instāti. igif. Maior qz gñratio terminat ad esse. vt dī quinto phicoz. Minor qz gñratio est mor⁹. vt dī in postp̄dicamētia. mō motus sit successiue z nō in instāti.

vt dicitur quinto phicoz. Dico vez argum. tñ cōcludit q. gñratio est motus: capiēdo motū cōmuniter siue pro mutatione successiua siue instantanea: et generatio sit successiue: capiēdo generationē pro tota alteratione et dispositione q. est ad formā generāda. S3 capiēdo generationē pro vltimo instanti eductionis forme de materia. vt in generatione bñtorum vel pro vltimo instanti inductionis forme. vt in homine. s3 q. in pposito dicitur esse rei acquiritur in instanti. verū est esse simplr vltimo: qd est in eductione forme de materia vel in inductione anime in corpus hominis a deo.

Articulus octauus est de cōparatiuo et eius varia acceptione et verificatione ppositionū ratione comparatiui. Queritur verū littera p. b. de cōparatiuo sit sufficienter et bene assignata.

Pro intellectu questionis mote. Notandū est primo q. cōparatiu⁹ tenet tribus modis. Primo p. p. et sic denotat suū positiuū dici et cōuenire vtriqz cōpatoz et extre moz. vt socrates est fortior petro. hec valz tm. socrates est fortis. petrus etiā est fortis. Sequit corollarie primo q. arguendo a p. p. in qua cōparatu⁹ tenet p. p. ad p. p. in qua positiuus illi⁹ cōparatiui p. dicitur de vtroqz cōpato est bona gñā. vt bene sequitur. socrates est fortior petro. ergo socrates est fortis. et petrus est fortis. Sequit corollarie scdo q. isto mō tenēdo cōparatiui: ista est falsa et neganda: de⁹ est melior dyabolo. qz valet tm. deus est bonus. et dyabolus est bonus. mō hoc ē falsum. dyabolus em non est bonus. Similiter ista est falsa. Dyabolus est peior deo. qz valeret tm. dyabolus est malus et deus est malus. qd est falsuz. deus em est ens opri mū. quo melius excogitari non potest. Similiter ista est falsa. aliqua p. p. est verior illa. de⁹ est dyabolus. qz v3 tm. aliqua p. p. est vera et hec etiā est vera de⁹ est dyabolus. Sic etiā hec est falsa. aliqua p. p. est falsior illa. deus est deus. quia valet tantū aliqua p. p. est falsa. et ista etiā est falsa. deus est deus. modo hoc est falsum. hec em est vera. deus est deus. Dixit enim Boetius q. nulla p. p. est verior illa nisi in qua idem p. dicitur de seipso. Secūdo comparatiuus tenetur improprie: et sic denotat suū positiuū tantū cōuenire vni extremoz. vt deus est melior dyabolo: q. valz tantū. deus est bonus: et dyabolus non est bonus. Sequitur corollarie primo q. arguendo a comparatiuo ad positiuum: tenēdo cōparatiui improprie: gñā nō valet. vt non sequitur. dyabolus est peior deo. ergo deus est malus. Sequitur corollarie secūdo q. capiēdo comparatiui improprie. ista est vera. dyabolus est peior deo. similiter ista. deus est melior dyabolo. patet qz vnc comparatiu⁹ denotat suū positiuū dici tantū de vno cōpatoz et nō de ambobz simul. Sequitur corollarie tertio q. non implicat aliquam p. p. vno mō esse verā. et alio modo falsā fm diuersam acceptionē comparatiui. vt ista. dyabolus est peior deo. est falsa. si comparatiuus peior tenetur proprie. si autem tenetur improprie. tunc est vera. Tercio tenet comparatiuus improprie: quando denotat positiuum oppositiui suo positiui dici de vtroqz extremoz. vt patet in ista. melius est q. pes abscindatur q. q. totus homo moriatur. que valet tm. malū est q. pes abscindatur: et similiter malum est q. homo moriatur: sed minus malū est q. pes abscindatur q. q. totus hō moriatur. Sic etia3 dicitur cōmuniter de ista. melius est arare dominico die q. choreisare.

Notandū secūdo q. cōparatiuus tenetur dupliciter.

Primo pure adiectiue vt quando cōuenit cum substantiui cui additur in tribus ac cidentibus grammaticalibus. vt dicen do. fortior homo laborat. et sic nullum casum regit: Ratio quia inter adiectiuum et substantiuū: vt dicunt grammatice: nō est regimen licet inter adiectiuū et substantiuū sit constructio saltem imperfecta. Scdo cōparatiuus tenet cōparatiue: et sic adhuc duplr. Vno mō vt cōuenit cum suo substantiui in

De Exponibilibus

regimēte, quēcūq; enim casuz regit positū⁹ eundē etiā regit cōparatū⁹ ⁊ superlatiuus
 vt sicut cōgrue dicimus: diues agri, sic cōgrue dicimus: ditior agri, diuissim⁹ agri. Rō
 qz manēte eadē cā manet idem effectus. s; in cōparatiuo superlatiuo ⁊ positiuo est eadē
 dem scatio originalis, licet nō eodē mō. ⁊ per pns idē regimen. ¶ Scđo cōparatiuus
 tenet cōparatiue ⁊ virtute ppria vt qñ denotat cōparationē fieri inter duo cum excessu me
 diocri, vt iohs est fortior asino. ⁊ sic regit post se ablatiuum, aliquando singularis nu
 meri vt doctior illo, aliqñ ablatiuū pluralis numeri, vt doctior illis. ⁊ sic tenendo com
 paratiuū terminū cōmunē sequentē a se rectū non impeditū: fm logicos cōmunes: fa
 cit stare ⁊ supponere confuse distributiue, vt hō est melior asino, fm tamē intentionē
 pe. bis. ⁊ viam peripateticā dicitur supponere simpliciter, vt dictuz est sufficienter
 in tractatu suppositionū ante.

Notandū tercio pro ampliori intellectu eorū que dicen
 da sūt hic de cōparatiuo: ⁊ etiā inferius de suplatiuo q cōparatio fm aristo. viij. phicozuz
 est duplex. Quēdā pprie dicta: qñ scz res cōpare sūt cōuenientes vniuoce in illo in quo
 cōparant. ⁊ q illud in quo fit cōparatio aliqua q illa forma vel qualitas accidentalis conue
 niat reb; cōparans vniuoce. ⁊ q res cōpare sint eiūsdē spci, vt iohs est fortior petro. iohs
 annes ⁊ pet⁹ sūt res eiūsdē spci. Dixit etiā porphir⁹ q participatione spci oēs hoies
 sūt vn⁹ hō. Et etiā fortitudo in qua cōparant iohs ⁊ petrus ad muicē cōuenit eis vni
 uoce: licet non eodē mō. qz dicēdo iohs est fortior petro. scatur q iohs est fortis ⁊ pe
 trus etiā est fortis. iohs tamē excedit petrū in fortitudine. ¶ Sequitur corollarie pri
 mo q ista non est cōparatio pprie dicta. stilus est acutior vino. Rō quia acuties nō vnū
 uoce sed equiuoce conuenit vino ⁊ stilo. ferrū etiā vel stilus est acutus pungiue, sed
 vinū inebriatiue, claudendo poros per euaporaciones suas per quas spūs moriui de
 scendunt a capite ad singula mēbra. ¶ Sequitur corollarie scđo q dicēdo leo ē for
 tissim⁹ lincū, hec cōparatio nō est pprie dicta: Rō, quia res cōparate scz lincū ⁊ leo sunt
 res diuersaz spcz. de isto tamen latius dicet in articulo sequenti de suplatiuo. ¶ Se
 quitur corollarie tercio q hec non est congrua leo est fortissimus lincū, verū est logi
 caliter, quia hic nō est cōparatio pprie dicta, tamē bene est cōgrua grāmaticaliter. Rō
 quia suplatiuū regit post se genitiuū pluralē nois nō collectiui. ¶ Alia est cōparatio im
 pprie dicta ⁊ cōmunit, ad quā nō requirit q res cōpare sint eiūsdē spci, sed sufficit ad
 eā q aliqua duo cōparant in aliqua dispositione ⁊ forma accidentali vt in qualitate
 que eis cōuenit accidentaliter, vt patz in ista. iohs est fortior asino.

Notandū quarto ⁊ vltimo q pe. bis. in tertu ppositi
 onū cathegoricaz ratione cōparatiui ponit tres regulas. Prima ppositio in qua po
 nitur cōparatiuū pprie ⁊ nō abusive vel improprie capta: debet exponi copulatiue,
 hoc est per vnā hippoteticā copulatiuam in qua coniungunt tres cathegorice pma
 exponens ⁊ ppō a affirmat positiuū de re excedente, secunda ppositio vel exponens af
 firmat suū positiuū de re excessa, tertia autē exponēs affirmat excessuz d re excedēte
 respectu rei exesse, vt socrates est fortior asino, exponit sic, socrates est fortis. ⁊ asin⁹
 est fortis. ⁊ socrates est magis fortis q asin⁹, vel etiā in tertia exponente grad⁹ equa
 litatis, i. positiuus illius cōparatiui negetur respectu rei excedentis, ⁊ forme sic exposi
 tio pdicte ppōis, socrates est fortis. ⁊ asinus est fortis. ⁊ asinus nō est eq fortis sicut so
 crates q socrates est fortior asino. Dicit autē notāter in regula q ppō in q cōparatū⁹ nō
 tenetur abusive sine improprie debz ita exponi, vt dictū est, qz ppō in q cōparatū⁹ tenet
 improprie vel abusive: non exponit isto mō, vt patz de ista, dyabolus ē prioz deo, dyabo
 l⁹ est malus. ⁊ de⁹ ē mal⁹. ⁊ dyabol⁹ ē magis mal⁹ q de⁹. S; qz dz sic exponi, dyabo
 l⁹ ē mal⁹. ⁊ de⁹ est. ⁊ dyabolus est magis mal⁹ q deus. Sic ⁊ ppō in q cōparatū⁹
 tenet improprie sine: nō exponit p suū positiuū s; p positiuū oppositū suo positiuo, vt

p3 de ista. melius est q pes abscondat q̄ q totus hō moriat. q̄ exponit sic. malū est q pes abscondat. ⁊ malū ē q hō moriat s3 min⁹ malū ē q pes abscondat q̄ q tot⁹ hō moriat. igit melius est q pes abscondat q̄ q tot⁹ hō moriat. ¶ Sequitur corollarie q ois cōparat⁹ includit suū positiuū cū hoc aduerbio magis. Rō quia cōparat⁹ fecit illud quod suus positiuū cū hoc aduerbio magis. vt fortior v3 tantū sicut magis fortis. Istis notabilibz sic stantibz est:

Conclusio responsalis. littera pe. bis. de comparatiuo

⁊ de expositione ppositionū rōne cōparatiui est sufficient assignata. Veritas hui⁹ pclu

Arguitur pmo. Cōparat⁹ nō ingredit aliquā pponē. igit. (si ois p3 ex notabilibz pbat aīis. nullū equocū ingredit pponē. s3 ois cōparat⁹ est qddā eq uocū ergo. Maior est aristo. pmo pierine. ppō em non debz esse oīo equiuoca. Vnoz qz ois cōparatiuus pōt teneri ad min⁹ duobz modis. vt dr pe. bis. in textu. sc3 p3 prie ⁊ ipsoe siue abusive. ¶ Dico v3 argumentū cōcludit q cōparat⁹ absolute sū p3 bñ est qddā equocū ⁊ pōt accipi duobz modis. s3 cōparat⁹ sub certo mō sūpnus in vna acceptiōe est quoddā vniocū: ⁊ causat pponem per se vnam.

Arguitur scdo. Ratio in qua ponit cōparatiuus non est ppositio. igit. pbanur aīis. nullus multiplex est ppō. sed oīo in qua ponit comparatiuus est quoddā multiplex. ergo. Maior est aristo. pmo ⁊ scdo elencōz. Vnoz patz. qz oīas nō multiplex est q habz diuersos sensus. s3 oīo in qua ponit comparatiuus h3 diuersos sensus. ergo. Maior est aristo. q. elencōz. Vnoz patz de ista. de⁹ est melior dyabolus q̄ est vera. si comparatiuus capis cōmuniter. si aīit cōparatiuus capis pprie: tunc est falsa. ¶ Dico v3 argumentū cōcludit q ppō de comparatiuo absolute pposita nō est concedenda nec neganda sed potius est distinguenda. ⁊ si eam aliquā concedimus hoc est ideo. quia vtrū plurimū comparatiuus capitur pprie ⁊ in ppria acceptione.

Arguitur tertio. hec est vera. de⁹ est melior dyabolus. capiendo enā cōparatiuū p3 prie. pbat. qz dyabolus est bon⁹. pbat. sic. omne ens est bonum dyabolus est ens. ergo dyabolus est bonus. Maior. qz ens ⁊ bonū cōuertunt. vt dr. iij. metaph. omne ens est vniū aliqd ⁊ bonū. Vnoz patz. qz dyabolus est spūs quidaz a deo creat⁹. licet dyabolus sit pccōr. ¶ Dico v3 argumentū cōcludit q dyabol⁹ est bon⁹ bonitate enī. s3 nō bonitate moris: qz nō opat bñ ⁊ virtuos: sed male ⁊ puerse.

Arguitur quarto. dyabolus est bonus bonitate moris. ergo ista solutio nō v3. pbat. Iste est bon⁹ bonitate moris q iuste facit. s3 dyabolus iuste opat ⁊ facit. ergo dyabol⁹ est bon⁹ bonitate moris. Maior ē aristo. v. ethicoz: vbi ostēdit q iustitia est virtus moralis q̄ q̄s bñ ⁊ moralr agit. Vnoz p3. qz dyabolus exequitur iustitiā dei. punit enī dyabolus peccatores mō punire malos ē op⁹ iustitie. Un di ut Boet⁹ q̄rio de cōsolatiōe phie. Sicut bonia nūq̄ desū p̄mia: sic ⁊ malis nunq̄ deesse dnt supplicia. ¶ Dico v3 argumentū cōcludit q punire excessus ⁊ mala sine inuidia ē actus iustitie. mō dyabol⁹ punit ex inuidia: ⁊ non recta voluntate.

Arguitur qnto. dyabolus est bonus bonitate moris: ergo solutio nō v3 argumēti precedentis. aīis pbat. qz sequit bene. homines sunt moraliter boni ppter dyabolū: ergo dyabolus est moraliter bonus. tenet p̄na. ppter qd vnum quodq̄ tale ⁊ ipm magis. vt dr: primo posterior. aīis pbat. qz homines timentes pe naz inferni cuius dyabolus ē executor sūt boni moralr. ¶ Dico v3 argumentū cōcluderet si ambo tam hō q̄ dyabolus eēnt talia. mō dyabol⁹ ⁊ hō nō sūt ambo talia quia dyabolus non est bonus moralr. licet hō pōest esse bonus moraliter.

Arguitur sexto. de⁹ non est bon⁹ moralr: ergo de⁹ non est melior dyabolo. p3o bat aīis Iste est bonus moralr qui habet actū ⁊ habitū virtutis. sed in deo nullus est habitus. ergo. Maior. qz res denominat ab habitu qui est in re. m

De Exponibilibus

no: pz. qz habet? caccns. vt dz in pdicamēto qlratz. mō in deū nulluz eadit accns. vt dz. m. metaph. ¶ Dico vey arg. cōcludit q de? nō est bonus p habituū virtutis sicut homines. tamē ipse est bonus per essentiā z actū z opationē suāz. Dicit enim Boetius q optimi est optima facere. deus aut optime facit. quia dat omnibz esse z viuere. his quidē clarius. alijs aut obscurius. vt dicit pmo celi.

Arguitur septimo. ppō nō exponitur rōne cōparatiui. ergo. pbat. Omis expositio ppōis habz cām z pncipiū ex aliquo sincathegozemate. sed cōparatiui nō est sincathegozema. ergo. Maior ē nota. qz signa exponibilia sūt termini sincathegozematiz. vt omnis null? tm solū pier. vt dīcūsoēs logici. minor. qz cōparatiui ē in genere z pdicamēto. vt formoz importat qlratz: z est in pdicamēto qlratz. mō sincathegozemata nō sūt in pdicamēto. qz nō scant rē alicui? pdicamēti. Dico vey argumētū cōcludit q cōparatiui? fm se nō ē sincathegozema. tm qz iplicite includit sincathegozematia vth aduerbiū magis. z p pns cōparatiui? est termin? exponibilis. Dicit em grā marici q ois cōparatiui? feat hoc qd sit? posititiuus cū hoc aduerbio magis.

Arguitur octauo. ppō rōne cōparatiui nō exponit. vt docet pe. his. ergo. pbat. aīa de ista. melius est perdere manūz qz mori. Inter duo em mala. minus malū est eligendū. vt dz. ij. topicor. pbat qz exponitur sic. pdere manū est malū. z mori est malū: sed min? malū est pdere manū qz totaliter mori. ergo. ¶ Dico q littera pe. his. de expositiōe ppōis rōne cōparatiui intelligitur quādo cōparatiuius tenet pprie z nō qn tenet abusiue vlt improprie: qliter tenet in exemplo adducto.

Articulus nonus est de superlatiue quomōd ppositi
ones rōne ipsius exponi habent z ppōnes verificari. Querit virū littera Pe. hispa. de superlatiue si sufficienter assignata.

PRo Intellectione questionis mote. Notandū est pmo q superlatiui? capis dupliciter. vno mō pprie. vt scz denorat rē excedentē z excessāz cōuenire in nomine tenet pprie: quia denorat rē excedentē. scz socrate. z rē excessāz. scz hominū esse eiusdē spci. ¶ Sequit corollarie pmo q mlti logici ppter hāc accept. onē suplatiui negāt istā. socrates est fortissimus asinor. qz res excedēs scz socrates. z res excessāz scz asinor non sunt eiusdē spci. ¶ Sequit corollarie scdo q ista nō est cōparatiui? pprie dicta. leo est fortissimus lincū. qz res cōparate. scz leo z lincū nō sūt eiusdē spci sz diuersarūz. ¶ Sequit corollarie tertio q allegat dicēs q hec nō est cōgrua. leo est fortissimus lincū. non intelligit hoc de cōgruitate grāmaticali sz logicali. In ista enim leo est fortissimus lincū. iste suplatiui? fortissimus regit post se gentitiuū plurale nominis nō collectiui. z per pns est cōgrua grāmatic. sz qz hic cōparant res diuersaz spcz ad inuicē tūc hec est incongrua logicali. ¶ Scdo superlatiuius tenetur improprie: z sic denorat rez excedentē z excessāz cōparari in aliqua qualitate accūtalit: nō curando an ille res cōparate sint eiusdem speciei vel non. vt patet in ista. homo est fortissimus asinorum. si militer in ista. leo est fortissimus lincum.

Notandum secūdo q superlatiuius tenetur dupliciter.
Uno mō adiectiue. vt qn regit suū substantiuiū sub cōuenientia gñis numeri z casus: vt maria est dignissima laude. z tūc nō tenet suplatiue. nec ppō ē erponēda: tūc vt autor docet in textu. z sic suplatiui? nō regit casuz sequētes. qz inter adiectiuiū z substantiuiū nō est regimē. vt dictū est in articulo precedēt. ¶ Scdo suplatiui? tenet cōparatiue. z sic duplr. Primo tenet partitiue. z sic denorat partitiones fieri inter multa. z sic regit eundē casuz quē regit suus positiui? sicut em cōgrue dicimus: diues a grī. sic con

grae dicim⁹ ditissimus agri. Sz isto mō etiā ppō rōne suplatiui nō hz expōit: sicut au⁹
 102 dī in līa. Scdo suplatiū tenet suplatiue in qm̄ denotat cōpationē fieri duoz a d
 inuicē cū excessu in sumo. z sic regit qnqz grm̄ singularis numeri nois collectiui. vt se d
 rissim⁹ plebis: vt grm̄ pluralē nois nō collectiui: vt forissim⁹ hominū De cōfusiōe
 suplatiui: logici cōes sūt pe. bis. oñdūt in textu hāc regulā Suplatiuius suplatiue proz
 pe z p̄tue ppria tēus tminū cōmunē sequētē nō impedītē pfādūt confuse distributiue.
 vt iohs ē forissim⁹ hoim: iste suplatiū. s. forissimus terim cōez sequētē. s. hominū: faz
 cit stare distributiue p oibz alijs hoibz a iohāne. Dico notārē alijs a iohāne. qz idē hō
 vt iohs vel alter hō nō ē forior seipō: nec excēdit seipm̄: sz excessus est respectu duaz
 rez cōparaz ad inuicē. in tractatu in suppositionū dictū ē q suplatiuius aliqn terminū
 cōmunē sequētē facit stare simplr. vt pz in ista. hō est dignissima creaturaz. qz istā
 dignissima creaturaz moralū est hō. de quo satis dictū est in libro suppositionū. par
 ticularis em̄ hō null⁹ est dignissima creaturaz. z qz iuxta Aristo. viij. topi. z qnto cōs
 turbat qd frequētiat. hoc in tractatu suppositionū videat

¶ Notandū tertio qd suplatiū⁹ adhuc tenet dupl^r. vno mō affirmatiue. vt qn̄ tertia
 expōit est affirmatiua. vt dicet inferius. z isto mō tenēdo suplatiū⁹ affirmatiue: ipe
 tm̄ vni cōuenit. vñ z aristo. v. topi. dicit: qd p supabundantiā d vni tm̄ cōuenit. Et
 sic stat tm̄ vnū esse forissimū vdocissimū. ¶ Sequit corollarie q licz suplatiū⁹ af
 firmatiue tēus tm̄ vni cōuenit. nō tm̄ sequit ex isto q q suplatiū⁹ estz nomē ppriū z p
 prie q̄tatis. Rō qz nomē dī ppriū z pprie q̄tatis: qz nullo mō puenit z pōi cōuenire
 plibz: Un̄ z dī ppriū q̄tatiuū poris. h est mltitudine. Suplatiū⁹ autē tm̄ cōuenit
 vni actu affirmatiue cap⁹. tm̄ pōi cōuenire plibz successiue. q em̄ hodie ē forissim⁹
 cras pōi habere fortiorē. ¶ Scdo suplatiuius cap⁹ negatiue qn̄ tertia expōit ē ne
 gatiua. z sic suplatiū⁹ cōuenit plibz. z sic stat ples esse albiissimos v⁹ pessimos. vt dī in
 notabili q̄ro. Sequit corollarie pmo q sicut cōpariū⁹ tenet tribz mōis. s. pprie im
 pprie z imppriissime: vt dictū ē in articulo pcedēti. sic etiā suplatiū⁹ tenet tribz modis
 pprie impprie z imppriissime. pe. tm̄ bis. modū ipropriū z imppriq̄ssimū comparat
 aut suplatiui computat p vno: z vocat eū abusiui. ¶ Sequit corollarie scdo q tenen
 do suplatiū⁹ pprie: hec ē vera. iohs ē forissimus hoim. z tūc denotat suū positiuūz di
 ci d ambobz cōpar⁹. hec em̄ v3 tm̄. iohs ē fortior: z qlibz hō est fort⁹. ¶ Sequit coroll
 larie tertio. q tenēdo suplatiū⁹ pprie. hec est falsa. de⁹ est iustissim⁹ iudiciuz. pz qz valz
 tm̄ deus est iustus. z qlibz iudex est iustus. qn̄ymo ista. de⁹ est iustissim⁹ iudiciū. p̄sup
 ponit deū cōpari in iustitia cū iudicibz terrenis. mō hoc est falsūz z impossibile. cōpa
 ris em̄ debet fieri in aliquo vnioco. mō nibilest vniocū deo z creaturis. Dicit em̄
 viij. phicoz q finiti ad infinitū nulla est pportio. Licz plurimi concedūt q deo z crea
 ture multa sunt vniū oca.

¶ Notādum quarto z vltimo Pe. bis. in textu ponit tres
 regulas de suplatiui. Prima q suplatiū⁹ distribuit terminū sequētē se fecantē re excess
 faz cōfuse distributiue vt in ista. socrates est forissim⁹ hoim. hoim distribuit p istū suz
 platiū⁹ forissim⁹. z de ista regula dictū est in notabili scdo. ¶ Scda regla q suplati
 uū⁹ pprie cap⁹ dnoiat re excēdētē z excessā eē eiūsdē sp̄ez: qz hec ē un pprie dicta. leo
 est forissim⁹ lincū. vt dictū ē in notabili pmo. ¶ Tertia regla est ista. P̄opō in q pō
 nit suplatiū⁹ pprie cap⁹ expōit copulatiue p tres expōntes. sic q expōntes tales
 debēt vniiri p cōiūctionē copulatiuā. z pma expōntes affirmat positiuū suplatiui illius
 de re excēdētē. scda affirmat de re excessā eiūsdē positiuū. Si suplatiū⁹ tenet affirma
 tiue tunc in tertia expōntē affirmat suū cōparatiuūz vel excessum de re excēdētē per
 respectū ad rem excessā. Si aut suplatiuius tenet negatiue: tunc negat cōparatiuū
 vniuersaliter de re excessā p cōparationē z habitudine ad rez excēdētē. Exempluz
 vbi suplatiuius tenet affirmatiue. rosa est pulcherrimus flōz: tm̄. expōnitur sic affirma

De Exponibilibus

ruer. rosa est pulcra: et omnis flos est pulcra: et rosa est pulcra: et omni flore. Exemplum ubi suplatius tenet negative. ut rosa est pulcherrimus florum exponitur sic. rosa est pulcra et omnis flos est pulcra: et nullus flos est pulcra: et rosa. ¶ Sequitur corollarie quod contradictoria alicuius propositionis affirmatiue in qua suplatius tenetur proprie habet exponi opposito modo. ut disiectiue. et exponentes eius debent opponi contradictorie opponi expositionibus prioribus. Ratio. quia sicut se habet exposita ad expositam in oppositione. ita exponentes ad exponentes debent se habere etiam in oppositione ut etiam dictum est sepe ante et prius. His notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis ista. littera pe. bis. de superlatiuo et de expositione propositi ratione superlatiui est bene et sufficienter posita. Veritas huius conclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibus.

Arguitur primo. Prima regula de superlatiuis est inconuenienter hic assignata. probatur: determinare de distributione suplatiui non pertinet ad propositionem. ergo male pe. bis. ponit primam regulam de distributione suplatiui. etiam probatur. quia determinare de distributione suplatiui ponit pertinet ad tractatum distributionum que exponibilibus. in quolibet enim tractatu debet determinare ista que pertinent ad talem tractatum: modo quoque superlatiuis habet distribuere et confundere pertinet ad tractatum distributionum et non exponibilibus. ¶ Dico vero argumentum concludit quod hic principaliter de terminat de expositione propositionum. tamen incidentaliter potest hic determinare de distributione et confusione terminorum in quantum est illis deuenimus in cognitionem exponis propositionis.

Arguitur secundo. superlatiuius non distribuit genitiui a se recte. ergo prima regula falsa. probatur. Illud casus quibus superlatiuius distribuit hunc regit. sed superlatiuius non regit genitiuius. ergo non distribuit genitiuius. Maior. quia superlatiuius similiter comparatiuius illud casus quibus regit etiam distribuit. Minor patet in illa oratione. leo est fortissimus linciu. in quo exemplo fortissimus superlatiuius non regit genitiuius. probatur. quia omne regimene est in oratione congrua. sed hec est incongrua. ergo. Maior est nota. quia regimene presupponit congruatatem. minor est grammaticorum. congrua non est hec leo est fortissimus linciu. ¶ Dico vero argumentum concludit quod hec non est congrua. leo est fortissimus linciu logicaliter. licet bene est congrua grammaticaliter. ut dictum est in articulo precedenti.

Arguitur tertio. suplatiuius non distribuit genitiuius. ergo prima regula falsa. probatur. etiam. quia suplatiuius distribuit ablatiuius. probatur in isto exemplo. socrates est fortissimus in plebe. vel etiam accusatiuius. ut socrates est fortissimus inter homines. Dico vero argumentum concludit quod suplatiuius mediate per distribuere ablatiuius ut iohannes est fortissimus in plebe. sicut accusatiuius mediate propositi inter. ut iohannes est fortissimus inter homines. Item mediate tamen solum distribuit genitiuius singulari nominis collectiui. vel genitiui pluri nominis non colli. ¶ quarto. suplatiuius non distribuit genitiuius plurali nominis non colli. ¶

Arguitur quarto. suplatiuius non distribuit genitiuius plurali nominis non colli. ¶ lectiue. probatur. quia sequeret quod hec nunquam esset concedenda. socrates est fortissimus hominum. probatur quia hominum distribuere per quilibet hominem. et sic distribuere per seipsum: et valeret tamen. socrates est fortior quilibet hominem. et sic esset fortior seipso: quod est impossibile. Dico vero argumentum concludit si in ista. socrates est fortissimus hominum. ille genium hominum absolute distribuere per quolibet hominem: sed distribuere per quolibet hominem alio a socrate. et sic sensus istius est. socrates est fortissimus hominum: excepto socrate.

Arguitur quinto. suplatiuius non reneatur quandoque affirmatiue et quandoque negative. et quicquid negatiue est equiuocum: sed superlatiuius non est equiuocum. ergo. Maior. quia equiuocum est quod sub una voce accipitur pluribus modis. ut dicitur in antepredicamentis. minor quia suplatiuius causat propositionem. modo equiuocum non ingreditur propositionem. ut dicitur primo perierme. Dico verum argumentum concludit quod superlatiuius licet et secundum se absolute potest teneri aliquando affirmatiue: et aliquando negatiue. tamen per intellectum limitat ad

certaina acceptione. & sic tunc est yniuocū quoddā. Sicut in simili, canis absolute ē equiuocum: si tamen accipit in vna scatione est yniuocum, tamen superlatiuus pprie non est equiuocum: nisi generaliter loquendo de equiuoco.

Arguitur sexto, superlatiuus non tenet affirmatiue & negatiue, ergo notabile tertium est falsum. pbat. Opposita non conueniunt vni teneri aut affirmatiue & negatiue sunt opposita, igitur. Maior est aristoteli in pdicamentis, opposita ei se expellunt mutuo. Minor est aristoteli pmo pier. vbi ostendit q affirmatio opponitur negationi. ¶ Dico verum argumentū concludit q opposita non conueniunt vni re specu eiusdē & eodem mō, sed bene respectu diuersorū, & sic est in pposito, quando superlatiuus denotat cōuenire vni: tunc tenet affirmatiue: qñ pluribz: tūc negatiue.

Arguitur septimo, superlatiuus nō potest teneri negatiue. pbat. superlatiuus non potest conuenire pluribz, igitur non potest teneri negatiue, tenet pñā, quia qñ tenetur negatiue tunc conuenit pluribz, pbat añs. Illud qd per superabundantiā dicitur non conuenit pluribz: sed superlatiuus dicitur p supabundantiā, ergo. Maior est aristoteli v. topicorū, vbi ostendit q illud qd per supabundantiā dicitur vni tūc conuenit. Minor quia superlatiuus importat excessum in summo, mō in summo non est excessus nec habundantiā aliquid. ¶ Dico verum argumentū concludit q superlatiuus cōuenit tantum vni quādo ppō ratione ipsius exponit affirmatiue, sed cū ppō exponitur negatiue tunc potest conuenire pluribz.

Arguitur octauo, modus exponendi ppōis ratione superlatiuus est insufficiens, g littera pe. his. nō v3, pbat. Aliqua est ppō in q suplatiuus tenetur p pzie & non potest exponi, vt pe. his. docet: pbat de ista, socrates est optimus plebis, pzbatur, qz deberet sic exponi, socrates est bona plebs, modo hoc est falsum, socrates ei non est plebs, multi em homines dicunt plebs & non vnus. ¶ Dico verum argumentū concludit q ista socrates est optimus plebis non debet absolute sic exponi, socrates est bona plebs, sed primo debz resolui ista, socrates est optimus plebis sic, socrates est optimus hominum inter plebes, & ista exponetur fm modū pe. his. in tertia regula possumus.

Articulus decimus est de signis istis sicut magis quā
valde: quā naturā habeant: & quomō ppōnes verificari, & exponi habeant ratione ipsorū. Queritur vtrum determinatio logicorum de istis signis sicut magis qñ valde sit sufficienter assignata.

Pro intellectione questionis more Notandum est primo q hoc aduerbium Sicut quēadmodum alia aduerbia similitudinis possunt capi duplitr. Vno modo vt dicunt omnimodā similitudinē aut conueniētiā aliquorū in aliqua qualitate principali, licet in quantitate ex pñti, & sic denotant qdlibet featum termini sequētis esse omnino simile featō termini precedentis in illa dispōne in qua fit cōparatio: vt iohs est ita doctus sicut petrus, que valet tñ q iohs & petrus sunt similes ad inuicem in doctrina & scientia. ¶ Sequitur corollarie q accipiendo hoc aduerbium sicut pprie hec est falsa, deus est ita bonus sicut homo, patz, quia valz tantū, deus est bonus et omnis hō est bonus: & hō est equaliter bonus cū deo, modo hoc est falsum, deus em est essentialitr bonus, & hō scdm participationē solū, & etiā deus habet infinitā bonitatem, & hō finitā: modo finitū ad infinitū nulla est pportio, vt dicitur viii. phicoz. Similiter ista est falsa, cristus pcessit de iherusalem, id est de vtero marie virginis sicut sponsus, & earū negatiue sunt vere. ¶ Secundo capit hoc aduerbium sicut vel aliud aduerbium similitudinis, vt dicit aliquale similitudinē vel conueniētiā aliquorū in qualitate vel

De Exponibilibus

in quāritate. 2 sic denotat fecitū termini pcedētis aliquo mō esse sūmle fecito terminū sequentis. 2 sic ista est vera. deus est ita bon⁹ sicut homo. christus pcessit de ihalamo sicut sponfus. ¶ Sequit corollarie q ista est distinguenda de⁹ est ita bon⁹ sicut hō: patz qz si hoc aduerbiū sicut dicit aliquale similitudinē: ipsa est vera. Si aut dicit omnimodam 2 perfectam similitudinem. ipsa est falsa

Notādum secūdo q de confusione 2 distributione ad uerbioz similitudinis logici cōmunes dant hanc regulam. Ista aduerbia similitudinis sicut magis q valde. 2 eis similia: vt important omnimodam similitudinē vel cōuenientiam in qualitate aliqua vel quāritate terminos cōmunes se sequētes non impediētes faciūt stare confuse distributue mobiliter. vt socrates est ita fortis sicut homo. iste terminus cōmunis homo sequēs hoc aduerbiū sicut: stat confuse distributue Si mūter in ista. hō est magis fortis asino. similē in ista. socrates est fortior qz hō. Similiter hic. socrates est valde fortis hominum. ¶ Dico notanter terminos cōmunes sequētes. qz terminos singulares sequētes nō distribuūt. vt dicendo. iohs est ita fortis sicut plato. Iste terminus singularis plato non distribuūt. Ratio quia terminus iste distribuūt qu: habet multa supposita actu vel apūidine. dicum em est in libro distributionū. distributio est multiplicatio termini cōmunis per signū vlē facta. modo terminus singularis nō habz multa supposita nec habz inferius se essentialiter. sed est v. i. mō vltimo nō datur vltiori⁹. ¶ Dicit etiā in regula q aduerbia similitudinis terminos cōmunes sequētes distribuūt dūmodo eoz virtus nō impeditur. qz si eoz virtus impeditur nō distribuēt. vt hic. socrates est ita fortis sicut omīs hō: iste terminus hō nō distribuūt: sed stat determinate. qz duo signa eiusdē virtutis. scz sicut 2 omnis impediūt se sup vno termino in ppōne nō vl: modo est regula in logica. quā docūqz duo signa distribuūta eiusdē virtutis impediūt se sup aliquo termino in ppōne nō vl. vt singulari. indefinita vel particulari. dūmodo illa signa sunt eiusdē virtutis. istalis terminus supponit determinate. vt in ista. hō est ita fortis sicut qlibet asinus.

Notandu tertio q aduerbia similitudinis proprie sumpta important conuenientiam 2 comparationē in qualitate 2 principalr. licet etiā ex pnti important conuenientiam 2 comparationē in quāritate. sed hoc est improprie: Ratio qz aduerbia similitudinis important similitudinē. modo similitudo per se est in qualitate. Dicit enim aristo. v. metaph. Similia sunt quoz qualitas est vna. modo quantitas non est qualitas. in quantitate aut pprie est equalitas. Equalia enim sūt quozum quantitas est vna. ¶ Sequitur corollarie primo q per aduerbia similitudinis importatur comparatio aliquoz ad inuicem in aliqua qualitate. sz diuersimode. aliqua em aduerbia similitudinis importāt cōparationē aliquoz ad inuicē. sine excessu. vt ē hoc aduerbiū sicut. Cū em dico. iohs est ita fortis sicut pet⁹. fecit q iohs 2 petrus sūt equaliter fortes. Magis aut 2 valde important comparationē aliquozum ad inuicē cum excessu. Magis cum excessu mediocri. vt dicēdo. iohs est magis doctus petro. Ratio quia positius capius cum aduerbio magis equiualeat cōparatiuo. 2 fecit idē qd comparatiuus. vt dicunt grāmatici. modo per comparatiuū importatur excessus mediocri. Sed hoc aduerbiū valde importat excessum in summo 2 superlatiue. vt iohs est valde doctus inter homines. Ratio qz positius capius cum aduerbio valde equiualeat superlatiui. 2 fecit idē q suplatiuus. vt dicunt grāmatici. modo per superlatiuū importatur excessus in summo. ¶ Sequitur corollarie scdo q aduerbia similitudinis fecit eandem qualitatem inesse vni rei. non eandem qualitatem in numero. sed in specie. Ratio quia eadē qualitas in numero non reperitur in pluribz rebz. Dicit. vij. metaphice. q accūs non migrat de subiecto in subiectum. Et. iij. phicozū dicit Idē non est in diuersis. sed bene eadē qualitas in spē pōt esse in diuersis rebz.

Notanduz quarto ⁊ vltimo q̄ pro expositione propositionum ratione aduerbioꝝum similitudinis: logici assignant quattuor regulas attendendas. Prima. Omnis positio in qua ponitur hoc aduerbiū sicut. vel aliud aduerbiū similitudinis vt importat omnimodā similitudinē: habet exponi per tres exponentes. sic q̄ in prima exponente positus fm quē fit cōparatio predicetur de primo comparato. similiter in sc̄da exponente idem positus predicetur de secūdo comparato: sed in tertia exponente idem positus debet predicari de ambob; comparatis. cum ly magis vel minus. ita q̄ secundū cōparatoꝝ capiat in obliquo casu cum illa additione vel oratione (alio a se) fm exigentiam congruitatis. vt patebit in exemplis.

Sc̄da regula Si exposita est affirmatiua. prime due exponentes debent esse affirmatiue. ⁊ tertia debet esse negatiua. Si autem exposita est negatiua. tunc prime due exponentes debent esse negatiue. ⁊ tertia debet esse affirmatiua. Tertia regula.

Termini eodem modo debent supponere in exponentib; sicut supponunt in exposita. Quarta regula. Si exposita est affirmatiua tunc debet exponi copulatiue. i. exponentes debent coniungi per coniunctionem copulatiuam: ⁊ Si autē exposita est negatiua. tunc debet exponi disiunctiue. hoc est. exponentes debent coniungi per coniunctionem disiunctiuam. Sequitur corollarie primo q̄ ista. socrates est ita sapiens sicut homo. sic exponitur. Socrates est sapiens. ⁊ omnis homo est sapiens: ⁊ socrates quolibet alio homine a se non est magis nec minus sapiens. Sequitur corollarie secundo q̄ eius contradictoria sc̄z ista. socrates non est ita sapiens sicut homo. exponitur sic. socrates non est sapiens. vel homo non est sapiens: vel socrates aliquo homine alio a se est magis vel minus sapiens. Sequitur corollarie tertio q̄ propositio in qua ponitur hoc aduerbiū sicut. vel aliud aduerbiū similitudinis dummodo importat aliqualem similitudinē debet eodem modo exponi iuxta regulas predictas. nisi q̄ in tertia exponēte non ponat hoc aduerbiū magis. Sequitur corollarie quarto q̄ ista deus est ita bonus sicut homo. exponitur sic. in qua hoc aduerbiū sicut importat aliqualem similitudinē. deus est bonus ⁊ homo est bonus: ⁊ deus aliquo homine alio a se non est minus bonus. Sequitur corollarie quinto q̄ contradictoria eius sc̄z ista. nullus deus est ita bonus sicut omnis homo. sic exponitur. deus non est bonus: vel nullus homo est bonus: vel deus quolibet homine alio a se est minus bonus. Istis notabilib; sic stantib; est.

Conclusio responsalis ista. Determinatio legicoꝝum

de aduerbijs similitudinis. eoz distributione ⁊ expositione. p̄ponum ratione eozū est bene ⁊ sufficienter assignata. Veritas cōclusionis patz ex his q̄ dicta sūt in notabilib;.

Arguitur primo. hoc aduerbiū sicut non habet distribuere terminū cōmanē sequentē. ergo. probat. q̄ alias sequeretur q̄ ista esset falsa. x̄ps. p̄cessit de thalamo sicut sponsus. quā tamē p̄pheta dauid ⁊ ecclesia concedit. p̄bat̄ quia de sc̄dendo ad aliquē sponsū neq; ⁊ impudicū ergo sponsus distribuitur pro omnib; sponsis. Dico verū argumentū concludit q̄ ista est falsa. christus p̄cessit de thalamo sicut sponsus. capiendū hoc aduerbiū sicut vt dicit omnimodā similitudinē tamē vt dicit aliqualem similitudinē p̄dicta p̄pō concedit. ⁊ est vera.

Arguitur secūdo. hoc aduerbiū sicut quādo distribuit non importat omnimodā similitudinē. ergo. p̄bat̄ añs. in ista. socrates est ita magnus sicut homo. aduerbiū sicut distribuit istū terminū homo. q̄ non impedit eius virtus distribuendi per aliud signum distribuū. ⁊ tamen hoc aduerbiū sicut non importat similitudinē. p̄bat̄ quia importat equalitatem. vt p̄ter fecit p̄pōs. modo equalitas non est similitudo. Dicit̄ enī. v. metaph. Similia sūt quoz q̄ltas ē vna. equalia sunt quoz q̄ntitas est vna. Dico verum argumentum cōcluderet si hoc aduerbiū sicut

De Exponibilibus

in proposito solus diceret cōuenientiā aliquoz in qualitate. sed hic accipit cōmuniter. ut indifferent de cōuenientiā aliquoz in q̄litate. vel q̄titate. vel quacūq; dispōe accēnali.

Arguitur tercio. hoc aduerbiū sicut non importat cōuenientiā aliquoz in alia qua vna qualitate vel q̄titate. pbat. nec vna qualitas nec vna quantitas potest esse in diuersis 2 plurib; reb;. 2 ergo hoc aduerbiū sicut non importat cōuenientiā aliquoz in vna qualitate vel q̄titate. **Ans** pbat. qz dicitur. vii. metaph. Accēs non migrat nec transit de subiecto in subiectum. Et. iiii. phicoz d; qz idem nō est in diuersis. **¶** Dico verū argumentū concludit qz eadem qualitas 2 idē accēs in numero nō pōt esse in diuersis subiectis 2 reb;. s; bñ eadem qualitas in specie.

Arguitur quarto. hoc aduerbiū sicut non distribuit terminū cōmunē sequentē. pbat. in ista. socrates est ira fortis sicut aliquis homo. hic iste terminus homo non distribuitur. pbat. quia in ista socrates est ira fortis sicut iste homo. iste terminus homo nō distribuitur: quia est terminus singularis. ergo nec in ista. socrates est ira fortis sicut aliquis homo. tenz pñ a simili. quia in ambabus iste terminus homo restringitur. 2 etiā non videt ratio diuersitatis. **¶** Dico verū argumentū concludit qz in ambab; fit restrictio: sed non in eodem mō: qz in ista socrates est ira fortis sicut iste homo. iste terminus hō restringit p pronomen demonstratiuū pmutuum sic qz non pmutit stare pro plurib; sed pro vno solo tantū. Sed in ista socrates est ira fortis sicut aliquis hō. iste terminus hō restringitur. sed eq̄ bñ stat pro pluribus. ut dictum est in suppositionib;: circa supponem determinatā.

Arguitur quinto. hoc aduerbiū magis non habet distribuere terminum cōmunem sequentē. pbat. in ista socrates est magis sapiens rege: hoc aduerbiū magis non distribuit istū terminū sapiens. quia aduerbia similitudinis distribuit terminū fcanē scđam rem cōparatā. sed sapiēs non fcat rem cōparatā secūdum sed fcat illud in quo fit cōparatio vnius rei ad alia. **¶** Dico verū argumentū concludit qz in ista socrates est magis sapiens rege. sapiens non distribuit. quia non fcat rē comparatā scđam. sed iste ablatiuus rege fcat eā 2 etiā distribuitur. Rō huius quia in exponēndus negatio fertur sup illū ablatiuū rege 2 non sup illum nominatiuum sapiens. qz dictū est in notabili quarto. Similiter in ista. magis forte aial est leo q̄ asinus. qz aial non fcat rem scđo cōparatā sed fcat rem pmo comparatā.

Arguitur sexto. hoc aduerbiū magis etiā distribuit terminū fcanter: illud in q̄ fit cōparatio rerū ad inuicem. pbat in ista. deus est magis bonus bonitate hominis. in qua ablatiuus bonitate distribuitur per hoc aduerbiū magis: et tamē bonitate fcat qualitatem in qua fit cōparatio. **¶** 2 autē iste ablatiuus bonitate distribuitur parz. quia bonitate fcat scđaz rem comparatā cū isto genitiuo hominis: mō terminus fcanē scđam rem cōparatā distribuitur ut dictū est ante. **¶** Dico verum argumentū concludit qz terminus fcanē qualitatem in qua aliqua comparari possunt alis quādo distribuit: sed non vtr 2 semp. nunc potest distribui quādo additur alteri termino cum quo importat scđm comparatū. 2 sic fit in proposito. addit em̄ ille ablatiuus bonitate huic genitiuo hominis. que ambo simul iuncta fcanē scđam rem comparatā.

Arguitur septimo. hoc aduerbiū magis non habet distribuere. pbat. quia si haberet distribuere aliquem casum vel ergo nominatiuū vel etiā aliū casum. Non tñ nominatiuū. quia etiā distribuit genitiuū. dicendo. magis interest rustici arare q̄ militis. similiter distribuit datiuū. ut magis placet studentī studere q̄ vāgari. Sed qz hoc aduerbiū q̄ debet solū distribuere vnum casum. quia idem solū facit idem. ut dicit scđo de gñratione. **¶** Dico qz hoc aduerbiū magis cōparatiue tenz distribuit nominatiuū 2 etiā alios obliquos. sed differenter: quia ablatiuum aliquando distribuit sine q̄. ut socrates est magis fortis asina. aliquādo mediante q̄. ut magis volo carere caliga q̄ tunica. similiter genitiuū 2 datiuū ut exemplificatū est simi

licet accusatiuum. vt magis delectabile est bibere vinū q̄ aquam.

Arguitur octauo ⁊ vltimo. Hoc aduerbiū q̄ non habet distribuere. Probat. quia tūc nunq̄ posset addi huic aduerbio magis in ppositiōe. quod tamē falsū est. Sepius enī in vna ⁊ eadē ppositiōe ponit magis ⁊ q̄. vt magis volo carere caliga q̄ tunica. Probat autē q̄ nūq̄ pōt poni cū magis: q̄ tunc semp se impediunt equo ambo distribuūt. ⁊ sic termin⁹ cui adderet hoc aduerbiū magis nō distribuēret. Est enī regula in logica. qm̄ in aliqua ppositiōe ponunt duo signa ambo distribuūt: vnū impedit alter⁹. ⁊ vnū tollit virtutē alteri⁹. ⁊ terminus sup quē ferunt stat aut confuse aut determinare. vt dicit in vltimo articulo. ¶ Dico vtz argumētū concludit qm̄ in aliqua ppositiōe ponunt duo signa distribuūt: q̄ habet p se distribuere: tunc vnū tollit virtutē alterius. modo sic non est in ppositiōe. qz hoc aduerbiū q̄ nō habet distribuere sine aduerbio magis vel alio aduerbio cōparatiuō: licet hoc aduerbiū magis habz distribuere in hoc aduerbio q̄: ⁊ sic argumētū nō cōcludit. ¶ Sequit corollarie pmo q̄ ista ppo est vera ⁊ cōcedenda. aliqd animal qd est fortis cane non est magis forte aliquo animali. patet in certo casu. sint enī tria animalia. canis leo ⁊ draco. canis fortis. leo fortior. ⁊ draco fortissimus. tunc ppo verificatur de leone. patz inspicuē supponēs terminoz. qz iste terminus animal in principio ppositiōis supponit determinatē ⁊ etiā in fine. ¶ Sequit corollarie scdo q̄ ista etiā est vera. animal qd est debilius cane est magis forte oīni animali. patz in tali casu. sint tria animalia. pulex musca ⁊ canis. pulex sic fortis. musca fortior. ⁊ canis fortissimus. ppositiō ista verificatur de musca.

Articulus vndecimus est de his dictionibus. differt.

aliud. non idem. diuersum. ⁊ simili. similiter de hijs dictionibz semper ⁊ ab eterno qz modo terminos se sequētes a se rectos habēt cōfundere ⁊ distribuere: ⁊ quomōdō ppositiōes ratione ipsorū habēt verificari ⁊ exponi. Querit vtrū littera pē. hif. de his verbis: differt: aliud. non idē ⁊ diuersū sit sufficienter posita. Et vtrum determinatio logicorū de his signis semp ⁊ ab eterno sit bene assignata.

¶ Pro intellectu huius questionis mote Notandū hec questio duo querit. primo querit vtrū littera pē. hif. de his dictionibz differt aliud nō idē ⁊ diuersum sit sufficienter assignata. scdo querit vtrū determinatio logicorū de his signis semp ⁊ ab eterno sit bene posita. Pro intellectu prime partis questionis.

Notandū primo q̄ pē. hif. in textu de his dictionibus. differt. aliud. non. idem. diuersum quatuor ponit regulas. quarū prima est ista. Differt aliud diuersū solū conueniūt veris entibz ⁊ veris rebz. Dicit enī. x. metaph. q̄ non entis entia non est idem nec diuersū. similiter etiā ens non entia nō est idem nec diuersū. Et. v. metaph. dī q̄ alietas ⁊ differētia solū cadūt inter entia existētia. Pro cuius intelligētia notandū q̄ alietas ⁊ differētia capiūt duplr. Vno modo ppter: ⁊ sic verū est q̄ alietas ⁊ differētia solū est inter entia actū in natura existētia. ⁊ sic homo differt ab asino. similiter homo est diuersus a lupo. sed hō nō differt a chymera. nec est diuersa ab homine. qz nō est. similiter chymera nō differt nec est diuersa a tragelapho aut hircoceruo. quia nullū illoz. est in natura. Scdo alietas ⁊ differētia capiunt cōmunitē pro diuersitate aliquorū ad inuicem. non curando an ambo sunt in natura vel vnū illoz tantū vel nullū illoz. ⁊ sic hō differt a chymera: licz chymera non sit. ⁊ sic etiā chymera differt a tragelapho vel hircoceruo. licet nullū sit in natura. ¶ Scda regula quā ponit pē. hif. in textu est ista. Ablatus rectus ab illis verbis differt aliud diuersum mediante ppositiōe a vel ab: italis ablati⁹ sit distribuibilis

De Exponibilibus

non supponente aliquo signo talē distributionē impediēte. vt socrates differt ab asino. iste ablatiuus asino supponit cōfuse distributiue ratione huius verbi differt. Similiter hic. iohs est aliud ab asino. similiter hic. iohs est diuersus ab asino. ¶ Sequitur corollarie q̄ in ista. a socrate differt hō. hō non distribuit. qz non regit ab illo verbo differt mediante p̄positione a vel ab. sed supponit determinate. ¶ Sequitur corollarie scđo q̄ in ista socrates differt anima rōnali ab asino. anima rōnali nō distribuit sed supponit determinate. qz non regit ab isto verbo differt mediante p̄positione a vel ab. ¶ Sequitur corollarie tertio. socrates differt a petro. petro non distribuit. sed supponit singulariter z discrete. Ratio qz iste terminus petro nō est ap̄us ad suscipiēdū distributionē huius verbi differt. iste em̄ ablatiuus petro est terminus singularis. mō terminus singularis non potest distribui. ¶ Sequitur corollarie quarto q̄ in ista. socrates differt a chymera. iste ablatiuus chymera non distribuit. Rō quia terminus qui debet distribui debet supponere. mō chymera est terminus fictus. qui fm̄ logicam cōmunem non supponit personaliter. nec distribuit. tamē de illo latius est dictum in fine tractatus suppositionū. si termini ficti possunt supponere vel non.

Notandum secūdo. Tertia regula quā p̄. his. ponit est ista. Propositio affirmatiua de differt debz exponi copulatiue per tres exponentes. in quaz prima predicatū predicat de isto qđ differt ab alio. in scđa idem p̄dicatū p̄positionis debz affirmari de eo a quo aliquid differt. tertia negat vñ illoz de alio. vt hō differt ab asino. sic exponit. hō est. z omnis asinus est. z hō non est asinus. sic fm̄ milititer dicat de ista. homo est aliud ab asino. que exponitur sic. homo est. z omnis asinus est. z homo non est asinus. ¶ Quarta regula quā ponit p̄. his. est ista. Contradictoria p̄ponis de differt affirmatiua habet exponi contrario modo. exponit em̄ disiunctiue z per contradicōrias illaz p̄ponūz per quas exponebatur p̄p̄o affirmatiua de differt. vt patz de ista. nullus hō differt ab asino. exponitur disiunctiue sic. nullus hō mō est. vel asinus nō est. vel omnis hō est asinus. Ratio. qz sicut se habent exposite in exponēdo. sic z exponentes eaz. vt dictū est ante. ¶ Sequitur corollarie primo q̄ in ista. socrates differt ab omni homine. iste ablatiuus homine nō supponit distributiue. licet sequit hoc verbū differt. Ratio. qz superuenit aliud signū eiusdem virtutis euz differt. scz omni. z p̄ p̄is vñm impedit aliud. z sic iste terminus homine supponit determinate. Unde logici cōmunes generalr assignant duas regulas quomodo terminus cōmunis supponit. sup̄ quē ferunt duo signa eiusdē virtutis se mutuo impediētia. Prima regula. quando duo signa eiusdē virtutis ferunt sup̄ aliquo termino cōmuni in p̄pone non vniuersali. vt in particulari indefinita vel singulari. tunc talis terminus cōmunis sup̄ quo se mutuo impediūt. supponit determinate. patz de ista. socrates differt ab omni homine. iste ablatiuus homine supponit determinate. similiter in ista. hō differt ab omni asino. iste ablatiuus asino supponit determinate. Secūda regula. q̄ in aliqua p̄pone vñ duo signa distributiua feruntur sup̄ eundē terminū cōmune. tūc talis terminus communis supponit confuse tm̄. vt patz in ista. omnis homo differt ab omni asino. iste ablatiuus asino supponit confuse tantum. Sequitur corollarie q̄ in ista. non bis bibi vinū. iste accusatiu⁹ vinūz non supponit confuse tantū licet sup̄ eū in p̄pone vñ ferunt duo signa scz bis z nō. sed supponit distributiue. Rō. quia ista duo signa nō sūt eiusdē virtutis. qz nō hz cōfiderere terminū cōmune sequēte cōfuse distributiue. z h signū bis. terminū cōmune sequēte hz cōfiderere cōfuse tm̄.

Notandūz tertio. Secunda pars questionis quesituit de istis signis semper z ab eterno quomodo habent distribuere z confundere. Pro quo. Notandū q̄ hoc signum semper capitur duobz modis. Vno modo cathegorematicē vt quādo ponit a parte predicatū. z sic valz tm̄ sicut semperiternus vt deus est

semper. i. sempiternus. sine cathegorema em posium a parte pdicati est cathegorema
 vt dicit regula cōmunis logicor. Scdo hoc signū semp capitur sine cathegorematice
 z cōscatiue. z sic dupliciter. Primo vt valz tantū sicut frequenter. vt cū dicimus. iste
 studet semp. i. frequenter non admittens interruptionē in studio suo. non enim omni
 tempore studendū est: sed vt frequenter. Vñ z Seneca in libello de quatuor virtutibz
 cardinalibz persuader. Non semp in actu sis: sed animo tuo aliquādo requie dāto.
 Secūdo semp sine cathegoremate sumptū valz nō sicut omni tempore. z sic semper
 est sine cathegorema vniuersale affirmatiuum impurum: z sic includit orationē comē
 posuā ex termino communi z sine cathegoremate vniuersali affirmatiuo. Vñ modo
 correspondet ei actus z conceptus. actus distribuendi z conceptus scandi. quia fecit
 tempus. Et ponitur talis regula de isto signo semper. Hoc sine cathegorema semper
 posium in ppositione facit eam vltm z terminū inclusum facit supponere. confuse dis-
 tribuitue. terminum autē expresse posium facit stare z supponere confuse tantum. vt
 in ista semp hō fuit. que valz tm. omni tempore homo fuit. in qua tempore supponit cō-
 fuse distribuitue. z homo confuse tm. z vltimus ista. omni tempore homo fuit. resolutus
 omne tempus est in quo homo fuit. Sequit corollarie q ista hippotetica est ver-
 ra. fm positionē arist. semper homo fuit. z tamen nullus homo fuit semper. patet quia
 ambe eius partes sūt vere. Et pma pars si vera semper homo fuit. patz. qz homo
 supponit cōfuse tm. modo sub termino supponēte cōfuse tantū nō oportet dare certū
 suppositū. Phice autē z fm arist. pbaret sic: gñrationes z corruptiones sūt ab eterno. sz
 hō ē gñrabilis z corruptibilis z p pñs semp hō fuit: mor⁹ em celi fm arist. viij. phico-
 rū semp fuit. mor⁹ autē celi ē cā gñrationis z corruptionis rex. Vñ em. ij. de gñratione. Et
 celsus solis ē cā gñrationis. recessus autē cā corruptionis. Sz q ista scda pars sit vera
 null⁹ hō fuit semp pz qz hō supponit cōfuse distribuitue. p qlibet homine. mō nullus
 pōt dari hō q fuit semp. Vñ em pmo celi. oē gñrabilis ē corruptibilis. hō autē ē gñrabilis
 dicit em. ij. phicoz. hō gñrat hominē z sol. z p pñs hō est corruptibilis. Et Porphy-
 rius dicit q hō est animal rationale mortale. z p pñs nullus homo fuit semper.

Notādū quarto z vltio q hec dictio eternus vel eter⁹

nū capis duplt. Vno mō sine cathegorematice. i. cōscatiue. z sic v3 tm sicut omi tēpore
 z sic etnū vt in plurimū capis in abltō. vt ab eterno. tm nō est intelligēdū q ab eterno
 sit aduerbiū: sz h3 similē terminationē cū aduerbio: z est ab eterno aduerbiū tēporis.
 Alio mō etern⁹ vlt eternū capis cathegorematice z scatiue. z sic etern⁹ vel eternū v3
 sicut ens carēs pncipio z fine. z sic de⁹ ppue dicit etern⁹. z isto mō fm fidē tm vñ est
 eternū. tm fm phiam mltā sūt etna. fm em arist. viij. phicoz. mūd⁹ ē etern⁹. Sitr. ij.
 de gñratione dicit q gñrationes z corruptiones sūt ab eterno. Sitr motus celi z tpus fm
 arist. dicunt etna. Et dicit eternū qli extra terminos. i. pncipiū z finē. qz eternū caret
 pncipio z fine. De isto autē sine cathegoremate ab eterno vlt eternus: qd. qñq. capis
 sine cathegoremate logici talē dāt regulā. Hoc sine cathegorema ab eterno vlt etern⁹
 sine cathegorematice capnū. ē signū vlt impurū: terminū cōem in clusuz cōfudit cōfuse
 distribuitue. terminū autē expresse posium cōfuse tm: vt ab eterno hō fuit q resolutus sic.
 ante oē instās z temp⁹: z post oē instās z tps. lz alij dicūt q v3 tm sicut an oē mēsu-
 rā: z post oē mēsurā hō fuit. iste termin⁹ instās vel tps inclusus supponit confuse dis-
 tribuitue. sz iste termin⁹ hō cōfuse tm. Sequit corollarie pmo. q sicut dicit d isto ad-
 uerbio ab eterno vlt eternus. sic dicit de isto aduerbio in etnū. vt in eternū crii mūd⁹. iste
 termin⁹ mūd⁹ supponit confuse tm. Sequit corollarie scdo q ista hippotetica copu-
 laria est fa. ab eterno fuit hō. z tm null⁹ hō fuit ab eterno. Et pma ps sit vera qz hō
 supponit confuse tm. mō sub termino supponēte confuse tm: nō opz dare certū suppositū.
 Et enā ideo: qz gñrationes z corruptiones rerum sunt ab eterno. modo homo est
 gñrabilis: z per pñs homines fuerūt ab eterno similiter mor⁹ solis est causa gñrationis

De Erponibilibus

hominū. dicitur enim. hī phicoz. homo generat hominē et sol. et per p̄ns hominēs fuerunt ab eterno. Sed q̄ secūda pars istī copulatiue sit vera. scz nullus homo fuit ab eterno. quia omnis hō est generabilis et tempore incipit. modo generabile est corruptibilē. et qd tempore incipit tēpore desinit. vt patz. iij. phicoz. Istis notabilibz sit stātibz ē.

Conclusio responsalis. Determinatio pe. bis. de istis
dictionibz differt aliud diuersum. Similiter determinatio logicorū de istis sincathegorēmatibz ab eterno et semp. est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibz:

Arguitur primo. Iste dictiones differt aliud diuersum nō distribuūt terminūz immediate sequentem cōfuse distribuūt. pbat quia terminus immediate sequēs hec verba differt aliud diuersū. est p̄positio a vel ab. modo p̄pō non pot distribuī. pbat quia distributio est multiplicatio termini cōmunis. modo nullum sincathegorēma est terminus. partes autē indeclinabiles sunt sincathegorēmata. vt ostendū pe. bis. in primo tractatu capitulo de verbo. Et aū nullūz sincathegorēma sit terminus. patet quia terminus est pars p̄pōis. sincathegorēma autē non est se solo pars p̄positiōis. vt concedunt omnes logici. ex quo sincathegorēmata non sunt nomina. ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ iste dictiones differt aliud diuersūz distributiones nō sunt apte ad distribuendūz sed termini cōmunes recti ab illis dictionibus differt aliud diuersūz mediāte p̄positiōe a vel ab supponūt cōfuse distribuūt.

Arguitur scdo. In ista p̄positione: socrates differt ab homine. iste ablatiuus homine non supponit cōfuse distribuūt. ergo. pbat. quia duo signa distribuī impediūt se super isto termino homine. modo qñ duo signa se impediūt super aliquo termino: tunc talis terminus non distribuī. vt dictum est ante. Sz q̄ hic duo signa se impediūt. patz. quia ista signa differt et ab. et qdlibet illoz habet distribuere. Et illa p̄positio ab hz distribuere. patz. qz importat carentiam. dicendo. is hannes est ab pecunia. i. sine pecunia. mō dictiones importantes carentiaz habent distribuere. ¶ Dico vtz argumentū cōcludit q̄ illa p̄pō a vel abs quando importat carentiā nunc habet distribuere. sed hic in p̄posito importat distinctionem vel separationem. et sic argumentum non cōcludit.

Arguitur tertio. hoc verbū differt non distribuīt. pbat. qz si sic maxime ratione negationis incluse. modo differt non includit negationē. pbat. quia aliās sequerē q̄ esset complexū. pbat. qz illud qd includit scationem verbi et negationē est complexū. modo cōstat q̄ differt non est complexum. probat qz illud qd ponit in predicamento relationis non est complexū. sed differt ponit in p̄dicamento. ergo differt non est complexū. Maior est nota ex prima diuisione antep̄dicamentali. Minor: quia differt ponit in predicamento relationis: quia differēs dicitur ad idē relatiue. ¶ Dico verūz argumentū cōcludit q̄ illud qd includit scationē verbi et negationē formaliter est cōplexum. modo differt includit negationē virtualiter solum. si enim differt includeret negationem formaliter: tunc faceret p̄pōnez negatiuā: qd est falsum. hec enim est affirmatiua. socrates differt ab asino. quia resoluitur in affirmatiuam sic. socrates est differēs ab asino.

Arguitur quarto. Aliud ab. etiam conueniūt non enūbz. ergo prima regula falsa. pbat añs. chymera est aliud ab homine. igitur aliud etiaz cōuenit non enūbz. pbat añs. Illud qd non est homo est aliud ab homine. chymera nō est homo. ergo chymera est aliud ab homine. Maior est nota. sicut in simili. asinus non est homo. ergo asinus est aliud ab homine. Minor est nota q̄ chymera nō est homo chymera enim est ens ymaginatū ex capue virgineo. ventre leonino. et cauda serpē.

ana. ¶ Dico vey argumentū concludit q̄ alietas aut differentia cōmuniter sumpta bene conuenit non entibz. sed alietas z differentia pprie sumpta solum conuenit veris entibz: vt dictū est in notabili primo:

Arguitur quinto. Eternū cathegoremā tice sumptum non valz tñ sicut ens carens principio z fine. pbat qz sequeret q̄ anima hominis esset eternā. pbat. Illud est eternū quod caret principio z fine. Sed anima hominis caret principio z fine. ergo. Maior pz ex diffinitōe eterni. minor patz. qz anima hominis est indiuisibilis: sed in re indiuisibili non est principiū neqz finis vt dicit. vi. phicoz. ¶ Dico vey argumentū cōcludit q̄ anima hominis nō hz principiū quātitatiuū. sed bene habz principiū duratiōis. qz ipa incepit esse per creationē. z sic eternū est qd caret principio z fine duratiōis.

Arguitur sexto. Eternus non est signū vlc affirmatiuū. ergo notabile tertium non valet. pbat añs: qz sequeret q̄ iste syllogismus essz bonus in dā rapti. Eternus est motus. eternus est deus. ergo deus est motus. conclusio falsa. z pmissa sunt vere. z ambe sunt vles affirmatiue. maior valet tñ. omni tempore est motus. minor valet tñ. omni tempore est deus. ¶ Dico vey argumentū cōcludit q̄ maior z minor huius syllogismi sunt vles: capiēdo eternus sine cathegoremance. s; tunc dico q̄ male cōcluditur. quia est vna regula syllogismoz q̄ qñ pmissa sunt de obliq̄s cōclusio debet esse de obliq̄s. qd non est in pposito. debet ergo sic concludi. ergo in quo tempore est deus. in eodē tempore est motus. z hoc est vey. Si aut̄ etern⁹ in am habz pmissis capis cathegoremance. tunc maior z minor sunt indefinite.

Arguitur septimo. Semp non valet tantū sicut omni tempore. ergo. pbat. quia sequeret q̄ hec esset falsa. socrates studet semp. quā tñ cōmuniter cōcedimus de aliquo qui frequētat studiū suū sine interruptione. pbat sequela q̄ esset falsa. quia semp valet tñ sicut omni tempore. modo nō est possibile aliquē omni tempore studere. Un̄ z dixit Seneca. Non semp in actu sis sed interdum animo tuo res quē dato. ¶ Dico vey argumentū cōcludit q̄ hec est falsa socrates studet semp si semp per distribuit pro omni tempore dato z dabili simplr. sed si distribuit pro tempore aliquo certo dato: tunc potest esse vera. Alij aut̄ dicūt q̄ in ista socrates studet semper: semper valet tantum sicut frequēter. sed hoc modo semper non valet tantum sicut omni tempore. sed primū est melius.

Arguitur octauo z vltimo. Semp non est signū vniuersale affirmatiuū. probat. Nulla oratio est signū vniuersale affirmatiuū. sed semp equiuālz orationi. ergo semper non est signū vlc affirmatiuū. Maior est nota. qz sine cathegoremā non est oratio. sed quodlibet sine cathegoremā est simplex signum. Minor. quia semper valet tantum sicut omni tempore. modo hoc complexū omni tempore est oratio: salte imperfecta. ¶ Dico vey argumentū concludit q̄ signū vniuersale impurum non est oratio existēter. sed equiuāleter. sic q̄ significatū signi vlis affirmatiui epprimis oratione quadā licet imperfecta. ¶ Sequit corollarie ex dictis q̄ differentia est inter non idem z aliud. qz non idem distribuit datū. vt iohs est non idem a sino. S; differt distribuit ablatiui mediante ppositione a vel ab. Alia differentia: qz nō idem addit cōuenienter terminis fictis. vt socrates est nō idē a chymera. Sed differt proprie addit terminis significantijs veras res: vt dixit prima regula. ¶ Sequitur corollarie scdo q̄ ppō ratione ly nō idem habz exponi per duas exponentes. prima z vltima. recte sicut ratio hui⁹ verbi differt vel aliud. vt socrates est non idem chymere. exponitur sic: socrates est z socrates non est chymera.

Articulus duodecimus z vltimus. est de diffinitione

De Descensu

descensus, eius diuisione: et quomodo sub subiecto et predicato cuiuslibet propositionis descendendum est. Ratione enim descensus veritas et falsitas cognoscitur propositionum, ut itaque huius articuli intellectus ad discipulis sit facilis. Quæstio mouet talis. Unus descensus logicalis diffinitio eiusque diuisio sit sufficienter assignata.

Pro Intellectione huius questionis more. Notandum est primo quod descensus est duplex realis et logicalis. Descensus realis est motus alicuius mobilis a loco superiori ad inferiora. Et isto modo de descensu loquitur Aristoteles primo celi et meteororum, ubi ostendit quod omne graue naturaliter descendit deorsum: quæ admodum omne leue naturaliter ascendit sursum. Descensus autem logicalis est duplex, quidam diuinus et quidam argutius. Descensus diuinus est processus a genere generalissimo per differencias oppositas per genera intermedia usque ad speciem specialissimam, ut processus a substantia per corporeum et incorporeum: per genera intermedia et eorum differencias usque ad hominem dicitur descensus diuinus: et isto modo de descensu loquitur Porphyrius in ysaagis suis, dicens. Descendit a genere generalissimo usque ad speciem specialissimam iubet plato quiescere. Et de istis duobus descensibus reali et logicali diuino nihil est ad propositum. Secundus descensus logicalis est argutius et diffinit sic Descensus logicalis argutius est præ forma formalis in qua arguitur ab aliquo termino communi communiter supponente ad eius inferiora: a virtute suppositionis: ceteris terminis tam categorematicis quam syncategorematicis non determinantibus totam præpositionem manentibus inuariatis. Pro cuius diffinitionis intellectu notandum est quod diffinitum presens diffinitionis est descensus logicalis argutius, et per hoc excludit descensus realis et etiam descensus logicalis diuinus, de quibus non est ad propositum. Dicitur secundo in diffinitione præ forma formalis, et hoc ponit pro genere, ubi præ forma formalis est contra materiam potest dari instantia: ut dicitur inferius. Dicitur tertio in qua arguitur ab aliquo termino communi communiter supponente, per hoc excludit terminum singularem sub quo non sit descensus. Ratio: quod descensus fieri debet ad inferiora per quibus terminus supponit: modo terminus singularis non habet inferi se. Dicitur quarto in diffinitione virtute supponens ad denotandum quod descendendo sub aliquo termino communi debemus descendere ad eius inferiora, per quibus talis terminus communiter supponit: et non ad inferiora quam terminus communis solus fecit. Sequitur corollarie primo quod descendendo sub subiecto huius propositionis, homo est animal, non debemus descendere ad adam aut christum vel Aristoteli. Ratio, quod iste terminus communis homo non supponit per adam aristoteli et christo quod non fuerit licet fecerit ea. Sequitur corollarie secundo quod terminus communis habet duplicia singularia quedam in secundo termino: quod tamen fecit: ut iste terminus homo significat omnes homines sive actu presentes et viuentes in mundo et mortuos: et adhuc generandos. Impositio enim terminus communis ad secundum non est ad unum certum tempus, ut dicunt grammatici. Alia singularia habet terminus communis que fecit: et etiam pro quibus supponit ut iste terminus communis homo habet iohannem petrum paulum, cum actu existant in natura. Dicitur quinto in diffinitione ceteris terminis tam categorematicis quam syncategorematicis non determinantibus totam præpositionem manentibus inuariatis. Ad denotandum duo primo quod descendendo sub subiecto alicuius propositionis predicatum et copula debent manere inuariata, et conuerso descendendo sub predicato alicuius propositionis, subiectum et predicatum debent manere inuariabilia et in propria forma. Secundo innuitur quod descendendo sub subiecto alicuius propositionis signum et syncategorema quod ponitur a parte subiecti debet deponi et obmutari. Sed si sit descensus sub predicato non oportet deponere tale signum ut descendendo sub subiecto huius propositionis visus, omnis homo est animal, deponitur hoc signum omnis, et descenditur sic, ergo iste homo est animal, si sit, vel iohannes est animal, petrus est animal. Sed descendendo sub predicato animal finem logicos communes: tunc non

deponit hoc signū omnis: qz descendit sic, ergo omnis hō est hoc animal si sit: fm logica cōem. Pe. aut hīf. tenz vt dictū est in libro supponūz. q̄ pdicatu vltis affirmatiue supponit simplr. mō sub termino supponente simplr non fit descensus.

Notandū secundo. q̄ descensus logicalis arguitiuis

est quadruplex. scz copulatiuis: disunctiuis: copulatis. z disunctis. Descensus copulatiuis est qui fit per ppōnem hipoteticāz copulatiuā: qñ descendendo sub aliquo termino cōmuni subinfert vna ppō hipotetica copulatiua cōposita ex omnibz singularibz istius termini cōmunis: sub quo descendit formaliter vel virtualiter. z attribuitur pprie supponi confuse distributiue. vt omnia hō est animal: fm logicos cōmunes descendit sic. ergo iste homo est animal si sit: demonstrando petrū viuentez. z iste hō est animal si sit, demonstrando paulū viuente. z sic de singulis. fm aut pe. hīf. descenditur simplr. omis hō est animal. ergo petr⁹ est animal. z paul⁹ est animal: sic de singulis. ¶ Descensus disunctiu⁹ est qui fit p ppōnem hipoteticā disunctiuā. qñ scz sub aliq termino cōmuni subinfert vna ppō hipotetica disunctiua: cōposita ex omnibz singularibz istius termini cōmunis sub quo descendit. Et attribuitur pprie supponi determinate. vt hō est animal. fm logicos cōmunes descendit sic. ergo iste hō est animal si sit vel iste homo est animal si sit: z sic de alijs. Scdm pe. hīf. sic. homo est animal. ergo iohānes est animal. paul⁹ est animal. z sic de alijs. ¶ Descensus copulatus est quādo descendendo sub aliquo termino cōi subinfert vna ppō cathgorica de copulato extremo. hoc est subiecto vel predicato: cōposita ex omnibz singularibz istius termini cōmunis sub quo descendit formaliter vel virtualiter. Et talis descensus cōuenit suppositioni confuse tm: fm logicos cōmunes vt dicit inferius. vt patz de subiecto huius propositionis. omes apli dei sūt. xij. apli dei supponit cōfuse tantū: z descendit sic. ergo isti apli dei demonstrando duos. z isti apli dei. demonstrādo duos. siml sumpti cū alijs sūt xij. ¶ Descensus disunctus est qñ in descendendo sub aliquo termino cōmuni subinfert vna ppō cathgorica de disuncto extremo: cōposita ex omnibz singularibz istius termini cōis sub quo descendit formaliter vel virtualiter. Et talis descensus disunctus etiā cōuenit supponi cōfuse tantū: semp solū duos modos excipiendo. qz tūc sub termino supponente cōfuse tantū: descendit copulatiu. vt dicit inferius. Exemplū de descensu disuncto. vt sub pdicato vltis affirmatiue. fm logicos cōmunes descendit disiectiue. vt omis hō est animal. sub animal descendit sic. ergo omnis hō est hoc animal si sit: vt hoc animal si sit. Licet fm pe. hīf. z peripateticos animal supponit simpliciter. pro termino aut supponente simplr non fit descensus. Ratio qz descensus fit ad singularia pro quibz terminus supponit. terminus aut supponēs simpliciter non supponit p suppositis. sed pro natura cōmuni. vt dictū est in tractatu supponūm. ¶ Sequit corrolarie q̄ primus modus vel casus: quādo sub termino supponente confuse tm: descendit copulatiu: est qñ terminus supponit cōfuse tantū. ratione signi vniuersalis: qd tenet copulatiue. vt omnes apostoli dei sunt duodecim. vt dictū est in exemplo. Secundus modus z casus est quādo terminus supponit confuse tm ratione signi exclusiui tm: qd tenet gratia pluralitatis. vt in ista ppōne. tm quinqz sunt vltia. vbi iste termin⁹ vniuersalia supponit confuse tantū: z sub eo descendit copulatiu s.c. ergo tantuz quinqz sunt ista vniuersalia demonstrando genus z spēs. z ista duo demonstrando alia. similiter sub predicato istius: tantū octo sunt partes orationis.

Notandū tertio. q̄ quilibet istorū descensū est duplex

scz formalis z material. Formalis dñsus ē qñ sub aliq terio sic dñdit q̄ sub qñbz termino eodē mō supponente consistit dñsus dñdere est possibile. z sic dñsus copulatiu⁹ est formalis suppositioni cōfuse distributiue. z sūt descensus disunctiu⁹ est formalis suppositioni determinate. Sed descensus materialis est qñ sub aliquo termino sic de:

De Exponibilibus

scendit q̄ sub termino sic supponente descendere non est possibile. ⁊ sic descensus copulatiuus est in materialis suppositioni determinate. Ratio q̄ aliquando sub termino supponente determinate vt descensus copulatiuus vt in xpōne necessarij vt in ista. hō est animal. homo est risibilis. sed aliquando nō valere vt in xpōnibz contingentibz. vt in ista. hō est albz. q̄ statet descensaz esse veram ⁊ descendentes falsas in casu possibili: q̄d fieri non pōt. Descensus autē formalis adhuc est duplex. scz xp̄ius ⁊ improp̄ius. Proprius est quādo descendētes conuertunt cū descensaz. ⁊ conuersio. sic q̄ a descēsa ad descendentes est p̄ia bona. ⁊ econuerso a descendētibz ad descensaz p̄ia hū valet. Et sic descensus copulatiuus est formalis suppositioni confuse distributiue. q̄ bene sequit. omnis homo est animal. ergo iste hō est animal si sit: ⁊ iste hō est animal si sit. ⁊ sic de alijs. Et econuerso bene sequit. iste hō est animal si sit. ⁊ iste homo est animal si sit. ⁊ sic de singulis. ergo omnis hō est animal. Similiter descensus disiunctiui est formalis suppositioni determinate. Sed improp̄ius est q̄n descendentes nō conuertunt cū descensaz. sic q̄ a descensaz ad descendentes bene valet arguere. sed eōuerso a descendētibz ad descensam nō valet. ⁊ sic descensus disiunctiui est formalis suppositioni cōfuse distributiue. q̄ sub qualibet termino supponente confuse distributiue possumus descendere disiunctiue formalit̄. ex quo copulatiua infert disiunctiua si cur vlt̄ infert particulare. Tameñ talis descensus non est xp̄ius suppositioni determinate. q̄ licet bene sequit. omnis hō currit. ergo iste hō currit si sit. vel iste hō currit si sit. ⁊ sic de alijs. tamē eōuerso nō sequit. iste hō currit si sit. vel iste hō currit si sit. ⁊ sic de singulis. ergo omnis hō currit. q̄ statet descēdentes esse veras ⁊ descēsa falsaz.

Notāduz quarto ⁊ vltimo logici in summa cōmuniter assignant septē regulas quo sub subiecto ⁊ predicato cuiuslibz xpōnis categorice ē descendendū fm diuersaz p̄dicati ⁊ supponēti. ¶ Prima sub subiecto singularis nec affirmatiue nec negatiue: que est singularis. ex parte vtriusq̄ extremi. est descendendū. Rō q̄ subiectū ⁊ p̄dicatū in singulari affirmatiua ⁊ negatiua. que est singularis ex parte vtriusq̄ extremi supponit singulariter ⁊ discrete. mō sub t̄mino singulari nō pōt fieri descensus. Exemplū de singulari affirmatiua: vt iohs est iste hō. de singulari negatiua. iohs nō est iste hō. Dico notāter in regula que est singularis ex parte vtriusq̄ extremi. q̄ si aliqua xpō esset singularis solū ex parte subiecti ⁊ non predicati tunc sub p̄dicato posset fieri descensus. vt in ista. iohs est hō. sub predicato hō descendit copulatiue. Similiter in ista. iohs nō est asinus. sub predicato asinus descendit copulatiue. ¶ Secūda regula. Sub subiecto vniuersalis affirmatiue descendit copulatiue: quia supponit confuse distributiue. sed sub predicato descendit disiunctiue. q̄ supponit confuse scdm logicā comunē. licet scdm p̄arrū hispanū supponit simpliciter ⁊ sub eo non fit descensus: ¶ Tercia regula. Sub subiecto vltis negatiue ⁊ etiā predicato descendit copulatiue. Ratio q̄ vtriusq̄ supponit confuse distributiue. modo sub termino supponente confuse distributiue fit descensus copulatiuus. ¶ Quarta regula. Sub subiecto et predicato particularis vel etiā indefinite affirmatiue descendit disiunctiue. Ratio q̄ vtriusq̄ supponit determinate. mō sub termino supponente determinate fit descensus disiunctiui. Exemplū de particulari affirmatiua. vt qui d̄ hō est animal. Exemplū de indefinita negatiua. vt homo est animal. ¶ Quinta regula. Sub subiecto particularis vel indefinite negatiue descendit disiunctiue. sub predicato autē confuse distributiue. Ratio q̄ subiectū supponit determinate ⁊ predicatū confuse distributiue. Exemplū de particulari negatiua. quidaz homo non est asinus: De indefinita negatiua homo non est asinus. ¶ Sexta regula. Sub subiecto vltis affirmatiue collectivē descendit copulatiue: sub predicato autē disiunctiue. vipater in ista. omnes apostoli dei sunt duo decim. Ratio quia subiectum supponit confuse fm

predicatum determinate. ¶ Septima regula. Sub subiecto exclusiue affirmatiue in qua signū exclusiuium tenet gratia alietatis descendit sub subiecto disiunctim et sub predicato descensu copulatiue. vt in ista. tñ hō est animal. Ratio qz in ea subiectū supponit cōfuse tantū et p̄dicatū cōfuse distributiue. Est em̄ regula cōmūnis in logice. hoc signū exclusiuiū tantū gratia alietatis tenetū habz oppositā vim confundendi cū isto signo om̄is distributiue tenet. et qz om̄is distributiue tenetū confundit subiectū cōfuse distributiue. et predicatū cōfuse tantū. fm̄ logicā cōem. ergo hoc signū exclusiuiū tñ quādo tenet gratia alietatis confundit subiectū cōfuse tñ. et predicatū cōfuse distributiue. ¶ Octaua regula et vltima. sub subiecto p̄ponis exclusiue in qua signū exclusiuiū tenet gratia pluralitatis descendit disiunctim et eius subiectū supponit determinate et sub p̄dicato descendit copulatiue. vt in ista tantū quinqz sūt vltia. Ratio qz signū exclusiuiū tenetū gratia pluralitatis habz oppositā vim confundendi cum signo vlti collectiue tenet. Constat autē qz signū vlti collectiue tenetū. subiectū confundit cōfuse tñ. et p̄dicatū p̄mittit stare determinate. et per p̄ns signū exclusiuiū gratia pluralitatis tenetū habet oppositā vim et p̄mittit subiectū stare determinate. p̄dicatū autē confundit cōfuse distributiue. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis. diffinitio descensus et eius simi
liter diuisio a logicis est bene et sufficienter assignata. Veritas huius cōclusionis patet ex his que dicta sunt in notabilibz.

Arguitur primo. plures sunt descensus q̄ quattuor. pbat. qz aliquis est descensus conditionatus. qz logici cōes dicūt qz sub termino supponēte in p̄pone affirmatiua descendit cōditionatim. ¶ Dico qz logici dicētes qz sub termino supponēte in p̄pone affirmatiua descendit copulatiue non volūt dicere qz descensus conditionatus esset specialis descensus vltra istos quattuor in notabili secūdo positos. sed volūt dicere qz descendere cōditionatim est in descendētibz addere istam particulāz si sit. et addit. vt dicit. solum in affirmatiuis.

Arguitur secūdo. descensus arguitiuis p̄supponit impossibile. igit. pbat. quia p̄supponit qz om̄ia singularia deberēt numerari et induci. vt parebit ex diffinitione descensus. sed hoc est impossibile. pbat. qz singularia sunt infinita. vt dicit Porphyrius in ysaugia suis. dicens. Singularia sūt infinita. igit sunt relinquenda ab arte qz infinitū non pōt numerari nec pertransiri. vt dicit p̄mo posterior. et serio phisicorū. et per p̄ns descensus p̄supponit quoddam falsū. ¶ Dico vep argumentū concludit qz nō est possibile om̄ia singularia enumerari formalit̄ et expresse. implicite tamē numerant in hac particula. cū dicit. et sic de singulis.

Arguitur tertio. Descensus non est p̄na formalis. pbat. in p̄na formalis non est possibile alius vep esse sine p̄nte. sz in descensu descensa est vera et descendentes false. igit. pbat. minor. qz hec est vera. om̄is hō est animal. est em̄ necessaria. et est in p̄mo modo p̄eatis. vt dicit p̄mo posterior. tñ eius descendentes sūt false. vt adam est animal. antixps est animal. aristo. est animal. ¶ Dico vep argumentū cōcluderet si in descendendo sub aliquo termino fieret descensus ad singularia in scādo tñ. sed descensus debent fieri ad singularia in scādo et supponendo simul. Adam autē antixps et noe solum sunt singularia in scādo huius termini cōmūnis homo.

Arguitur quarto. Sub termino singulari sit descensus. pbat. terminus singularis habz inferius se. ergo sub eo sit descensus. tenet p̄na qz descensus sit ad inferiora. Ans pbat. qz iohs est terminus singularis. et habz inferius se. vt albz iohs. niger iohs. est inferius ad hoc qd est iohs. terminus em̄ sumptus cū additione est inferior. ad seipm caprū sine additione. vt dicit regula cōmūnis logice. ¶ Dico vep argumentū cōcludit qz albz iohs. niger iohs. est inferius ad hoc qz est iohs. acci-

De Descensu

denraliter tm: s; nō essentia tr. 7 sic argumētū nō cōcludit. 7 etiā albi iohs. niger iohs est inferius ad hoc qđ est iohs materialis: s; nō formalis. q; iohs nō distinguit forma liter 2 essentia tr in albu 7 nigrū iohem. sed materialiter 7 accidentaliter.

Arguitur quinto. sub termino supponēte cōfuse nō fit descensus igit determinatō nō nō valz. pbat de subiecto hui? ppōis. ois sol lucz: hoc subiectū sol supponit cōfuse distributive rōne hui? signi omis. 7 tñ sub eo nō descēdit copulatiue. pbat. ois descēsus copulatiu? sit ad mltā supposita. s; sol nō hz mltā supposita. quia tñ est vn? sol. ¶ Dico vep argumētū cōcludit qđ licz iste termin? cōis sol nō hz mltā supposita acut: tñ aptitudine. ¶ Sequit corollarie qđ descēdēdo s; termino hūic tñ vnū suppositū debet enumerari i plura singularia: nō qđ essēt plura: s; ppter formalitatē descēsus. vt patz de subiecto hui? ppōis: omis sol lucet. Alij tamē logici solū enu merant vnū singulare. 7 descēdūt sic. omis sol lucet. ergo iste sol lucet si sit: nō sunt plura talia. tñ formal? est enumerare plura singularia ppter formalitates descēsus.

Arguitur sexto. sub termino supponēte cōfuse distributive non fit descensus ad singularia sua. pbat in nulla pñā bona ex necessario sequitur continē gēs. s; si sub subiecto vltis affirmatiue fieret descēsus ad singularia: ex necessario seq ret cōingens. igit. Maior est vnū principii in logica. cōsequens em in pñā bona d; esse d intellectū aūtis. vt dicit in cōsequētijs. Cōstat aut qđ cōingēs nō est de intelle ctu necessarij. Minor pz. q; hec est necessaria. omis hō est animal. gen? em in ea p; dicat de sua spē: 7 ois talis est necessaria. vt d; primo posterioz. 7 tñ si descēderet sic. iohs est aīal. petr? ē aīal 7 sic d alijs. oēs iste sūt pīngētes. pbat q; subiecta in eis supponūt p re corruptibili. mō omis ppō in qua subiecta supponūt p re corruptibili ē cōingēs. Dico vep argumētū cōcluderet si descēsus sub termino cōi si pponēte cōfuse distributive deberet fieri p singularia: determinata: s; d; fieri p singularia vaga. descēdo. ergo iste homo est animal si sit. 7 iste hō est animal si sit. 7 sic de alijs.

Arguitur septimo. Etiā descēdēdo p singularia vaga descēsus nō valz. pbat. q; eque bñ ex necessario sequeret cōingēs. q; in singularib; ppōib; in quib; subiecti indiuiduū 7 singulare vagū etiā subiectū supponit pro re corruptib; li. mō vt dictū est. ppōitio in qua subiectū supponit pro re corruptibili est cōingens.

Dico vep argumētū concludit qđ ppō in cui? subiecto ponit indiuiduū vagum qđ talis est contingens fm se. tamē ratione alicuius additi necessitat 7 necessaria sit 7 sic ista. iste homo currit si sit. est necessaria aliquo modo. Dicit em primo pier. Om ne qđ est. interim qđ est. necesse est ipsum esse.

Arguitur octauo 7 vltimo. In descēdētib; nō est necesse addere illā clausulā si sit. pbat. vel ergo deberet addi in omib; ppōib; vel solū in aliquib;. Nō in omnib; q; in negatiuis nō. vt cōmunit logici dicūt. Nō etiā in aliquib;. q; non videt rō quare in ppōib; adderet affirmatiuis. 7 in negatiuis nō. Dicendū qđ illa clausula si sit: solū addit in affirmatiuis. Rō pma: q; illa clausula si sit. vel si fuit. vel si erit. aliquid ponit. 7 imponat existētiā 7 constantiā rei. s; negatiua nihil ponit. Scđa rō qre addit in affirmatiuis tñ. q; si nō adderet in affirmatiuis. tūc ex necessario seq ret cōingēs qđ nūq; d; accidere in psequētiā bona 7 formali. hec em est necessaria omis hō est animal. 7 si descēderē sic. ergo socrates est animal. 2 petrus est animal 7 sic de alijs. omes sūt cōingētes. s; si descēdo sic. ergo iste hō est animal si sit. tūc in descēdētib; fecit necessitas. q; oē qđ est interiz qđ est necesse est ipm ēē. Sequit corollarie pmo. qđ Descēdere est in cōsequētiā formali sub aliquo termino cōi cōiter sup ponente ad eius inferioza pntre supponis omnia singularia subinferre: ceteris termi nis tā caribgozematicis qđ sincaribgozematicis nō definitantib; totā ppōnem manētib; inuariant. Sequit corollarie secundo qđ in quolibet descēsu necesse est addere illam particulam. 7 sic de singulis. in quo supposita 7 singularia non omnia

expressa enumerantur. Non est ergo vna dictio: et sic de singulis. sed sunt quatuor: et hoc totum: et sic de singulis. non est propositio. sed ponit loco propositio: et intellectus hoc complexum format et concipit vnam propositionem. recte sicut in simili. cum dicuntur tu probus. et aliter dicitur ita. scilicet ita non est oratio perfecta. sed tamen aliquis concipit perfecte ratione intellectus subintelligit. et valet tantum. ita ego sum probus. sic similiter est in proposito. Sequitur corollarie vltimo. et Hugo et alij logici descendendo primo premittunt antiquum medium: et postea descendunt. Unde antiquum medium est vna propositio categorica de est tertio adiacente: cuius subiectum est pronomen demonstratiuum primitiuum pluralis numerus demonstrans supposita termini sub quo descendit. et predicatum eiusdem propositio est terminus sub quo descendit sumptus in plurali numero cum signo vniuersali collectiuo. vti sunt omnes homines.

Circa tractatum consequentiarum queritur primo Atrium diffinitio consequentie et eius diuisio quam autor ponit in textu vna cum notabilibus sit sufficienter assignata.

Pro intelligentia huius questionis more hec questio tria querit. primo querit. vtrum diffinitio consequentie que communiter assignatur sit bene posita. Consequencia est oratio habens antecedens et consequens cum nota illationis illatiue tentae. Secundo querit vtrum diuisio consequentie in consequentiam bonam et malam. in formalem et materialem. similiter in simpliciter bonam: et nunc bonam. sit bene posita. Vltimo querit vtrum notabilia que autor premittit ante regulas sint sufficienter assignata: Pro intellectu itaque partis prime.

Notandum primo quod tractatus iste consequentiarum communiter ascribitur petro hispano. tamen secundum veritatem non est petri. vti patet ex processu eius et declaratione regularum. quarum plures sunt contra determinationem petri pateticam: vti dicitur. Tamen iuxta Senecam sentiendum est in libello de quatuor virtutibus cardinalibus. Non quis sed quid dicat attende. In scientia itaque consequentiarum primum et principale ad quod omnia reducuntur est consequentia. Unde et recte consequentia pro subiecto huius scientie assignat attributionis. Propria autem passio eius est inferre consequens ex ante. vel esse illatiuum consequentis ex ante. Pro diffinitione itaque consequentie intelligenda. Notandum quod consequentia capit dupliciter. vno modo formaliter secundo modo materialiter. Formaliter. consequentia est habitudo consequentis ad antecedens. et isto modo non capitur hic. Ratio. quia consequentia debet esse propositio: modo habitudo consequentis ad antecedens non est propositio. Consequentia autem materialiter est oratio habens autem et consequens cum nota illationis illatiue tentae. Pro cuius diffinitionis intellectu. Sciendum quod diffinitio presentis diffinitionis est consequentia logicalis. Dicitur autem prima a consequendo. quia in ea prima sequitur ex ante. Pro genere autem in diffinitione ponitur oratio. Est autem consequentia oratio hipporetica rationalis. vti hoc currit. ergo homo mouet. Dicitur secundo habens autem et consequens. scilicet aliquando expresse aliquando implicite. Expresse quando scilicet autem et consequens formaliter et expresse ponunt. vti hoc est ergo animal est. Aliquando autem implicite quando autem et consequens non expresse ponunt sed in aliquo includunt. vti sole oriente dies fit. que est consequentia formalis. et tamen in ea non ponit antecedens expresse. quia isti duo ablatiui absolute positi. sole oriente. non sunt antecedens. autem enim est propositio. sed sole oriente non est propositio. Unde est regula apud logicos quod ablatiui positi in designatione consequentie faciunt consequentiam per propositum hipporeticam. et resolvuntur tribus modis. per si. et quia. versus. Per duos per si per quia iure resolvuntur. Ablatiuus habet qui rectore caret. Dicitur enim in diffinitione cum nota illationis. quia si autem et consequens non iungerentur per nota illationis: talis oratio

De Consequentijs

nō esset p̄na. Ratio quia nota illationis vel signū illatiuū in p̄na habz se sicut forma mō non existente forma in re. res ip̄a non habz esse. Dicit̄ em̄ p̄mo p̄bicoꝝ. Forma ē que dat esse rei. ¶ Note aut̄ illationis dicunt̄ ille cōiunctiones. ergo. ideo. igit. si. z si miles. que denotant p̄ns sequi forma tr̄ ex aīte. Debz aut̄ talis nota illationis cap̄ illatiue. Tunc aut̄ tenet̄ illatiue quādo denorat p̄ns sequi ex antecedente. ¶ Sequit̄ corollarie primo. quādo nota p̄nie negatur. tunc signū illatiuū nō tenet̄ illatiue. Ratio qz destructa forma destruit̄ esse rei. z sic quādo negatio negat̄ notā illationis tūc destruit̄ eā: z per cōsequēs tunc non est p̄na. ¶ Sequit̄ corollarie secundo. q̄ mala p̄na non est cōsequētia: qz in ea nota illationis nō tenetur illatiue. vt si homo currit. a finis currit.

Notandū secundo q̄ Consequētia est duplex. bona z mala. Consequētia mala est oratio ad modū p̄nie bone formata: cui tamē non conuenit vera ratio p̄nie: z illud qd̄ est de essentia cōsequētie. videlicet necessaria habitudine consequentis ad aīns. vt si homo currit. a finis currit. Necessaria aut̄ habitudine vt se quela p̄ntis ad aīns cōsistit in isto q̄ impossibile est aīns esse vez sine consequēte. Cōsequētia aut̄ bona est cōsequētia cui cōuenit illud qd̄ est de essentia cōsequētie. videlicet sequela p̄ntis. ex aīte. vt si homo currit hō mouet̄. similiter hic. si asinus volat̄. asinus habz pennas. in his em̄ impossibile est aīns esse vez sine p̄nie. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ diuisio cōsequētie in cōsequētiā bonā z malā: nō est diuisio ḡnis in suas species. sed est diuisio analogi in sua analogata. In qua diuisione non oportet q̄ diuisus vere predicetur de ambobz membris diuidentibz. vt patz de diuisione que homo diuiditur in hominē uiuū z in hominē pictū: Sic z in p̄posito diuisus p̄na solū predicat̄ de cōsequētia bona z non mala. Analogum em̄ per se positū stat z accipit̄ p̄fecto s̄a moriori z principali. Duplex aut̄ est p̄na bona. scz formalis z materialis. ¶ Consequētia formalis est contra quā simili forma retenta non dat instantiā. vt est cōsequētia in barbara vel in dari. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ cōsequētia non dicit̄ formalis qz haberet formā. qz sic cōsequētia materialis etiā esset formalis: eo q̄ cōsequētia materialis etiā habz formā. Sed bz̄ formalis. qz simili forma retenta contra eā non dat instantiā. Consequētia aut̄ materialis est: cōtra quā simili forma retenta dat instantiā vt p̄na q̄ arguit̄ ab inferiori ad superi⁹. vt hō currit. ¶ Et aut̄ cognoscat̄ quomodo debet dari instantiā cōtra aliquā p̄nam. Notandū q̄ quatuor sunt de forma consequētie. Primū est eadem nullitas. z ergo arguēdo sic. homo currit. ergo animal currit. z nullus hō currit. ergo nullus asinus currit. non est eadez rō. quia in prima p̄na est qualitas affirmatiua z p̄pones sunt affirmatiue. in scda aut̄ est qualitas negatiua. z p̄pones sunt negatiue. ¶ Scdm̄ qd̄ est de forma cōsequētie est eadē quantitas. sic q̄ p̄pones debent esse eiusdē q̄ntitatis. z ergo hic non est similis forma. homo currit. ergo animal currit. cū ista: omnis homo currit. ergo omnis asinus currit. Rō. qz in prima cōsequētia p̄pones sunt indefinite. in scda sunt vn̄uersales. ¶ Tertiuū qd̄ requirit̄ ad cōsequētiā formālē. z qd̄ est de forma cōsequētie est cōsimilis acceptio terminorum quo ad p̄prietates logicas. z ergo hic non est similis forma. homo currit. ergo animal currit. cū ista. homo est mortuus. ergo animal est mortuū. Rō. qz in prima consequētia termini p̄cedenti p̄ illo qd̄ est vel fuit. ¶ Quartū qd̄ est de forma p̄nie z qd̄ requirit̄ ad cōsequētiā formālē. est idem situs z ordo terminoz. id est quot termini specificē distincti ponunt̄ in vna p̄na. tot etiā debent poni in alia. z ergo hec cōsequētia nō est formalis. hō currit. ergo animal currit. cū ista. homo currit. ergo asinus currit. Ratio qz in scda p̄na ponunt̄ quatuor termini specificē distincti. in prima aut̄ for

hi tres. ¶ Ad cognoscendū autē que p̄na sit formalis. z q̄ materialis. est regula attendenda. Si aliquis vult cognoscere si aliqua p̄na est materialis vel formalis: o3 formare orationē ad modū cōsequētiē cū illa p̄na quā vult cognoscere esse materialē vel formalē. hoc est q̄ añs z p̄ns illius orationis ad modū p̄ne formate sint eiusdem quantitatis z qualitatis cū p̄iori cōsequētiā. z q̄ termini in eis accipiant eodem mō sicut in p̄iori p̄sequētiā: quo ad ampliatiōē. appellatiōē. restrictiōē. z q̄ in tali oratione ad modū cōsequētiē formate ponant tot termini specificē distincti sicut in cōsequētiā bona. z eodē mō quo ad subiectū z p̄dicatū. z si tunc talis oratio ad modū p̄ne formata fuerit bona p̄na. signū est q̄ p̄ior cōsequētia fuerit formalis: eo q̄ non habet instantiā simili forma retenta. Si autē non fuerit bona: signū est q̄ p̄ior p̄na fuit materialis. eo q̄ ipsa habet instantiā: vt patet de ista p̄na. homo currit. ergo animal currit. que est materialis. qz habz instantiā p̄ istā. hō currit. igitur asinus currit que est mala cōsequētia. z tamē est similis forma.

Notandū tertio Autor in tertio antequā regulas ponit octo notabilia ostendit. Prmo q̄ p̄na capit dupl̄r. Vno mō cōmuniter put etia extēdit se ad consequentiā malā. Et sic cōsequētia est oratio continēs z denotans sequētiā vnius ex altero. z isto mō cōmuniter capit cōsequētiā quādo aliqua cōsequētia mala p̄posita. dicimus. nego p̄nam. Scdo p̄na capit p̄prie: sic cōsequētia est oratio habēs añs z p̄ns cū nota illationis illatiue tenta. vt dictū est. Notabile scdm est q̄ Añs est p̄positio in qua p̄na bona p̄cedit notā illationis: Et dicit añs ab antecedēdo. quia antecedit p̄ns. antecedens enim habet se vt causa. mō causa p̄cedit effectū. Consequēs autē dicit p̄pō que sequit notā illationis. Et dicit p̄ns a cōsequēdo. p̄ns em habz se vt effectus. modo effectus sequit suā causā. Nota autē illationis vel signū illatiuū est cōiunctio vel aduerbiū denotans sequētiā vnius p̄pōis ex alia: vt p̄ns ex ante. Tertiu notabile est. Nō est idem dicere. cōcedere cōsequētiā: concedere cōsequēs. Ratio qz si essent idē quicqd cōueniret vni etiā cōueniret alteri. Constat autē q̄ aliquid cōuenit cōsequētiē: qd tamē nō conuenit cōsequēti. patet qz aliquādo p̄ns est concedendū: qz est verū. mō verū est cōcedendū. z tñ p̄na est neganda. vt posito q̄ socrates in plato sedet: tunc hec est vera. plato sedet. tamē ista consequētia est neganda socrates sedet. ergo plato sedet. Similiter aliquādo p̄na est cōcedenda z cōsequens negandū: z etiā añs. vt si asinus volat. asinus habz pennas. que est bona cōsequētia. eo q̄ consequēs est de intellectu antecedentis. z tñ tam añs q̄ cōsequēs sūt falsa. Notabile quartū est hoc q̄ ad bonitatem cōsequētiē requirit q̄ antecedens non potest esse v̄ sine p̄ne. quādoqz itaqz añs est verum z cōsequēs falsum p̄na nō valet. quia ex v̄ro non sequit falsum. vt dicitur. p̄ior. Ratio autē istius quare ex v̄ro nihil sequitur nisi verū: licet ex falso potest sequi v̄: dicitur inferius. Sequit corollarie p̄mo hec cōsequētia nō valet simpliciter z sine cōsistātia. omnis homo est animal. ergo tu es animal. qz ex necessario sequeretur contingens. sed ista p̄na bene valet omnis homo est animal. z tu es homo. ergo tu es animal. z tunc ex necessario nō sequit contingens. quia omne qd est. interim qd est: necesse est ipsum esse. Sequit corollarie scdo q̄ hec cōsequētia non bene valet. tu es hō. ergo tu es coloratus. loquēdo quo ad essentias rerū: hoc em tu es coloratus non est de essentia hominis. color enim est accūs hominis. Sequit corollarie tertio q̄ hec cōsequētia non v̄. deus est. ergo celum est. patet quia añs potest esse v̄ sine cōsequente. immo antecēdens aliquando fuit verū sine consequente. deus enim fuit ab eterno z celum non fuit ab eterno.

Notandū quarto z vltimo. Quintū notabile quod autor ponit est hoc. q̄ ad bonitatem p̄ne non sufficit absolute q̄ in nullo casu possibili añs

De Consequentijs

pōt esse vez sine cōsequente. patz qz ista cōsequētia est mala. nulla est ppositio negatiua: ergo aliqua ppo est negatiua. Rō qz hec cōsequētia implicat cōtradietoria copulatiue. modo omnis ppo implicans contra dictoria copulatiue est falsa. licet ppo composita ex cōtradietorijs disiunctiue est vera z necessaria. vt nullus hō est asinus. vel homo est asin⁹. Cōstat aut q in casu possibili aīs potest esse vez sine pnte. Aīs enī nunq̄ est vez. qz falsificat seipsuz. fecit enim q nulla ppo est negatiua. hoc est falsum. qz ipsamet est negatiua. mō omnis ppo q falsificat seipsam est falsa. qz est insolubilis. z omnis talis est falsa. Sextū notabile est hoc: omnia pna est bona q sic se habz q qualitercūq̄ est scabile p aīs. impossibile ē aliter esse. quin ita sit sicut fecit p pns. vt hec est pna bona: homo currit. ergo animal currit. aīs homo currit fecit hominē currētē. s; pns animal currit fecit animal currētē. mō impossibile est aliter esse si homo currit quin etiā animal currit. Sequit corollarie q ppones preferim in pna ali qua scant esse de preterito. significant de futuro. scant fore de possibili. scant posse esse vel possibile fieri. Septimū notabile. consequentia est duplex. qdam est pna simpliciter bona. z qdam est pna vt nunc bona. Cōsequētia simpliciter bona est in qua pns est de intellectu antecedentis. z est in qua aīs nūq̄ potest esse verum sine pnte. Sed pna vt nūc bona. est in qua aīs nō potest esse vez sine pnte p certo tempore. vt hō sedet. ergo baculus stat in angulo. posito q ita sit in re. scz q homo sedet. z q etiā baculus stat in angulo. Sequit corollarie q diuisio pnt in pnam simpliciter bonā z vt nūc bonā. non est diuisio generis in spēs. sed est diuisio analogi in sua analogata. Octauū notabile z vltimū q pna bona est duplex: quedā materialis. z quedā formalis. z de ipsa diuisione satis dictū est in notabili secūdo. Sequit corollarie scō q omnis syllogismus siue de medio cōmuni. vt omne animal est substantia. omis hō est animal. ergo omnis homo est substantia. est pna formalis. Similiter omnis syllogismus expositiuus est pna formalis. vt hic hoc currit. z hoc est homo. igit hō currit. Similiter conuersio simplex z p accidens est pna formalis. Similiter omne argumentū ab inducētib; ad inductam addendo illaz particulā. z sic de singulis. Sitr omne argumentū ab exponētib; ad expositā. z ecōuersio. Sitr argumentū a tota copulatiua ad alterā ei⁹ partē. Sitr argumentum a tota disiunctiua cuius destructione vni⁹ partē ad alterā partē. Sitr omne argumentū quo arguitur ab eodē ad idēz est pna formalis. De his aut cōsequētijs z modis arguēdi patebit in regulis sequētib;.

Istis notabilib; sic stantib; est.

Conclusio responsalis. Diffinitio cōsequentie z eius diuisio cum notabilib; octo in littera positis est sufficienter assignata. Veritas huius conclusionis patet ex notabilib; adductis in corpore questionis.

Arguitur primo. Cōsequētia non est diffinibilis. igit. pbat aīs. Nullū cōplexū est diffinibile: s; pna est quoddā complexū. ergo. Maior. qz diffinitio est vnūuersaliuz. qz fm Boetū in libro diffinitionū sola spēs diffinit. minor. qz pna ē oīō hippotetica mō oīō hippotencia cōponitur ex categoricis. Dico vez argumētū concludit q nullum complexum est diffinibile vt diffinibile pinq̄uz: sed bene vt diffinibile remotum. pna aut. vt diffinitur. est quoddam simplex. vt est diffinibile pinq̄uz. licet vt diffinibile remotum est bene complexum.

Arguitur secundo. Consequentia non est oratio. pbat aīs. quia hic est confessio quæna in darij. Omne animal est substantia. homo est animal. ergo homo est substantia. Et tamē non est oratio. pbat. quia non est vna oratio. ergo non est oratio. tenet cōsequētia. qz idem est dicere. oratio z vna oratio. sicut idem est dicere homo z vnus homo. vt dicitur quarto metaphice. Sed antecedens patet qz hic sunt tres orationes. maior minor z conclusio. Dico verum argumentū concludit q consequentia non est oratio simpliciter vna. s; sufficit q est aggregatione vna. quē

admodum sonus pluriū clamentū nō est vnus sonus simpliciter. s; vn⁹ aggregatiue.
Arguitur tertio. Consequētia non est oīō. pbat^r omnis oratio aut est affirmatiua
 ua aut negatiua. sed p̄na nec est oīō affirmatiua nec negatiua: Q̄
 consequentia non sit oratio affirmatiua pbat^r. sequit^r bene. aliqua p̄na est negatiua
 vt illa. nullū animal currit. ergo nullus homo currit. ergo aliqua cōsequētia est p̄positi
 uo negatiua. tenet p̄na ab inferiori ad superius. consequentia em̄ est inferius. 7 p̄positi
 uo superius. quia sequit^r bene. hoc est consequentia. ergo hoc est p̄pō. 7 cōuersio. S; q̄
 consequentia non sit p̄pō negatiua. quia in p̄pōne negatiua copula negat. sed in cō
 sequētia copula non negatur: quia alias non teneret illatiue. ¶ Dico verum argumē
 tum concludit. q̄ omnis p̄na est p̄pō affirmatiua. 7 consequentia ab inferiori ad supe
 rius bene valet. dūmodo non variatur determinatio. modo aliter affirmatiuum 7 ne
 gatiuum determinant p̄pōnem: 7 aliter determinant cōsequentiā. p̄pō enim dī negati
 ua ratione copule negat: sed p̄na dicitur negatiua ratione cōsequentiis quādo p̄na
 est p̄pō negatiua. 7 sic argumentum non concludit.

Arguitur quarto. Consequētia non est p̄pō hippotetica. igit^r. pbat^r. Om̄is p̄
 positio hippotetica cōtinet duas categoricas ad minus. sed dat cō
 sequentia que continet vnā categoricā. ergo. ¶ Maior pars ex diffinitione p̄positiōis
 hippoteticæ. ¶ Minor patet de ista p̄na. sole oriente dies fit. in qua solū ponitur vna ca
 thegorica. scz dies fit. sole autē orientem non est p̄positio. Ratio quia sunt duo ablatiui.
 mō ablatiui sunt obliqui 7 obliqui non faciunt p̄pōnem: vt dicit^r primo pier. ¶ Dico
 vep^r argumentū concludit q̄ licet in ista sole oriente dies fit. non sunt due categorice
 expresse tamen implicite. quia resoluit sic. si sol oritur dies fit. Sic similiter dicendum
 est d̄ ista. nullo homine currenre crescunt tibi cornua in fronte. q̄ resoluitur sic. si null⁹
 hō currit. tibi crescunt cornua in fronte

Arguitur quinto. Diuisio p̄ne in p̄nam bonā 7 malā non est diuisio analogi in
 sua analogata. igit^r. pbat^r. quia mala p̄na est p̄na. probat^r. qz in simili
 malus hō est homo. ergo mala p̄na est p̄na. tenet cōsequētia a simili ¶ Dico q̄ argus
 mentū non concludit. quia alia ratione hō malus est verus hō. licz mala cōsequētia
 non est p̄na. malus enim hō habet formā substantiālē hominis qz animā. S; mala
 la p̄na nō hz illud qd̄ est de essētia p̄ne. qz nō denotat p̄nis sequi ex ante.

Arguitur sexto. Mala p̄na est bona p̄na. pbat^r. qz sequit^r bñ. om̄is p̄na ē bona
 s; mala p̄na est p̄na. q̄ mala p̄na est bona p̄na. 7 p̄na in darij. maior
 qz p̄dicatū restringit subiectū. 7 v; tm̄. oīs p̄na bona est bona p̄na. 7 hoc est vep^r. Si
 militer minor videt^r eē p̄a q̄ mala p̄na est p̄na. ¶ Dico q̄ argumētū nō cōcludit: qz
 minor est falsa: vt ista. mala p̄na est p̄na: v; tm̄ sicut mala p̄na est bona p̄na. qd̄ ē fal
 sum. q̄ aut valeat tm̄. qz analogū per se posuim^r stat pro scato principaliori.

Arguitur septimo. Mala cōsequētia est bona p̄na. pbat^r qz sequit^r bene. omnis
 p̄na est bona cōsequētia aliqua est mala. igit^r mala p̄na est bona p̄na
 tenet p̄na in darij. ¶ Dico vep^r argumentū cōcluderet si mediū nō equiuocaret: ibic
 autē mediū equiuocat. qz p̄na in maiori stat pro p̄na bona. in minori aut stat pro con
 sequentia mala. ergo p̄dicatū restringit subiectum: 7 sic argumētū non concludit
 ¶ Sequitur corollarie q̄ ista. aliqua p̄na est mala. non debet sic conuerti. igitur ma
 la p̄na est consequētia. s; sic. cōsequētia mala est mala cōsequētia. p̄pter restrictionē. si
 cur ista. hō est pictus. conuertit sic. ergo pictū est homo pictus.

Arguitur octauo. In ista est bona p̄na. hō currit. ergo aīal currit cū ista homo
 currit. ergo aīn⁹ currit. pbat^r. qz in p̄ma arguit^r ab inferiori ad supe
 rius. in scda aut arguit^r a desperato ad desperatū. ¶ Dico vep^r argumētū cōcluderet
 si superius 7 inferius 7 desperatū essent de forma consequentiæ. sed sunt de materia
 cōsequentiæ. parz qz superius 7 inferius sūt subiecta vel p̄dicata p̄positiōis. mō subie

De Consequentijs

etū z predicatū sunt de materia pponis. z sunt partes remote ipsius consequentie.
Sic similiter desperatū est de materia consequentie z non de eius forma.

Queritur utrū prime quattuor regule de cōsequētījs
ab Autore sunt sufficienter assignate.

Pro intelligentia huius questionis. Notandū est primo q̄ prima regula quā pos-
nit autor in tertio est ista. In omni cōsequētia bona ex opposito contradictorio
cōsequētia sequit̄ oppositū contradictoriū aīis. Fundamentū huius regule est q̄
oppositū cōsequētis repugnat aīi ut ista est bona cōsequētia hō currit. ergo animal
currit. qz arguit̄ ab inferiori ad superius affirmatiue. z in ea oppositū consequentis
repugnat aīi. z oppositū p̄ntis contradictoriū est nullum animal currit. z repugnat
huic aīi homo currit. patz quia oppositū cōsequētis scz nullū animal currit fecit
q̄ nullū animal currit. sed ista homo currit fecit aliq̄ animal currere. qz hominē. mō
al. qd animal currere: z nullū animal currere sunt contradictoria duo. z sic patet q̄ in
omni p̄ntia bona oppositū consequentis repugnat aīi. Unde iste p̄pones repugnāt
que non possunt simul stare in veritate. ¶ Sequitur corollarie q̄ due p̄pones false
repugnāt. patz qz non possunt simul stare in veritate nec simul esse vere. Sequit̄ cor-
ollarie scdo q̄ vnū verum z aliud falsū repugnāt: qz non possunt simul stare in ver-
itate. ¶ Sequit̄ corollarie tertio q̄ verum non repugnat vero. vñ z dicis p̄mo et his
cor. Vñne verū vero consonat: z omne falsū falso dissonat. ¶ Sequit̄ corollarie
quarto q̄ non est idem dicere opponi z repugnare. omnes em̄ p̄pones oppositē repu-
gnant. sed non omnes p̄pones que repugnant opponunt. oppositū em̄ cōsequētis
repugnat aīi sed non opponit ei. Aliquid ergo requirit̄ ad oppositionē p̄positionū
qd non requirit̄ ad repugnantia cap. Ad oppositionē em̄ p̄positionū requirit̄ q̄ p̄-
positiones debent participare vtroqz termino. hoc autē non requirit̄ ad repugnantia p̄-
positionū. Habent se ergo oppō z repugnantia vt superius z inferi⁹. omnis em̄ op̄-
positio est repugnantia: sed non econuerso omnis repugnantia est oppositio.

Notādūz secundo. q̄ secunda regula quā ponit autor
in textu est ista. Si in aliqua consequētia bona aīis est possibile. etiā p̄ntis est possibile
sed non econuerso. qz aliquando antecedens potest esse impossibile z p̄ntis possibile:
vt patet in ista consequentia. nullus deus est. igit̄ homo currit. Similiter in omni con-
sequentia bona si aīis est verū. etiā consequēs erit verū. sed non econuerso. Ratio. qz
ex vero nihil sequit̄ nisi verū. vt dī. ij. prior. ¶ Sequit̄ corollarie p̄mo q̄ in omni con-
sequentia bona in qua aīis est concedendū: etiā consequēs est concedendū. sed non
econuerso: vt patz in ista cōsequētia. nullus deus est. ergo hō currit. in qua cōsequēs
scz homo currit pōt concedi. tamē antecedēs est falsū z impossibile. ¶ Sequit̄ cor-
ollarie scdo q̄ possibilitas pōt dici de duobz. Primo enim possibilitas cōuenit res
bz. z sic res que potest esse vel non esse dī possibilis: vt sunt omnia contingētia que
possunt esse vel non esse dicunt̄abilia. Scdo capit̄ possibilitas vt est p̄prietas p̄-
positionū. z sic possibile valet t̄m sicut p̄pō vel enunciano possibilis. Et isto mō capit̄
quādo dicit̄ talis vel hec p̄pō est possibilis. ¶ Sequitur corollarie tertio q̄ ex vero
solū verū. Ratio qz in tali consequētia oppositū cōsequētis repugnat aīi. mō quādo
cūqz oppositū cōsequētis repugnat aīi: cōsequētia bene valz. vt dictū est in prima
regula. vt patet in ista cōsequētia. iohs est hō. ergo iohs est animal. oppositū cōsequē-
tis est. iohs nō est animal. z hoc repugnat huic aīi. iohs est hō. Ite em̄ due non pos-
sunt simul stare in veritate. iohs nō est animal. z iohs est homo ¶ Sequit̄ corollarie
quarto q̄ ex falso sequit̄ verū. vt bene sequit̄. homo est asinus. ergo homo currit. Ita

tio qz ad impossibile sequitur qdlibet. z etiā quādo añs est impossibile z falsum. z cōsequēs vepz tunc oppositū cōsequentis repugnat añti. oppositūz em̄ pñis veri est falsum z añs etiā est falsum. modo falsus repugnat falso. ex quo duo falsa non possunt simul esse vera. Dicit em̄ primo ethicoz. Omne vepz vero cōsonat. z omne falsum falso dissonat.

Notandū tertio Tertia regula quā ponit autor est ista.

In omni consequētia bona cuius añs est impossibile: ad illud añs impossibile sequitur quodlibet cōsequēs. Ratio qz ad impossibile sequitur qdlibet. vt hō est asinus. ergo homo est irrationalis. Similiter in omni cōsequētia bona qñ pñs est necessariū ipm sequitur ad qdlibet añs. Ratio quia necessariū sequitur ad qdlibet. vt bene sequitur. homo est asinus. ergo deus est. ¶ Pro intellectuone prime partis huius scz vtrū ad impossibile sequitur qdlibet. Notandū qz de isto apud logicos est duplex posuio. Aliqui em̄ volunt dicere z tenent qz ad impossibile non sequitur qdlibet. Et arguunt primo sic. In omni consequētia bona consequens est de intellectu antecedentis: vt dicit vnum principii logice. Sed consequentia in qua añs est impossibile in ea pñs non est de intellectu antecedentis. ergo ad impossibile nō sequitur qdlibet. Maior est nota. Si notz qz qñ antecedēs est impossibile tunc cōsequēs erit verū aut impossibile. mō vepz non est de intellectu impossibilis. similiter impossibile consequēs non est de intellectu impossibilis antecedentis. ¶ Secūdo arguit sic. In omni consequētia bona añs z cōsequens habent se vt causa z effectus. Añs enim dī ab antecēdēdo. consequēs a cōsequēdo. modo effectus sequitur ad suā causā. Sz inter impossibile añs z consequēs verū aut impossibile non potest esse ratio cause z effectus. ergo impossibile añs non habet se vt causa respectu cuiuscūqz pñis. Minor patz qz inter causā z effectum est mutua pportio: sed inter impossibile añs z consequēs. siue illud sit vepz vel etiā impossibile: non est mutua pportio. Inter em̄ duo impossibilia non est pportio: qz qdlibz eoz repugnat alteri. similiter inter impossibile z verū non est pportio. quia vepz z falsum similiter repugnat. ¶ Alij autē logici in oppositū dicunt z concedūt qz ad impossibile añs sequitur qdlibet consequēs. z fundāt se in dicto arist. pmo phicoz. vbi ostēdit qz dato vno inconuenienti sequūtur plura. Cōstat autē qz impossibile est quoddam in conueniens. Breuiter autē logici ad dubiū respondent qz ad impossibile sequitur quodlibet. non in consequentia formali sed materiali. Primum pbant sic qz ad impossibile non sequitur quodlibet formaliter. quia in cōsequētia formali consequēs debet esse de intellectu antecedentis: qd nō cōtingit qñ antecedens est impossibile.

Notandum quarto z vltimo. qz quarta regula quā po-

nit pe. bñ. est ista. Arguendo ab inferiori ad superius est bona pñā. Pro intellectuone huius regule Notandū est sñm arist. in postpredicamentis: Superius est a quo nō conuertitur cōsequētia subsistendi. Pro cuius diffinitionis intellectu Sciendū qz consequētia subsistendi est consequentia cuius añs z consequēs sunt pñones de est secundado adiacente vere z affirmatiue. vt homo est. ergo animal est. Et consequentia tūc non viciat conuerti. quando valz arguere ab antecedente ad pñs sed econuerso a cōsequente ad añs non valet. vt bene sequitur. homo est. ergo animal est. sed econuerso non sequitur animal est. ergo homo est. qz stat animal esse vt asinū. z hominē non esse. ¶ Sequitur corollarie primo qz in regula ista fit mentio qz ab inferiori in antecedendo z subiyciendo ad superius in secundo z consequendo simul est bona cōsequens. vt bene sequitur. hō est. ergo animal est. Est autē inferius in antecedendo z subiyciendo simul terminus qui antecedit aliū in consequentia bona: z cū hoc alter terminus qui sequitur ad eū est predicabilis de eo vniuersaliter affirmatiue essentialiter z vere. Et sic homo est inferius ad animal: qz animal pñdicatur de homine vniuersaliter

De Consequentia

vere et affirmatiue. ut omnis homo est animal. Superius autem in consequendo et secundo sit
mul est terminus qui sequitur ad alium in prima bona. et predicat ut essentialiter vere et
affirmatiue de alio qui est inferius ad eum. ut iste terminus animal respectu huius ter-
mini homo. Sunt autem quatuor modi arguendi penes inferius et superius. Primus mo-
dus. Arguendo ab inferiori ad suum superius affirmatiue sine distributione est prima bo-
na. ut homo currit. ergo animal currit. Dico primo notanter affirmatiue. quia negatiue non
valet. ut non sequitur nullus homo currit. ergo nullum animal currit. Dico secundo notater sine dis-
tributione. quia cum distributione non valet. ut non sequitur. omnis homo currit. ergo omne animal
currit. stat enim animus esse verum sine preterito. Dico tertio in regula sine dictione includere ne-
gationem. quia cum dictione includente negationem non valet. ut hic non sequitur in quinquaginta sunt
vires. ergo in quinquaginta sunt entia. Anus est verum et prius falsum. Non mirum. quia arguitur ab
inferiori ad superius cum ista dictione in que habet distribuere. Secunda regula. Ab
inferiori ad superius cum negatione postposita superiori et inferiori et cum constantia
inferioris prima bene valet ut bene sequitur homo non currit. et homo est. ergo animal non
currit. Tertia regula. Arguendo a superiori ad inferius affirmatiue et sine distribu-
tione consequentia non valet. ut non sequitur animal currit. ergo homo currit. stat enim
animus esse verum sine consequente. sed cum distributione bene valet. ut omne animal cur-
rit. ergo omnis homo currit. Quarta regula. Arguendo a superiori ad inferius ne-
gatiue consequentia bene valet. quia bene sequitur. nullum animal currit. ergo nullus
homo currit. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Quatuor prime regule in libro

consequentiarum ab auctore suis sufficienter assignare. Veritas huius conclusionis patet

Arguitur primo. Ex opposito contradictorio prius non sequitur (in notabilibus.
oppositum contradictorium animus: ergo regula non valet. probatur animus. ex opposi-
tito contradictorio animus sequitur oppositum contradictorium prius. igitur regula falsa. reus
prima: quia regula de oppositum. Anus probatur. quia sequitur bene. si homo est. risibile est. sed nuls-
lus homo est. ergo nullum risibile est. Dico verum argumentum concludit quod ex opposito co-
tradictorio animus sequitur oppositum consequentis materialiter: sed non formaliter. quia non
sequitur: homo est. ergo animal est. ergo si nullus homo est. igitur nullum animal est.

Arguitur secundo. Ex opposito prius non sequitur oppositum animus. ergo regula fal-
sa. probatur. quia hic non sequitur. homo currit. ergo animal currit. et ani-
mal non currit ut asinus. ergo homo non currit. Quia non. quia stat animus esse verum sine preterito quia
stat quod aliquid animal non currit ut asinus: tamen eque bene homo currit. Dico quod ar-
gumentum non concludit: quia hic non arguitur. in oppositis contradictonis de quibus in-
telligitur regula. sed arguitur in oppositis subcontrariis.

Arguitur tertio. Secunda regula est falsa. igitur male posita. probatur animus. quia ex pos-
sibili sequitur impossibile igitur animus si est possibile. consequens non erit pos-
sibile. probatur animus sic arguendo. omne currens est asinus. omnis homo est currens. ergo
omnis homo est asinus. premissae sunt possibiles et contingentes. et conclusio est impossi-
bilis. Dico verum argumentum concludit quod iste premissae sunt se et diuini sumptae sunt
possibiles. simul tamen acceptae sunt impossibiles. si enim ista ponatur vera et possibilis
omne currens est asinus. tunc ista est impossibilis: omnis homo est currens. quia impos-
sibile est hominem esse asinum. et sic ex premissis impossibilibus possibile est sequi co-
clusionem impossibilem.

Arguitur quarto. Ad impossibile non potest sequi quodlibet. probatur. quia ex falso non
potest sequi quodlibet. sed impossibile est falsum. ergo ad impossibile non se-
quitur quodlibet. Maior probatur. quia animus est causa preteritis: sed falsum non est causa alicuius.
probatur. quia falsum est non ens. ut dicitur primo posteriorum. sed non ens non est causa alicuius.

minor est nota qz oē impossibile est falsuz. ¶ Dico vep argumētū cōcludit qz cā in es-
sendo est eiusdē ordinis cū suo effectu: s; cā in inferēdo non est eiusdē ordinis cū illo
cui⁹ est. mō falsuz z impossibile est cā in inferendo tm: z nō in essēdo: z sic argumētū

Arguitur quinto. Ad impossibile nō sequit qdlibet. ergo. pbat. nō cōcludit.
impossibile nō est cā alioz. ergo. pbat añs. ois cā est dignior suo effe-
ctus sed impossibile nō est digni⁹ vero: ergo impossibile nō est cā veri. z sic ad impos-
sibile non sequit qdlibz. Maior est nota. qz cā dat esse effectui: z effectus recipit esse
mō dans esse est perfectius recipienti esse. Minor. qz falsuz non est digni⁹ vero. imo
falsuz est pziatio veri. pziatio autē deficit a dignitate sui habitus. vt dicit in postpredica-
mentis. ¶ Dico vep argumētū concludit qz impossibile z falsuz nō est cā veri in esse
do: s; bene in inferendo. z cām in inferendo nō oportet esse digniorē suo effectu.

Arguitur sexto. Arguendo ab inferiori ad superius. pñā non valet. ergo quars
ta regula est male posita. pbat. quia hic non sequitur. tu es hic. ergo
tu es in stuba. pbat ponendo q tu sis in ecclesia tunc antecedens est verū z psequēs
falsum. similiter hic non sequit. tu es sacerdos. ergo tu es papa. sacerdos enim est in-
ferius: z papa superius z dignior omnibz. papa enim est pater patrū. ¶ Dico qz argu-
mēta nō cōcludūt qz primū argumētū arguit ab inferiori z superiori fm locū. sicut
cū dū arguit de inferiori z superiori fm statū. quo mō sacerdos est. infer⁹ z papa su-
perius. sed regula intelligit de inferiori z superiori logicali.

Arguitur septimo. Non valet arguere ab inferiori ad superius: ergo regula fal-
sa: pbat añs. quia. hic non sequitur. iohannes est pñe qualitatis.
ergo homo est pñe qualitatis. antecedēs est verū: z consequēs falsuz. Similiter hic
non valz. iohs est trissillabū. ergo hō est trissillabū. hec enim dictio homo est tantū bis
syllaba. ¶ Dico vep argumentum concludit qz arguendo ab inferiori ad superius in
suppositione psonali bene valz. vt hō currit. ergo animal currit. sed in suppositione ma-
teriali non valet. vt arguitur in pposito.

Arguitur octavo. Arguendo ab inferiori ad super⁹. pñā nō valet. quia hic non
valz socrates incipit esse alb⁹: ergo socrates incipit esse coloratus. pos-
nēdo q socrates fuisset tribz annis niger. z in quarto incipit esse alb⁹. tunc añs est ve-
rū z pñs falsuz. licet enim in tribz annis primis non fuit alb⁹. tñ vtiq; fuit coloratus.
¶ Dico vep argumētū cōcludit qz pñā non valz. qz arguit cū dictioe que includit
negationē: vt cū isto verbo incipit. Incipit em̄ z desinit virtualiter includit negatio-
nem. ¶ Sequit corollarie pmo qz hec pñā non valet. socrates est seruus regis. ergo
socrates est rex. similiter hic nō sequit. iohs est cocus pulmēti. ergo iohs est pulmen-
tū. S; est sic arguendū. socrates est seru⁹ regis. ergo socrates est aliquid regis. quia
seruus. similiter iohs est cocus pulmēti. ergo iohs est aliquid pulmēti. quia eius coc⁹.
¶ Sequit corollarie scōdo qz sic arguendo ethiops est alb⁹ fm dentes. ergo ethiops
est alb⁹. non arguit ab inferiori ad superius. sed a dictio fm quid ad dictum simplici-
ter. ¶ Sequitur corollarie tertio qz hec consequentia valet. homo est species specia-
lissima: ergo animal est species specialissima. nō enim arguitur ab inferiori ad supe-
rius in suppositione personali. modo regula intelligitur quando arguitur in suppone
personali. mō hic arguitur in suppositione materiali.

Arrum quattuor regule in littera posite sint sufficien-
ter assignate.

Pro intellectione questionis mote. Notandum est primo. qz quinta regula quas
ponit auctor in textu est ista. Arguendo ab inferiori ad superius cum negatione
postposita superiori z inferiori. consequentia bene valet. Ratio: quia. tunc in tali mō

De Consequentijs

arguendi non est possibile antecedens esse verum sine consequente. ut patet in isto modo arguendi. homo non currit. ergo animal non currit. ¶ Dico notanter in regula negatione postposita superiori et inferiori. quod negatione preposita superiori et inferiori. consequentia non valeret. ut ista propositio non valet. nullus homo currit. ergo nullum animal currit. stat enim antecedens esse verum. et propositio falsum. ¶ Sequitur corollarie primo si volumus arguere debite secundum istam regulam ab inferiori ad superius cum negatione postposita. tunc debemus arguere cum constantia inferioris. ut sic est arguendum. homo non currit. et hoc est animal. ergo animal non currit. ¶ Sequitur corollarie secundo quod arguendo. ut dictum est ante. ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione. consequentia bene valet. ut homo currit. ergo animal currit. Sed arguendo a superiori ad inferius. consequentia non valet. ut animal currit. ergo homo currit. sed est fallacia consequentis. Unde fallacia consequentis generaliter fit. quando valet arguere ab antecedente ad consequens aliquo modo et conuerso aliquis opinatur et credit quod eodem modo etiam valet arguere a consequente ad antecedens. quod tamen non fit. quia alias staret antecedens esse verum et consequens falsum. ut patet in propositis adductis. Hec enim bene valet. homo currit. ergo animal currit. sed conuerso affirmatiue non valet. et sine distributione. ut animal currit. ergo homo currit.

Notandum secundo Sexta regula quae auctor ponit in textu est ista. Arguendo ab inferiori ad superius a parte predicati cuius dictione exclusiua propositio bene valet. ut bene sequitur. socrates est tamen homo. ergo socrates est tamen animal. si militer bene sequitur. socrates est tamen animal. ergo socrates est tamen substantia. Ratio quia impossibile est in tali consequentia et modo arguendi antecedens esse verum sine propositio. Ratio alia regule. quod tunc arguitur ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione. que consequentia bene valet. ut dictum est sepius ante. signum enim exclusiuum non distribuit immediate terminum sequentis cui additur. sed mediate sequentem. ¶ Sequitur corollarie quod quando dicitur. homo est tantum animal. non datur intelligi quod homo esset tantum animal. et non esset corpus animatum nec corpus nec substantia. Ista enim predicata in una re omnia dicuntur formam. licet sumantur a diuersis perfectionibus in eadem forma re peritis. per eandem enim animam iohannes est iohannes. homo animal. animal rationale. corpus. corpus animatum. et substantia. Licet in anima hominis reperiuntur diuersae perfectiones a quibus sumuntur diuersa predicata dicta quod datiuum. ut hoc declarat circa porphyrium. Unde bene dixit Egidius. ii. de anima. quod anima est simplex secundum essentiam. sed est multiplex secundum virtutem.

Notandum tertio Septima regula quam auctor ponit in textu est ista. Arguendo a superiori distributo ad inferius distributum siue affirmatiue siue negatiue. consequentia bene valet. a affirmatiue enim sequitur bene. omne animal currit. ergo omnis homo currit. negatiue etiam sequitur bene. nullum animal currit. ergo nullus homo currit. Ratio quod in tali modo arguendi impossibile est antecedens esse verum sine consequente. Et etiam quia negato superiori negatur quolibet inferius. destructo enim superiori destruntur omnia eius inferiora. ut destructo animali vel natura generis nullum erit inferius quod eius naturam participaret. Dico notanter in regula distributione. quia sine distributione consequentia non valeret. ut hec consequentia non valet animal currit. ergo homo currit. potest enim aliquid animal currere ut asinus. et homo qui escere. ¶ Sequitur corollarie primo. quod ut logici communes dicunt. arguendo a superiori ad inferius distributiuum debet argui cum constantia inferioris. quia sine constantia non valet. ut hic. omnis homo currit. ergo adam currit. hec propositio non valet. quia stat antecedens esse verum sine propositio. Sed debet sic argui. omnis homo currit. et adam est. ergo adam currit. Hoc tamen absolute non oportet fieri. quod etiam arguere tali modo. valet. dummodo ar-

guntur a superiori ad inferius in significando et supponendo simul. Constat autem quod iste terminus adam est solum inferius in secundo tantum ad istum terminum homo et non in supponendo. Alij tamen dicunt quod ista consequentia bene valet sine constantia subiecti. omnis homo est animal. ergo adam est animal. Ratio quod in consequente scilicet adaz est animal. hoc verbum est non importat esse existentie sed essentie. In omni enim p[ro]pone in qua predicat essentialiter superius de suo inferiori est in materia naturali. Et in omni tali verbum substantiuum vel copula importat esse quiditativum et essentie. Et sic ista p[ro]p[os]itio secundum istum modum loquendi bene valet. omnis homo est animal. ergo adaz est animal. ¶ Sequitur corollarie primo. quod secundum modum loquendi. hec est vera. adaz est animal. Ratio quia in ea non designat esse actualis existentie. sed potius esse quiditativum et existentie. Unde recte dicit. Porphyrius in ysaagogis suis. in secundo tractatu. Siue. socrates sit siue non sit. hec est vera. socrates est homo. ¶ Sequit corollarie secundo quod est regula omnium logicorum. dicens quod omnis p[ro]positio est falsa in qua subiectum pro nullo supponit. Ratio quia hec est vera. chimera est non ens. et tamen eius subiectum pro nullo supponit. chimera enim non est aliquid in natura. unde et aristoteles dicit quarto metaphice. Non ens est non ens. Tamen ista que dicuntur in regulis ex eius intellectu sunt de communi modo loquendi logicorum.

Notandum quarto et ultimo. Et crana regula quam ponit autor in textu est ista. Arguendo ab exclusiva affirmativa ad suam universalem in terminis transpositis. consequentia bene valet. ut bene sequit. tantum homo currit. ergo omne currens est homo. similiter hic. tantum homo est animal. ergo omne animal. est homo. Ratio quia in tali modo arguendi impossibile est alius esse verum sine consequente. Dico notanter in terminis transpositis: quia si termini non transp[er]erent in tali modo arguendi. consequentia non valeret. unde ista consequentia non valet. tantum homo currit. ergo omnis homo currit. Unde termini tunc dicunt transponi quando illud quod est subiectum in antecedente fit predicatum in consequente. et illud quod est predicatum in antecedente fit subiectum in p[ro]p[os]ite. Intelligitur etiam regula quam arguit in exclusiva affirmativa. quia ab exclusiva negativa ad universalem. consequentia et modus arguendi non valet ut hic non valet. non in homo currit. ponendo quod homo currit. et etiam alius currat cum eo. quod est possibile. modo in possibilibus casus est admittendus. tamen non sequit ergo omne currens non est homo. Similiter hic non sequit. non tantum homo est animal. ergo nullus animal est homo: alius est verum et consequens falsus. Intelligit etiam regula tenendo hoc signum tantum gratia alietatis. quia si teneatur gratia pluralitatis tunc non valet arguere ad eius v[er]um in qua signum universale teneret distributive. ut hec p[ro]p[os]itio non valet. tantum quinque sunt v[er]ba. ergo omnia v[er]ba sunt quinque. tenendo omnia distributive. quia sequeretur quod duo vel tria v[er]ba vel quatuor essent quinque. quod est falsus. si hic signum omnis tenet collectivum. tunc consequens est verum. sed non arguit secundum regulam quia regula intelligitur quando arguitur ab exclusiva affirmativa ad eius universalem in qua signum universale tenetur distributive et non collectivum. Istis notabilibus sic stantibus est.

Conclusio responsalis. Quatuor regule in littera posite sunt sufficienter assignate Veritas huius conclusiois patet ex his que determinata sunt in regulis. ¶ Arguitur primo. Arguendo ab inferiori ad superius negatione postposita superiori et inferiori. consequentia non valet. p[ro]bat[ur]. quia non sequitur. socrates non est animal. ergo homo non est animal. alius enim potest esse verum sine p[ro]p[os]ite. ut posito quod socrates moriatur. tunc hec est vera. socrates non est animal. et tamen ista. homo non est animal in ipsa enim negat gen[us] de se ipso. et omnis talis est falsa. ut dicit primo posterio[rum]. ¶ Dico vero argumentum concludit quod regula intelligit quando arguit cum constantia subiecti. unde sic est arguendum. socrates non est animal. et socrates est homo. igitur homo non est animal. Alijs

De Consequentijs

in ista solutio nō placet. multi em̄ dicūt q̄ ista p̄na. socrates nō est animal. ergo hō nō est animal. bñ vñ. inq̄tū hoc verbū est dī esse essentie: s̄z nō existētie. 2. dicūt q̄ añs est falsūz sicut p̄ns. qz iuxta. Porph. rīū siue socrates sit siue nō sit. socrates semp̄ est aīal. scđo. Arguendo ab inferiori ad superius negatione postposita. p̄na non valz. igit̄ regula falsa. añs patz: qz arguendo a superiori ad inferiorē negatione postposita. p̄na non valet. ergo etiā arguēdo ab inferiori ad superius p̄na nō valet. tener p̄na. qz sicut eadē est via ab athenis ad thebas. sic eadē est via ecōuerso a thebis ad athenas. sic idē videt̄ modus arguēdi ab inferiori ad superius añs pbat. qz hec p̄na non valet. animal nō currit. ergo hō non currit. añs potest ēē ver. p̄ntē existēte falso. pōt ei certū aīal nō currere vñ alin. 2. tñ si sequit̄ q̄ hō n̄ currat. ¶ Dico ver. argumentū cōcluderet si cetera essent paria: qđ non cōiungit̄ in proposito. qz alia est rō vie alicui. 2. alia ē rō p̄ne 2. modi arguēdi. 2. p̄ p̄ns argumentū nō cōcludit. in via em̄ nō est veritas 2. falsitas: s̄z in p̄na ē veritas 2. falsitas añs 2. p̄ns

Arguitur tertio. Arguēdo ab inferiori ad superius cū dicitōe exclusiua posita ad p̄dicatū. p̄na nō valz. pbat quia si valeret. maxime in exēplo tertio: cū dī: hō est tñ aīal. ḡ hō est tñ suba. s̄z hoc nō. pbat. qz hec est falsa. hō est tñ animal. pbat qz hō est etiā aliud ab animalī. pbat. qz hō est q̄r. s̄z hō est coloratus. mō coloratus vel q̄rū formalit̄ nō ē aīal. dī em̄ p̄mo pos. q̄ essēne p̄dicamētoz sūt imp̄mixte ¶ Dico ver. argumentū cōcludit q̄ hō est tñ aīal. loquēdo de his q̄ pueniūt essentialiter hōi argumentū aut̄ arguit̄ de accidentalib. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ s̄z hō est rōnalis. hō ē corp. corp. animatū. tñ ista oīa ydēp̄ficant̄ in hōie. p̄ eandē em̄ formā iohs est iohs bānes. hō aīal. rationalis. corp. corp. animatū. 2. suba. vñ dicitū est in notabili scđo.

Arguitur quarto. q̄ arguendo a superiori ad inferiorē distributiue. p̄na nō valet. pbat. qz hic nō sequit̄. socrates nō incipit esse colorat. ḡ socrates nō incipit esse albus. ponendo enim q̄ socrates per tres annos fuisse niger 2. in quarto anno inciperet esse albus: tunc añs est verū 2. p̄ns falsum. ¶ Dico verum argumentū cōcludit q̄ cū istis verbis incipit 2. desinit non valet.

Arguitur quinto. A superiori ad inferiorē p̄na nō valet distributiue. pbat quia sequerēt̄ q̄ ex necessario posset sequi cōiungēs. qđ est cōtra vñ p̄ncipiū logicē. nūq̄ ex necessario sequit̄ cōiungēs. Añs pbat. sic arguendo. oīs hō est animal. ergo socrates est animal. añs est necessariū. qz añs p̄dicat̄ de sp̄. 2. oīs talis est necessaria: p̄mo posterior. 2. p̄ns est cōiungēs. pbat: qz ei⁹ subiectū sc̄z socrates supponit̄ p̄ re corruptibili. mō omīs p̄pō cui⁹ subiectū supponit̄ p̄ re corruptibili est cōiungēs: vñ dicunt cōmuniter logici. Dico ver. argumentū cōcludit q̄ qñ arguit̄ a superiori distributo ad inferiorē: tūc debz argui cū cōstantia subiecti. 2. sic in p̄posito arguens dū est. oīs hō est animal. 2. iohs est. ergo iohs ē animal. qñ ergo apponit̄ in tali argumētatiōe cōstantia subiecti tunc importat̄ necessitas. Dicit̄ em̄ p̄mo perier. Omne qđ est. interim q̄ est. necesse est ip̄m esse.

Arguitur sexto. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad ei⁹ vltē. p̄na nō vñ in terminis trāsp̄positis. ergo. pbat añs. qz hic nō sequit̄. tñ creās necesse est esse deū. ergo oēm deū necesse est esse creatū. Añs est ver. sc̄z tñ creās necesse est esse deū. qz nihil pōt creare nisi sol⁹ deus. Creare em̄ est aliquid ex nihilo facere. mō nulla creatura pōt ex nihilo aliquid facere nisi solus deus. Sed q̄ p̄ns sit falsus. sc̄z oēm deū necesse est esse creatū. qz de⁹ creat̄ libere: nec pōt necessitari ad opera agēda. Dic̄ em̄ scriptura. Dia q̄ de⁹ voluit fecit. Et ē de⁹ agēs liberrimū. ¶ Dico ver. argumentū cōcludit q̄ ista regula tener. 2. valet in p̄pōnib. cathegoricis 2. nō modalib. maxime de illo mō necessario.

Arguitur septimo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vltē affirmatiua in terminis trāsp̄positis. non est p̄na bona. ergo regula non valet. pbat

ur añs. arguēdo a non distributo ad distributū. pñā non valz. sed arguēdo ab exclu
sua affirmatiua ad vlez affirmatiuā: arguit a non distributo ad distributū. ergo. ma
ior est vnū principū iu logica. q a non distributo ad distributū. pñā nō valet. vt dictū
est in tractatu distributionū. Vnoz parz. qz predicatū in exclusiua affirmatiua nō di
stribuit. pbat qz subiectū nō distribuit. z p pñā nec predicatū. tenet pñā. qz omne a
gens fortius z cur? agit in ppinquū q̄ remotū. vřdō pmo de giratione. ¶ Dico verū
argumētū cōcluderet si predicatū exclusiue affirmatiue nō distribueret. mō predicatū
tū distribuit in exclusiua affirmatiua. Rō qz sup ipm fertur vis distributionis inclusa
in signo exclusiua. Et dicendū similit̄. qz oē agens fort? agit in propinquū q̄ in re
motū. dūmodo illud ppinquū aprū est suscipere naturā z vim illius signi vel sincathe
gozematō. Cōstat autē q subiectū pñōis exclusiue non pōt suscipere naturā z vim si
gni exclusiui: sed predicatū. Vt autē huiusmodi signi exclusiui exprimit in exponentibz

Arguitur vltimo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vni (iuxta p̄dicatū
uersalē negatiuā in transpositis terminis. pñā non valet. pbat. qz non
sequit̄. tñ quinqz sūt vñā. igit omia vñā sūt quinqz. pbat. qz stat añs esse vez sine cōs
sequit̄. hec em̄ est vera. tñ quinqz sūt vñā: z hec est falsa. oia vñā sūt quinqz. pbat qz
ex quo vñā distribueret p duobz aut tribz vñibz. tūc sequeretur q duo aut tria essent
quinqz ¶ Dico vez argumētū cōcludit q arguendo ab exclusiua affirmatiua ad vni
uersalem affirmatiuam in qua signū vniuersale tenet distributiue: sed si tenetur col
lectiue. non oportet valere. sicut contingit in pposito q omnes vel omnia in plurali te
neur collectiue. vt dictū est ante. circa primū articulum.

**Utrum quattuor regule sequentes sint sufficienter as
signate.**

PRo intellectione huius questionis mote. Notandum est primo q nona regula
est ista. Arguendo ab vniuersali affirmatiua in qua signū vniuersale tenetur di
stributiue ad eius exclusiua in terminis transpositis. pñā bene valet. vt bene sequitur
omnis homo est animal. ergo tñ animal est homo. Ratio regule. quia in tali modo
arguendi. non est possibile antecedēs esse verū sine pñte. intelligit autē regula primo
arguendo ab vniuersali affirmatiua: quia arguendo ab vniuersali negatiua pñā nō
valz. vt non sequit̄. nullus homo est currens. igitur tantū currens non est homo. In
telligit secūdo regula: quādo in vniuersali signū vniuersale tenet distributiue. quia si
signū vniuersale tenet collectiue: modus arguendi talis nō valeret. vt hic non valet.
omnia vniuersalia sunt quinqz. ergo tantū quinqz sūt vñā. quia añs est falsum. scz om
nia vñā sūt quinqz. tenendo omnia distributiue. quia valeret q ista vñā demonst̄ran
do duo vel tria essent quinqz. sed consequēs est vez. scz q tantū quinqz sunt vniuersa
lia. Intelligit tertio regula in transpositis terminis. quia non transponēdo terminos
talis modus arguendi non valeret. vt non sequit̄. omnis hō est animal. ergo tantū
homo est animal. añs est verū. qz genus predicatur de specie z omnis talis est vera
vt dicitur primo posterior. z consequēs est falsum quia etiam asinus equus sūt anis
malia ex quo animal diffinitur per rationale z irrationale.

Notanduz est secundo. Decima regula. Arguendo ab

exceptiua negatiua ad exclusiua affirmatiua. consequentia bene valz. vt bene se
quitur. nullum ens preter hominem currit: igitur tantum homo currit. Ratio quia ta
les propositiones equivalent. modo ab equivalente ad equivalente est bona conse
quentia. ¶ autem ppositio exceptiua negatiua z exclusiua affirmatiua conuertan
tur. patet. quia in exceptiua predicatum remouetur a quolibet supposito subiecti. z

De Consequentibus

predicatu solum continenti scato termini extra capiti: vt patz in ista nullu ens preter homine currit hoc predicatu currit remouetur ab omibz suppositis entis: z solu attris buis parti extra capite: vñ significatio partis. extra capite. vt homini. Sic similiter in exclusiua affirmatiua pdicanum affirmat de significato subiecti z remouetur ab omibz alijs: vt dicendo. tantum ho currit. que valz tantu. qd solum homo currit. z nihil aliud ab homine currit. ¶ Sequitur corollarie qd si ista regula debet habere veritatem: tñc oportet qd in exclusiua affirmatiua terminus extra capitis positus in exceptiua negatiua ponatur pro subiecto: z principale subiectum exceptiue siue terminus a quo fit exceptio cu predicator principali exceptiue. ambo debent poni in exclusiua a parte pdicati. vt bene sequitur nullus homo preter socrate currit. ergo tantu socrates est homo currens. Sic hic nullu animal pter socratem habz intellectum: bene sequitur. ergo tantu socrates est animal habes intellectu. Sitr hic. nullu animal preter socratez pot beatificari. ergo tantu socrates est animal potens beatificari.

Notandū est tertio. Undecima regnla est ista. Arguen-
do ab exceptiua affirmatiua ad exclusiua negatiua: p̄na bene valz. vt omne ens p̄re
deū est creatura: ergo tm̄ de⁹ non est creatura. ¶ Sequit̄ corollarie primo q̄ si mo
dus arguendi fm̄ istam regulā debz valere. opoziz q̄ termin⁹ a quo fit exceptio debz
poni a parte predicati in p̄pone exclusiua: z termin⁹ exceptus v̄l pars extra capta de
bz poni a subiecto. vt patet in ista. omnis hō p̄ter socrate currit. ergo tm̄ socrates non
est hō currens. ¶ Sequit̄ corollarie sc̄do q̄ ista p̄na absolute nō valz. omnis hō p̄re
ter socrate currit. ergo tm̄ socrates non currit. patz qz aīis pōt esse vez sine p̄nte: pōt
em̄ hoc esse vez q̄ omnis hō p̄ter socrate currit. z tm̄ nō sequit̄ q̄ ergo tantū socrates
non currit. qz asinus pōt etiā non currere: si ergo modus iste arguendi debet valere.
opozet ita arguere. sicut dictū est in corollario primo.

¶ Notandum quarto q̄ duodecima regula habz duas partes. Prima. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad exceptiua negatiua. q̄ia bene valz. vt bene sequitur. tan- tū hō est risibilis. ergo nihil p̄ter hominē est risibile. Rō hui⁹ partis. qz tunc arguit ab exposita ad eius exponētē principalē: mō arguere ab exposita ad eius exponētē principalē: q̄ia bene valet. hec em̄ tantū homo est risibilis. exponitur sic. vt dictūz est ante. homo est risibilis: vt nihil p̄ter hominē est risibile. Secūda pars regule est ista. Arguendo ab exclusiua negatiua ad exceptiua affirmatiua. q̄ia bñ valz vt be- ne sequit. tū socrates non currit. ergo oē ens p̄ter socratē currit. Rō regule. qz iste deuequialēt inter se. mō arguere ab equialēte ad equialens. est q̄ia bona. vnde ista. tū socrates non currit. fcat q̄ omne ens currit excepto socrate. sūt ista. omne ens p̄ter socratē currit. fcat q̄ oē ens excepto socrate currit. Istis notabilibz sic stātibz est.

Conclusio responsalis. Regule ab autore in tertio sunt bene assignate. Veritas huius conclusionis patet ex notabilibus in quibus declaratur modus arguendiarum regularum.

Arguitur primo. Arguendo ab vniuersali affirmatiua ad eius exclusiuam consequentiā nō valz; pbat. hic nō valz. cuiuslibet hominis asinus currit ergo tñ currens est asinus hominis. pbat. qz añs pōt esse vez. pñte existēte falso. pōt qz quilibet hō habet duos asinos. vñ current. z alii quiescentez. **Dico** vez argumentum concluderet si maior esset simpliciter vniuersalis. Est em̄ hec ppositio cuiuslibet hominis asinus currit rāone obliqui hominis distributi vñs. rāōe hui⁹ nominatiui asinus est indefinita. rāone vtriusqz est mixte quantitati. z ergo hoc argumentum non concludit.

Arguitur secundo. Arguendo ab vltia affirmatiua ad eius exclusiua. p̄na nō v3
pbat̄: q; hic non sequit̄. omnis bō est alb. ergo m̄ album est homo

pbaf. añs potest esse vey sine pñte. scz hoc q omnis hō est albz: z tamē pñs est falsuz
 scz. tantū albū est hō. nigrū em enā potest esse homo. Ostendunt em Cosmographi
 qui mundū describūt: q plures homines nigri sunt in mūdo q̄ albi: ¶ Dico verū
 argumentū concludit q̄ hec pñā non valz. exponendo istā. tantū albū est homo. gra
 tia pluralitatis. licet valeat exponendo eā gratia alietatis. z vt valz tantū. tm̄ album
 est homo. i. nihil ab albo est homo: modo sicut añs est vey. sic z pñs. Sequit̄ cor
 rollariē q̄ exponendo istā: tantū albū est homo: gratia pluralitatis: ip̄a est falsa. et
 sic consequentia non valz. sensus em̄ istius. tm̄ albū est hō. est q̄ non plura q̄ alba sūt
 homines. mod̄ hoc est falsuz. qz nigra enā sunt homines. z plures sunt homines ni
 gri in mundo q̄ albi. Sequitur corollariē q̄ ista tm̄ albz est hō. non p̄rie expo
 nit gratia pluralitatis. Rō qz qñ p̄pō exclusiua debz exponi gratia pluralitatis tūc ta
 le signū exclusiui d̄z poni circa terminū fcentē numez: quat nō cōtingit in p̄posito.

Arguitur tertio. Arguēdo ab vlt affirmatiua ad exclusiua in terminis transpo
 sitis. pñā non valz: pbaf. qz non sequit. omne creans necesse est esse
 deū: ergo tantū deū necesse est esse creatiē. pbaf q̄ non valz. qz añs est vey. scz hoc
 omne creans necesse est esse deū: quia nulla creatura pōt creare. Creare enim est ali
 quid ex nihilo facere: modo nulla creatura attingit nihil. Sed q̄ sc̄da sic falsa. s. ista
 tantū deum necesse est esse creatiē patz. qz deus non creat necessario. qz eius actio ē
 libertina: z per nihil cogitur aut restringitur. sed omnia que vult facit in celo z in ter
 ra. Dico vey argumentūz concluderet si pñs esset simpliciter falsum. scz hoc. tan
 tum deū necesse est esse creatiē. hoc em̄ pñs vel hec p̄positio est vera: si enim creans
 capitur nominaliter. est vera: z valz tantū. q̄ deus est illud agens qd̄ creat. z hoc est
 vey. Sitr si creans capis participiat enā est vera. z valet tm̄. q̄ tantū deū. necesse ē
 esse creatiē qñ creat: z h̄ est verū. Sicut z in simili dicit̄ p̄mo pier. Omue qd̄ est qñ
 est necesse est ipm̄ esse. Sic enā necesse est deū esse creatiē qñ creat. z hoc est verū
 Abolute tm̄ ista. em̄ deū necesse est esse creatiē: est falsa. z sic argumentū nō pcludit.

Arguitur quarto. Arguendo ab exceptiua negatiua ad exclusiua affirmatiua.
 pñā non valz. pbaf vñū oppositorū non sequit ad aliud. Sed p̄positio
 tio affirmatiua z negatiua sunt opposita. ergo ab exceptiua negatiua non valz argu
 ere ad exclusiua. Maior qz vñū oppositorū expellit z destruit aliud. z vñū non inclu
 dit aliud. modo pñs debet esse de intellectu añtis. Minor patet. quia p̄pō affirmati
 ua fecit esse. negatiua non esse. esse autē z non esse sunt opposita. immo opponunt cō
 tradictorie. vt ostēdūt in postpredica. ¶ Dico vey argumētū cōcludit q̄ ad negatiuū
 simpliciter non sequit affirmatiuū: sed ad negatiuum quo ad voces: licet affirmatiuū
 sequitur ad negatiuum: qd̄ est affirmatiuū intellectu z includens affirmatiuū: z sic ē
 in p̄posito. Ista em̄. nullū ens p̄ter hominē currit. est affirmatiua virtualiter. quia in
 cludit istam affirmatiua. hō currit. z sic argumentum non concludit.

Arguitur quinto. Arguendo ab exceptiua negatiua ad exclusiua affirmatiua
 pñā non valz. ergo regula falsa. probatur añs. quia hic non sequitur
 nullus homo p̄ter socratē currit. ergo tantū socrates currit. ponēdo q̄ socrates cur
 rat: z eius asinus quē equitat enā currat. nunc añs est vey. z consequēs falsum. pba
 tur quia pñs fecit q̄ tantū socrates currit. modo hoc est falsuz. qz eius asin⁹ enā cur
 rit. ¶ Dico q̄ bene valet. quando bene arguitur iuxta doctrinam superius positam.
 debet ergo sic argui. nullus homo p̄ter socratem currit. ergo tantū socrates est hō
 currens. z hoc est verum.

Arguitur sexto. Ab exceptiua affirmatiua ad exclusiua negatiua. pñā non va
 let. ergo vñdecima regula auctoris est male posita. probatur añs. In
 omni pñā bona: pñs debz esse de intellectu añtis. sed hic non est sic. ergo non valet.
 Maior est nota. qz causa virtualis includit effectū. z hoc dictū est superius circa dis

De Consequentijs

Initionē pñe. Vno: patz. qz añs habet se vt habet. qz feat esse. sed pñs habz se vt priuatio. qz feat non esse. mō nō esse est priuatio ipsi⁹ esse. Cōstat autē qz priuatio nō includit in habitu. ex quo opponunt. vt dī in postp.edicamētis. Et vñū oppositorum nō includit alter. tūc em̄ opposita esset siml. qd̄ est p̄ra arist. vi. topi. Dico vep argumentū cōcludit qz null⁹ habet⁹ includit suā p̄uatiōē. qz opponunt. in aliquis habita pōt includere priuatiōē alterius rei. sicut homo volens potest includere surditatem et esse surdus. sic et in proposito contingit.

Arguitur septimo. Non omne ens preter deū est creatura. ergo exemplū autoris nō valet. pbat añs. asin⁹ bos leo non sunt creature: sūt aliquid p̄ter deū. pbat añs. om̄is creatura creat: et fit ex nihilo: sed asin⁹ bos et leo nō creatur nec fit ex nihilo. q̄ maior est nota. qz creatura dī qz creat: sicut albū dicit ab albedine. Sz qz bos leo asin⁹ nō fiūt ex nihilo. pbat: qz fiūt et generantur ex semine. Vnde et dī p̄mo phicoz. Ex nihilo nihil fit. Et. vii. metaphice. Omne qd̄ fit a sibi simili fit. Et p̄mo phicoz. pbat. qz om̄ia naturalia fiūt ex materia: mō materia nō est nihil. ē enim vñū principii rez naturalū. Dico vep argumentū concluderet si aliquid solū diceret creatura qz crearet: et ex nihilo fieret: mō hoc est falsū. Aliquid em̄ dicit creatura. qz licet nō creat. in p̄supponit creatur. et sic asin⁹ bos leo dicuntur creature. qz p̄supponit creatū. vt materiā ex qua generantur. Cōstat autē qz materia est creatura a deo. et est vñū de quattuor: coequeus. q̄ de⁹ creauit p̄mo die. iuxta cōem s̄iam theologoz.

Arguitur octauo. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad exceptiuā negatiua: pñi non valet. pbat. In omni cōsequētia bona: añs debet esse causa cōsequētis. sed hoc non est in pñi pposita. igit. Maior est nota. quia antecedens habet se vt causa. et cōsequēs vt effectus. vt dictū est circa diffinitionem consequētie. Vno: patet. quia affirmatiua nō est causa negatiua. vñū enim oppositorum nō est causa alterius. Dicit enim secundo de anima. Omne simile generat sibi simile. et facit tale quale ip̄m est. vt hō homines. planta plantā: modo affirmatiua et negatiua non sunt similia. Dico verum argumentū concludit qz affirmatiua nō est causa negatiua in essendo: sed bene in inferendo: dūmodo illa negatiua virtualiter includit negatiōē qualiter contingit in pposita. Ille enim due: equivalent. tantūz homo est risibilis. et nō bil preter hominem est risibilis. ex quo vna exponit aliam. modo exponentes et expōsita conuertunt. vt dictum est ante.

Utrum quattuor: regule quas autor ponit in textu sint
sufficienter assignate.

Pro intellectione huius quēstionis. Notandū est primo qz autor in textu cōtinuās regulas pñariū. ponit tredecimā regula istaz. Arguendo ab exclusiua affirmatiua ad suam p̄iacentē est bona cōsequētia. vt bene sequitur. tantū homo est risibilis: ergo homo est risibilis. Similiter hic. tantū homo currit. igit. homo currit. Pro qua notandū qz p̄iacens exclusiue est illa p̄pō que manet quādo deponit signū exclusiui: vt p̄iacens huius exclusiue. tantum omnis hō currit. est ista: omnis homo currit. et dicitur p̄iacens exclusiue pro tanto. quasi p̄ius iacens et existens. Ratio. quia dicit p̄mo metaphice: simpliciora sunt priora his que sunt ex additiue: modo ista. homo ē animal est simplicior: q̄ ista. tantum homo est animal. Ratio. quia ista est simplex categorica. homo est animal. sed ista. tantum hō est animal. est categorica exclusiua. Sequitur corollarie qz omnis p̄pō exclusiua est illius quātitatis. cuius est sua p̄iacens. vt ista est vniuersalis. tantū omnis homo est animal. quia sua p̄iacens scz ista. om̄is hō est animal est vniuersalis. Similit̄ ista est indefinita. tantū homo est animal. quia sua p̄iacens. scz homo est animal. est indefinita. Ista est singularis: tantū socra

res currit. quia sua preiacens est singularis.

Notandū secundo. Quartadecima regula quā autoz
ponit in textu est ista. Arguendo a pōne in qua predicatū accipitur sine dictione ex
clusiua ad eandem in qua signū exclusiui repetitur et addit predicato. p̄na bene va
let. vt bene sequit. socrates est homo: ergo socrates est tantū homo. Similiter bene
sepuitur. socrates est animal. ergo socrates est tantum animal. ¶ Pro quo notandū
q̄ ista ppositio. socrates est tantum homo. non valz tantūq̄ ipse socrates sit tantum
homo. et nullus alter preter eum sit homo. q̄ hoc est falsum. plato em̄ etiā est homo.
et cicero etiā est homo. si viuunt homines qui illis nominibus nominant: sed ista so
crates est tm̄ homo. valz tantū q̄ socrates essentialiter non est aliud q̄ homo. et hoc
est verū. Similiter ista: socrates est tantū animal. est vera. et nō valz tantū: vt quidaz
opinant: q̄ solus socrates est tantū animal. quia asin⁹ bos leo etiā sunt animalia. sed
valz tantū q̄ socrates essentialiter non est aliud q̄ animal. et hoc loquendo de socra
te quo ad cōparationē generis sui: q̄b est animal. ¶ Sequit corollarie q̄ licet de soc
rate predicant diuersa predicata quiditatiua. vt homo est animal. corp⁹. corp⁹ ani
matū. substantia. tm̄ omnia ista p̄dicata in socrate dicunt idem. illis enim predicant
diuersis non correspondent diuersae forme distincte. vt voluit Auicebron in libro fon
tis vite. sed omnib⁹ predicatis istis in vna re: vt socrates. correspondet vna forma se
cundū se simplex: licet sit multiplex scdm virtutē et diuersas p̄fectiones quas habet in
se: a quibus diuersis p̄fectionib⁹ scdm sub et supra se excedentibus accipiuntur etiā
diuersa p̄dicata quiditatiua scdm sub et supra se habentia. vt hoc latius declaratur
circa porphiriū. et arboris porphiriane declarationē.

Notandū tertio. Quindecima regula quā autoz ponit
in textu est ista. Arguendo ab inducentib⁹ sufficienter enumeratis ad inductam: est
bona consequentia. vt bene sequitur. socrates currit. et plato currit. et sic de alijs. ergo
omnis homo currit. Similiter bene sequitur. hoc animal carens cholera est lon
ge vite in quadrupedibus. demonstrando equū. et hoc animal carens colera est lō
ge vite in quadrupedibus. demonstrando ceruū. et sic de singulis. ergo om̄e animal
carens colera in quadrupedibus est longe vite. Et est hoc exemplum aristo. secun
de posteriorū et idem repetit secūdo priorū. ¶ Pro intellectione huius regule Sciē
dum q̄ Bohenius primo topicorū sic dffinit inductionē. Inductio est processus a sin
gularib⁹ sufficienter enumeratis ad eius vniuersalem. ¶ Sequitur corollarie q̄ li
cet in inductione non exprimunt et enumerantur omnia singularia expresse. sufficit ta
men q̄ virtualiter includantur in hac particula. et sic de singulis. Ratio autem huius
quare omnia singularia non possunt induci nec numerari expresse. quia singularia
sunt infinita. vt ostendit porphirius in ysaagogis suis. Constat autem q̄ infinitum nō
potest pertransiri nec numerari. vt dicitur. ij. phicoz primo posteriorū: et repetitis vt
cibus habet ab aristo. viij. phicoz.

Notandum quarto et vltimo. Sedecima regula. quaz
autoz ponit in textu est ista. Arguendo ab est tertio adiacente ad est secūdo adiacēs
est consequentia bona. vt bene sequitur. homo est albus. ergo homo est. esse enim al
bum presupponit esse. Et dicit in textu q̄ ista propositio est de est tertio adiacente in
qua predicatum ponitur expresse vt homo est animal. homo est risibilia. Vel in qua
ponitur verbum adiectiuium includens suum participiū in q̄b et resoluitur. vt homo
currit. resoluitur sic. homo est currens. Ista autem propositio dicitur de est secundo
adiacente in qua pro copula ponitur hoc verbum substantiuiū est. vel eius condecli
neum: vel hoc complexum. possibile est esse. vel hoc complexum: necesse est esse: vel
impossibile est esse: et coniūgēs est esse. vt leonē possibile est esse. leonē necesse ē esse

De Consequentijs

hominē possibile est esse: hominē necesse est esse. in illis enim et similibus non ponit predicationē expresse, sed predicationē inclusus est ens. Similiter in ista, homo est: predicationis est ens. Tamē quare ppositio dicatur de est tertio adiacente vlt secūdo, dictū est p^o sufficienter, ideo hoc reperire non oportet. Dicitur enim, viii. topicor. Conturbat qd f^o quantat, licet tñ logici cōmunes sic regulā istam approbant. Alij tamē logici hāc regulā simpliciter negant, et maxime in predicatione essentiali: et in predicatione q̄ essentia lter p^odicant. Un dicūt istā p^onam non valere: homo est animal, ergo hō est. Ratio quia verbū substantiuū in p^one de est tertio adiacente importat esse quiditaneum et essentie, vt hō est animal. Sed in p^one de est secūdo adiacente importat esse existētie, vt hō est, modo esse essētie nō inferi esse existētie. Rosa em̄ tempore hyemis habet esse quiditaneū et essentie in suis principijs et causis, et tñ non habet esse existētie, qz rosa tempore hyemis non existit in actu in regionibz nostris. ¶ Sequit corollarie se cūduz istū modū dicendi qñ arguit sic, homo est animal, cōmittit fallacia equiuocati onis, qz equiuocat esse in prima et scda, in p^oma em̄, vt hō est animal, scilicet esse quiditaneū et essentie, in scda aut, vt hō est, scilicet et importat esse existētie, mō in omni creatura iuxta cōm p^osonē p^obie, esse essentie et esse existētie differunt realiter, licet pluri mi philosophi habent alium modū loquendi, logici tamē cōmunes dicunt qz in omni p^one semper hoc verbum est, qd est copula, dicitur esse existētie, quod tamen alij negant. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis. Regule assignate quattuor in textu sunt sufficienter posite. Veritas huius cōclusionis p^o et notabilibz et declaratione re arguitur primo, ab exclusiua ad ei^o p^oreiacentē, p^ona non valz, igit. (gulari^o p^obat, qz hic non sequit, nō tñ hō est animal, igit hō nō est animal, p^obat, qz añs est verum, i. nō tñ hō est animal, qz a s^o equ^o etiā est animal, et tñ p^ons est falsus: hō est animal, qz in ea gen^o negat d^o sp^o: mō ois p^o est falsa in qua gen^o negat de sp^o, vt dicit p^omo posterior. ¶ Dico v^o argumentū concludit qz arguendo ab exclusiua affirmatiua ad ei^o p^oreiacentē est bona p^ona, mō hic arguit in negatiuis, et sic argumentum non concludit.

Arguitur scdo, p^o exclusiua est illius quantitatis cui^o est sua p^oreiacens, igit declaratione prime regule nō valz, p^obat sic, qz ista est indefinita, homo est animal, que est p^oreiacens huius exclusiue, tñ hō est animal, et tamē ista, hō est animal nō est indefinita, p^obat. Indefinita est illa in qua subijcit terminus cōmunis sine signo, s^o hic subijcit termin^o hō cū isto signo tñ: igit tantū homo est animal, non est indefinita maior pars ex diffinitione p^osonis indefinite in primo tractatu, pe. hispani, minor est nota qz in ea subijcit iste terminus cōmunis homo cū isto signo tantū. ¶ Dico v^o argumentū concludit qz licz in ista tñ hō est animal subijcit iste terminus cōmunis hō cum isto signo tñ, hoc tamē signū tñ non est signū quantificatiuis: licet sit exclusiui, mō diffinitio p^oonis indefinite intelligit qz p^opositio indefinita est illa in qua subijcitur terminus cōmunis sine signo quantificatiuo.

Arguitur tertio, Arguendo a p^one in qua predicationē ponit sine dictione ad eādem in qua signū exclusiui addit, p^ona non valz, p^obat, non est possibile eandem p^oponem ponit in a^ore et in p^ore, et per p^ons arguere a p^one in qua ponit predicationē sine dictione exclusiua ad eandem in qua predicationē ponitur cum dictione exclusiua: consequentia non valet, p^obat, quia idem in numero non reuertitur scdo de generatione, vt in p^odicamentis d^o Quod semel dictū est amplius rep^oti non p^ote. Dico v^o argumentū concludit qz eadē p^o non potest poni in antecedente et cōsequente v^o est in numero, sed in specie, et sic etiā id qd semel dictū est, amplius non potest rep^oti, v^o est in numero, sed bene in specie.

¶ Arguitur quarto, Adhuc regula quarta decima non valet, p^obat, quia hic non

valet consequentia. Joānes est baccalaurius. igitur iohs est tantū baccalauri⁹: qz antecedēs est verū. z consequēs falsum. ¶ Dico vez argumentū cōcludit z hec p̄na bene valet. iohs est baccalaurius. igit iohs est tantū baccalaurius: quando tenetur hoc signū tantū gratia aliteris: z tunc valet tantū. iohs est tm̄ baccalaurius. id est iohs non est aliud a baccalaurio. z hoc est vez. cuz hoc tamē stat q̄ etiā est magister Si aut̄ hoc signum tantū tenetur gratia pluralitatis. tūc ip̄a est falsa. qz valet tm̄: hānes est baccalaurius z non plus q̄ baccalaurius. modo hoc est falsum. quia etiā est magister. Similiter dicatur de ista consequentia. iohs est magister. igit iohs est tā tū magister. ponendo q̄ etiā sit baccalaurius:

Arguitur quinto Ab inducentib⁹ ad inductā consequentia non valet. pbat⁹: Adam non est. noe non est. aristo. nō est. z sic de singulis mortuis. igitur. omnis homo non est. añs est vez. z consequēs falsum. quia omnis hō qui viuit ē ¶ Dico vez argumentū concludit q̄ inductio debet fieri p̄ inferiora in supponendo z scando simul ad inductam: qd̄ hic non fit. sed hic solum fit inductio p̄ inferiora in significando tantū. z p̄ consequēs argumentum non concludit.

Arguitur sexto Ab inducentib⁹ ad inductam non est argumentū bonū. pbat⁹ sic Inductio nō est possibile: igit. pbat. inductio fit per. numerationē singulariū. sed singularia non possunt numerari. igit. ¶ Dico est nota. minor. quia singularia sunt infinita: modo infinita non possunt numerari neqz pertransiri. vt dicitur primo p̄bicoz ¶ Dico verū argumentū concludit q̄ singularia non possunt numerari omnia expresse z formaliter: sufficit tamen q̄ implicite z virtualiter includuntur in ista particula: z sic de singulis. que debz addi necessario in inducentib⁹

Arguitur septimo ab est tertio adiacēte ad est scdo adiacens consequentia nō valet. pbat⁹ sic: hic non sequit. nullus hō currit. ergo nullus homo est. pbat⁹. quia antecedens est vez. z consequēs falsum. ¶ Dico q̄ regula tenet affirmatiue: sed non negatiue. Ratio quare non valet negatiue. quia remoto posteriori vt cursu: nō remouet prius vt esse. si em̄ res actu nō currit. adhuc potest esse.

Arguitur octauo. Nulla est p̄positio de est tertio adiacente. igit determinatio auctoris non valet. pbat⁹ añs. quia in omni p̄pōne hoc verbū substantiuū est vt copula. est scdm. vt homo est animal. similiter in ista. homo est. ¶ Dico vez argumentū concludit q̄ in p̄pōne de est tertio adiacente copula z verbum substantiuū est fm̄. quo ad vocem z constructionē: non tamē est fm̄ ordinē intelligendi: qz pri⁹ intelligitur subiectū z predicatū: que sunt duo principia p̄positionis: q̄ copula. prius enim naturaliter intelliguntur copulabilia q̄ ipsa copula. quia copulabilia p̄supponunt ante actualement copulationem.

Queritur vltimo circa tractatū consequentiarū Vtrū quinqz regule vltime sint sufficienter assignate.

PRO intellectu questionis mote Notandū est primo q̄ decimasēptima regula quaz auctor ponit in textu est ista. Arguendo a tota copulatiua ad alteram eius partē. est bona consequentia. vt bene sequit. socrates currit z plato disputat. igitur socrates currit. Intelligit aut̄ hec regula q̄ arguendo a tota copulatiua ad alterā ei⁹ partem siue diuisim siue coniunctim. est bona cōsequētia. diuisim. vt hic. homo est animal: z deus est. igitur deus est. coniunctim. vt homo est animal. z deus est. igit homo est animal. z deus est. ¶ Ratio quia in tali argumētatione impossibile est antecedēs esse vez sine consequente. qd̄ requiritur ad bonaz consequentiam. intelligit scdo regula q̄ arguendo a tota copulatiua ad alterā eius partē. quia econuerso a parte ad

De Consequentijs

totā copulatiuā p̄sa nō valet: vt non sequit̄. homo est animal. Igitur homo est animal
z asinus currit. qz stat añs esse vez: z consequēs esse falsum. Rō aut̄ quare valz ar-
guere a tota copulatiua ad quālibz eius partē. qz copulatiua ypotetica equiualeat vir-
tualiter vniuersali affirmatiue, mō ab vniuersali affirmatiua valet arguere ad quam-
libet eius singularē. vt bene sequit̄. omnis homo currit. ergo iohs currit z petrus. Et
sicut non valet arguere ab vna singulari ad vniuersalē: sic nec a parte copulatiue ad
totā copulatiuā. statet em̄ añs esse verum z p̄ns falsum vt dictum est ante. Deinde
autor ponit regulā decimā octauā. z dicit q̄ arguendo a toto copulato ad eius par-
tes, cōsequētia non valz. vt non sequit̄. socrates z plato trahunt nauez. ergo socrates
trahit nauē. antecedens est verum. posito q̄ socrates z plato iuncti simul possunt tra-
here nauem. z nullus eorum per se. z consequens erit falsum. Sequitur corollarie
q̄ quando illa enunciatio z mediat inter p̄positiones: tunc facit p̄pōnē cathe-
goricā de copulato extremo: z tenet copulatiuā aliquando de copulato subiecto. vt
iohānes z petrus currunt. que est vna categorica de copulato subiecto. qz mediat
inter partes subiecti. aliquando autem facit categoricā de copulato predicato: quā-
do mediat inter partes predicati. vt iohs currit z legit̄.

Notandum secundo. Regula decimanona quā autor

ponit in textu est ista. Arguendo a tota disiunctiua posita pro antecedente cū destru-
ctione vni⁹ partis ad alteram partē non destructā: consequētia bene valz. vt bene se-
quitur. socrates currit vel plato disputat: sed socrates non currit. ergo plato disputat.
Similiter hic. tu es homo vel tu es asinus. sed tu non es asinus. ergo tu es homo
¶ Sequit̄ corollarie q̄ destruere vnam partē disiunctiue est eius oppositūz contra-
dictoriūz sumere. vnde z regula intelligitur de opposito contradictoriūz partis disiu-
ctiue. z non contrario vel subcontrario. Alij logici de disiunctiuis addunt aliaz regu-
lā istam arguendo a parte disiunctiue principali ad totam disiunctiuā: consequens
na bene valet. sed e conuerso. a tota disiunctiua ad alteram eius partē principalem z
materiale. consequentia non valet. Exemplum primi. vt bene sequit̄. socrates cur-
rit. ergo socrates currit vel plato currit. ¶ Similiter bene sequit̄. deus est. ergo deus
est vel homo est asinus. Exemplum secundi. vt non sequit̄. socrates currit vel plato
currit. ergo socrates currit.

Notanduz est tertio. vigesima regula quā autor ponit

in textu est ista. Arguendo a tota conditionali cū p̄sitione antecedentis ad p̄sitionē
consequentis. cōsequētia bene valet. vt si homo currit animal currit. sed homo currit
igit animal currit. Rō. qz ibi arguit̄ ad inferiori ad superiorē affirmatiue. vñ ponere
añs est ipm añs in p̄p̄ia forma sumere pro minori. tota cōditionali posita pro maiori
S; ponere p̄ns est ipm p̄ns in p̄p̄ia forma sumere p̄ conclusionē ¶ Sequit̄ coroll-
larie primo q̄ arguendo a tota conditionali cū p̄sitione p̄ns ad p̄sitionem añs.
consequētia non valz. vt non sequit̄. si homo currit animal currit. sed animal currit. ¶
homo currit: qz in isto argumētō arguit̄ a superiori ad inferiorē affirmatiue z sine di-
stributione. que p̄na non valz ¶ Sequit̄ corollarie sc̄do q̄ arguendo a tota conditio-
nali cum p̄sitione p̄ns ad p̄sitionem antecedentis p̄na non valet. sed est fallacia
p̄tensionis principij. quia enim valet arguere ad p̄sitionē antecedentis ad p̄sitionē
consequentis s; est falsa p̄tensionis principij. quia em̄ valz arguere a p̄sitione antece-
dentis ad p̄sitionē consequētis crederet aliquis e conuerso q̄ valeret arguere a p̄-
sitione p̄ns ad p̄sitionē antecedentis. qd̄ in non cōtingit. ¶ Sequitur corollarie
tertio q̄ ista est p̄na formalis: si asinus volat asinus habz pennas. z est condicionalis
vera: z necessaria. licet ambe eius partes sint falsę z impossibiles: quia condicionalis

non capit veritatem suā a veritate partium: sed ex debitis sequela consequentis ad antecedens qđ contingit in pposito.

Notandū quarto. qđ vltima regula in hoc tractatu consequentiarū est ista. Arguendo a tota conditionali cum destructione consequentis ad destructionē antecedentis: est bona cōsequētia. vt bene sequit. si homo currit animal currit. sed nullū animal currit. ergo nullus homo currit. Ratio. quia in tali argumentatione arguit a superiori ad inferius negativē: que consequentia bene valz. vt dictū est ante. ¶ Sequitur corollarie primo qđ destruere consequens in pposito est cōtradicōriū: cōsequētis capere: et ipm ponere pro minori: tota conditionali posita pro maiori. sed destruere antecedens est oppositū contradicōrium consequentis sumere ponendo illud pro conclusione. ¶ Sequit corollarie scđo qđ arguendo a tota conditionali cum destructione antecedentis ad destructionē consequentis: pñā non valet. vt non sequit: si homo currit animal currit. sed nullus homo currit. igit nullū animal currit. Ratio qđ in tali argumentatione arguit ab inferiori ad superi⁹ negativē. qđ cōsequētia nō valz. vt dictū est ante. Istis notabilibz sic stantibz est.

Conclusio responsalis ista vltime quinque regule in tractatu consequentiarū posite sunt sufficienter assignate. veritas istarū regularum patet ex notabilibz.

Arguitur primo. Non valet arguere a tota consequentia ad eius partem. probat. qđ non sequitur. deus est. vel chimera est. et homo est animal. ergo chimera est. Hic arguitur a tota copulatiua ad partē. et consequētia non valet. qđ stat antecedens esse vtz sine pñte: sed qđ cōsequēs sit falsūz patz. qđ chimera non est.

Dico qđ regula intelligit arguēdo a tota copulatiua ad ei⁹ partē principalē bene valz. s; in isto argumēto arguit a tota copulatiua ad partē minus principalem ipsius copulatiue. hec em chimera est: pars min⁹ principalis illius totius copulatiue de⁹ est vel chimera est. et homo est animal. et sic argumentū non concludit.

Arguitur secūdo. Arguere a parte copulatiue ad totaz copulatiua: cōsequētia bene valz. patz qđ sequit bene. homo est animal. ergo hō est. et deus est. probat. quia necessariū sequit ad qđlibet. Dico qđ valz materialit s; nō formalit et viuenter: qđ in simili non valz. vt hō est animal. ergo hō est animal et hō est asin⁹

Arguitur tercio. Arguendo a tota copulatiua ad eius partē. consequētia nō vtz probat. qđ nō sequit. homo est animal et hō est asin⁹. ergo hō est asinus probat qđ pñs est falsum. qđ homo nō est asin⁹. Dico qđ regula intelligit. quando arguitur a tota copulatiua vera. tūc valz arguere ad quālibet partē: modo copulatiua pñō est falsa. vt ista. homo est animal. et homo est asinus.

Arguitur quarto. Bene valet arguere a toto copulato ad vnam eius partem. igit regula decima octaua est falsa. probat asinus. quia hic sequitur. socrates et plato sūt. igit socrates est. sūt hic. socrates et plato sūt enuia. igit plato est ens. sūt militet hic. socrates et plato sūt animalia. igit socrates est animal. Dico qđ bñ valet talis pñā materialiter. sed non formaliter. vt hic non valet. socrates et plato trahunt nauem. ergo socrates trahit nauem.

Arguitur quinto. Regula decimanona non valet. probatur. qđ non valz arguere a tota disiunctiua cuius destructione vni⁹ partis ad aliā partē nō destructā. probat. qđ hic nō sequit. hō est asin⁹ vel hō est albz. s; hō nō est albz. vt ponēdo qđ sit niger. ergo homo est asinus. Antecedens est vtz. et consequēs falsum. Dico qđ nō valz. quia regula intelligitur quando arguitur cum opposito contradicōrio. vel etiam aliquando contrario. sed in argumēto proposito arguitur cū opposito subz

De Consequentijs

contrario. et ergo argumentum non concludit

Arguitur sexto. A tota disiunctiva ad partem disiunctive. consequentia bene valet. quia sequitur bene. homo est animal vel deus est. igitur deus est. pro hac quod valeat. quia impossibile est animum esse verum sine consequente. **¶** Dico quod bene valet materialiter: sed non formaliter. quia in simili non valet. ut hic. homo currit vel alius currit. igitur homo currit.

Arguitur septimo. A tota conditionali cum positione antecedentis ad positionem consequentis. non valet arguere. igitur regula vigesima est male posita. probatur animus. in omni syllogismo conclusio debet esse alia a premissis. sed in predicto argumento conclusio non est alia a premissis: igitur non valet. Maior pars ex diffinitione syllogismi. primo priorum: cum dicitur. Aliud quidem ab his accidit. Minor patet in isto syllogismo propter hoc. si homo currit animal currit. sed animal currit. ergo homo currit. hec propositio. homo currit. est conclusio. et etiam est pars maioris. **¶** Dico licet in argumento predicto conclusio non est alia a premissa minus principaliter: tamen est alia a premissa principaliter. et hoc sufficit. Hec enim est premissa totalis. si homo currit animal currit.

Arguitur ultimo. Non valet arguere a tota conditionali cum destructione consequentis ad destructionem antecedentis. probatur. non ens nec inferri nec inferri: sed destructum est non ens. igitur non valet arguere a tota conditionali cum destructione consequentis ad destructionem antecedentis. Maior est nota. quia non ens non habet aliquam operationem: omne enim quod agit. agit ut est in actu. ut dicitur. nono metaphysice. et illud non est destructum: Minor quod destructum est corruptum. Corruptum autem est non ens. ex quo corruptio terminatur ad non esse. ut dicitur. quinto philosophorum. **¶** Dico vero argumentum concluderet: si destructio caperetur proprie pro corruptione: sed hic capitur destructio pro captatione sui contradictoria: et sic accipitur hic corruptio communiter logice et non philosophice.

Cum vero plurime regule consequentiarum hic omisse sunt. que in argumentationibus sepius occurrunt. pro uniusque tractatus exercitatione hic principales subiungere institui.

¶ Prima regula. Si multe sunt consequentie adiuncte connere tunc arguendo a primo ad ultimum. consequentia bene valet. dummodo consequentie intermedie sint bone et formales. ut bene sequitur. si homo currit animal currit: et si animal currit corpus animatum currit. et si corpus animatum currit substantia currit. tunc a primo ad ultimum sequitur bene. si homo currit substantia currit: Ratio regule. quod in omnibus his praeteritis arguitur ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione. modo arguere ab inferiori ad superius affirmatiue et sine distributione. consequentia bene valet. Sequitur corollarie primo quod hec consequentia non valet. Qui bene bibit bene dormit. et qui dormit non peccat. et qui non peccat saluabitur. tunc a primo ad ultimum non sequitur. qui bene bibit saluabitur. Ratio quare non valet. quia consequentie intermedie non sunt formales: quod stat aliquem fortiter bibere. et postea non dormire. non etiam sequitur qui dormit non peccat. quia aliquis in somno potest peccare. si occasio peccati. ut mala voluntas praecessit in vigilia Sequitur corollarie secundo quod hec consequentia non valet per istam regulam si nullum tempus est dies non est. et si dies non est nox est et si nox est. aliquid tempus est: tunc a primo ad ultimum. si nullum tempus est. aliquid tempus est: unum enim contradictorium non inferri aliud. Ratio quare non sequitur. quod consequentie intermedie non sunt formales. quod non sequitur. si dies non est. quod ergo nox sit. quia datur medium inter diem et noctem ut dicuntur. Similiter etiam si nox non est. ergo dies est. quod secundum astronomos datur medium

inter die z nocte de mane diluculum: z tempore vespertino crepusculū:

¶ Secūda regula. In omī bona pñā quicqd sequit ad pñs h idē etiā sequit ad añs. vt hec pñā est bona. hō currit: g aīal currit. qz in ea arguit ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue. z sine distributione tūc qdqd seqt ad h pñs. aīal currit: etiā seqt ad h añs. hō currit. Ad h aī pñs aīal currit sequit corp⁹ animatū currit. corp⁹ currit. substāia currit. z ergo hec omnia sequunt ad hoc añs hō currit. qz sequit bene. hō currit. igit cor pus animatū currit: similiter corpus currit. similiter substāia currit. Rō qz in omnib⁹ his pñis arguit ab inferiori ad superi⁹ z sine distributione. que pñā est bona. vt dī etū est in vna regula consequentiaz. Rō etiā alia est ista. qā qdqd est superi⁹ superio re etiā est superius inferiore. vt substāia est superius ad animal. z animal est superi⁹ ad hominē. ergo etiā substāia est superius ad hominē. ita etiā de alijs predicatis. vt corpus. corpus animatū.

¶ Tertia regula. In omī pñā bona z formali quid qd antecedit añs. hoc etiā antecedit z pñs idem inferi⁹ ad pñs. vt hō currit. ergo animal currit. est consequētia bō na z formalis. capiēdo psequentiā formale cōmuniter. z hoc antecedenz hō currit. antecedit hoc quod est iohs currit. qz sequit bene. iohānes currit: ergo hō currit. tūc hoc. iohs currit etiā antecedit hoc quod est animal currit. z est inferius ad ipm z om nes iste tenent scdm modū z formā arguēdi ab inferiori ad superius affirmatiue. z sine distributione. Ratio regule. quia quicqd est inferius inferiore. hoc etiā est inferi⁹ superio re. vt iohs est inferius ad hominē. z hō est inferius ad animal. ergo etiā iohs est inferi⁹ ad animal.

¶ Quarta regula est ista. Arguēdo a particulari ad suā indefinitā siue affirmatiue siue negatiue. pñā bene valet. Exēplū vbi affirmatiue. quidā hō currit ergo homo currit. Exēplū vbi negatiue. vt quidā hō non currit: ergo hō non currit. Ratio regule. qz indefinita z sua particularis equipollēt quo ad veritatē z falsitatē z termi nū in eis eodē mō supponūt. mō ab equivalenti ad equivalens est bona pñā. **¶** Dico notatē q indefinita z sua particularis equipollēt quo ad veritatē z falsitatē. qz quod ad quantitātē nō equipollēt. sūt enim diuersaz quantitatum. quia quantitas indefinita z particularis differunt specificē

¶ Quinta regula. Arguēdo ab vniuersali affirmatiua ad suā singulārē affirmatiuā pñā nō valz formaliter sine cōstantia inferioris. vt ista pñā non valz absolute omīs hō est animal. igit iohs est animal. qz ex necessario sequeret cōtingens. hec etiā est ne cessaria. omīs hō est animal. qz gen⁹ predicat de specie. z omnis talis est necessaria vt dī pmo posterior. sz hec est cōtingēs. iohs est animal. qz subiectū supponit pro re corruptibili. mō omnis ppositio in qua subiectū supponit pro re corruptibili est contin gens. Dico in regula. sine constantia inferioris. qz ponēdo cōstantiā inferioris be ne valet. vt bene sequit. omnis homo est animal. z iohānes est. ergo iohs est animal quia tunc in tali modo arguēdi importatur necessitas inferioris z existētia. vnde et dicit pmo periermeniaz. Omne qd est interim q est. necesse est ipsum esse. Dico etiā in regula q non valet formaliter. quia materialiter bene valet sine constantia: vt omnis sol lucet igit sol lucet. Similiter hic. omnis deus est. igit iste de⁹ est. qz necessa riū sequit ad qdlibet. similiter hic. omīs hō est asin⁹. ergo iste hō est asin⁹. qz ad impos sibile sequit qdlibet.

¶ Sexta regula. Arguēdo ab vniuersali negatiua ad suā sin gularē negatiuā pñā bene valet. vt bene sequit. nullus homo currit. ergo iohs non currit. Ratio. quia arguit a superiori ad inferius negatiue. q pñā bene valet.

¶ Septima regula. Arguēdo a singulārī negatiua ad particularē vel indefinitam pñā non valz. vt nō sequit. Iste hō nō est animal. ergo hō nō est animal. Ratio. qz si valeret. tunc ex opposito contradictorio cōsequētis deberet sequi oppositū contras dictorioz antecedentis. vt deductū est in vna regula consequentiaz. oppositū contras

De Consequentijs

dictorij huius? pñtis. hō nō est animal. est illa. ergo omnis hō est animal. oppositū cō-
tradictorij huius? añtis. iste hō nō est animal est hoc. iste hō est animal. mō ista pñtis. nō
v3. omnis hō est animal. ergo iste hō est animal. vñ dixi regula quinia. q3 tūc ex neces-
sario sequeretur cōtingēs. 7 añs posset esse verū sine pñtis. q3 sūt cōtra principia logice.
¶ **Octava regula.** Arguēdo a singulari affirmatiue ad suā particularē affirmatiuā
vel indefinitā. pñtis bene v3. s3 ecōuerso nō. vñ hec pñtis bene valet. Iste homo currit
ergo hō currit. vel quidā hō currit. Rō. q3 arguit ab inferiori ad superi⁹ a affirmatiue
7 sine distributione. q3 pñtis bene valet. s3 ecōuerso nō valet. hō currit vel quidā homo
currit. ergo iste homo currit. quia arguitur a superiori ad inferioris affirmatiue 7 sine
distributione. que pñtis non valet.

¶ **Nonā regula.** Subiectis existētib⁹. dīdēt⁹ p̄dicatis variat⁹ fm sub 7 supra pñtis
bene valet. vñ iohs est hō. ergo iohs est animal. Sitr hic. socrates fuit alb⁹ heri. ergo
socrates fuit alb⁹. alb⁹ heri est inferi⁹ ad alb⁹. q3 est vñū principiū logice. termin⁹ sum-
ptus cū additione est inferiori ad seipm sine addinone. Rō hui⁹ regule. q3 tūc arguit
ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue 7 sine distributione. q3 pñtis bñ v3. Sequit⁹ cor-
rollarie in regula. per sub intelligit inferius. per supra superius.

¶ **Decima regula.** Omnis pñtis syllogistica est bona 7 formalis in qua ex opposito
cōtradictorio cōclusionis cū altera pmissa sequit⁹ oppositū cōtradictorij alteri⁹ p̄-
missæ. vñ hec pñtis syllogistica est bona. omnis hō currit. iohs est hō. igit⁹ iohs currit in
dant⁹. 7 bene sequit⁹. iohs nō currit 7 iohs est hō. igitur quidā hō nō currit. tenet. pñtis
p syllogismū cōpositorij in tertia figura. sic omnis pñtis enthimematica est bona in q̄
ex opposito cōtradictorio pñtis sequit⁹ oppositū cōtradictorij antecedētis. vñ dictū
est ante in pñtis. vñ hec bona est pñtis enthimematica. hō currit. g animal currit. ab
inferiori ad superius affirmatiue. 7 ex opposito cōtradictorio pñtis. s. nullū animal cur-
rit sequitur oppositū cōtradictorij añtis. nullus homo currit. a superiori negata ad
inferius.

¶ **Undecima regula.** Quando subiecta sunt eadēz. 7 copule eadēz 7 predicata con-
uertuntur inter se. pñtis bene v3. vñ bene sequit⁹. socrates est hō. ergo socrates ē animal
rationale. Rō q3 tūc arguitur a cōuertibili ad cōuertibile. q3 pñtis bene valet.

¶ **Duodecima regula.** De quolibet dicit⁹ alter⁹ cōtradictoriorij: 7 de nullo ambo
simul. idem de quolibet termino singulari dīz 7 predicatur 7 verificatur alter⁹ p̄radi-
catorij. in cōplexo. vñ hō non hō sunt cōtradictoria in cōplexo. 7 de iohāne p̄radi-
catur vnū illoz. vere. vñ hec est vera. iohānes est homo. ista autē est falsa. iohānes
est non homo. Ratio quia contradictio fundat⁹ super esse 7 non esse. Dicitur em̄
in predicamentis. Contradictio est affirmatio 7 negatio oppositæ. modo affirmatio
dicitur esse. negatio autē non esse. impossibile est autē aliquāz rem simul esse 7 non es-
se. vñ dicitur quarto metaphisice.

¶ **Tredecima regula.** Ad aliatatē consequētis sequitur aliteras antecedētis. vñ hec
consequentia est bona. socrates est homo. ergo socrates est animal. est enim ab inferi-
ori ad superius affirmatiue 7 sine distributione. que consequentia est bona. 7 bene se-
quitur arguendo a p̄positione que fuit cōsequens in qua superiori additur hoc signū
aliud ad p̄positiones que fuit antecedens inferiori etiam addendo signū aliud. sic
arguendo. socrates est aliud ab animali. ergo socrates ē aliud ab homine. tenet con-
sequentia a superiori distributo ad inferius.

¶ **Quartādecima regula.** Arguendo ab inferiori ad superius cum his dictionib⁹
differat aliud non idem. diuersum. 7 alijs dictionib⁹ impozantib⁹ carentiam 7 pri-
uationem. consequētia non valet. vñ non sequitur. Ioannes differt a lapide. ergo io-
hannes differt a substantia. Antecedēs est verum. 7 consequens falsum. Et ratio q̄
re non valet. quia tūc arguit⁹ ab inferiori ad superius distributiue modo arguendo

ab inferiori ad superius distributue consequentia non valet.

Quindecima regula. Arguendo ab actiuo ad suum passiuu: consequentia bene valet. id est arguendo a propositione in qua ponitur verbum actiuum ad propositionem in qua ponitur verbum suum passiuum. consequentia bene valet. vt bene sequitur. Iohannes amat petrum. igitur petrus amatur a iohanne. Similiter iohannes percutit petrum igitur petrus percutitur a iohanne. Ratio quia dicitur in predicatione. Proprium est actionis et agentis ex se inferre passionem alteri. In tali autem argumentatione debet obseruari quod si post verbum actiuum in antecedente ponitur accusatiuus. tunc talis accusatiuus debet mutari in consequente in nominatiuum. et nominatiuus positus in antecedente pro supposito in consequente debet mutari in ablatiuu. mediante prepositione a vel ab. vt iohannes diligit petrum.

Arguitur sic. Petrus diligitur a iohanne. sed quando in antecedente circa verbum actiuu non ponitur accusatiuus tunc arguendo ab actiuo ad passiuu in consequente debet poni iste terminus transcendens aliquid: vt iohannes legitur igitur aliquid legitur.

Sedecima regula. Arguendo ab exponente simul sumpta ad expositam. est bona consequentia. et econuerso. vt bene sequitur. homo currit. et nihil aliud ab homine currit. igitur tantum homo currit. et econuerso. ab exposta ad exponentes simul sumptas bene sequitur. vt tantum homo currit. igitur homo currit. et nihil aliud ab homine currit. Ratio. quia exponentes simul sumpte conuertuntur quo ad veritatem vel falsitatem cum exposta. modo a conuertibili ad conuertibile. consequentia bene valet. Dico notanter quod exponentes et exposta conuertuntur quo ad veritatem et falsitatem. si enim exposta est vera et exponentes erunt vere. quia non conuertuntur quo ad esse. Proposita enim est propositio categorica. et exponentes ypotetica simul sumpta.

Decima septima regula. Arguendo a descendente simul sumptis ad descensum. est bona consequentia. et econuerso: vt bene sequitur. omnis homo currit. igitur iste homo currit si sit. et iste homo currit si sit. et sic de singulis. et econuerso bene sequitur. iste homo currit si sit. et iste homo currit si sit. ergo omnis homo currit. Ratio. quia descendentes conuertuntur cum descensa quo ad veritatem et falsitatem propositionis. et econuerso.

Decima octaua regula. Arguendo ab affirmatiua de predicato infinito ad negatiua de predicato finito. consequentia bene valet. vt bene sequitur. homo est iustus. igitur homo non est iniustus. et requiritur quod totum predicatum debet infinitari. et ergo non sequitur tu vides non hominem. vt si viderem hominem et equum simul. ergo tu non vides hominem. sed debet sic argui. tu es non videns hominem. igitur tu non vides hominem. Sic hic etiam non valet. iudei crucifixerunt non iesum quia latronem. ergo iudei non crucifixerunt iesum. quia tunc predicatu in antecedente non infinitatur sed debet sic argui. Iudei fuerunt non crucifigentes iesum. igitur iudei non crucifixerunt iesum. modo antecedens est falsus. et per consequens etiam consequens. Similiter hic male arguitur. In ruisa est non aqua quia lapis. ergo in ruisa non est aqua. sed debet sic argui. ens in ruisa est non aqua. vt lapis. ergo ens in ruisa non est aqua: et hoc est verum de lapide vel pisce.

Decimanona regula. Arguendo ab affirmatiua de predicato finito sequitur negatiua de predicato infinito. vt bene sequitur. homo est iustus. igitur homo non est iniustus. Ratio. quia impossibile est antecedens esse verum sine consequente. et etiam propositiones conuertuntur inter se. modo a conuertibili ad conuertibile. bene valet consequentia.

Vigesima regula. Arguendo a negatiua de predicato finito sequitur affirmatiua

De Consequentijs

matia de predicato infinito cū constantia subiecti. vt bene sequit. homo non est albus
 ⁊ hō est. ergo hō est non albus. Dico notanter cū constantia. q̄ sine constantia non
 valeret. vt non sequit socrates non est iustus. ponēdo q̄ sit mortuus. ergo socrates ē
 ¶ Vigesima prima regula. Arguendo a negatiua de predicato infini (non iustus.
 nūto sequit affirmatiua de p̄dicato finito cū cōstātia subiecti. vt bñ sequit. socrates nō ē
 nō iust⁹ ⁊ socrates est. ergo socrates ē iust⁹. Sequit corrol. q̄ qñ arguit ab affirma
 tiuis ad negatiuas. arguit cū cōstātia subiecti. Ratio diuersitatis est hec: qz negatiua nihil po
 nit se sola: sed affirmatiua se sola aliquid ponit ⁊ ergo in negatiuis additur cōstātia
 subiecti. qd non oportet esse in affirmatiuis. Sequit corollarie q̄ pura negatiua
 non infert affirmatiua. Ratio qz semp causa debet esse dignior q̄ effectus ⁊ prestan
 tior. vt dicitur auctor de causis: nā affirmatio est dignior pura negatione. vt dicitur primo po
 sterior. Et ergo Arist. ostēdu similit primo pōz q̄ ex puris negatiuis est cōiunctio in
 uilis. ⁊ nihil sequitur. sed ex puris affirmatiuis aliquid sequitur. similiter ex vna affir
 matiua ⁊ alia negatiua aliquid sequit.

¶ Vigesima secunda regula. Diuisio ad cōiuncta p̄na bene valet. vt bene sequitur.
 iohes est albus. ⁊ iohes est homo. ergo iohes est albus homo. vñ arguere a diuisa ad cō
 iuncta est arguere a duabz cathegoricis positis pro ante in quibz duo predicata p̄dū
 cant diuisim de eodē termino singulari ad vnā cathegoricam in qua eadem p̄dicata
 predicant de eodē termino singulari in p̄ntē. vt iohes est magnus. ⁊ iohes est homo
 ergo iohes est magnus hō. illa autē predicata in quibz fm regula arguit nō debēt am
 bo esse accidentia: alia. qz tunc non sequeretur. vt non sequit. Iste canis est tuus. ⁊ canis
 est pater. igit canis est tuus pater. Ista enim predicata tuus ⁊ pater ambo sunt acci
 dentalia. tuus imponit possessionē. ⁊ pater relationē. sed vn⁹ debet esse substantia
 vt in plurimū. ⁊ alter accidentalis.

¶ Vigesima tertia regula. Arguendo a cōiuncta ad diuisa: est p̄na bona. vt bene seq
 tur. iohes est albus homo. ergo iohes est albus. ⁊ iohānes est homo. Vñ arguere a cōiū
 ctis ad diuisa. est arguere ab vna p̄pōne cathegorica posita pro ante in qua duo ter
 mini quoz vnus habet se vt determinatio ⁊ alter vt determinabilis predicant de ter
 mino aliquo singulari cōiuncta ad vnā p̄pōtentiā in qua cōiuncte due cathegorice
 in quibz illa predicata predicant diuisim: ⁊ de eodē termino singulari. vt iohes est ma
 gnus. ergo iohes est magn⁹ ⁊ iohes est hō. Sequit corollarie qñ arguit in ambo
 bus terminis accidentalibz. p̄na non valet. vt iohes est albus monachus. ponēdo q̄ ioh
 ānes sit monachus in religione in qua ponit albas vestes: vt in religione carmelit
 zar non sequit. ergo iohes est albus. ⁊ iohānes est monachus. iohes em pōt esse niger in
 colore corporis. ⁊ esse albus monachus ratione habir⁹.

¶ Vigesima quarta regula. Nomina ⁊ verba transposita idem fecant id est. nomina
 p̄pter solam transpositionē eoz. similiter verba p̄pter eoz solaz transpositionē nō mu
 tat eoz scationē: vt sicut bene dicit. homo est animalis sic bene dicit. animal est homo.
 ⁊ sicut vna est vera. sic ⁊ alia. Ratio regule est ista. quia transpositio nominū ⁊ verbo
 rū est accidentalis. scatio autē dictionū est essentialis. modo accidentale non aufert
 essentialē. intelligit hūc regula. ceteris paribus. vt manente eadē sup̄pōne terminoz. ū.
 ampliatione. restrictione. ⁊ ceteris p̄prietatibus terminoz. ⁊ ergo non sequit. homo ē
 mortuus. igit mortuus est. quia in prima iste terminus homo ampliat ratione huius
 participij p̄prietati temporis pro illo qui est vel fuit homo. est mortuus.

¶ Vigesima quinta regula. Arguendo a sinonimo ad sinonimum est p̄na bona. vñ
 bene sequit. Cicero currit. ergo Tullius currit. tenz p̄na. quia Marcus tullius cice
 ro sunt tria synonyma. Termini em synonymi sūt qui fecant idē adequate. p̄pōnes autē
 synonyme sūt p̄pōes constitute ex terminis synonymis. Sequit corollarie q̄ homo ⁊

risibile non sunt termini synonymi. qz licet fiant idem. nō tñ eodē mō. qz hō significat absolute hominē. s; risibile facit hominē cōnotando ei inesse aptitudinē ad ridendū.

Sequitur corollarie qd hō z animal nō sunt termini synonymi. qz licet fiant idem: qz iohs est hō z animal. tñ nō fiant idē ad eade. qz animal facit latius q̄ homo.

¶ Trigesima sexta regula. Arguendo a diffinitione ad diffinitum. vel a descriptione ad descriptū: vel a nominis interpretatione cōvertibili ad interpretatum. p̄na bene valet. Exemplū primi. vt bene sequit. iohs est animal rationale. ergo iohs est homo. Exemplū scđi. vt bene sequit. animal ap̄ū natum ad ridendū currit. ergo hō currit. Exemplū tertij. Amator sapientie diligit sapientiā. igit philosoph⁹ diligit sapientiā. Philosophus em̄ interpretatur quasi amator sapientie. Dicit em̄ ph̄s a philos grece: quod est amor latine. z sophos sapientia. quasi amator sapientie.

¶ Trigesima septima regula. Arguendo a parte in modo ad totū in mō affirmatiue z sine distributione. p̄na bene valet. vt bene sequit. alb⁹ hō currit. igit hō currit. Ratio qz sic arguit ab inferiori ad superius affirmatiue z sine distributione. vnde pars in mō est termin⁹ cōmunis sumpt⁹ sine determinatione accidentali. vt alb⁹ hō. S; totū in mō est termin⁹ cōmunis sumpt⁹ sine distributione accidentali. vt homo.

¶ Trigesima octaua regula. Arguendo a toto in mō ad partē in mō distributiue siue affirmatiue siue negatiue. p̄na bene valet. Exemplum vbi negatiue z distributiue. vt nullus hō currit. igit nullus alb⁹ hō currit. Exemplū vbi distributiue affirmatiue. vt om̄is homo currit. igit om̄is homo alb⁹ currit. Ratio regule. quia tunc arguit a superiori ad inferius distributiue. que p̄na bene valet.

¶ Trigesima nona regula. A toto copulato ad partē copulat. nō valet p̄na formaliter vt iohs z petrus habet quatuor pedes: igit. iohs habet quatuor pedes. Similit̄ nō sequit. materia z forma sūt hō. igit materia est hō. aliqui valz materialiter. vt hō bene sequit. iohs z petrus sūt homines. ergo iohs est hō. tūc ergo valet. qñ verbū substantiuū sequit post coniunctionē z alterz exemplū. vt hic. iohs z petrus sūt nequam. ergo iohs est nequam.

¶ Trigesima regula. Arguendo a toto disiuncto ad partē disiuncti: p̄na nō valet. vt non sequit. hō vel asinus est rationalis. ergo asinus est rationalis. Similiter non sequitur. hō vel asin⁹ currit. igit hō currit. posito qd asinus currat: Ratio. qz tunc arguit vtriusualiter a superiori ad inferius sine distributione.

¶ Trigesima prima regula. Arguendo a parte disiuncti affirmatiue ad totū disiunctū p̄na bene valet. vt hō est rationalis. igit hō vel asinus est rationalis. Similiter homo currit. igit hō vel asinus currit. Ratio qz tūc virtualiter arguit ab inferiori ad superius affirmatiue z sine distributione. que p̄na bene valet.

¶ Trigesima secūda regula. Arguendo a toto in q̄ritate ad partē in quantitate: cōsequētia bene valet. vt bene sequit. hō est omne animal. ergo hō est animal. vnde totū in quantitate est termin⁹ cōmunis sumpt⁹ cū signo vli siue affirmatiuo siue negatiuo de affirmatiuo. vt om̄is hō. de negatiuo vt nullus hō. s; pars in quantitate est termin⁹ sumpt⁹ sine signo vniuersali affirmatiuo vel negatiuo. vt animal homo.

¶ Trigesima quarta regula. Arguendo ab est tertio adiacente ad est scđm adiacens in terminis supponentib;. p̄na bene valet. vt bene sequit hō est animal. igitur hō est. Et de ista regula dictū est ante Dico notanter in terminis supponentib;. quia in terminis non supponentib; vel fictis. non valet. vt non sequit. chimera est chimera. ergo chimera est. Ille em̄ terminus chimera non supponit. ergo est termin⁹ fictus z nō potest verificari pro aliquo. Similiter nō sequit. vacuū est locus non repletus corpore. vt dicitur. iii. phicoz. ergo vacuū est.

¶ Trigesima quinta regula. Ab est scđo adiacente ad est tertiu adiacens. p̄na valet negatiue. vt bene sequit. socrates nō est. ergo socrates non est homo.

De Consequentijs

¶ Trigesima sexta regula. Arguendo ab eodem ad idem. est p̄na bona. nō quidem p̄batiua sed illatiua. idem enī infert seipm: sed idēz non pbat seipm. vt bene sequit bō currit. ergo homo currit. Ratio aut̄ quare idem non pbat seipm. qz. omnis probatio debet fieri per notius. idem aut̄ non est notius seipō

¶ Trigesima septima regula. Arguendo a posse ad posse. est p̄na bona. vt bene sequitur. iohs est homo. igit iohs potest esse bō. 7 intelligit regula sine distributione. qz cū distributione nō valz. vt non sequitur. omne currens est asinus. ergo omne currens pōt esse asinus. Per esse intelligit in pposito ppositio cathegorica que fcat rez esse Per posse esse intelligitur in pposito ppositio cathegorica que fcat rem posse esse

¶ Trigesima octaua regula. Arguendo a posse ad esse disiunctiue 7 affirmatiue. cō sequēna pene valer. vt bene sequit. socrates potest esse omnis bō. 7 socrates est. igit socrates est omnis homo.

¶ Trigesimanona regula. Causa in actu infert effectū in actu. 7 econuerso. Dicitur enī scdo pbicoz. causa in actu 7 effectus sunt simul. vt bene sequit. domificans est. ergo domus sit. 7 econuerso domus sit. igitur domificans est.

¶ Quadragesima regula 7 vltima. In omnibz regulis precedentibz hoc gerundiu arguendo pro se positū sine adiunctione verbi vel participij ponit absolute 7 facit ppositiōne p̄poteticā resoluibilez per si per quia vel per dū. 7 sic ista. arguendo ab inferiori ad superi⁹ affirmatiue. est bona p̄na. valz tantū. si arguit. dū arguit. quia arguit ab inferiori ad superius affirmatiue est p̄na bona. Est enim regula generalis in logicagerundia in do terminata per se posita sine verbo adiectiuo vel participio ponitur in designatione p̄ne. 7 faciunt p̄poteticā causale conditionalem aut temporalem scdm diuersam resolutionē.

¶ Finit exercitiū super omnes tractatus paruoz logicaliū Per
tri hispani. Magistri Johānis Glogouiciensis alme flozē
assimeqz vniuersitas studiū Cracouiensis maio
ris Collegij arnstaꝝ collegiatuꝝ ad san
ctū Florianū Canonici Impressus
Argentne p Joānē knob
louch. Anno dñi. 15.
D. xvi. die 10
mēsis. x.
1547.
cā.

*Deposuit
in
bibliotheca
1547
Collectio
1547*





De initio tractatus obligatoriorum

Queritur primo. quare iste tractatus et sequentes sequuntur preedentes. Dicendum quod ideo. quod preedentes tractatus subordinantur veteri logice. cum in eis determinatur de proprietatibus terminorum qui termini sunt partes argumentationis: sed tres ultimi subordinantur noue logice. quod hic determinatur de quibusdam argumentationibus vel de his que statim in argumentationem ordinantur. Simplex autem est ante coposum. ideo patet ratio ordinis. Sed ratio ordinis istorum tractatuum inter se est: quod semper isti sequuntur que magis accedunt ad nouam logicam. et isti preecedunt que habent ordinem et conuenientiam cum veteri logice. Et sic tractatus obligatoriorum est primus. quod obligatio fit in una propositione in: dummodo est admissa aut negata. sed in finis obligationis nunquam fit nisi in argumentatione. quia aliquis intendit per obligationem aliqua possibilia concessa: ducere ad aliquod impossibile. quod non fit nisi in argumentatione. Sed insolubilitas non est nisi in duabus propositionibus. quarum una implicite continet in alia: licet non secundum actum explicitem: sicut in ista propositione. Omnis propositio est negatiua: implicite includitur in sua contradictoria. si aliqua propositio non est negatiua. quia ipsa est affirmatiua. Sed in primis semper requiruntur due propositiones explicite. et ideo ibi est maior accessus ad nouam logicam. ut dicens. homo currit. ergo animal currit. Primo ergo loco ponitur tractatus obligatoriorum in cuius exordio tangitur duo principia. ex quibus tractatus obligatoriorum et insolubilitas eliciuntur. et quia principium tractatus insolubilitatis postea tangitur: ideo hic solum considerandum est quod sit principium istius tractatus. Pro quo notandum quod principium ex quo iste tractatus obligatoriorum elicitur. sumitur ex nono metaphisice. et primo philosophie. ubi dicit Aristoteles. quod possibili posito inesse. nullum sequitur inconueniens vel impossibile. et ideo tota scientia ista in illo principio fundatur. quod scientia obligatoriorum in hoc consistit quod aliquis concedat multa possibilia secundum conditionem obligationis et illa sic defendat ne cogatur ex istis concedere aliquod impossibile: licet aliquando et sepe cogatur concedere aliquod falsum.

Queritur primo. quid sit subiectum tractatus libri obligatoriorum. Dicendum quod propositio obligatoria est propositio ad cuius affirmationem vel negationem facia est obligatio: quia de illa propositione hic principaliter determinatur. et passio principalis. scilicet obligatio demonstratur sibi inesse per propria principia. igitur Et tamen iste tractatus intulatur tractatus obligationum siue de obligatione. quia scientie consueverunt denominari ab illo quod est nobis non? in illa scientia: et hoc communitur est passio: quia nos imponimus rebus nomina secundum que res cognoscimus. licet tamen multa alia in scientia. scilicet principia et subiectum sunt notiora quo ad naturam.

Arguitur. Obligatio spectat ad iustitias. ergo non ad logicum. Dicendum quod duplex est obligatio: Quedam est realis. que est iuris vinculum quo quis ex necessitate stringitur alicui soluende rei secundum nostre ciuitatis iura. et causatur ex contractu quodam qui est inter ementem et vendentem. vel enaz secundum similitudinem: et sic spectat ad iustitias: Alio modo accipitur similitudinarie. puta accipitur secundum similitudinem realis obligationis: siue ciuilis. Et sic accipitur hic. quia sicut in reali obligatione aliquis obligatur ex eo alteri quod aliquid ab eo recipit: sic etiam respondens quando recipit proptionem secundum aliquem statum ab opponente: tunc statim est obligatus ad respondendum sibi secundum exigentiam talis propositionis admissa.

Queritur quis sit finis istius tractatus. Dicendum quod eius duplex est finis. Unus principalis. que est ut aliquis per notitiam eorum que hic dicuntur euitet deceptionem et inconueniens scilicet concessionem contradictoriarum propositionum. Alius est minor

De Obligationibus

principalis qui est ducere respondentē ad contradictoria. Et dicitur minus principalis, quia scientia potius respicit scientiā cum sit perfectio eius, quā respiciat illum ad quem scientia dirigit.

Inclius philosophorum princeps Aristoteles secundo ethico. atque inquit et vtriusque sunt circa difficultates. Tangit autem signanter duo sub breuiloquio que sua consueverunt difficultate non uicios dire illaqueare. primum ponit primo philosophorum. et nono metaphisice. videlicet. possibili posito inesse nullū sequit impossibile. Secundum habet quarto metaphisice de quodā speciali ac quasi monstruoso genere prouidens. que sua scatione intermūt seipsas. quod ex ira esse sicut directā scatione representat quādā reflexione se falsificant. quā propter patet. na auctoris sollicitudo sub duobus opusculis. scilicet tractatu obligationū et tractatu insolubiliū artem perstringit. quia imbuti nouitij respondēdo et opponēdo se valeant a laqueis erueret. et alios imperitos tenaciter irritare. Itaque ad prefatā opuscula manū mittēs tractatū de obligatorijs primo aggrediendo. quorundā terminorum. restat descriptiones promittere. Secundo nonnullas regulas necessarias apponere. deinde tertio paucorum exemplorum practicā gratia plenioris declarationis finaliter subiungere. Quantum ad primum ponit descriptio obligationis. que ab aliquibus datur talis. Obligatio est prefixio alii cuius enunciabilis ad sustinendū finem aliquem statum. videlicet affirmatiue. negatiue vel dubitatiue. potest etiam aliter describi. Obligatio est prefixio alicuius enunciabilis possibilis ad sustinendū. ne sequatur impossibile. que descriptio consonat prouideri. Aristoteles primo priorum que est quod concessio vel admissio possibili nullū sequit impossibile. quāuis descendēdo finem triplicem statū solet hoc cūenire. Et notandū quod sicut non est prefixio perfecta nisi respondentis cōcessiue interueniat. ita prae obligatio non est nisi respondens quod sibi prefixiatur admitat. Si enim opponēs dicat. pono tibi istū. omnis homo est romē. non est facta obligatio. donec dicat respondens. admitto. quo facto est quasi inter opponentē et respondentē quedā litis cōtestatio. et illa est pars obligationis ad quam sustinendam infra tempus obligationis ipse respondens sua admissione restringitur. Hic est tractatus obligatoriorum in cuius exordio tāgit principia ex quibus tractatū obligatoriorum et insolubiliū trahunt. dicens ut patet in littera. Deinde aggreditur tractatū obligatoriorum quē subiungit in tres partes. In prima ponit descriptiones aliquorum terminorum in hac arte necessariorum. in secunda ponit quasdam regulas quibus intellectus in hac arte regulatur. In tertia subiungit quorundā exemplorum practicā gratia plenioris declarationis. Quantum ad primum ponit duas diffinitiones. quarum prima est generalis. et secunda specialis. Prima est. Obligatio est prefixio alicuius enunciabilis ad sustinendū finem aliquē statū. scilicet affirmatiui negatiui. vel dubitatiui. Secunda diffinitio est. Obligatio est prefixio alicuius enunciabilis possibilis ut sustineatur. ne sequatur. aliqd impossibile. Et ista secunda diffinitio arriuerit dicitur aristoteles. ex quo iste tractatus sumit.

Queritur quare hic diffinit obligatio. Dicendum quod ideo. quia est passio principalis in isto tractatu cōsiderata. sicut supponit in libro suppositionū. sicut ergo in libro suppositionū diffinit suppositio. et etiā illa que ad suppositionem ordinant ibi traduntur. sic etiā determinat hic de obligatione. et de his que ad ipsam ordinantur.

Arguitur Prefixio est actio. sed obligatio non est actio. ergo obligatio non est prefixio. Dicendum negando primum. et ratio est. quia ex puris partibus latibus nihil sequitur. Et sic illud argumentū peccat in forma. Sed quādo sic arguit in hoc ardo. omnia prefixio est actio. obligatio non est actio. ergo non est prefixio. Dicendum quod prefixio capitur tripliciter. Uno modo actiue. alio modo passiue. et tertio modo neutraliter. est ergo dicendū quod prefixio potest hic capi actiue. et tunc ista est definitio. causalis et non idēpatica. quia sensus est quod obligatio causatur ex hoc quod aliquis respondēs prefixit. id est firmat se in aliquo enunciabili finem sustinendo. quia quandoquē respondens accipit vnam partem finem aliquē statū ab opponente. tunc est obligatus. quia tunc obliga-

tio est perfecta. vt si diceret. pono tibi istā. omnis homo est rome. adhuc non est obligatio facta. sed quādo respondēs dicit admitto tunc est obligatus ⁊ facta est quedā litis contestatio inter opponētē ⁊ respondentē qz tunc opponens firmitatē est p̄git se in isto enūciabili. omnis homo est rome ad sustinendum hoc affirmatiue. Si vero capiat tertio modo. tunc illa diffinitio est formalis

Arguitur Aliquis quādoqz obligatur per aliquā orationē que nō est enūciatio. sic per orationē imperfectā vel per orationē que nō fit per verbū presentis temporis. ergo male dicit in illis diffinitionibz enūciabilis: An̄s probat. dicendo peto te cōcedere primū tibi a me pponendū. tibi totū sequens signū peto dicit obligatorium ⁊ tamē non est enūciabile. Dicendū qz enūciabile accipit dupliciter. vno modo p̄prie pro oratione cōposita ex nomine recto ⁊ finito. ⁊ p̄p̄o recto ⁊ finito. Alio modo accipitur enūciabile cōmuniter: prout idem est qd̄ quocūqz modo p̄p̄feribile. ⁊ sic accipit hic: quia aliquis p̄t obligari per aliqd̄ complexū qualitercūqz si significat veritatē vel falsitatē. Arguitur vnius rei est tantū vna bona diffinitio ergo male hic ponuntur due diffinitiones obligatiōis. Dicendū qz duplex est diffinitio scz quiditatiua ⁊ essentialis. qz scz explicat naturā vel essentialit̄ diffinitur: talis vnius diffinitibilis est tantū vna diffinitio saltē cōpleta. Et ratio est. quia illa diffinitio dicit cōpletā essentiam rei: sed vna res habet tm̄ vnā essentia. Alia est diffinitio descriptiua. que datur per p̄p̄ietatē rei: talis p̄t multiplicari de vno diffinitibilis. quia vnū diffinitibile potest habere multas p̄p̄ietates. ⁊ isto modo diffinitiones obligatiōis multiplicant. qz prima diffinitio datur d̄ obligatiōe in cōmuni. que est cuiuscūqz enūciabilis. Et sc̄da datur de obligatiōe in speciali. fm̄ qz respicit principū obligatiōis. qd̄ ponitur primo p̄p̄o. ⁊ nono methaphisice. scz possibili posito inesse nullū sequit̄ impossibile. quia in illa diffinitioe dicit enūciabilis: possibilis Vel dicendū qz vni⁹ rei est tantū vna definitio. in vno genere cause. tamē in diuersis generibz causarum: vnius possunt esse plures diffinitiones. sic est hic.

Queritur quid sit status. Dicendū qz est finalis modus respōdendi ad aliquā p̄positionē: ad quā aliquis sua admissione se restringit. Et est triplex. quia est triplex modus respondendi. scz affirmatiuus. negatiuus ⁊ dubitatus. Affirmatiuus est. quando respondēs figit ⁊ firmat se in aliqua p̄positione quā admittit vel concedit. Negatiuus est quādo respondens dubitat.

Arguitur Est alius status vel modus respōdendi. scz distinctiu⁹. ergo ista definitio est insufficient. Dicendū qz ille status cōprehendit sub statu affirmatiuo ⁊ negatiuo. Rō est. qui distinguit partē negat̄ ⁊ partē affirmat̄. Et ideo qz tū ad affirmatiōē cōprehendit sub statu affirmatiuo. ⁊ quantū ad negatiōē cōprehendit sub statu negatiuo. sicut si aliquis poneret illā. omnis canis est latrabilis. tunc respondens distinguit illā p̄p̄onē. ⁊ fm̄ vnā partē sustinet eaz. scz fm̄ statū affirmatiuū. sed fm̄ aliam. negat eā. scz sc̄dm̄ statū negatiuū. Vel dicendū qz status distinctiu⁹. hic nō est stat⁹. qz stat⁹ hic est finalis respōsio. s̄z qz distinguit nō finalit̄ respōdet

Queritur Vtrū status pertineat ad respondentē. vel opponētē. Dicendū qz ad respondentē. qz ille ponit se in termino sc̄dm̄ aliquā p̄positionē. Et tamen considerandū qz ista stat⁹ ex parte respondentis correspōdet aliqua quæstioni ex parte p̄ponētis que habet p̄portionē ad istos status ex parte respondentis. qz sunt p̄pono: pono impono: quibz ex parte respondentis correspōdent cōcedo: admitto: nego: depono: dubito: ⁊ illa respōsiua ex parte respōdentis correspōdent illis tribz statibz. qz hoc signum pono correspōdet statui affirmatiuo. ⁊ hoc signū depono correspōdet statui negatiuo ⁊ hoc signū dubito correspōdet statui dubitatiuo. Ratio huius est. qz omnis p̄positio bene posita est admittēda siue concedenda. ⁊ omis p̄positio non bene posita est neganda. Omnis autē p̄positio dubie posita est dubianda. Et fm̄ hoc aliquæ p̄ponēs sunt

De Obligationibus

ponibiles. & alique deponibiles aliq̄ vero dubie ponibiles. Propōnes ponibiles sūt ille que sūt necessarie vel possibiles. Deponibiles sūt ppōnes impossibiles: & ppositi ones ppositae in illo sensu in quo sūt false. Propōnes dubie ponibiles sūt ppōnes possibiles sine contingētes. ¶ Sequit̄ corollarie q̄ ppōnes contingentes sine ponibiles sūt ponibiles & dubie ponibiles. necessarie autem sūt tantū ponibiles. Impossibiles vero sūt soluz deponibiles. Et ideo qui aliquā ppōnem ponibilem deponit: vel deponibilem ponit. vel dubie ponibilem deponit: ille est redargutus a respondente. q̄ multe ppōnes pponunt & non tenentur posite: si respondens sū exigentia talis positionis v̄ depositionis velu respondere. vt si aliquis poneret istā ppōnem. hō est asin⁹. respondens non habet sibi respondere sū positionez: sed debet dicere q̄ sit deponenda: & si deponit: tenetur sibi tunc respondere.

¶ Querit̄. quorū sūt spēs obligationis. Dicendū q̄ tres. scz positio qua v̄tur responsdens in statu affirmatiuo. depositio qua v̄tur in statu negatiuo: & dubie positio qua v̄tur in statu dubio. Et dicunt spēs obligationis. q̄ mod⁹ obligandi variat penes illas. semp̄ em̄ tenetur aliquis aliter respondere: si bene istis spēs v̄at. scz affirmatiue. negatiue & dubitative. Et ē rō diuisionis: q̄ iste spēs sumunt penes status. sed ē triplex status. vt patuit. ergo sūt tres spēs obligationis.

Arguitur ¶ Uidet̄ q̄ adhuc sit aliqua alia spēs obligationis. v̄z impositio. ergo illa diuisio ē insufficiens. Dicendū q̄ illa cōprehēdit sub positione aut alijs. q̄ p impositionē q̄s sp̄ aliqd̄ ponit: aliqd̄ deponit: aut dubie ponit: sicut si dicat q̄ a imponat ad faciendū q̄ hō currit. tūc a ponit ad faciendū tūc sicut hō currit.

Obligatū est ppō que est pars obligatiōis sequēs immediate signū obligationis. dū mō tū sit admissa. Exemplū. dicat opponēs pono tibi istā. omnis hō est rome. tūc hec omnis hō est rome ē obligatū q̄ sequit̄ ly pono tibi istā: qd̄ vocat̄ signū obligationis. vel si dicat. peto te cōcedere primū tibi a me pponendū: tūc hoc cōplexū. concedere primū pponendū. sequit̄ signū obligationis scz peto: & ideo vocat̄ obligatū. Sunt aut̄ signa obligatiōis. pono. ponat. peto. & similia. v̄t enā cor̄ opposita vt depono &c.

¶ Hic definit̄ ppositionē obligatiā siue obligatū. & ponit duas diffinitiones. Prima est. obligatū ē illa pars obligationis ad quā sustinenda: infra tempus obligationis respondens se sua admissione restringit: que diffinitio patuit in textu immediate pcedenti. Exemplū patet de ista ppositione. omnia hō est rome. Secūda diffinitio est obligatū est ppōitio q̄ est pars obligatiōis sequētis immediate signū obligatiōis: dū mō sit admissa: vt cū dī pono tibi istam. omnia hō currit. tūc hec. omnia hō currit. est obligatū formaliter: dū mō sit admissa. q̄ sequit̄ obligationis signū.

¶ Querit̄. quō differūt iste diffinitiones. Dicendū q̄ sic differūt. q̄ prima diffinitio sumit p cōparationē obligatū ad respondētē. q̄ dī q̄ respondēs restringit se sua admissione ad defendendū obligatū. Sed scda diffinitio respicit opponētē vel obligantē: quia ille per signū obligationis pponit obligatū. Et ideo dī in diffinitione. obligatū est ppōitio sequēs signū obligationis. & hoc spectat ad opponētē.

Arguitur Obligatū est illud qd̄ obligat vel obligabat: sed respondēs est illud qd̄ obligat: ergo respondēs est obligatū & non ppōitio. Dicendū q̄ obligatū capiat̄ dupliciter. Vno mō participialiter & in sua p̄pria sc̄atione. & tunc respondēs dī obligatū. q̄ sic obligatū dicit̄ illud qd̄ obligat. Alio mō cap̄t nomina liter & impropie. put̄ enā extendit ad illud qd̄ sit obligatio. & sic capitur hic. quia prima ppositio pposita semp̄ est mediū obligandi ad sustinendū aliquid.

Arguitur Si diffinitio esset bona. sequer̄ q̄ qd̄libet cōplexū obligationis v̄o caretur obligatū. Sequela pbat̄. quia ipse respondens restringitur

ad omnē ppositionē q̄ ponit sibi post admissiōē. Dicendū q̄ multū refert in obligatiōibz dicere de aliqua. ppōne ad quā sustinendā ipse respondens sua admissiōe se restringit ex sua responsiōe. Iuxta qd sciendū q̄ responsiō fit ad quālibet ppōnez q̄ pponit tempore obligatiōis. qz ad quālibet ppōnem ppositam respōdens habet respondere. sed solū prima ppositiō pposita est admittenda. neganda aut dubitanda. 7 ideo restringi se sua admissiōe de prima ppōne pposita. vt si opponens pponeret istā: omnis homo est rome. tunc respondens habet respondere ad illā p admissiōē. dicendū ergo admitto: si tunc ex alia vel scdo loco eandē pponat: non debet amplius respondere p admissiōē s3 per cōcessiōē. debet em̄ respondere ego cōcedo: 7 ideo solū prima ppositiō pposita dicit obligatum.

¶ Arguit. Ista diffinitio nō cōuenit omni obligato. ergo non est bona. Ans pbat. qz aliqñ respōdes obligat se ad respondendū p ppōne quā nō admittit: s3 dubitat. Dicendū q̄ aliq̄ duo modi pprehēdunt sub admissiōe. Rō ē. qz negatio includit sub affirmatiōe: 7 ergo nō admissiō intelligit sub admissiōe. Et similiter om̄s ppō q̄ bñ dubitat pōt admitti: qz ppositiō dubitata est cōtingens 7 possibilis: q̄ ista arte etiā admittentia esset si sub hoc signo pono ponere. Vel d3 q̄ ip̄e hic ponit istam diffiniōem obligati fm̄ primā speciez obligatiōis. scilicet ppositiōē

¶ Tertia descriptio est. Temp⁹ obligatiōis est illud temp⁹ qd sequit admissiōez respondens: quousqz opponēs dicat. cesset temp⁹ obligatiōis. vel obligaret respondētē modo contrario primarie obligatiōis.

¶ Hic ponit tertiā descriptiōē. s. temporis obligatiōis. dicens. Temp⁹ obligatiōis ē illud temp⁹ qd imēdiate sequit admissiōē respōdentis: quousqz opponēs dicat cesset temp⁹ obligatiōis. vt qñ opponēs obligat respōdentē contrario mō pmarie respōsiōis siue obligatiōis. vt si peti pcedere pirariā vt p̄dictoria. p̄pōis p̄us p eū bñ admisse. Cui⁹ ē exemplū. respōdes pcessu illā. om̄is hō ē rome. 7 opponens ducit ridentē ad pcedēdū illā aliq̄s hō nō est rome tūc cessat priozis obligatiōis tempus.

¶ Querit. Ad qd valz diffinitio temporis obligatiōis. Dicendū ad hoc q̄ respōdes nullo mō pōt infra idē temp⁹ obligatiōis pcedere duo p̄dictoria. implicite vt ex plicite. qz tūc esset duct⁹ ad metā redargutiōis. qz om̄es respōsiōes ei⁹ debēt reputari ac si essent facte p eadē mēsurā t̄pis. mō nō pōt aliquis fm̄ idē temp⁹ pcedere duo p̄dictoria. Cessat aut temp⁹ obligatiōis tripltr. Uno mō ex parte opponētis. Alio mō ex parte respondētis. qz qñcūqz respondens vel opponēs dicat: cesset tempus obligatiōis: tūc cessabit. Tercio mō cōtingit enā ex parte opponētis qñ obligat respōdentē ad cōtrariū vel cōtradictoriū modū priozis obligatiōis: tūc em̄ ē admittenda illa ppō dūmodo fuerit possibilis: quousqz prius fuerit negata. Et ideo est iudiciū ac si opponens vel respōdes diceret: cesset tēp⁹ obligatiōis. vt qñ pponit ista. om̄is hō ē rome: ip̄a ē admittēda. si ponat tūc ista. aliq̄s hō ē colonie. ip̄a est negāda s3 si postea pponat ista. aliq̄s hō nō ē rome. ip̄a ē admittēda: qz qñcūqz pponitur cōtradictoria ppositiōis prius posita 7 admittēda: tūc est admittēda: 7 hoc intelligitur quādo pponitur p̄cise sub eisdem terminis.

¶ Arguit. Nullū est temp⁹ obligatiōis. ergo nō debz hic diffiniri. Ans pbat. qz pos itea d3 in vna regula. q̄ om̄es respōsiōes facte a respōdente dñt reputari ac si essent facte p eadē mēsurā t̄pis. siue in eodē instāti t̄pis: s3 instās t̄pis nō ē tēp⁹. ¶ Dicendūz quousqz r̄nsiōes facte ab isto respōdēte tpe obligatiōis dñt reputari ac si essent facte p eodē instāti t̄pis: nō tñ fūit fm̄ idē instās tēporis. Vñ m̄lta sūt q̄ fūit in tēpore diuisibili q̄ n̄ referri pūt ad vnū tps vt instās idiuisibilis. sic manifestū ē qñ aliq̄s p̄fert duo cōtradictoria: illa p̄batio fit in tempore diuisibili: sed tñ illa referunt ad idē tempus idiuisibile. qz alias nō fieret p̄dictio in ppositiōibz illis.

De Obligationibus

Arguitur Nihil habem⁹ de tempore nisi nūc: quarto p^o bicoz. s^z nūc nō est tem-
pus. ergo non est aliq^d tempus obligationis. Dicendū q^d quis nihil
habem⁹ de tempore: s^m a cū: nisi nūc. in bene s^m successione. q^z sic habemus p^oteriti
tū & futurum:

Quarta descriptio: Pertinēs alicui⁹ p^onis est qd ad ipam sequit^r v^l eadē repugnat^r verbi gratia: si sic hoc admissa. socrates fedet. tunc pertinens ad illā est. socrates non currit. qz sequit^r ad eā. Similiter ista: socrates stat. vel socrates non fedet. qz ei repugnat. Est igit duplex. scz pertinēs sequens ⁊ repugnās. ⁊ qz istud vltimū repugnat p^opositum qd sequit^r. nomen pertinens ad ipm expenditur. Quāvis igitur multiplex subdiuisio perueniētū pōt assignari. tamē in hac arte deseruit solūmodo pertinens: qd dicit^r sequēs ex obligato t^m. aut ex obligat^r. bene cōcesso vel ex bene concessis. v^l ex opposito bene negati aut bene negatoz. Exempli gratia: si dicat^r pono tibi istam: omnis hō est rome: t^m respōdens admittere. tunc hec. tu es obligatus est pūis respectu actus respōdentis. qz sequit^r predictū actū. Et eodē modo hec. aliquid est tibi p^opositū: est illo mō pūis. qz sequit^r actū opponētis. sz talia pūia sūt huic arti impūientia. sz hec pūis tu es Rome: vel nō es hō. ⁊ similes: dicunt^r scdm hanc artē pūis pūies. qd parz in pcessu syllogistico: sic arguendo. omnis hō est rome. tu non es rome. ergo tu non es hō. vel sic. omnis hō est rome. tu es hō. ergo tu es rome.

¶ Sic ponit diffinitionē ptinēz. dicens q' ptinēs est qd ad aliquā p'pōnēz sequit' v' eidē repugnat. Et dicit in ptinens sequēs ⁊ repugnans. v' sit ista p'pō. omnis hō ē colonie. admittit tunc pertinens sequēs ē. aliquis hō est colonie. s'z ptinens repugnās est. aliquis hō est rome. etiā aliqua p'pō ē impertinēs. v' baculus stat in angulo. vnde pertinēs sequēs ē qd sequitur ad aliquā p'pōnem. S'z ptinēs repugnās est qd eidē repugnat. v' istud ē ptinens sequens. socrates currit. ad istāz p'pōnem. omnis hō currit. sed pertinens repugnans huic p'pōni ē. socrates non currit. Et p'pō impertinens ē que siue concedatur siue negat' nihil mutatur de veritate p'pōnis p'ius concessi. Ex isto patet q' aliqua p'pō habet se tripliciter ad primāz p'pōitam v'z pertinentē. im pertinentē ⁊ repugnantē. v' patuit in exemplis.

¶ Queritur utrū si ponatur ista. omnis hō ē rome. ⁊ admittat. ⁊ tunc ponatur ista. tu non es obligatus. utrū ista ppō. tu non es obligatus si pūncus repugnās vel non. Dicendū q̄ non est pertinens. repugnās absolute ad illam. ppōnem. omnis homo ē Rome. ⁊ cetera. itē pūncus repugnās: q̄rū ad actū eius. vel dicendū q̄ dupliciter dī citur aliqua Utō pūncus. vno modo. q̄rū pūncus ad ppōnem p̄i^o posuī. q̄rū scz ad eam sequitur vel eidē repugnat. ⁊ sic ista non est pertinens: Alio modo dicit al: q̄na ppō pūncus q̄rūz ad actū faciū a respondente ⁊ sic etiā ist ē pūncus. q̄rū per admissionem ipse respondens obligat ē ⁊ ad talē actū sequit̄ esse obligatū v^t nō obligatū:

Arguitur Dicendo aliquid esse pertinens repugnans est oppositum in adiecto. Assum-
ptum probatur. quia determinatio additur determinabili cum tamen repugnat. Di-
cendum quod quantum hoc quod repugnatur alteri non pertineat ad ipsum tantum. sed principalem
pertinentiam. que est quo ad sequela sui. et alio pertinet ad ipsum secundum principalem
pertinentiam. que est quo ad elementa sui partes sunt compositionis. unde cum pertinetur dicitur
dicitur in pertinens et repugnans est divisio analogi in sua analogata quia prius dicitur per-
tinens de pertinente sequente. Et est ratio illius divisionis quia aliquid dicitur pertinens
ad aliquod quod habet aliquem respectum ad aliud secundum veritatem et falsitatem. Sed hoc contri-
nari dupliciter. Uno modo. quia respicit propositionem. et est in ipsa aliquammodo inclusus: et sic est per-
tinens sequens. Alio modo respicit propositionem oppositam per quandam oppositionem expli-
citam vel implicitam. et sic est pertinens repugnans.

¶ Arguit. Quidqd repugnat alicui pponi non est pertinens ad eam. ergo nullū est

ptinens repugnans. Dicendū q̄ quāvis ptinens repugnans non pertinet ad aliquā
ppōnez sicut ptinens sequēs per modū sequele. tñ ptinet ad eā sicut ptinēs repugnās
per modū oppositionis. Et ideo dictū est q̄ illa sit diuisio analogi in sua analogata:
in qua diuisione primū mēbrū est principali⁹. ⁊ quia non oportet posterius analogas
tñ participare nomen ⁊ rationem communis analogi. ergo etiam non requiritur q̄
pertinens repugnans sit.

¶ Deinde sequuntur regule. Prima est. possibili posito in esse nullū sequit impossibile.
insup simpliciter positiū est admittendū generaliter. Prima pars regule p̄ arist.
in locis p̄nominatis: gratia cui⁹ aduertendū est q̄ solet assignari inter p̄positionem
de possibili. ⁊ inter ppōnē possibilē differētia. Nā ppō de possibili d̄: ppō modalis mo
dificata per illū modū possibile sine negatione ipm destruente. vt socratē possibile est
currere. si aut per negationē interimere⁹ tunc potius deberet dici de impossibili. vt al
bū nō possibile ē esse nigrū. id est impossibile. S̄z dicit ppō possibilis que sic se habet
q̄ qualitercūq; per eā fecit snia totali. p̄positionali. ita possibile est esse. sumendo ly es
se generaliter put aliquo p̄ferente aliquā ppōnem verā siue a firmatiuā siue negatiuā
dicimus ita esse. Ex isto inferri consuetū ē q̄ aliqua p̄positio est de possibili q̄ non est
possibilis. ⁊ contra. ¶ Ista enim est de possibili. omne hominē possibile est esse asinū
⁊ tñ est impossibile. ⁊ contra. ista enim omnis hō est alb⁹ ē possibilis. ⁊ tamē non est
de possibili. iura predictā distinctionē duplicat̄ expositio hui⁹ dicti quo dicit possibi
li posito inesse nullū sequit impossibile. videlicet vno mō sic. si detur p̄positio possibilis
⁊ ponatur inesse. id ē si concedat̄ ita esse de facto in re sicut ipa fecit: nullū sequit im
possibile. quāvis sequi possit falsum. Alio mō exponit sic. possibilis posito inesse. id est
data ppōne vera de possibili. ⁊ ponatur inesse. id ē si debite ponat̄ in vna de presenti
non sequit impossibile. Signanter dicit̄ vera. q̄ p̄positio falsa de possibili ē impossi
bilis. ⁊ ideo nō est inconueniens si illa que est sua d̄ inesse sit impossibilis. vt hominē
possibile est esse asinū. similiter nō frustra dicebatur. si debite ponat̄ inesse. quia si in
debite. tunc euenire potest impossibile.

¶ Hic consequenter ponit autor aliquas regulas de hac arte: Et primo vnā ex qua
dependet tota ars obligatoria. dicens q̄ possibili posito inesse nullū sequit impossi
bile. insup omne possibile simpliciter positiū generaliter est admittendū. Et p̄ma pars
istius regule dupliciter exponit. Vno mō put possibile dicit ppōnem possibilez. Alio
mō put dicit p̄positionē de possibili. Et p̄positio dicit̄ possibilis qñ fecit aliquid p̄ eaz
q̄ possibile est esse a parte rei: vel q̄ possibile ē esse sicut p̄positio fecit. vt omne ho
minē esse rome. Sed ppō de possibili dicit̄ que modificat hoc modo possibile. vt om
nē hominē esse albū est possibile. fm hoc ergo si possibile fecit. ppōnem possibile. tunc
est sensus. possibili in esse posito nullū sequit impossibile. id est si p̄positio possibilis po
natur esse vera simpliciter. vel si ponat̄ ita esse in re sicut fecit possibiliter per eā. tunc
nullū sequit impossibile. ⁊ ista expositio magis deseruit ad p̄positiū. quia ex ista ppōe
sicut patuit in p̄ncipio: accipiunt obligatoria. sed omnis obligatio fieri habz ex hoc
q̄ alicui aliquid p̄ponit: ⁊ si hoc esset possibile. tūc debet sustineri ac si ita esset: ⁊ debet
respondens ipm descendere ne ex illa admissione possibilis cogat̄ concedere aliqd
impossible. Sed si exponat̄ ista regula scdm q̄ possibile fecit p̄positionē de possibili.
tunc sensus est. si ppō de possibili ponat̄ inesse. id ē in vnā de simplici inherētia. dum
mō sit de possibili vera. tunc illa posita nullū sequit impossibile. sicut dicendo socratē
esse albū est possibile: si mutat̄ in vnā de simplici inherētia descendēdo. Socrates ē
alb⁹. tunc illa p̄t sustineri ⁊ descendē absq; hoc q̄ sequat̄ impossibile aliqd ex ipis.
¶ Arguit. Si ista regula esset vera sequeretur q̄ ista. hominē esse asinū est possibile. sic
deberet poni inesse. ergo hō est asinus. Dicendū fm textū q̄ nō est bene posita. quia
ip̄a est de pomibilibz ⁊ non ponibilibz. Sicut enim prius dictū est: illud solus ē ponibile

De Obligationibus

quod est necessarium vel impossibile. ista autem propositio est impossibilis: et ergo debet intelligi regula si propositio talis debite ponatur inesse.

¶ Unde quedam modificationes solent explicari quatenus debite fiat propositio inesse: Prima est quod si ponatur in propositio de possibili signum vel aut ipsum includens: nunc loco talis signi debent sumi eius singulares iuncti: et sufficit quod quilibet istarum diuersum potest esse vera. ut si dicatur in omnes partes proportionales linea potest esse diuisa. in infinitas partes linee potest diuidi ponitur sic inesse in has partes proportionales linea diuiditur: et in has linea diuiditur. et tunc si accipitur in omnes partes proportionales lineas esse diuisa. Secunda circumstantia modificationis est quod si illa de possibili predicatur sibi referatur ad maius subiectum vel fiat sensus diuisus: tunc ponendo illam in vna de presentibus debet sumi ipsum materiale vel sibi equiualeens. ut album possibile est esse nigrum. id est hoc subiectum est nigrum. socrates sine pedibus potest ambulare. id est qualitercumque per hoc proponitur scaturit sic possibile est esse. Tertia modificatio si ponatur aliqua determinatio que repugnat copule de presenti. tunc obmutari debet ponendo pronomen in vna de presentibus. ut socrates possibile est cras currere. nam hec est impropria socrates currit cras. Ex hac prima parte regule sequitur secunda pars. quod enim sine excessu pronome ex possibili non sequitur bene respondendo impossibile: restat ut concedatur omne possibile simpliciter admittendum. Quibuscumque non aliter videtur. super quo postea erit regressio magis exquisita.

¶ Hic consequenter ponit quasdam modificationes quibus propositio de possibili debet circumstantiari ut sit vera. et sunt tres. Prima est quod si ponatur in propositio de possibili signum vel aut ipsum includens: nunc loco talis signi debent sumi singulabilia eius in iunctis: et sufficit ut quilibet earum seorsum supra possit esse vera. ut si dicatur in omnes partes proportionales linea potest esse diuisa. vel in infinitas partes linea potest esse diuisa. ubi implicite ponitur signum vel. quia infinitum includit signum vniuersale. que sic ponunt inesse in has partes proportionales linea diuiditur. et in has partes proportionales: et similiter de secunda. vnde infra latius dicitur. Secunda modificatio quod si in illa de possibili predicatum dicitur referatur ad materiale subiectum. ut sit sensus diuisus: nunc ponendo illam in vnam de presentibus debet sumi ipsum materiale vel equiualeens sibi. que si album possibile est esse nigrum. que sic ponitur inesse. id est subiectum album est nigrum. Tertia modificatio est. si ponatur in propositio de possibili aliqua determinatio que repugnat copule de presenti: tunc talis determinatio debet obmutari: ponendo proponitur in vna de inesse. ut socrates possibile est cras currere. Nam hec est impropria. socrates currit cras. debet ergo sic poni in esse. socrates currit. Et similiter dicendum est hic. socrates cras comedere est possibile. que sic ponitur inesse. socrates comedit. quod illa determinatio cras repugnat verbo presenti temporis. quare est deponenda. Tunc ibi (Ex hac prima) Declarat secundam partem regule. scilicet quod possibile simpliciter possumus est generaliter admittendum. Et dicit quod sequitur ex prima. et capitur simpliciter ut in valet sicut sine addito. quia si possibile capiat cum aliquo impossibili copulatur saltem: nunc non est admittendum. cum tamen tota propositio sit impossibilis. ut dicendo. socrates currit et homo est asinus. quod autem sequatur ex prima manifestum est quod ex propositione possibilis nullum sequitur impossibile. ergo est admittenda.

¶ Queritur. quare ista propositio. linea potest diuidi in infinitum. non debet exponi per actum completum. ut sic dicatur. linea est diuisa in illas et in illas partes. Dicendum quod duplex est potentia. Quedam est que reducitur ad actum completum. ut quando ex homine in potentia fit homo in actu: et talis potentia potest exponi per actum completum. Alia est potentia que reducitur ad actum incompletum. sicut potentia diuisionis continui in infinitum. quia nunquam in infinitum linea est diuisa et talis potentia debet exponi per actum incompletum sicut ista propositio. linea potest diuidi in infinitum debet se exponi. linea diuiditur in infinitum: in qua proponitur diuiditur non dicitur completionem actualem: sed dicitur ipsum actum in fieri tantum. quod nunquam per actum

cōpletū: linea est diuisa in infinitū ⁊ tunc singularia debent capi in cōiuncte. sicut fuit de illa. in omnes partes pportionalis linea pōt esse diuisa. Sz ista. berta vel eua pōt esse parere quinq; filios debet poni inesse sicut illa in qua ponit signū vniuersale. Et rō est. qz sicut signū vlt facit terminū stare pro omnib; siue p multis. sic quinq; vlt qd liber aliud nomē numerale debet sic poni inesse. berta vel eua parit hunc filium: berta parit istum filium

¶ Secunda regula est. omnes nostre responsiones ⁊ oppositiones tempore obligationis facite reputari debent tanq; facite p eadem mensura temporis vel instantis: et ad omne impertinens eodē mō est respondendū ac si nūq; esset obligatio facta. Prius pars regule patz. nā nisi sic aliquis posset cōcedere duo cōtradictoria. Secunda pars patz exemplo. vt sit ista posita. tu es rome. ⁊ admissa. deinde ponat aliquis hō est parisius. qz est impertinens ⁊ vera: ipsa est concedenda ad omne em impertines si mulier est respondendū infra temp⁹ sicut extra. scdm sue scationis qualitatē.

¶ Hic ponit scdam regulā regulantez pcessuz hui⁹ artis. que cōtinet duas partes: Prima est. omnes nostre responsiones ⁊ oppōnes tempore obligationis facite debent reputari tanq; facite p eadē mensura temporis vel instanti: Secūda pars. ad omne impertines eodē modo est respondendū ac si nūq; esset obligatio facta. Primū patet. qz nisi sic. aliquis cōcedere posset duo cōtradictoria: cū contradictio non sit nisi in quantū ppōnes referunt ad idem tempus. sed oppōnes obligat a nūc ducere respōdentē ad metā redargutiōis. vt si cōcedit duo cōtradictoria. qz necessariū est qz referant ille ppōnes ad idē tēpus: qz nisi sic. nō esset cōtradictorie. fm patz. qz impertines nihil facit ad firmitatē vlt falsitatē ppōis. qz est admittendū iuxta qūtatē sue scationis.

Arguitur Ista ppositio. tu es obligatus. est impertinens ad istam. omnis hō ē rome. ⁊ est admittenda primo loco posita. sed secundo loco posita est neganda. ergo ad ppositionē impertinentē non eodem modo respondetur. Dicendum qz licet talis ppositio sit eadē fm terminos: in variat fm scationē qū est primo loco posita. ⁊ postposita. qz scdo loco posita est pūtes repugnās. sic autē non erat qū fuit primo loco posita. qz tunc fuit possibilis ⁊ vera. ⁊ ergo non est vna ppositio. Et qū replicat. ista ppō. tu non es obligatus. scdo loco posita. non est neganda. pbatur. quia non est pertinens repugnans ppositioni prius posite. Dicendus qz dupliciter dicit aliqua ppositio repugnās. vno mō. quia repugnat ppositioni prius posite. ⁊ sic ista est impertinens: quia nō habet aliq; repugnantia ad ppositionem prius positā. Alio modo dicit ppositio pūtes repugnans: quia repugnat actui facto per respondentē. ⁊ sic ista est pertinens repugnans. quia repugnat actui facto per respondentē. Et ita dicitur qz quāuis non sit pertinens repugnans ad obligatum est tamē repugnans ad actū.

Arguitur Ppositio primo secundo aut tertio loco posita semper habet eandē veritatem ⁊ falsitatē. ergo eodē modo est concedenda vel neganda. Dicendum qz omnes ppōnes necessarie aut impossibiles semper hnt eandem veritatē ⁊ falsitatē. ⁊ etiam eandem significatiōē: non autem contingentes. sed ppositio contingens posita in vno loco potest habere respectuz ad ppositionē quāz non habuit posita in alio loco. ⁊ ideo non habz in diuersis locis eodem modo affirmari vel negari.

¶ Tertia regula. sicut infra idem tempus obligationis nūq; ppositiones sibi inuicē contradictorie sūt concedende aut negāde. ita omnis ppō a respōdente semel admissa scdm aliquē statū sp infra tps obligationis qnecūq; pponat ē scdm eundē statū sustinēda. patet. quia omnes respōsiones reputant tanq; facite p eadē mensura ade

De Obligationibus

quatez sic non possunt concedi contradictoria. unde ppositio semel concessa debet infra idem tempus obligationis semper concedi quotienscūq; et in quocūq; loco fuerit pposita. nam si non tunc sua contradictoria esset concedenda.

Hic ponit tertiam regulam, dicens. q; infra idem tempus obligationis nūq; simul sunt concedende aut negande ppones contradictorie. et omnis ppositio a respondente semel admissa scdm aliquē statū semper in eodē tempore quocūq; modo pponit est fm eundē statū sustinenda. **¶** Dicit infra idem tempus. quia in diversis temporib; obligationis possunt admitti duo contradictoria. Rō regule est. quia si admitteret duas contradictorias. cessaret tempus obligationis. quia omnes ppones plate reputant pro vno instanti temporis panti: et pro tali non possunt contradictorie concedi.

Arguitur Aliqua est ppositio que si primo loco ponatur. non est respondendum eodē mō ad ipāz sicut si poneret in obligatione. ergo scda pars regule est falsa. **Ans.** bas. quia ad pponem primo loco positā respondet per admittō. s; in tempore obligationis respondet per concedo. Dicendū q; ista regula est intelligenda q; eodē mō est respondendū quantū ad affirmationē et negationē. licet non eodē mō quantū ad modū affirmationis et negationis. siue quantū ad illa quib; exprimit talis affirmatio vel negatio: quia extra tempus obligationis talis affirmatio exprimitur p admittō. vel non admittō. s; infra temp⁹ obligationis p concedo. aut non cōcedo. Vel dicendū q; eodē mō respondendū ē quantū ad statū. sed admittō et concedo pertinent ad eundē statū.

¶ Quarta regula. Omne sequens ex bene cōcesso vel bene cōcessis: aut opposito bñ negati vel bene negatoz. vel ex omib; simul infra temp⁹ obligationis. semper est cōcedendū. Pars: q; si non tūc opozteret oppositi cōcedi. qd ē incōueniēs. et pari mō repugnans pdictis aut alicui pdictioz est negandū ad sensū pmissūz. **¶** Quinta regula. Nō est incōueniēs q; respondēs infra tempus obligationis cōcedere se fateat falsū aut male respondere. S; si cessate tempore obligationis cogat concedere se male respondisse infra tempus: tūc ductus est ad metāz. Prima pars patet. q; omne possibile admittit in hac parte. s; ad aliqua possibilia sequit ut fateat se cōcedere falsū et male respondere: put infer⁹ patebit ex practica. ergo. Scda pars patet. quia extra temp⁹ respondendū est sicut ē in res: ergo tūc cogat cōcedere male se respondisse infra temp⁹ ipz ppositū. **¶** Sexta est. Aliqua ppositio infra idē temp⁹ obligationis vno loco pposita ē pñens et cōcedenda: q; si in alio loco fuisset pposita foret neganda patet exēpli gratia. ut pposita ista et admissa. omnis hō ē rome. ponat ista. tu es hō. debet cōcedi. q; et impertinēs. deinde tu es rome. ipa est cōcedenda. q; sequens ex obligato bene cōcesso. Si vero ista. tu es rome. fuisset pposita scdo loco. et ista. tu es hō. tertio loco. tūc fuisset vtrāq; neganda. q; pma illaz est falsa et impertinens. scda repugnans pposito bñ negato. Septima est. Ad omne simpliciter necessariū vel impossibile semper ē respondendū cōsimili respōsione. patet ex suo opposito. Nam sicut possibile est admittendū. et sub forma positi ppositū est concedendū. sic impossibile simpliciter non est admittendū. s; semper negandū. et necessariū simpliciter semper ē admittendū. dicatur aut de necessariū et impossibile simpliciter: q; aliquid dicit necessariū aut impossibile fm quid. videlicet ppter lapsū temporis: ut talis. tu fuisti rome. tu nō: fuisti colonie. quāz quelibet pōt aliqñ esse vera. et aliquando falsa. et tñ postq; fuisti rome. de cetero non pōt ista fieri vera. tu non fuisti rome. Nec igit sunt documenta capitalia huius artis. et magis generalia. ad que aspiciens nouitius studiosus repellere pōt te la quelibet sibi obiecta. deinde quedā alia minus principalia tangi poterūt in huius artis ere nplari practica: put oportunitas dabit.

¶ Hic autor ponit alias regulas per ordinē. Quarta est q; omne sequēs ex opposito

bene negati aut bene negatorum vel ex omnibus simul. infra idem tempus obligationis semper est admittendum. Ratio regulæ est. quia nisi sic opposeretur oppositum concedendum est inconueniens. et similiter repugnans predictis aut alicui predictorum est negandum ad sensum primum suum Quinta regula est. Non est inconueniens infra tempus obligationis quod respondens cogatur concedere falsum aut male respondere. sed si cessante tempore obligationis diceret se concessisse falsum aut male respondisse. ductus est ad metam. Ratio primi est. quia omne possibile est concedendum in hac arte. sed ad aliqua possibilia sequitur. ut se fore aut concedere falsum. et male respondere. ut in exemplis. ergo non est inconueniens hoc concedere. Ratio secunda est. quia extra tempus obligationis est respondendum sicut est in rei veritate. si ergo cogatur male se respondisse extra tempus obligationis. patet propositum. Sexta regula est. Aliqua propositio infra tempus obligationis uno loco posita est pertinens. et conceditur. que si alio loco fuisset posita esset neganda. ut exempli gratia. quando ponitur ista. omnis homo est rome. est admittenda et concedenda. quod est possibile. si tunc ponatur ista. tu es homo. debet concedi. quia est vera et impertinens. deinde si ponatur ista. tu es rome. debet concedi. quia est sequens ex obligato bene concessa. et est in illis tribus bonus syllogismus. sic arguendo. omnis homo est rome. tu es homo. ergo tu es rome. sed si tertia fuisset posita loco secunda. et secunda loco tertia. tunc utraque fuisset neganda. quia prima illarum ista. tu es rome. est falsa. demonstrando a finem. et similiter secunda repugnat posito bene negato. Septima regula est. Ad omne simpliciter necessarium vel impossibile est respondendum. consumuli responsione. quod semper necessarium est admittendum. et impossibile est negandum. Et dicitur notanter simpliciter quod dupliciter dicitur aliquod necessarium. Primo modo ex habitudine terminorum. ut homo est animal. ibi est naturalis habitudo terminorum. Alio modo aliquid dicitur necessarium secundum quid et ex euentu. sicut socratem heri comedit esse necessarium postquam comedit. et ex casu ibi posito est impossibile ipsum comedit esse heri. unde quod est simpliciter impossibile semper debet negari ubicunque ponitur. et quod est simpliciter necessarium semper debet admitti ubicunque ponitur. et quod est euentu necessarium vel impossibile potest negari et concedi secundum quod in diuersis locis ponitur.

Sequuntur igitur exempla ad supradictorum plenior declarationem. dicat opponens ad respondentes. pono tibi ista. alter istorum est asinus. admittenda est si sit possibile. deinde de opponens dicat. ppono tibi eandem concedenda est. quia omne semel admissum: quocumque ponitur est concedendum. ut dicit tertia regula. deinde pponatur ista. unde istorum est asinus. ipsa est concedenda. iuxta secundam regulam. quia est vera et impertinens. deinde pponatur ista: alter istorum est asinus. si concedis. arguitur contra te. sequitur enim unus istorum est asinus. et alter istorum est asinus. igitur uterque istorum est asinus. que est impossibilis igitur male fuit concessa. si negas. arguitur contra te. quia ipsa est bene admissa et concessa et per consequens quocumque ponitur est concedenda. Responsio quod ipsa non proponitur iterato in simili sensu seu forma sicut ab initio fuit posita: admissa et primitus concessa. quia in prima si alter tenebat infinite et in secunda vice tenet relative. et sic non proceditur iuxta regulæ intentionem: Secundum exemplum. pono tibi ista. omnis homo est rome. admittenda est. quia possibile. deinde dicat opponens. ppono tibi eandem. concedenda est. quia bene semel admissa sub eadem forma. ponitur. deinde pponitur ista. tu non es obligatus. si tu eam negas. ipsa est impertinens. et extra tempus obligationis est concedenda. igitur infra tempus est concedenda. tenet prima per secundam partem secundæ regulæ. Si concedas. contra. ipsa est impertinens et falsa. quod posito et admissio te obligauerunt. Responsio neganda est. quia regula intelligitur ceteris paribus: quia igitur hec propositio variatur in veritate et falsitate ante obligationem et post: hinc est quod non impedit intentio regulæ aliter ad eam respondendo infra tempus obligationis et extra. quibet gationem. sicut et aliter respondet ad istam. socrates currit. ipso currente et ipso quiescente

De Obligationibus

ter: Tertium exemplum. ponatur tibi ista. tu non loqueris: admittenda est. cum possibile sit. Deinde si proponatur. est concedenda. Deinde proponat tibi ista. tu aliquid concedis si concedis hoc non sequitur quod tu loqueris. Responsio. positum est admittendum. et deinde propositum est concedendum. Deinde cum hoc proponitur. tu aliquid concedis neganda est. Et cum replicatur. sequitur. si tu negas aliquid quod tu loqueris. verum est. Et cum dicitur. tu negasti quod aliquid concedebas. negasti. Quis enim rei veritatem ita situm negandum est propter repugnantiā ad obligatiōem non enim est inconueniens negare proprium actum. si obligatio requiratur. Quartum exemplum predicto cōsimile. ponatur quod si predicatur alicuius propositionis. quo admissio et concessio. proponatur tibi ista. nullum a est predicatum. quia concessa. proponatur ista. nullum predicatum est a. si concedis. tu concedis propositionem in qua predicatur a. et sic facis contra positum. si negas. arguitur contra te. nam bene sequitur. nullum a est predicatum. igitur nullum predicatum est a. et ante est concessum. igitur pro est concedendum: Responsio quod ista. nullum a est predicatum. cōuenit in ista. nullum predicatum est a. et hoc pro. nullum a est predicatum. igitur nullum predicatum est a. est concedenda quoniam scilicet fuerit proposita. et quia ista. nullum a est predicatum conceditur si fuerit proposita ita hanc. nullum predicatum est a. teneatur cōcedere. Et ad instantiam quia instantur. quod si concedis eam: tu concedis propositionem in qua predicatur a. debet respondens dicere: quod non concedit istam. tu concedis eam. scilicet propositionem que est pro: et in quoniam scilicet sibi proponitur. debet cōsequens concedere. similiter etiam totam conuersionem propositam debet concedere: et tamen negare se concedere istam. Aliud etiam est concedere propositionem aliquā alicui propositā: et aliud est concedere se eam concedere: quia propositio et concessio propositionis se habent impertinenter. et sic ut prius conuenit ut respondens infra tempus obligationis teneatur negare proprium suum actum. Quintum exemplum. ponatur has propositiones adinuicem conuenire: deus est et homo est asinus. quia admissio. quia possibile est. ponatur eadem. ipsa erit concedenda. Deinde proponat ista deus est. concedenda est. quia ad omne necessarium est semper eodem modo respondendum. quia concessa proponatur ista. homo est asinus. neganda est quia impossibilis. Sed contra. omne necessarium est concedendum: sed ista homo est asinus conueniunt cum ista. deus est. que est necessaria. igitur est concedenda. igitur male respondens eam negat. vel aliter: admissio posita proponatur ista. deus est. igitur homo est asinus. si concedas. contra. ad omnem consequentiam eodem modo respondendum est infra tempus et extra. sed extra negatur. igitur et infra tempus. Si negas contra. omnis consequentia est bona et concedenda in qua arguitur a cōuenibili ad cōuenibile. sed hic arguitur a cōuenibili ad cōuenibile. igitur male suū negata. vel posset primum positi magis specificari. sic verum. ponatur quod ista adinuicem conueniant: deus est. et homo est asinus. significando precise deum esse. et tunc producatur ratio consequenter. ut premissum est. pro respondentem ad predicta posita in quibus tangitur aliquo aliter materia impositionis. est notandum quod quibus impositiones factas tempore obligationis respondens debeat sustinere: tamen secundum rei veritatem non sunt vere impositiones. non enim si dicam. pono quod ista. homo est asinus. significet deum esse. et hoc vere ita est quod sua factio est mutata. Et pro tanto similiter ad eas est respondendum. tanquam nulla impositio esset facta. et assignat regula quod omne impositum est imperinens sue impositioni. verbi gratia. socrate corrente et platone disputare. si dicat. pono istas cōuenire seu idē scire. scilicet socrates sedet et plato disputat. quod admissio. si ponatur hec socrates sedet. neganda est. quia falsa et impertinens. Rursus si dicat. homo est dicio dissillaba. homo currit: aliter accipit in prima scilicet homo quod in secunda. Nam in prima ponit predicatum quod cōuenit voci secundum se. et importat passionē vocis: sed tempore obligationis respondens debeat sustinere: tamen secundum dictionem dicitur tales. deus est. et homo est asinus. conueniunt. vel idem significant. Et similiter dā

dicitur deus est. et homo est asinus. non eodem modo sumunt huiusmodi orationes nam primo accipiuntur tanquam pro seipsis. et attribuant eis proprietates propositionales; que eis conuenienter possunt inesse. sed in voce penuntiant absolute et accipiuntur pro ipsis rebus. Unde his memoriter retentis facile respondetur ad plura prius recitata; verbi gratia. ponatur istas conuerti et idem significare. deus est. et homo est. asinus. respondens admittat. et si proponat. concedat. hanc etiam concedat. deus est. quotienscumque et ubicumque proponatur. Contra. negare debet hominem esse asinum. ubicumque et quotienscumque proponatur. Iterum negare debet hanc. deus est. ergo homo est asinus. Tunc ad replicas. omnis consequentia cuius antea et consequens vere conuertuntur: et idem precise significant est bona. et concedenda. sed huiusmodi consequentia. deus est. ergo homo est asinus. antecedens et consequens vere conuertuntur: et idem precise significant hec minor simpliciter est falsa. ut patet ex primo documento huius exempli: tamen respondens propter obligationem habet illud admittere. et ideo habet minorem concedere. Et quando inferunt est concedenda: recte potest concedere et si concedenda. et si vltierius inferat. et tu non concedas eam. igitur male respondens etiam potest hoc concedere tanquam pertinet: licet si rei veritatem bene respondeat cum iuxta regulas huius artis procedat neque hoc est inconueniens: quod admodum homo tenetur quandoque negare suum primum actum: qui in posteriori casu praticare posset simile modum respondendum: ut si inferat. ista prius est concedenda. placet deinde cum subiungit. et tu non concedis eam: potest negare. quoniam ita sit. quia negare primum actum sepius contingit ratione obligationis punitis: Vultum igitur confert aduertere. quando arguitur ab acceptione pro passione vocis ad acceptiorem pro rebus ad extra. quod non est necesse valere argumentum. Quia si dicatur. cessat tempus obligatoris. tunc infra tempus male respondit. respondens debet hoc negare. quia bene et pertinenter respondit. potest tamen concedere extra tempus: se concessisse se male respondisse infra tempus. quod hoc fuit pertinens sequens. Et si dicat. tu negasti consequentiam cuius antecedens et consequens vere conuertebantur. patet ex supra dictis quod non vere conuertebantur. et nunc absolutus ab obligatione debet illud negare. et sic apparet cum infra tempus bene respondit. Sane instari solet multum apparenter contra predicta. pferunt quod admissa hac scilicet. homo est asinus. conuertitur cum illa pponenda est. Contra arguit. nam hec. homo est asinus. necessario fecit hominem esse asinum. ita quod aliter non potest fecit. igitur male admittebat quod possit conuerti cum ista. deus est. consequentia supponitur bona. et antea probatur. nam da oppositum quod significare possit hominem esse animal primum quod non fecit iuxta impositionem suorum terminorum. pariter prius. quod termini et sunt. homo et asinus. si igitur non significaret hominem esse asinum. videtur non fecit iuxta terminos suos et terminorum scationem. hoc autem est inconueniens. quod fecit non resultat ex significatione partium. Tunc secundo sic. quia innouata impositione hec est vera. homo est asinus sicut hec nunc est vera. homo est animal. nam extrema harum sunt eadem. igitur sicut vix eadem dicere quod homo est animal fecit hominem esse animal. ita de alia erit vix dicere. quod fecit hominem esse asinum. His instantis respondet: sustinendo probata. vnde negandum est quod hec homo est asinus non potest aliter fecit quam hominem esse asinum. Et ad probationem quando dicit si posset aliter significare. nunc non significaret iuxta impositionem suorum terminorum. respondetur simpliciter negando consequentiam: concedendum tunc est quod potest significare non significando iuxta hanc impositionem suorum terminorum quod modo habet et quod refert obiectaliter vix ad has res determinatas. quod sunt homo et asinus. et si tunc inferat quod non fecit iuxta scationem vel impositionem suorum terminorum: argueret negative ab inferio: ad superiorem cum negatione Ad ista secunda instantia respondet. concedendo quod hec est vera homo est asinus. innouata impositione terminorum. et negat prius quia dicitur sicut hec. homo est animal fecit hominem esse animal ita hec. homo est asinus fecit hominem esse asinum. Tunc etiam dicitur predicti accusatiui stant pro ipsis rebus quod sunt homo et asinus. sed quoniam dicitur ista est vera. homo est asinus. predicti nunc si accipiunt determinate pro ipsis rebus

De Obligationibus

eisdem. que sunt hō z asinus. sed vel pro ipsiusmet vocibz. vel generaliter ad aliqua significata. respectu quorum cōtingit esse conformare rei intellecte ad intellectuz. Si aut scdm rei veritatē: animal est asinus. ppter impositionez primā idem scarent: sicut iste vocēs tullius marcus z cicero scant eundem hominē: sicut inonomo hoc scdm reueritatē ita se habent: itē quēadmo dū verū est q̄ iste dūe. Tullius est hō. marcus est homo. scant cicero nō esse hominē. pari modo iste dūe. homo est animal. z homo est asinus. cōcederet idem scare. z ista homo est asinus scaret post veram impositionez hominē esse animal. z sic nullū scdū inconueniēs. Exemplū seruius imponat ly a ad significandū tantū q̄rum omnis hō. z b q̄rū animal. quo admissio. pponitur ista: a. est b. Si negetur. contra. omnia hō est animal. igit a est b. tener p̄na. qz antecedens et p̄ns idem scant: Si concedatur. contra. nullū b est a. igitur a non est b. p̄na tenz z antecedens parz. quia nullū animal est omnis hō. igitur nullū b est a. p̄na tener ab equialenti ad equialens. Respondetur huic exemplo dūet simode a diuersis. Quidāz iuxta legē huius artis admittunt positū. deinde negant hanc si pponatur. a est b. quia imperitans z extra negaretur. Et ad pbationez. cum dicitur. omnis hō est animal. igitur a est b. tener p̄na ab equialenti ad equialens. negatur cōsequētia. z conceditur q̄ equialens. aliter tamen obligatus habet hoc concedere ratione obligationis: quāuis aliter sit scdm rei veritatē. Et si ulterius inferatur. tu negas consequentiaz quia arguitur ab equialenti ad equialens. igitur male respondes: Patet ex supra dictis q̄ non est inconueniens q̄ respōdens fateatur infra tempus se male respondere quādo obligatio illud exigit. Alij aut aliter respondere cōsueuerūt. z bene. quia nō attendunt ad legem artis obligatorie. nec induit formā eius quē est obligatus. Sed tanq̄ rei veritas ita esset q̄ a z omnis hō idem significarent. similiter b z animal. Et tunc cōcedunt q̄ a est b. non debet sic conuerti. in subiecto enim eius complectitur si gnū vlt z terminus communis: z ergo primo debet resolui sic ista. nemo est asinus. z sic ista. a est b. non debet conuerti simpliciter. qz est vltis a affirmatiua: z ergo debet conuerti per accidens sic. resoluatur primo in istam omnis hō est b. z illa conuertitur sic. ergo aliquid b est a. zc. quia nullū animal est omnis hō. Et pari modo a est aliquid z tū nihil est a. quia omnis homo est aliquid. z tamē nihil est omnis hō. Et ea consideratione consimiliter conceditur q̄ a videt b. z tamē b non videtur ab a. vt scātē in positione prima. z cum hoc q̄ omnis videt seipsum. z nullū aliud animal tunc videt b. quia omnis hō videt aliquid animal. z tamē b non videtur ab a. quia falsū est q̄ aliq̄ animal videtur ab omni homine. z sic de alijs p̄portionabiliter est consimili ratio. dice. Et hec cōsideratio nō videtur coreminēda. qz fm aliā z aliā considerationē non est inconueniēs aliter z aliter responsiones variare. Exemplū septimū. imponat ly a in p̄positione vera ad scandū asinus. in p̄positione falsa ad scandū hominē. in dubia ad scandū quantūz hoc complexū: homo vel aliud ab homine. deinde probatur tibi ista. hō est a. si concedis. z cum sit impuēns est vera. z sic scāt asinus. z sic concedēdo homo est a. tunc concedia hominē esse asinus. Si negas. tūc cum sit impertinens ipsa erit falsa. z sic a significat hominē. z per consequēs negas hominē esse hominē Si dubitas. tunc dubitas istam. homo est homo. vel que non est dubia aliud ab homine Circa modū obligandi per impositionem est controuersia inter famosos. naz Biridanus non admittit tale genus obligationis: assignans causam. quia cōstitutio p̄positionis p̄supponit dictiones iam esse impositas ad significandū: sed hic modus obligandi p̄supponit econuerso: p̄positionē esse constitutam z esse veram aut falsam. z deinde dictioni aduenire scationem per impositionem. z sic est repugnantia in hoc genere positionis. Warillus autē vniuersaliter z simpliciter admittit tales impositiones iuxta huius artis principium. scilicet omne ponibile si ponatur est admitterendū. Saluo auxem meliori iudicio: eligi pōt via media. constat aut q̄ iste modus

impositionis pretendit cōcurrere simul tempore impōnem dictionis cū constitutione
 pponis. Quis fm naturam p̄supponit veritas in p̄pōne aut falsitas. Sed sunt aliq̄
 impositiones vbi expressa apparet repugnātia. z si dicatur imponatur ly. a. in hac p.
 pōne. homo est a: si sit falsa ad scandū hominē. z si sit vera ad scanduz asinuz. z sic
 alijs. contingit etiā simul concurrere. z sese cōpati. vt si dicatur. currens est a. que po-
 test poni alibi vt a signis: cet hominē si sit falsa. z asinuz si sit vera: nec qui sic distin-
 guunt volunt fugere practicā huius artis. sed ostendere volūt p̄ditionē impositionis
 z obligationis. vnde admissio posito vniuersaliter qm̄ pponit ista: homo est a. negatur
 quia impertinens. z extra negaret. Et cum dicit. si sit falsa. tunc sciat hominez. z per
 consequēs negando hāc. homo est a. tu negas hominē esse hominem. negatur hec vl-
 tima p̄na. sicut in simili dictuz est supra. q̄ hec hō est asinus: concedit conuerti cū ista
 deus est. z tamē quonien scijs proponitur ipsa. vna cōcedit z altera negat. pari mo-
 do est dictoz autoz cōtrouersia circa aliū quendā obligationis modū dependentis
 Exempli causa. si dicatur. peto vt concedas primū a me tibi pponenduz deinde pro-
 poni pōt primo loco ppositio impossibilis. Ideo dicit Biridanus q̄ talis obligatio
 non est admittenda quia quandoq̄ respicit impossibile. Bartholus aut indifferenter
 admittit. Et deinde si primo pponat. homo est asinus. negat eam: deinde quando in-
 stat tu debes cōcedere primū tibi a me proponendū. sed hec ppositio. homo est asi-
 nus. est primo pposita. igit est a te concedenda. Respondetur q̄ est concedenda. z cō-
 sequēter pōt alijs cōcedere se male respōdere. meli⁹ tñ ad illā respōderet in eadē
 forma respōdens. dicens. admitto admittendā. nego negandam. z dubito dubitan-
 dā. Octauuz exemplū in quo incōplexū ponitur ad cōplexē scanduz. Imponat em̄
 q̄ a fecit adequate tñ quantū illa oratio. deus est. qua admissa pponat tibi a. si cōce-
 dis. cum sit impertinens. z extra non cōcederet. male respōderes. si negas vel dubi-
 tas. tunc negas vel dubitas hanc. deus est. Rursus fecit a aliez istaz. deus est. z hō
 est asinus. z te nesciente sit rei veritas q̄ fecit illam. deus est. tunc pponatur ista. a est
 verū. si concedit. arguit sic. a est verū. z a est. homo est asinus. p dubiū ergo hec: hō
 est asinus est vera. Si dubitas: instat sic. nam hāc. deus est. scis esse verā. z a est hec
 deus ē. igitur. a scis esse verū. igitur non dubitas a esse verum. Ad primū hoz respō-
 detur a quibusdāz non scdm̄ practica z huius artis. neq̄ sub forma obligationis. sed
 tanq̄ veritas sit ita se habere. vnde admissio posito si eis pponat a cōcedūt. Cuius si-
 mile tactū est in exemplo septimo. Alij respōdēt iuxta p̄cepta hui⁹ artz. nā admissio
 posito cū proponitur a. nec cōcedūt. nec negāt. neq̄ dubitant: q̄ est impertinens z ex-
 tra temp⁹. neq̄ concederet neq̄ negaretur. neq̄ dubitaret. Et si dicat a est ppositio
 vera. que cōuertit cū ista. deus est. put tibi consistat ex posito. igit debes ipm̄ cōcedere
 parz respōsio ex similibz supra tactis frequenter. Cōcedit em̄ q̄ a sit concedenduz. z
 tñ quonien scijs pponit. neq̄ conceditur. neq̄ negatur. neq̄ dubitat. Ad secundū p̄-
 ciuit dubitando vtranz per se acceptaz licz copulatiue non est dubia. deinde quan-
 do dicitur: hanc. deus est. scis esse verā. z a est hec. deus est. dicit q̄ illa est dubia. de-
 inde si inferatur. igitur a scis esse verū. Respondetur q̄ non est inconueniens vnum
 esse scitū vno modo: z ignoratū alio modo. quia scire dicitur multipliciter. si vlt in se
 vel propria forma. aut in suis principijs. aut sicut scitū remotum: prout alibi solet de-
 terminari. Alij aliter dicunt ad istam. z dicunt q̄ ista debet distingui per se sensuz. cō-
 positum z diuisū Si enim est composita. sic est neganda. q̄ valet tantū sicut tu scis
 hanc compositionem suē ppositionem a est verū. z hoc est falsum. Sed si sit diuisa.
 est vera. z est sensus: a scis esse verum. id est. tu scis hoc qd̄ est a esse verum. z sic est
 vera. q̄ hoc qd̄ est a est ista. ppō deus est. p casuz hanc scis esse verā. Et isto mō plu-
 res ppones possunt solui. vt ista tu scis aliq̄ ppositioēz esse verā quā null⁹ hō scit
 esse verā. z similiter. si dubitas hanc ppositionēz esse verā. z similiter tu scis omne verū

De obligationibus

esse verum. Exemplum nonum. si rei veritas q tu sedeas. 7 ponat tibi ista: tu es roma qua admissa proponat tibi ista. tu es rome. 7 tu sedes. si negas copulantiā. cuius quilibet pars est a te concedenda: scz. prima: quia posita. secūda quia vera 7 impertinens. Item si negas. proponatur tibi ista: tu sedes. eodem modo arguitur si dubitas. si concedis. contra tu non es rome. vel non sedes si nū es rome. igitur tu non sedes. consequentia tenet. a tota disiunctiua cum destructione vnius partis ad alteraz eius partē. 7 Minor est posita. Si autem primam copulatiuam concedis aut dubitas. tu concedis istā aut dubitas positionem falsam 7 impertinentem scitam esse talem. Nota q aliqui in isto casu negāt illam esse falsā. tu es rome 7 tu sedes. quia hic tu sedes. igit est vera. tu sedes. vt patz per Aristotile in postpredicamentis. qui dicit q hominē esse conuertitur cum propositione que dicit hominē esse. Et hec est concessa tu es rome. igitur sequitur q ista copulatiua sit vera. quia ad veritatem copulatiue exigitur vtraqz partē esse veram 7 impertinentem scitam esse talem. Respondetur admissio posita. negando copulatiuaz. scz hanc tu es rome. 7 tu sedes. Et cum dicitur. tu negas copulatiuā cuius quilibet pars est concedenda. Istud est neganduz postqz copulatiua scdo loco fuerit pposita: nunc enim ista. tu sedes. licet sit vera: tamē est pertinens repugnans. vt deductū est. vt si ista: tu sedes fuisset pposita secundo loco. 7 copulatiua tertio loco. tunc ambe essent concessę. scz prima. quia vera 7 impertinens. 7 copulatiua tanqz pertinens sequens et concessis. Nunc vero scdm alium ordinē vtraqz est neganda. 7 hoc concordat cum vno principio huius artis superius prebato. q eadem ppositio scdm vnu ordinem 7 finem habet vnum statum. 7 alibi habet aliu statum. vt etiam patz in tali exemplo: Nam te existente in sancta colonia ponatur tibi ista. omnis homo est rome. qua admissa si proponatur secūdo loco ista tu es homo. concedenda est. 7 deinde ista concedenda est: tu es rome. Si vero vtraqz esset alio ordine pposita. etiam vtraqz esset neganda. Exemplum decimuz. ponatur tibi ista. hec ppositio. homo est asinus. est tibi posita. et a te admissa. vel sic. posito tibi hanc. homo est asinus. est a te concedenda. admittendum est. Deinde proponatur ista. homo est asinus est neganda. quia simpliciter est impossibilis. Sed contra omne tibi posuitum 7 a te admissum est a te concedendū. sed hec. homo est asinus est tibi posita 7 admissa. igitur est concedenda. cōcedo q est concedenda. Et quādo vbi tra arguitur. tu non concedis eam. igitur male respondes. concedo q male respōdes non qz veruz est. sed quia sequitur. vel sic. hec ppositio. homo est asinus. est concedenda. 7 tu non concedis eam. igit male respōdes. Respōdes q positiū sub forma positi pposituz semper est concedenduz scdm idem tempus obligationis. sed sic non fit in pposito. nam ponitur vt pars alicuius totalis 7 coniunctim cum alia additione. deinde postea proponatur seorsum secundum aliam acceptionē terminoz. Similiter si te sedente ponat ista. hec est vera. tu stas. qua admissa pponatur ista. tu stas. negāda est in hoc casu. quia falsa est 7 impertinens. Sed contra. hec est vera 7 impertinens. tu stas. igitur male negatur. Respondetur q hanc totam. hec est vera. tu stas. concedo esse verā tanquā posita: sed hanc. tu stas per se sumptam. nego: 7 si sic demonstretur. tunc nec vera nec pertinens: Solz etiam poni talis: te sedente: ponat tibi ista. tu stas donec tibi proponatur ppositio a te neganda. quo admissio pponatur ista. tu stas. concedenda est. qua posita 7 admissa. deinde proponatur ista. tu non stas. Si concedis diserte concedis duo contra dictoria ad idem tempus obligationis. si negas. tunc negas veruz 7 impertinens. Respondet q si ista simpliciter sit posita. tu stas. tunc opposita eius semper est neganda. 7 negat. quia non obligatus. quia conditio opposita non fit pars obligati. Si vero fuerit pars obligati. tunc ista. tu stas. est impertinēs obligato. 7 falsa. 7 per consequens interrimenda. Undecimuz exemplū. ponatur tibi ista: tantum deum esse deum est tibi posuitum. qua admissa proponatur tibi ista deum esse

deum est positum: que videtur concedenda. quia sequitur ad positum: sicut prelaens sequitur suam exclusiuam. Sed contra. si concedis. non sequitur deum esse deū est tibi positum. sed deum esse deū. est aliud q̄ tantum deum esse deū. Igitur non tantum deum esse deū est tibi positum: qd̄ est oppositum positi. Item admissio posito proponatur ista. nihil aliud q̄ deum esse deū est tibi positum. quia concessa. quia sequitur ex posito. proponatur ista. aliud q̄ esse deū est tibi positum. que videtur neganda: quia contradicit concessio. Si ergo negas. contra obijciatur. nam hoc est tibi positum. demons- trando hanc. tantū deum esse deū est tibi positum. et hoc est aliud q̄ esse deum. Respondet admissio q̄ ly tantum teneatur exclusiue. vt sit sensus. Hec positio. deus est est tibi posita. et nulla alia. Sed si ly tantum capitur ibi materialiter. sic non est ad- mittenda. vt sit sensus. hec exclusiua. tantū deum esse deū est tibi positum. posito con- cedendo hanc. deum esse deum est tibi positum. si tamen ly tantum faciat officium exclusiue supra sequēs dicum et teneatur diuissim. Et quando arguitur. deum esse deum est tibi positum. et deū esse deum. ē aliud q̄. tantū deum esse deum. igitur non tantū deum esse deū est tibi positum. parz. quia in minore ly tantum facit sensus et compos- situs. et per consequēs neq̄ teneatur exclusiue: et sic per hoc committitur fallacia copo- sitionis et diuisionis. igit̄ Exemplū duodecimum si deo p̄sente ab eterno antichri- stum esse futurum adhuc sit possibile antichristus non fore. ponat in esse. scz. antichri- stus non erit. et videt̄ sequi: scientiā dei non necessario adimpleri. vel q̄ non pōt stare futurorū cōtingentia cum ipsius p̄scentia. Respondet q̄ dicitur superius equualēter cōtinet duo posita. et per vnū deponitur reliquū. vt si dicatur. pono deum p̄scire ans- tixpm. deinde pponatur hec antixps nascetur. que est vera et p̄teritens. et sequēs. de- inde deponatur ista: antixps potest non euenire. similiter concedit. Et cum dicitur ponatur in esse. placet. Sed hec positio in esse deponit aliud videlicet quo ponit p̄- scire antixpm fore. Pari modo si dicatur: omnis p̄destinatus saluabitur. aut neces- sarium est p̄destinatus saluari: et pōt non saluari. si ponitur in esse. vt nō saluetur. Re- spondetur q̄ huiusmodi positio interimit p̄iorē positionē occultat. quia designatur p̄- destinatus fore. igit̄ et. Itaq̄ sinez imponendo. nouerunt legentes q̄ scdm̄ hec exem- pla p̄acticari potest traditio huius opusculi. cuius nulla scientia cernificare pōt: prin- cipia tamen et regule quibus inniuntur continentur in p̄habitis. Adiuncta vero pau- ca exempla vt nouicijs aperiat̄ manu ductio quedā noua exempla excogitandi. et se- inuicē exercitiādi. ad sustinēdū q̄libz possibile. tāq̄ sciētes laqueū venatoris. Et hec fuit intēctio auroz in huius artz aduocatiōe. dirigēte altissimo. q̄ sit bñdict̄ in secula sc̄lorū.

¶ Hic in tertia parte ad supradictorū pleniorē declarationē ponunt̄ quedā exem- pla. Primum est. dicat opponens ad respōdentem. pono tibi istam. alter istorum est asinus. ipsa est admittenda. quia est possibilis. deinde opponens dicat. pono tibi eandē. est cōcedēda. qz omne semel admissū. q̄nēscūq̄ sub eadē pponat̄ forma. est cōcedē- dū. vt dicit̄ terna regula. Deī pponat ista. vn⁹ istorū est asinus: est cōcedēda. iuxta fm re- gulā. qz est p̄a et imp̄nēs. Deinde pponat ista. alter istorū est asinus. Si pcedis: arguit̄ cōtra te. qz sequit̄. vn⁹ istorū est asinus. et alter istorū est asinus. q̄ vterq̄ istorū est asinus. Si negas. arguit̄ p̄tra te. qz ip̄a est p̄a bñ p̄cessa. q̄nūc d̄z pcedi. ¶ Dicēdū q̄ ip̄a nō ponit̄ iterato in simili sēsu sicut admissa fuit. qz pmo alter tenebat̄ infinite. s̄ sc̄da vice tenet̄ relatiue. et sic nō. pcedit̄ iuxta regule intēctiōē. Alio exēplū. si ponat ista. ois bō ē. rome. ip̄a est pcedēda: qz oē semel admissū: q̄nēscūq̄ eodē tpe pponat̄ ē pcedendū. Si tūc pponat ista. nūdēs est colonie: ip̄a est negāda. Et si tūc dicat. ip̄a est possibilis q̄ est cōcedēda. Dicendū q̄ ois p̄pō possibilis pposita alicui. est pcedēda. dūmō non repugnat̄ pponi ppositē. ista aut̄ repugnat̄ pponi a ppositē. omnis bō est rome: Deī de auroz multa alia ponit̄ exempla quorū declaratio in textu clarissime habet̄ qua- re causa breuitatis hic p̄termittitur. Et tūc de obligatorijs.

De Insolubilibus



Uta omne promissus cadit in debitum: expeditus de eo quod circa
artem obligato: et eius practica: dicendum: preconcepimus
superest de secundo promissio. scilicet de his vocatis insolubilibus pau-
ca subiungere ex quibus acuti nouit vsu per exercitum valeant huius
modi insolubilia soluere et iperius insolubilibus proponere. Itaque
tria occurrunt peragenda. Primum est. quid sit insolubile. aut que po-
positio dicat insolubilis. Secundum ex quibus tanquam principis con-
surgit quod positio aliqua dicatur et sit insolubilis. et de causa huius
passionis in alibus propositionibus et non in alijs. Tertium est adducere quedam
exempla. ea formando et soluendo quatenus sensibili experientia percipiant modum
formandi similia et resolendi si ab alijs fuerint opposita. Quantum igitur ad primum
potest positio insolubilis tali circulo locutione notificari: Propositio insolubilis est po-
positio habens difficultatem an vera dici debeat aut falsa: propter secundam scationem re-
flectionem supra significationem directam. In hac notificatione ponitur propositio tanquam
genus: deinde ponitur ista clausula. habens difficultatem an vera dici debeat an falsa
tanquam differentia correspondens propositioni ex ea parte qua est insolubilis. quia nisi
difficultas fuerit discernendi veritatem aut falsitatem. non meretur dici insolubilis.
Ultimum dicitur. propter secundariam significationem reflexam supra directam scationem.
per quam differt propositio insolubilis a propositionibus: quae licet indigent expositione
ne propter earum obscuritatem. tamen est alterius generis difficultas propositionis exponibilis
et insolubilis. Potest etiam praesens diffinitio manifestari per exemplum. ut si socrates
dicat hanc solam propositionem. socrates dicit falsum: hec propositio significat directe aliter
quod dictum socratis fore falsum. et quia dicit illam met propositionem solam: hinc est quod se-
cundario reciprocatur a sua significatione supra seipsum. et significat se fore falsam ad
quod ita esse sequitur non ita esse. Sic ex hac diffinitione patet quedam differentia propositio-
nis insolubilibus. nam quedam statim reflectitur secundariam significationem supra directam
sicut patet in exemplo praefato. Quedam autem mediate reflectitur secundariam scationem
supra directam siue primam. ut si socrates dicat. plato dicit verum. et non dicat aliam. plato
autem dicat hanc solam. socrates dicit falsum. Iste namque dato contingit propositio socratis
fieri falsam. et tamen plato proferat propositionem veram. ex cuius significatione quia
si duplicat scatio propositionis quam proferat socrates. nam si platonis propositio sit vera. quae
significat socratem dicere falsum: propositio socratis interimit se ipsam. Rursum ex
eadem diffinitione inspecta potest sedari quorundam famosorum controuersia. dicit enim
Bridanus quod propositio insolubilis verbi gratia. socrates dicit falsum. esto quod illam pro-
prie dicat et nullam aliam: significat socratem precise dicere falsum. et per consequens ita est
se sicut ipsa significat: et tamen esse falsum. vult igitur quod propositio ideo non dicatur vera
vel falsa. quia ita est sicut per ipsam significatur significatione totali. vel non ita est
se. Aristoteles autem oppositum sustinens: dicit quod non solum significat socratem dicere
falsum. sed etiam significat secundario quod falsum est socratem dicere falsum propter
secundariam significationem repugnantem significationi primae non directe et essen-
tialiter: sed per accidens ratione circumstantie casus. et sic non proprie dicitur significas-
se quod imponat reflexe. Attendendo autem ad repugnantiam que oritur ex directa se-
significatione et circumstantia casus: sic generatur ipsius significatio. et simpliciter non est
ita sicut per eam significatur. hec autem responsio secundaria magis est consona philo-
sopho. nam quarto metaphisice diffinit verum per ita esse. et falsum per ita non esse
se sicut per propositionem scatur.

¶ Iste est tractatus insolubilium. qui diuiditur in tres partes. In prima parte diffi-
nitur propositio insolubilis. In secunda ostendit ex quibus causis consurgit quod aliqua propo-

scitū est insolubilis. In tertia ponunt quedam exempla. Primo ergo diffinit ppositio-
nez insolubile. dicens. q̄ est ppositio habens difficultatem an debeat dici vera aut
falsa: ppter secundariam significacionē reflexam supra primam. Et in ista diffinitione
propositio ponitur loco generis. sed totū qd sequitur ponitur loco differentie. quia ni
si aliqua ppositio haberet difficultatem non mereret dici insolubilis: ulla difficultas
debet oriri ex secundaria significacione reflexa supra primaria significacionem. quas
re ppositiones exponibiles non debent dici insolubiles. Ista etiam diffinitio in lite-
ra probatur exemplo. vt patz ibidem. Et etiā hac diffinitione aucto manifestat quan-
dam differentiam ppositionū insolubilium. Et ipsa etiam potest sedari quorundam
famosorum controuersia Burdani et marsiliū vt deducit vsq; ad finem textus.

Queritur. quid sit subiectum istius tractatus. Dicendum q̄ est ppositio insolubilis.
Ratio est. quia principaliter considerat in ista scientia. et alia considerata habent or-
dinem ad ipsam. Secda ratio est. quia principalis passio scz insolubilitas demonstrat
sibi inesse. et formatur sic demonstratio. Omnis ppositio includens contradictoriam
est insolubilis. sed omnis ppositio insolubilis est includens in se duo contradictoria sub
sensu copulatiuo. ergo ppositio est insolubilis. vel sumatur diffinitio superius posita
loco medij et redu in idem.

Arguitur Aristoteles dicit primo posterioz. q̄ falsū non scitur. sed ppositio in-
solubilis semper est falsa. ergo de ea non est scientia. Dicendum q̄ de
aliquo est scientia tripliciter. Vno modo sicut de illo qd vere scitur. vt est conclusio
demonstrata. q̄ vere scitur ex principiis demonstrationis: et tale qd sic scitur nō pōt esse
falsū. et sic ppositio insolubilis nō scitur. Alio modo de aliquo est scientia tanq; de il-
lo qd scitur de alio. et sic de passionib; in scientijs est scientia. qz passionēs sciuntur de
subiecto in conclusione. et illo modo insolubile scitur. quia est passio Tercio modo ali-
quid scit. quia est illud de quo aliquid scitur. et sic subiectum alicuius scientie scitur. et qd
sic scit pōt esse falsū et impossibile: quia qd ipsum est falsū et impossibile pōt de ipso
sciri p aliquā principia q̄ denotant illam passionē inesse tali subiecto. Et est simile in
naturalibus. quia de rebus corruptibilib; pōt esse scientia incorruptibilib; sicut q̄ tales
res sunt corruptibiles potest de ipsis sciri per vera principia et necessaria.

Arguitur Nulla est ppositio insolubilis. ergo de ipsa non est scientia. Ans. p-
batur. quia phus secūdo elencozū docet soluere omnes ppositiones
Etiam hic solunt omnes tales ppositiones per hoc q̄ interimuntur: quia omnes
dicuntur falsæ. Dicendum q̄ insolubile capit tripliciter. Vno mō prout exponitur nes-
gatiue vel contradictorie: et prout dicit negationes solutionis. et tunc nulla ppositio di-
citur insolubilis. Alio modo capitur insolubile quodāmodo priuatiue. prout dicit pri-
uatione solubilitatis: et sic insolubile dicit qd non soluitur. et tamen est apū nantium sol-
ui. Tercio modo capitur contrarie pro illo qd habet difficultatem soluendi. et illo mo-
do aliqua est ppositio insolubilis. quia propter duos sensus contradicōis quos inclu-
dit talis ppositio habet difficultatem an debeat dici vera vel falsa.

Arguitur Ppositio insolubilis non est aliquo modo. ergo de ea non est scien-
tia. Ans. probat. quia falsū non est: sed ppositio insolubilis est fal-
sa ergo ipsa nō est: qualitercūq; accipitur scientia. Dicendum q̄ esse capitur tripliciter.
Vno modo vt dicit essentiam rei: qd alij vocant esse essentie. et illo modo non
est falsū. proprie loquendo: quia non habet essentia: ppter: tamē potest adhuc illo
modo dici esse. quia habet aliquod simile essentie: scz diffinitionē aut descriptionem.
Et sic etiam ppositio insolubilis est. Alio modo accipitur esse pzo esse existentie. qd
diuiditur fm actum et apūdinez. et illo modo esse significat idem qd subsistere. et sic
falsū non est per se. sed est in vero. Tercio modo accipitur esse prout dicit compositi-
onem extremoz. et illo modo esse significat verū esse: et illo tertio modo falsū nō est.

De Insolubilibus

¶ Queritur. quis sit finis istius tractatus. Dicendum q̄ duo sunt fines insolubilium. Primus est solvere p̄p̄ones insolubiles. dūmodo ab alijs pponantur. Secundus est proponere alijs insolubiliter. Et ratio est quia insolubilia possunt vno modo pertinere ad opponentem. Alio modo ad respondentem: si pertineant ad opponentem: tunc est secundus finis. si ad respondentem. sic est primus finis. Et ille qui spectat ad respondentem est principalior. Nam tota logica intendit plus informare respondentem q̄ opponentem. quia q̄ ista informetur spectat ad p̄p̄iaz perfectionem. sed opponēs non videtur sua ratione ad perfectionem sui: sed ad inquisitionē de perfectione alteri.

¶ Queritur. Utrum difficultas in p̄p̄one insolubili sit ex parte nostri intellectus aut ex parte p̄p̄onis. Dicendum q̄ est principaliter ex parte propositionis. quia natura talis propositionis est q̄ facilius eius intellectus percipi non potest. quia includit aliaz significationem ex parte terminorū sciantium. et ex reflexione que supra primam significationem cadit. Aliquod autē dicit difficile nobis q̄ excedit nostrum intellectum: q̄d aliquando non est difficile sibi se. vt patet de substantijs separatis: et hoc non potest dici de propositione insolubili. quia talis enā in se habet unde sua veritas lateat.

¶ Notandum q̄ quatuor sunt conditiones propositionum insolubilium. Prima est q̄ omnis propositio insolubilis includit sensum p̄p̄otentium copulatiuum. Secunda est q̄ omnis propositio insolubilis includit duas partes contradictionis. Tertia est q̄ omnis propositio insolubilis est falsa. Quarta est q̄ omnis propositio insolubilis est impossibilis. Ratio omnium istarū conditionum est. quia propositio insolubilis ex primaria sua significatione significat vnā partē contradictionis. et ex secundaria significatione vel propter casum aliquem positiuum. vel ex quacumq̄ reflexione supra primam significationem includit alteram partē contradictionis copulatiue et ergo debet semper respondere q̄ sit falsa. Et sic patet q̄ omnes propositiones insolubiles sint soluende per interemptionem: quia sūt simpliciter falsę p̄pter illum duplicem sensum. Et ergo in ipsis ad ita esse. id est ad ipsas esse veras sequitur ita nō esse. id est ipsas esse falsas.

¶ Queritur. Quomodo debet propositio significare que vera est: et quomodo que est falsa. Dicendum q̄ p̄positio dupliciter dicit esse vera. Vno modo dicitur vera. quia significat ita esse sicut est. vt dicendo homo est animal. quia ibi animal significatur inesse homini. et ita est. Secundo modo quando propositio significat non esse sicut non est: vt dicendo. hō nō est asinus. quia ibi significatur hominē et asinum esse diuersa. quod enā ita est. Et similiter dupliciter dicuntur propositiones iste falsę. Vno modo. quia significant ita esse sicut non est. vt homo est asinus. quia ista propositio significat asinū inesse homini. quod ita non est. Secundo propositio est falsa. quia significat ita non esse sicut est. vt homo non est animal. in qua animal significatur non inesse homini: quod tamen ita est.

¶ Arguimr. Si socrates dicat istam. homo est asinus. et postea dicat istam. socrates dicit falsum. tunc illa secūda propositio est insolubilis: et est vera. ergo non semper propositio insolubilis est falsa. Dicendum q̄ illa secūda propositio est impossibilis illo casu sic posita. ergo non est propositio insolubilis. vt patet per conditiones iam dictas. Et quando dicitur ista propositio. socrates dicit falsum. primo loco posita. est impossibilis. ergo enā secundo loco posita. Tenet consequentia. quia semper retinet eandem significationem. Dicendum q̄ licet ex primaria significatione idem representat. tamē non ex secundaria. et hoc ideo. quia ista propositio ex sui natura habet q̄ reflectatur super aliam propositionem. quando ergo per se ponitur. tunc interimit seipsam. quia non potest reflecti nisi supra se ipsam. sed quando ponitur cum alia propositione. tunc cadit supra illam. et illam falsificat vel eam notat esse falsam.



Ut autem ad scdm videndum est ex quib' principijs consurgit
 q' propositio dicitur: et fit insolubilis. et de causa huius passionis
 in aliquib' p'p'ntib': et non in alijs. Diligenter autem intuenb' Bre
 storle circa finem quarti methaphisice. facilliter potest patere ori
 go falsificandi aliquam propositionem semetipsam. vbi sic ait. Acci
 du itaq' qd' falsum est de omnib' talibus orationib' ap'pas se
 ipsas destruere. Nam qui omnia vera dicit. sue orationi contras
 riam facit veram. quare suam non veram. Qui vero omnia fal
 sa. et ipse sup'ius dictum facit falsum. Ex his enim verbis elicere possum' q' he di
 ctiones veru' aut falsum. aut alie dictiones quecumq' eas includentes vl' ad quas se
 quuntur. sicut necessariu'. impossibile. dectpi. esse scibile. possunt causare reflexionem
 p'positionis supra seipsam et destruere directam significationem. Quia em' significatio
 tonis resultat ex significatione partium: quando pars p'p'ntis importat aliquam pass
 sione' p'p'ntale. p'nter reducat in sc'auone' sententiale et totale p'p'ntis. ac pro hac certo
 casu superueniente p'positio intermitit seipsam. Gratia cuius aduertendum est q' veri
 tas p'positionis consistit in quadam conformitate seu concordia rei intellecte et ipsi' in
 intellectus cōponentis et diuidentis: St igit aliqua p'positio suam opposita significet et
 se veram. constat q' veritas p'positionis opposite non potest concordare cum tali pri
 maria et directa significatione. inde fit q' intellectus perpendens huiusmodi repugnā
 tiā supra primaz p'positionem eam interrimendo. Et h'is p'cmissis statim apparet q'
 quedam p'p'ntes ex sua reflexione solū sunt falsæ. et remanent possibiles. vt ista. socrates
 dicit falsum. Nam si illam tantum dicat. nunc seipsam falsificat. Si vero etiam dicat
 hanc. homo est asinus. nunc talis est vera. Quedam enim ex sua reflexione sunt in
 possibiles. vt si dicat. hec est falsa. demonstrando seipsam. vl' hec est vera demonstrādo
 suaz contradictoriam. et sic de alijs. Scdo patet que quales et quāte dicant p'p'ntes
 habētes reflexione' supra se. Nā grana exēpli tal' p'p'o. socrates dicit falsus. est carbo
 nica. vt quidā dicūt. q' secundaria sc'ano est tanq' aduētiā. et p' accēs et iuxta sc'ano
 nē directā est affirmatiua et singularis. Et oppositino p'ponendo simpliciter negat
 nē et p'portionabiliter intelligendū est in alijs. Tercio etiā p' q' non est p'p'o plures
 sz vna. q' ambe sc'anoes cooperant ad iudicandū de veritate et falsitate. Quarto p' q'
 p'p'ntes constitute ex terminis absolutis significantib' simpliciter res nature. non
 sunt nare habere reflexionem supra se. sicut homo est animal. homo est risibilis. ho
 mo currit.

¶ Ista est secunda pars huius tractatus. In qua ostendit ex quib' principijs consur
 git q' aliqua p'positio est insolubilis. et que sit causa q' in aliquib' p'positionib' sit insol
 ubilitas. et in aliquibus non. Et dicit q' circa finem quarti methaphisice facilliter potest
 patere origo falsificandi aliquas p'positiones. vbi sic ait phis. Accidit itaq' vt fama
 nū est de omnib' talib' orationibus. ipas seipsas destruere: vt cū quis dicit omnia sunt
 vera. dicit suam cōtrariā esse veraz. qd' est falsum: quare dictum suum est falsus. Et
 quo p' p'p'o insolubilis debet esse cōstituta ex terminis impozantib' propositionalem
 habitudinem. sicut sunt verum et falsum. dici et predicari. quia in talibus p'positionib'
 potest esse reflexio sc'anois secundarie supra primā. q' cum dicat. socrates dicit fal
 sus. ibi necessario fit reflexio supra aliam p'positionem. aut supra seipsam si nullā aliā
 dicat. et tunc seipsam falsificat. Et subdit consequenter q' duplices sūt p'positiones
 tales. quedam que ex sua reflexioe solū sūt falsæ. et remanēt possibiles. vt ista. socrates
 dicit falsum. nam si eam itē dicat. nunc seipsam falsificat. si vero dicat hanc. homo est
 asinus nūc talis est vera. eo q' tūc nō habz nisi sc'anoē directā. Quedaz ex sua reflex
 iōe sūt impossibiles. vt si dicat hec est falsa demonstrādo seipsaz. Tūc finalit' oñdū q' q

Insolubilibus

les et quante sunt propositiones insolubiles. vt textus clare dicit: postea subdit qd propositio insolubilis non est propositio plures sed vna. Subdcs qd propositiones constuntur ex terminis absolutis significantibz res nature non sunt nate habere reflexionem supra se. sicut pars de istis. hō est animal. homo est risibilis.

¶ Queritur. vtrum omnis propositio insolubilis habeat equaliter reflexionem supra se ipsam. Dicendum qd non: quia est aliqua propositio insolubilis in qua secundariū significatū reflectitur supra primā scationē. Et hoc cōtingit dupliciter. Primo ex casu posito. sicut in ista propositione. socrates dicit falsū: in qua ponitur casus. qd socrates nullā aliam dicat. Secūdo mediante aliqua propositione. vt dicendo. omnis propositio est vera: qz tales propositiones falsificant seipsas per suas contradictorias. quia ita enim arguitur: contrā: si omnis propositio est vera. ergo sua contradictoria est vera. eo qd enā est ppō. **¶** Arguit. hec ppō est insolubilis. ego non loquor. et tamen in ea nō ponit passio propositionalis. Ans. pbat. qz includit duas partes contradictionis copulatiue. Dicendum qd licet in ea nō ponatur passio ppōnalis explicite. tñ implicite includit vtz et falsū: que sūt passionēs propositionales: quia nisi sic. ipsa non rediret supra se ipsam se falsificando.

¶ Queritur. Que quales et quante sunt ppōnes insolubiles. Dicendum qd ppō insolubilis capis dupl'r. Vno mō materiali'r. siue sicut iacet. put non includit suā cōtradictionē. et sic est cathegorica. Alio mō formaliter: scdm qd est insolubilis. et sic est hypotetica. qz non dicitur in solubilis. nisi fm qd includit eius contradictoriāz copulatiue. de qualitate d'r qd ppō insolubilis formaliter est semp affirmatiua. qz omnis insolubilis ppō. inquantū h'mōi. includit duas partes contradictionis copulatiue et affirmatiue. Et licet qñqz vna pars copulatiue sit negatiua. tñ tota non debz dici negatiua. quia talis negatio nō negat totū quod sequit. cū in propositione insolubili sint due compositiones. s3 materiali'r pōt esse negatiua aut affirmatiua. Exemplū primi. vt nulla ppō est negatiua. Exemplū scd'i. vt socrates dicit falsū. dato qd hoc solū dicat. s. socrates dicit falsū. De quantitate dicendum qd propositio insolubilis formaliter inquantum insolubilis est. non est alicuius quantitatis: eo qd est hypotetica. que nullus est quantitatē: sed loco quantitatis debet queri cuius speciei sit. et dicit qd omnis ppō insolubilis est copulatiue spēi. s3 capiendo eā materiali'r pōt esse alicuius quantitatis. id est v's. particularis. indefinita et singularis.

¶ Quantū igit ad tertū. subiungēda sūt quedā exempla p ampliori dictoz elucida nonē: p' suppositis aut nō nullis p'memoratis exemplis: si aliud exemplum. videlicet omnis ppō est negatiua. aut nulla ppō est negatiua. omnis ppō est particularis. constat qd dictaz propositionū genus constituitur ex terminis quoz scatio pertinet ad passionē ppōnalis. et eaz scatio transit supra seipsas. et sic nō pōt esse cōcordia intellectus cū talis ppōis scatio. Sed3 exemplū est. de^o ē. et hec copulatiua ē falsa. et hō est asin⁹ vel hec disiunctiua est falsa. In istis ppōibz et cōsimilibz prima falsificat seipsam. qz ad dita esse sicut fecit per eam: fecit ita non esse. vt pars inuenit Exemplū tertiu3. sit rei veritas qd nullus hō aliū a socrate decipiat. licet ipse oppositūz credat: tunc formet talis p'ia. socrates credit qd aliquis homo decipitur. ergo aliqz homo decipit. pars qd p'ia sit vera. qz anī nō pōt ēē verū. qn p'ia sit vtz. S3 p'ia est vtz. vt supponit et cōsequēs falsū: qd sic pbatur. quia null⁹ hō aliū a socrate decipitur. et alius a socrate decipitur: et socras non decipit. si igitur socrates decipiamur: tunc credit sicut est. et p'ia non decipitur. Respondendum qd socrates decipitur: et neget p'ia. igitur credit sicut est. qd hec ppō. aliquis homo decipit. cui socrates adheret: habet reflexionē supra se. ex circūstantia casus. et equualet hunc. aliquis homo assentit ppōni false. que non potest esse vera casū dato permanēre. Et quo solet inferri. esse aliquas ppōnes quā tū ad scationes suaz partū omnino similes et tñ vnā esse falsam. ppter reflexionē suā



pra se. et reliqua esse vera. Nam ista propositio. aliquis homo decipit in mente socratis non est vera. in casu posito. Et si aliquis formaret illi simile talia non esset falsa. quia non haberet circumstantia reflectionis supra se. Consimile hic patet. si socrates dicat hac et nulla alia. plato dicat falsum. et contra. plato dicit hanc sola socrates dicit falsum. tunc utraque predicta falsificat seipam. attamen si iohannes dicat eandem plato dicit falsum. utraque esset vera. quia non habet nisi unam scationem directam. scilicet quia ita est sicut scatur. Quatuor exempli. socrates scit propositionem in pariete scriptam sibi esse dubiam: ponatur quod hec sola sit scripta in pariete: et quod socrates eam penitus inspiciat et aduertat diligenter. Tunc arguitur sic. socrates assentit huic propositioni scripte in pariete. propositio scripta in pariete est sibi dubia. et per consequens est sicut scatur per propositionem scriptam in pariete. et per consequens cum ipse sit pitus sequitur. quia scit esse sicut significatur. et non dubitat. si vero non assentit. tunc non est ita sicut scatur propositio scripta in pariete: et ipse existens peritus nouit non ita esse. ergo erit falsa. patet ergo quod tunc propositio habet reflexam significationem supra se ratione casus. unde si scriberetur hec propositio. alstra sunt paria: tunc statet veritas prime. nunc autem non stat. Simile est: si platonius in omni scientia doctissimo proponatur hec. alicui proponatur propositio sibi dubia: et nesciat an alicui alteri proponatur propositio sibi dubia. Aut ergo propositio sibi posita erit sibi dubia: et si sic. cum ipse sit doctissimus. ipse scit quod alicui proponitur propositio dubia: et non dubitat eam. si autem non sit tibi dubia. falsa erit. sicut argui potest. quia nescit an alteri proponatur propositio dubia. relinquatur ergo quod habet reflexionem supra se. Quatuor exemplum est hoc. negatiua non est scita a te. posito quod ipsa met demostretur: et proponatur socrati in omni arte perito. tunc si eam scit erit falsa. et per consequens non scita. Aut eaz nesciat. et si ipse scit hoc. et per consequens scita esse sicut per eam scatur et ita erit scita. Relinquatur ergo quod repugnat eam sciri propter reflexionem. unde solet poni alius casus. scilicet quod omnis propositio scita a te est affirmatiua. Et tunc arguitur. omnis propositio scita a te est affirmatiua. igitur hec negatiua. non est scita a te. quia est bona. et scitur esse talis. et a te scitum. igitur consequens est scitum. et si sic. consequens erit falsum. et sic non scitum. et sic erit scitum et non scitum.

¶ Hic pro declaratione dictorum autorum in tertia parte huius tractatus ponit quedam exempla. Primum est. si ponantur iste propositioes: omnis propositio est negatiua. nulla propositio est negatiua. omnis propositio est particularis. omnes iste sunt insolubiles. et constanter ex terminis propositionibus. et earum scatio super seipam transit. et sic non est concordia intellectus cum tali scatione propositionis. Tum enim dico. omnis propositio est negatiua scatur negatiuum inesse omni propositioni. et tamen ipsa hoc significans est affirmatiua. Secundum exemplum est. deus est. et hec copulatiua. et homo est asinus: vel hec disiunctiua est falsa. supposito quod in subiecto secunde partis copulatiue demonstretur illa tota copulatiua cuius ipsa est mer pars: et quod illa copulatiua fecerit sicut termini communiter preterdunt. In istis enim exemplis prima pars falsificat seipam: quia ad esse sicut significatur per ipsam sequitur ita non esse. ut patet inueni. Alia exempla ad longum patent in textu. Sed quomodo iste propositioes sunt soluende. superius dictum est. Et tantum de insolubilibus.

Finit exercitium super omnes tractatus partium logicarum
vna cum tractatu de obligationibus et insolubilibus.

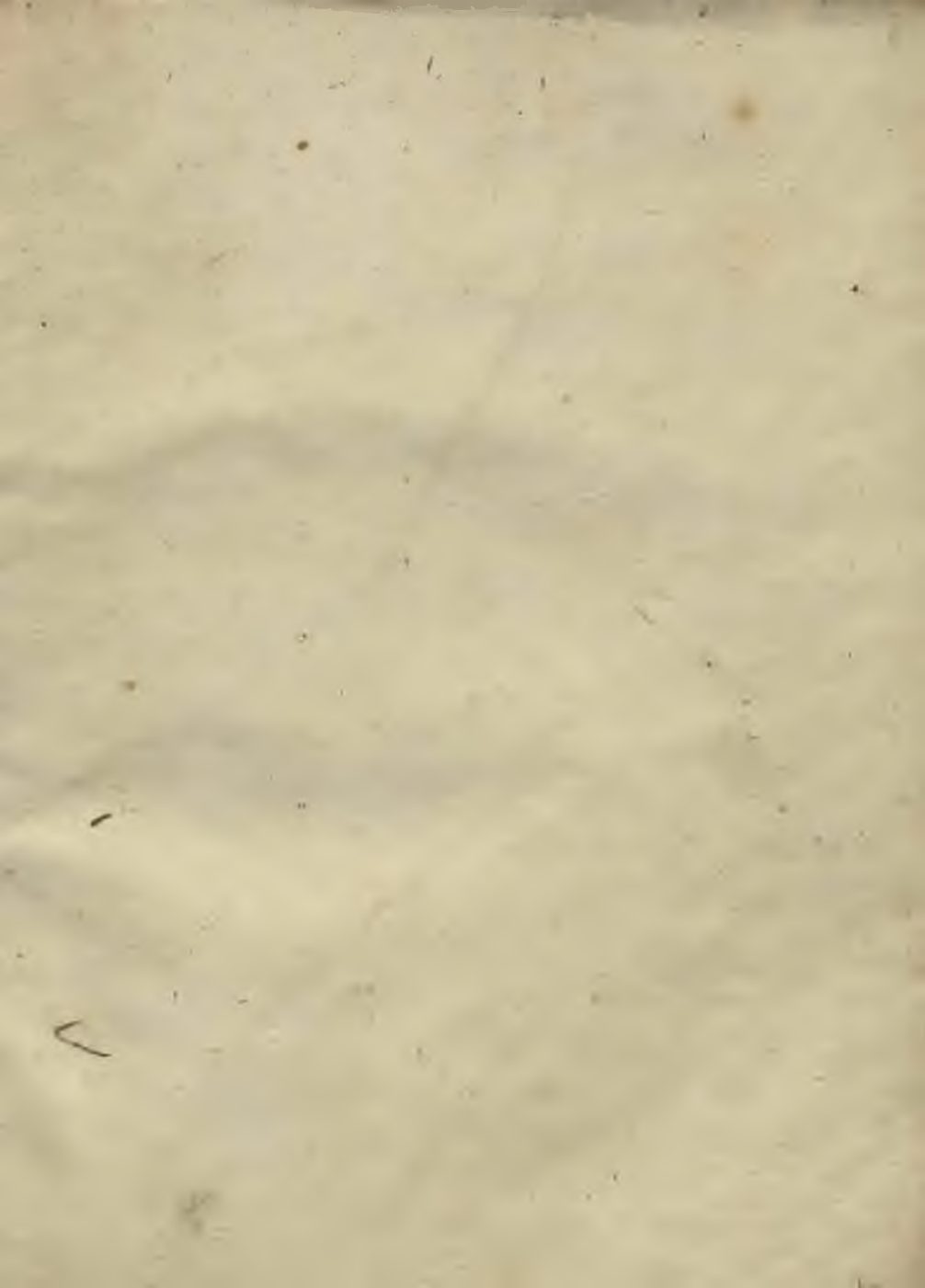
Impressus Argentorati per Joannem knob

louch Anno domini. M. D. lxxij.

die. xx. mensis Martii

cij.







P. P. P. DOM KSIĄŻKI
— — ANTYKWARIAT —
==

* 047186

